

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunalen in Nederland:

Mr. G. C. M. VAN NIJNATTEN en **Mr. J. J. H. VAN DER BRUG**

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

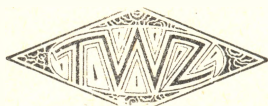
Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

Redactie van de na-oorlogsche Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):

Mr. J. MILDERS

Rechter Arr.-Rechtbank te Zwolle

3^e JAARGANG

N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE, 1947

No. 426.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALMELO (Vierde Kamer), 13 December 1946. (van Es, Dr. v. Bommel van Vloten, van Nes).

Volledige uitspraak.

Tribunaal Almelo tegen Jan Gerhard Schukkert, landbouwer, wonende te Enschede, ter zitting verschenen, bijgestaan door Mr. Dr. J. W. Schneider, adv. te Hengelo (O.).

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, althans zulks op 10 Mei 1940 geweest zijnde, en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. Lid, althans sympathiseerend lid van de N.S.B. is geweest;

2e. Als lid van de N.S.B. een verzoek heeft ingediend, zijn radiotoestel te mogen behouden, hoewel den Nederlanders de verplichting was opgelegd, deze in te leveren, waarmede hij voordeel heeft getrokken of heeft trachten te trekken uit maatregelen, genomen door of vanwege den vijand.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

Geschiedende deze nieuwe behandeling van de zaak op grond van het feit, dat de Hooge Autoriteit, aangewezen tot het verlenen van het fiat-executie, dit op 27 September 1946 heeft geweigerd ten aanzien van de maatregelen van interneering en verbeurdverklaring, op de uitspraak van 1 April 1946 van de Eerste Kamer van dit Tribunaal.

Gezien de stukken, waaronder:

Een proces-verbaal der openbare terechtzitting van de Eerste Kamer van dit Tribunaal van 18 Maart 1946;

De uitspraak van genoemde Kamer van 1 April 1946, waarbij bewezen is verklaard, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen en waarbij aan den beschuldigde de navolgende maatregelen werden opgelegd:

1e. Interneering, waarbij door het Tribunaal in overweging is gegeven, den tijdsduur in acht te nemen van acht maanden, vanaf den aanvang der te volgen executie van deze uitspraak;

2e. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3e. Verbeurdverklaring van het vermo-

gen, zich uitsprekkende en beperkt tot een bedrag van f 10,000 en het radiotoestel van den schuldige.

De beschikking van de Hooge Autoriteit, aangewezen tot het verlenen van het fiat-executie dd. 27 September 1946, waarbij het fiat executie op voormelde uitspraak ten aanzien van de opgelegde maatregelen van interneering en verbeurdverklaring werd geweigerd;

O. dat, nu het fiat-executie behalve ten aanzien van voornoemde maatregelen is verieend, het Tribunaal thans alleen uitspraak omtrent die maatregelen heeft te doen;

O. dat het Tribunaal niettemin, teneinde zich een volledig beeld van de zaak te vormen, ter openbare terechtzitting van 29 November 1946 de zaak opnieuw heeft behandeld, van welke behandeling een proces-verbaal is opgemaakt;

O. alsnu omtrent de op te leggen maatregelen:

dat vaststaat, dat beschuldigde gedurende den geheelen bezettingstijd lid van de N.S.B. is geweest en het Tribunaal verwerpt het beroep op den invloed van een 90-jarigen Oom, welke niet gebleken is, kunnende het immers even goed mogelijk zijn, dat een zóó oud man juist omgekeerd onder invloed van den neef, bij wien hij inwoonde, heeft gestaan, terwijl, zelfs zóó zoodanige invloed in feite bestaan zou hebben, de beschuldigde daardoor op geen enkele wijze van zijn verantwoordelijkheid als man van middelbaren leeftijd voor eigen daden kan worden ontslagen;

dat voorts niet uit het oog mag worden verloren, dat de moreele en openlijke steun van de N.S.B., welke in het lidmaatschap ligt opgesloten, zéér veel grooter is, als zij gegeven wordt door een groot landbouwer, die overal in zijn buurtschap bekend is en van wien al dan niet bewust invloed, al is het alleen door zijn naam, op zijn omgeving uitgaat, dan wanneer zij komt van een onbekenden arbeider uit een fabrieksstad;

dat deze stelling op eigenaardige wijze bevestigd is door een artikel, kort na beschuldiges vrijlating door den Officier-fiscaal in een van de meest gelezen Enschedesche dagbladen verschenen, waarin onder den titel „meten met twee maten” groote verontwaardiging geuit werd over het feit, dat de met name genoemde beschuldigde, aangeduid als één van de bekende N.S.B.-landbouwers, alweer vrij rond liep; waaruit wel bleek, dat een man als beschuldigde onvermijdelijk méér de aandacht trekt en dan ook grooter verantwoordelijkheid draagt, ook al is hij enkel lid van de N.S.B. geweest, dan willieku-

rige minder in het oog vallende massamensen;

dat het begrijpelijk is, dat de Eerste Kamer, welke deze zaak te berechten kreeg kort nadat de beschuldigde was vrijgelaten en het hiervoren genoemde artikel was verschenen, waarvan mag worden aangenomen, dat het op dat oogenblik de meening van een groot deel der bevolking weergaf, van oordeel was, dat de interneering van ongeveer 10 maanden, terwijl vele lichtere of even lichte gevallen nog niet aan vrijlating toe waren en terwijl geen gezin in aanmerking kwam, omdat beschuldigde ongehuwd is, aanmerkelijk te kort was geweest:

dat, waar inmiddels weer lange tijd is verlopen en een nieuwe interneering thans véél zwaarder zou treffen terwijl langzamerhand alle met het onderhavige vergelijkbare gevallen reeds in vrijheid zijn gesteld, het Tribunaal een nieuwe interneering inderdaad te zwaar en niet doeltreffend acht;

dat echter de ondergane korte interneering met stelligheid zonder meer geen voldoende maatregel vormt voor de misdragt van beschuldigde;

dat het Tribunaal daarbij nog als zijn opvatting te kennen geeft, dat het aan de door beschuldigde overgelegde briefjes, waarvan er drie met hetzelfde handschrift kennelijk voor de ondertekenaars zijn opgesteld en twee andere van personeel van beschuldigde afkomstig zijn, weinig waarde kan toekennen, hebbende het Tribunaal de ervaring, dat dergelijke ook wat hun inhoud betreft weinig zeggende briefjes zelfs door de zwaarste landverraders en politieke misdadigers kunnen worden geproduceerd:

dat, waar de beschuldigde een korte interneering heeft ondergaan, de maatregel van verbeurdverklaring daarnaast een alleszins juiste correctie geacht moet worden te zijn:

dat het betoog van den raadsman hieromtrent, dat deze maatregel alleen zou mogen worden opgelegd in verband met tengevolge van de politieke misdragingen tijdens de bezetting gemaakte winsten, als op geen enkele wetsbepaling steunend en blijikbaar de vermogensaanwasbelasting met de in het Tribunaalbesluit bedoelde verbeurdverklaring verwarrend, verworpen wordt:

dat ingendeel het Tribunaalbesluit de verbeurdverklaring als een maatregel naast de andere maatregelen geeft om gehanteerd te worden volgens het inzicht van de Tribunalen;

dat het Tribunaal nu van oordeel is, dat de verbeurdverklaring voor vermogende lieden een uitnemende correctie is, waar interneering niet voldoende zou werken; en zulks temeer, omdat het slechts aan de geheele klik van landverraders te wijten is, dat het Nederlandsche volk thans belast is met de zéér hoge kosten, verbonden aan de berechting van en de uitvoering der

opgelegde interneeringen aan deze landverraders en het daarom niet meer dan rechtvaardig is, dat diegenen onder hen, die vermogen bezitten en die in verreweg de meeste gevallen slechts tot behoud of vermeerdering van dat vermogen landverrader zijn geworden, in het algemeen een bijdrage tot genoemde aan het Nederlandsche volk opgedrongen kosten leveren;

dat zoo ergens, deze algemeene opvatting in het onderhavige geval toepassing moet vinden, waar van geen greintje idealisme als grond van zijn N.S.B.-lidmaatschap is gebleken, doch zuiver materiele motieven de oorzaak zijn geweest; waar voorts een vermogen van ongeveer f 60.000 volgens de stukken aanwezig is en beschuldigde geen gezin heeft, zoodat door een verbeurdverklaring niemand anders dan hij zelf getroffen wordt en waar beschuldigde, gelijk boven overwogen, als bekende groote rijke boer zwaarder verantwoordelijk gesteld moet worden dan niet in het oog vallende „naamloozen”;

dat op grond van al deze overwegingen het Tribunaal de door de Eerste Kamer opgelegde maatregel van verbeurdverklaring van een bedrag van f 10.000 volkomen juist acht en naar deszelfs oordeel een vermindering van dit bedrag den Staat tekort zou doen en het rechtsgevoel niet zou bevredigen:

dat toch niet, nu de tijd voortschrijdt, vergeten mag worden en in groote kringen van het Nederlandsche volk ook niet vergeten wordt, welk onmetelijk leed en onheil de N.S.B. bestaande uit en door haar gemeenschappelijke leden, over dit volk gebracht heeft en mogen er dan al doorslaggevende barmhartigheids- én financiële redenen zijn, om de interneering van vele landverraders te beperken, deze redenen voor de verbeurdverklaringen niet of — wat het financiële betreft — zelfs omgekeerd gelden;

dat dan ook, nu na verbeurdverklaring van f 10.000 de beschuldigde als vrijgezel nog een vermogen van ongeveer f 50.000 overhoudt, van een té zware maatregel naar het oordeel van het Tribunaal niet op goeden grond gesproken kan worden:

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Legt — met vernietiging in zooverre van de uitspraak van de Eerste Kamer van dit Tribunaal dd. 1 April 1946 — aan den beschuldigde op de maatregel van interneering, waarbij in overweging wordt gegeven, den tijdsduur daarvan gelijk te stellen aan de reeds ondergane detentie, zoodat geen verdere interneering meer door den beschuldigde behoeft te worden ondergaan;

Bevestigt voor het overige voormelde uitspraak dd. 1 April 1946, met name voor wat betreft de daarbij opgelegde maatregel van verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, zich uitstrekkende en beperkt tot een bedrag van f 10.000 en het radiotoestel, althans de event daarvoor ingeval van vordering door den Staat te

geven schadeloosstelling, onder welke benaming ook.

Legt voorzoo veel noodig deze maatregel opnieuw op.

No. 427.

TRIBUNAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (10e Kamer), 22 October 1946.
(Mr. ter Horst, Benter, Alpherts).

Hulpverlening aan den vijand door werkzaam te zijn in een onder „vervalting” gestelde zaak en door als tolk op de treden. Voordeel getrokken uit de door den vijand genomen maatregelen door aankoop van Joodsch eigendom. Interneering voor den duur van zeven jaar. Verbeurdverklaring van het geheele vermogen.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid. alinea's 2 en 4.)

Tribunaal Arnhem tegen Wilhelm Tiemessen, coupeur, wonende te Arnhem, geïnterneerd in het Bewarings- en Verblijfskamp te Avegoor, beschuldigde is ter zitting van 23—24 September en 8 October 1946 verschenen bijgestaan door zijn raadsman Mr. J. H. Arnold.

O. dat den beschuldigde bij dagvaarding na aanvulling is te laste gelegd:

dat hij Nederlander zijnde en op 20 September 1944 den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. Van 1942 tot aan de bevrijding lid is geweest van de N.S.B., onder stamboeknummer 168328;.

2. Lid is geweest van het Nederlandsch Arbeidsfront en van de Nederl. Deutsche Kultuurgemeenschap;

3. Hulp en steun heeft verleend aan den vijand, door in 1941 bij de firma Abas, een coupleurszaak, nadat er een Duitscher als verwalter was opgetreden, te werken en Duitse uniformen te maken;

4. van nationaal socialistische gezindheid blijkt heeft gegeven, door een hakenkruisspeldje te dragen;

5. Voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen, door in 1943 een jodenhuis in de Zijpendaalscheweg voor f 12300 te koopen;

6. Hulp en steun heeft verleend aan den vijand, door voor de Duitschers als tolk werkzaam te zijn in den winter van 1944—1945;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van 24 September 1946 heeft verklaard:

dat hij de hem ten laste gelegde feiten, na aanvulling, erkent, echter ontkent dat hij het hakenkruisspeldje heeft gedragen; dat hij Nederlander is;

dat hij in den winter 1944—1945 tolk is geweest voor de Duitschers in Winterswijk;

dat hij niet een hakenkruisje, maar een speldje heeft gedragen, dat hij kreeg toen hij een vereeniging „Voor Moeder en Kind” steunde;

dat zij dat speldje voor een hakenkruisje hebben aangezien;

dat, toen Abas, die een Jood is, van de zaak wegging er een Duitse Verwalter kwam, genaamd Wolter;

dat hij onder dezen verwalter heeft gewerkt;

dat hij ontkent, meisjes te hebben aangegeven bij den Arbeidsdienst;

dat hij erkent den Hitlergroet te hebben gebracht en „Heil Sieg” daarbij te hebben gezegd;

dat hij onder den Duitschen verwalter f 600 per maand verdiende en te voren onder Abas f 42 in de week;

dat hij een jodenhuis in de Zijpendaalscheweg voor f 12300 heeft gekocht van de A.N.B.O., nadat hij eerst te voren was geweest bij den makelaar Speklé in Oosterbeek;

dat hij ontkent, dat hij het personeel lastig heeft gemaakt, omdat hij bij de Duitschers een goed figuur wilde slaan, die van zijn bedrijf een model bedrijf wilden maken en dat hij later in Winterswijk de boeren het lastiger zou hebben gemaakt dan de Duitse beamtben;

dat hij sinds 2 April 1945 is aangehouden en in bewaring gesteld;

dat hij ontkent, dat door zijn toedoen een zekere van der Minne naar Duitschland is moeten gaan en dat hij meisjes heeft aangebracht, die niet op het werk waren gekomen”.

Post alia:

O. dat de beschuldigde de hem in de dagvaarding, na aanvulling, ten laste gelegde feiten heeft erkend, behalve, dat hij heeft ontkend, een hakenkruisspeldje te hebben gedragen;

O. dat het Tribunaal dit feit ook wettig en overtuigend bewezen acht, door de erkenning van beschuldigde in het voorbereidend onderzoek bij zijn verhoor dd. 15 Mei 1946 door Wilhelm Spanhaak, opsporingsambtenaar bij het Bijzonder Gerechtshof te Arnhem en door de onder eede ter terechtzitting dd. 8 October 1946 afgelegde verklaring van den getuige Johannes Kerkhof, dat hij zelf gezien heeft, dat beschuldigde een hakenkruisspeldje achter op zijn revers heeft gedragen en dat hij dit ook heel goed weet, omdat hij de jas van beschuldigde vaak heeft moeten oppersen;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor wordt

bewezen, dat de beschuldigde zich op de in beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, daar deze in juiste verhouding staan tot den ernst der gedragingen van den beschuldigde, gelet op diens persoon en persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal nog in het bijzonder overweegt:

Om aan den beschuldigde maatregelen op te leggen, welke in juiste verhouding staan tot den ernst van de gedragingen van den beschuldigde, heeft het Tribunaal een heeld gevormd van den persoon van den beschuldigde aan de hand van hetgeen bij het onderzoek ter terechtzittingen en door de onder eede afgelegde verklaringen van de dertien getuigen (ter terechtzitting) van 8 October 1946, is komen vast te staan:

Beschuldigde was voor den Duitschen inval als coupeur werkzaam bij de confectie-fabriek van de firma Abas, terwijl de heer de Groot bedrijfsleider was. Na de bezetting van Nederland door Duitschland moest vanzelf de Jood Abas verdwijnen en kwam er in zijn plaats de Deutsche verwalter Wolter.

Beschuldigde heeft zich toen direct bij den heer de Groot, den bedrijfsleider als een anti-N.S.B.ër aangediend, met de woorden: „Mijnheer de Groot, ze zeggen, dat ik N.S.B.ër ben, maar dat is niet waar. U kunt altijd op mij rekenen”. Deze gezindheid duurde niet lang, want kort daarop sloeg hij bij Wolter de hakken tegen elkaar met den uitroep: „Heil Hitler”.

Op de vraag van den heer de Groot, wat dat alles beteekende, antwoordde hij, de borst vooruitstekende: „Mijnheer, ik ben overtuigd Nationaal Socialist”. Deze veranderde gezindheid van beschuldigde is steeds sterker geworden, omdat hij dacht, dat hij daarmee veel voordeel zou hebben, hetgeen hem ook gelukte. Beschuldigde deed alles om het den Duitschen verwalter volkomen naar den zin te maken. Toen de heer de Groot was weggewerkt en beschuldigde als gevolmachtigde in diens plaats kwam, had beschuldigde dan ook vrij spel. Hij deed alles om in overeenstemming met den wil van Wolter het bedrijf tot een modelbedrijf te maken naar Duitschen smaak. Hij richtte naar Duitsch systeem clubs op, hing in de fabriek reclameplaten op van het Nederlandsch Arbeidsfront, Winterhulp Nederland, enz. dit alles natuurlijk tot groote tevredenheid en voldoening van den Duitschen verwalter, voor wien hij een en al onderdanigheid en voor-komendheid was. Hij eischte, dat zijn personeel met hem in alles zou medewerken.

Het personeel voelde echter niets voor

de sympathieën van den beschuldigde voor alles wat Nazi en N.S.B.ër was. Het lag voor de hand, dat conflicten tusschen hem en zijn personeel niet konden uitblijven.

Beschuldigde trad rigoureuus tegen hen op, bedreigde hen voor de geringste fout die ze maakten met den S.D., en boetes en hij liet het ook niet alleen bij bedreigingen.

Dit heeft ondervonden getuige Dorina v. Aalderen, die f 3 boete had te betalen en naar een zekeren Mack, een Mof is moeten gaan, van wien zij eenige slagen met een riem over haar rug heeft gekregen en door wien zij tot 's avonds 7 uur werd vastgehouden.

Getuige Wilhelmina ter Broek werd met f 2.50 beboet, is door twee politieagenten opgehaald en naar den S.D. gebracht, waar zij overgegeven werd aan een Duitscher, die haar naar een huis van Bewaring bracht en van Zaterdagmiddag tot Maandagochtend werd vastgehouden. Toen zij op de fabriek terugkwam, vroeg beschuldigde haar of ze het fijn had gehad.

Bij getuige Herman van Amersfoort werd door toedoen van beschuldigde door twee S.D. menschen huiszoeking gedaan. Indien bij deze huiszoeking zijn radiotoestel en een 50 exemplaren van „Vrij Nederland” gevonden waren, zou hij zeker naar een concentratiekamp zijn opgezonden.

Adriaan van der Minne heeft het ook moeten ontgelden. Daar hij zich niet kon verenigen met de inzichten van beschuldigde, is hij door toedoen van beschuldigde voor den arbeidsinzet naar Duitschland moeten gaan, van waar hij nimmer is teruggekeerd, zoodat aangenomen mag worden, dat hij daar is gestorven.

Ook nadat de geallieerde troepen in Nederland waren binnengedrongen, heeft beschuldigde in den winter van 1944—1945 tegenover de landbouwers van Winterswijk en omstreken, waar beschuldigde toen werkzaam was als woordvoerder van de Duitschers, zich beestachtig gedragen. Hij maakte het de menschen met hun verplichte leveringen, van melk vee en aard-appelen aan de Duitschers, veel lastiger dan de Deutsche ambtenaren zelf.

Beschuldigde vond, dat de landbouwers eerst moesten zorgen voor de soldaten aan het front en toen getuige Simmelink met een verklaring van den dierenarts aankwam, dat veel van zijn koeien de uier-ziekte hadden, waarom hij niet genoeg melk had kunnen leveren, zei de beschuldigde: „Oh, zoo'n briefje hebben ze allemaal”.

Dat beschuldigde zich zelf niet vergeten heeft, spreekt haast vanzelf, want hij heeft zich al dien tijd rijk gestolen ten koste van de zaak van Abas, nog afgezien van het feit, dat hij ouder Abas f 42 per week verdiende en onder den Duitschen verwalter f 600 per maand.

Van de zeer groote voorraden stof is niet veel meer overgebleven. Hij heeft zich bovendien bevoorreed en ook de Duitschers

en vooraanstaande N.S.B.'ers aan wie hij zonder factuur goederen heeft gezonden en voor wie hij ook uniformen heeft gemaakt.

Zoo kon het gebeuren, dat beschuldigde in één jaar tijds, die toch voor dien arm geweest was, een jodenhuis in de Zijpendaalscheweg heeft kunnen koopen voor f 12300. Zoo is het duidelijk, dat beschuldigde in den bezettingstijd, zich in bijzondere mate anti-Nederlandsch heeft gedragen, en aan het Nederlandsche volk zeer groote ergernis heeft gegeven, terwijl hij toch voorbeelden genoeg om zich heen zag, waarin de Hollandsche verzetsgeest zich duidelijk uitsprak, met groot gevaar voor eigen leven.

Op bovengenoemde gronden zou beschuldigde zeker in aanmerking komen voor de door het Tribunaalbesluit toegestane maximum interneeringstijd van tien jaren, ware het niet, dat het Tribunaal ook rekening wenschte te houden met den leeftijd van den beschuldigde en eenige ten zijnen gunste geschreven brieven, weshalve de interneeringstijd wordt beperkt tot den tijd van zeven jaren, met aftrek van den tijd door den beschuldigde reeds in bewaring doorgebracht, sedert den 2den April 1945.

Waar beschuldigde blijc heeft gegeven van de in het algemeen belang vereischte waardigheid en betrouwbaarheid te missen, dient hij ook uit de beide kiesrechten te worden ontzet.

Beschuldigde, die arm was, heeft zich in den bezettingstijd terdege verrijkt ten nadeele van de firma Abas, weshalve het Tribunaal termen aanwezig acht om het geheele vermogen van den beschuldigde verbeurd te verklaren.

Gezien de betreffende wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan het hiervoor bewezen verklaarde en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. I van het Tribunaalbesluit.

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering voor den tijd van zeven jaren, met bepaling, dat hierop in mindering zal worden gebracht, de tijd reeds in bewaring doorgebracht, zoodat de interneering zal eindigen op 2 April 1952.

2. Ontzetting van het recht te kiezen en de kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

3. Verbeurdverklaring van zijn geheele vermogen.

4. Opheffing van het beheer met ingang van een maand, nadat de verbeurdverklaring is geëffectueerd.

No. 428.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (17e Kamer), 28 October 1946. (Mr. Kotting, Marcellis-Blom, See-gers).

Vrijwillig in dienst getreden bij de Orga-nisation Speer, een Duitsche militaire of

burgerlijke organisatie. De „vrijwilligheid“ van de in diensttreding moet worden beoordeeld naar analogie van art. 101 Sr. „Vrijwilligheid“ is aanwezig, wanneer het in diensttreden niet is geschied ter voldoening aan een verplichting daartoe. Het Tribunaal merkt ten overvloede op, dat de „vrijwilligheid“ geen element van de delictomschrijving van art. 1 van het Tribu-naalbesluit vormt, welk artikel immers slechts vereischt een desbewust handelen ten nadeele van het Nederlandsche volk en/of een desbewust afbreuk doen aan het verzet tegen den vijand en diens handlan-gers.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 2.)

Tribunaal Amsterdam tegen Frans Roos-terman, vliegtuigmaker, wonende te Am-sterdam, thans gedetineerd te Laren.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, en op 20 September 1944 den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Ne-derlanden, de propaganda dier beweging heeft bevorderd door raambiljetten daar-van voor de ramen van zijn woning te Am-sterdam, te hangen, zoodanig dat deze voor een ieder zichtbaar waren, en van zijn in-stemming met het streven dier beweging openlijk heeft doen blijken door het uni-form daarvan in het openbaar te dragen;

2. zich als lid te hebben aangesloten bij de Weer Afdeling (WA) van de onder 1 genoemde beweging;

3. zich als lid heeft aangesloten bij het Nederlandsch Arbeids Front, een aan de onder 1 genoemde beweging verwante na-tionaal socialistische organisatie;

4. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door vrijwillig werk te aanvaarden en te verrichten, eerst in het jaar 1941 als betontimmerman bij de barakkenbouw in Frankrijk en vervolgens in Duitschland en daarna in de jaren 1942—1943 en 1944 als vliegtuigmonteur bij de Luft Hansa te München en bij de Fokkerfabrieken te Amsterdam;

5. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door vrijwillig dienst te doen bij de Organisation Speer, een Duitsche militaire, althans burgerlijke organisatie;

door alle welke handelingen en gedragin-gen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belan-gen van het Nederlandsche volk en desbe-wust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlan-gers;

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

dat hij volledig erkent hetgeen, waarvan hij bij dagvaarding wordt beschuldigd;

Post alia:

O. dat het Tribunaal de beschuldiging

onder sub 1 leest alsof daar stond geschreven, dat beschuldigde het W.A. uniform heeft gedragen, hebbende beschuldigde ter zitting verklaard, daarin toe te stemmen en wordende hij daardoor niet in zijn verdediging benadeeld;

O. dat aan beschuldigde sub 5 der beschuldiging is ten laste gelegd vrijwillig dienst te hebben gedaan bij de Organisation Speer;

O. dat uit beschuldigdes verklaring ter zitting en tegenover de politie kan worden afgeleid, dat hij zich voor werk heeft aangemeld bij het Arbeidsbureau en daar heeft aanvaard voor den vijand chauffeursdiensten te verrichten en naar Duitschland te vertrekken, en dat hij in Berlijn werkte als arbeider te zijn ingedeeld bij de Organisation Speer;

O. dat dient te worden uitgemaakt of beschuldigde inderdaad vrijwillig dienst heeft gedaan bij de Organisation Speer;

O. dat het Tribunaal deze vraag bevestigend beantwoordt;

O. dat de „vrijwilligheid” naar het oordeel van het Tribunaal moet worden beoordeeld naar analogie van art. 101 Sr.;

O. dat blijkens de memorie van toelichting onder vrijwillig in vreemden krijgsdienst treden moet worden verstaan ieder in diensttreden dat niet is geschied ter voldoening aan een verplichting daartoe;

O. dat voor beschuldigde een dusdanige verplichting niet bestond en hij dus moet worden geacht vrijwillig tot de Organisation Speer te zijn toegetreden;

O. dat het sub 5 ten laste gelegde dus moet worden bewezen verklaard, waarbij het Tribunaal ten overvloede nog opmerkt, dat de „vrijwilligheid” geen element van de delictomschrijving van art. 1 van het Tribunaalbesluit vormt, welk artikel immers slechts vereischt een desbewust handelen ten nadeele van het Nederlandsche volk en/of desbewust afbreuk doen aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat van eenige strafuitsluitingsgrond niet is gebleken, nu beschuldigde zich zonder eenige op hem uitgeoefende drang voor werk in Duitschland heeft beschikbaar gesteld en zich dusdoende in een toestand heeft gebracht, die tot zijn dienstneming bij de Organisation Speer heeft geleid, terwijl ook niet is gebleken, dat door beschuldigde weerstand is geboden tegen eenige dwang op hem uitgeoefend tot toetreding tot deze organisatie, zijnde een dergelijke dwang niet gesteld of gebleken;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, in voege als boven omschreven;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben ge-

dragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. dat beschuldigde, door het treden in vreemden krijgs- althans staatsdienst, het Nederlandschap heeft verloren;

O. dat ten aanzien van de ontzetting uit de kiesrechten dient te worden beslist als volgt:

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot 2 jaren en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 26 April 1945 in vóór-interneering doorgebracht tijd; zoodat de interneering behoort te eindigen op 26 April 1947;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, indien de administratieve organen belast met de uitvoering van de Wet op het Nederlandschap van oordeel mochten zijn, dat beschuldigde door zijn dienstneming bij de Organisation Speer het Nederlandschap niet heeft verloren;

Bepaalt voor zooveel noodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen negentig dagen nadat de interneering is beëindigd.

No. 429.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
ASSEN (4e Kamer), 23 Augustus 1946.
(Mr. Hartsuiker, Helwerda, de Wal).

Verzet tegen een beslissing van voorwaardelijke buitenvervolginstelling niet-ontvankelijk verklaard, daar dit niet tijdig is ingesteld.

(Besluit politieke delinquenten 1945
art. 25, 1°.)

Tribunaal Assen tegen Kornelis Strik,
wonende gemeente Odoorn.

Gezien:

1c. eene beslissing betreffende voorwaardelijke buitenvervolginstelling vanwege den Procureur-Fiscaal bij het Bijzon-

der Gerechtshof te Leeuwarden, gegeven door den Officier-Fiscaal in het District Emmen tegen Kornelis Strik voornoemd dd. 17 Mei 1946 Wl no. 1031 no. 270 E en het daaraan gehecht — door den marechaussee Harm Houtman, behoorende tot de Post 2e Exloermond der Rijkspolitie opgemaakt — ambtseedig proces-verbaal no. 59 van gemelde Post, houdende uitreiking door dezen van gemelde beslissing op 24 Mei 1946 aan betrokkene, Kornelis Strik, in persoon;

2e. een door voormelden Procureur-Fiscaal op ambtseed opgemaakt afschrift van eene door Hem op 15 Juni 1946 gedane aantekening in een te zijnen Parkette berustend register, inhoudende, dat blijkens een ten Parkette ontvangen akte op 11 Juni 1946 ter Griffie van het Kantongerecht te Emmen verscheen Kornelis Strik, geboren 4 Augustus 1896, wonende te 1e Exloermond, gemeente Odoorn, welke verklaarde in verzet te komen tegen een beslissing vanwege den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Leeuwarden, d.d. 17 Mei 1946 betreffende voorwaardelijke buitenvervolginstelling;

3e. een door den Griffier bij het Kantongerecht te Emmen opgemaakte akte, blijkens welke meergenoemde Kornelis Strik op 11 Juni 1946 ter Griffie van het Kantongerecht te Emmen is verschenen, verklarende verzet te doen tegen de beslissing, betreffende voorwaardelijke buitenvervolginstelling van den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Leeuwarden dd. 17 Mei 1946 Wl. no. 1031 no. 270 E;

4e. de processtukken tegen meergenoemden Kornelis Strik, alsmede de daarop door den Procureur-Fiscaal gestelde verleening van fiat-behandeling;

O. dat Kornelis Strik voornoemd niet tijdig in verzet is gekomen tegen de hierboven sub I vermelde beslissing betreffende zijn voorwaardelijke buitenvervolginstelling, daar dit verzet niet is gedaan binnen den bij art. 25 lid 1 van het „Besluit politieke delinquenten 1945” voorgeschreven termijn van veertien dagen na dien van aanvang van den proeftijd, immers zijnde door hem op 11 Juni 1946 verzet gedaan tegen meergemelde beslissing, terwijl de uitreiking dier beslissing aan hem op 24 Mei 1946 heeft plaats gevonden, zoodat de buitenvervolginstelling gestelde Kornelis Strik in zijn verzet niet kan worden ontvangen;

Beslissende:

Verklaart Kornelis Strik, wonende te 1e Exloermond, gemeente Odoorn, niet ontvankelijk in zijn verzet tegen de hierboven sub I vermelde beslissing betreffende zijne voorwaardelijke buitenvervolginstelling.

No. 430.

HOOGHE AUTORITEIT TE ARNHEM,
12 December 1946. (Mr. Kronenburg).

De door beschuldigde opgeworpen bezwaren, in zooverre deze betrekking hebben op een beweerde onjuiste weergave van diverse verklaringen in de processen-verbaal der gehouden zittingen en uitspraak, gepasseerd, aangezen van de juistheid dier bezwaren niet is gebleken uit de stukken, waarop krachtens art. 6, lid 2 van het besluit van 23 December 1944, S. E 153 bij de beslissing omtrent de verleening van het fiat-executee alleen mag worden gelet.

(Besluit van 23 December 1944, S. E' 153, art. 6, 2e lid.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Zwolle, IIe Kamer, van 14 Juni 1946, in de zaak tegen Willem Smid, wonende te Zwolle, horlogemaker en juwelier;

Gezien het namens beschuldigde bij Ons ingediend bezwaarschrift;

O. dat den beschuldigde is telastegelegd: dat hij, als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. openlijk heeft doen blijken van zijn ingenomenheid met den vijand, door:

a. den 10den Mei 1940 aan Deutsche militairen die Zwolle binnenrukten sigaretten aan te bieden;

b. Deutsche militairen bij zich aan huis te ontvangen;

c. meerdere malen des Zondagsmorgens voorstellingen in de bioscoop de Kroon bij te wonen, die speciaal bestemd waren voor Duitschers;

2. van nationaalsocialistische gezindheid heeft blijk gegeven, door:

a. zich als lid aan te sluiten bij de Nederlandsch Deutsche Kultuurgemeenschap;

b. als lid toe te treden tot het Economisch Front, zijnde dit een door den zogenoemden leider der Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden ingestelde nationaalsocialistische organisatie;

c. in 1943, in gezelschap van den te Zwolle wonenden Duitscher Martin, een lezing van Alfred Rosenberg in het concertgebouw te Amsterdam bij te wonen;

d. zich te abonneeren op de dagbladen Deutsche Zeitung in den Nederlanden en Nationaal Dagblad;

e. door het doen van een gift van f37.50 voor de aanschaffing van uniformen van den Nationalen Jeugdstorm;

3. voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, door zijn bemiddeling te verleenen bij de export van een waarde van twee- à driehonderdvijftig duizend gulden aan edelgesteenten vanuit Nederland naar Duitschland,

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben ge-

dragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde, behalve het zich geabonneerd hebben op de Deutsche Zeitung in den Nederlanden, bewezen heeft verklaard en den beschuldigde terzake van het bewezene heeft opgelegd de navolgende maatregelen:

1. ontzetting van de rechten van kiezen en verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. ontzetting van de rechten tot uitoefenen van de beroepen van horloger en juwelier en tot het uitoefenen in de gemeente Zwolle van eenig beroep in het bedrijf van een horloger en juwelier;

3. verbeurdverklaring van het vermogen van den schuldige, beperkt tot:

a. het radio-ontvang-toestel;

b. het pand Diezerstraat 71 te Zwolle, kadastraal bekend gemeente Zwolle, Sectie Fⁿ no. 5328;

4. interneering, met advies deze te beperken tot den tijd van één jaar;

Beveelt de opheffing van het beheer van rechtswege over het vermogen van den schuldige gevoerd één maand na de tenuitvoerlegging van den opgelegden maatregel van verbeurdverklaring;

O. dat de namens beschuldigde opgeworpen bezwaren, voorzover betrekking hebbende op een beweerdelijk onjuiste weergave van diverse verklaringen in proces-verbaal der gehouden zittingen en uitspraak, moeten worden gepasseerd, aangezien de juistheid van die bezwaren niet kan blijken uit de stukken, waarop krachtens art. 6 lid 2 van het Koninklijk Besluit van 23 December 1944 S. E 153 hij de beslissing omtrent de verleening van fiat-executie mag worden gelet;

O. dat evenzoo wordt voorbijgegaan hetgeen tegen de bewezenverklaring en de waarde der daarvoor gebezigde bewijsmiddelen is aangevoerd, nu deze voldoende feiten en omstandigheden bevatten, welke redenen geven voor de beslissing omtrent het bewezen zijn der telastegelegde feiten (voorzover als bewezen aangenomen) en Ons niet is gebleken, dat de aangewende bewijsmiddelen onjuist zijn gewaardeerd;

O. dat beschuldigde echter naar Ons oordeel terecht bezwaar maakt tegen de hem sub 2, 3 en 4 opgelegde bijzondere maatregelen;

dat deze toch te zwaar voorkomen, immers niet in juiste verhouding tot den ernst der bewezen misdragingen in verband met alle verdere omstandigheden van het geval, zooals deze uit de processtukken naar voren komen, waarbij in het bijzonder opmerking verdient, dat het Tribunaal als motief voor de opgelegde maatregelen mede aanvoert, dat beschuldigde in zijn bedrijf de Nederlandsche deviezenpositie ernstig heeft benadeeld, doch — indien al de deviezenpositie hier in het geding is — de juistheid van dit motief in twijfel moet worden getrokken, gezien het totaal bedrag van de door beschuldigde's bemiddeling uit-

gevoerde briljanten in verband met de destijds uitermate hooge briljantprijzen;

dat de bewezen misdragingen weliswaar ernstig zijn, doch niet in die mate, dat beschuldigde ongerekend de zware fiscale correcties, verband houdende met den door beschuldigde gedreven briljantenhandel, zou moeten worden gestraft niet alleen met een nieuwe interneering van een jaar — na reeds ± 8 maanden in voorinterneering te hebben doorgemaakt — maar daarnaast nog met maatregelen, die tot gevolg zouden hebben, dat hij en vrijwel zijn geheele verinoging en gedurende 10 jaren de mogelijkheid tot verdere uitoefening van het beroep, waarin hij tot dusver zijn bestaan heeft gevonden, zou verliezen;

dat voorts niet is in te zien, welke gronden er bestaan, om aan te nemen, dat beschuldigde de waardigheid en betrouwbaarheid zou missen om zijn beroep van horloger verder uit te oefenen;

dat bovendien de ontzetting van het recht tot het uitoefenen in de gemeente Zwolle van eenig beroep in het bedrijf van een horloger en juwelier geen steun vindt in de Wet, immers hier in wezen niet wordt opgelegd een ontzetting van de uitoefening van bepaalde beroepen, maar een verbod om bepaalde beroepen op een bepaalde plaats uit te oefenen, nog daargelaten, dat het Tribunaal, door deze ontzetting te beperken tot een bepaalde plaats, implicite te kennen geeft, dat beschuldigde de in het algemeen belang vereischte waardigheid en betrouwbaarheid voor die beroepen niet mist;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie op de opgelegde bijzondere maatregelen, behalve de ontzetting uit het actief en passief kiesrecht, behoort te worden geweigerd;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op de in voormelde uitspraak sub 2, 3 en 4 opgelegde bijzondere maatregelen.

No. 431.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALKMAAR (1e Kamer), 11 September 1946. (Mr. Schenkeveld, Niele, Stuijbergen).

Hulpverleening aan den vijand, door een benoeming tot curator van een gymnasium te aanvaarden, nadat de niet-nationaal-socialistische curatoren waren ontslagen.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, alinea 2.)

Tribunaal Alkmaar tegen William Albert Ubbens, vroeger rechter en raadshoor, thans zonder beroep, wonende te Heiloo.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

1. zich op of omstreeks 22 September 1941 als sympathiseerend lid heeft aangesloten bij de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij als zoodanig is aangesloten gebleven tot aan haar ontbinding;

2. hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers door:

a. in 1941 aan het Rijkscommissariaat desgevraagd inlichtingen te verschaffen over E. Vouïe, in verband met diens benoeming tot burgemeester van Amsterdam, in de plaats van den door de Duitschers ontslagen burgemeester W. de Vlugt;

b. omstreeks April 1943 een benoeming tot curator van het Murmellius Gymnasium te Alkmaar te aanvaarden, nadat door den nationaal-socialistischen burgemeester van Alkmaar, v. d. Sluijs, de niet nationaal-socialistische curatoren waren ontslagen, na een principiële conflict over de door dezen niet erkende vacature van Kinschot;

3. voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, door als nationaal-socialist in zijn woning in het Blockhovepark te Heiloo te mogen blijven wonen, nadat alle of bijna alle andere Nederlandsche bewoners van dit villapark op last van de Duitschers geëvacueerd waren, zelfs al woonde ze buiten een prikkeldraadversperring;

4. zich omstreeks 1940 als lid heeft aangesloten bij het Rechtsfront, een nationaal-socialistische organisatie en daarbij als zoodanig is aangesloten gebleven tot aan het einde van de bezetting;

5. zich als lid heeft aangesloten bij de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, een nationaal-socialistische organisatie en daarbij gedurende eenige tijd is aangesloten gebleven;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Post alia:

Het Tribunaal:

1. Verklaart vervallen de beschuldiging onder 3, omdat niet is komen vast te staan, dat beschuldigde om in zijn woning te mogen blijven wonen, gebruik heeft gemaakt van zijn sympathiseerend lidmaatschap der N.S.B.

2. Verklaart op grond van de in voor mede bewijsmiddelen voorkomende redengevende feiten en omstandigheden en de betrokkelijke wettelijke bepalingen bewezen, zulks met zijn schuldig verklaring daaraan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging onder 1, 2 sub a en b, 4 en 5 omschreven en gequalificeerde wijze heeft gedragen, de daar genoemde desbewustheid inbegrepen, zulks echter met dien verstande, dat uit de qualificatie onder 2 de woorden „of getracht heeft te verleenen” en uit de feitelijke omschrijving onder 2 sub a de woorden „in verband met diens benoeming tot burgemeester van Amsterdam in de

plaats van den door de Duitschers ontslagen burgemeester W. de Vlugt” moeten wegvallen. Dit laatste op grond van beschuldigdes verklaring hieromtrent, die het Tribunaal als juist aanneemt. Het Tribunaal is van meening, dat beschuldigde elke inlichting aan het Rijkscommissariaat had moeten weigeren (een Nederlander, zeker van de positie van beschuldigde, vermeed toch, moest althans vermijden elk niet volstrekt noodzakelijk contact met het vijandelijk opperhoofd) en eveneens, dat hij had moeten weigeren, te gaan zitten op den zetel van de curatoren, die om hun plichtsbetrachting waren afgezet. Het gymnasium zou toch wel gefunctioneerd hebben en indien niet, er waren toen hoogere belangen dan die van het onderwijs. Door aldus te handelen, heeft beschuldigde den vijand geholpen, die het natuurlijk hoogelijk waardeerde, dat iemand als beschuldigde hem terwille was.

3. Beslist, dat het bewezen verklaarde de oplegging van de te noemen bijzondere maatregelen wettigt en spreekt uit, dat de redenen, die hiertoe hebben geleid, zijn gelegen in en verband houden met: den ernst der gedragingen, den persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden. Zeer ernstig neemt het Tribunaal beschuldigde kwalijk, dat een man van zijn positie en begaafdheid, die bovendien als reserve-officier en als rechter tweemaal den eed van trouw aan H. M. de Koningin had afgelegd, nog in 1941 toetrad tot de landsverraderlijke organisatie der N.S.B. Zijn voorbeeld zal ongetwijfeld anderen tot navolging bewogen hebben. En het is het Tribunaal uit eigen wetenschap bekend, dat het lidmaatschap der N.S.B. mede van dezen rechter het aanzien en het vertrouwen in de Rechterlijke Macht in het algemeen en van de Alkmaarsche Rechtbank in het bijzonder belangrijk heeft geschaad. Beschuldigde is toegetreden tot de N.S.B. in het laatst van September 1941, dus toen de groote overwinningen van Duitschland op Rusland, naar veler overtuiging, het lot van den communistischen Staat bezegeld scheen. Het verweer door en namens beschuldigde gevoerd, dat hij sympathiseerend lid der N.S.B. is geworden wegens het Russische gevaar, zou meer indruk op het Tribunaal hebben gemaakt, indien hij zich onmiddellijk na de oorlogsverklaring van Duitschland aan Rusland in de geleerden der N.S.B. geschaard had. Het Tribunaal zou dan ook adviseeren tot een langeren duur der interneering, ware het niet, dat het ervan overtuigd en uit eigen wetenschap ermede bekend is, dat beschuldigde zijn rechtersambt op onpartijdige wijze is blijven vervullen.

4. Legt aan beschuldigde de volgende maatregelen op:

a. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, den tijdsduur ervan te bepalen op een jaar en acht maanden, den in detentie doorgebrachten tijd van 12 Mei 1945 af daaronder begrepen, zoodat zij

1. zich op of omstreeks 22 September 1941 als sympathiseerend lid heeft aangesloten bij de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij als zoodanig is aangesloten gebleven tot aan haar ontbinding;

2. hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers door:

a. in 1941 aan het Rijkscommissariaat desgevraagd inlichtingen te verschaffen over E. Voute, in verband met diens benoeming tot burgemeester van Amsterdam, in de plaats van den door de Duitschers ontslagen burgemeester W. de Vlugt;

b. omstreeks April 1943 een benoeming tot curator van het Murmellius Gymnasium te Alkmaar te aanvaarden, nadat door den nationaal-socialistischen burgemeester van Alkmaar, v. d. Shuijs, de niet nationaal-socialistische curatoren waren ontslagen, na een principieel conflict over de door dezen niet erkende vacature van Kinschot;

3. voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, door als nationaal-socialist in zijn woning in het Blokhovepark te Heiloo te mogen blijven wonen, nadat alle of bijna alle andere Nederlandsche bewoners van dit villapark op last van de Duitschers geëvacueerd waren, zelfs al woonde ze buiten een prikkeldraadversperring;

4. zich omstreeks 1940 als lid heeft aangesloten bij het Rechtsfront, een nationaal-socialistische organisatie en daarbij als zoodanig is aangesloten gebleven tot aan het einde van de bezetting;

5. zich als lid heeft aangesloten bij de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, een nationaal-socialistische organisatie en daarbij gedurende eenige tijd is aangesloten gebleven;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Post alia :

Het Tribunaal:

1. Verklaart vervallen de beschuldiging onder 3. omdat niet is komen vast te staan, dat beschuldigde om in zijn woning te mogen blijven wonen, gebruik heeft gemaakt van zijn sympathiseerend lidmaatschap der N.S.B.

2. Verklaart op grond van de in voornemde bewijsmiddelen voorkomende redengevende feiten en omstandigheden en de betrokkelijke wettelijke bepalingen bewezen, zulks met zijn schuldig verklaring daaraan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging onder 1, 2 sub a en b, 4 en 5 omschreven en gegualificeerde wijze heeft gedragen, de daar genoemde desbewustheid inbegrepen, zulks echter met dien verstande, dat uit de qualificatie onder 2 de woorden „of getracht heeft te verleenen” en uit de feitelijke omschrijving onder 2 sub a de woorden „in verband met diens benoeming tot burgemeester van Amsterdam in de

plaats van den door de Duitschers ontslagen burgemeester W. de Vlugt” moeten wegvallen. Dit laatste op grond van beschuldigdes verklaring hieromtrent, die het Tribunaal als juist aanneemt. Het Tribunaal is van meening, dat beschuldigde elke inlichting aan het Rijkscommissariaat had moeten weigeren (een Nederlander, zeker van de positie van beschuldigde, vermeed toch, moest althans vermijden elk niet volstrekt noodzakelijk contact met het vijandelijk opperhoofd) en eveneens, dat hij had moeten weigeren, te gaan zitten op den zetel van de curatoren, die om hun plichtsbetrachting waren afgezet. Het gymnasium zou toch wel gefunctioneerd hebben en indien niet, er waren toen hogere belangen dan die van het onderwijs. Door aldus te handelen, heeft beschuldigde den vijand geholpen, die het natuurlijk hoogelijk waardeerde, dat iemand als beschuldigde hem terwille was.

3. Beslist, dat het bewezen verklaarde de oplegging van de te noemen bijzondere maatregelen wettigt en spreekt uit, dat de redenen, die hiertoe hebben geleid, zijn gelegen in- en verband houden met: den ernst der gedragingen, den persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden. Zeer ernstig neemt het Tribunaal beschuldigde kwalijk, dat een man van zijn positie en begaafdheid, die bovendien als reserve-officier en als rechter tweemaal den eed van trouw aan H. M. de Koningin had afgelegd, nog in 1941 toetrad tot de landsverraderlijke organisatie der N.S.B. Zijn voorbeeld zal ongetwijfeld anderen tot navolging bewogen hebben. En het is het Tribunaal uit eigen wetenschap bekend, dat het lidmaatschap der N.S.B. mede van dezen rechter het aanzien en het vertrouwen in de Rechterlijke Macht in het algemeen en van de Alkmaarsche Rechtbank in het bijzonder belangrijk heeft geschaad. Beschuldigde is toegetreden tot de N.S.B. in het laatst van September 1941, dus toen de groote overwinningen van Duitschland op Rusland, naar veler overtuiging, het lot van den communistischen Staat bezegeld scheen. Het verweer door en namens beschuldigde gevoerd, dat hij sympathiseerend lid der N.S.B. is geworden wegens het Russische gevaar, zou meer indruk op het Tribunaal hebben gemaakt, indien hij zich onmiddellijk na de oorlogsverklaring van Duitschland aan Rusland in de geleerden der N.S.B. geschaard had. Het Tribunaal zou dan ook adviseeren tot een langeren duur der inteneering, ware het niet, dat het ervan overtuigd en uit eigen wetenschap ernede bekend is, dat beschuldigde zijn rechtersambt op onpartijdige wijze is blijven vervullen.

4. Legt aan beschuldigde de volgende maatregelen op:

a. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, den tijdsduur ervan te bepalen op een jaar en acht maanden, den in detentie doorgebrachten tijd van 12 Mei 1945 af daaronder begrepen, zoodat zij

zal eindigen op 11 Januari 1947.

b. Ontzetting van het recht tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

c. Ontzetting van het recht om eenig ambt te bekleeden.

d. Verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van f 2000.

5. Bepaalt, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen op 1 Februari 1947 of zooveel eerder als door of namens het Nederlandsche Beheersinstituut bepaald zal worden en in ieder geval eerst, nadat de verbeurdverklaring is geëffectueerd.

(N.B. De Hooge Autoriteit heeft de verbeurdverklaring beperkt tot een bedrag van twee honderd vijftig gulden).

No. 432.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALKMAAR (1e Kamer), 16 December 1946. (Mr. Schenkeveld, Niele, Pander).

De „transportactie” is een nationaal-socialistische instelling. Hulpverlening aan den vijand, door als bioscoop-exploitant Duitse films te vertoonen. De verbeurdverklaring omvat ook datgene wat de beheerder tijdens de detentie van den beschuldigde verandert heeft, aangezien art. 6, 1e lid van het Tribunaalbesluit van het „geheele vermogen op den dag der uitspraak” spreekt.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea's 2 en 3 en art. 6, eerste lid).

Tribunaal Alkmaar tegen Johan Christoph Weber, bioscoop-exploitant, wonende te Heiloo.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander in den zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. zich omstreeks November 1941 als lid heeft aangesloten bij de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij als zoodanig is aangesloten gebleven tot omstreeks Juli 1944;

2e. zich omstreeks Juli 1941 als begunstigend lid heeft aangesloten bij de Germaansche S.S. in Nederland, een aan de N.S.B. verwante organisatie;

3e. de propaganda van de N.S.B. heeft verspreid door omstreeks 1942 te Heiloo met Volk en Vaderland te colporteren;

4e. steun heeft verleend aan de handlangers en medewerkers van den vijand door omstreeks 24 April 1944 f1000 ter beschikking te stellen van den kringpenningmeester van de kring Kennemerland Noord der N.S.B. als bijdrage voor het fonds speciale acties kring Kennemerland Noord;

5e. zich omstreeks Januari 1944 als lid heeft aangesloten bij de Nederlandsche

Duitsche Kultuurgemeenschap, Werkgemeenschap Alkmaar, een nationaal-socialistische organisatie;

6e. zich omstreeks April 1942 als lid heeft aangesloten bij den Nederlandschen Volksdienst, een nationaal-socialistische organisatie;

7e. zich in het najaar 1943 als lid heeft aangesloten bij de Transportactie, een nationaal-socialistische organisatie of instelling en daarbij als zoodanig is aangesloten gebleven tot in April 1944, daarbij voorzien van een door de Duitse Wehrmacht verstrekt uniform;

8e. hulp of steun heeft verleend aan den vijand door als bioscoop-exploitant regelmatig in de Alkmaarsche bioscopen Cinema, A.E.T. en Victoria Duitse films en journaals te doen vertoonen.

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Post alia:

Vermogen:

De gemachtigde van den beheerder heeft ter zitting verklaard, zulks zonder dat beschuldigde en zijn echtgenoot dit gemotiveerd tegenspreken, dat beschuldigde thans een vermogen van rond f 328,000 bezit, terwijl hij op 1 Mei 1940 ruim f 54,000 bezat. En voorts, dat het vermogen in Augustus 1945 tot Augustus 1946 met f 102,000 vooruit is gegaan.

Beslissingen:

Het Tribunaal:

1. Verklaart op grond van de in voormelde bewijsmiddelen voorkomende redengevende feiten en omstandigheden en de betreffende wettelijke bepalingen bewezen, zulks met zijn schuldigverklaring daaraan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven en gequalificeerde wijze heeft gedragen, de daar genoemde desbewustheid inbegrepen.

Dit geldt ook het sub 2° te laste gelegde begunstigend lidmaatschap der Germaansche S.S., waarvan beschuldigdes raadsman heeft betoogd, dat dit niet als zoodanig moet opgevat worden, omdat beschuldigde slechts eenmaal, en dan nog onder pressie, een contributie van f50 heeft betaald. Het Tribunaal verwerpt dit verweer: door die eene betaling sloot beschuldigde zich aan en de pressie (anders zou het theater gevorderd zijn) was zeker niet disculpeerend voor toetreding tot de S.S. Bovendien bleek uit de door beschuldigde als juist erkend verklaring van den in het vooronderzoek gehoorde getuige P., dat beschuldigde tot de bevrijding het insigne van begunstigend lid der Germaansche S.S. bij zich had gedragen, waaruit valt af te leiden, dat hij dit z. i. opgedrongen lidmaatschap — in plaats van het te verafschuwen — nog op prijs stelde ook.

2. Beslist, dat het bewezen verklaarde de oplegging van de te noemen bijzondere maatregelen wettig en spreekt uit, dat de redenen, die hiertoe hebben geleid, zijn ge-

legen in- en verband houden met den ernst der gedragingen, den persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden. Beschuldigde heeft zich aan een gansche reeks van ernstige misdrijven schuldig gemaakt, waarvan het Tribunaal hier m. n. noemt: Het zich aansluiten bij niet minder dan vijf landsverraderlijke organisaties, de sub 1e, 2e, 5e, 6e en 7e genoemde. Hiervan dateert zijn lidmaatschap van de N.S.B. van November 1941, zoodat beschuldigde zich daar nog bij aansloot anderhalf jaar na den inval, toen het voor ieder duidelijk was, dat de N.S.B. met den vijand heulde. Beschuldigde heeft daarbij zijn geheele gezin geïnfecteerd, want ook zijn vrouw werd sympathiseerend lid der N.S.B. en twee kinderen werden lid van den Jeugdstorm.

Niet het minst neemt het Tribunaal het beschuldigde kwalijk dat hij door de sub 3e genoemde vertooningen in het algemeen de vijandelijke propaganda vijf jaar lang heeft bevorderd en in het bijzonder door het geven van voorstellingen aan Duitschers in zijn eigen bioscoop hun moreel heeft versterkt. Waar hij eigenaar of huurder van alle Alkmaarsche bioscopen — op één i. c. weinig belangrijke na — was, is hij er verantwoordelijk voor, dat het geheele Alkmaarsche bioscoopwezen vergiftigd was en vergiftigend werkte. Dat de Bioscoopbond hem hiertoe heeft geadviseerd, disculpeert hem niet, zeker niet in de latere jaren van de bezetting, toen ieder verantwoordelijk voor zijn eigen daden was.

Beschuldigde was eigenaar van één bioscoop en huurde er twee. Als hij geen kans had gezien behoorlijke films te laten draaien, was het zijn plicht geweest althans die beide huurbioscopen prijs te geven om aldus het kwaadstichten zooveel mogelijk te beperken. Trouwens zijn behoorlijk vermogen en hetgeen hij den eersten tijd van de bezetting er bij had verdiend (aangenomen, dat hij toen naar het onjuiste advies van zijn Bond had mogen handelen) permitteerden hem heel goed de exploitatie van alle drie de bioscopen op te geven.

Maar beschuldigde had slechts één zucht tijdens de bezetting: geld verdienen of behouden. Dat bleek het Tribunaal uit het volgende:

1. Beschuldigde verklaarde lid van de N.S.B. te zijn geworden, omdat hij hoopte, dat het bioscoopbezoek van de arbeiders door de z. i. door de N.S.B. te bewerken verbetering hunner finantieele omstandigheden zou toenemen, waarvan hij dan ook zou profiteren. En dat bij iemand, die na anderhalf jaar bezetting tenminste een ton bezat;

2. Lid van de Germaansche S.S. was beschuldigde geworden om het vorderen van zijn eigen bioscoop te ontgaan. In plaats dat hij blij was, dat deze bioscoop, waarin hij op Zondag speciale films voor de Wehrmacht moest vertoonen, gevorderd werd, waardoor hij van de verantwoordelijkheid bevrijd zou zijn geworden, trad hij tot de S.S. toe!

3. Desgevraagd verklaarde beschuldigde, dat zijn eerste — zoo niet eenigste — bezwaar tegen het vertoonen van Duitse films en journalen was, dat . . . hem dit nadeel berokkende, omdat hij daar minder aan verdiende dan aan de z.g. Nederlandsche.

4. Toen hij bij de vordering van zijn huis voor de keuze stond genoeg te nemen met de kleine woning van zuster K., — waardoor er maar één persoon een ander onderdak had moeten zoeken — of te betrekken het huis van de hem bekende Mevr. J. — de echtgenoot van een ondergedoken Jood en de moeder van eenige heel jonge kinderen — koos hij het grotere huis van de laatste, omdat er bij dat van de eerste geen plaats voor zijn reu-paarden was!

Beschuldigde moet in de eerste plaats nog geruimen tijd uit de Maatschappij verwijderd blijven om te boeten voor al wat hij misdaan heeft en om, zoo mogelijk, heropgevoed te worden.

Voorts bezit beschuldigde zeker niet de in het algemeen belang vereischte waardigheid om verder het beroep van bioscoop-exploitant uit te oefenen, waarop hij uit het recht hiertoe ontzet moet worden.

Maar vooral moet deze materialist getroffen worden in wat hem het liefste was, zijn bezit. Al hetgeen hij sinds den aanvang van de bezetting in vermogen is voortgegaan, moet hem ontnomen worden, ook en vooral omdat hij dit — voorzoover tijdens de bezetting verkregen — op de geschetste wijze verworven heeft. En deze verbeurdverklaring moet zich ook uitstrekken over hetgeen de beheerder van zijn vermogen na de bevrijding voor hem verdiend heeft, omdat het niet aangaat, dat beschuldigde profiteert van zijn vermogensvoortgang in den tijd, toen hij gede-tineerd was; een voortgang, die blijkens de mededeeling van den beheerder in één jaar ruim f100.000 bedroeg. Het hiertegen door beschuldigdes raadsman geopperde bezwaar stuit af op het bepaalde in art. 6 1a van het Tribunaalbesluit, hetwelk spreekt van „het geheele vermogen op den dag der uitspraak.”

Verder kan de verbeurdverklaring krachtens deze stellige wetsbepaling echter niet gaan. Toch is met zekerheid te voorspellen, dat de vermogensvoortgang daarna zal voortduren, hetgeen dan aan beschuldigde ten goede zal komen. En dat zal niet gering zijn, want 't zal nog geruimen tijd duren, voordat de verbeurdverklaring is geëffectueerd en dus het verdienen op-houdt, terwijl de verdiensten blijkens 's beheerders mededeeling heel hoog zijn.

Hier staat het Tribunaal, hoezeer het dit om de genoemde reden betreurt, machteloos. Het eenige, wat het ten deze kan doen, is het geheel huidige vermogen verbeurd verklaren, zulks op na te noemen uitzonderingen na. Hierdoor wordt beoogd, dat beschuldigde niet meer overhoudt dan de ruim f 54,000, die hij op 1 Mei 1940 be-

zat (waarbij de waarde van den inboedel veiligheidshalve op ruim 14 mille wordt gesteld) en gegarandeerd, dat dit tenminste het geval zal zijn.

Hoewel de geheele verbeurdverklaring uiteraard ook beschuldigdes Victoria-theater omvat, wil het Tribunaal dit nog apart noemen. Deze bioscoop heeft toch vooral gediend om de Victorie-gedachte bij den vijand levendig te houden.

3. Legt aan beschuldigde de volgende maatregelen op:

a. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den tijdsduur ervan te bepalen op twee jaren en zes maanden, den in detentie doorgebrachten tijd van 8 Mei 1945 af daaronder begrepen, zoodat zij zal eindigen op 7 November 1947.

b. Ontzetting van het recht — voorzover hij dit nog heeft — tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

c. Ontzetting van het recht om eenig ambt te bekleeden.

d. Ontzetting van het recht om het beroep van bioscoop-exploitant uit te oefenen.

e. Verbeurdverklaring van beschuldigdes geheele vermogen op den dag der uitspraak, w. o. in het bijzonder zijn bioscoop, het Victoria-theater te Alkmaar en hiervan zoowel het onroerende goed als de gansche inhoud ervan, van welke verbeurdverklaring worden uitgezonderd:

1°. De inboedel van beschuldigdes huis, als bedoeld in het rapport van den beheerder en daar getaxeed op f 16.000, alsmede zijn kleding en die van zijn vrouw en kinderen.

2°. Een zoodanig gedeelte van beschuldigdes buiten bioscoop en inboedel vallende vermogen als noodig is om te suppleeren zijn vermogensvermeerdering tusschen thans en de effectueering van de verbeurdverklaring tot een zoodanig bedrag, dat, na de betaling uit het huidige vermogen van alle terzake van den toestand tot op heden door hem verschuldigd zijnde of wordende belastingen en van hetgeen daaruit verder voldaan moet worden (m. n. de beheerskosten), het voor beschuldigde resteerende vermogen — naast het sub 1e uitgezonderde — tenminste f 40,000 groot zal zijn.

4. Bepaalt, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen drie maanden, nadat het fiat-executie is verleend, resp. bij herhaling geweigerd of zooveel eerder, als door of namens het Nederlandsche Beheersinstituut bepaald zal worden, echter in ieder geval eerst, nadat de verbeurdverklaring is geëffectueerd.

No. 433.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
ALKMAAR (1e Kamer), 2 October 1946.
(Mr. Schenkeveld, Niele, Breebaart).

Verbeurdverklaring tot een bedrag van één honderd negentig duizend gulden.

(Tribunaalbesluit art. 6.)

Tribunaal Alkmaar tegen Jan Meurs, koopman, wonende te Medemblik.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. na zich in 1935 als lid te hebben aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, daarbij als zoodanig is aangesloten gebleven tot de ontbinding dier Beweging;

2e. voor de N.S.B. der Nederlanden werkzaam is geweest als waarnemend kringrapporteur en vervolgens als kringrapporteur voor het Algemeen toezicht op leden.

3e. van instemming met het streven van de Weer-Afdeeling, zijnde een aan de N.S.B. der Nederlanden verwante organisatie, heeft blijk gegeven door het bezoeken van vergaderingen en oefenavonden dier Weer-Afdeeling.

4e. zich op of omstreeks 17 Juni 1941 als begunstigd lid heeft aangesloten bij de Germaansche S.S., zijnde een nationaal-socialistische organisatie en daarbij als zoodanig is aangesloten gebleven tot de ontbinding dier organisatie;

5e. zich op of omstreeks 1 Juli 1944 als lid heeft aangesloten bij het Economisch Front, zijnde een nationaal-socialistische organisatie en daarbij als zoodanig is aangesloten gebleven tot de ontbinding dier organisatie;

6e. werkzaam is geweest voor de Nederlandsche Volksdienst zijnde een nationaal-socialistische organisatie of instelling, als blokhoofd-penningmeester vanaf ongeveer October 1942 tot de ontbinding dier organisatie;

7e. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door in een schrijven d.d. 10 Augustus 1944, door hem, beschuldigde, gericht aan den Commissaris voor niet commerciële Vereenigingen en Stichtingen te Utrecht, de navolgende zinsnede op te nemen: „In Wervershooft leeft men of er van een bezettende macht geen sprake is, en is toevluchtsoord voor vele onderduikers.”

8e. hulp of steun heeft verleend, althans getracht heeft te verleenen aan den vijand, door in 1944 en 1945 als burgemeester, althans als waarnemend burgemeester van de gemeente Medemblik:

a. arbeiders aan te wijzen, althans te doen aanwijzen, tot het verrichten van graafwerkzaamheden ten behoeve van de Duitsche Wehrmacht;

b. op last der bezettingsautoriteiten in Medemblik een zoogenaamde vlaggenwacht en een zoogenaamde spijkerwacht te organiseren;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Post alia:

Vermogen:

De gemachtigde van den beheerder heeft

ter zitting verklaard, zulks zonder dat beschuldigde en zijn echtgenoot dit gemotiveerd tegenspraken, dat beschuldigde een vermogen van bijna f 400,000 bezit en dat aan de echtgenoot van beschuldigde een boete van f 10,000 is opgelegd.

Beslissingen:

Het Tribunaal:

1. Verklaart op grond van de in voormelde bewijsmiddelen voorkomende redengevende feiten en omstandigheden en de betrekkelijke wettelijke bepalingen bewezen, zulks met zijn schuldig verklaring daaraan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven en gequalificeerde wijze heeft gedragen, de daar genoemde desbewustheid inbegrepen, zulks echter met dien verstande, dat uit de qualificatie onder 8e mochten wegvallen de woorden „althans getracht heeft te verleenen.”

2. Beslist, dat het bewezen verklaarde de oplegging van de te noemen bijzondere maatregelen wettigt en spreekt uit, dat de redenen, die hiertoe hebben geleid, zijn gelegen in- en verband houden met: den ernst der gedragingen, den persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden. Het Tribunaal neemt in aanmerking dat beschuldigde een fanatiek N.S.B.-er was en neemt het hem zeer kwalijk, dat hij als burgemeester den vijand heeft geholpen. Zonder eenig redelijk motief is hij lid der N.S.B. gebleven en heeft aan deze landverraderlijke beweging en haar mantelorganisaties met zijn intellect en zijn geldmiddelen gesteund. Het Tribunaal is van meening, dat de brief door beschuldigde aan den Commissaris voor niet-commercieële vereenigingen en stichtingen gezonden niet verkeerd van strekking was. De in de beschuldiging aangehaalde volzin uit dien brief was evenwel in het verband van dien brief volkomen overbodig en had goede Nederlanders in gevaar kunnen brengen. Het Tribunaal is van oordeel, dat deze beschuldigde mede met een groot deel van zijn vermogen moet boeten voor zijn misdragingen, hij houdt dan nog een behoorlijk vermogen over, terwijl menige goede Nederlander in en door het verzet alles is kwijtgeraakt.

3. Legt aan beschuldigde de volgende maatregelen op:

a. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den tijdsduur ervan te bepalen op twee jaren, den in detentie doorgebrachten tijd van 8 Mei 1945 af daaronder begrepen, zoodat zij zal eindigen op 7 Mei 1947.

b. Ontzetting van het recht tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

c. Ontzetting van het recht om eenig ambt te bekleeden.

d. Verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van een honderd en negentig duizend gulden (f 190,000).

4. Bepaalt, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal ne-

men op 1 Maart 1947 of zooveel eerder als door of namens het Nederlandsche Beheersinstituut bepaald zal worden en in ieder geval eerst, nadat de verbeurdverklaring is geëffectueerd.

(N.B. Het fiat-executie op deze uitspraak is verleend).

No. 434.

HOOGE AUTORITEIT'S-GRAVENHAGE.
19 December 1946. (Mr. v. Berckel).

Het Tribunaal heeft in zijn advies tot beperking van den duur der interneering, den duur alleen te toetsen aan den ernst der gedragingen en den aard en de persoonlijke omstandigheden van de beschuldigde. Een oordeel over de opvoedende werking van den maatregel van interneering komt het Tribunaal niet toe.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 2e Kamer, van 9 Augustus 1946 in de zaak tegen Anna Ottiie M. D. van Ludinghausen-Wolff, wonende te Dordrecht.

Gezien het bezwaarschrift van den beschuldigde, hetwelk op 10 October 1946 bij Ons is ingekomen.

O. dat beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd het lidmaatschap der N.S.B. en de N.S.V.O. en in verband hiermede de functies van privé-secretaresse van den districtsleider, propagandiste, leidster van een cursus in de Duitse taal, en kringleidster, kring-administratrice en huisbezoekster der N.S.V.O., de functie van kringleidster voor Frontzorg en het abonnement op door de vereeniging Saxo-Frisia uitgegeven bladen;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen acht, dat beschuldigde zich op de aangegeven wijze heeft gedragen en terecht de bijzondere maatregelen van interneering ontzetting van bepaalde rechten en verbeurdverklaring heeft opgelegd;

O. dat het Tribunaal ten onrechte naast zijn advies tot onvoorwaardelijke interneering waarbij de duur beperkt is tot 9 Aug. 1946, mede heeft geadviseerd tot een voorwaardelijke veroordeeling, vermits het Tribunaal Besluit zulk een maatregel niet kent;

O. dat het Tribunaal in de overwegingen van de uitspraak mogelijk terecht overweegt, dat beschuldigde, wegens haar typisch Duitsche mentaliteit niet voor heropvoeding ontvankelijk is, doch hierop minder juist doet volgen, dat een maatregel van interneering voor langer duur, als maatregel van heropvoeding bedoeld, niet op zijn plaats zou zijn, hierbij voorbij ziende dat een oordeel over de opvoedende werking van den maatregel van interneering

ring niet aan het Tribunaal toekomt, en het college den duur van den op te leggen maatregel alleen heeft te toetsen aan den ernst der gedragingen en den aard en persoonlijke omstandigheden van de beschuldigde;

O. dat waar tenslotte, ter terechtzitting een toevoeging aan de telastelegging heeft plaats gehad waarvan uit het proces-verbaal der zitting niet blijkt, dat deze heeft plaats gehad, noch dat deze overeenkomstig de voorschriften van het Tribunaal Besluit aan beschuldigde is medegedeeld, Wij hierin even zoovele gewichtige redenen zien, om Ons fiat aan de uitspraak in haar geheel te onthouden;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 435.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT** (5e Kamer), 11 October 1946.
(Mr. v. d. Ven, Wittebrood en Boellaard).

Geheele uitspraak.

**Verschil in maatstaf bij de berechtiging
tusschen Bijzonder Gerechtshof en Tribu-
naal.**

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2 en 3.)

Tribunaal Utrecht tegen Rudolf de Beurs, scheepswerktuigkundige, wonende te Bilt-hoven, thans gedetineerd te Milligen.

Beschuldigde, in persoon, ter zitting ver-schienen.

Beschuldigd van: terzake dat hij, Neder-lander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

1. hulp of steun heeft verleend of ge-tracht heeft te verleen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers door:

a. zich in of omstreeks Februari 1943 vrijwillig naar Duitschland te begeven en aldaar eenige jaren ten dienste van den vijand als 2e en later als 3e machinist in uni-form van de Kriegsmarine, althans van, de Koopvaardij, te varen op de Oostzee en op de Noordzee;

b. geabonneerd te zijn op nationaal socia-listische lectuur;

2. zich in of omstreeks het najaar van 1940 als lid heeft aangesloten bij de Natio-naal Socialistische Beweging der Nederlan-den en als zoodanig aangesloten is gebleven, alsmede zich in of omstreeks October 1942 als lid heeft aangesloten bij de Weer Afdeeling van de Nationaal Socialistische Bewe-ging der Nederlanden en als zoodanig tot omstreeks Februari 1943 aangesloten is ge-bleven, alsmede zich op of omstreeks 27 April 1942 als lid heeft aangesloten bij de nationaal socialistische instelling de Neder-

landsche Volksdienst, en als zoodanig aan-gesloten is gebleven, en zich als lid heeft aangesloten bij het Zeevaartfront, een na-tionaal socialistische organisatie;

3. van instemming met het streven van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en in het algemeen van natio-naal socialistische gezindheid heeft blijk ge-gewezen door een uniform van de Weer Afdeeling van de Nationaal Socialistische Bewe-ging der Nederlanden in het openbaar te dragen, alsmede een of meer vergaderingen van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden te bezoeken;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben ge-dragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, alsmede desbewust af-breuk te hebben gedaan aan het verzet te-geen den vijand en diens handlangers;

Gezien de processtukken en gehoord den beschuldigde en zijn raadsman Mr. J. L. J. A. van Mechelen, advocaat te Gouda;

O. dat de beschuldiging als niet bewezen vervallen moet worden verklaard voor zoo-ver daarbij onder 1a is gesteld, dat beschul-digde in uniform van de Kriegsmarine heeft dienst gedaan;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 27 September 1946 heeft verklaard: Ik ben Nederlander. Omstreeks Februari 1943 heb ik mij vrijwillig naar Duitschland begeven en aldaar eenige jaren ten dienste van den vijand, eerst als 2e, later als 3e machinist gevaren in dienst van verschillende parti-culiere reederijen, gevaren op de Oostzee en de Noordzee; ik was daarbij gekleed in uni-form van de handelsmarine;

Ik ben geabonneerd geweest op Volk en Vaderland. In het najaar van 1940 ben ik lid geworden der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, waarvoor ik nimmer heb bedankt. Van October 1942 tot mijn vertrek naar Duitschland was ik ook lid van de Weer Afdeeling. Sinds April 1942 was ik ook lid van de Nederlandsche Volks-dienst. Ook ben ik lid geworden van het Zeevaartfront;

Het uniform van de Weer Afdeeling heb ik in het openbaar gedragen en enkele ver-gaderingen der Nationaal Socialistische Be-weging heb ik bezocht;

welke verklaring als bewijsmiddel te de-zen wordt gebezigd;

O. dat de in voormeld bewijsmiddel ver-vatte feiten en omstandigheden opleveren, even zoovele reden gevende feiten en om-standigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft ge-dragen, behoudens voor zoover deze moet worden vervallen verklaard en met dien verstande, dat het bewezen verklaarde wordt gequalificeerd als bij de beschuldiging is geschied;

O. dat de beschuldigde door zijn bewezen verklaard handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche

volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde in het algemeen belang de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen geraden doet achten, gelet op beschuldigde's persoon en op zijn persoonlijke omstandigheden, alsmede op den ernst der gedragingen, waaronder het Tribunaal de hulpverlening aan den vijand, welke van langen duur was, immers meer dan twee jaren heeft geduurd, en welke, ofschoon niet in krijgsdienst verricht, toch niet onbelangrijk was, gelet op beschuldigde's functie van machinist in de groote vaart, beschuldigde zeer zwaar aanreken; dat daarin dan ook een reden ligt den maatregel van interneering beduidend verder uit te strekken dan ten aanzien van een beschuldiging zonder het onder 1 a gestelde gevechtijd zou zijn;

dat het Tribunaal zich er rekenschap van geeft, dat deze beslissing dan wel schrijft schijnt af te steken tegen een sententie d.d. 25 April 1946 van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam (gepubliceerd in Na-oorlogische Rechtspraak onder no. 316), maar hierbij vooreerst in aanmerking moet worden genomen, dat de interneering volgens het Tribunaalbesluit een maatregel, doch geen straf is, omdat de gedraging, ter zake waarvan die maatregel wordt toegepast, weliswaar laakbaar is, doch geen misdrijf oplevert, een onderscheiding waarop in deze uitspraak niet nader behoefte te worden ingegaan, doch welke, met het oog op een tot een communis opinio uitgegroeide opvatting, in sommige publicaties neergelegd, waarbij die onderscheiding als onwezenlijk wordt afgewezen, uitdrukkelijk dient te worden gehandhaafd;

dat hierbij voorts moet worden gelet op het feit, dat de interneering mede is opgelegd ter zake van de andere gedragingen, in de beschuldiging vervat, vervolgens op het verschil in omstandigheden — duur en aard der hulpverlening — en op het feit dat het Hof bij de keuze van zijn straf rekening hield met een bewaring van bijna negen maanden, door den verdachte reeds ondergaan, terwijl het Tribunaal op zijn maatregel van interneering de bewaring van beschuldigde in aftrek gebracht wenschte te zien;

dat tenslotte niet uit het oog moet worden verloren, dat het Tribunaal bij het bepalen van zijn maatregelen geheel vrij staat van de maatstaven, die de strafrechter in soortgelijke gevallen wenschte te hanteeren;

O. dat het Tribunaal zich nog heeft afgevraagd, of in dit geval, waarin beschuldigde zijn bekwaamheden als machinist van de groote vaart heeft misbruikt ten behoeve van den vijand, niet de maatregel van ontzetting uit het recht om dat beroep uit te oefenen in het algemeen belang geraden is, doch tenslotte tot de slotsom is gekomen, dat daardoor aan beschuldigde de beste kans om zich na zijn invrijheidstelling te reclasseren en zijn bekwaamheden voortaan ten

bate van de Nederlandsche Koopvaardij aan te wenden zou worden ontnomen, en daarom van dien maatregel heeft afgezien;

O. dat beschuldigde, bij zijn repatriëring uit Duitschland aangehouden, een geldsom van f 75 en van R.M. 349 bij zich had, welke gelden toen bij hem inbeslag zijn genomen en voor verbeurdverklaring alleszins in aanmerking komen;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen voor zoover vermeld;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan het hierboven verklaarde, gequalificeerd als vermeld;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, daarbij in overweging gevende den duur hiervan te beperken tot twee jaren, waarbij de tijd, door beschuldigde sinds 2 Juli 1945 reeds in bewaring doorgebracht, geheel in mindering worde gebracht, weshalve hij op 2 Juli 1947 uit de interneering worde ontslagen;

2. Ontzetting uit het recht om te kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen alsmede van het recht om te dienen bij de gewapende macht;

Verbeurdverklaring van zijn vermogen, beperkt tot de op hem bij zijn aanhouding inbeslaggenomen gelden;

Verstaat dat het overeenkomstig het Besluit Vijandelijk Vermogen uitgeoefende beheer over het vermogen van den beschuldigde kan worden opgeheven op den dertigsten dag na het effectueeren van de maatregel van verbeurdverklaring.

No. 436.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT

UTRECHT (5e Kamer), 6 Sept. 1946.

(Mr. van der Ven, Ds. Groenewegen en van der Maal).

Beschuldigde beperkte zijn verzet tegen de door den Procureur-Fiscaal opgelegde voorwaarden tot die, waarbij hem werd opgelegd een bedrag van f 10 000 te betalen ter Griffie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam. Het Besluit Politieke Delinquenten 1945 kent eene dergelijke beperking van het verzet niet. Het Tribunaal is van oordeel dat aan de strekking van dat instituut en aan de bedoeling van beschuldigde meer recht wordt gedaan als de door voormeld Besluit niet toegelaten beperking maar als niet geschreven wordt beschouwd. Fiat-executie werd op de uitspraak verleend.

(Besluit Politieke Delinquenten 1945 art. 25, lid 2.)

Tribunaal Utrecht tegen Bartholomeus Willem Jakob Göth, chauffeur, wonende te

Zeist, beschuldigde in persoon ter zitting verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. L. Studig, adv. te Amersfoort.

Gezien de processtukken en gehoord den beschuldigde, zijn echtgenoot en zijn voornoemden raadsman;

O. dat de onderhavige zaak dit Tribunaal ter beoordeeling is voorgelegd, omdat de beschuldigde, door den Procureur-Fiscaal krachtens diens beslissing d.d. 17 April 1946 voorwaardelijk buiten vervolging gesteld, tegen die beslissing tijdig verzet had aangeteekend;

O. dat dit verzet blijkens de desbetreffende acte beperkt was tot de voorwaarde, bij voormelde beslissing onder cijfer 2, letter h gesteld, te weten: „hij zal uiterlijk op 15 Juni 1946 een bedrag van f 10 000 betalen ter Griffie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam”;

O. dat het te dezen toepasselijke Besluit Politieke Delinquenten 1945 een dergelijke beperking van het verzet niet kent, en uit het bepaalde bij art. 25, lid 2 van dat Besluit valt af te leiden, dat een beperking van het verzet alleen kan worden gedoogd met betrekking tot de daar bedoelde ontzetting;

O. dat het Tribunaal dus vooreerst de vraag te beantwoorden heeft, of het onderhavige verzet wel als een verzet in den zin van het juistgenoemde Besluit kan worden aangemerkt;

O. dat die vraag bevestigend moet worden beantwoord, aangezien volledig is voldaan aan de vereisten bij art. 26 van dat Besluit voor het doen van verzet gesteld en ongetwijfeld, zoowel aan de strekking van dit instituut, als aan de bedoeling van den beschuldigde meer recht wordt gedaan, als in dit geval de door het Besluit blijfens het vorenverwogene niet toegelaten beperking van het verzet maar als niet geschreven wordt beschouwd, dan wanneer het verzet met het oog op de niet toelaatbare beperking ervan nietig of ongeldig zou worden verklaard;

O. dat mitsdien ingevolge art. 29 van meergenoemd Besluit deze zaak overeenkomstig het Tribunaalbesluit moet worden behandeld;

O. dat dus in deze zaak terecht het Tribunaal een bevel tot dagvaarding heeft uitgevaardigd en terecht beschuldigde ingevolge dit bevel is gedagvaard om te verschijnen ter openbare terechtzitting van het Tribunaal;

O. dat beschuldigde zich ingevolge de uitgebrachte dagvaarding moet verantwoorden ter zake dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdelijk de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

tot in of omstreeks Juni 1941 als lid aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

op grond van welk handelen hij geacht

moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 23 Augustus 1946 heeft verklaard:

dat hij Nederlander is en geboren op 24 Dec. 1886; dat hij tot in Juni 1941 als lid aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden; welke verklaring als bewijsmiddel te dezen wordt gebezigd;

O. dat de in voormeld bewijsmiddel vervatte feiten en omstandigheden reden geven tot de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het thans de vraag is, welke maatregel of maatregelen ingevolge het Tribunaalbesluit aan den beschuldigde moet of moeten worden opgelegd;

O. dat de Afdeling VIII van het Besluit Politieke Delinquenten 1945 bijzonder spaarzaam is over de gevog'en van het verzet en de bevoegdheden van het Tribunaal, doch uit de enkele gegevens, welke in die Afdeling zijn vervat, naar het oordeel van dit Tribunaal moet worden afgeleid, dat in een geval als het onderhavige, waarin het verzet niet is beperkt tot de ontzetting van zekere rechten (in welk geval de zaak trouwens niet tot de competentie van het Tribunaal zou behooren) de nu te geven uitspraak geheel in de plaats zal treden van de voorwaarden, door den Procureur-Fiscaal in zijn reeds genoemde beslissing gesteld, en van de bepalingen, welke overigens aan die buitenvervolginstelling zijn verbonden;

O. toch, dat zulks wel moet volgen uit het feit, dat de buitenvervolginstelling geen effect heeft gesorteerd, daar immers beschuldigde nu wel is vervolgd voor een Tribunaal;

O. dat ook de tekst van het Besluit in de richting van deze opvatting wijst door in art. 32 voor twee nader omschreven gevallen een bepaalde procesorde vast te stellen, welke uitloopt op een bekrachtiging van de beslissing, waartegen het verzet is gericht, dan wel op een nieuwe beslissing met geheele of gedeeltelijke vernietiging van de eerste;

O. dat dan ook uit de gevolgde procesorde (een gewone vervolging door het Tribunaal) alsmede uit dit art. 32 schijnt voort te vloeien, dat het Tribunaal niet — wat men in het algemeen van een rechtsmiddel a's verzet zou verwachten — bevoegd is zich over de beslissing, waartegen verzet is gedaan, uit te spreken en die beslissing geheel of gedeeltelijk te bekrachtigen of te vernietigen, maar zelfstandig een uitspraak moet doen, waardoor de aangevochten beslissing dan ipso facto haar rechtsgeldigheid verliest;

O. dat het Tribunaal bij het opleggen der maatregelen uiteraard is beperkt in dezelfde mate als het Tribunaalbesluit (in de artt. 2 en volgende) voorschrijft, ook al beteekent zulks, dat de beschuldigde dan niet langer onderworpen kan worden en dus ook niet onderworpen is aan die maatregelen, door den Procureur-Fiscaal als voorwaarden gesteld, welke het Tribunaalbesluit niet kent, waarbij men in het bijzonder denke aan voorwaarden van onder-toezichtstelling en dergelijke;

O. nu, dat voormeld bewezen verklaarde in het algemeen belang de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen gerdagen doet achten, gelet op de ernst der gedragingen en op de persoon van den beschuldigde, alsmede op diens persoonlijke omstandigheden, waaronder aandacht verdient, dat beschuldigde zijn lidmaatschap van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden nog tot in 1941 heeft bestendigd met het oog op een vermeend eigen voordeel;

O. dat beschuldigde buiten zijn inboedel een vermogen bezit van ruim f 20,000 aan effecten en van een stuk grond, dat hij jaren voor den oorlog voor f 3000 had gekocht, weshalve na te noemen maatregel, die hem eenigermate in zijn vermogen zal treffen, niet ongerechtvaardigd voorkomt;

O. dat, zeker nu beschuldigde bijna een jaar in bewaring heeft doorgebracht, geen termen worden gevonden hem den maatregel van interneering op te leggen.

Gezien de betreffende Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan het hierboven bewezen verklaarde;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

Verbeurdverklaring van zijn vermogen, beperkt tot een bedrag van twee duizend vijf honderd gulden (f 2500):

Ontzetting van het recht van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Verstaat, dat het door het Nederlandsche Beheersinstituut uitgeoefend beheer over het vermogen van beschuldigde kan worden opgeheven met ingang van den dertigsten dag, nadat de maatregel van verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd.

No. 437.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT (5e Kamer), 7 October 1946.
(Mr. Schreuren, Groeneveldt en de Man).

Stationsdienst van den N.V.D., ten doel hebbende om moeders met hun kinderen te helpen, laakbaar geacht.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Utrecht tegen Jacoba Wilhelmina Blankenstein, huisvrouw van Willem

H. Nelemaat, wonende te Zeist, thans gedetineerd te Fort „De Bilt”.

Beschuldigde in persoon ter zitting verschenen, bijgestaan door haar raadsman Mr. F. M. J. A. Lublink-Weddik te Utrecht.

Beschuldigd van: dat zij Nederlander zijde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp of steun heeft verleend aan den vijand, diens handlangers en medewerkers door:

a. op of omstreeks 23 Mei 1944 toe te treden als begunstigend lid van de Germaansche S.S.;

b. geabonneerd te zijn geweest op het blad „S.S. Storm”;

c. financiële steun te verlenen aan de nationaal socialistische stichtingen „Winterhulp Nederland”, „Bouwplan Lunteren” en „Huizen en Propagandafonds”;

2. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand door: zich te laten fotografeeren in het uniform van de Waffen S.S.;

3. zich heeft aangesloten of is aangesloten gebleven als lid of begunstigster van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden door in 1940 lid te worden van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, althans het sympathiseerend lidmaatschap om te zetten in het normale lidmaatschap, althans lid te blijven;

4. voor een nationaal socialistische organisatie is werkzaam geweest door:

op of omstreeks 1 April 1944 in dienst te treden en vanaf die datum werkzaam te zijn bij de Nederlandsche Volksdienst als medewerkster van de Stationsdienst;

5. heeft doen blijken van instemming met het streven van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden door: vergaderingen van deze Beweging bij te wonen;

6. voordeel heeft getrokken uit de door of vanwege den vijand genomen maatregelen door:

extra levensmiddelen en brandstoffen en een financiële onderstand te ontvangen op grond van het feit, dat haar echtgenoot in dienst was van de Waffen S.S. en aan het Oostfront streed voor den vijand;

op grond van al welk handelen beschuldigde geacht moet worden zich bewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

Gezien de processtukken en gehoord de beschuldigde alsmede haar raadsman;

O. dat de beschuldiging vervallen moet worden verklaard voor wat betreft het gestelde onder punt 1 sub c voor de woorden: „Bouwplan Lunteren, en Huizen en Propagandafonds”, aangezien dit door beschuldigde's pertinente ontkenning niet als wettig en overtuigend bewezen is te achten;

O. dat de beschuldiging vervallen moet worden verklaard, voor wat betreft het ge-

stelde onder punt 2, de woorden: „openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand door: zich te laten fotografeeren in het uniform van de Waffen S.S.“, aangezien het Tribunaal van meening is, dat gebleken is, dat deze foto's uitsluitend voor intern gebruik bestemd waren en van een openlijk doen blijken hier geen sprake kan zijn;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 23 September 1946, heeft verklaard:

dat zij Nederlandsche is en geboren op 24 Juli 1920,

dat zij op 23 Mei 1944 is toegetreden tot de Germaansche S.S. ;

dat zij geabonneerd was op het blad S.S. Storm;

dat zij financieele steun heeft verleend aan de Winterhulp Nederland;

dat zij lid is gebleven van de N.S.B. der Nederlanden tijdens den oorlog;

dat zij op 1 April 1944 in dienst is getreden van de N.V.D. en vanaf die datum werkzaam is geweest als medewerkster van de Stationsdienst;

dat zij vergaderingen van de N.S.B. der Nederlanden heeft bijgewoond;

dat zij extra levensmiddelen, brandstoffen en een financieelen onderstand heeft ontvangen op grond van het feit, dat haar echtgenoot in dienst was van de Waffen S.S. en aan het Oostfront streed voor den vijand;

welke verklaring als bewijsmiddel ten dezen wordt gebezigd;

O. dat de raadsman de te lastelegging van het begunstigend lidmaatschap der S.S. heeft aangevallen, omdat beschuldigde nooit contributie heeft betaald, doch dat het Tribunaal van meening is, dat het zich opgeven en laten registreeren voor dit begunstigend lidmaatschap der Germaansche S.S., zij het dat hierop geen geregelde contributie betaling is gevolgd, wel terdege in moreele zin als hulp aan den vijand is te kwalificeeren;

O. dat de raadsman heeft aangevoerd, dat beschuldigde tengevolge van haar ervaringen in Duitschland als bekeerd van haar verkeerde inzicht moet worden beschouwd, doch het Tribunaal uit hetgeen ter zitting is gebleken, wel een teleurstelling in haar Duitse vrienden, maar geen inzicht in het foute van haar gedragingen in oorlogstijd heeft kunnen concludereen, waarschijnlijk mede een gevolg van het feit, dat zij uit een zeer uitgesproken N.S.B. milieu afkomstig was;

O. dat de raadsman heeft aangewend, dat de werkzaamheden van beschuldigde bij de stationsdienst van de N.V.D. ten doel hadden om moeders met hun kinderen te helpen en dat buitendien zeer vele niet N.S.B.-ers van deze dienst gebruik hebben gemaakt, zoodat het werk als zoodanig niet als politiek fout gezien kan worden;

O. dat het Tribunaal in deze daarentegen van meening is dat alhoewel de verrichte werkzaamheden op zich zelf misschien niet als politiek fout kunnen worden gezien, daarentegen dit geschiedde in het kader van

de N.V.D., welke instelling naar Duitsch voorbeeld was opgericht door de N.S.B. instanties en dat voor deze instellingen Nederlandsche instellingen van dien aard moesten wijken, waardoor voor iedereen het onvaderlandsche van deze instelling duidelijk was en ook als zoodanig door het grootste gedeelte van het Nederlandsche volk is onderkend;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met dien verstande, dat niet bewezen hetgeen krachtens de eerste overweging dient te worden vervallen verklaard, en voorts dat het bewezen verklaarde wordt gequalificeerd gelijk bij de beschuldiging is geschied;

O. dat de beschuldigde door al haar bewezen verklaarde gedragingen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt en het Tribunaal deze in het algemeen belang geraden acht, en die maatregelen naar het oordeel van het Tribunaal in juiste verhouding staan tot de ernst der gedragingen van beschuldigde, haar persoon en haar persoonlijke omstandigheden;

O. dat beschuldigde, daar haar echtgenoot als vermist is opgegeven, vermoedelijk alleen de opvoeding van haar nog zeer jeugdig kind zal moeten volvoeren;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen voor zoover vermeld. Verklaart de beschuldigde schuldig aan het hierboven bewezen verklaarde, gequalificeerd als vermeld;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Interneering, daarbij in overweging gevende deze te beperken tot den tijd door beschuldigde sinds 17 April 1945 in voorloopige interneering doorgebracht, zoodat beschuldigde op heden in vrijheid kan worden gesteld;

2. Verbeurdverklaring van haar vermogen zich beperkende tot een bedrag van f 500;

3. Ontzetting van het recht van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

4. Verstaat dat het overeenkomstig het Besluit Vijandelijk Vermogen uitgeoefende beheer over het vermogen van beschuldigde kan worden opgeheven op den dertigsten dag na het effectueeren van de maatregel van verbeurdverklaring.

No. 438.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT** (5e Kamer), 27 Aug. 1946.
(Mr. v. d. Ven, Wittebrood en Bremmer).

**Begrip „vijandelijke bezetting” meer een
feitelijk dan een juridisch begrip.**

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Utrecht tegen Geertruida Gerarda Hendrika Voorberg, weduwe van D. C. A. de Zwart, wonende te Soest, thans gedetineerd kamp „Fort de Bilt”, beschuldigde, in persoon, ter zitting verschenen.

Beschuldigd van: dat zij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers en openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand door:

a. gedurende eenigen tijd vrijwillig werkzaamheden ten behoeve van de Deutsche Wehrmacht te Baarn te verrichten;

b. leden, behoorende tot de militaire bezettende macht, gastvrij in haar woning te ontvangen;

c. toe te staan, althans niet te verhinderen, dat haar destijds minderjarige dochter veelvuldig omgang had met een lid, behoorende tot de militaire bezettende macht;

d. op 7 Mei 1945 mede te deelen aan leden, behoorende tot de voormalige Deutsche Wehrmacht, dat eenige personen haar echtgenoot D. C. A. de Zwart, lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, hadden gearresteerd en daarna deze personen aan de leden der voormalige Deutsche Wehrmacht aan te wijzen, terwijl zij wist en haar vermoeden, dat uit een dergelijke mededeeling zeer ernstige gevolgen konden voortspruiten;

op grond van welk handelen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

Gezien de processtukken en gehoord de beschuldigde en haar raadsman Mr. H. P. M. Steenberghe, advocaat te Utrecht;

O. dat de beschuldiging vervallen moet worden verklaard:

1. voor wat het daarbij onder a gestelde betreft, aangezien moet worden aangenomen, dat de daarbij bedoelde werkzaamheden zich hebben beperkt tot huishoudelijk werk in het gezin van een Rijksduitscher, te Baarn woonachtig, weshalve niet kan worden gezegd — ook al was die Rijksduitscher toen eenigen tijd Ortskommandant aldaar —, dat die werkzaamheden „ten behoeve van de Deutsche Wehrmacht”

werden verricht en evenmin, dat daardoor hulp of steun aan den vijand werd verleend in den zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit:

2. voor wat het daarbij onder c gestelde betreft, zulks omdat niet is bewezen, dat de daar bedoelde omgang plaats vond gedurende de minderjarigheid van beschuldiges dochter (die in 1942 meerderjarig is geworden) en omdat het niet aangaat beschuldigde een verwijt te maken van dergelijken omgang ten tijde, dat haar dochter meerderjarig was;

3. voor zoover onder d is gesteld, dat beschuldigde's echtgenoot lid was van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, hetwelk niet is bewezen;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 16 en van 27 Augustus 1946 heeft verklaard:

Ik ben Nederlandsche sinds mijn geboorte. Er kwamen bij mij thuis wel eenige leden van de militaire bezettende macht ook als ik zelf thuis was, die ik bij ons toeliet, omdat het wel leerzaam was voor het Duitsch van mijn dochter en het wel geschikte jongens waren;

Op 7 Mei 1945 om een uur of 9 's ochtends, is mijn man naar de boerderij van de Greef, bij ons in de buurt, opgebracht en toen ik hem daar had aangetroffen, terwijl hij door eenige mannen was omringd en door den getuige J. van Vulpen op dreigenden toon werd ondervraagd, heb ik aan eenige jongens van de Deutsche Wehrmacht, die in de buurt waren gelegerd, om hulp gevraagd om mijn man te ontzetten; met hen ben ik naar de boerderij van de Greef gegaan en heb naar mijn man gezocht, doch zij hebben hem toen niet kunnen vinden;

O. dat de verklaring van den getuige J. van Vulpen door het Tribunaal ter zitting van 27 Augustus 1946 gehoord, zakelijk inhoudt:

dat hij op 7 Mei 1945 aan het hoofd stond van de Binnenlandsche Strijdkrachten in de Lage Vuursche; dat hij van den kapitein te Baarn opdracht had ontvangen wijlen de Zwart te arresteren op verdenking van betrekkingen met den Sicherheitsdienst; dat hij toen opdracht tot diens arrestatie heeft gegeven; dat hij de Zwart heeft ontvangen in de boerderij van de Greef, waar de B. S. toen was gekazerneerd; dat hij hem een voorloopig verhoor naar zijn personalia heeft afgenomen; en daarbij wel opgewonden en geprikkeld zal zijn geweest; dat hij, evenals zijn manschappen, toen kenbaar was als lid der Binnenlandsche Strijdkrachten, door een band om den linker arm met het woord „Oranje”; dat beschuldigde tijdens het verhoor, dat in de keuken werd afgenomen, even is binnen geweest en een gejaagden en zenuwachtigen indruk maakte; dat zij kort daarop — nadat hij, getuige, met de zijnen De Zwart naar een afgelegen schuur had gebracht — is teruggekomen met een tiental Duitsche militairen van de Hermann Göringdivisie, kenbaar aan een

doods-op op hun uniform en dat hij en eenige zijner manschappen op aanwijzing van beschuldigde, alsmede de boerin en haar zoon, toen door die Duitschers zijn aangehouden en medegenomen; dat een van de gearresteerden, de Groot is ontsnapt en de Duitschers, die allen bewapend waren, op hem hebben geschoten; dat eenige wapens van de Binnenlandsche Strijdkrachten toen inbeslag zijn genomen, maar teruggegeven bij hun vrijlating; dat de eerste geallieerde manschappen door de Lage Vuursche trokken, toen hij en de anderen omstreeks 10 uur voormiddags door de Duitschers werden weggevoerd; dat deze geallieerde militairen desgevraagd weigerden zich met hun arrestatie in te laten; dat hem is medegedeeld, dat hun vrijlating kort daarna is geschied op last van den Ortskommandant te Baarn;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen behoudens voor zover deze moet worden vervallen verklaard, gelijk boven is overwogen, en met dien verstande voorts, dat het bewezen verklaarde wordt gequalificeerd als bij de beschuldiging is geschied;

O. dat het Tribunaal er wel nader reken-schap van moet geven, dat het onder d gestelde behoort tot die gedragingen, waarop het Tribunaalbesluit het oog heeft, alsmede dat het moet worden gequalificeerd zooals bij de beschuldiging is geschied;

O. dat beschuldigde's raadsman heeft bestreden, dat een gebeurtenis, welke op 7 Mei 1945 plaats vond onder het bereik van het Tribunaalbesluit valt;

O. dat vooreerst is betoogd, dat op 7 Mei 1945 de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, bij de beschuldiging in haar aanhef op het voetspoor van het Tribunaalbesluit (art. 1, lid 1, aanhef) gesteld, sinds twee dagen had opgehouden te bestaan;

O. dat het Tribunaal geen reden ziet de bovenaangehaalde uitdrukking zoo beperkt te verstaan, dat de vijandelijke bezetting geacht moet worden niet langer te hebben voortgeduurd dan tot het tijdstip, waarop de capitulatie rechtens van kracht werd;

dat toch de vijandelijke bezetting veel meer een feitelijk dan een louter juridisch begrip is en juist de in de vorenstaande bewijsmiddelen vervatte feiten er op duiden, dat de Lage Vuursche, waar de hier gevraakte gedragingen van beschuldigde op 7 Mei 1945 vóór 10 uur voormiddag is voorgevallen, op dat tijdstip zich nog bevond onder de vijandelijke bezetting;

dat hieraan niet afdoet, gelijk beschuldigde's raadsman ook heeft bepleit, dat de door beschuldigde te hulp geroepen militairen zich aan subordinatie schijnen te hebben schuldig gemaakt, daar toch hun eigen Ortskommandant zich tegen hun

handelwijze heeft verzet en opdracht heeft gegeven tot vrijlating van de gearresteerde Binnenlandsche Strijdkrachten;

dat juist het feit, dat de Ortskommandant in deze nog een rol heeft gespeeld en dat de trouwens eerst na beschuldigde's gedraging gearriveerde eerste geallieerde militairen in de Lage Vuursche zich met het voorval niet inlieten, er op wijst, dat de vijandelijke bezetting daar ter plaatse op meergenoemd tijdstip in feite nog van kracht was;

dat het Tribunaal voor bovenstaande zienswijze steun vindt in de Bekendmaking van den Chef Staf Militair Gezag (te Velde, 7 Mei 1945), waaruit blijkt, dat ook deze hoge autoriteit zich op het standpunt stelde, dat met de rechtsgeldigheid der capitulatie de vijandelijke bezetting in feite nog niet was geëindigd;

dat immers in die Bekendmaking de volgende passage in het verband van deze uitspraak de aandacht verdient:

„In de dagen, die verlopen zijn sinds het oogenblik, waarop verleden Vrijdag (dat is 4 Mei 1945) werd aangekondigd, dat met den bezetter overeenstemming is bereikt over de onvoorwaardelijke overgave van de Deutsche troepen in Nederland en West Europa, is de situatie onvermijdelijk verward geweest. Met de aankomst van de geallieerde troepen wordt nu aan alle onzekerheid en verwarring een einde gemaakt en treedt de volgende rechtstoestand in.

Overeenkomstig de bepalingen van het Besluit op den Bijzonderen Staat van Beleg, komt het nieuw bevrijde gebied, naarmate het door den vijand is ontruimd, in bijzonderen staat van beleg te verkeerem”;

dat immers uit vorenstaande passage blijkt, hoe de vijandelijke bezetting niet met het van kracht worden der capitulatievoorschriften als met tooverslag was verdwenen, maar eerst met de aankomst van de geallieerde troepen en met de inwerkingtreding van het Besluit op den Bijzonderen Staat van Beleg (waartoe de vijand ons grondgebied moest ontruimen dat beteekent: dat gebied verlaten, althans er als krijgsgevangene, dus ongewapend, vertoeven) haar einde vond;

dat het althans het Tribunaal redelijker voorkomt den toestand van „onzekerheid en verwarring”, waarover in bovenstaande passage wordt gesproken, te rekenen onder den tijd van de vijandelijke bezetting als een onmiddellijk uitvloeisel daarvan, dan onder den tijd van de eerst later gevolgde feitelijke bevrijding, waartoe die toestand nog maar een ongeordende inleiding vormde;

O. dat trouwens ook gedragingen als waarom het te dezer zake gaat naar haar aard vallen onder die, waarvoor het Tribunaalbesluit gegeven is;

dat de raadsman ook dit standpunt heeft aangevochten door erop te wijzen dat het Tribunaalbesluit kennelijk de strekking heeft maatregelen te doen treffen tegen ge-

dragingen, welke tengevolge van de vijandelijke bezetting buiten het feitelijke bereik van onze wettige overheid lagen maar zoozeer in het voordeel van den vijand en/of ten nadeele van ons volk geschieden, dat onze overheid het tot haar plicht moest rekenen op die gedragingen te reageeren;

dat nu, aldus die raadsman, de gedraging van beschuldigde is te beschouwen als een reactie op een handeling der Binnenlandsche Strijdkrachten, welke juist plaats vond ter uitvoering van de Algemeene Lastgeving, die onder anderen ten doel had het Tribunaalbesluit ten uitvoer te doen leggen, zoodat de arrestatie van wijlen de Zwart reeds bewees, dat toen in de Lage Vuursche het Tribunaalbesluit reeds feitelijke kracht bezat en de gedraging van beschuldigde, welke een antwoord was op die arrestatie, dus niet meer door dat Besluit kan zijn beoogd;

dat echter de raadsman ook in deze bewering niet kan worden gevolgd. aangezien aldus aan het Tribunaalbesluit een beperkter werking wordt toegekend dan het naar zijn aard heeft;

dat toch, gelijk boven is overwogen, de vijandelijke bezetting ten tijde van beschuldigde's gedraging nog een feit was en reeds om die reden en om de bewezen verklaarde gedraging zelve moet worden aangenomen, dat, ofschoon de Binnenlandsche Strijdkrachten een poging deden de met de uitvoering van het Tribunaalbesluit samenhangende Algemeene Lastgeving gestand te doen, toentertijd nog gelegenheid bestond zulk een pogen met vijandelijke hulp te dwarsboomen, en dus zich te gedragen op een wijze, waartegen juist het Tribunaalbesluit in het leven was geroepen;

dat ook daarom niet gezegd kan worden, dat beschuldigde's gedraging niet meer binnen de grenzen van dat Besluit zou vallen;

O. dat beschuldigde ook bij monde van haar raadsman heeft betwist, dat haar gedraging zou kunnen worden gequalificeerd als hulp- of steunverleening aan den vijand, daar zij immers geen hulp heeft verleend, doch juist gevraagd;

dat het Tribunaal ook deze meening niet kan deelen, van oordeel dat weliswaar beschuldigde hulp heeft gevraagd, doch tevens door aan leden van de bezettende militaire macht eenige manschappen der Binnenlandsche Strijdkrachten, alsmede de plaats hunner kazernceering te wijzen althans aan die leden, die tot arrestatie dier manschappen en inbeslagneming van hun wapens overgingen, eenige hulp heeft verleend;

dat dit oordeel niet verandert, als men voor oogen houdt, dat de vijand in dit geval wellicht een insubordinatie plegend troepje was en dat zijn optreden, waartoe beschuldigde hulp had verleend, in strijd was met de voorschriften der capitulatie;

dat het Tribunaalbesluit met den „vijand”

kennelijk het oog heeft op leden van de bezettende macht, ongeacht of deze zich krijgstuuchtelijk gedragen dan wel insubordinatie plegen, daar niet alleen dat Besluit geen enger begrip van „vijand” voorschrijft, maar een dergelijke verenging van dat begrip in het verband van dat Besluit ook geen redelijken grond zou hebben;

dat ook de onrechtmatigheid van 's vijands optreden namelijk de strijdigheid met de voorschriften der overgave geen reden is hier niet van hulpverleening te spreken, omdat ook op dit punt het Tribunaalbesluit (begrijpelijkerwijs) geen houvast biedt voor zulk een enge toepassing, dat uitsluitend met betrekking tot het rechtmatig optreden van den bezetter van hulpverleening sprake zou kunnen zijn;

O. dat het Tribunaal mitsdien ook het onder d gestelde met de reeds genoemde uitzondering van de vervallen te verklaren zinsnede handhaaft;

O. dat de beschuldigde door haar bewezen verklaard handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde in het algemeen belang de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen geraden doet achten, gelet op den ernst der gedragingen en op de persoon en de persoonlijke omstandigheden van de beschuldigde;

dat ter verzachting van het onder d gestelde zeker moet gelden, dat beschuldigde handelde in opwinding over hetgeen haar man overkwam, al kan niet — met een analogische toepassing van het bepaalde bij art. 41, tweede lid, Sr. — worden gezegd, dat om die opwinding op beschuldigde geen maatregel te dezer zake kan worden toegepast;

dat de „verdediging” waarmede beschuldigde haar man trachtte te hulp te komen, geenszins geboden was, daar zijn leven in het geheel niet en zijn vrijheid niet wederrechtelijk was aangerand; dat bovendien de gedraging van beschuldigde niet als het onmiddellijke gevolg enkel van haar hevige gemoedsbeweging kan worden verklaard;

dat het Tribunaal voorts bij de bepaling de op te leggen maatregelen in aanmerking wil nemen, dat beschuldigde ter zitting door haar antwoorden en haar houding heeft bewezen nog steeds niet te willen toegeven, dat zij zich zeer onvaderlandsch heeft gedragen, zoowel door haar vriendelijke bejegening van eenige leden der bezettende macht als door haar wangedrag op 7 Mei 1945;

Gezien de betreffende wetsartikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen voor zoover vermeld;

Verklaart de beschuldigde schuldig aan het hierboven bewezen verklaarde, gequalificeerd als vermeld;

Legt de navolgende maatregelen aan de

beschuldigde op:

Interneering, daarbij in overweging gevende den tijdsduur hiervan te beperken tot den tijd, door beschuldigde sinds 10 Augustus 1945 in bewaring doorgebracht;

Ontzetting van het recht van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrijf uitgeschreven verkiezingen;

Verstaat dat het overeenkomstig het Besluit Vijandelijke Vermogen door het Nederlandsche Beheers Instituut uitgeoefende beheer over het vermogen van beschuldigde kan worden beëindigd op den 30sten dag na het verlenen respectievelijk bij herhaling weigeren van Fiat executie op deze uitspraak.

No. 439.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT UTRECHT (5e Kamer), 23 Aug. 1946.
(Mr. van der Ven, Mr. Dr. Bremmer en Wittebrood).

Nogmaals de Nederlandsche Arbeidsdienst.

Het Tribunaal is van oordeel dat deze dienst niet mag worden aangemerkt als een nationaal-socialistische instelling in den zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 3.)

Tribunaal Utrecht tegen Alex Obelink, Hopman Nederlandsche Arbeidsdienst, wonende te Rhenen, thans gedetineerd te Amersfoort.

Beschuldigde, in persoon ter zitting verschenen.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. a. hulp of steun verleend of getracht heeft te verlenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers door:

zich op of omstreeks 24 Maart 1943 als begunstigend lid aan te sluiten bij de Germaansche S.S. en als zoodanig aangesloten te zijn gebleven;

b. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand door in zijn kamer bij de Nederlandsche Arbeidsdienst een foto van Adolf Hitler ten toon te stellen;

2. zich op of omstreeks 20 Juni 1942 als sympathiseerend lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en als zoodanig aangesloten is gebleven;

3. van instemming met het streven van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en in het algemeen van nationaal socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

a. vergaderingen van de Nationaal So-

cialistische Beweging der Nederlanden te bezoeken;

b. als kampcommandant bij de Nederlandsche Arbeidsdienst voor de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden propaganda te maken;

4. voor de nationaal socialistische instelling de Nederlandsche Arbeidsdienst in de rangen van Onderhopman, Hopman en als Kampcommandant werkzaam is geweest, in uniform en uitgerust met een vuurwapen, tot Mei 1945 of daaromtrent;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

Gezien de processtukken, en gehoord beschuldigde, alsmede zijn raadsman Mr. F. A. Beunke, advocaat te Zeist, mede als gemachtigde van zijn echtgenoot;

O. dat de beschuldiging vervallen moet worden verklaard:

1. voor wat het daarbij onder 1b gestelde betreft, aangezien het Tribunaal op beschuldigde's verklaring aanneemt, dat niet in beschuldigde's kamer, doch in de recreatiezaal van het kampkader een portret van Adolf Hitler aan den wand hing, waarvoor de verantwoording niet geheel neerkomt op beschuldigde, omdat hij dat aldaar aantrof bij zijn komst in het kamp, al had het natuurlijk op zijn weg als kampcommandant gelegen het portret toen te verwijderen, hetgeen hij niet heeft gedaan;

2. voor wat het daarbij onder 3b gestelde betreft, daar dit, gehoord beschuldigde's ontkentenis, niet als bewezen kan worden aangenomen;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 16 Augustus 1946 heeft verklaard: Ik ben Nederlander. In Maart 1943 heb ik mij als begunstigend lid aangesloten bij de Germaansche S.S. en als zoodanig heb ik nimmer bedankt; ik betaalde een contributie van, naar ik meen f 12 per jaar. In 1942 heb ik mij als sympathiseerend lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden aangemeld en ook nog eens in 1943. Op deze laatste aanmelding ben ik aangenomen. Ik ben als zoodanig aangesloten gebleven. Ik heb verschillende vergaderingen van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden bezocht. Ik ben werkzaam geweest voor de Nederlandsche Arbeidsdienst in de rangen van Onderhopman en Hopman en heb er de functie van Kampcommandant uitgeoefend: Ik droeg er een uniform en een vuurwapen. Dat duurde tot Mei 1945;

O. dat de kaart betreffende beschuldigde uit de kartotheek der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden als „Datum lidmaatschap" opgeeft: 20-6-42;

O. dat beschuldigde's verklaring, voor zover hierboven gereleveerd, alsmede voormelde kaart als bewijsmiddelen te dezen worden gebezigd;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen

vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen; met uitzondering evenwel van hetgeen blijktens het in de eerste overweging vermelde moet worden vervallen verklaard en voorts met dien verstande, dat het bewezen verklaarde moet worden gequalificeerd als bij de beschuldiging is geschied, behoudens voor wat het onder 4 gestelde aangaat;

O. toch dat beschuldigde bij monde van zijn raadsman uitdrukkelijk heeft bestreden, dat de Nederlandsche Arbeidsdienst een nationaal socialistische instelling was;

O. dat het Tribunaal zich daarom allereerst rekenschap moet geven van de beteekenis, welke de uitdrukking „nationaal socialistische instelling” in art. 1 van het Tribunaalbesluit heeft;

O. dat het beslissende criterium voor de vaststelling van het karakter eener instelling als al of niet nationaal socialistisch niet is gelegen in den tijd, waarin en de instantie, waardoor ze is opgericht, maar moet worden gezocht in haar doelstelling, haar inrichting en de praktische verwerkelijking van een en ander;

O. dat dus het tijdstip van oprichting van de Nederlandsche Arbeidsdienst — bij Verordening No. 97/1941 dd. 23 Mei 1941, uitgegeven 26 Mei 1941, met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1941 — en ook zijn oprichter, de toenmalige Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, die instelling nog niet tot een nationaal socialistische stempelen;

O. dat de doelstelling — wat er ook moge zijn van de objectieve waarde der bewoordingen, waarin ze is uitgedrukt — door dien Rijkscommissaris is omschreven in termen, welke kennelijk voortkomen uit een nationaal socialistischen gedachtengang en dus voor een goed begrip hunner beteekenis te dezer plaatse ook in dien gedachtengang moeten worden getoetst en verstaan;

O. dat artikel 1 dier verordening — nog daargelaten, dat de officieele tekst ook op dit stuk van een Nederlandschen „eereplicht” in het Duitsch is gesteld — spreekt van een verplichting van alle jonge Nederlanders om „hun volk in de Nederlandsche Arbeidsdienst te dienen”, wat als „een eereplicht jegens het Nederlandsche volk” wordt aangeduid; dat de taak van die instelling daarbij aldus wordt omschreven, dat zij zal werken „in den geest eener ware volksgemeenschap” en aldus de Nederlandsche jeugd zal „doordringen van de ethische waarde van den arbeid in het algemeen” en van „de vereischte waardeering voor den handarbeid” in het bijzonder;

O. dat al die woorden een goeden zin kunnen hebben en een heilzame gedachte kunnen uitdrukken, maar in een verordening van een nationaal socialistischen machthebber niet anders kunnen worden uitgelegd

dan in nationaal socialistischen zin, wat hier in het bijzonder wil zeggen, dat het begrip „volksgemeenschap” hier met totalitaire en rassistische ideeën is geladen, dat het dienen van het volk hier de strekking heeft de waarde van de menschelijke persoon te kleineren en dat de waardeering voor den arbeid hier slechts wordt gezocht in de daardoor verkregen vermeerdering van de stofelijke welvaart;

O. dat trouwens ook de inrichting van deze instelling in nationaal socialistische richting wijst door de daarin ongetwijfeld onmisbare tucht kennelijk te koppelen aan het beginsel van den eenen leider (art. 2);

O. dat het Tribunaal evenwel ook de praktische verwerkelijking van doelstelling en inrichting beslissend acht om een instelling als nationaal socialistisch te karakteriseren;

O. dat in dit opzicht aan gerechten twijfel onderhevig is, of hier van een nationaal socialistische instelling kan worden gesproken, daar toch van algemeene bekendheid is, dat zeker in den aanvang zijner werkzaamheden de Nederlandsche Arbeidsdienst ook in de kringen van het kader zooveel oprechte vaderlanders in zijn gelederen telde, dat — hoe doelstelling en inrichting van deze instelling dan ook mogen zijn geweest — de practijk hiervan in het algemeen niet typisch nationaal socialistisch mag worden genoemd;

O. dat hieruit naar het oordeel van het Tribunaal volgt, dat de Nederlandsche Arbeidsdienst niet mag worden aangemerkt als een nationaal socialistische instelling in den zin van artikel 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat het Tribunaal in dat oordeel nog wordt versterkt door de houding, welke de Nederlandsche regering jegens de Nederlandsche Arbeidsdienst heeft aangenomen;

O. toch dat onze regeering voor de liquidatie van de Nederlandsche Arbeidsdienst een anderen weg heeft gekozen dan zij ten aanzien van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, de daaraan verwante en andere nationaal socialistische organisaties heeft bewandeld;

O. dat al deze zijn ontbonden krachtens het Besluit ontbinding landverraderlijke organisaties (E 102), waarbij een lijst is gevoegd, waarop al die organisaties nominatim voorkomen en welke lijst zooals zij later is aangevuld, 41 organisaties opnoemt, waaronder evenwel de Nederlandsche Arbeidsdienst niet voorkomt;

O. dat deze dan ook niet ontbonden, doch opgeheven is en wel bij een afzonderlijk Koninklijk Besluit van 12 September 1944, No. E 95, afgekondigd en in werking getreden op 18 September 1944, waarbij de meergenoemde Verordening niet ingang van dezen datum buiten werking is gesteld en de Nederlandsche Arbeidsdienst is opgeheven;

O. dat een en ander doet blijken, dat ook onze regeering zich op het standpunt heeft gesteld, dat de Nederlandsche Arbeidsdienst niet over één kam kan worden geschoren met de nationaal socialistische organisaties,

welke tijdens de bezetting het leven der bezette Nederlandsche gemeenschap poogden te vergifigen;

O. dat, als de Nederlandsche Arbeidsdienst niet als een nationaal socialistische instelling kan worden aangemerkt, de werkzaamheden daarvoor ook niet vallen onder de bij art. 1, lid 1, tweede „hetzij”-alinea, genoemde gedragingen;

O. dat weliswaar verschillende Tribunaalen — zoo Arnhem (no. 72), Breda (no. 174) en ook dit Tribunaal (no. 371) — hierover al anders hebben beslist en het zeker in deze zaken, alle voorgevallen in een bepaald, afgesloten tijdsbestek, van een bepaalde onderlinge verwantschap en gewraakt bij hetzelfde speciale besluit (het Tribunaalbesluit) van het hoogste gewicht is, dat de daarover gestelde rechter één vaste lijn trekt, maar daarin toch geen afdoende grond is gelegen om niet terug te keeren van een zienswijze, welke bij nadere overweging het Tribunaal toch minder houdbaar voorkomt;

O. dat hiervoor te minder vrees behoeft te bestaan, omdat het feit, dat de Nederlandsche Arbeidsdienst toch beter niet als een nationaal socialistische instelling wordt aangemerkt, nog geenszins medebrengt, dat nu de werkzaamheden voor die Dienst ook niet meer onder het bereik van het Tribunaalbesluit zouden vallen, in welk geval bij bedoelde vroegere uitspraken geheel ten onrechte te dier zake eenige maatregel krachtens dat Besluit zou zijn opgelegd;

O. toch dat, gelet op hetgeen omtrent de Nederlandsche Arbeidsdienst is bekend geworden, zoowel door de meergenoemde Verordening tot zijn oprichting, als door verschillende feiten tijdens zijn bestaan — waaronder de spontane argwaan van onze bevolking, de groeiende afkeer der betrokkenen (men denke aan het ontslag van den majoor Breunesse), het invoeren van den gehaten nationaal socialistischen groet, de blijvende aanwezigheid van Hitler's portret in de officierskamer van een kamp, het vertrek in September 1944 van de toen nog overgeblevenen naar het Oosten en Noorden des lands en vervolgens naar Duitschland — niet meer voor tegenspraak vatbaar is, dat de Nederlandsche Arbeidsdienst zoo al geen nationaal socialistische instelling dan toch een specifiek middel voor den vijand en zijn handlangers en medewerkers was om zich daardoor zekere hulp en steun te verzekeren;

O. dat werkzaamheden voor de Nederlandsche Arbeidsdienst dan ook overeenkomstig de eerste „hetzij”-alinea van artikel 1, lid 1, van het Tribunaalbesluit dienen te worden gequalificeerd als hulp of steun hebben verleend of getracht hebben te verleenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, tenzij, naar van geval tot geval te beoordeelen is, de aard der verrichte werkzaamheden en de wijze, waarop zij werden gedaan, aanleiding zouden geven tot het oordeel, dat aan den vijand of diens handlangers of medewerkers door die dienstver-

vulling juist geen hulp of steun werd verleend, doch eerder afbreuk gedaan;

O. dat zich inderdaad ettelijke gevallen hebben voorgedaan, waarin officieren en onderofficieren van de Nederl. Arbeidsdienst de doelstellingen hiervan dusdanig hebben tegengewerkt, dat men van hun werkzaamheid juist niet mag zeggen, dat ze tot hulpverleening aan den vijand hebben gestrekt;

O. dat in het onderhavige geval evenwel van eenige tegenwerking door beschuldigde niet is gebleken, integendeel uit hetgeen overigens is komen vast te staan juist duidelijk is geworden, dat hij, sympathiseerend lid der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en begunstigend lid der Germaansche S.S., behoorde tot degenen, die mede de Nederlandsche Arbeidsdienst terecht verdacht hebben gemaakt;

O. dat dus in dit geval, ofschoon de bij de beschuldiging daaraan gegeven qualificatie „voor een nationaal socialistische instelling werkzaam geweest te zijn” minder juist is gebleken, het onder 4 der beschuldiging gestelde toch niet vervallen — of, zooals de raadsman vroeg, nietig — moet worden verklaard, doch dient te worden gequalificeerd als „hulp of steun hebben verleend of getracht hebben te verleenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers”;

O. dat de raadsman van beschuldigde nog heeft opgemerkt, dat het bijdragen van een contributie van f 12 's jaars aan de Germaansche S.S., indien hier al van hulpverleening aan den vijand kan worden gesproken, dan toch van minimale betekenis is;

O. dat het Tribunaal opmerkt, dat de materiele steun van f 12 's jaars geen gewicht voor de oorlogvoering of de bezetting door den vijand heeft gehad, maar daaraan alleen niet mag worden afgemeten, of hier hulpverleening in den zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit aanwezig is;

O. nu dat begunstiging in welke geringe mate ook van een instelling als de Germaansche S.S., waarin alle verderfelijke ideologieën van den vijand op het gebied van rassenwaan en imperialisme een van haar meest sprekende exponenten hebben gevonden, steeds als hulpverleening aan den vijand moet worden aangemerkt en wel als een zeer stootende en daarom bijzonder laakbare hulpverleening;

O. dat beschuldigde's raadsman ook nog heeft gesteld, dat het bezoeken van vergaderingen der Nationaal Socialistische Beweging nog geen blijk is van instemming met het streven dier beweging of van nationaal socialistische gezindheid;

O. dat ook deze stelling moet worden verworpen, daar dat bezoek in den bezettingstijd algemeen en terecht voor zulk een blijk werd aangezien en beschuldigde ook niet heeft beweerd, dat hij om andere, zeer speciale redenen die vergaderingen bezocht;

O. dat de beschuldigde door zijn bewezen verklaard handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben ge-

daan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde in het algemeen belang de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen geraden doet achten, gelet op den ernst der gedragingen, den persoon van den beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal het aan beschuldigde zeer zwaar aanrekent, dat hij, reserve-officier van het Nederlandsche leger, tot Mei 1945 een officiersrang bij den Nederlandschen Arbeidsdienst heeft bekleed; op de wijze zooals hij dien heeft bekleed;

O. dat beschuldigde heeft opgegeven, dat het op hem bij zijn repatriëering en aanhouding in beslagenomen bedrag van ruim f 2300 gedeeltelijk was te danken aan salaris, dat hij nog in Duitschland in Nederlandsche valuta kreeg uitbetaald voor zijn dienstbetrekking bij den Nederlandschen Arbeidsdienst;

Gezien de betrekkelijke Wetsartikelen;

Uitspraak doende;

Verklaart de beschuldiging vervallen voor zoover vermeld;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan het hierboven bewezen verklaarde, gequalificeerd als vermeld;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

Interneering, daarbij in overweging gevende den duur hiervan te beperken tot twee jaren en den tijd door beschuldigde sinds 11 Juni 1945 in bewaring doorgebracht daarbij geheel in mindering te brengen, zoodat hij op 11 Juni 1947 uit de interneering worde ontslagen;

Ontzetting van het recht om te kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, van het recht om te dienen bij de gewapende macht en van het recht van het bekleeden van ambten;

Verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van f 1000;

Verstaat, dat het overeenkomstig het Besluit Vijandelijk Vermogen door het Nederlandsche Beheersinstituut uitgeoefend beheer over het vermogen van den beschuldigde kan worden beëindigd op den 30sten dag na het einde van de hem opgelegde interneering.

No. 440.

HOOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 30 Dec. 1946. (Mr. Vliegenthart).

De omschrijving van den maatregel: „ontzetting uit het recht functies te bekleeden in het organisatieleven” is niet zoo nauwkeurig dat daaruit kan worden afgeleid hoever de strekking ervan kan zijn.

(K. B. 23 Dec. 1944 S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal

voor het Arrondissement 's-Hertogenbosch 6e Kamer d.d. 22 October 1946 in de zaak tegen Martinus Engels, tabaksbewerker, wonende te Cuijk;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 3 October 1946 is ten laste gelegd:

dat hij als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. als lid zich heeft aangesloten bij de nationaal socialistische organisatie het N.A.F., voor welke organisatie hij als plaatselijke leider werkzaam was;

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal na bewezen te hebben verklaard, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de beschuldiging aangegeven wijze en na te hebben overwogen, dat hij daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, hem o. m. als maatregel heeft opgelegd:

„ontzetting uit het recht functies te bekleeden in het organisatieleven”;

O. dat de omschrijving van dezen maatregel niet zoo nauwkeurig is, dat daaruit onomstootelijk kan worden afgeleid hoever de strekking ervan kan zijn;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak ten aanzien van laatstgenoemde maatregel.

No. 441.

HOOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 30 Dec. 1946. (Mr. Vliegenthart).

Motief van beschuldigde voor het publiceren eener door hem geschreven brochure was: eigen lijfsbehoud.

(K. B. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement 's-Hertogenbosch 2e Kamer, d.d. 12 Juni 1946 in de zaak tegen Jacob Leonard Snethlage, zonder beroep, wonende te Amsterdam;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 24 Mei 1946 is ten laste gelegd:

dat hij — als Nederlander — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp en steun heeft verleend althans getracht heeft te verleenen aan den vijand, door de uitgave van een door hem geschreven brochure, getiteld: „De zin van het Wereldgebeuren in het licht van het Duitse Idealisme”, waarin hij aan twee phi-

losophische hoofdstukken, getiteld: „de mogelijkheid der geschiedenis” en „de idéé der geschiedenis” als derde hoofdstuk heeft toegevoegd een hoofdstuk, getiteld: „toepassing op de concrete situatie”, in welk hoofdstuk hij op de pagina's 28, 29 en 31 zich laatdunkend uitlaat over de Vereenigde Staten van Amerika en Groot-Britannië en betoogt, dat een overwinning van Duitschland voor Europa nuttiger zal zijn, waarbij de eenige woorden welke gespateerd en daardoor opvallend in deze heele brochure voorkomen zijn de volgende: „de grootste van alle oorlogsaanstichters” welke voorkomen in de zinsnede: „opnieuw is bewezen, dat Kant gelijk had toen hij Groot-Britannië de grootste van alle oorlogsaanstichters noemde”;

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand;

O. dat het Tribunaal in een uitvoerig en wel gemotiveerd vonnis terecht tot de conclusie is gekomen, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen en dat hij geacht moet worden daardoor desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand;

O. dat beschuldigde door de in de te lastelegging bedoelde brochure te doen verschijnen in ernstige mate heeft gefaald;

O. dat anderzijds in het oog worden gehouden, dat, door het Tribunaal is aangenomen, -- en uit de processtukken inderdaad aannemelijk schijnt --, dat eigen lijfsbehoud voor beschuldigde motief is geweest voor het publiceeren van de onderhavige brochure;

O. dat bovendien van belang is te achten, dat deze brochure in het begin der bezetting is verschenen en dat later door beschuldigde in niet onbelangrijke mate hulp schijnt te zijn verleend aan geallieerde militairen om hen te doen ontkomen aan gevangenneming door den vijand;

O. toch, dat beschuldigde bij bezwaarschrift nog een dankbetuiging heeft overgelegd luidende:

„The President
of the United States of America
has directed me to express to
Dr. Jacob L. Sneathlage

The gratitude and appreciation of the American people for gallant service in assisting the escape of allied soldiers from the enemy.

Dwight D. Eisenhower
General of the army
Commandant general united states forces
Eurepean theater”

terwijl nog een dergelijk stuk in het dossier aanwezig is, luidende:

„This certificate is awarded tot
Jacob Sneathlage
as a token of graitutde for and apprecia-

tion of the help given to the Sailors, Soldiers and Airmen of the British Commonwealth of Nations, which enabled them to escape from, or evade capture by the enemy.

w.g. Onleesbaar

Air Chief Marshal

Deputy Supreme Commander

1939--1945 Allied Expeditionary Force”.

O. dat beschuldigde er zich voorts in zijn bezwaarschrift op beroept, dat hij reeds in 1942 een brochure deed verschijnen waarvan de anti-fascistische strekking duidelijk was en dat hij, reeds in 1942 is begonnen met het steunen van -- en in belangrijke mate deelnemen aan ondergrondsch werk, en, dat hij o. a. in totaal 30 Engelsche vliegeniers zou hebben helpen ontsnappen aan de Duitschers;

O. dat uit het dossier niet blijkt, dat een onderzoek naar de juistheid van deze beweringen is ingesteld, waartoe na de overlegging der bovenvermelde dankbetuigingen van geallieerde zijde, zeker aanleiding kan bestaan;

O. toch, dat het Tribunaal alsdan tot de overtuiging zou kunnen komen, dat er, -- al heeft beschuldigde zich aan eene gedraging schuldig gemaakt, op grond waarvan maatregelen kunnen worden opgelegd --, ten deze geen termen zijn om tot oplegging daarvan over te gaan;

O. dat het derhalve noodig schijnt, dat de zaak andermaal door een Kamer van het Tribunaal gezien wordt;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 442.

HOOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGEN-BOSCH, 9 Dec. 1946. (Mr. Vliegthart).

Geheele beschikking.

(K. B. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal van het Arrondissement Middelburg, 2e Kamer, dd. 24 October 1946 in de zaak IJde Bergsma, hotelhouder, wonende te Oostburg.

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 2 September 1946 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich als lid heeft aangesloten bij den Nederlandschen Volksdienst, zijnde een aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante organisatie;

b. hulp heeft verleend aan den vijand door actief werkzaam te zijn geweest bij het z.g. „palen-planten”;

c. blijkt heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid, door:

1. toe te staan, dat zijn dochter zich als lid aansloot bij den Nationalen Jeugdstorm;

2. zijn hotel open te stellen voor vergaderingen der N.S.B. en van haar neven-organisaties;

3. toen landwachters moesten uitrukken om onderduikers op te sporen, deze bij de vergadering ter uitvoering hunner booze plannen, rustig te bedienen;

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal na bewezen te hebben verklaard, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de beschuldiging aangegeven wijze en na te hebben overwogen, dat hij daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk. hem heeft opgelegd de volgende maatregelen:

Ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, alsmede van het recht om vergunning- en verlofhouder krachtens de Drankwet te zijn;

O. dat het Tribunaal ingevolge art. 1, juncto het vierde lid van art. 4 van het Tribunaalbesluit bevoegd is bij wijze van bijzondere maatregel een beschuldigde te ontzetten van de rechten genoemd in art. 28, onder 1°, 2°, 3° en 4°, Sr., alsmede van de uitoefening van bepaalde beroepen of groepen van beroepen en van het bekleeden van bepaalde functies of groepen van functies, waarvoor de schuldige geacht moet worden de in het algemeen belang vereischte waardigheid of betrouwbaarheid te missen;

O. dat het Tribunaal met den in het onderhavige geval opgelegden maatregel van ontzetting van het recht om vergunning- en verlofhouder krachtens de Drankwet te zijn wellicht heeft bedoeld den beschuldigde te ontzetten van het recht van uitoefening van een bepaald beroep of bekleeding van een bepaalde functie;

O. dat de hoedanigheid van houder van een vergunning of verlof krachtens de Drankwet echter hoogstens slechts dan voor den betrokken houder de uitoefening van een dienovereenkomstige functie met zich zal brengen, indien hij de voor hem uit dat houderschap voortvloeiende rechten zelf uitoefent of door een ander namens hem doet uitoefenen;

O. nu dat de Drankwet weliswaar in het algemeen de eisch heeft gesteld, dat de verkoop van dranken krachtens een vergunning of een verlof A moet geschieden op naam en voor rekening van den houder van de vergunning of van het verlof A doch die wet uitzondering op dezen regel toelaat, met name ten aanzien van een vergunning verleend krachtens art. 67 dier wet en ten aanzien van een verlof B;

O. dat, nu de bedoelde maatregel tevens

omvat de ontzetting uit het recht om houder van een vergunning of van een verlof krachtens de Drankwet te zijn waarmede niet noodwendig in alle gevallen en onder alle omstandigheden de uitoefening van een dienovereenkomstig beroep of de bekleeding van een dienovereenkomstige functie gepaard behoef te gaan, moet worden aangenomen, dat de vorenbedoelde maatregel verder strekt dan met een uitdrukkelijk geformuleerde ontzetting van het recht tot uitoefening van een beroep of tot bekleeding van een bepaalde functie het geval zou zijn, zoodat deze maatregel niet geacht kan worden in overeenstemming te zijn met het Tribunaalbesluit;

Weigert het fiat-executie ten aanzien van den maatregel van ontzetting van het recht om vergunning- of verlofhouder krachtens de Drankwet te zijn.

No. 443.

HOOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 20 Dec. 1946. (Mr. Vliegthart).

De ontzetting van rechten enz. kan worden uitgesproken in die gevallen, waarin beschuldigde geacht moet worden de voor de uitoefening dier rechten enz. in het algemeen belang vereischte waardigheid en betrouwbaarheid te missen. Hiermede is niet in overeenstemming de maatregel van ontzetting van het recht om binnen een bepaalde gemeente werkzaam te zijn in het café- hotel- of restaurant-bedrijf.

(K. B. 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement 's-Hertogenbosch 3e Kamer, d.d. 7 Augustus 1946 in de zaak tegen Simon Johannes Nijpels, hotelhouder, wonende te Eindhoven;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding dd. 16 Juli 1946 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

A. als lid en daarna als sympathiseerend lid zich heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

B. steun heeft verleend aan den vijand en diens handlangers door toe te staan, dat in het hotel-café-restaurant N.V. „Du Commerce” te Eindhoven, waarvan beschuldigde directeur was, vergaderingen werden gehouden van de N.S.D.A.P. en de N.S.B.;

C. steun heeft verleend aan de handlangers van den vijand door een advertentie contract af te sluiten voor het plaatsen van advertenties in het Nationaal Socialistische blad „De Zwarte Soldaat”;

D. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische organisatie het Nederlandsche Arbeidsfront en de Nationaal Socialistische instelling de Nederlandsche Volksdienst, althans steun heeft verleend aan de handlangers van den vijand door voornoemde organisatie en instelling financieel te steunen;

E. steun heeft verleend aan den vijand en diens handlangers door tezamen met andere destijds — te Eindhoven wonende hotel- en/of caféhouders bij wijze van adhesiebetuiging mede te onderteekenen een ongedagteekend — op 1 Mei 1941 ter gemeente-secretarie van Eindhoven ingekomen — request van den toenmaligen kringleider der N.S.B. Dr. H. A. Pulles te Eindhoven gericht aan het College van Burgemeester en Wethouders te Eindhoven, voor zoover inhoudende het voorstel de totstandkoming te bevorderen van een verordening, inhoudende dat hotels, restaurants, café's en publieke vermakelijkheden niet voor Joden toegankelijk zijn.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

O. dat het Tribunaal bij zijn bovengenoemde uitspraak het ten laste gelegde heeft bewezen verklaard met dien verstande, dat het in het ten lastegelegde sub D. het primair ten laste gelegde heeft bewezen verklaard, en na te hebben overwogen, dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, aan hem de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. ontzetting uit het recht van kiezen en de kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. ontzetting uit het recht om binnen de gemeente Eindhoven werkzaam te zijn in het hotel-, café- of restaurantbedrijf.

O. ten aanzien van den sub 2 vermelden maatregel, dat in art. 4 lid 1 over de ontzetting van rechten, beroepen of functie's — of groepen van beroepen, of functie's — is bepaald:

„De rechten, waarvan de beschuldigde bij wijze van bijzonderen maatregel kan worden ontzet, zijn de rechten genoemd in art. 28. onder 1°, 2°, 3° en 4°, Sr. alsmede de uitoefening van bepaalde beroepen of groepen van beroepen en het bekleeden van bepaalde functies of groepen van functies, waarvoor de schuldige geacht moet worden de in het algemeen belang vereischte waardigheid of betrouwbaarheid te missen.”

O. dat alzoo blijkens dat artikel ontzetting van rechten enz. kan worden uitgesproken in die gevallen, waarin beschuldigde geacht moet worden de voor de uitoefening dier rechten enz. in het algemeen belang vereischte waardigheid en betrouwbaarheid te missen;

O. dat niet hiermede in overeenstemming is de maatregel van ontzetting van het

recht om binnen de gemeente Eindhoven werkzaam te zijn in het café- hotel- of restaurantbedrijf;

dat het immers niet aannemelijk is, dat beschuldigde niet de in het algemeen belang vereischte waardigheid en betrouwbaarheid tot het verrichten van de boven omschreven werkzaamheden zou bezitten binnen de gemeente Eindhoven, maar wel daarbuiten;

O. dat dan ook moet worden aangenomen, dat het Tribunaal ten onrechte den sub 2 vermelden maatregel aan beschuldigde heeft opgelegd;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak ten aanzien van den maatregel van ontzetting van het recht om binnen de gemeente Eindhoven werkzaam te zijn in het hotel- café- of restaurantbedrijf.

No. 444.

HOOGHE AUTORITEIT TE AMSTERDAM,
27 November 1946. (Mr. Verdam).

Onder de limitatieve opsmoking van ontzetting van rechten in artikel 4 Tribunaalbesluit j°. art. 28 Sr. valt niet het recht om militaire onderscheidingen te dragen. Bovendien kan dit recht niet beschouwd worden als het recht tot het bekleeden van een bepaalde functie.

(K. E. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem, 8e Kamer van 14 Aug. 1946 in de zaak tegen Adrianus Deegenaar, drogist wonende te Beverwijk.

O. dat aan beschuldigde werd ten laste gelegd dat hij als Nederlander gedurende den geheelen oorlog, zulks terwijl hij geboren is op 3 December 1870, althans tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, hierna te noemen N.S.B., tot welke beweging hij toetrad in 1936, althans in 1937 en wel op 11 Januari van dat jaar onder stamboeknummer 76048, hebbende hij in voormelde beweging de functie van blokleider vervuld tot begin 1943, althans tot 9 Februari van dat jaar;

2. lid is geweest van de Nederlandsche Volksdienst, een nationaal socialistische instelling en van het front van Nering en Ambacht, eveneens een nationaal socialistische instelling;

3. de propaganda heeft bevorderd van de NSB en andere nationaal socialistische instellingen en organisaties door geregeld met een NSB speld te loopen en NSB propagandaplatten voor een winkelraam van zijn woning op te hangen zoodat deze pla-

ten zichtbaar waren vanaf den openbaren weg en voorts door in de etalage van zijn winkel geregeld NSB propaganda-materiaal uit te stallen en in zijn winkel onder meer het nationaal socialistische blaadje „SS Storm” ten verkoop aanwezig te hebben;

Door welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, althans desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, de beschuldiging bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Interneering, met dien verstande, dat het Tribunaal ingevolge art. 2 lid 1 van het Tribunaalbesluit in overweging geeft den tijdsduur daarvan te beperken tot den tijd gedurende welken beschuldigde in bewaring gesteld is geweest zijnde van 3 Juli 1945 tot 31 Juli 1946;

Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Ontzetting uit de functie van het dragen van het Lombok-Kruis en het Atjeh-Kruis;

Verbeurdverklaring, van het in zijn bezit zijnde Lombok-Kruis en Atjeh-Kruis, van zijn radiotoestel, van zijn overig vermogen tot een bedrag van f 5000.

Heft op het beheer over het vermogen van beschuldigde met ingang van den 30e dag, nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend, resp. bij herhaling zal zijn geweigerd, of zoo voormelde verbeurdverklaring nog niet mocht zijn geëffectueerd, na de effectueering daarvan;

O. dat het Tribunaal aan den beschuldigde o. a. heeft opgelegd de maatregelen van ontzetting uit de functie van het dragen van het Lombok-Kruis en het Atjeh-Kruis en van verbeurdverklaring van het in zijn bezit zijnde Lombok-Kruis en Atjeh-Kruis;

O. dat de limitatieve opsomming van ontzetting rechten in art. 4 van het Tribunaalbesluit juncto art. 28 Sr. niet valt het recht om militaire onderscheidingen te dragen en dit recht meer in het bijzonder niet beschouwd kan worden als een recht tot het bekleeden van een bepaalde functie;

O. voorts, dat bij de „Wet zuivering Nederlandsche Ridderorder 1946” de mogelijkheid is geopend om de Nederlandsche Ridderorder en de kring van begiftigden met het eereteken voor krijgsverrichtingen te zuiveren van personen die van ontrouw aan de zaak van het Koninkrijk of aan de Koningin hebben doen blijken en — zulks met afwijking van bestaande wettelijke bepalingen — de bevoegdheid om aan zulke personen het lidmaatschap van die order dan wel het recht tot het dragen van die ridderorder of van dat eereteken te ontnemen is voorbehouden aan de Kroon;

O. dat derhalve het niet tot de bevoegdheid van het Tribunaal behoorde den beschuldigde te ontzetten uit de functie van het dragen van het Lombok-Kruis en het Atjeh-Kruis, terwijl voor verbeurdverkla-

ring van die eeretekens geen reden bestaat, nu zij blijkbaar in direct verband staat met de ontzetting uit het recht om deze te dragen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan het fiat-executie, ten aanzien van den maatregel sub 3 te weigeren, terwijl het voor het overige met een beperking ten aanzien van de verbeurdverklaring kan worden verleend;

Weigert het fiat-executie op de maatregel van ontzetting uit de functie van het dragen van het Lombok-Kruis en het Atjeh-Kruis.

No. 445.

HOOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 20 Dec. 1946. (Mr. Vliegthart).

Het Tribunaal handelde in strijd met art. 10 lid 2 van het Besluit van 23 Dec. 1944, houdende tijdelijke wijziging van het Tribunaalbesluit. Blijkens art. 11 van het Tribunaalbesluit worden ook de Voorzitters als leden van het Tribunaal beschouwd.

(K. B. 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement 's-Hertogenbosch, 6e Kamer, d.d. 10 September 1946 in de zaak tegen Martien Heynen, landbouwer, wonende te Boxmeer;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding dd. 2 September 1946 is ten laste gelegd:

dat hij als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. als lid zich heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisatie de „Nederlandsche Landstand” waarin hij de functie van buurtboerenleider vervulde;

b. hulp of steun heeft verleend aan den vijand en diens handlangers door aan den districtsvertegenwoordiger van de Landstand, den bekenden N.S.B.'er W. Wage-mans, de verblijfplaats van onderduikers te verraden;

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat op deze beschuldiging door het Tribunaal voor de eerste maal uitspraak werd gedaan op 12 Februari 1946;

O. dat het Tribunaal toen was samengesteld uit den Voorzitter Goossens en twee andere leden van het Tribunaal, terwijl als secretaris fungeerde G. F. J. H. van Gent;

O. dat, nadat op deze uitspraak het fiat executie was geweigerd de zaak voor de tweede maal voor het Tribunaal is behandeld en den beschuldigde bij uitspraak van 10 September 1946 de volgende maatregelen werden opgelegd:

1. Interneering met advies aan de Regeering deze te beperken tot den duur van

vijf maanden zonder aftrek van de reeds in interneering doorgebrachten tijd.

2. Ontzetting uit het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

3. Ontzetting uit het recht functies te bekleden in boeren organisaties.

O. dat bij deze laatste uitspraak het Tribunaal was samengesteld uit den Voorzitter Goossens en twee gewone leden, welke laatsten aan de eerste behandeling der zaak niet hadden deelgenomen, terwijl als secretaris optrad Mr. W. L. J. M. v. Uden;

O. dat hierdoor is gehandeld in strijd met de bepaling van art. 10 lid 2 van het Besluit van 23 December 1944, houdende tijdelijke wijziging van het Tribunaalbesluit, dat aan een nieuwe behandeling eener zaak, na weigering van het Fiat executie op de na eene eerste behandeling gegeven uitspraak, geen leden deelnemen die bij de oorspronkelijke behandeling aan het onderzoek hebben deelgenomen of de uitspraak hebben gewezen;

O. toch, dat weliswaar evengemelde bepaling niet afzonderlijk vermeldt dat ook de Voorzitter, die bij de oorspronkelijke behandeling heeft deelgenomen aan het onderzoek of mede de uitspraak heeft gewezen, geen deel mag nemen aan de nieuwe behandeling, doch het Tribunaalbesluit ook de voorzitters als leden van het Tribunaal beschouwt, zooals o. a. blijkt uit art. 11 Tribunaalbesluit, dat bepaalt aan welke eischen van benoembaarheid de voorzitters bij voorkeur moeten voldoen en naar welke samenstelling zal worden gestreefd bij de benoeming der gewone leden van de Tribunalen;

O. dat bovendien duidelijk is, dat de ratio van art. 10 lid 2 van voormeld besluit van 23 December 1944 in de eerste plaats met zich brengt, dat bij de nieuwe behandeling eener zaak, na weigering van het Fiat executie, op eene eerder gegeven uitspraak in die zelfde zaak, de leiding van het onderzoek niet in dezelfde handen moet berusten als bij de eerste behandeling;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 446.

HOOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
26 November 1946. (Mr. van Berckel).

Ten onrechte beperkte het Tribunaal den maatregel van verbeurdverklaring tot het radiotoestel, daar blijkens opgave van het Nederlandsche Beheersinstituut beschuldigde een vermogen bezit van ruim f 10,000. In het algemeen is het wenschelijk daarvoor in de termen vallende beschuldigten door middel van verbeurdverklaring een passend deel van hun vermogen te doen deelen in de schade door het optreden der N.S.B. aan het volksvermogen toegebracht.

(K. B. 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;
Gezien de uitspraak van het Tribunaal

voor het Arrondissement 's-Gravenhage, Se Kamer, van 30 Sept. 1946 in de zaak tegen Anne Josephine Elisabeth Sinclair de Rochemont, verpleegster, destijds wonende te 's-Gravenhage, thans in verzekerde bewaring te Scheveningen.

Gezien een bezwaarschrift van beschuldigde, door haar raadsman op 22 Oct. 1946 bij Ons ingediend;

O. dat beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd het lidmaatschap van de N.S.B., de Deutsche Kultuur-gemeinschaft, den N.V.D. en het Medisch Front, het aanbrengen bij de politie van H. C. Timmers wegens laster van de Duitse weermacht, het collecteren voor W.H.N. en het bekomen van vrijstelling van den inleveringsplicht van haar radiotoestel op grond van haar lidmaatschap der N.S.B.;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen op de wijze als in de dagvaarding omschreven en terecht de bijzondere maatregelen van interneering, ontzetting van bepaalde rechten en verbeurdverklaring heeft opgelegd;

O. dat Wij ten aanzien van de maatregelen van interneering en ontzetting van bepaalde rechten Ons fiat in zooverre aan de uitspraak verleen;

O. dat het College den maatregel van verbeurdverklaring heeft beperkt tot het aan beschuldigde toebehoorende radiotoestel, doch Ons inziens ten onrechte;

O. dat het in het algemeen wenschelijk voorkomt, daarvoor in de termen vallende beschuldigten door middel van verbeurdverklaring van een passend deel van hun vermogen te doen deelen in de schade door het optreden van de N.S.B. aan het volksvermogen toegebracht;

O. dat blijkens opgave van het Nederlandsche Beheersinstituut dd. 13 Sept. 1946 (prod. W rood) beschuldigde een vermogen bezit van f 10,889.46;

O. dat Ons niet bekend is of het Tribunaal van deze opgave heeft kennis genomen, daar uit het proces-verbaal der zitting niet blijkt, welke kennisgeving van het Beheersinstituut werd voorgelezen en er zich in den bundel twee kennisgevingen van dat Instituut bevinden van geheel uiteenloopenden inhoud;

O. dat deze onzekerheid voor Ons een gewichtige reden is, vooralsnog Ons fiat aan dit deel der uitspraak te onthouden teneinde het Tribunaal in de gelegenheid te stellen, dit gedeelte der uitspraak nader te beoordeelen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft den opgelegden maatregel van verbeurdverklaring.

No. 447.

TRIBUNAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (4e Kamer), 13 Dec. 1946. (Mr. Stheeman, Mr. Reitsma, Dr. Hylkema).

Uit art. 10, 3e lid, 2e volzin van het besluit van 23 December 1944 (E 153) is de opzet van den controleerende taak van de Hooge Autoriteit op de Tribunalen te beperken tot hare rechtsprekende functie en om derzelver toezicht niet mede over de accusatoire (vervolgende en aanklagende) functie te doen uitsprekken.

(Besluit van 23 December 1944, E 153, art. 10, derde lid.)

Tribunaal Amsterdam tegen Emile Marinus Cornelis Theodorus Erdsieck, kantoorbediende, wonende te Amsterdam.

O. dat aan beschuldigde bij dagvaarding ter zitting van 11 Juli 1946 van het Tribunaal te Amsterdam, 14e kamer, is ten laste gelegd, dat:

hij, Nederlander zijnde, geboren den 7den Juli 1918, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

1. lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. hulp of steun heeft verleend aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, door:

a. dienst te nemen als chauffeur-administrateur bij het NSKK en voor deze organisatie in die functie dienst in Rusland te doen;

b. een betrekking te aanvaarden bij de Firma Lippmann Rosenthal en Co., Saphatistraat, Amsterdam en voor deze instelling werkzaam te zijn bij haar afdeling op het Adema van Scheltemaplein, de z.g. Zentralstelle für Jüdische Auswanderung;

c. in dienst te treden bij den Bank van den Nederlandschen Arbeid N. V., Keizerskracht, Amsterdam, welke een onderafdeeling was van de Bank der Deutschen Arbeit;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat gemeld college bij zijn uitspraak van 18 Juli 1946 na de te laste gelegde gedragingen te hebben bewezen verklaard, aan den beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Ontzegging van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft — mede gelet op den tijd door beschuldigde reeds in voorinterneering doorgebracht — deze na deze uitspraak niet langer te doen duren en derhalve te doen eindigen op heden (18-7-'46);

O. dat vervolgens de Hooge Autoriteit, bedoeld in art. 4 van het K. B. van 23 Dec. 1944 S. E 153 het fiat-executie op evenge-

melde uitspraak heeft geweigerd, waartoe zij heeft overwogen:

dat verschillende getuigen beschuldigde het uniform der S.S. hebben zien dragen;

dat de opgave van redenen van beschuldigde, waarom hij in 1945 nog in Duitsch uniform rondliep, een onwaarschijnlijken indruk maakt;

dat hieruit valt op te maken, dat het onderzoek niet volledig geweest is en dat een nieuwe behandeling van deze zaak gewenscht is;

dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

O. dat door den President van dit Tribunaal de nieuwe behandeling der zaak aan deze Kamer is opgedragen;

O. dat hierop na gehouden vooronderzoek de beschuldigde is gedagvaard ter zitting van 29 November 1946 om zich te verantwoorden terzake van dezelfde gedragingen als hem bij de oorspronkelijke dagvaarding waren te laste gelegd;

Gehoord den beschuldigde;

O. dat de beschuldigde ter zitting zake-lijk onder meer heeft verklaard:

Op 10 Mei 1940 was ik Nederlander. Op 2 Mei 1940 ben ik lid geworden van de NSB. In November 1941 heb ik per aange-tekende brief weer bedankt. In 1941 heb ik gesolliciteerd bij de Firma Brusse en Teeuwe. Op 3 Mei 1941 aangenomen als chauffeur bij het NSKK en zou in Frankrijk en België tewerk gesteld worden. Na een paar dagen moest ik als loonadministrateur mee met een kolonne, die naar Berlijn zou gaan om materiaal te halen. De kolonne werd evenwel naar Rusland gedirigeerd. Tijdens een rust werden wij door partizanen aangevallen. Ik werd toen (10 September 1941) aangeschoten. Van het verlof, na mijn herstel ben ik niet teruggegaan. Ik heb hierna gesolliciteerd bij Lippmann, Rosenthal en Co. zonder te weten, wat het eigenlijke werk van deze Bank was. Bij mijn sollicitatie droeg ik nog het oude soldatenuiform zonder uitmonstering, waarin ik uit het hospitaal ontslagen was. Bij Lippmann Rosenthal en Co. werd ik wegens een mislukte beursspeculatie overgeplaatst naar de afdeling Hausraterfassung op het Adema van Scheltemaplein. Daar kreeg ik ruzie met den chef, omdat hij zwart handelde. Ik werd weer op het Hoofdkantoor geplaatst en solliciteerde bij den Bank voor Nederlandschen Arbeid. Hier heb ik gewerkt tot den zomer van 1944 toen ik door de Ortskommandantur werd opgeroepen als oud-N.S.K.K.er en verplicht (onder bedreiging met arrestatie) om daar te komen werken. Ik werkte daar als chauffeur en als kantoorbediende. In samenwerking met Gefreiter Bohne, heb ik veel menschen aan vrijstellingen geholpen voor arbeidsinzet en autovordering. Aangezien ik hiervoor soms bij de Groene Politie moest zijn, heb ik een oude soldatenuiform aangehouden om daar makkelijker ontvangen te worden. Voor het dragen van deze uniform, had ik geen toestem-

ming van de Ortskommandantur. Tot Maart 1942 ben ik lid van de Jeugdstorm geweest in den rang van opperwachter. De daarbij behorende uniform heb ik gedragen, ook op kantoor bij Lippmann, Rosenthal en Co.

Post alia:

O. dat het Tribunaal op grond van de hierboven aangehaalde eigen verklaring van den beschuldigde en van gemelde processtukken, bewezen acht, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven en gekwalificeerde wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat de Hooge Autoriteit het fiat-executie op de oorspronkelijke uitspraak heeft geweigerd, aangezien het haar gewenscht voorkomt, dat alsnog een onderzoek worde ingesteld naar feiten, die, wanneer zij zouden blijken, een afzonderlijke tot dusver niet te laste gelegde en mitsdien alsnog te laste te leggen gedraging zouden opleveren;

dat zich tegen een dergelijke gang van zaken evenwel het voorschrift van art. 10 (3) 2e volzin van het Besluit van 23-12-'44 (S. E 153) houdende tijdelijke wijziging van het Tribunaalbesluit, verzet, volgens hetwelk toch bij de nieuwe behandeling der zaak niet is toegelaten eenige aanvulling of wijziging der beschuldiging, als gevolg waarvan de beschuldiging niet langer dezelfde gedraging of gedragingen van den beschuldigde zou inhouden; uit welk voorschrift de opzet des besluitwetgevers is af te leiden, de controleerende taak van de Hooge Autoriteit op de Tribunalen te beperken tot hun rechtsprekende functie en derzelver toezicht zich niet mede over hun accusatoire (vervolgende en aanklagende) functie te doen uitstrekken;

dat het Tribunaal, niettemin, teneinde zich een oordeel te kunnen vormen over de vraag, of aanleiding bestaat den beschuldigde zich terzake vorenbedoeld voor het Tribunaal te doen verantwoorden, het door de Hooge Autoriteit gewenschte onderzoek heeft ingesteld;

dat op grond van dat onderzoek geenszins is komen vast te staan, dat beschuldigde een S.S.uniform heeft gedragen, doch veeleer het tegendeel aannemelijk is geworden; en voorts ten aanzien van het dragen door beschuldigde nog in 1945 van een Duitsch uniform beschuldigde ten genoegen van het Tribunaal aannemelijk heeft gemaakt, dat hij in een min of meer gedwongen dienstverband bij den Ortskommandantur te Amsterdam sedert den zomer van 1944 zich zonder toestemming van de leiding in zulk een uniform (Wehrmachtuniform) heeft gekleed, waardoor zijn vrij uitgebreide sabotagearbeid in samenwerking met een aldaar ook werkzamen Duitser, zeer werd vergemakkelijkt;

dat de Kamer, met de oorspronkelijke

behandeling dezer zaak belast, blijkbaar en naar het oordeel van deze Kamer terecht in het licht der zooveen geschetste omstandigheden reden heeft gevonden bedoeld dienstverband in de telastelegging niet te betrekken;

O. omtrent de aan beschuldigde, gelet op den ernst zijner gedragingen, zijn persoon en zijn persoonlijke omstandigheden, in het algemeen belang op te leggen maatregelen;

dat deze Kamer zich met de aan beschuldigde bij oorspronkelijke uitspraak opgelegde maatregelen, welke overigens ook de goedkeuring van de Hooge Autoriteit schijnen te hebben, vereenigt;

O. dat de oorspronkelijke uitspraak derhalve in haar geheel behoort te worden bevestigd;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Bevestigt de oorspronkelijke uitspraak.

Bepaalt voor zooveel noodig, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen drie maanden, nadat op deze uitspraak het fiat-executie is verleend.

No. 448.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (6e Kamer), 23 Dec. 1946. (Mr. Dr. Schreuder, Dr. Bos, P. Schouten).

Het tribunaal in de zaak tegen den voormaligen, algemeenen penningmeester van het N.A.F. Fiat-executie op de oorspronkelijke uitspraak geweigerd, aangezien het onderzoek niet volledig was geweest en naar meening van de H. A. de mogelijkheid bestond, dat de opgelegde maatregel van interneering te licht moet worden geacht. Na herbehandeling de geadviseerde interneeringstermijn aanmerkelijk verlaagd, omdat thans gebleken is, dat beschuldigde er in is geslaagd het kapitaal ad f 26,000,000 van het N.A.F. zooveel mogelijk uit de handen van de Duitschers te houden.

Tribunaal Amsterdam tegen Bernardus Antonius Alofs, financier, wonende te Amsterdam, thans politiek gedetineerd in het Centraal Bewarings- en Verblifskamp te Laren (NH).

Gezien de uitspraak, door de 5e Kamer van dit Tribunaal op 22 Mei 1946 in deze zaak gegeven, waarbij aan den beschuldigde terzake van de bewezen verklaarde beschuldiging:

dat hij, als Nederlander,

1. gedurende de vijandelijkheden en tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk is aangesloten gebleven als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden onder stamboeknummer 7012 tegen betaling van een contributie van f 24 per jaar en wel van 1933 tot het einde;

2. tijdens de vijandelijke bezetting van

het Rijk in Europa hulp en steun heeft verleend aan den vijand door:

a. op te treden als penningmeester van het Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen van 1940—1942;

b. op te treden als penningmeester van het Nederlandsch Arbeidsfront van 1942 tot het einde;

c. zich te abonneren op Volk en Vaderland en het Nationale Dagblad;

3. voor de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden is werkzaam geweest door op te treden als districtspenningmeester;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

met toepassing van art. 1 van het Tribunaalbesluit de navolgende bijzondere maatregelen zijn opgelegd:

1. Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot drie jaren en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 12 April 1945 in vóór-interneering doorgebrachten tijd;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

met bepaling, voorzoo veel noodig, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen dertig dagen, nadat de interneering is beëindigd;

Gezien voorts de beschikking van de Hooge Autoriteit, bedoeld in art. 4 van het Koninklijk Besluit van 23 December 1944, S. F. 153, dd. 5 September 1946, bij welke beschikking de Hooge Autoriteit voormeld, onder meer overwegende:

dat beschuldigde, fel NSB'er als hij was, zich door middel van een schrijven dd. 11 December 1941 beklaagd heeft bij den toenmaligen Secretaris-Generaal der NSB over het feit, dat hem niet het „eere-teeken” van die Beweging was uitgereikt;

dat beschuldigde in het Nederlandsche Arbeidsfront de functie van penningmeester uitoefende;

dat, volgens een in het dossier aanwezig afschrift van een schrijven dd. 11 Juni 1944, hetwelk van den beschuldigde schijnt afkomstig te zijn, hij, beschuldigde, van deze functie gebruik maakte om leden van voornoemd Front zooveel mogelijk te animeeren dienst te nemen bij den Waffen SS, Kriegsmarine, Wehrmacht, NSKK en dergelijke;

dat het in dat schrijven vermelde van groot belang is voor de beoordeeling omtrent den beschuldigde en — indien juist — de vraag doet rijzen, of de opgelegde maatregelen niet te licht geacht moeten worden, doch uit niets blijkt, dat het Tribunaal hieromtrent een onderzoek heeft ingesteld;

dat verder een nader onderzoek betreffende de houding van beschuldigde ten aanzien van het effectenkapitaal van het NAF in September 1944 gewenscht is;

dat derhalve het onderzoek niet volledig

is geweest;

het fiat-executie op voornoemde uitspraak heeft geweigerd;

O. dat de herbehandeling dezer zaak door den President van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam is opgedragen aan de zesde Kamer voormeld;

O. dat het onderhavige Rechtscollege, met de Hooge Autoriteit van oordeel zijnde, dat het onderzoek in deze zaak niet volledig geweest was, alsnog heeft besloten terzake een voorbereidend onderzoek te doen instellen;

Gezien de dagvaarding, welke, gelijkkluidend aan die ter eerste behandeling dezer zaak, vanwege den Secretaris van het Tribunaal aan den beschuldigde is uitgereikt;

O. dat de beschuldigde ter terechtzitting van Maandag 9 December 1946 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. L. Vorstman, advocaat te Amsterdam;

Gelet op de door en namens den beschuldigde voor het Tribunaal gevoerde verdediging;

Gehoord tevens de echtgenoot van den beschuldigde;

O. dat het onderhavige Rechtscollege zich met voormelde in eerste behandeling dezer zaak gewezen uitspraak, onder overneming der gronden, vereenigt, behalve ten aanzien van:

1. het gegeven advies betreffende den duur van den aan den beschuldigde opgelegden maatregel van interneering en

2. de bepaling betreffende de beëindiging van het beheer over het vermogen van beschuldigde,

en voorts met dien verstande, dat ten aanzien van het den beschuldigde sub 2a telastegelegde tevens als bewijsmiddel zal worden gebezigd de door beschuldigde ter terechtzitting van Maandag 9 December 1946 afgelegde verklaring, zakelijk luidende onder meer: dat hij in Juni 1940 penningmeester is geworden van het Nederlandsch Verbond van Vakverenigingen, zulks op verzoek van H. J. Woudenberg, die hem, beschuldigde, reeds jarenlang door en uit de NSB, waarin hij, beschuldigde, reeds vijf jaren penningmeester geweest was, kende;

Op de in vorenstaande alinea sub 1 en 2 genoemde punten de uitspraak van de 5e Kamer voornoemd vernietigende en in zoverre opnieuw uitspraak doende:

O. dat een proces-verbaal van Verhoor van beschuldigde in vooronderzoek, dd. 4 October 1946 opgemaakt door den door het Tribunaal in deze zaak benoemden Commissaris afgelegde en ondertekende verklaring van den beschuldigde zakelijk onder meer inhoudt:

dat hij het schrijven dd. 11 December 1941 aan kameraad Huygen erkent te hebben geschreven: dat hij dezen brief echter aan Huygen als vriend en niet als Secretaris-Generaal der N.S.B. heeft geschreven; dat hij dezen brief ook naar het privé-adres van Huygen in Zeist heeft gestuurd; dat hij, als Huygen geen vriend van hem geweest was, hem dien brief nooit zou geschreven hebben; dat hij bij het N.A.F. Leider was van

de Afdeling Geldzaken, doch niets te maken had met de Afdeling Personeelszaken; dat het afschrift schrijven d.d. 11 Juni 1941 aan het Inspectoraat-Generaal van de Landwacht Nederland niet door hem, beschuldigde, is geschreven; dat hij uit de in dien brief vermelde parafen HJW/JAK moet afleiden, dat dit schrijven vermoedelijk door J. A. Kaub, personeelchef van het N.A.F., zal zijn opgesteld en vervolgens door H. J. Woudenberg, die inderdaad „de Leider” van het N.A.F. was, moet zijn geteekend; dat ook Kaub namelijk niet zijn brieven met „Leider” onderteekende;

dat hij het N.A.F.-kapitaal heeft beheerd; dat het Reichskommissariaat er vanaf 1942 steeds op aandrong, dit kapitaal over te brengen naar Duitschland; dat Kretschmar van het Reichskommissariaat hem in December 1944 mededeelde, dat hij, als beschuldigde niet vrijwillig hiertoe overging, door den Rijkscommissaris beslag op het N.A.F.-kapitaal zou laten leggen; dat het vermogen zeker geheel zou zijn weg geweest, als hij, beschuldigde, zich hier geheel aan zou onttrokken hebben; dat dit kapitaal destijds circa f 12,000,000 aan effecten en circa f 15,000,000 aan huizen bedroeg; dat hij, beschuldigde, van het huizenbezit toen de huurcontracten en, naar hij meent, ook de eigendomsbewijzen samen met de mantels van de effecten in zeven kisten heeft verpakt en verzegeld en deze kisten heeft gedeponeerd in de safe van de Bank der Deutsche Arbeit te Berlijn; dat hij echter de couponbladen heeft apart gehouden en deze heeft gedeponeerd bij de Rotterdamse Bankvereniging te Assen; dat hij de genomen photographieën heeft gedeponeerd in de safe van de Bank van de Nederlandsche Arbeid te Utrecht; dat de Duitschers pas omstreeks Februari/Maart 1945 er achter zijn gekomen, dat zij niet alles hadden; dat het toen echter al te laat was om de rest nog naar Duitschland te krijgen; dat, toen hij op 13 April 1945 te Assen werd aangehouden, de couponbladen daar nog aanwezig waren;

O. dat vorenstaand relaas van beschuldigde betreffende zijn houding ten aanzien van het effectenkapitaal van het N.A.F. bevestiging vindt in:

1. een aan den raadsman van beschuldigde gericht schrijven dd. 21 Mei 1946 van den voormaligen N.A.F.-functionaris Joh. van der Zen, zakelijk onder meer inhoudende:

dat beschuldigde als zijn meening te kennen gaf, dat de gelden van het N.A.F. in de eerste plaats moesten blijven ten gunste van de arbeiders, die het met dubbeltjes en kwartjes hadden bijeengebracht; dat beschuldigde, voorzoover hem, getuige, bekend, in de Septemberdagen van 1944 heeft mededeeld, dat hij opdracht had gekregen het vermogen van het N.A.F. naar Duitschland over te brengen; dat hij dit in eerste instantie zou hebben geweigerd, doch dat de Duitschers toen zouden hebben gedreigd, zelf voor die overbrenging te zullen zorg dragen; dat beschuldigde toen het effecten-

bezit over de grens heeft gebracht, nadat hij eerst een kist, inhoudende de couponbladen dezer effecten, in Groningen had uitgeladen;

2. een aan den voornoemden Commissaris van het Tribunaal gericht schrijven d.d. 7 November 1946 van den Regeeringscommissaris voor de Liquidatie van het N.A.F., zakelijk onder meer inhoudende: a. dat door voornoemden Regeeringscommissaris inderdaad de couponbladen van bijna het geheele effectenbezit van het N.A.F. te Assen zijn aangetroffen, b. dat door hem eveneens fotocopies van de huurcontracten der destijds eigendom van het N.A.F. zijnde huizen werden gevonden en c. dat, alhoewel de finantieele administratie door hem, getuige, niet intact werd aangetroffen, maar zijn, getuige's meening het niet in orde zijn van deze finantieele administratie niet uitsluitend of misschien zelfs in het geheel niet aan beschuldigde te wijten is; dat evenwel vaststaat, dat na Dollen Dinsdag door een aantal aan beschuldigde ondergeschikte personen fraudes op groote schaal zijn gepleegd;

O. dat voorts niet is gebleken, dat beschuldigde in eenige mate finantieel beter geworden is door zijn op zich zelf zeer laakbare gedragingen gedurende de vijandelijke bezetting, noch dat hij N.A.F.-geldten in Joodsche goederen belegd heeft;

O. dat het Tribunaal geenszins den indruk heeft gekregen, dat het door de Hooge Autoriteit bedoeld schrijven d.d. 11 Juni 1944 van den beschuldigde afkomstig is, komende de verklaring, welke beschuldigde, terzake onvoorbereid, (daar bij beschikking van den door het Tribunaal benoemden Commissaris aan den beschuldigde en diens raadsman hangende het vooronderzoek de inzage van voormelde beschikking van de Hooge Autoriteit alsmede van eenige daarin genoemde dossiersstukken is onthouden) aangaande dezen brief heeft gegeven, het Tribunaal zeer aannemelijk voor;

O. dat op grond van het vorenstaande als vaststaande kan en moet worden aangenomen, dat de beschuldigde er inderdaad de hand in heeft gehad, dat het vermogen van het N.A.F. niet, althans slechts gedeeltelijk, in handen van den vijand is geraakt;

O. dat het onderhavige Rechtscollege, gezien enerzijds den zeer verantwoordelijken aard en ernst van het bewezenverklaarde, gezien anderzijds de wijze, waarop beschuldigde zijn positie als penningmeester van het N.A.F. heeft vervuld, op grond van vorenstaande overwegingen en mede gelet op zijn persoon en zijn persoonlijke omstandigheden, na ampel beraad den hierna te adviseeren korteren interneeringstermijn den juistten acht;

Geeft de Regeering in overweging den tijdsduur van den aan beschuldigde opgelegden maatregel van interneering te beperken tot twee jaren;

Bepaalt, voorzooveel noodig, dat het beheer over het vermogen van den beschuldigde een einde zal nemen binnen negentig dagen, nadat de tijdsduur van den opgeleg-

den maatregel van interneering zal zijn verstreken, dan wel het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn geweigerd;

Bevestigd de uitspraak, door de 5e Kamer voornoemd, op 22 Mei 1946 in de zaak tegen beschuldigde gewezen, met aanvulling der bewijsmiddelen, in voege als hierboven omschreven, voor al het overige, ook wat betreft den aftrek van den door beschuldigde in vóór-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering zal kunnen eindigen op 13 April 1947.

No. 449.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT HAARLEM (2e Kamer), 10 Sept. 1946. (Mr. v. d. Goot, Clausing en van Rijn).

Hulpverlening aan den vijand, door deel te nemen aan een naar het Oostfront uitgezonden Nederlandsche ambulance.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1ste lid, alinea 2.)

Tribunaal Haarlem tegen Johannes Cornelis de Bilt, vertegenwoordiger, destijds wonende te Heemstede, beschuldigde is ter zitting verschenen.

Beschuldigd van: dat hij Nederlander zijnde en op 20 September 1944 den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun heeft verleend aan den vijand en diens handlangers door zich in Juni 1941 op te geven voor deelneming aan een ambulance naar Oost-Europa, daarmede in een Duitsche legeruniform naar Kiev te vertrekken en tenslotte in een Duitsch lazaret in de functie van schrijver en met de rang van S.S. Rottenführer werkzaam te zijn;

2. getracht heeft hulp te verlenen aan den vijand, althans openlijk blijk heeft gegeven van ingenomenheid met den vijand, door zich op te geven als, in ieder geval te laten keuren voor, vrijwilliger bij de S.S. formatie Westland;

op grond van al welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust gedragen te hebben in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers.

O. dat de beschuldigde ter zitting van 3 September 1946 is verschenen en hierbij is bijgestaan door zijn raadsman Mr. A. Beets, advocaat te Haarlem;

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

a. Ik ben Nederlander. Ik erken het laatste gelegde, behalve, dat ik in een Duitsch lazaret heb gewerkt (het lazaret, waarin ik heb gewerkt, was geheel met Nederlandsch materiaal en door Nederlanders ingericht) en dat ik „S.S. Rottenführer” zou zijn geweest, (het voeren van die rangaanduiding

was ten strengste verboden bij ons: ik was slechts „Rottenführer”, zonder meer).

b. Ik zie overigens nu wel in, dat ik door mijn activiteit bij de ambulance de moffen heb gesteund. Maar voor de S.S. Westland heb ik me in 1941 werkelijk alleen laten keuren, omdat ik hoopte daardoor sneller met de ambulance naar het Oosten te komen. Mijn bloedgroep aanduiding onder de oksel kreeg ik, toen ik naar het Oosten ging, zoodaals iedereen, niet alleen de S.S. in het belang van de bloedtransfusiedienst.

U toont mij een brief aan de firma Drosste, d.d. 3 Juli 1941, waarin ik schrijf dat ik „hinkende op twee dingen, wereldgebeuren en betrekking, thans, wat volgens mij het zwaarst weegt, gekozen heb, hetgeen dan blijkt te zijn het zich als vrijwilliger melden bij de S.S. Westland. Op dat oogenblik realiseerde ik mij echter niet, dat ik dan in de S.S. geuniformeerd en gewapend dienst zou moeten doen. Ik had mij tot aanmelding al laten overhalen door iemand, die op dat aanmeldingsbureau een functie bekleedde, doch zelf in burger was. Toen anderen mij echter de consequenties van mijn aanmelding onder het oog hadden gebracht, heb ik me dan ook niet in de S.S. laten opnemen, maar ben als burger met de ambulance meegegaan. Eerst in het oosten kreeg ik de uniform en de rang van Rottenführer. Toen wij weggingen leek alles nog Nederlandsch. Een eed op den Führer heb ik nooit afgelegd. Ik ben naar Rusland gegaan om menschen te helpen en zag geen principieel verschil tusschen het zenden van een ambulance naar Rusland of een naar Abessinië of Finland.

Ik moet U nog mededeelen, dat ik voor de Duitsche bezetting ook reeds had geprobeerd om bij de Finsche Ambulance te komen.

Dit werk lokte mij nu eenmaal zeer aan.

U toont mij een „Zahlbogen” van den „Fürsorgeoffizier”, doch dat zegt niets omtrent het karakter van onze ambulance.

Dat de betaling van kostwinnersvergoeding etc. aldus werd geregeld was een kwestie van comptabiliteit. Inderdaad veranderde het karakter van de ambulance, toen wij eenmaal aan het Oostfront zaten, maar toen heb ik ook net zoolang geprobeerd weg te komen tot mij dit, zij het met groot risico, is gelukt in Mei 1943.”

O. dat het proces-verbaal d.d. 1 October 1945 opgemaakt door Johannes Cornelis Last en Bernard van Hees, beiden Rechercheurs Politieken Opsporingsdienst, tevens onbezoldigd Rijksveldwachter, onder meer zakelijk inhoudt:

1. de verklaring van beschuldigde, luidende:

„Van het begin der oprichting van den N.S.B. tot zomer 1940 ben ik lid geweest. Ik meende dit te moeten zijn, om mede te kunnen helpen aan de verbetering van maatschappelijke toestanden.

Na den overval van Duitschland op Nederland, toen ik zag dat de N.S.B. heulde met de Duitschers en een politieke machts-

groep werd, waarin allerlei elementen zich naar boven drongen, en de macht aan zich trokken, heb ik tenslotte bedankt. Ik voelde voor de N.S.B. beginselen totaal niets meer.

In den oorlog tusschen Rusland en Finland in 1939 had ik al eens moeite gedaan om met een roode kruis ambulance mede te gaan naar Finland. Dit is mij niet gelukt aangezien ze alleen roode kruis personeel wenschten. Toen in Juni 1941 een eerste oproep in de dagbladen verscheen, om deel te nemen aan de uitzending van een ambulance van het roode kruis naar het Oosten (kennelijk Rusland), greep ik deze kans aan en gaf mij op, hiervoor was het lidmaatschap der N.S.B. niet verplicht.

Vrij kort na mijn aanmelding kreeg ik een oproep om mij te melden in Berlijn (Gnesenbeckstrasse) voor het volgen van een cursus. Men vertelde mij daar, dat men mij niet kon gebruiken, omdat ik niet geuniformeerd was en stuurde me naar een „Meldestelle” in Keulen, die mij op haar beurt naar Senheim in de Elzas dirigeerde. In Senheim werd ik onmiddellijk op een kamer geplaatst en als vrijwilliger voor de S.S. beschouwd. Het bleek daar niets te doen te hebben met de ambulance. Na eenige dagen kreeg ik onder het motto „ongeschikt” de kans om naar Holland terug te keeren. Ik zal met dit alles ongeveer veertien dagen in Duitschland verbleven hebben.

In Nederland teruggekomen, heb ik aldaar voorbereidend werk verricht voor de ambulance, ik heb toen wel eens in een grijze Mercedes gereden. Deze wagen was eigendom van de ambulance en reed onder Nederlandsch nummer.

Op 24 November werd het personeel verzameld in den Haag en vertrokken we in Februari 1942 naar Duitschland (Gransee).

We kregen een grijsgroen uniform aan met een speciale uitmonstering op de kraag. Bij het onderzoek naar de bloedgroep, heb ik een teken daarvan onder mijn linkerarm gekregen. Ik heb onderdicht gekregen in het leggen van verbanden, het behandelen van draagbaren en dergelijke. Wapeninstructie heb ik niet gehad. Na twee maanden in opleiding geweest te zijn, vertrokken we naar Kiev. Ik bekleedde de functie van schrijver bij de ambulance. Eerst was het in een algemeen ziekenhuis, later werd dit Duitsch Lazerett. Later (1942) werden we volledig bij de Deutsche Weermacht ingedeeld en kregen wij ook rangen. Ik werd onder andere Rottenführer. Ik droeg dus ook het Deutsche uniform, doch heb nimmer een wapen gedragen en geen ander werk verricht als schrijfwerk. Ik had een „sold-buch” van de Deutsche Weermacht.

Omdat ik mij tenslotte voelde ingeschakeld bij de Deutsche weermacht, wenschte ik niet langer bij deze ambulance te blijven. Ik ben in October 1943 met een vervalscht marchbevel naar Nederland gevlucht. Ik kwam tenslotte thuis in een burgerpak. Ik moest mij weer melden in Wassenaar bij

het zoogenaamde Betreuungsheim, dit was een soort Lazerett en daar heb ik ook als schrijver dienst gedaan. Ik droeg hier een Duitsch uniform. In Mei 1944 kreeg ik officieel ontslag. Ik ben nooit in uniform thuisgekomen. Ik verdiende f200 in de maand. In Juni 1944 werd ik door mijn zwager, van Buchem te Aerdenhout aan een betrekking geholpen, althans hij gaf mij de tip, als inkoopster bij de „Bijenkorf.”

Dat ik met deze ambulance naar Rusland ben gegaan, komt louter uit zucht naar avontuur voort. Ik wilde eens wat meer van Europa zien. Ik ben aangeworven door Dr. Lampe, de man van de Abessijnsche ambulance. De organisator van de ambulance was Dr. Galjaard uit den Haag.

In mijn omgeving heb ik door mijn gedragingen geen moeilijkheden ondervonden en de buurt was niet afkeerig van mij.

Post alia:

O. dat de in bovengemelde bewijsmidelen vervatte feiten en omstandigheden even zoovele redenen gevende feiten en omstandigheden opleveren waarop steunt de beslissing van het Tribunaal dat daardoor bewezen is verklaard dat de beschuldigde zich op de in de dagvaarding omschreven wijze heeft gedragen; met dien verstande, dat,

1. niet bewezen wordt geacht, dat beschuldigde de rang van „S.S. Rottenführer” heeft gehad, doch veeleer zal moeten worden aangenomen, dat de door het Nederlandsche Roode Kruis naar het Oostfront gezonden ambulance, waarbij beschuldigde werkzaam was en waarvan niet is vastgesteld, dat deze daar van eenige S.S. formatie deel zou hebben uitgemaakt, eenmaal in het Oosten de rang van „Rottenführer”, zonder meer heeft ingevoerd;

2. niet bewezen wordt geacht, dat beschuldigde, door zich op te geven en te laten keuren voor de „S.S. Westland”, getracht heeft hulp te verlenen aan den vijand;

O. toch dat het gedrag van beschuldigde in de zomer van 1941, toen hij, aanvankelijk meenende voor ambulancewerk naar Duitschland opgeroepen te zijn, doch daar bemerkende, dat men hem als S.S. vrijwilliger beschouwde, zich aan eenig dienstverband bij de S.S. aanstonds heeft onttrokken, en voorts zijn houding in 1943, toen hij, ziende dat de Nederlandsche ambulance geheel bij de Deutsche Weermacht was ingeschakeld, niet zonder aanzienlijk risico naar Nederland is weten te ontkomen, grond geeft aan de overtuiging van het Tribunaal, hier eerder met een avonturier, tevens politiek warhoofd, te doen te hebben dan met een landverrader;

O. dat ook het feit, dat beschuldigde betrekkelijk kort na de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa voor het lidmaatschap van de N.S.B. heeft bedankt, aantoon, dat beschuldigde op zijn wijze — overigens een wijze, welke het Tribunaal in geen den deele kan goedkeuren — „Nederlandsch” reageerde;

O. dat het betreffende beschuldigde uitgebrachte kamprapport, benevens bij de

processtukken aanwezige verklaringen à décharge, als ook de houding van beschuldigde ter terechtzitting, het Tribunaal hebben overtuigd, dat deze beschuldigde van de dwalingen zijns weegs thans wel genezen is;

O. dat de bewezen verklaarde gedragingen van beschuldigde opleveren:

het als Nederlander en tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun verleen en aan den vijand en diens handlangers en

2. openlijk blijf geven van ingenomenheid met den vijand.

O. dat dit bewezen verklaarde valt onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormelde bewezen verklaarde handelingen en gedragingen van beschuldigde de hieronder vermelde maatregelen wettigen, immers het Tribunaal dien in het algemeen belang geboden acht en die maatregelen naar zijn oordeel in juiste verhouding staan tot den ernst der gedragingen van beschuldigde zijn persoon en zijn persoonlijke omstandigheden;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard.

Verklaart niet bewezen hetgeen hem meer of anders is ten laste gelegd dan hierboven is bewezen verklaard en verklaart te dien aanzien de beschuldiging vervallen.

Legt de volgende maatregelen aan beschuldigde op:

1. Interneering, waarbij in overweging wordt gegeven den tijdsduur hiervan te beperken tot 15 maanden en 29 dagen, ingaande op den dag der inbewaringstelling zijnde 12 Mei 1945 en alzoo eindigende op 10 September 1946.

2. Ontzetting van het recht tot kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

Heft het beheer over het vermogen op met ingang van den 9Isten dag, nadat op deze uitspraak het fiat-executie zal zijn verleend.

No. 450.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALMELO (2e Kamer), 24 October 1946. (Eldermans, Hesselink en Vis).

Hulpverlening aan den vijand door het bewaken van twee ondergedoken Russen, hetgeen mede oorzaak was dat dezen door den bezetter werden gearresteerd.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2).

Tribunaal Almelo tegen Engel van der Meulen, jachtopziener, wonende te Dene-kamp, van Nederlandsche nationaliteit.

ter zitting verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. Y. W. Kranenburg, advocaat te Almelo.

Beschuldigd van:

dat hij, Nederlander zijnde en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich in of omstreeks de maand Januari 1941 als lid, althans anderszins, heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en zulks is gebleven tot aan de bevrijding, athans tot in of omstreeks de maand October 1944;

2. hulp en steun heeft verleend aan den vijand, of diens handlangers of medewerkers, door in of omstreeks de winter 1944/1945 in het jachtveld te Hezingen, gemeente Tubbergen, twee personen te bewaken, welke personen alstoen aldaar waren „ondergedoken” in een hol, terwijl hij, beschuldigde wist, dat zijn collega J. G. Nijkamp, waarvan hij, beschuldigde wist, dat deze op politiek gebied een ongunstige reputatie genoot, de Landwacht en/of Duitsche militairen zou gaan mededeelen, dat alstoen aldaar twee personen, welke een vreemde taal spraken, waren ondergedoken, welke handelen van beschuldigde mede oorzaak was, dat bedoelde personen, een Russin en een Rus, werden gearresteerd door den bezetter;

moetende hij op grond van zijn handelen als voornoemd geacht worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting van den 17den October 1946 zakelijk heeft verklaard:

Ik heb mij in Januari 1941 als lid bij de N.S.B. aangesloten en ben dat tot October 1944 gebleven.

Ik ben als jachtopziener in dienst geweest van den Rijkscommissaris. In den winter van 1944/1945 vonden Nijkamp en ik in het jachtveld te Hezingen een hol, waarin zich een man en een vrouw bevonden, die een vreemde taal spraken. Tevoren hadden wij op vrijwel gelijke wijze een jood gevonden. Ik bracht dien man en die vrouw in verband met de diefstallen, welke in de daar in de buurt staande zomerhuisjes gepleegd waren. Ik zag matten, afkomstig uit zomerhuisjes van Jannink, in het hol. Het heeft niet aan mij gelegen, dat de Nederlandsche politie niet in het geval gemengd werd. Nijkamp is naar de Landwacht gegaan. Ik wist dat Nijkamp naar de Landwacht ging en zoolang heb ik beide personen bewaakt. Ik blijf erbij, dat ik niet wist, dat het een Rus en een Russin waren. Ik heb er mij niet tegen verzet, dat Nijkamp naar de Landwacht ging. Mijn collega Nijkamp stond niet op goeden voet met de Nederlandsche politie. Ik zie wel in, dat ik tekort ben geschoten en verkeerd heb gehandeld. Ik geef toe dat ik uit hoofde van mijn politie-ervaringen tot andere conclusies had moeten komen en

niet had behooren te denken, dat de in het hol vertoevende personen zigeuners of dieven waren. Ik ben in het bezit gebleven van de radio.

O. dat in het ambtseedig proces-verbaal opgemaakt op den 11 December 1945 door B. van 'Diermen wachtmeeester der Koninklijke Marechaussee, tevens hoofd van den P.O.D. te Tubbergen, zijn opgenomen de door na te noemen personen aan voornoemden verbalisant afgelegde verklaringen, zakelijk inhoudende:

die van Dirk Johannes Kip, Commandant van de Landwacht te Ootmarsum: In het laatst van de maand November 1944 kwam de mij bekende jachttopziener Nijkamp van Heringhave, gemeente Tubbergen, aan mijn woning te Ootmarsum en deed mij mededeeling, dat hij en jachttopziener van der Meulen een schuilplaats in den grond gevonden hadden in het jachtveld te Hezingen, gemeente Tubbergen, in de buurt van de villa van van der Meer en waarin zich eenige vreemde menschen bevonden. Ik heb toen dadelijk den Ortskommandant der Duitschers te Ootmarsum hiermede in kennis gesteld en met een tiental Weermachtssoldaten en ik als Commandant der Landwacht, met landwachter Wilmers, eveneens uit Ootmarsum, zijn toen naar bedoeld hol gegaan, terwijl dat Nijkamp ons vergezelde. Wij troffen in dit hol bij onderzoek een man en een vrouw aan, die van Russische nationaliteit waren.

die van Johan Gerardus Nijkamp: Het was in den winter van het jaar 1944-1945 op een dag, den juiststen datum weet ik niet meer, het was des namiddags te ongeveer 14.00 à 15.00 uur, bevond ik mij met den jachttopziener van der Meulen in het jachtveld te Hezingen, gemeente Tubbergen, en wij waren daar bezig te fretteeren. Toen wij van het eene naar een ander konijnenhol gingen passeerden wij een schuilplaats, dat ons opviel doordat er zoden, die hierop waren aangebracht in het voorbij gaan verschoven en hierdoor de toegang tot deze schuilplaats zichtbaar werd. Voor den ingang van dit hol in den grond was een houten klap geplaatst, die van der Meulen zag zitten, waarop van der Meulen mij mededeelde, dat het hem voor een acht dagen geleden ook al was opgevallen, dat hier zand was uitgehaald. Van der Meulen klopte hierna tegen de houten klap, welke toegang tot het hol gaf, aan. Terwijl de houten klap hierna omhoog ging, vertoonde zich een vrouwenhoofd naar buiten. Wij hebben toen met elkaar het geval besproken en ik stelde voor om er den Burgemeester van Tubbergen mede in kennis te stellen. Doch van der Meulen antwoordde: Tubbergen is hier zoover af, het lijkt mij beter toe om Ootmarsum er mede in kennis te stellen. Ik vroeg hem toen: waar moeten wij naar toe in Ootmarsum en stelde voor er den Burgemeester aldaar mede in kennis te stellen. Van der Meulen antwoordde hierop, dat kan net zoo goed Kip van Ootmarsum onderzoeken. Terwijl ik mij naar Dirk Kip in Ootmarsum begaf heeft van der Meulen de wacht bij dit

hol gehouden.

Gezien de processtukken, waarvan de korte inhoud door den Voorzitter ter zitting is medegedeeld;

Post alia:

O. dat de in de bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele redengevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met dien verstande, dat beschuldigde lid is geweest van de N.S.B. van Januari 1941 tot October 1944;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van den ernst der gedragingen, in verband met de omstandigheden;

dat, naar het oordeel van het Tribunaal, beschuldigde ten tijde der bezetting als Nederlandsch politie-functionaris schromelijk en laakbaar te kort schoot;

dat het immers in het algemeen als zeer laakbaar wordt beschouwd wanneer men, zooals beschuldigde deed, nog omstreeks 2 jaren na den inval der Duitschers lid van de met den bezetter en vijand heulende N.S.B. werd, maar dat zulks nog klemmender moet worden geacht ten aanzien van een politie-functionaris;

dat het Tribunaal van oordeel is, dat deze laakbare houding van beschuldigde overigens ook wel van invloed zal zijn geweest bij het besluit van het „Rijkscommissariaat” om hem, beschuldigde, in 1942 als jachttopziener te stellen in dienst van dit „Rijkscommissariaat”;

dat het Tribunaal het beschuldigde euvel duidt, dat hij niet heeft weten te bevorderen, dat — na het vinden van een Rus en een Russin in een hol in het jachtveld — niet de Landwacht in deze kwestie werd gemengd en dat hij, toen zulks met voorbijgaan aan de terzake bevoegde Nederlandsche instanties, toch geschiedde, hij de bewaking van dezen Rus en deze Russin op zich nam, met nalating van iederen maatregel, die de eventueel ongunstige gevolgen voor bedoeld paar en voor in die omgeving wonende goede Nederlanders had kunnen beperken of voorkomen;

dat de bewezen verklaarde gedragingen van beschuldigde niet worden ontzenuwd door de bij de stukken gevoegde gunstige verklaringen omtrent beschuldigde, welke gunstige verklaringen overigens niet door het Tribunaal ter zijde worden gesteld;

dat het Tribunaal echter van oordeel is, dat een man, die zich in een voor het vaderland zoo moeilijken tijd gedraagt, als beschuldigde deed, daarvan ook de consequenties zal dienen te dragen;

dat de overheid ten aanzien van de uitoefening en instandhouding van haar gezag immers moet kunnen steunen op betrouw-

bare en waardige dienaren, terwijl, naar het oordeel van het Tribunaal, beschuldigde blijk heeft gegeven deze in het algemeen belang vereischte betrouwbaarheid en waar- digheid te missen;

dat daarin, naar het oordeel van het Tribunaal, voor beschuldigde de consequentie schuilt, dat hem de opsporingsbevoegdheid wordt ontnomen;

dat, naar het oordeel van het Tribunaal, de na te noemen maatregelen dan ook wel in overeenstemming zijn met den ernst der gedragingen van deze beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden; Gezien de betrekkelijke artikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den tijdsduur van de interneering te beperken tot 1 jaar en 2 maanden, met dien verstande, dat deze tijd geheel gecompenseerd wordt met den tijd, door beschuldigde reeds in voor-interneering doorgebracht;

2. Ontzetting van het recht tot uitoefening van de functies van onbezoldigd gemeenteveldwachter en onbezoldigd rijks- veldwachter.

3. Ontzetting van de rechten van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

4. Verbeurdverklaring van het vermo- gen van beschuldigde, zich uitstrekkende tot diens radio.

Heft het beheer, als bedoeld in art. 10 jo. art. 6 van het Besluit Vijandelijk Vermogen op, zulks met ingang van een maand nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend, respectievelijk het fiat-executie bij herhaling zal zijn geweigerd.

No. 451.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT HAARLEM (8e Kamer), 7 Aug. 1946. (Mr. Erades, Achterhof en Verhoog).

Beroep op Landoorlogreglement inzake de aan beschuldigde telastegelegde leverin- gen van aardappelen, groenten en fruit aan de Duitsche Weermacht verworpen.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Haarlem tegen Petrus Hendri- kus Beentjes, gehuwd met M. Seling, aard- appelhandelaar, wonende te Beverwijk.

Beschuldigd van: dat hij als Nederlander op of omstreeks het tijdvak 1941 tot 1944 en tot de capitulatie, althans tijdens de vij- andelijke bezetting van het Rijk in Europa:

A. lid, althans sympathiseerend lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, hierna te noe- men N.S.B. onder stamboeknummer 157011;

B. lid is geweest van de Nederlandsche Volksdienst, een onderafdeeling van de N. S.B., althans een nationaal socialistische organisatie;

C. voordeel heeft getrokken uit door den vijand of de N.S.B. genomen maatregelen door zijn radio te behouden op een vergun- ning V.A. 085284;

D. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door vanaf 1942 niet alleen vrijwillig aardappelen, groenten en fruit te leveren aan verschillende afdelingen van de Duit- sche Weermacht tot in Scheveningen toe, doch zelfs op zijn eigen sollicitatie, met welke handel hij, die voor 10 Mei 1940 niets bezat, ongeveer f 95,000 heeft verkocht ge- durende de oorlogsjaren,

door al welk handelen sub A tot en met D voormeld hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, althans desbewust afbreuk te hebben ge- daan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van 24 Juli 1946 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. S. C. v. d. Wall, advocaat te Haarlem;

O. dat de echtgenoot van beschuldigde Maria Seling mede ter zitting van 24 Juli 1946 is verschenen;

O. dat het Nederlandsche Beheersinsti- tuut, hoewel behoorlijk opgeroepen niet is verschenen;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 24 Juli 1946 heeft verklaard:

Ik ben sympathiseerend lid geweest van- af 1942 van de N.S.B. tot 10 Juli 1944; door de kerk is mij er wel op gewezen, dat ik fout deed door zulks te doen; het sub B ten laste gelegde erken ik; het sub C gestelde is eveneens juist, maar ik heb er wel drie maal om moeten vragen. Wat het sub D ten laste gelegde betreft, ik heb niet om de leverantie's gevraagd. Voor den oorlog be- zat ik ongeveer f 36,000 aan waarden.

De stukken blauw 16, 14 en 15 erken ik, zoo ook de stukken 6 en 7. Ik erken stuk gemerkt blauw 20 zelf geteekend te hebben.

Post alia:

O. dat ten aanzien van het sub A ten laste gelegde door beschuldigde slechts is toegegeven een sympathiseerend lidmaatschap, maar dat het Tribunaal door de hierboven sub 4, 5, 6 genoemde bewijsstuk- ken een gewoon lidmaatschap bewezen acht van 14 Juli 1941 tot 15 November 1941 en tevens een gewoon lidmaatschap van 3 April 1944 tot 10 Juli 1944 en wel op grond van de hierboven sub 4, 7 en 14 genoemde bewijsstukken;

O. dat de raadsman heeft betoogd, dat zijn verhouding tot de N.S.B. voor hem niet tot oplegging van eenigen maatregel kan leiden, omdat beschuldigde niet nationaal socialistisch gezind zou zijn geweest, welk betoog door het Tribunaal wordt verwor- pen, omdat het Tribunaalbesluit in art. 1 slechts het bloote lidmaatschap afgeschei- den van de daarvoor bij de betrokken per-

sonen bestaan hebbende motieven, als een verboden handeling stelt;

O. dat het betoog van den raadsman van beschuldigde, dat het sub B ten laste gelegde lidmaatschap van de Ned. Volksdienst tot geen veroordeeling van beschuldigde kan leiden, en dat beschuldigde onder bedreiging een gift heeft gedaan, niet door het Tribunaal, nog afgezien van het feit, dat deze gepretendeerde bedreiging op geen enkele wijze met bewijzen gestaafd is, gevolgd kan worden, omdat art. 1 van het Tribunaalbesluit slechts als voorwaarde stelt het bloote lidmaatschap van de desbetreffende organisatie, hetgeen door de sub 10, 11 en 12 genoemde bewijsstukken wordt bewezen;

O. dat de raadsman van beschuldigde ten aanzien van het sub D ten laste gelegde, heeft aangevoerd, dat het Tribunaal niet bevoegd zou zijn, de daar gestelde handelingen te beoordeelen;

O. dat ook dit betoog niet kan slagen, daar art. 1 van het Tribunaalbesluit aan het oordeel van het Tribunaal onderwerpt iedere handeling, waardoor op eenige wijze hulp of steun is verleend aan den vijand als hoedanig zeker is te beschouwen het leveren van aardappelen, groenten en fruit aan hier gelegerde bezettingstroepen;

O. dat door den raadsman van beschuldigde een beroep is gedaan op het Landoorlogreglement, volgens hetwelke deze leveringen geoorloofd zijn en beschuldigde deswegen niets te verwijten zoude zijn;

O. dat het Tribunaal dit beroep van de hand moet wijzen op de volgende gronden: Daargelaten de vraag of het individu rechten kan ontleenen aan een tusschen twee staten gesloten volkenrechtelijke overeenkomst, kan een beroep op art. 52 van het Landoorlogreglement besch. niet baten, daar dit voorschrift niet gericht is tot de onderdanen van den bezetten staat, doch uitsluitend grenzen stelt aan het optreden van den bezetter en derhalve slechts gericht is tot den bezetter;

O. dat de raadsman van beschuldigde zich er voorts op heeft beroepen, dat de door beschuldigde gedane leveringen niet vrijwillig zijn geschied;

O. dat ook dit beroep niet kan opgaan en wel om de volgende redenen:

Beschuldigde's raadsman heeft gezegd, dat er zich op een dag een Duitsch militair bij beschuldigde had vervoegd met een z.g. Bezugschein en dat deze militair zou hebben gewezen op een op dit stuk gedrukte clause van de strekking, dat weigering om te leveren als sabotage beschouwd en gestraft zou worden.

Aangenomen dat deze bewering juist is — bewijs hiervoor is niet bijgebracht — dan nog kan het Tribunaal de bewering dat de levering niet vrijwillig zou zijn geschied, niet accepteren.

Onder niet vrijwillig leveren, verstaat het Tribunaal een leveren, dat het gevolg was van speciaal tot den leverende persoon gericht redelijkerwijs onontkoombaren zwaren dwang.

Van zoodanigen dwang is ten dezen niet gebleken. Voorts is niet beweerd en nog minder gebleken dat, bij de vele volgende Bezugscheine, die beschuldigde kreeg zich dergelijke scènes zouden hebben herhaald.

Ten einde het onvrijwillige der leveringen te adstrueeren is voorts nog betoogd, dat beschuldigde of zijn personeel nimmer zijn Duitsche klanten de waren heeft achterna gebracht. Maar dat men deze steeds bij hem is komen halen.

Ook aan dit onbewezen betoog kan het Tribunaal geen waarde hechten, omdat de Duitschers bij beschuldigde, die aanvankelijk toch slechts een klein groentenhandelaarje was, zeker niet steeds weer zouden zijn teruggekomen, als hij hen niet goed had bediend.

Indien het waar zoude zijn, dat beschuldigde zijn Duitsche clientèle nimmer de waren had thuis bezorgd, dan is niet duidelijk waarom beschuldigde, die zooals gezegd, slechts een kleine zakenman was, een auto noodig had.

Het is niet aan te nemen, dat hij die auto alleen maar gebruikt zou hebben om de te leveren waren van de veilingen naar zijn pakhuis te brengen. Voor het bedienen van zijn burger clientèle had beschuldigde, groentenhandelaar in een volksbuurt, geen auto noodig. Hij zou nimmer de noodige vergunningen gekregen hebben wanneer er bij zijn auto geen Duitsche belangen betrokken waren geweest. Ook het handel drijven ter veiling te Zwaag en den Bargert behoeft beschuldigde voor zijn burger clientèle niet te doen, terwijl een waarborgsom van f 2000 bij beide veilingen, waar beschuldigde zaken deed, het Tribunaal rijkelijk hoog voorkomt voor een kleine groentenboer uit een volkswijk;

O. dat de raadsman heeft betoogd, dat beschuldigde door zijn leveranties de belangen van het Nederlandsche volk niet heeft geschaad, daar ter veiling, datgeen wat op Bezugscheine werd betrokken, in mindering werd gebracht van de exportquota;

O. dat deze door bewijzen niet gestaafde bewering niet kan opgaan op de volgende gronden:

Dat datgeen wat op de z.g. Bezugscheine werd geveild in mindering werd gebracht op de exportquota, is geen verdienste van beschuldigde, doch hoogstens van het betrokken veilingsbestuur, terwijl geenszins aannemelijk is, dat de bezetter, zich bij het doen vaststellen van de exportquota heeft laten leiden door de belangen van het Nederlandsche volk, maar veeleer het tegendeel aannemelijk is. Evenmin kan de omstandigheid, dat de afrekening op de Bezugscheine door het Bedrijfsschap voor groenten en fruit gebeurde en dat deze instelling de winstmarge voor den handelaar vaststelde, beschuldigde baten, daar deze regeling toch altijd door of vanwege den bezetter werd vastgesteld en het principieel aan de onrechtmatigheid der leveranties niets afdoet, of een winstmarge van 10 of 30 % aan den handelaar werd toegestaan.

O. dat het betoog van beschuldigde's raadsman, dat beschuldigde geen leveranties aan de Duitschers uit zichzelf zocht — hetgeen in de beschuldiging, gelijk de raadsman terecht aanneemt met de woorden „doch zelfs op zijn eigen sollicitatie” is bedoeld, afstuit op de verklaring van beschuldigde in voormeld proces-verbaal luidende: „In 1942 heb ik die leveranties voor het eerst gekregen, aanvankelijk slechts in Beverwijk en Velsen. Ik heb dit succesievelijk uitgebreid tot de omliggende gemeenten.”;

O. dat uit de hier geciteerde verklaring blijkt, dat het initiatief van deze uitbreiding niet van den bezetter doch van beschuldigde zelf uit ging;

O. dat het Tribunaal gelijk de raadsman van beschuldigde ook terecht aannam, het woord „verkocht” in punt D van de beschuldiging kennelijk als een schrijffout beschouwt en dat daarmede bedoeld is „overgespaard”;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Immers: Door te handelen als hierboven is bewezen verklaard, heeft beschuldigde:

1. voor wat het sub A en B ten laste geleide betreft, het nationaal-socialisme in Nederland gesteund.

2. voor wat het sub C ten laste geleide betreft, voordeel getrokken uit door of vanwege den vijand genomen maatregelen.

3. voor wat het sub D ten laste geleide betreft, den vijand hulp en steun verleend, door al welk handelen hij de belangen van het Nederlandsche volk heeft geschaad, hetgeen hij had behooren te weten.

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van de navolgende redenen:

Beschuldigde is op 11 Mei 1945 op grond van het bepaalde bij art. 16 van het Besluit op den Bijzonderen Staat van Beleg aangehouden en in bewaring gesteld, welke in bewaringstelling thans nog voortduurt.

Beschuldigde is in Juli 1941, toen de Duitschers dus reeds gedurende meer dan een jaar de feitelijke macht hadden, tot de N.S.B. toegetreden. Dit moet het Tribunaal hem ernstig aanrekenen. Toen de W.A.-plicht door de N.S.B. werd ingevoerd, heeft beschuldigde dit niet gewild. In plaats dat dit een aanleiding voor hem was, om geheel met deze beweging te breken, is hij sympathiseerend lid geworden. Toen het instituut van sympathiseerende leden werd opgeheven, is hij in begin April weer gewoon lid geworden.

Om ten slotte eerst in Juli 1944 te be-

danken, naar hij zegt omdat hij zich niet kon vereenigen met de te Beverwijk gehouden razzia's. Deze razzia's vonden echter in de eerste helft van April 1944 plaats, zoodat het Tribunaal met de N.S.B. functionarissen, van wie de brieven zich onder de stukken bevinden aanneemt, dat dit niet de ware reden geweest zal zijn.

Beschuldigde is naar zijn zeggen streng Rooms-Katholiek, terwijl hij voorts verklaard heeft dat er van de zijde der geestelijkheid aanmerking op zijn lidmaatschap van de N.S.B. is gemaakt. Dat de Rooms-Katholieke Kerk een van de meest principiele bestrijders van het nationaal socialisme is geweest, is van algemeene bekendheid en dit behoort beschuldigde te weten. Dat hij niettegenstaande dit alles de N.S.B. steunde moet het Tribunaal hier ten zeerste euvel duiden.

Hoewel niet is bewezen, dat hij onder pressie lid van de N.V.D. is geworden, wil het Tribunaal hem dit lidmaatschap niet al te zwaar aanrekenen, daar de giften, die hij betaald heeft, klein zijn geweest in verhouding tot zijn financiële toestand en het het Tribunaal bekend is, dat van de zijde dezer instelling dikwijls giften afgeperst werden.

Het zwaarst rekent het Tribunaal beschuldigde aan, dat hij, die een klein groentenhandelaartje uit een volksbuurt was, van den oorlog heeft geprofiteerd om een vermogend man te worden ten gevolge van zijn omvangrijke en ongeoorloofde leveranties aan den bezetter. Voor beschuldigde is geld verdienen, het alles beheerschende motief geweest. De manier, waarop hij dit verdiende, schijnt hem niet in het minst te hebben bezwaard.

Talrijke landgenooten, uit dezelfde kringen als waaruit beschuldigde is voortgekomen, hebben hun bedrijven moeten sluiten en zichzelf en zeker hun inventaris zien deporteren, omdat zij niet voor den bezetter wenschten te werken. Voor beschuldigde daarentegen betekende de bezettingstijd verwerving van een vermogen van ongeveer f 95,000, hetgeen betekent, dat hij nog veel meer verdiend heeft, want beschuldigde heeft met zijn groot gezin in dien duren tijd ook moeten leven.

Aan zijn door niets gestaafd beweren, dat hij voordat de oorlog begon, reeds een vermogen van ongeveer f 35,000 gehad zou hebben, kan het Tribunaal geen geloof schenken. Een groentenhandelaar in een volkswijk moest voor den oorlog tegen scherp concurrerende prijzen verkoopen, wilde hij tenminste aan een karige boterham komen. Dat hij kans zou hebben gezien ook nog f 35,000 te verdienen, acht het Tribunaal uitgesloten.

Beschuldigde heeft verklaard, dat hij wel eens iets gaf voor goede doeleinden, maar dat dit onbeteekenende bedragen zijn geweest, omdat hij zijn geld bij elkaar wilde houden.

Het Tribunaal acht het noodzakelijk dat aan beschuldigde behalve nog een kleine tijd interneering en ontzetting uit de beide

kiesrechten, een gevoelige maatregel ten aanzien van zijn vermogen wordt opgelegd, ten einde aldus in het algemeen belang goed te maken, hetgeen door beschuldigde tijdens de bezettingsjaren misdreven is.

Dat het Tribunaal, er niet toe over gaat het geheele vermogen verbeurd te verklaren, vindt zijn verklaring in het feit, dat niet is na te gaan, welk gedeelte van het vermogen verworven is, tengevolge van collaboratie en welk gedeelte door zwarten handel. Noodzakelijkerwijze moet het hier een schatting doen.

Bij deze schatting heeft het Tribunaal in overweging genomen, dat de door beschuldigde toegegeven knoeierijen met de z.g. Bezugscheine niet zoo heel erg omvangrijk hebben kunnen zijn, daar dit anders door de Duitschers gemerkt was geworden en dat beschuldigde heeft verklaard, dat hij in het laatste jaar niet zoo veel zwart heeft kunnen handelen.

Gezien de betreffende Wetsartikelen.

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan: hetgeen hierboven is bewezen verklaard;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, met dien verstande dat het Tribunaal ingevolge art. 2 lid 1 van het Tribunaalbesluit in overweging geeft den tijdsduur daarvan te beperken tot den tijd van anderhalf jaar, ingaande op den dag, waarop hij werd aangehouden en inbewaring gesteld, zijnde 11 Mei 1945 en eindigende alzoo op 11 November 1946;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

3. Verbeurdverklaring;

a. van zijn radiotoestel;

b. van zijn overig vermogen tot een bedrag van f 60,000.

Heft op het beheer over het overig deel van het vermogen van den beschuldigde met ingang van den dertigsten dag, nadat hij uit de interneering zal zijn ontslagen, of zoo de verbeurdverklaring op dit tijdstip nog niet mocht zijn geëffectueerd na de effectueering daarvan.

No. 452.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT HAARLEM (8e Kamer), 21 Aug. 1946. (Mr. Erades, Dijkema en Verhoog).

Verweer, dat beschuldigde geen voordeel trok uit maatregelen van den vijand of diens handlangers en niet desbewust heeft gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk door een radiovergunning te accepteren, wordt verworpen.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 4.)

Tribunaal Haarlem tegen Arie van Eijk, garagehouder, wonende te Beverwijk.

Beschuldigd van: dat hij als Nederlander op of omstreeks het tijdvak 1941 tot de ca-

pitulatie, althans tot 1943, zulks terwijl hij geboren is op 7 April 1895, althans tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

A. lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, hierna te noemen N.S.B., in welke beweging hij de functie's van waarnemend blok-leider heeft vervuld;

B. abonné is geweest van het Nationaal Socialistisch Weekblad „Volk en Vaderland”, een uitgave van de N.S.B. althans van een harer mantelorganisaties;

C. voordeel heeft getrokken uit door den vijand, althans diens handlangers getroffen maatregelen door een vergunning te accepteren voor zijn radio;

D. lid is geweest van het Economisch Front, een nationaal socialistische instelling;

E. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door zijn bedrijf voor 20 % rechtsstreeks en voor 80 % indirect voor de Duitse weermacht te laten werken;

door al welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Gezien de processtukken:

O. dat beschuldigde ter zitting van 7 Augustus 1946 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. J. O. Baron, advocaat te Beverswijk;

O. dat de echtgenoot van beschuldigde Louise Auguste Johanna Leeman mede ter zitting van 7 Augustus 1946 is verschenen;

O. dat het Nederlandsche Beheersinstituut, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet is verschenen;

Post alia:

O. dat de beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Immers:

Door te handelen als hierboven is bewezen verklaard, heeft beschuldigde,

1. voor wat het sub A en B tenlaste gelegde betreft het nationaal-socialisme in Nederland gesteund, door welk handelen hij de belangen van het Nederlandsche volk heeft geschaad, hetgeen hij had behooren te weten.

De raadsman van beschuldigde heeft betoogd, dat beschuldigde geen voordeel heeft getrokken uit maatregelen van den vijand of diens handlangers en niet desbewust heeft gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, door een radiovergunning te accepteren. Het Tribunaal verwerpt dit betoog om de volgende redenen.

De inleveringsplicht van radiotoestellen werd door den bezetter niet ingesteld omdat hij behoefte had aan radiotoestellen, maar omdat hij het luisteren naar door hun verboden uitzendingen van Geallieerde radiostations daardoor onmogelijk, althans veel moeilijker wilde maken. Bepaalde categorieën van personen, die het vertrouwen van den bezetter genoten, werden vrijge-

steld van de inleveringsplicht.

Op het niet nakomen van den inleveringsplicht werden, gelijk algemeen bekend was, door den bezetter strenge straffen gesteld.

Het enkele feit van het bezit van een radiotoestel zonder vergunning kon tot strenge straffen leiden.

Wanneer men een vergunning bezat, was men gevrijwaard voor bestraffing wegens het bloote bezit van een radiotoestel.

Dit ziet het Tribunaal als het voordeel dat uit het accepteren van een radiovergunning voortvloeide.

De leden van de N.S.B. verkeerden in een gepriviligeerde positie ten opzichte van de niet nationaal-socialistische gezinde Nederlanders. Dit behoorden zij te weten.

Art. 1 van het Tribunaalbesluit eischt niet dat bewezen wordt dat die wetenschap bij den betrokken persoon heeft bestaan. Het zegt de beschuldigde moet geacht worden desbewust zich te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk. Wanneer men een privilege van den vijand accepteert, dan handelt men in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk. Dit behoort men te weten.

Beschuldigde heeft derhalve door een radiovergunning te accepteren, voordeel getrokken uit een maatregel van den vijand en moet daardoor geacht worden zich desbewust in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk te hebben gedragen.

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van de navolgende redenen:

Beschuldigde is op 12 Mei 1945 op grond van het bepaalde bij art. 16 van het Besluit op den Bijzonderen Staat van Beleg aangehouden en in bewaring gesteld, welke inbewaringstelling heeft voortgeduurd tot 7 Augustus 1946.

Beschuldigde is niettegenstaande den inval van de Duitschers en de houding door de N.S.B. daarbij en daarna ingenomen lid van de N.S.B. geworden. Het Tribunaal moet hem dit als een ernstige tekortkoming jegens het vaderland aanrekenen.

Beschuldigde is geabonneerd geweest op Volk en Vaderland en is opgetreden als waarnemend blokleader.

Van activiteit van eenige omvang is echter niet gebleken. Hij heeft zich, voor zoover gebleken is, niet jegens landgenooten misdragen en heeft ten slotte in 1943 met de N.S.B. gebroken.

Het Tribunaal is van oordeel dat, mede gezien den gezondheidstoestand van beschuldigde, er geen termen bestaan zijn de tentie nog langer te doen voortduren.

Gezien de betreffende Wetsartikelen.

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging,

1. voor zoover een lidmaatschap der N. S.B. na 1943 ten laste gelegde.

2. voor wat betreft het sub D ten laste gelegde.

3. voor wat betreft het sub E ten laste gelegde,

vervallen op grond van vermelde redenen. Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard.

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, met dien verstande dat het Tribunaal ingevolge art. 2 lid 1 van het Tribunaalbesluit in overweging geeft den tijdsduur daarvan te beperken tot den tijd gedurende welken beschuldigde in bewaring gesteld is geweest, zijnde van 12 Mei 1945 tot 7 Augustus 1946.

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

3. Verbeurdverklaring van beschuldigde's radiotoestel, zoo zich dit nog in den boedel van beschuldigde mocht bevinden.

Heft op het beheer over het vermogen van beschuldigde met ingang van den dertigsten dag, nadat het fiat executie op deze uitspraak zal zijn verleend, resp. bij herhaling zal zijn geweigerd, of zoo voormelde verbeurdverklaring op dit tijdstip nog niet mocht zijn geëffectueerd na de effectueering daarvan.

No. 453.

HOOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 10 Januari 1947. (Mr. A. J. Vliegenthart).

Het telastegelegde bevorderen en verspreiden van de propaganda der N.S.B., alsmede het als lid van de Landwacht actieven dienst te hebben gedaan, niet zóó nauwkeurig omschreven geacht, dat kan worden aangenomen, dat is voldaan aan het bepaalde in art. 47 lid 1 van het Tribunaalbesluit.

(Tribunaalbesluit art. 47, lid 1.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement 's-Hertogenbosch, 5e Kamer, dd. 26 September 1945 in de zaak tegen Petrus Eduardus van Lieshout, schoenmaker, wonende te Asten, (thans kamp Rilland Bath);

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 30 Augustus 1946 is ten laste gelegd:

dat hij, als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. hulp of steun heeft verleend of heeft trachten te verleenen aan den vijand, diens handlangers of medewerkers;

1. door lid te zijn geweest van de Nederlandsche Landwacht en als zoodanig actief dienst te hebben gedaan;

2. door vrijwillig in Duitschland te gaan werken;

b. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en bij de Weer Afdeling dier beweging en haar propaganda te hebben bevorderd en verspreid;

moetende hij op grond van zijn handelen

als voormeld geacht worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal bij zijn gemelde uitspraak het ten laste gelegde heeft bewezen verklaard en na te hebben overwogen, dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk hem de volgende maatregelen heeft opgelegd:

a. internering, met advies aan de Regeering deze te beperken tot een tijdsduur van zeven jaar, zoodat deze met inachtneming van de reeds in bewaring doorgebrachten tijd eindigt op 13 Mei 1952;

b. ontzetting van het recht van kiezen en de kiesbaarheid van bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen:

O. ten aanzien van het ten laste gelegde bevorderd en verspreid hebben van de propaganda, als sub b der dagvaarding vermeld, dat die gedraging of gedragingen niet zoo nauwkeurig zijn omschreven, dat kan worden aangenomen, dat is voldaan aan het bepaalde in art. 47 lid 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat hetzelfde geldt van het ten laste gelegde „als lid van de Landwacht actieven dienst te hebben gedaan”;

O. bovendien, dat het ten deze van het grootste belang is te achten hoevele en welke personen door beschuldigde zijn gearresteerd, terwijl uit de processtukken meer bewijs dienaangaande schijnt te putten te zijn dan in de uitspraak is verwerkt.

No. 454.

HOOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 12 December 1946. (Mr. A. J. Vliegthart).

Bezwaren tegen de wijze van verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde.

(Tribunaalbesluit art. 6, cijfer 2.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Middelburg, 2e Kamer, d.d. 13 Mei 1946 in de zaak tegen: 1. Josephus Albertus van der Poel, aannemer-bouwwerken, 2. Albert Jozef van der Poel, timmerman-aannemer, wonende te Terneuzen;

dat aan beschuldigten bij bevel tot dagvaarding dd. 29 April 1946 is ten laste gelegd:

1. Josephus Albertus van der Poel:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp heeft verleend aan den vijand, door het bouwen van barakken, slaap- en provisiebunkers, schuilkelders, mitrailleurnesten, prikkeldraadversperringen, en loop-

graven ten behoeve van de Deutsche Weermacht, door welke handelingen hij tevens voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitlijken toestand,

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

2. Albert Jozef van der Poel:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp heeft verleend aan den vijand, door het bouwen van barakken, slaap- en provisiebunkers, schuilkelders, mitrailleurnesten, prikkeldraadversperringen en loopgraven ten behoeve van de Deutsche Weermacht, door welke handelingen hij tevens voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitlijken toestand,

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal heeft bewezen verklaard, dat de beschuldigen zich hebben gedragen op de in de beschuldiging aangegeven wijze en, na te hebben beslist, dat de beschuldigten daardoor geacht moeten worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, hen deswege de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Verbeurdverklaring van hun vermogen, met uitzondering van de vermogensbestanddeelen, die zij bezaten per 10 Mei 1940, zulks in den toestand, waarin die zich nu bevinden;

2. Ontzetting van het recht om openbare ambten en bedieningen te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen en voorts ontzetting van het recht om als aannemer, in den ruimsten zin des woords, werkzaam te zijn;

O. dat blijkens van het Tribunaal ontvangen inlichtingen met de verbeurdverklaring ten aanzien van elk der beschuldigten is beoogd te bereiken, dat hij zal komen in een zoodanige financiële positie als hij op 10 Mei 1940 was met dien verstande, dat daarbij buiten beschouwing wordt gelaten een eventueel geheel of gedeeltelijk te niet gaan tengevolge van oorlogsgeweld of eenige ramp van vermogensbestanddeelen sedert 10 Mei 1940 en/of waardevermindering daarvan;

O. dat het bij de formulering der verbeurdverklaring in de onderhavige uitspraak echter hoogst onzeker is, of dit doel van het Tribunaal inderdaad zal worden bereikt en dit o. a. geenszins het geval zou zijn, indien de op 10 Mei 1940 aanwezige bestanddeelen van het vermogen alle door andere zouden zijn vervangen tengevolge van b.v. aflossing van schulden aan beschuldigde, uitloten van effecten of dergelijke;

O. dat het dan ook veeleer aanbeveling zal verdienen, dat het Tribunaal, in de gevallen, waarin hetzelfde het hierboven vermelde doel nastreeft, een bepaald bedrag, of bepaalde tot het vermogen van den beschuldigde behoorende goederen, van de verbeurdverklaring van diens geheele vermogen uitsluit, tot eene waarde als in verband met het beoogde doel redelijk schijnt;

O. nog bovendien, dat volgens de van het Tribunaal verkregen inlichtingen, de onderhavige Kamer zich op het standpunt heeft gesteld, dat bij de gegeven formulering der verbeurdverklaring, de instantie, belast met de executie, te zijner tijd zonder meer het geheele vermogen van de beschuldigde in beslag zou kunnen nemen en executeeren behalve die bestanddeelen daarvan waarvan de beschuldigde mocht aantoonen, dat zij reeds op 10 Mei 1940 deel uitmaakten van zijn vermogen;

O. dat deze meening der betrokken Kamer van het Tribunaal echter niet aanvaard kan worden vermits de executeerende instantie slechts zal mogen executeeren datgene, waarvan vaststaat, dat het verbeurd verklaard is, zoodat, ook indien de beschuldigde niets zou aantoonen, ingevolge de onderhavige redactie zou moeten vastgesteld worden, welke bestanddeelen van het vermogen reeds op 10 Mei 1940 daartoe behoorden, alvorens tot tenuitvoerlegging der verbeurdverklaring zou kunnen worden overgegaan;

O. dat het Tribunaal zich dan ook kennelijk niet voldoende heeft gerealiseerd, welke moeilijkheden de executie der verbeurdverklaring, zooals die is uitgesproken, met zich zou brengen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd.

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 455.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (17e Kamer), 9 December 1946. (Mr. Kotting, Mevr. Marcellis-B'om, Seegers).

Optreden als landelijk leidster van de N.S. Vrouwenorganisatie. Hulpverlening aan den vijand door zeventig duizend gulden voor het Duitse Roode Kruis te doen inzamelen.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea's 2 en 3.)

Tribunaal Amsterdam tegen Olga Hubertina van Lankeren Matthes, wonende te Elst.

Beschuldigd van: dat zij, Nederlandsche zijnde en op 20 September 1944 den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de

vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid is aangesloten gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie, een aan de onder 1 genoemde Beweging verwante nationaalsocialistische organisatie, daarvoor werkzaam is geweest in de functie van Landelijk Leidster en de propaganda daarvan heeft bevorderd door toespraken te houden op vergaderingen dezer organisatie, door radio-redevoeringen te houden tot de vrouwen van Nederland en door artikelen te schrijven o. m. in „Het Nederlandsche Vrouwenleven” en „De Nationaal Socialistische Vrouw”;

3. hulp en steun te verleen aan den vijand, door, na het plan voor een dergelijke inzameling te hebben opgevat en ter uitvoering daarvan het noodige te hebben verricht, door leden van de Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie gelden te doen inzamelen ten behoeve van het Duitse Roode Kruis en een bedrag van f 70,000 aldus ingezameld aan te bieden en te overhandigen aan de echtgenoot van den toenmaligen Rijkscommissaris Seyss Inquart ten behoeve van het Duitse Roode Kruis;

door alle welke handelingen en gedragingen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers, zooals deze dagvaarding ter zitting is gewijzigd;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 25 November 1946 zakelijk onder meer heeft verklaard:

dat zij volledig erkent, hetgeen waarvan zij bij dagvaarding is beschuldigd, zooals die dagvaarding ter zitting is gewijzigd.

Post alia:

O. dat beschuldigde ter zitting heeft verklaard er mede accoord te gaan, dat de zaak werd behandeld ook al was de dagvaarding op te korten termijn beteekend en dat zij geen beroep op nietigheid van de dagvaarding op dien grond wenschte te doen; dat derhalve het Tribunaal, gelet op de omstandigheden en de belangen van beschuldigde geen termen aanwezig acht tot nietig-verklaring van de dagvaarding;

O. dat het Tribunaal de stelling van beschuldigdes raadsman, dat het sub 2 ten laste gelegde niet zou uitmaken een desbewust handelen ten nadeele van het Nederlandsche volk, waar beschuldigde zich zou hebben beperkt tot het bevorderen van sociaal werk, moet verwerpen;

dat toch uit de gerelateerde bewijsstukken en beschuldigdes verklaring ter zitting duidelijk blijkt, dat beschuldigde in en door de NSVO ernaar heeft gestreefd een verzoening te bevorderen tusschen het Nederlandsche volk eenerzijds en de nationaalsocialisten en den bezetter anderzijds;

O. dat voorts de raadsman heeft betoogd,

dat het sub 3 ten laste gelegde niet kan worden geacht te zijn een handeling desbewust ten nadeele van het Nederlandsche volk, daar het Duitsche Roode Kruis in 1941 nog zou zijn aangesloten bij het Internationale Roode Kruis en de bedoeling van beschuldigde zou zijn geweest het oorlogsleed in het algemeen te verzachten;

dat echter het Tribunaal den raadsman hierin niet kan volgen;

dat immers, in het midden latende of het Duitsche Roode Kruis in 1941 formeel nog was gebonden aan de regels van de conventie van Genève, het toch van algemeene bekendheid was, dat het Duitsche Roode Kruis ook toen reeds geheel stond onder invloed van de nationaalsocialistische leiders van het Duitsche Rijk en was geworden tot een apparaat ten dienste van de Duitsche oorlogsvoering;

dat de betreffende collecte voor het Duitsche Roode Kruis is gehouden terstond na den inval van Duitschland in Rusland;

dat het van algemeene bekendheid is, dat alle nationaalsocialistische organisaties in Nederland zich op dat tijdstip hebben ingespannen tot het geven van groteren steun aan de Duitsche oorlogsvoering;

dat beschuldigde ter zitting heeft erkend geen moeite te hebben gedaan om te trachten het ingezamelde geld aan het Internationale Roode Kruis te doen toekomen;

dat het Tribunaal op deze gronden bevesten acht, dat de organisatie van deze collecte door beschuldigde en de aanbieding der penningen aan het Duitsche Roode Kruis, zijn, een hulpverleening aan de Duitsche oorlogsvoering en mitsdien een handeling desbewust ten nadeele van het Nederlandsche volk;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal, gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, haar persoon en haar persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht haar de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. dat het Tribunaal aan beschuldigde haar gedragingen zeer zwaar aanrekent, daar beschuldigde door haar intelligentie, ontwikkeling en organisatie-talent de NSVO tot een groote organisatie wist te maken, waardoor zij, gelijk boven overwogen, in aanzienlijke mate het belang van het Nederlandsche volk heeft geschaad en bo-

vendien mede aansprakelijk moet worden geacht voor de gedragingen van velen, die zij door haar propaganda tot het lidmaatschap van de NSVO heeft overgehaald en die hierdoor thans schuldig staan;

O. dat hieraan niet afdoet, dat beschuldigde in 1943 haar lidmaatschap van de NSB en NSVO heeft opgezegd en haar hoedanigheid van Leidster der NSVO heeft neergelegd, daar het Tribunaal daarin niet kan zien een terugkeer van haar dwalingen, hebbende toch beschuldigde zich beschikbaar gesteld om haar opvolgster als leidster in te werken en hebbende beschuldigde blijkens den door haar raadsman voorgelezen en in afschrift overgelegden brief van Augustus 1943, door haar en haar echtgenoot gericht aan Mussert, zich niet losgemaakt van de NSB en de NSVO op grond van beter inzicht in het verwerpelijke der doelstellingen van het Nationaal Socialisme en de rol van drie organisaties in verband met de Duitsche bezetting, doch uitsluitend op grond van het feit, dat het Nationaal Socialisme in Nederland ten gevolge van slechte leiding en corruptie zijn „goodwill” en invloed verloor;

O. dat beschuldigde, die een aanzienlijk bedrag aan het Nederlandsche volksvermogen heeft helpen onttrekken en ter beschikking van den vijand heeft gesteld, in haar vermogen dient te worden getroffen;

O. dat bij de oplegging van den maatregel van interneering het Tribunaal rekening heeft gehouden met de zwaarte van den maatregel van verbeurdverklaring;

Gezien de betreffende Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Interneering, waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot twee jaar en zes maanden en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 26 September 1944 tot 20 Januari 1946 in voorinterneering doorgebrachten tijd;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Verbeurdverklaring van haar vermogen tot een bedrag van f 70.000;

Gelast de onmiddellijke uitvoering van een door den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam gegeven bevel tot inbewaringstelling.

No. 456.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (12e Kamer), 6 Nov. 1946. (Mr. Schreuder, Schermer, Kempen).

Beschuldiging vervallen verklaard, aanzien de beschuldigde juist desbewust in het belang van het Nederlandsche volk heeft gehandeld.

Door het verzet tegen een voorwaardelijke buitenvervolginstelling, gevolgd door de verschijning in rechten, is de buitenvervolginstelling vervallen, zoodat daarvan geen bekrachtiging of vernietiging noodig is.

(Besluit politieke delinquenten 1945 (F 244) art. 21.)

Tribunaal Amsterdam tegen Baron Everardus Bonifacius Francois Wittert van Hoogland, oud voorzitter v. d. Vereeniging van Raden van Arbeid.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

van 1941 tot 1943 sympathiseerend lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden is geweest;

op welke grond hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat beschuldigde door den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam bij diens beslissing d.d. 3 Mei 1946 voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld en tegen die beslissing door den Raadsman van beschuldigde, Mr. J. E. Grootjans, Advocaat te Amsterdam, namens beschuldigde bij acte d.d. 3 Juni 1946, onbeperkt verzet is aangeteekend;

O. dat het Tribunaal heeft besloten ter zake een voorbereidend onderzoek in te stellen, bij welk onderzoek de beschuldigde is verschenen en getuigen zijn gehoord;

(*) dat de beschuldigde ter terechtzitting van 23 October 1946 is verschenen en heeft verklaard:

„Ik ben Nederlander, wettig in gemeenschap van goederen gehuwd met M. E. v. Eekeren. Ik volhard bij mijn verklaring, afgelegd d.d. 23 September 1946, voor den door het Tribunaal benoemden Commissaris, welke verklaring mij ter terechtzitting is voorgelezen;”

O. dat een ambtseedig proces-verbaal, d.d. 20 September 1945 opgemaakt door Berend Hendrik Hofman, brigadier-rechercheur van politie, tevens onbezoldigd Rijksveldwachter, dienstdoende bij de Politieke Opsporingsdienst te Amsterdam, zakelijk inhoudt de navolgende getuigenverklaringen: getuige Gerhard Snoeck Henkemans: „Ongeveer 7 jaar heb ik met Baron Wittert van Hoogland, Voorzitter van de Vereeniging van Raden van Arbeid, in mijn kwaliteit als Secretaris dezer Vereeniging, samengewerkt. Tijdens een politiek ge-

sprek, dat ik in 1942 met Baron Wittert voerde, deelde deze mij mede, dat hij sympathiseerend lid was van de N.S.B. Hij motiveerde deze stap door aan te voeren, dat dit de eenige weg was om de Vereeniging van Raden van Arbeid van N.S.B. invloeden vrij te houden. Voorts is het mij bekend, dat bij het samenstellen van de Commissies van de Vereeniging hij steeds getracht heeft N.S.B.-leden van de Vereeniging hierbuiten te houden, wat ook inderdaad is gelukt.”

Post alia:

O. dat de verklaringen van de getuigen, hierboven sub 1b vermeld onder eede zijn afgelegd;

O. dat het Tribunaal voormeld verweer gegrond acht;

O. dat ter terechtzitting d.d. 23 October II, namens den beschuldigde door diens Raadsman, Mr. J. E. Grootjans onder meer naar voren is gebracht het verweer, dat beschuldigde door te handelen, gelijk in de beschuldiging is omschreven, zich niet heeft gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

dat toch beschuldigde reeds langen tijd voor de bezetting staande op deze belangrijke post, de aan hem toevertrouwde Vereeniging heeft willen redden en destijds als eenige mogelijkheid om dit doel te bereiken zag zijn aansluiting als sympathiseerend lid bij de N.S.B.;

dat beschuldigde, gezien zijn groote verdiensten voor de Staat der Nederlanden, gezien de door hem bereikte resultaten en gezien zijn fel afwijzende houding tegenover de N.S.B. juist desbewust heeft gehandeld in het belang van het Nederlandsche volk;

dat het aan beschuldigde ten laste gelegde sympathiseerende lidmaatschap, blijkens de getuigenverklaringen, geenszins ten doel had het schaden van Nederlandsche belangen, integendeel juist heeft gediend om een sociale bij uitstek Nederlandsche dienst te bewaren;

dat beschuldigde zich bovendien wenscht te beroepen op de „Aanwijzingen” betreffende de houding aan te nemen door de openbare bestuursorganen en hun personeel in geval van een vijandelijke inval, vastgesteld door den Raad van Ministers in Mei 1937;

O. dat het Tribunaal door den inhoud van voormelde Processtukken de overtuiging heeft bekomen, dat beschuldigde althans sinds zijn aansluiting als sympathiseerend lid bij de N.S.B. zich tegen deze Beweging en haar leden heeft verzet; zijn lidmaatschap uitsluitend heeft aangewend tot het politiek zuiver houden van de door hem bestuurde Vereeniging van Raden van Arbeid en hiervan niet meer gebruik heeft gemaakt dan tot het bereiken van dit doel noodzakelijk;

O. dat op grond van het hiervoren overwogene beschuldigde niet geacht kan worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, gelijk aan den beschuldigde is

ten laste gelegd; weshalve de beschuldiging vervallen dient te worden verklaard en beschuldigde van het hem ten laste gelegde dient te worden vrijgesproken;

O. dat het Tribunaal art. 21 van het Besluit F 244 aldus opvat, dat door het verzet, gevolgd op de verschijning in rechten, de voorwaardelijke buitenvervolginstelling is vervallen, zoodat daarvan geen bekrachtiging, geheele of gedeeltelijke vernietiging noodig is;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van voormelde redenen;

Spreekt den beschuldigde van het hem ten laste gelegde vrij;

Bepaalt voor zooveel noodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen drie maanden na heden.

No. 457.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (9e Kamer), 23 Dec. 1946. (Mr. van Zeggelen, Eksteen, van der Steur).

ZAAK Ds. EKERING.

Tribunaal Amsterdam tegen Lodewijk Cornelis Willem Ekering.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. lid is gebleven van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. propaganda voor de sub a vermelde beweging heeft gemaakt door de vlag dier beweging uit te steken en het insigne dier beweging te dragen;

c. in het algemeen van nationaalsocialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

1. van de sub a vermelde beweging uitgaande vergaderingen te bezoeken;

2. geabonneerd te zijn op „Volk en Vaderland” en het „Nationale Dagblad”;

3. in het jaar 1942 een vrijwillige bijdrage groot f 12 te hebben geschonken ten dienste van de Weer-Afdeeling, zijnde een nationaalsocialistische organisatie;

4. tot ongeveer eind 1943 voor het Hoofdkwartier der sub a vermelde beweging als „spreker” op te treden;

d. in het jaar 1940 gedurende een drietal maanden leider is geweest van de Nationale Omroep, zijnde een nationaalsocialistische instelling;

e. in het jaar 1941 als lid is toegetreden tot het Nationaal Socialistische Studentenfront, afdeeling „Oude Garde”, zijnde een nationaalsocialistische organisatie, en vervolgens lid van dit Studentenfront is gebleven;

f. voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feite-

lijken toestand door op grond van zijn sub a vermeld lidmaatschap in het ongestoord bezit te mogen blijven van zijn radiotoestel, terwijl anderen hun toestel moesten inleveren;

g. hulp heeft verleend aan den vijand of diens handlangers door:

1. in het jaar 1940 aan een Duitscher een zekeren Gombout, inlichtingen te verschaffen omtrent den persoon en de politieke inzichten van Mr. K. Jansma te Amsterdam;

2. in het jaar 1942 aan de Criminal Beambte Karl Sickmann, die op dat tijdstip werkzaam was bij de Sicherheits Dienst in de Euterpestraat te Amsterdam, aangifte te doen van het feit dat een collega-predikant van af den kansel een tegen het Nationaal Socialisme gerichte preek had gehouden;

h. een voorbereidende bespreking heeft gehad op het Hoofdkwartier der N.S.B. inzake het plan tot oprichting van een theologisch front;

i. voordeel heeft getrokken door extralevensmiddelen te ontvangen op grond van de dienstneming van zijn zoon bij het Nederlandsche Legioen „Seyffardt”;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen met uitzondering van het sub g 2 ten laste gelegde, hetwelk door het Tribunaal niet bewezen wordt geacht;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal bij zijn beoordeeling van het bewezen verklaarde mede in aanmerking neemt den betreffende hoogen graad van ontwikkeling van den beschuldigde, zijn goed ontwikkeld verstand en last not least het tot het einde van de bezetting door hem vervulde predikantsambt, waardoor hij een leidsman voor velen was of moest zijn;

O. dat de beschuldigde reeds door lid te blijven van de NSB na den Duitschen inval in Nederland de belangen van het Nederlandsche volk ernstig heeft geschaad;

O. dat iemand van het inzicht en de standing van den beschuldigde natuurlijk heeft opgemerkt, althans had kunnen en moeten opmerken, dat de N.S.B. reeds in Juni 1940 „uit dank” een klok schonk aan „den schepper van de Deutsche luchtmacht”, dat op of omstreeks 1 Febr. 1941 Mussert (met wien de beschuldigde van tijd tot tijd persoonlijk contact had) als leider van de N.S.B. (en niet in privé zooals de beschuldigde opmerkte) den eed van

trouw aan Hitler aflegde dat de N.S.B. stond achter de schandelijke en onchristelijke jodenmaatregelen, die allengs werden verscherpt en in den zomer van 1942 tot razzia's leidden, enz. enz.;

O. dat de beschuldigde uit dit alles reeds terstond heeft moeten begrijpen, dat de N.S.B. heulde en zeulde met den vijand en door drogredenen trachtte het Nederlandsche volk te misleiden;

O. dat de beschuldigde desondanks niet alleen lid is gebleven van de N.S.B. en zich abonneerde of geabonneerd bleef op „Volk en Vaderland” en het „Nationale Dagblad”, doch bovendien naar buiten nog propandanda voor die beweging maakte door de vlag dier beweging uit te steken en het insigne der beweging te dragen, ja zelfs tot het einde 1943 als spreker voor het hoofdkwartier dier beweging op te treden;

O. dat de beschuldigde de beteekenis van zijn daden zeer wel heeft begrepen en hij desbewust handelde in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, ja, het Tribunaal na het onderzoek den indruk heeft, dat de beschuldigde een verbeten en ingehouden haat met zich mededroeg (trouwens nog steeds met zich mededraagt) tegen de bestaande Nederlandsche, democratische, maatschappelijke orde, zooals bijv. valt af te leiden uit de door den beschuldigde (tijdens de bezetting) aangeeete gedachten, als zou het huidige staatkundige stelsel in Nederland in oorsprong en wezen „revolutionair en godloos” zijn, en dat wij „als Christenen” den „huidigen neutralen, godlozen, democratisch-parlementairen kapitalistischen staat” als in volstrekten strijd met Gods geboden” moesten verwerpen;

O. dat de beschuldigde, zooals hij schrijft, als „christen nationaal-socialist” (een contradictio in terminis!) zijn vorenbedoelde aantekeningen doet eindigen met den kreet „hou zee”;

O. dat het geestelijk leed en het nadeel aan het Nederlandsche volk, veroorzaakt door het meedoen van den beschuldigde aan de misleiding van de N.S.B., onberekenbaar zijn, en bijv. blijken uit het door den getuige, Ds. J. P. van Bruggen, aangehaalde voorbeeld van een zekeren heer van der Steeg, die onder den invloed van den beschuldigde tot de N.S.B. is toegetreden en dientengevolge in zware gewetensconflicten is geraakt;

O. dat de beschuldigde nog verder heeft willen gaan en in het bijzonder door het sub d en h bewezen verklaarde misleidende N.S.B. propandanda had willen maken en het Nederlandsche volk had willen infecteren;

O. dat de beschuldigde zich er op beroept, dat hij nooit als leider van de nationale onroep heeft gesproken, doch dit niet-optreden niet een gevolg is geweest van beschuldigdes houding, doch alleen hiervan, dat de nationale onroep, zooals de vijand en zijn handlangers die wenschten, in Nederland niet levensvatbaar bleek;

O. dat het Tribunaal van beschuldigdes

gedragingen tijdens de vijandelijke bezetting het meest laakbare acht, diens initiatief tot de oprichting van een theologisch front:

O. dat ook hier weer de omstandigheid, dat van die oprichting niets terecht is gekomen, gelegen is buiten den wil van den beschuldigde, immers Mussert op dit plan niet is ingegaan, blijkbaar te zeer vreezende voor een dergelijk vergaand ingrijpen in kerkelijke aangelegenheden;

O. dat de beschuldigde zijn plan thans als zeer onschuldig voorstelt door zijn opmerking, als zou slechts versterking van het contact tusschen N.S.B.-predikanten het doel zijn geweest van zijn plan;

O. dat het contact tusschen de zeer weinige N.S.B.-predikanten echter waarlijk niet de oprichting van een theologisch front noodzakelijk maakte, doch het Tribunaal veelmeer aanneemt, dat een politieke inmenging in theologische en kerkelijke aangelegenheden en beïnvloeding van de opleiding van theologen het oogmerk was;

O. dat, wanneer men bedenkt, hoezeer de kerken van Nederland herhaaldelijk hun stem hebben verheven tegen de onchristelijke oogmerken en maatregelen van den vijand, hoezeer zij de geestelijke fierheid en ongebrokenheid van het volk hebben bevorderd en hoezeer zij het gewestelijke verzet tegen den vijand mede hebben gesteund, hetgeen toch niet geheel aan dezen theoloog voorbij kan zijn gegaan, dan moet men den beschuldigde, als poger om de kerkelijke aangelegenheden door onchristelijke politiek te beïnvloeden, beschouwen als een kwade genius van het Nederlandsche volk;

O. dat de beschuldigde — blijkbaar in zijn diepste bewustzijn toch wel beseffende, dat de politiek van den vijand en van de N.S.B. strijdig was met de Christelijke leer — zich er op beroemt, dat hij bij kerkelijke plechtigheden niet rechtstreeks over politiek sprak, geen N.S.B.-insigne op zijn toga droeg, enz., doch men deze bemerking van den beschuldigde slechts louter formeel moet opvatten, immers hoe te denken over een predikant, die terstond na een huwelijksinzegening te hebben geleid naar buiten snelt om op straat vóór de kerk in het openbaar het bruidspaar den Hitler-groet, den groet van den vijand van zijn volk, te brengen, welke walgelijke vertooning thans door den beschuldigde wordt verontschuldigd door de flauwe opmerking, als zou met dien groet de oud-Romeinsche, dus geenszins een politieke groet zijn bedoeld;

O. dat het Tribunaal trouwens betwijfelt, of de beschuldigde de politiek wel zoover van den kansel heeft gehouden, als hij thans beweert, en wel op grond van een brief van een van beschuldigdes politieke kameraden dd. 5 Nov. 1941 aan C. Piek, waarin gewag wordt gemaakt van een „prachtig betoeg” in een preek van beschuldigde ten gunste van de Winterhulp, waaraan — als het ware als bewijs, dat de beschuldigde inderdaad op deze instelling van den vijand had gedoeld — verbonden wordt de mededeeling, dat de beschuldigde

desgevraagd na afloop van dien dienst zich bereid had verklaard om een rede voor de radio uit te spreken ten gunste van de Winterhulp;

O. dat het sub g ten laste gelegde op geheel ander terrein ligt en dit deel der beschuldiging doelt op verraad van bepaalde personen;

O. dat weliswaar het sub g 1 ten laste gelegde bewezen wordt geacht, immers de beschuldigde zelf toegeeft, dat hij desgevraagd aan den vijand mededeelingen heeft gedaan omtrent de persoon en de politieke inzichten van Mr. K. Jansma te Amsterdam, doch naar het oordeel van het Tribunaal niet bewezen is, dat de beschuldigde veel meer over Mr. Jansma heeft medegedeeld dan eenige algemeenheden, die toch reeds voldoende bekend konden worden geacht, en voor het Tribunaal niet onomstootelijk is komen vast te staan, dat de beschuldigde de bedoeling heeft gehad om Mr. Jansma door verraad aan den vijand over te leveren;

O. dat het sub g 2 ten laste gelegde niet bewezen wordt geacht, daar de verklaringen van den getuige Sickman op het Tribunaal geen betrouwbaren indruk hebben gemaakt en het mogelijk is, dat deze getuige den beschuldigde heeft bezwaard om zijn eigen gedrag in een zoo gunstig mogelijk daglicht te stellen;

O. dat, indien de beschuldigde werkelijk verraad jegens zijn toenmalige collega's aan den SD zou hebben gepleegd, dit naar alle waarschijnlijkheid wel min of meer zou zijn uitgelekt en ter kennis zijn gekomen van den voorzitter van den kerkeraad, waarvan de beschuldigde destijds deel uitmaakte, doch deze voorzitter, Ds. J. P. van Bruggen, als getuige gehoord, heeft verklaard, dat hem van verraad van de zijde van den beschuldigde niets bekend is;

O. te allen overvloede, dat het Tribunaal weinig waarde hecht aan de verklaring van den getuige à decharge, Th. van Eck, destijds werkzaam bij den S.D., die verklaarde, dat hij destijds wel aanwijzingen gaf aan den beschuldigde, opdat deze bedreigde collega's kon waarschuwen, vermits ook deze getuige den indruk maakte om zijn lei te willen schoonwasschen en hoog op te geven van zijn invloed ten goede, terwijl het Tribunaal sterk betwijfelt, of deze getuige daartoe — zoo hij dit werkelijk had gewild — wel gelegenheid van eenige betekenis heeft gehad;

O. dat aan beschuldigdes opmerking over een waarschuwing destijds door hem via Ds. Hoek gegeven aan Ds. van Limburgh, ook de uitlegging kan worden gegeven, dat de beschuldigde beoogde om den genoemden predikant, een openlijken tegenstander van het nationaal-socialisme, die daarvan op den kansel getuigde, onder bedekte bedreigingen te bewegen om niet meer in het openbaar te spreken;

O. dat het tenslotte weinig verheffend aandoet, dat een predikant op grond van zijn eigen onvaderlandsche gedrag als gunst van den vijand verzocht om zijn radiotoe-

stel te mogen behouden, terwijl goede vaderlanders hun radiotoestel moesten inleveren, en dat hij extra-levensmiddelen ontving op grond van krijgsdienst van zijn zoon ten gunste van den vijand;

O. dat de beschuldigde door zijn misdragingen tijdens de vijandelijke bezetting blijkt heeft gegeven de hooge en bijzondere verantwoordelijkheid, verbonden aan het predikantsambt, niet te kunnen dragen en het algemeen belang eischt, dat de beschuldigde wordt ontzet uit het recht om nog het ambt van predikant te vervullen;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van ernstige en bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging voorzoo veel betreft sub g 2 vervallen op grond van voormelde redenen;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot vier jaar en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 10 Mei 1945 in v66-interneering doorgebracht tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op 10 Mei 1949;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Ontzetting van het recht om een predikantsambt te vervullen;

4. Verbeurdverklaring van beschuldigdes vermogen, zich uitstrekkende en beperkend tot diens radiotoestel.

No. 458.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (8e Kamer), 20 Nov. 1946.
(Mr. Jonker, Goekoop en Zoeteman).

De z.g. „Einbürgerungsurkunde“ werd niet ongevraagd aan Duitsche oud-strijders van den oorlog 1914—18 verleend. Uit het feit, dat een gewezen Nederlander in bezit is van een dergelijke „Urkunde“ moet derhalve worden aangenomen, dat hij zijn naturalisatie als Duitscher heeft aangevraagd, wat beschouwd kan worden als een uiting van landverraderlijke geestesgesteldheid. (Vergelijk uitspraak no. 115).

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 3.)

Tribunaal Rotterdam tegen Wilhelm Heinrich Ravens, directeur gasfabriek, wonende te Oude-Tonge.

Het Tribunaal voornoemd;

Gezien de stukken;

O. dat de beschuldigde is gedagvaard terzake dat hij, Nederlander op 10 Mei 1940, thans oud 49 jaar, tijdens de vijandelijkheden in en de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp of steun verleend heeft, of getracht heeft te verleenen aan den vijand, diens handlangers of medewerkers;

a. door in de Meidagen van 1940 lichtkogels af te schieten of te doen afschieten van het terrein van de gasfabriek;

b. door voor de Duitse zaak propaganda te maken o. a. met de volgende strekking, uitgesproken door hem tijdens een gesprek, dat hij voerde op 8 Juni 1940 met de heeren D. Rijnders en H. Vooys: „Wie niet meegaat nu is een zwakkeling en zwakkelingen worden onder de voet geloopt. Den heer Vooys hebben we noodig als een jonge man in onze gelederen. U beiden, jonge menschen, moeten niet straks kiezen maar nu.” en tegen zijn buurvrouw, Mevr. Mijs te zeggen, dat zij toch lid van de NSB zou moeten worden;

c. door tegen den heer D. Rijnders, destijds burgemeester van Oude-Tonge bezwarende verklaringen af te leggen, welke verklaringen gebruikt werden toen den heer Rijnders op 15 Januari 1941 door gen. SD te Rotterdam werd verhoord naar aanleiding van een anti-Duitsch pamflet, op welk verhoor een veroordeeling van den heer Rijnders door het Landesgericht gevolgd is;

d. door hetzij zelfstandig, hetzij tezamen en in vereeniging met een of meer anderen, of met Dr. Eschauzier uit Oude-Tonge, den heer Rijnders bij de Duitschers verdacht te maken, met het doel diens ontslag of schorsing als burgemeester te bewerkstelligen, althans hem in moeilijkheden te brengen;

e. door geregeld Duitse Polizei bij zich aan huis te ontvangen;

f. door aan de Duitse soldaten aan het Oostfront wollen kleeren te sturen via het NSDAP-Arbeitsbereich in den Nederlanden;

g. door zich te abonneeren op tien exemplaren VoVa, waarvan meerdere voor propaganda en/of op het Districtsblad voor District 25;

h. door in Oude-Tonge, waar hij volgens zijn zeggen eerst alleen stond, een NSB groep te vormen van meer dan 30 leden;

2. openlijk heeft doen blijken van ingeomenheid met den vijand;

a. door onmiddellijk na de bezetting geregeld met zijn gezin en/of alleen bezoeken te brengen bij de Duitse bezetting van het Fort Ooltgensplaat;

b. door in een gesprek met den heer Rijnders in Mei 1940 de volgende woorden of woorden van de volgende strekking te spreken: „Ik vecht voor het nieuwe Nederlandsche gezag, dat mij niet in een kelder stopt en niet een half uur vertelefooneert over 8 liter benzine. Ik ben Nederlander maar van Duitschen bloede en ik

ga meestrijden.”

c. door in een brief van Juni 1940 aan den heer Rijnders o. a. te schrijven: „Verder vindt U het vervelend, dat ik met de Duitse bezetting in het Fort te Ooltgensplaat op goeden voet sta. In dat verband wil ik opmerken, dat het nieuwe Nederland zeer vriendschappelijk met het Groot-Duitsche Rijk zal omgaan. Persoonlijk hoop ik mijn beste krachten te geven aan de opbouw van een nieuw en beter Nederland;

d. door in een gesprek, gevoerd op 8 Juni 1940 met de heeren Rijnders en H. Vooys, o. m. de volgende woorden, althans woorden van de volgende strekking te spreken: „Bij een bezetting gaan vriend en vijand met elkaar om”, en tegen den heer Rijnders: „Burgemeester U heeft mij het bewijs geleverd dat U fel anti-Duitsch bent, U zult de bakens moeten verzetten. Tot 10 Mei 1940 was de Nederlandsche verrotte pers tegen het Duitse volk opgezet. De menschen hadden de Duitschers wel willen vertrappen. Vechten zullen we nu, tot onze laatste ademtocht, en zo noodig sterven”;

e. door in een rapport van Juni 1940 te schrijven: „Er moet een nieuw en beter Nederland komen, hetwelk met het Groot-Duitsche Rijk nauw is bevriend en aan de opbouw waarvan allen van goede wil dienen mede te werken”;

f. door in een brief aan zijn moeder in Duitschland te schrijven betreffende „Der Tomy: „Sein Zeit kommt aber auch”, en deze brief te besluiten met „Heil Hitler”;

g. door in of omstreeks 1943 zich door een Einbürgerungsurkunde weer tot Duitser te laten naturaliseeren;

h. door de eerste jaren van den oorlog de portretten van Hindenburg en Hitler in zijn zitkamer aan de wand te hebben hangen;

3. a. op of omstreeks 15 Augustus 1940 als lid zich aangesloten heeft bij de Nat. Socialistische Beweging in Nederland onder stamboekno. 105972 en dit is gebleven tot Juli, of een andere maand in 1943 en daarbij de functie heeft vervuld van Groepsleider tot einde 1943;

b. als lid zich aangesloten heeft bij het N.S.-Ambtenaren-corps;

4. blijk heeft gegeven van Nat. Socialistische gezindheid;

a. door in het Districtsblad van Januari 1942 de volgende advertentie te plaatsen: „W. H. Ravens, wenscht Leider, Kameradskes en Kameraden een voorspoedig strijdjaar 1942”;

b. door in zijn zitkamer het portret van Mussert aan de wand te hebben hangen;

5. voordeel heeft getrokken, of getracht heeft te trekken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen en den door de oorlog geschapen feitelijken toestand;

a. door gebruik te maken van de voor leden of sympathiseerende leden der NSB bestaande vrijstelling van de voor overige Nederlanders geldende verplichting tot inlevering van radiotoestellen;

b. door in of omstreeks September 1944

met zijn gezin en met een of meer anderen naar Duitschland te vluchten in de auto van de Gasfabriek van Oude-Tonge en deze auto niet weer terug te brengen;

Op grond van welke gedragingen beschuldige moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 23 October 1946 en 6 November 1946 niet is verschenen, zijnde hij hiertoe door zijn slechte gezondheidstoestand niet in staat;

O. datmitsdien verstek tegen den niet verschenen beschuldigde moest worden verleend;

O. dat de verdediger, Mr. Groeneboom, bij het Tribunaal een memorie heeft ingediend, gedateerd 4 November 1946, op welke inhoud, voor zoover noodig, het Tribunaal hieronder nog zal terug komen;

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren evenzoo vele redengevende feiten en omstandigheden waarop steunt de beslissing van het Tribunaal dat daardoor is bevestigd verklaard dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, behalve dat het Tribunaal niet bewezen acht hetgeen besch. sub 1a is ten laste gelegd;

O. dat immers uit de memorie door den raadsman van besch. ingediend, blijkt dat besch. ontkent dat hij in de Meidagen 1940 lichtkogels heeft afgeschoten of heeft doen afschieten op het terrein van de gasfabriek;

O. dat ook getuige Rijnders verklaard heeft dat het dubieus is of er inderdaad lichtkogels van dit terrein zijn afgeschoten;

O. dat dit onderdeel van de telastlegging alzoo vervallen moet worden verklaard;

O. dat het bewezen verklaarde oplevert het als Nederlander zijnde en bij het inwerking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, gedurende de vijandelijkheden in en de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

1. hulp of steun verleend hebben, of getracht hebben te verleenen aan den vijand, diens handlangers of medewerkers;

2. openlijk hebben doen blijken van ingegenomenheid met den vijand;

3. zich als lid aangesloten hebben bij de Nat. Soc. Beweging der Nederlanden en een daaraan verwante of andere Nat. Soc. organisatie, en voor de Nat. Soc. Beweging der Nederlanden werkzaam zijn geweest;

4. blijk hebben gegeven van Nat. Soc. gezindheid;

5. voordeel hebben getrokken of getracht hebben te trekken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen en door den oorlog geschapen feitelijken toestand;

Op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt op grond van de ernst der

gedragingen in verband met de omstandigheden;

O. dat het Tribunaal daarbij in aanmerking neemt dat beschuldigde van een volmaakt verkeerde, landsverraderlijke mentaliteit heeft blijk gegeven;

O. dat het Tribunaal ondanks de ontkenning van besch. door zijn raadsman in de memorie gedaan, aanneemt dat bij het gesprek op 8 Juni 1940 de besch. de woorden (althans woorden van deze strekking) heeft gebezigd, welke zijn vermeld in de onderdeelen 1b en 2d;

O. dat getuige Rijnders toch direct na het litigieuze gesprek dit heeft uitgewerkt en het résumé heeft mede laten teekenen door getuige Vooys, die zich natuurlijk thans niet meer woordelijk kan herinneren wat er 6½ jaar geleden precies is gezegd doch wel weet dat de strekking van de gebezigde woorden overeenkomt met de telastlegging;

O. dat de ter zitting afgelegde verklaring van getuige Rijnders tezamen met het gerelateerde in het ambtseedig proces-verbaal van de wachtmeesters Vos en Mulder dd. 24 October 1945 eveneens is vast komen te staan dat besch. bezwarende verklaringen heeft afgelegd; welke verklaringen gebruikt werden toen getuige Rijnders op 15 Januari 1941 door de SD te Rotterdam werd verhoord;

O. dat verder besch. die eerst van Duitse nationaliteit was, in Duitschland is gehuwd met een Belgische, die in de oorlog 1914—1918 in België ook al niet van een goede nationale Belgische gezindheid blijk moet hebben gegeven, vervolgens in Nederland is genaturaliseerd, in de Meidagen 1940 op bevel van het Nederlandsche Militaire Gezag is geïnterneerd, welke internering besch. wijt aan getuige Rijnders — volkomen ten onrechte — die niets anders heeft gedaan, dan dat hij de hem als burgemeester van Oude-Tonge gegeven bevelen heeft opgevolgd;

O. dat wel gebleken is, dat besch. aan den verkeerden kant stond o. m. door geregeld Duitschers bij zich te ontvangen. door aan de Duitse soldaten aan het Oostfront wollen kleeren te sturen — al kwamen die dan ook volgens de memorie ten goede aan eigen Duitse familieleden van den beschuldigde — hetgeen een goede Nederlander niet doet (deze stuurt geen kleeren aan de vijanden van zijn land, door zich te abonneren op (meerdere) exemplaren van Volk en Vaderland, door een NSB-groep te vormen, door zich in Augustus 1940 aan te sluiten bij de landsverraderlijke beweging der NSB, door portretten van Hindenburg, Hitler en Mussert in zijn kamer op te hangen enz. enz.);

O. dat het Tribunaal het den besch. zeer kwalijk neemt, dat hij als intellectueel afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen den vijand, door in zijn gesprekken en in zijn daden te trachten het Nederlandsche volk te brengen tot een vriendschappelijke medewerking aan de opbouw van Hitler-Duitschland, dat door ieder rechtgeaard va-

derlander verafschuwd moest worden en ook verafschuwd werd;

O. dat het Tribunaal den beschuldigde niet kan volgen als hij in de memorie laat zeggen, dat hij hiervoor niet kan gestreden hebben, omdat hij lichamelijk ongeschikt is om te strijden;

O. dat immers strijden ook kan geschieden met geestelijke wapenen en besch. iemand moet geacht worden juist door woorden en schrift een vechter te zijn geweest, wiens doel was mede te werken aan het bereiken van een groot Germaansch Rijk onder den gehaten Führer aller Germanen;

O. dat het eveneens niet toelaatbaar is te achten en het van een verkeerde mentaliteit getuigt, dat besch., zooals hij heeft gedaan, de auto van de gasfabriek van Oude-Tonge, waarvan hij directeur was — zij het dan op instigatie van den NSBer Bia, zooals besch. beweert — heeft genomen om daarmede in de Septemberdagen 1944 naar Duitsland is gevlucht;

O. toch dat al heeft men dan ook een vergunning om in Spertijd met die auto te rijden, dat niet in zich sluit, dat men zijn post als Directeur verlaat en dan de auto van het bedrijf medeneemt om daarmede naar een vreemd land te rijden;

O. dat de landsverraderlijke geestesgesteldheid van besch. wel in het bijzonder tot uiting is gekomen in het zich door een Einbürgerungsurkunde weder laten naturaliseeren tot Duitscher;

O. dat aan het Tribunaal gebleken is dat niet zooals de memorie zegt dergelijke Urkunden ongevraagd aan Oudfrontstrijders uit de oorlog 1914—1918 werden toegezonden, doch deze toezending steeds geschiedde op verzoek;

O. toch dat een proces-verbaal van J. W. Kersten dd. 21 October 1946 uitwijst dat het zeker is dat nimmer een „Einbürgerungsurkunde” werd uitgereikt zonder daaraan voorafgegane aanvraag, zoodat de Deutsche Nationaliteit eerst na aanvraag en gunstige beschikking werd verkregen;

O. met betrekking tot de door het Tribunaal te nemen maatregelen het van oordeel is dat aan besch. een zeer langdurige interneering zou moeten opgelegd, welke het Tribunaal bepaald zou willen zien op nog twee jaar na heden, doch het Tribunaal hiertoe niet zal adviseeren uitsluitend op grond van de zeer slechte lichamelijke gesteldheid van den beschuldigde;

O. dat het Tribunaal, uit overweging, dat besch. misschien niet lang meer van zijn vrijheid zal kunnen genieten en mede bedenkende, dat besch. als ongewenscht vreemdeling kans loopt over de grenzen te worden gezet, in dit speciale geval meent te moeten volstaan met het adviseeren van een interneering gelijk aan den tijd reeds in bewaring doorgebracht;

O. dat besch. als hij niet reeds door zijn Deutsche nationaliteit, die rechten niet meer heeft, ontzet moet worden uit het recht openbare ambten te bekleeden, hem de beide kiesrechten moeten worden ont-

nomen, hij geen overheids- of semi-overheidsbetrekkingen of beroepen zal mogen bekleeden, terwijl zijn vermogen verder voor een groot gedeelte verbeurd verklaard moet worden;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart besch. schuldig aan hetgeen hiervoor is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Verklaart vervallen hetgeen besch. sub 1a is ten laste gelegd;

Legt de navolgende bijzondere maatregelen op aan den besch.:

1. Interneering, waarbij in overweging wordt gegeven deze te beperken tot den tijd door besch. van 19 September 1945 tot 23 October 1946 in bewaring doorgebracht, zoodat ze is geëindigd op 23 October 1946;

2. Ontzetting van het recht tot kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, voor zoover oplegging van deze maatregel nog mogelijk is;

3. Ontzetting van het recht openbare ambten te bekleeden, voorzoover oplegging van deze maatregel nog mogelijk is;

4. Ontzetting van het recht om overheids- of semi-overheidsberoepen of betrekkingen te bekleeden;

5. Verbeurdverklaring van het vermogen in diër voege dat deze zal betreffen:

a. het radiotoestel;

b. een bedrag van f 10,000;

c. de roerende goederen, voorzoover ze niet meer onder berusting van den besch. zijn, en niet reeds in eigendom van Staat of derden zijn overgegaan;

6. Heft op het beheer op den 60sten dag nadat de bevelen verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd.

No. 459.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALMELO (1e Kamer), 27 Jan. 1947. (Mr. Noyon, Ir. Gelderman en van Hoorn).

Door wijziging van namen van straten, genoemd naar leden van het Nederlands Koninklijk Huis — Wilhelminastraat in Peter Tonstraat, Julianastraat in Victoriestraat en Prins Bernhardstraat in Paul Krügerstraat — gaf beschuldigde blijk van nationaal-socialistische gezindheid.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 3.)

Tribunaal Almelo tegen Antonius Henricus Gerardus Weustink, burgemeester, wonende te Oldenzaal, thans Kamp Beugelen, Staphorst, bijgestaan door Mr. C. W. van Rhijn, adv. te Hengelo (O).

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, althans zulks op 10 Mei 1940 geweest zijnde, en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van

het Rijk in Europa:

1e. Lid, althans sympathiseerend lid van de N.S.B. is geweest en daarin de functie van leider van de Vierschaar heeft vervuld;

2e. Lid is geweest van de Weerafdeling der N.S.B. (W.A.), een nationaal-socialistische organisatie of instelling;

3e. Lid is geweest van de Nederlandsche Volksdienst, een nationaal-socialistische organisatie of instelling;

4e. Lid is geweest van de Nederlandsch-Duitsche-Kultuurgemeenschap, een nationaal-socialistische organisatie of instelling;

5e. Begunstigend lid is geweest van de Germaansche S.S., een nationaal-socialistische organisatie of instelling;

6e. Hulp of steun heeft verleend aan handlangers of medewerkers van den vijand, door met „Volk en Vaderland” te colporteeren en/of daarop, en op het „Nationale Dagblad” en het S.S. blad „Storm” geabonneerd te zijn;

7e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand of aan diens handlangers of medewerkers, althans voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand genomen maatregelen, door te solliciteeren naar de betrekking van burgemeester en eene benoeming tot burgemeester van Oldenzaal van den „Reichskommissar für die besetzten Niederländische Gebiete” te aanvaarden, en in deze betrekking het bestuur der gemeente Oldenzaal, voor zoover van hem afhing, in nationaal-socialistischen zin te leiden;

8e. Blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, althans openlijk heeft blijk gegeven van ingenomenheid met den vijand, door als burgemeester van Oldenzaal eenige straatnamen, die genoemd waren naar leden van het Nederlandsch Koninklijk Huis te wijzigen, met name de Wilhelmstraat werd genoemd Peter Tonstraat, de Julianastraat werd genoemd Victoriestraat en de Prins Bernhardstraat werd genoemd Paul Krügerstraat;

9e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan den vijand, door te Ootmarsum, toen hij vergezeld was van een Duitscher, de persoonsbewijzen van eenige jongemannen ter inzage te vragen en mede te nemen, en aan genoemde jongelui op te dragen, zich te vervoegen bij het Gewestelijk Arbeidsbureau te Oldenzaal, met de bedoeling arbeidsinzet in Duitschland, althans dienst voor de Duitschers;

10e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan den vijand of aan diens handlangers of medewerkers, door in November 1942, althans daaromtrent, aan zekeren Majoor Nietsche, Chef der „Ordnungspolizei” te Arnhem, te schrijven, dat drie leden der Oldenzaalsche Gemeentepolitie met name H. J. Hoozemans, H. Hofstede en H. W. de Zeeuw hadden geweigerd voor „Winterhulp Nederland” te collecteeren, en door te vragen, deze politie-beambten op grond daarvan te ontslaan, onder toevoeging, dat het hem zeer gewenscht voorkwam, dat de drie genoemde personen voor de Arbeidsinzet in Duitschland in aanmerking zouden worden ge-

bracht;

11e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan handlangers of medewerkers van den vijand, door op of omstreeks 3 December 1942, toen hij de onder 10e genoemde politiemannen had ontslagen, terzake van het daar genoemde feit, aan Van Genechten, lid der N.S.B. en Procureur-Generaal bij het zgn. Vredesrechtshof, een brief te zenden, waarin hij er op aandrong te voorkomen, dat het ontslag door een uitspraak van het Ambtenarengerecht zou worden teniet gedaan, en als middel daartoe in overweging te geven, de bedoelde drie politiemannen strafrechtelijk te vervolgen, op grond van art. 358bis Sr.;

12e. Openlijk blijk heeft gegeven van ingenomenheid met den vijand, door op eene bijeenkomst van burgemeesters in het district Hengelo (O), althans in Oost-Twenthe, op het kantoor van het Gewestelijk Arbeidsbureau te Hengelo (O) op de eisch van eenen Duitschen „Fachberater” om 10 tot 20 % van het gemeentepersoneel te leveren voor de arbeidsinzet in Duitschland, te verklaren, dat Oldenzaal bereid was, zijn bijdrage voor de totale oorlog te leveren;

13e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, door tijdens de Meistaking in 1943 aan de zgn. „Grüne Polizei” door te geven, dat in de Zuivelfabriek te Weerselo werd gestaakt, tengevolge waarvan de burgemeester van Weerselo, de Voorzitter der Zuivelfabriek en de Directeur dezer fabriek zijn gearresteerd, van wie de laatstgenoemde ruim een maand van zijn vrijheid is beroofd geweest;

14e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan den vijand, door tijdens de Meistaking in 1943 de leiding te nemen van, althans mede te werken aan de arrestatie van Nederlanders, die door den bezetter werden gezocht in verband met deze staking;

15e. Blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, door ter gelegenheid van zijn installatie als burgemeester van Oldenzaal:

a. Formaties van de W.A., de Nederlandsche S.S. en de Nederlandsche Jeugdstorm te inspecteeren;

b. In zijn rede in het bijzonder bekende onderdrukkers van het Nederlandsche volk welkom te heeten, na deze lieden als „mijn Duitse Kameraden” te hebben toegesproken;

c. Zijn oprechten dank te betuigen voor zijne benoeming als burgemeester van Oldenzaal aan den „Reichskommissar für Verwaltung und Justiz” en aan den „Beauftragte des Reichskommissars”, beide hooge leden van de bezettende macht;

16e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, door als waarnemend burgemeester van Oldenzaal aan de ambtenaren en werklieden der gemeente, der gemeentebedrijven en van de distributiedienst te Oldenzaal, op 20 Nov. 1941 of daaromtrent eene circulaire te richten, waarin hij hen, aan wie deze circulaire

was gericht, aanspoorde begrip voor den „nieuwen tijd” te toonen, onder toevoeging, dat zij zich in nationaal-socialistische organisaties behoorden te organiseren, weliswaar zonder hen hiertoe voorshands te verplichten, doch met de mededeeling, dat hij zich bij eventueele benoeming, vaste aanstelling, promotie of dergelijke door bovenstaande richtlijnen zou laten leiden;

17e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleen aan den vijand, door in November 1943 aan den chef van de afdeling bevolking te Oldenzaal op te dragen, dat de vroegere burgemeester van Oldenzaal, de her Bloemen, en de heer Domsdorf moesten worden afgevoerd van het bevolkingsregister en aan den leider van de distributiedienst, dat aan genoemden geen distributiebescheiden mochten worden uitgereikt;

18e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleen aan handlangers of medewerkers van den vijand, door, als burgemeester van Oldenzaal, den klerk ter secretarie aldaar, genaamd C. J. Scholten, als dienst op te dragen voor „Winterhulp Nederland” te collecteeren en na weigering door dezen, hem onmiddellijk te ontslaan;

19e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleen aan den vijand, door in November 1944 of daaromtrent aan enige politieagenten opdracht te geven, G. A. J. van Henten ten behoeve van de arbeidsinzet in Duitschland te arresteren;

20e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleen aan den vijand, door F. G. Oude Elferink, in dienst der gemeente Oldenzaal, als burgemeester dezer gemeente op grond van het feit, dat hij weigerde voor „Winterhulp Nederland” te collecteeren, te ontslaan, en, toen genoemde in Tubbergen was benoemd, door middel van Deutsche instanties of door een N.S.B. instantie, deze benoeming ongedaan te maken;

21e. Openlijk blijk heeft gegeven van ingegenomenheid met den vijand, door in November 1941 of daaromtrent Nederlandsche boeren, die zich hadden laten vinden om Duitschland te helpen door arbeid in door de Duitschers bezette Russische gebieden, toe te spreken, en daarbij onder meer te zeggen ongeveer:

„Gij hebt den stem van den Führer gehoord..... Wij hopen, dat Uw arbeid daarginds vruchtdragend zal zijn voor Europa maar ook voor het Nederlandsche volk, waarvoor Gij U ook als de besten uit de besten hebt ingezet”.

En bij een andere gelegenheid in Maart 1942 of daaromtrent bij het vertrek van soortgelijke boeren als bovengenoemd met hetzelfde doel: „De arbeid van jullie boeren — Rijksmaarschalk Hermann Goering zei het dezer dagen nog in een oproep tot de Deutsche boeren — is even belangrijk voor de beslissing van den oorlog als de strijd en overwinning van de Deutsche en daarmee verbonden medestrijders tegenover den vijand”;

22e. Hulp of steun heeft verleend of ge-

tracht heeft te verleen aan den vijand, door in Februari 1943 of daaromtrent te trachten, een zoon van zijn voorganger als burgemeester van Oldenzaal voor de Deutsche arbeidsinzet te doen arresteren, en, toen dit te Oldenzaal niet gelukte, telegrafisch opdracht te geven, hem aan te houden te Wageningen, waar hij vermoedde, dat genoemde Bloemen verblijf hield;

23e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleen aan handlangers of medewerkers van den vijand, door, indien zich onder het gemeentepersoneel vacatures voordeden, opgave van kandidaten te vragen aan de N.S.B. en/of aan den gemachtigde van den zgn. „leider” in Overijssel, met de bedoeling, zooveel mogelijk N.S.B.-leden te benoemen;

24e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, door aan den Duitschen functionaris Schweitzer te Zwolle, mede te deelen, dat de toen oud-burgemeester Bloemen bezoek van gemeentenaren ontving, die geweigerd hadden om voor „Winterhulp Nederland” te collecteeren, welke mededeeling geschiedde op grond van zijn vermoeden, dat genoemde Bloemen den ambtenaren stijfde, in hunne weigering voor „Winterhulp” te collecteeren.

25e. Blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, door, toen hij bij zijn installatie als burgemeester van Oldenzaal een plaquette met de beeltenis van den leider der N.S.B. ten geschenke had gekregen, deze te doen aanbrengen in de raadszaal in het gemeentehuis van Oldenzaal;

26e. Openlijk blijk heeft gegeven van ingegenomenheid met den vijand, door het portret van Adolf Hitler in de burgemeesterskamer van het gemeentehuis te Oldenzaal op te hangen, toen hij burgemeester van Oldenzaal was;

27e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, door als burgemeester van Oldenzaal op verzoek van de S.D. politieke figuren, aldaar wonende, uit te zoeken en te doen arresteren;

28e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, door op te dragen H. P. Th. Budde te Ootmarsum, die was ondergedoken, te arresteren, en, nadat dit was geschied, bij een politieagent te Oldenzaal te vragen, of de arrestatie reeds was geschied, en zoo ja, deze persoon streng te bewaken;

29e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleen aan handlangers of medewerkers van den vijand, door W. v. Alst, in dienst der gemeente, als burgemeester op te dragen zonder betaling overwerk voor de Nederlandsche Volksdienst te verrichten en hem, toen hij zulks weigerde, op staanden voet te ontslaan, en later, toen van Alst weder werk had gekregen, aan zekeren Duitscher ambtenaar, genaamd Schweitzer, te verzoeken van Alst naar Duitschland te zenden voor arbeidsinzet;

30e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleen aan den vijand, door, toen hij had gemerkt, dat zekere J. Bernink te Oldenzaal, zich niet in Deutsche

krijgsgevangenschap had begeven, aan de politie te Oldenzaal, in zijne kwaliteit van burgemeester dier gemeente, opdracht te geven hem te arresteren, hetgeen is geschied;

31e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, althans aan diens handlangers of medewerkers, door aan Schöber, Chef van den „Sicherheitsdienst" te Enschede, althans aan een of andere N.S.B. instantie, van welke hij kon en moest verwachten, dat deze het aan den vijand zouden doorgeven, mede te deelen, dat notaris J. A. J. A. Joosten te Ootmarsum koper en tin aan de vordering van den vijand had onttrokken, tengevolge waarvan notaris Joosten door de „Sicherheitsdienst" te Enschede is gearresteerd en naar het concentratiekamp te Amersfoort is overgebracht, waar hij korten tijd later is overleden;

32e. Hulp of steun heeft verleend aan handlangers of medewerkers van den vijand door in Mei 1943 een subsidie van f 25 althans een geldsbedrag, voor rekening van de kas der gemeente Oldenzaal, waarvan hij burgemeester was, te schenken aan de Stichting Nationaal Zangfeest, een nevenorganisatie van de N.S.B.;

33e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, door als burgemeester van Oldenzaal na verkregen overeenstemming met de S.D. verlof te vragen, een politiemans, die van een dienstreis, bestaande in het overbrengen van een arrestant naar de S.D. te Arnhem, niet terugkeerde en onderzoek, te mogen ontslaan en diens huis en inboedel in beslag te mogen nemen;

34e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, door als burgemeester van Oldenzaal aan de gemeentepolitie te gelasten, rijwielen voor het leger van den vijand in beslag te nemen, en, toen slechts geringe resultaten waren bereikt, aan den „Beauftraete des Reichskommissars für die Provinz Overijssel" op 12 Februari 1945 te schrijven, waaraan het geringe resultaat te wijten was;

35e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, door, wanneer het hem als burgemeester van Oldenzaal gewenscht voorkwam, in Duitschland ingezette arbeiders terug te laten komen, daarvoor vervangingsarbeidskrachten in ruil te leveren;

36e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, door te bevorderen, dat twee vrouwen, die aan een politieke arrestant een ijzerzaag hadden verschaft om tralies door te zagen, teneinde te ontvluchten, naar een strafkamp werden overgebracht;

37e. Hulp of steun heeft verleend of geacht heeft te verlenen aan den vijand, door als burgemeester aan personeel van de afdeling bevolking te Oldenzaal opdracht te geven, een lijst samen te stellen van alle mannelijke inwoners van 17 tot 55 jaar oud, welke lijst, gelijk beschuldigde wist, bestemd was als hulpmiddel bij de tenuitvoerlegging van den zen. arbeidsinzet van den vijand.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk

te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

Zijnde deze beschuldiging met in achtneeming van artikel 58 van het Tribunaalbesluit, tijdens het onderzoek ter terechtzitting als volgt aangevuld en gewijzigd:

38e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, door, toen A. J. Nijland, wonende te Oldenzaal, was gearresteerd terzake van het feit, dat hij een Joodsche vrouw, met name Mej. Lievendag te Oldenzaal had verborgen, en den beschuldigde bekend was geworden, dat deze Nijland kort te voren f 450, althans een bedrag in geld van deze Jodin had ontvangen ter vergoeding van zijne diensten en leveranties aan deze Jodin, dit geld aan Nijland voornoemd afhandig te maken en vervolgens af te dragen aan den „Sicherheitsdienst", althans aan eenige instantie van den vijand;

De sub 19 voorkomende naam G. A. J. van Henten moet worden G. A. J. van Harten.

Post alia:

O. dat de in de bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

dat n.l. het sub 12 te laste gelegde feit ondanks beschuldigdes ontkenning bewezen is door de schriftelijke verklaring van den burgemeester van Weerselo (stukken 2, IV, bldz. 15) hiervoren genoemd, waartegenover niet afdoet beschuldigdes verklaring ter zitting, dat hij zich daarvan niets herinnert;

en verder met dien verstande, dat:

van het sub 19 telaste gelegde bewezen is, dat hij door het doorgeven aan de politie van een schriftelijke klacht tegen bedoelden Van Harten daardoor implicite de opdracht heeft gegeven, om dezen te arresteren;

van het sub 20 te laste gelegde bewezen is, dat hij als burgemeester der gemeente Oldenzaal den ambtenaar dezer gemeente F. G. Oude Elferink heeft ontslagen op grond van het feit, dat hij weigerde, voor „Winterhulp Nederland" te collecteeren, en, toen genoemde in Tubbergen was benoemd, door middel van den nationaal-socialistischen Commissaris der Provincie Von Bönninghausen deze benoeming ongedaan heeft gemaakt;

van het sub 27 te laste gelegde bewezen is, dat hij als burgemeester van Oldenzaal op verzoek van de S.D. vroegere bestuursleden van politieke partijen, aldaar wonende, heeft uitgezocht en doen arresteren;

van het sub 31 te laste gelegde bewezen is, dat hij de daarin bedoelde mededeeling heeft gedaan en den groepsleider der N.S.B. te Ootmarsum, Kip, van wien hij kon althans moest verwachten, dat deze het aan den vijand zou doorgeven;

terwijl niet bewezen is, hetgeen vervat is in de telasteleggingen sub 9, 13, 14, 22, 24, 28, 36 en 38 en hetgeen meer of anders is te

laste gelegd dan het hiervoren als bewezen verklaarde;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, resp. desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van de ernst der gedragingen in verband met de omstandigheden;

O. dat uit al het bewezen verklaarde zeer duidelijk het beeld van den beschuldigde naar voren is gekomen als van een man, die dóór en dóór vergiftigd door de nationaal-socialistische propaganda, al zijn krachten gegeven heeft aan de Deutsche, dus vijandelijke, zaak ter vernietiging van het Nederlandsche materiele zoowel als geestelijk verzet en daartoe tot in de uiterste consequenties alle hem van Deutsche zijde geworden bevelen slaafs opvolgde;

dat het feit alleen reeds, dat hij als nationaal-socialist tegen de door hemzelf zeer goed gekende wenschen en instelling van de overgrote meerderheid der ingezetenen, de functie van burgemeester van Oldenzaal uit handen van den vijand aanvaardde en dat hij van deze functie misbruik maakte, door, alweer tegen den door hem gekenden wil der bevolking in, het bestuur dezer gemeente zooveel in zijn (van den vijand afgeleide) macht was in nationaal-socialistischen zin te leiden, hem stempelt tot een landverrader van ernstig formaat;

dat echter de wijze, waarop hij in talrijke gevallen terwille van zijn prestige (dat toch slechts op de vijandelijke strijdmacht in het bezette vaderland steunde) ambtenaren, die niet in zijn landverraderlijken geest wilden handelen, op onwettige wijze uit hun brood stootte en bovendien met behulp van zijn bevriende Deutsche autoriteiten hardnekkig vervolgde, alsmede de wijze, waarop hij zonder enige aarzeling louter op bevel van den vijand landgenooten liet arresteren en hun het verkrijgen van hun hun toekomstige levensmiddelenrantsoenen onmogelijk maakte, van een zóó verregaande laaghartigheid getuigen, dat daarvoor zelfs een totale verblinding nauwelijks als excuus kan gelden;

dat de ernstigst mogelijke maatregelen dan ook zeker op hun plaats zouden zijn, doch het Tribunaal eenigszins rekening wil houden met het feit, dat deze beschuldigde klaarblijkelijk als zoon uit een eenvoudig gezin tot gemeente-secretaris van Ootmarsum opgeklimmen, aldaar in de dertiger jaren het creatuur is geworden van den toenmaligen burgemeester van dien plaats, Von Bönninghausen, later berucht als Commissaris der Provincie Overijssel in den bezettings-tijd, tegen wien hij schijnbaar hoog heeft opgezien en wiens invloed funest voor hem is geweest, en dat hij, daarna tot burgemeester van Oldenzaal verheven en aldaar dank zij het Deutsche systeem met een véél grootere macht bekleed, dan in Nederland voor burgemeesters gebruikelijk is, de weel-

de daarvan niet heeft kunnen dragen;

dat deze overwegingen beschuldigdes schuld en aansprakelijkheid echter slechts in zéér geringe mate vermogen te verminderen, waar hij anderzijds vele bewijzen gegeven heeft van met een goed verstand behept te zijn;

dat dit alles tot de navolgende maatregelen leidt:

Gezien de betreffende artikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard en verklaart vervallen, hetgeen hierboven niet bewezen verklaard is;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1e. Interneering, waarbij in overweging wordt gegeven, een tijdsduur in acht te nemen van acht jaren, te rekenen vanaf den dag der in hechtenisneming, zijnde 2 April 1945, zoodat deze zal eindigen op 2 April 1953;

2e. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3e. Ontzetting van het recht, om eenigerlei ambt in overheidsdienst te bekleeden;

Heft het beheer over het vermogen van den beschuldigde op met ingang van den dertigsten dag, nadat het fiat executie op deze uitspraak zal zijn verleend..

No. 460.

HOOGE AUTORITEIT TE'S-HERTOGENBOSCH, 22 Jan. 1947. (Mr. A. J. Vliegert-hart).

Wil men bij oplegging van den maatregel van verbeurdverklaring bereiken, dat de beschuldigde wordt teruggebracht in een zoodanige financiële positie als waarin hij op 10 Mei 1940 verkeerde, dan verdient het aanbeveling, dat een bepaald bedrag of bepaalde tot het vermogen van beschuldigde behoorende goederen van de verbeurdverklaring worden uitgesloten tot een waarde als in verband met het beoogde doel redelijk schijnt.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Middelburg, 2e Kamer, d.d. 17 Juni 1946 in de zaak tegen René Fidelius Marie Verstraeten, metseelaar-aannemer, wonende te Oostburg, (thans kamp te Sluis);

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 8 April 1946 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. hulp heeft verleend aan den vijand, doordat hij ten behoeve van de Deutsche Weermacht, in samenwerking met Wee-

maes, in Zeeuwsch Vlaanderen en België heeft gebouwd artilleriestellingen, schijnstellingen, woonbunkers, munitiebunkers, stellingwerken, loopgraven, tankvallen, stellingen voor luchtdoelgeschut, camouflagewerken, observatieposten, mitrailleurstellingen, slaapbarakken, betonnen voetstukken voor geschut, keukens, cantines, en verdedigingsbunkers, voorts mijnevelden heeft aangelegd, telefoon en elektrische kabels heeft aangelegd en wegversperringen en prikkeldraadversperringen heeft gemaakt;

b. voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, doordat hij met zijn bovengenoemde ten behoeve van de Deutsche Weermacht verrichte werkzaamheden veel geld heeft verdiend,

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal heeft bewezen verklaard dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de beschuldiging aangegeven wijze, doch niet bewezen acht, dat hij tankvallen en mijnevelden heeft gemaakt en, na te hebben beslist, dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, hem deswege de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, dat een tijdsduur van twee jaar in acht genomen dient te worden, ingaande heden 17 Juni 1946, zoodat deze zal kunnen eindigen op 17 Juni 1948;

2. verbeurdverklaring van zijn vermogen met uitzondering van de vermogensbestanddeelen, die hij bezat per 10 Mei 1940, zulks in den toestand, waarin die zich nu bevinden:

3. ontzetting van het recht om openbare ambten en bedieningen te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen en voorts ontzetting van het recht om als aanemer in den ruimsten zin des woords, werkzaam te zijn;

O. dat blijkens van het Tribunaal ontvangen inlichtingen met de verbeurdverklaring is beoogd te bereiken, dat beschuldigde zal komen in een zoodanige financiële positie als hij op 10 Mei 1940 was met dien verstande, dat daarbij buiten beschouwing wordt gelaten een eventueel geheel of gedeeltelijk te niet gaan tengevolge van oorlogsgeweld of eenige ramp van vermogensbestanddeelen sedert 10 Mei 1940 en/of waardevermindering daarvan;

O. dat het bij de formulering der verbeurdverklaring in de onderhavige uitspraak echter hoogst onzeker is, of dit doel van het Tribunaal inderdaad zal worden bereikt en dit o.a. geenszins het geval zou zijn, indien de op 10 Mei 1940 aanwezige bestanddeelen van het vermogen alle door andere zouden zijn vervangen tengevolge

van b.v. aflossing van schulden aan beschuldigde, uitloten van effecten of dergelijke;

O. dat het dan ook veeleer aanbeveling zal verdienen, dat het Tribunaal, in de gevallen, waarin hetzelve het hierboven vermelde doel nastreeft, een bepaald bedrag, of bepaalde tot het vermogen van den beschuldigde behorende goederen, van de verbeurdverklaring van diens geheele vermogen uitsluit, tot eene waarde als in verband met het beoogde doel redelijk schijnt;

O. nog bovendien, dat volgens de van het Tribunaal verkregen inlichtingen, de onderhavige Kamer zich op het standpunt heeft gesteld, dat bij de gegeven formulering der verbeurdverklaring, de instantie, belast met de executie, te zijner tijd zonder meer het geheele vermogen van de beschuldigde in beslag zou kunnen nemen en executeeren behalve die bestanddeelen daarvan waarvan de beschuldigde mocht aantoonen, dat zij reeds op 10 Mei 1940 deel uitmaakten van zijn vermogen;

O. dat deze meening der betrokken Kamer van het Tribunaal echter niet aanvaard kan worden vermits de executeerende instantie slechts zal mogen executeeren datgene, waarvan vaststaat, dat het verbeurd verklaard is zoodat, ook indien de beschuldigde niets zou aantoonen, ingevolge de onderhavige redactie zou moeten vastgesteld worden, welke bestanddeelen van het vermogen reeds op 10 Mei 1940 daartoe behoorden, alvorens tot tenuitvoerlegging der verbeurdverklaring zou kunnen worden overgegaan;

O. dat het Tribunaal zich dan ook kennelijk niet voldoende heeft gerealiseerd, welke moeilijkheden de executie der verbeurdverklaring, zooals die is uitgesproken, met zich zou brengen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd.

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 461.

HOOGHE AUTORITEIT TE'S-HERTOGENBOSCH, 27 Januari 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Het in dienst treden bij de Nederlandsche Staatsbrandweer zonder meer is niet eene gedraging, welke valt onder het bepaalde bij art. 1 van het Tribunaalbesluit.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement 's-Hertogenbosch 1e Kamer, d.d. 29 Maart 1946 in de zaak tegen Antonius Johannes Manders, gew. wachmeister der Staatsbrandweer-politie wonende te Oss (thans kamp Vught);

dat aan beschuldigde bij bevel tot dag-

vaarding d.d. 25 Februari 1946 is ten laste gelegd:

dat hij, als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid aangesloten is gebleven of zich aangesloten heeft bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. als lid zich aangesloten heeft bij de Weerafdeeling (kortweg W.A. genaamd) van de N.S.B., waarbij hij het sportinsigne der W.A. heeft gekregen;

3. als lid en/of vrijwillig medewerker zich aangesloten heeft bij de nationaal socialistische organisaties: het Nederlandsche Arbeidsfront, de Nederlandsche Volksdienst en Winterhulp Nederland;

4. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door:

a. te gaan werken als arbeider op de vliegvelden te Volkel, Venlo, Gilze-Rijen en in Duitschland,

b. in dienst te treden bij de Nederlandsche Staatsbrandweer-politie;

5. van nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

a. de hulp in te roepen van den Kreisleiter der N.S.D.A.P. J. Ruppert te Uden om de toewijzing te verkrijgen van een jodenwoning,

b. financieele steun te verleen aan de Nationale Jeugdstorm, eene nationaalsocialistische organisatie,

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal bewezen heeft verklaard, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de beschuldiging aangegeven wijze, met dien verstande, dat het Tribunaal niet bewezen heeft geacht, dat hij het sport-insigne van de W.A. heeft gekregen, zich als lid en/of vrijwillig medewerker aangesloten heeft bij de Nederlandsche Volksdienst en Winterhulp Nederland en dat hij van nationaalsocialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

a. de hulp in te roepen van den Kreisleiter der N.S.D.A.P. J. Ruppert te Uden om de toewijzing te verkrijgen van een jodenwoning;

b. financieele steun te verleen aan de Nationale Jeugdstorm, eene nationaalsocialistische organisatie;

O. dat het Tribunaal na te hebben overwogen, dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk aan hem heeft opgelegd de volgende maatregelen:

1. interneering met advies aan de Regeering voor de tijd van twee jaren waarop in mindering kan worden gebracht de tijdsduur der voor-interneering, zoodat de interneering kan eindigen op 15 Mei 1947;

2. ontzetting van het recht van kiezen en verkiegbaarheid bij krachtens wettelijk voorschift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat het ten laste van beschuldigde be-

wezen verklaarde in dienst treden bij de Nederlandsche Staatsbrandweerpolitie zonder meer niet is een gedraging, welke valt onder het bepaalde bij art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat het Tribunaal derhalve mede maatregelen aan beschuldigde heeft opgelegd ter zake van een op zich zelf niet laakbare gedraging in den zin van het Tribunaalbesluit, hetwelk oplevert een gewichtige reden, waarom het fiat executie behoort te worden geweigerd;

O. bovendien, dat moet worden aangenomen, dat, indien de uitspraak niet pas zeer kortelings bij Ons ware ingekomen en vroegere weigering van het fiat-executie om bovenvermelde reden en een nieuwe behandeling dezer zaak door een kamer van het Tribunaal eerder mogelijk ware geweest, bij een tweede uitspraak in deze zaak zeker niet tot een interneering van langer duur dan tot heden zou zijn geadviseerd, althans, indien dit wel zou zijn geschied het fiat-executie ten aanzien der interneering zou zijn geweigerd.

Weigert het fiat-executie op den maatregel van interneering.

No. 462.

HOOGE AUTORITEIT TE'S-HERTOGENBOSCH, 22 Januari 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

De formulering der verbeurdverklaring door het Tribunaal levert een element van onzekerheid op, waardoor moeilijkheden kunnen ontstaan bij de tenuitvoerlegging.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. E 153, art. 7).

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Middelburg, 2e Kamer, d.d. 17 Juni 1946 in de zaak tegen Alphonsius Ludovicus Weemaes, aanneemer, wonende te Sluis (thans kamp Rilland bath):

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 8 April 1946 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. voor die Beweging als buurtleider, blok-leider en groepsleider werkzaam is geweest;

c. de propaganda dier Beweging heeft bevorderd door het verspreiden van de N.S. B.-bladen „Volk en Vaderland” en „De Zeeuwsche Stroom”;

d. als lid zich heeft aangesloten bij de W.A. en den Nederlandschen Volksdienst, zijnde aan bovengenoemde Beweging verwante organisaties;

e. hulp heeft verleend aan den vijand,

doordat hij ten behoeve van de Deutsche Weermacht als stoker gewerkt heeft in een kazerne te Sluis en door werkzaam te zijn geweest op het vliegveld Haamstede;

doordat hij, vanaf October 1942 in samenwerking met Verstraeten, ten behoeve van de Deutsche Weermacht in Zeeuwsch-Vlaanderen en België heeft gebouwd artilleriestellingen, schijnstellingen, woonbunkers, munitiebunkers, stellingwerken, loopgraven, tankvallen, stellingen voor luchtdoelgeschut, camouflagerwerken, observatieposten, mitrailleurstellingen, slaapbarakken, betonnen voetstukken voor geschut, keukens, cantines, en verdedigingsbunkers, voorts mijnenvelden heeft aangelegd, telefoon- en elektrische kabels heeft aangelegd en wegversperringen en prikkeldraadversperringen heeft gemaakt, waarbij hij zich niet ontzag zijn arbeiders tot goed en vlug werken aan te zetten en hen te dreigen met opzending naar Duitschland of met de Feldgendarmerie, indien zij zulks niet deden;

f. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand, door Duitschers te groeten met den Hitlergroet en het uitspreken der woorden „Heil Hitler”, alsmede door Duitschers aan huis te ontvangen;

g. voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, doordat hij met zijn bovengenoemde, ten behoeve van de Deutsche Weermacht, verrichte werkzaamheden veel geld heeft verdiend;

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal heeft bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de beschuldiging aangegeven wijze doch niet bewezen acht, dat hij mijnenvelden heeft aangelegd en, na te hebben beslist, dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, hem deswege de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft dat een tijdsduur van zeven jaar in acht genomen dient te worden, ingaande heden 17 Juni 1946, zoodat deze zal kunnen eindigen op 17 Juni 1952, met bevel tot inbewaringhouding.

2. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, met uitzondering van de vermogensbestanddeelen, die hij bezat per 10 Mei 1940 in den toestand, waarin die zich thans bevinden;

3. ontzetting van het recht om openbare ambten en bedieningen te bekleden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, en voorts ontzetting van het recht om als aannemer in den ruimsten zin des woords werkzaam te zijn;

O. dat blijkens van het Tribunaal ontvangen inlichtingen met de verbeurdverklaring is beoogd te bereiken, dat beschul-

digde zal komen in een zoodanige financiële positie als hij op 10 Mei 1940 was met dien verstande, dat daarbij buiten beschouwing wordt gelaten een eventueel geheel of gedeeltelijk te niet gaan tengevolge van oorlogsgeweld of eenige ramp van vermogensbestanddeelen sedert 10 Mei 1940 en/of waardevermindering daarvan;

O. dat het bij de formuleering der verbeurdverklaring in de onderhavige uitspraak echter hoogst onzeker is, of dit doel van het Tribunaal inderdaad zal worden bereikt en dit o.a. geenszins het geval zou zijn, indien de op 10 Mei 1940 aanwezige bestanddeelen van het vermogen alle door andere zouden zijn vervangen tengevolge van b.v. aflossing van schulden aan beschuldigde, uitloten van effecten of dergelijke;

O. dat het dan ook veeleer aanbeveling zal verdienen, dat het Tribunaal, in de gevallen, waarin hetzelfde hierboven vermelde doel nastreeft, een bepaald bedrag, of bepaalde tot het vermogen van den beschuldigde behorende goederen, van de verbeurdverklaring van diens geheele vermogen uitsluit, tot eene waarde als in verband met het beoogde doel redelijk schijnt;

O. nog bovendien, dat volgens de van het Tribunaal verkregen inlichtingen, de onderhavige Kamer zich op het standpunt heeft gesteld, dat bij de gegeven formuleering der verbeurdverklaring, de instantie, belast met de executie, te zijner tijd zonder meer het geheele vermogen van de beschuldigde in beslag zou kunnen nemen en executeeren behalve die bestanddeelen daarvan waarvan de beschuldigde mocht aantoonen, dat zij reeds op 10 Mei 1940 deel uitmaakten van zijn vermogen;

O. dat deze meening der betrokken Kamer van het Tribunaal echter niet aanvaard kan worden vermits de executeerende instantie slechts zal mogen executeeren datgene, waarvan vaststaat, dat het verbeurd verklaard is zoodat, ook indien de beschuldigde niets zou aantonen, ingevolge de onderhavige redactie zou moeten vastgesteld worden, welke bestanddeelen van het vermogen reeds op 10 Mei 1940 daartoe behoorden, alvorens tot tenuitvoerlegging der verbeurdverklaring zou kunnen worden overgegaan;

O. dat het Tribunaal zich dan ook kennelijk niet voldoende heeft gerealiseerd, welke moeilijkheden de executie der verbeurdverklaring, zoodals die is uitgesproken, met zich zou brengen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd.

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 463.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT LEEUWARDEN, 6 Dec. 1946. (Mr. Byloma, Mr. van der Schaaf en Idsardi).

Beoordeeling van den Nederlandschen Landstand.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 3.)

Tribunaal Leeuwarden tegen Bauke Bierma, landbouwer, wonende te Lieve Vrouwen Parochie.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, geboren 21 Juni 1893, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. a. terwijl hij zich in 1937 als lid had aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, hiervan na 10 Mei 1940 lid is gebleven en wel tot aan de bevrijding van ons land en bij die Beweging in de jaren 1940 en 1941 de functie van Groepsleider heeft vervuld;

b. zich in of omstreeks het jaar 1942 als lid of anderszins heeft aangesloten bij de Nederlandsche S.S., en de Germaansche S.S., aan de nationaal socialistische beweging der Nederlanden verwante, althans nationaal socialistische organisaties, en bij die S.S. als zoodanig is aangesloten gebleven tot aan de bevrijding;

c. zich als lid heeft aangesloten bij het Nederlandsch Agrarisch Front, een aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante, althans een nationaal socialistische organisatie, daarvan lid is gebleven tot de oplossing van dit Front in den Nederlandschen Landstand, en in dit Front gedurende geruimen tijd de functie van Gemachtigde voor de Gouw Friesland heeft vervuld;

d. aangesloten is geweest bij de nationaal socialistische organisatie, den Nederlandschen Volksdienst;

2. hulp of steun heeft verleend aan den vijand, door:

a. op te treden als waarnemend Hoofd van den Nederlandschen Landstand, een organisatie die, naar hij wist, althans had moeten of kunnen weten in 1941 in het leven was geroepen door den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied (bij verordening 1941) met het doel om — na opheffing van de tot dien bestaande landbouworganisaties — de Nederlandsche Landbouw en Landbouwers onder leiding van collaborateurs dienstbaar te maken aan de belangen van het Duitse Rijk, althans de nationaal socialistische ideëen betreffende het agrarisch leven, ingang te doen vinden onder den Nederlandschen landbouwenden stand, tot welke functie hij is benoemd door den Rijkscommissaris voornoemd, bij zijn beschikking van 21 October 1943;

b. de functie van bestuursraad van de provincie Friesland te vervullen van April 1943 tot 15 April 1945, welke functie naar hij wist, althans had moeten of kunnen

weten, was geschapen door de bezettende macht, teneinde na verwijdering van krachtens de Nederlandsche wetten gekozen leden van de Gedeputeerde Staten der Provinciën, personen die bereid waren met die bezettende macht samen te werken, in te kunnen schakelen bij het bestuur der Provinciën, en teneinde het aldus mogelijk te maken dat de Provinciën werden bestuurd op zoodanige wijze dat het belang van de bezettende macht werd bevorderd;

op grond waarvan hij, beschuldigde, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 21 November 1946 heeft verklaard:

„Ik ben van 1937 tot de bevrijding lid der N.S.B. geweest. Erg vond ik den inval der Duitschers in Mei 1940, maar erger het opsluiten, in dien tijd, van vele oprechte N.S.B.-vrienden. Van 1939 tot 1941 was ik Groepsleider van de N.S.B. Ik sprak wel hier en daar op propaganda-bijeenkomsten der N.S.B. en droeg geregeld het N.S.B.-uniform.

Van 1942 tot de bevrijding ben ik aangesloten geweest bij de Germaansche S.S. Het ging mij alleen om de „geestelijke" waarde der S.S. en niet om het geweld. Daarom wilde ik ook geen wapen of iets dergelijks. Ik had wel een Waffenschein, doch dit was voor een jachtgeweer.

In 1941 sloot ik mij aan bij het Nederlandsch Agrarisch Front. Dit Front had ten doel een centrale organisatie te vormen naast de bestaande boeren-organisatie. In October 1942 werd ik aangesteld tot Waarnemend Hoofd van den Nederlandschen Landstand. Ik nam dit aan omdat ik het verschrikkelijk vond dat de naam van den Landstand door Roskam e.d. werd bezoeeld. Ik erken dat alle door mij te verrichten benoemingen de goedkeuring van de leiding der N.S.B. behoeften. Ik erken bestuursraad van de provincie Friesland te zijn geweest. Dit was uitsluitend een adviseerende functie. Het is mij bekend dat b.v. de gelden, welke door de liquidatie van de Friesche Maatschappij van Landbouw vrij kwamen — ten bedrage van twee ton — zijn aangewend ten behoeve van den Nederlandschen Landstand. Ik kan niet zeggen dat dit geld ten bate van den Boerenstand is aangewend. De tekorten werden aangevuld door heffingen, welke bij parte executie konden worden ingevorderd.”

Post alia:

O. dat de feiten en omstandigheden, vervat in voormelde verklaringen van beschuldigde en in de processtukken, welke verklaringen en processtukken te dezen als bewijsmiddelen worden gebezigd, opleveren even zoovele redengevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat het voormeld bewezen verklaarde

valt onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat de beschuldigde op grond van zijn voorzegd handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het bewezen verklaarde, gelet op den persoon en de persoonlijke omstandigheden van den beschuldigde, en den ernst der voormelde gedragingen, de oplegging wettigt van de hierna te vermelden maatregelen;

O. dat beschuldigde's raadsman nog als verweer heeft aangevoerd, dat beschuldigde steeds heeft getracht het Nederlandsche belang te behartigen; zij het dat hij daarin uiteindelijk heeft gefaald, dat dit verweer echter moet worden verworpen;

O. immers, dat beschuldigde, hoewel hij wist dat hij daartoe niet de rechte man was, op een voor den Nederlandschen Landstand critiek oogenblik, de leiding hiervan op zich heeft genomen en dit heeft gedaan met het doel deze organisatie weer nieuw leven in te blazen;

O. dat hij toen reeds geweten heeft dat de Landstand niet in de eerste plaats een Nederlandsch, maar een Duitsch belang beoogde;

dat hij dit in ieder geval later heeft geweten en toen niettemin met kracht de anti-Nederlandsche tendenz in den Landstand heeft bevorderd;

dat dit o.a. blijkt uit het feit, dat hij een aanhanger was van de S.S.-gedachte, welke beoogde de inlijving van Nederland bij Duitschland;

dat dit ook blijkt uit zijn aangehaalden brief aan Ir. Rijsuijk, waarin hij dezen verbiedt nog langer met de bedrijfsschappen op het gebied van de voedselvoorziening samen te werken;

en voorts uit zijn verklaring ter zitting, luidende dat de Landstand ten doel had een centrale boeren-organisatie te vormen, welke echter niet naast, doch in plaats van, de op dit stuk bestaande, Nederlandsche organisaties diende te treden, en, wanneer dit gelukt zou zijn, op deze wijze den geheelen Nederlandschen Boerenstand rechtstreeks te brengen onder Duitschen invloed;

O. dat de Landstand bovendien ook in dit opzicht werkzaam is geweest ten nadeele van den Nederlandschen boerenstand, dat in de eerste plaats te haren behoeve, de bestaande Nederlandsche boerenorganisaties zijn opgeheven, terwijl voorts de na deze liquidatie, door de verbeurdverklaring, ten behoeve van den Landstand vrijkomende gelden, geheel aan den Landstand ten goede zijn gekomen;

dat deze gelden niet alleen door het gevoerde beheer zijn opgebruikt doch ook, hoewel de Landstand het recht had heffingen op te leggen en bij parate executie in te vorderen, de balans van den Landstand aan het einde nog een zeer belangrijk nadeelig saldo vertoonde;

O. dat mitsdien, waar beschuldigde de leiding en daarmee de verantwoordelijk-

heid op zich heeft genomen, van een organisatie, welke het Nederlandsch belang in belangrijke mate heeft benadeeld, naar het oordeel van het Tribunaal, van hem kon worden geëischt, dat hij thans een aandeel zal bijdragen tot de wederopbouw van Nederland;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat met de op te leggen interneering in aanmerking moet worden genomen dat beschuldigde door zijn gebrek aan capaciteit niet is kunnen worden tot een landelijke figuur zooals Woudenberg, van Geelkerken, Piek en anderen;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende: Verklaart den beschuldigde schuldig aan het voormeld bewezen verklaarde;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, met advies aan de Regeering deze te beperken tot den tijdsduur van drie jaar en zes maanden, en deze te doen eindigen op 15 October 1948;

2. Verbeurdverklaring van het vermogen, zich uitstrekkende en beperkende tot een bedrag van veertig duizend gulden, en zijn radiotoestel;

3. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, voor den tijd van tien jaren, alsmede van het recht openbare ambten te bekleeden voor den tijd van tien jaren;

Verstaat, dat het beheer over het vermogen van den beschuldigde zal worden opgeheven een maand na effectueering der verbeurdverklaring.

No. 464.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (2e Kamer), 17 Sept. 1946.
(Mr. Boelens, Veldstra en Schouten).

Beoordeeling van den Nederlandschen Volksdienst.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 3.)

Tribunaal Amsterdam tegen Kornelis Nicolaas Kamm, stuurman, wonende te Amsterdam, thans gedetineerd in het kamp da Costastraat 64 te Amsterdam, gehuwd met C. J. A. den Held.

Beschuldigd van: dat hij, als Nederlander, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. hulp heeft verleend aan den vijand door als hoofd van de afdeling organisatie te Amsterdam van den Nederlandschen Volksdienst actief mede te werken aan den opbouw van een door dien vijand gewenscht geachte organisatie van de particuliere sociale activiteit in Nederland;

door welke handelingen hij moet geacht worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat de beschuldigde ter zitting van Dinsdag, den 10den September 1946 is verschenen;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

Ik erken hetgeen mij in de dagvaarding is ten laste gelegd en ik ben mij slechts ten deele bewust, dat ik gehandeld zou hebben in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

Gezien de processtukken;

O. dat het Tribunaal, op grond van de verklaringen van den beschuldigde, in verband met de bewijsstukken, bewezen acht hetgeen den beschuldigde in de beschuldiging is ten laste gelegd;

Post alia:

O. immers ten aanzien van den aard der aan den beschuldigde ten laste gelegde gedragingen als hoofd van de afdeling Organisatie van den Nederlandschen Volksdienst, dat daarbij niet in de eerste plaats gelet dient te worden op de sociale activiteit van dien dienst, maar op de, door de organisatoren destijds openlijk verkondigde bedoeling om met dien dienst een fundamenteele verandering te brengen in de ideëele grondslagen van de particuliere sociale activiteit in Nederland;

O. nu, dat wat ook de gebreken mogen zijn geweest in de organisaties, die op gemelde ideëele grondslagen waren gevestigd, een poging tot herziening daarvan onder auspiciën van den vijand van het Nederlandsche volk en zijn karakter, is te rekenen tot de meest ingrijpende aanslagen op den geestelijken weerstand van Nederland en mitsdien tot hulpverlening aan den vijand, die immers beoogde om dien weerstand op alle mogelijke wijzen te breken;

O. bovendien, dat feiten hebben uitgewezen, dat de annexatie van alle op sociaal terrein werkzame particuliere organisaties door den N.V.D. zeer groote schade heeft toegebracht, niet alleen aan de vermogens van die organisaties, maar ook aan de doeltreffendheid van de materiele en geestelijke hulpverlening aan de Nederlanders, die daaraan behoefte hadden, zoodat de beschuldigde, door te handelen als in de beschuldiging is ten laste gelegd, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal, gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan: hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot 16 maanden en 7 dagen en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf den 10den Mei 1945 in vóór-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op heden;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt voor zooveel noodig, dat het bekeer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen dertig dagen, nadat op deze uitspraak het „fiat executie” is verleend.

No. 465.

HOOGHE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
16 Jan. 1947. (Mr. van Berckel).

Geheele beschikking.

K. B. van 23 Dec. 1944, S. No. E 153, art. 7.)

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 2e Kamer, van 24 Sept. 1946 in de zaak tegen Jan Lingsveld, caféhouder, wonende te Rotterdam, thans in verzekerde bewaring in het Bewarings- en Verblijfskamp aan den Kanaalweg te Rotterdam.

De Hooge Autoriteit, enz.;

O. dat beschuldigde — in het kort weergegeven en in zoover thans nog van belang — is telaste gelegd het aan helpers van den vijand, immers een of meer leden van groep 10 der Rotterdamsche politie op het Haagsche Veer, mededeelen, dat C. A. Oomen, de uitdrukking cholera-moffen had gebezigd, althans de Duitschers voor cholera-moffen had uitgescholden, het na het sluitingsuur in café Het Nieuwe Hof Duitschers met meisjes toelaten, het aanvragen van extralevensmiddelenkaarten op Bescheiniging van den S.S. Fürsorge-Offizier en het hebben van vrouwelijken omgang met leden der bezettende macht;

O. dat beschuldigde, bij monde van zijnen raadsman, bij bezwaarschrift bezwaren heeft voorgebracht tegen de uitspraak van het Tribunaal, welke, waar deze ten deele van algemeenen aard zijn, eerst bespreking behoeven;

O. dat de raadsman bij bezwaarschrift in de eerste plaats heeft aangevoerd, dat men niet opnieuw vervolgd kan worden door een Tribunaal voor het zelfde feit, ten aanzien

waarvan men voor een Bijzonder Gerechtshof is vrijgesproken;

O. dat het Tribunaal in het algemeen terecht heeft overwogen, dat inzake hem één bepaalde gedraging vrijspraak door een Bijzonder Gerechtshof een vervolging van een Tribunaal niet uitsluit, immers eenerzijds voor een Gerechtshof een misdrijf met al zijne daartoe behorende elementen wordt telaste gelegd, zoodat het niet aanwezig zijn van een dier elementen tot vrijspraak kan leiden, terwijl de resteerende bewezen elementen voldoende zijn om veroordeeling op grond van de telaste gelegde gedraging te wettigen en voorts het Bijzonder Gerechtshof aan een wettelijke bewijsconstructie gebonden is, die voor het Tribunaal niet geldt;

O. dat wel de veroordeeling voor het meerdere de berechting van het mindere vrijdelt, doch niet vervolging van dit laatste is uitgesloten na een niet geslaagde berechting van het eerste;

O. dat in de tweede plaats is aangevoerd, dat thans het Tribunaal komt tot bewezenverklaring van de telaste gelegde gedraging van het aanbrengen van Oomen bij den S.D. wegens het uiten van de woorden „cholera-moffen”, op grond van dezelfde getuigenverklaringen, welke het Gerechtshof ongenoegzaam oordeelde;

O. dat uit het Ons overgelegde afschrift van de sententie van het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage, gewezen inzake J. Lingsveld, thans beschuldigde, niet blijkt op grond waarvan beklaagde is vrijgesproken van het hem telaste gelegde;

O. dat echter blijktens de uitspraak van het Tribunaal de aan beschuldigde telaste gelegde gedraging sub 1 der dagvaarding is bewezen op grond van beschuldigde's bekentenis in het vooronderzoek en de verklaringen van de getuigen Harmsma en Bongers;

O. dat blijktens de stukken van het vooronderzoek (pag. 6 van prod. 5 rood) beschuldigde wel heeft erkend, dat hij zich tot den S.D. heeft gewend, doch niet terzake van de volgens de telastelegging door Oomen gezegde woorden van cholera-moffen, zoodat zijn opgaven terzake een ontkenning, in elk geval stellig geen bekentenis, inhouden van het hem telaste gelegde;

O. dat getuige Bongers omtrent de geïmputeerde handeling niets heeft medegedeeld en getuige Harmsma wel heeft verklaard pertinent te weten (zonder meer) dat beschuldigde de aanklager van Oomen was, doch omtrent de uitdrukking cholera-moffen slechts zeer vage mededeelingen kan doen;

O. dat op grond van het bovenoverwogene dan ook vooralsnog, eventueel mede doordat de betrokken getuigen niet ter zitting zijn gehoord, het bewijs van een aanklacht van Oomen door beschuldigde terzake van het bezigen van de uitdrukking cholera-moffen niet bewezen is en waar in punt 1 der dagvaarding alleen deze gedraging is telaste gelegd, dit deel der telastelegging als niet bewezen is aan te merken;

O. dat, nu dit zeer belangrijke deel der

telastelegging vooralsnog niet bewezen is te achten, Wij Ons fiat aan den opgelegden maatregel van interneering moeten onthouden, vermits de geadviseerde interneerings-termijn van 2 jaar voor de resteerende door het Tribunaal terecht bewezen verklaarde gedragingen van beschuldigde den maatstaf door het Tribunaal in soortgelijke gevallen aangelegd verre overtreft;

O. ten aanzien van den opgelegden maatregel van verbeurdverklaring van f 2500;

dat blijktens het rapport van den Proc.-Fiscaal beschuldigde slechts f 100 bezit;

dat de echtgenoot van beschuldigde blijktens het proces-verbaal der terechtzitting heeft verklaard, dat bij den beheerder van het vermogen van beschuldigde zich een bedrag van f 1500 bevindt, doch, daarzieten, dat ook dit onvoldoende is om een verbeurdverklaring van f 2500 te rechtvaardigen, eerst een nadere bevestiging van deze opgave had behooren te zijn verkregen, alvorens dit bedrag in de verbeurdverklaring te betrekken, zoodat Wij ook ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak Ons fiat niet kunnen verleenen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 466.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE.

17 Jan. 1947. (Mr. van Berckel).

De maatregel: ontzetting van het recht om zelfstandig handel te drijven, vindt geen steun in het Tribunaalbesluit.

K. B. van 23 Dec. 1944, S. No. E 153, art. 7.)

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 3e Kamer, van 29 Aug. 1946 in de zaak tegen Jan Heining, koopman, wonende te Sleenwijk, thans in verzekerde bewaring in het kamp „Duindorp” te Scheveningen.

O. dat aan den beschuldigde terzake van de hier als overgenomen te beschouwen gedragingen, als in de uitspraak vermeld, zijn opgelegd de maatregelen van interneering en de ontzetting uit een tweetal rechten;

O. dat Wij Ons met twee dezer maatregelen niet kunnen vereenigen, en wel ten aanzien van de interneering, nu deze gedeeltelijk voorwaardelijk is opgelegd, welke vorm van dezen maatregel in het Tribunaalbesluit onbekend is, alsmede ten aanzien van de ontzetting uit het recht om zelfstandig handel te drijven, nu deze maatregel voor den in het Tribunaalbesluit geen steun vindenden tijd van 5 jaren is opgelegd, zoodat in zooverre het fiat moet worden geweigerd;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien

van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregelen van interneering en ontzetting uit het recht om zelfstandig handel te drijven.

No. 467.

HOEGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
16 Jan. 1947. (Mr. van Berckel).

Verbeurdverklaring van toekomstige vermogensbestanddeelen kent het Tribunaalbesluit niet.

K. B. van 23 Dec. 1944, S. No. E 153, art. 7.)

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 7e Kamer, van 7 Nov. 1946 in de zaak tegen Flora Hubertine Johanna Maria Gubbels, gescheiden echtgenoot van Johannes Petrus Maria Pajens, zonder beroep, wonende te 's-Gravenhage.

Gezien een schrijven van den raadsman van beschuldigde, hetwelk op 24 Dec. 1946 bij Ons is ingekomen;

O. dat aan de beschuldigde — in het kort weergegeven — is telastgelegd het lidmaatschap van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, het abonnement op de „Deutsche Zeitung in den Niederlanden“, het goedkeuren, dat een van haar minderjarige dochters lid werd van den Bund Deutscher Mädel, het vertrouwelijk omgang hebben met Deutsche militairen en het toestaan, dat haar minderjarige dochters veelvuldig vertrouwelijk omgang hadden met Deutsche militairen en het koopen van twee huizen, wetende, dat deze huizen aan joodsche eigenaressen toebehoorden;

O. dat het Tribunaal bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen als haar bij de beschuldiging is telaste gelegd en haar deswege heeft opgelegd interneering, met advies deze te beperken tot den tijd door beschuldigde doorgebracht in verzekerde bewaring d.i. tot 14 Augustus 1945, ontzetting van de beide kiesrechten en verbeurdverklaring van

1. de regresvordering, welke beschuldigde bij rechtsherstel ten aanzien van een van de hierboven vermelde perceelen, t.w. het perceel Anna Paulownastraat 53 te Den Haag zal hebben op haar verkooper of degenen, die voor hem eigenaar geweest zijn;

2. de vordering tot terugbetaling der door beschuldigde betaalde kooppenningen, welke beschuldigde zal krijgen, nadat rechtsherstel van het door haar gekochte perceel Tjuchtscheweg 7 te Hilversum zal hebben plaatsgevonden;

O. dat Wij niet kunnen instemmen met de bewezenverklaring van het koopen der beide bovenvermelde huizen met de wetenschap, dat deze aan joodsche eigenaressen toebehoorden;

O. dat beschuldigde ontkend heeft te hebben geweten, dat bedoelde huizen joodsch eigendom waren, zoodat naar ons voorkomt, nu in de beschuldiging niet is gesteld, dat beschuldigde had behooren of kunnen weten, doch uitdrukkelijk en alleen is opgenomen, dat zij wist, dat de huizen aan joodsche eigenaressen toebehoorden, slechts ten aanzien van het huis door haar van de A.N.B.O. gekocht meerbedoelde wetenschap bewezen geacht had mogen worden, doch niet voor wat betreft het niet rechtstreeks van de A.N.B.O. gekochte perceel;

O. voorts, dat de verbeurdverklaring neerkomt op een verbeurdverklaring van toekomstige vermogensbestanddeelen, welke evenwel het Tribunaalbesluit blijkens het bepaalde onder a van art. 6, lid 1, niet kent;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 468.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALMELO (1e Kamer), 10 Febr. 1947.
(Mr. Noyon, Langefeld, van Asselt).

Hulpverlening aan den vijand, door aan dezen een plan ter vernietiging van geallieerde eskaders bommenwerpers voor te leggen.

(Tribunaalbesluit art. 1. 1e lid, 2e alinea.)

Tribunaal Almelo tegen Johan Goswin Evert Groneman, koopman, wonende te Hengelo (O), thans Kamp Wezep, bijgestaan door Mr. Y. W. Kranenburg, adv. te Almelo.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, althans zulks op 10 Mei 1940 geweest zijnde, en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. Lid, althans sympathiseerend lid der N.S.B. is geweest, en voor deze werkzaam is geweest in de navolgende functies:

- a. Districtspenningmeester;
- b. Chef van Dienst Vormings-Inspectie voor het district Overijssel;
- c. Chef van dienst Propaganda-Inspectie District Overijssel;
- d. Chef van dienst Personeele zaken District Overijssel;
- e. Chef van Dienst Ledenregistratie District Overijssel;
- f. Chef van dienst Voorschriften District Overijssel;
- g. Organisatie-Inspecteur voor District Overijssel;

2e. Lid is geweest van de navolgende nationaal-socialistische organisaties of instellingen:

- a. De Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap;

b. De Nederlandsche Volksdienst;
 c. Het Technische Gilde in Nederland;
 3e. Hulp of steun heeft verleend aan handlangers of medewerkers van den vijand, door voor de nationaal-socialistische instelling „Winterhulp Nederland” te collecteeren;

4e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleenen aan den vijand, door aan het „Reichslufffahrtministerium” te Berlijn een brief te schrijven, gedateerd 20 Oct. 1943, waarin hij dit Ministerium middelen aan de hand doet ter verdediging tegen geallieerde bommenwerpers, door hem „feindliche Bomber” genoemd, en in welk schrijven hij de hoop uitspreekt, dat de door hem voorgestelde methode uitvoerbaar zou zijn:

5e. Hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleenen aan handlangers of medewerkers van den vijand, door de functie te vervullen van filmcontroleur voor het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van den 27en Januari 1947 heeft verklaard:

dat hij al het te laste geleide erkende en tevens erkende, al de hierna te noemen stukken, voorzoover zij met zijn naam ondertekend zijn, geteekend te hebben;

Post alia:

Gezien o.m. het navolgende processtuk, waarvan de korte inhoud door den Voorzitter ter zitting is medegedeeld:

Afschrift van een brief, luidende als volgt:

20 Oktober 1943.

„An das Reichslufffahrtministerium,
 Berlin.

Meine Herren,

Wie ich aus Erfahrung weisz, kommt es, und zwar speziell bei Tagesangriffen vor, dasz die feindliche Bomber ziemlich nahe en einander fliegen und deshalb ein gefährliches Ziel bilden für die deutschen Jäger. Obwohl die Verluste des Feindes grosz sind, sind die deutschen Verluste allerdings nicht zu vernachlässigen. Ich habe darum gesucht nach einer Möglichkeit, auf eine andere Weise wie bisher die feindlichen Bomber anzugreifen, wobei die deutsche Verluste so viel wie möglich reduziert werden. Meiner Einsicht nach habe ich in der Tat eine Lösung gefunden, die ich Ihnen unterstehend, zur Untersuchung bekannt gebe. Zirka 300 Meter über den feindlichen Flugzeugen werden leichte deutsche Bomber eingesetzt, welche versehen sind mit einstellbaren Zeitbomben. Diese Bomben detonieren z.B. dann 8 Sekunden nach Entkupplung aus dem Bombenraum. ($S = \frac{1}{2} gt^2$, worin $g = 9,812$ und $t = 8$ Sek. S also = $\frac{1}{2} \cdot 9,812 \cdot 64 = 314$ Meter). Die Konstruktion einer solchen Bombe kann,

meiner Einsicht nach, ziemlich einfach sein. Versuchen mit einer Satzringe oder etwas ähnliches ist die Tempiering genau einzustellen. Die betreffende Bombe detoniert also in der unmittelbaren Gegend des feindlichen Geschwaders und zertrümmert bestimmt einige und beschädigt mehrere Flugzeuge. Wenn sich nach diesem Angriff, wobei mehrere deutsche Bomber eingesetzt wurden, das feindliche Geschwader in seinen Einzelheiten auflöst, so können die deutschen Jäger weiter angreifen. Das Richten der Bomben kann auch keine Schwierigkeiten auf den Wege legen, weil das Ziel, in Verhältnis zu dem Abstände, ziemlich grosz ist, vorausgesetzt, dasz mindestens 12 feindliche Bomber zusammen fliegen. Es wurde mich freuen, wenn Sie meinen Vorschlag Sachverständigen vorlegen wollten, wobei ich hoffe, dasz es sich herausweisen wird, dass überstehende Methode tatsächlich ausführbar ist. Gerne sehe ich zr. Zt. Ihre Antwort entgegen und zeichne indessen, Heil Hitler, w.g. J. G. E. Groneman”.

Post alia:

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van de ernst der gedragingen in verband met de omstandigheden;

O. dat in verschillende ten behoeve van beschuldigde overgelegde verklaringen de nadruk is gelegd op het volkomen gebrek aan politiek begrip en de bijna uitsluitend technische belangstelling van deze beschuldigde, welke als verontschuldigdig voor zijn houding gedurende de bezetting worden aangevoerd; dat de raadsman er op gewezen heeft, dat beschuldigde zich kennelijk nauwelijks bewust is geweest van het landverraaderlijke karakter van den hiervoren opgenomen brief aan het „Reichslufffahrtministerium”, daar hij de copie daarvan met het antwoord daarop rustig tusschen zijn correspondentie heeft bewaard ten bate van de P.O.D. en dat ook deze brief als een uiting van zijn technische uitvindmentaliteit, welke behoefte heeft, de bruikbaarheid van de gedane uitvindingen aan de practijk te toetsen, moet worden gezien; dat het Tribunaal echter, hoezeer deze belichting van beschuldigdes karakter en handelingen voor een gedeelte waar moge zijn, daarin geen reden tot schuldvermindering vermag te zien; dat toch de beschuldigde, een ontwikkeld man en ingenieur, ook al moge hij weinig politiek bewustzijn hebben bezeten, desniettemin zich vrijwillig op het terrein der politiek heeft begeven in een tijd, toen alle rechtgeaarde Nederlanders, al of niet politiek bewust, één waren in hun nationaal gevoel en hun afschuw van en verzet tegen den vijand van het overvallen vaderland, en daarin door het vervullen van diverse functies in de N.S.B. het landverraad gesteund heeft; dat, hoezeer dit op zichzelf verwerpelijk is, beschuldigde zich op véél ernstiger wijze aan positief landverraad heeft schuldig gemaakt, door rechtstreeks

hulp te verleen en aan den vijand door middel van de toezending van een uitvinding, betrekking hebbende op de oorlogvoering, waardoor geallieerde en Nederlandsche legeronderdeelen (vliegtuigen) gemakkelijker door den vijand vernietigd zouden kunnen worden; dat beschuldigde, die toegaf toen een Duitsche overwinning te wenschen, zeer goed moet hebben geweten, wat deze daad beteekende, daar hij geenszins onnoozel is en dan ook de volle verantwoordelijkheid voor deze buitengewoon ernstige, ja misdadige landverraderlijke daad zal moeten dragen; dat deze verantwoordelijkheid niet kan worden weggenomen door de naar voren gebrachte feiten, dat beschuldigde overigens een fatsoenlijk man is en thans van zijn nationaal-socialistischen waan genezen, waarmede het Tribunaal overigens bij de op te leggen maatregelen rekening heeft gehouden;

Gezien de betrekkelijke artikelen, Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1e. Interneering, waarbij in overweging wordt gegeven, een tijdsduur in acht te nemen van 3 jaren, te rekenen vanaf den dag der in hechtenisneming, zijnde 4 April 1945, zoodat de interneering zal eindigen op 4 April 1948;

2e. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 468a.

HOOGHE AUTORITEIT TE'S-HERTOGEN-BOSCH, 14 Januari 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

„Desbewustheid” t. a. v. hulp aan een medewerker van den vijand is niet voldoende aanneemelijk geworden.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 4e Kamer, d.d. 24 September 1946 tegen Willem Jan Boogerd, landbouwer, wonende te Duivendijke;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 24 Augustus 1946 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

1. zich als lid heeft aangesloten bij den Nederlandschen Volksdienst, bij welke, aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante organisatie, hij de functie van organisator heeft vervuld;

2. hulp aan den vijand heeft verleend, door werkzaam te zijn als boerenleider;

3. hulp aan een medewerker van dien vijand heeft verleend, doordat hij:

Bij Mr. W. K. H. Dieleman te Middelburg, die toen in Zeeland een vooraan-

staande functie bij Winterhulp Nederland vervulde, een lijst heeft ingediend, vermeldend de namen van personen, die weinig of niets aan Winterhulp hadden gegeven;

4. blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door woorden van instemming te uiten met het streven van Winterhulp Nederland, zijnde een aan de Nationaal Soc. Beweging der Nederlanden verwante organisatie, en door verschillende vergaderingen van de Nationaal Socialistische Beweging te bezoeken, en te verklaren respect te hebben voor Hitler,

en hij, op grond van dit zijn handelen, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal bij zijn gemelde uitspraak het ten laste gelegde heeft bewezen verklaard — met dien verstande, dat niet bewezen is, dat beschuldigde bij den N.V.D. de functie van organisator heeft vervuld en N.S.B.-vergaderingen heeft bezocht, en dat beschuldigde zijn verklaring respect te hebben voor Hitler vóór de bezetting van ons land heeft afgelegd — en, na te hebben overwogen, dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, hem de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft te bepalen, dat deze interneering geacht wordt reeds te zijn ondergaan gedurende den tijd door den beschuldigde in bewaring doorgebracht, vanaf 9 Mei 1945 tot 11 September 1946;

2. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde tot een bedrag van f 17,000;

3. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. ten aanzien van het ten laste gelegde sub 3, dat het bewezen verklaarde geven van een lijst als daar vermeld op een niet nader bepaalden dag blijkens de uitspraak moet zijn geschied in 1941;

O. dat het dus mogelijk en zelfs aanneemelijk is — gezien de verklaringen van beschuldigde dienaangaande ter openbare zitting en van den getuige de Boer — dat het in den aanvang van dat jaar is geschied;

O. dat toen het karakter van W. H. N. nog niet algemeen bekend was;

O. dat door beschuldigde nog in zijn bezwaarschrift is aangevoerd, dat genoemde Dielemans toen als goed Nederlander bekend stond;

O. dat uit niets is gebleken, dat dit niet het geval was;

O. dat alzoo de „desbewustheid” ten aanzien van dit punt niet voldoende aanneemelijk is geworden;

Weigert het fiat-executie op bovenstaande uitspraak.

No. 469.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
AMSTERDAM** (6e Kamer), 16 Dec. 1946.
(Mr. Dr. Schreuder, Baas, Schouten).

Hulpverlening aan den vijand, door mede te werken aan het ophalen van Joden. Zeven jaar interneering.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 2.)

Tribunaal Amsterdam tegen Klaas Adriaan Brood, kok, wonende te Amsterdam, thans gedetineerd in het kamp te Laren (N.H.).

Beschuldigd van: dat hij, op 10 Mei 1940 Nederlander zijnde en op dien datum reeds den achttienjarigen leeftijd bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. na van omstreeks 1935 tot omstreeks October 1939 lid te zijn geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, hierna te noemen NSB, van omstreeks den zomer 1940 tot het einde van de vijandelijke bezetting wederom als lid bij de NSB aangesloten is geweest;

2. lid is geweest van de Weer-Afdeeling der NSB, hierna te noemen WA;

3. als agent in dienst is geweest van de Vrijwillige Hulppolitie, zijnde dit eene nationaalsocialistische organisatie, als hoedanig hij op 10 Juli 1942 schriftelijk heeft verklaard: „dat hij de nieuwe Europeesche orde voorstaat en bereid is, deze naar zijn beste vermogen te dienen;

4. lid is geweest van het Nederlandsch Arbeidsfront, hierna te noemen NAF, zijnde dit eene nationaalsocialistische organisatie;

5. lid en wijkhoofd is geweest van den Nederlandschen Volksdienst, hierna te noemen NVD, zijnde dit eene nationaalsocialistische organisatie;

6. hulp heeft verleend aan den vijand door:

a. als agent van en gedurende zijn diensttijd bij de vrijwillige Hulppolitie Joden uit hun huizen opgehaald te hebben, zulks tezamen met en onder leiding van de Grüne Polizei;

b. toe te treden tot de hulplandwacht, als hoedanig hij gewapend is geweest met een geweer, bewakingsdiensten heeft verricht en persoonsbewijscontrole heeft gehouden;

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde ter terechtzitting van Maandag 2 December 1946 is verschenen;

Gelet op de verdediging door beschuldigde in het midden gebracht;

Gehoord tevens de echtgenoot van den beschuldigde;

O. dat de beschuldigde ter terechtzitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

dat hij Nederlander was op 10 Mei 1940 en op dien datum reeds den achttienjarigen leeftijd bereikt had; dat hij al hetgeen hem is telastegelegd erkent; dat hij als lid van de NSB en nog geen 45 jaren oud, in de WA moest; dat hij als lid van de WA moest toetreden tot de Vrijwillige Hulppolitie; dat hij bij de Hulppolitie wel Joden moest ophalen, omdat hij den kogel gekregen zou hebben als hij dit zou hebben geweigerd; dat hij echter ontkent ooit getoond te hebben, dat hij dit Joden-ophalen niet erg of zelfs wel leuk vond; dat hij ook nooit angstige uitroepen van opgehaalde Joden heeft nagedaan; dat hij denkt, niet meer dan een keer of zes Joden van huis te hebben opgehaald; dat hij geheel volhardt bij de door hem op 31 October 1946 in het vooronderzoek afgelegde verklaring;

O. dat door den Voorzitter ter terechtzitting de korte inhoud is medegedeeld van de navolgende zich in het dossier bevindende stukken:

1. een procesverbaal van verhoor van beschuldigde in vooronderzoek dd. 31 Oct. 1946, opgemaakt door den door het Tribunaal in deze zaak benoemden Commissaris Mr. J. A. Woltring zakelijk onder meer als voor hem afgelegde en ondertekende verklaring van den beschuldigde inhoudende:

dat hij in Juli of Augustus 1942 eene tien-daagsche opleiding heeft gehad voor de Vrijwillige Hulppolitie; dat hij van begin Februari tot en met Juni 1943 bij de Hulppolitie in dienst is geweest als fourier-kantinehouder; dat hij daar ook wel straatdiensten had, doch alleen 's avonds na tien uur, tot welk tijdstip hij in de kantine was; dat hij hier gewapend was met een revolver; dat hij gedurende voormelde nachtdienst na tien uur Joden heeft moeten ophalen; dat hij dit meermalen gedaan heeft, zeker wel vijf of zes keer; dat dit gebeurde onder commando van de Groene Politie; dat de agenten van de Vrijwillige Hulppolitie hiertoe verplicht waren; dat steeds één Groene met één hulpagent er op uit ging; dat de betreffende Joden door hen uit hun huizen werden gehaald en gebracht werden naar de verzamelplaats op het Daniël Willinkplein; dat hij per avond niet meer dan twee adressen opkreeg; dat hij ook dikwijls gezegd heeft, dat hij een avond verhinderd was; dat zij soms de bewoners niet thuis troffen, doch soms ook wel twee Joden op een adres ophaalden; dat hij erkent destijds deze werkzaamheden niet erg te hebben gevonden dat hij destijds dit ophalen van Joodsche menschen niet als een ernstige fout heeft beschouwd en dan ook niet heeft te kennen gegeven, dat hij dat werk verafschuwde; dat de gewone hulpagenten dit werk circa drie avonden in de week moesten doen van 8 tot 12 uur 's avonds; dat hij echter tot 10 uur ander werk had en dit werk dan ook niet meer dan hoogstens éénmaal in de week gedaan heeft; dat hij bij de Hulppolitie gebleven is tot deze in Juni 1943 werd opgeheven; dat

hij van Juli 1943 tot September 1944 kok is geweest in een hotel van het NAF in Valkenburg; dat hij daar verplicht is ingeschakeld bij de hulplandwacht, waarvoor hij af en toe wachtdiensten heeft gedaan, transformatorhuisjes heeft bewaakt en ook wel persoonsbewijscontrole heeft gehouden; dat hij bij deze controles nooit iemand heeft opgebracht; dat hij bij zijn landwachtendiensten gewapend was met een dubbelloopsjachtgeweer;

2. een procesverbaal van verhoor van beschuldigde en getuigen in vooronderzoek dd. 13 November 1946, opgemaakt door Mr. J. A. Woltring voornoemd, als verklaring van de getuige Neelke van Tuyl zakelijk onder meer inhoudende:

dat beschuldigde haar, getuige, eens verteld heeft, dat hij in dienst was van de Vrijwillige Hulppolitie en daarvoor Joden van huis ophaalde; dat zij, getuige, bij andere gelegenheden, doordat de woningen waarin zij en beschuldigde woonden, zeer gehoorig waren, duidelijk heeft kunnen hooren, dat beschuldigde met zijn vrouw en ook wel met kameraden van de Vrijwillige Hulppolitie over dit weghalen van Joden sprak; dat beschuldigde, naar zij, getuige, bij die gelegenheden duidelijk heeft kunnen hooren, hier veel pret in had; dat zij hem toen ook herhaaldelijk angstige uitroepen van Joodsche menschen heeft hooren nadoen, als „laat mij bij mijn man blijven“ en „laat mij bij mijn kind blijven“;

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust dermate te hebben gedragen in flagranten strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust dermate, zeer ernstige afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers, dat hij vooreerst niet thuis behoort in de Nederlandsche samenleving en derhalve voor langen tijd daaruit dient te worden gewijderd gehouden;

O. dat het Tribunaal geen aanleiding zou hebben gevonden om voor dezen beschuldigde, die niet heeft geschroomd om, als gewillige handlangers van de Grüne Polizei, daadwerkelijken steun te verlenen bij een der meest gruwelijke door den gehaten bezetter gepleegde misdrijven tegen de menschheid, te weten de deportatie van de hier te lande tijdens de vijandelijke bezetting woonachtige Joden, en die bovendien, blijkens zijne eigen verklaring, destijds deze werkzaamheden niet erg gevonden heeft, integendeel, van wien de getuigen van Tuyl en Banen met stelligheid onder eede hebben verklaard, dat hij in dit menschonteerend werk genoegen schepte, zijnde voorts niets gebleken van eenige door den

beschuldigde aangewende moeite om zich aan deze werkzaamheden te onttrekken, te adviseeren tot het beperken van den langst mogelijken maatregel van interneering, ware het niet, dat het onderhavige Rechtscollege den indruk heeft bekomen, dat deze beschuldigde destijds den waren ernst van alle zijne voormelde misdragingen zelf niet ten volle heeft beseft; moettende evenwel het door den beschuldigde ter terechtzitting gevoerde verweer, dat hij ten tijde van zijn diensttijd bij de Vrijwillige Hulppolitie, derhalve in het jaar 1943, niet wist, wat er met de door hem van huis opgehaalde Joden zou gaan gebeuren, worden verworpen, aangezien ieder Nederlander, zoowel de goede vaderlanders als ook de handlangers van den vijand, op dat tijdstip, bijna een jaar, nadat de groote Jodenrazzia's in Amsterdam waren aangevangen, heeft moeten en kunnen beseffen, wat de bedoelingen van den bezetter ten aanzien van de hier te lande woonachtige Joden en hun have en goed waren;

O. dat voormeld bewezen verklaarde, op grond van het hiervoren overwogene, de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal, gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden, het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot 7 jaren en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 18 Mei 1945 in vóór-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op 18 Mei 1952;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen; zulks voorzooveel beschuldigde dit recht nog niet mocht hebben verloren.

No. 469a.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM, 17e Kamer, 13 Jan. 1947.
(Mr. Kotting, Marcelis-Blom, de Bruyn).

Vervallenverklaring van het verzet van beschuldigde tegen eene beschikking tot voorwaardelijke buitenvervolginstelling. Beschuldigde was niet ter zitting verschenen. In geval van tegenspraak ter zitting zou het Tribunaal de zaak ter zitting hebben behandeld, daar bij de intrekking van het verzet door den raadsman van beschuldigde art. 27 lid 1 van het Besluit Politieke Delinquenten niet werd nageleefd.

(Besluit Politieke Delinquenten art. 27, lid 1.)

Tribunaal Amsterdam tegen Robbert Kalff, Directeur Goosische Motorenhandel, wonende te Hilversum.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde en op 20 September 1944 den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun heeft verleend aan den vijand en daardoor tevens voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, door in de jaren 1940 en 1941, handelende als houder van de van de meerderheid der aandelen in de Naamlooze Vennootschap Goosische Motorenhandel, gevestigd te Hilversum, en tevens als eenig directeur daarvan, automobielen op te koopen en te doen opkopen, en deze, na ze zoonodig in zijn voormeld bedrijf te hebben doen herstellen, te verkopen en te leveren aan de Duitse Weermacht, de „Generalbevollmaachtigte für das Kraftfahrwesen“, althans aan de firma Mercedes-Benz te Amsterdam, wetende dat deze voormelde auto's doorverkocht en overdroeg aan de Duitse Weermacht, de Generalbevollmaachtigte für das Kraftfahrwesen, hebbende hij op deze wijze omstreeks 313 automobielen verkocht en geleverd als voormeld, en hebbende hij daarop een winst gemaakt van omstreeks f 29,000;

2. hulp en steun heeft verleend aan den vijand en daardoor tevens voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand door aan Arie Brom, wonende te Hilversum, 6 vrachtwagens te verhuren, wetende, althans behoorende te weten, dat deze door dezen werden gebruikt ten behoeve van werkzaamheden voor de Duitse Weermacht op het vliegveld Soesterberg en in Noord Frankrijk, en hebbende hij daardoor een winst gemaakt van omstreeks f 5000;

Door alle welke handelingen en gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers:

O. dat de beschuldigde niet ter zitting van 30 December 1946 is verschenen;

O. dat beschuldigde bij beschikking van den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam van 10 October 1946, welke beschikking op 19 October 1946 aan beschuldigde is uitgereikt, voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld, onder de in deze beschikking vermelde voorwaarden;

O. dat op 29 October — derhalve tijdig — namens beschuldigde door zijn raadsman Mr. H. W. G. Ras verzet is gedaan tegen voornoemde beschikking;

O. dat beschuldigde bij dagvaarding, d.d. 17 December 1946 betekend, is gedagvaard ter zitting van het Tribunaal van 30 Dec. 1946;

O. dat de raadsman van beschuldigde aan het Tribunaal bij schrijven 19 December

1946 heeft bericht, namens zijn cliënt — de beschuldigde — het verzet tegen de voornoemde beschikking tot voorwaardelijke buitenvervolginstelling te hebben ingetrokken;

O. dat blijkens art. 27, lid 1 van het Besluit Politieke Delinquenten, intrekking van gedaan verzet behoort te geschieden op dezelfde wijze als de aantekening van het verzet ingevolge art. 26 van voormeld besluit moet geschieden;

O. dat uit het bovenvermelde schrijven van den raadsman van beschuldigde niet is te zien dat art. 27 lid 1 van het Besluit Politieke Delinquenten is nageleefd;

O. dat ware zulks wel uit dit schrijven gebleken, het Tribunaal toch daarop geen acht zou kunnen slaan;

O. dat het Tribunaal alleen acht zou kunnen slaan op een bericht van den Procureur-Fiscaal, waarbij het door hem gegeven fiat-behandeling wordt ingetrokken op grond van tijdige en regelmatige intrekking van het verzet door den beschuldigde;

O. dat, bij gebreke van dusdanige intrekking van het fiat-behandeling, het Tribunaal gehouden is, de zaak te behandelen en uitspraak te doen;

O. dat het Tribunaal weliswaar in de onderhavige zaak geen fiat-behandeling heeft kunnen vaststellen, doch aanneemt dat dit is gegeven, waar het dossier aan het Tribunaal door den Procureur-Fiscaal werd „ter beschikking gesteld wegens onbeperkt verzet“;

O. dat het Tribunaal dus op de beweerde intrekking van het verzet geen acht kan slaan en tot behandeling moet overgaan;

O. dat beschuldigde niet ter zitting is verschenen;

O. dat derhalve het verzet vervallen verklaard moet worden;

Gezien de betrekkelijke Wetsartikelen, waaronder art. 30 Besluit Politieke Delinquenten;

Uitspraak doende:

Verklaart het verzet vervallen.

No. 470.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (6e Kamer). 6 Jan. 1947. (Mr. Dr. Schreuder, Baas, Schouten).

Dienstneming bij de „Front Aufklärungs Truppe“ en bij de „Gehelme Feldpollzel“.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 2).

Tribunaal Amsterdam tegen Jan Hamstra, chauffeur, wonende te Amsterdam, thans gedetineerd in het kamp te Laren (NH).

Beschuldigd van: dat hij, op 10 Mei 1940 Nederlander zijnde en op dien datum reeds den achttienjarigen leeftijd bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa: hulp heeft verleend aan den vijand door:

1. in dienst te zijn geweest van de Organisation Todt, hierna te noemen OT;

2. in dienst te zijn geweest van het Nationaal Socialistische Kraftfahr Korps, hierna te noemen NSKK;

3. in dienst te zijn geweest van de Meldekopf Holland van de Front Aufklarungs Truppe 365;

4. in dienst is geweest van de Geheime Feldpolizei te Amstelveen;

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde ter terechtzitting van Maandag 23 December 1946 is verschenen, bijgestaan door den hem op zijn verzoek toegevoegden raadsman, Mr. J. A. Kramer, advocaat te Amsterdam;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

Gehoord tevens de echtgenoot van den beschuldigde;

O. dat de beschuldigde ter terechtzitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

dat hij Nederlander was op 10 Mei 1940 en op dien datum reeds den achttienjarigen leeftijd bereikt had; dat hij het hem telastegelegde erkent; dat hij omstreeks Jan. 1942 weer werkloos werd en kort daarna, na drie of vier oproepingen van de Arbeidsbeurs, bij de OT terechtgekomen is; dat hij van de OT automatisch is overgeschakeld naar het NSKK; dat hij ongeveer anderhalf jaar hiervoor in Duitsland en Rusland is werkzaam geweest, onder andere ook geruimen tijd in Charkow; dat hij omstreeks Juni 1943 weer in Nederland terugkwam en toen door middel van zijn vrouw, die herhaaldelijk bij hun burens ging koken, ook contact met die burens heeft gekregen; dat hij toen tevens graag een Ausweis wilde hebben om niet weer weg te moeten en dat hij zoodoend zich door zijn buurman Keller heeft laten beïnvloeden en door diens bemiddeling in dienst is getreden van de Meldekopf Holland van de Front Aufklarungsgruppe 365; dat hij erkent, dat hij daar in dienst trad met de uitgesproken bedoeling van de Duitschers, dat hij zich zou indringen in ondergrondse organisaties; dat hij erkent, zich voor de Duitschers beschikbaar te hebben gesteld, om spionnage-inlichtingen en mededeelingen over geallieerde vliegtuigen te geven en dergelijke werkzaamheden te verrichten; dat hij dit echter in werkelijkheid nooit gedaan heeft; dat hij na circa vier weken door Kossman, den chef van die Meldekopf, ontslagen is, naar zijn, Kossman's zeggen, omdat hij, beschuldigde, voor het werk, waarvoor hij aangenomen was, niet geschikt was; dat hij op Kossman's aanraden toen naar de Geheime Feldpolizei in Amstelveen gegaan is; dat hij daar inderdaad in dienst kon treden en daar ook in dienst is getreden; dat hij hier echter nog korter in dienst is geweest dan bij de Meldekopf; dat hij ook voor de Geheime Feldpolizei niet

actief werkzaam is geweest; dat hij hier ook geen salaris, doch alleen eenige malen levensmiddelen mee heeft gekregen naar huis; dat dit was in of omstreeks Februari 1945;

Post alia:

O. dat voormeld bewezen verklaarde, op grond van het hiervoor overwogene, de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunal, gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden, het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen; hebbende het Tribunal hierbij in aanmerking genomen eenerzijds dat de beschuldigde door circa anderhalf jaar blijkens zijne eigen verklaring in Rusland en Duitsland in actieven dienst te zijn geweest van de OT en het NSKK in ernstige mate hulp heeft verleend aan den vijand, anderzijds, dat niet is gebleken, dat hij in dienst van de Meldekopf Holland van de Front Aufklarungs Truppe 365 en van de Geheime Feldpolizei te Amstelveen aanmerkelijken actieven steun aan den vijand heeft verleend;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoor is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot drie jaren en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 23 Juli 1945 in vóór-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op 23 Juli 1948;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen; zulks voorzoo veel beschuldigde dit recht nog niet mocht hebben verloren.

No. 470a.

HOOGHE AUTORITEIT TE'S-HERTOGEN-BOSCH, 10 Februari 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Geheele beschikking.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunal voor het Arrondissement Middelburg, 1e Kamer, d.d. 21 November 1946 in de zaak tegen Eulalie Elisabeth Wilhelmina van Wageningen, zonder beroep, wonende te Goes, (thans Kamp Groede).

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 9 October 1946 is ten laste gelegd:

dat zij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. nadat zij zich omstreeks 1938 als lid had aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, zij als zoodanig bij die beweging is aangesloten gebleven;

b. zich als lid heeft aangesloten bij de NSVO en den NVD, zijnde aan genoemde beweging verwante organisaties;

c. als Gewestelijk Meisjesleidster en als Landelijk Inspectrice is werkzaam geweest voor den aan meergenoemde beweging verwanten Nationalen Jeugdstorm, welke werkzaamheden o.m. bestonden uit het leiden van vergaderingen, bijeenkomsten en demonstraties, alsmede uit het inspecteeren van afdelingen van dien Jeugdstorm en het geven van politieke vorming in Nationaal Socialistischen geest aan leden dier organisatie;

d. openlijk heeft doen blijken van ingenuïteit met den vijand, doordat zij een cursus van de Bund Deutscher Mädel in Duitsland gevolgd heeft;

e. de propaganda voor de onder a genoemde beweging heeft bevorderd, door te colporteren met het N.S.B.-blad „Volk en Vaderland”;

en zij op grond van dit haar handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal na bewezen te hebben verklaard, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de beschuldiging aangegeven wijze en na te hebben overwogen, dat zij daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, haar heeft opgelegd de volgende maatregelen:

1. interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, dat een tijdsduur van twee jaren in acht genomen dient te worden, ingaande heden 21 November 1946, zoodat deze zal kunnen eindigen op 21 November 1948, met bevel tot inbewaringhouding;

2. verbeurdverklaring van het bedrag van vijf en twintig honderd gulden (f 2500) en de sieraden, aan beschuldigde toebehorende en haar ontnomen bij haar arrestatie te 's-Gravenhage in Mei 1945, alsmede van haar inboedel, voor zoover die op den dag van deze uitspraak aan derden in bruikleen is gegeven;

3. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat het Tribunaal in verband met een namens beschuldigde gevoerd, en bij bezwaarschrift weder naar voren gebracht, verweerd, dat zij niet desbewust heeft gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, omdat zij niet de opzet heeft gehad uie belangen te schaden heeft overwogen;

„O. dat evenwel het Tribunaalbesluit niet eischt opzet gericht op een gevolg, maar in art. 1 van dat Besluit slechts gesproken

wordt van geacht moet worden door haar handelen desbewust te hebben gehandeld in strijd met genoemde belangen;

„O. dat dus niet het bewijs van het opzettelijk handelen geleverd dient te worden, maar het voldoende is, dat het Tribunaal de overtuiging heeft bekomen, dat de beschuldigde voorzien kon, dat door haar handelen het belang van het Nederlandsche volk zou worden geschaad;

„O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat zulks in casu stellig het geval is, wijl beschuldigde ter zitting den indruk maakte een zeer ontwikkelde vrouw te zijn, hetgeen door haar raadsman ten overvloede in zijn pleidooi met zooveel woorden werd bevestigd en van haar derhalve redelijkerwijze verwacht mag worden, dat zij tijdens de bezetting geweten heeft, dat zij, door lid te blijven van de N.S.B., aan den vijand steun verleende, hetgeen uiteraard in strijd is met het belang van het Nederlandsche volk”;

O. dat wij ons met de eerste der hiervoor aangehaalde overwegingen van het Tribunaal geheel vereenigen;

O. dat de tweede der hiervoor geciteerde overwegingen van het Tribunaal in zoverre juist is, dat een Tribunaal, eenmaal de overtuiging hebbend, dat een beschuldigde kon voorzien, dat door diens handelingen de belangen van het Nederlandsche volk werden geschaad, als regel ook tot de conclusie zal komen, dat die beschuldigde geacht moet worden desbewust te hebben gehandeld in strijd met die belangen;

O. dat die conclusie echter niet noodzakelijk uit het „kunnen voorzien” van een beschuldigde behoeft te worden getrokken;

O. dat het Tribunaal derhalve niet kan volstaan met het constateeren der evengemelde mogelijkheid, doch eene beslissing moet nemen over de vraag, of de betrokken beschuldigde ten aanzien van alle der te zijnen laste bewezen verklaarde gedragingen, dan wel ten aanzien van een of meer daarvan, geacht moet worden zich „desbewust” te hebben gedragen en slechts ter zake van die gedragingen ten aanzien waarvan dit is aangenomen maatregelen mag opleggen;

O. dat het Tribunaal in de derde der aangehaalde overwegingen ten aanzien van het lid zijn van beschuldigde der N.S.B. kennelijk heeft willen beslissen, dat zij te dien aanzien geacht moet worden zich „desbewust” te hebben gedragen;

O. dat het Tribunaal echter nagelaten heeft een dergelijke beslissing te nemen ten aanzien van de verdere gedragingen der beschuldigde ter zake waarvan haar maatregelen werden opgelegd;

O. dat, nu de door het Tribunaal ten aanzien der „desbewustheid” gegeven beslissing beperkt is gebleven als voormeld, de oplegging van maatregelen ter zake van de gezamenlijke ten laste van beschuldigde bewezen verklaarde gedragingen niet voldoende gemotiveerd is;

O. dat mitsdien gewichtige redenen be-

staan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 471.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALMELO (4e, thans 3e Kamer), 7 Febr. 1947. (Mr. Barnasconi, Dr. Bommel van Vloten, Borg).

Het tribunaal als volksgerecht heeft rekening te houden met de in de meerderheid van het volk levende opvattingen omtrent de berechting van politieke delinquenten, ook wanneer deze opvattingen na verloop van tijd zich wijzigen, en dient ook speciaal te letten op de wijze, waarop deze gewijzigde opvatting in de volksrechtspraak tot uiting komt.

Tribunaal Almelo tegen Dirk Hendrik Helsdingen, kelnier, wonende te Enschede, thans Kamp „Beenderribben”, Steenwijkerwold.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, althans zulks op 10 Mei 1940 geweest zijnde, en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. Lid, althans sympathiseerend lid is geweest van de N.S.B., tot September 1944;

2e. Lid is geweest van het Nederlandsch Arbeidsfront, zijnde een nationaal-socialistische organisatie of instelling.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

Geschiedende deze nieuwe behandeling van de zaak op grond van het feit, dat de Hooge Autoriteit, aangewezen tot het verlenen van het fiat-executie, dit op 28 Nov. 1946 heeft geweigerd, ten aanzien van de opgelegde maatregel van interneering op de uitspraak van de Eerste Kamer van het Tribunaal van 21 Jan. 1946.

Gezien de processtukken, waaronder:

Een proces-verbaal van de openbare terechtzitting van de Eerste Kamer van dit tribunaal van 14 Jan. 1946;

De uitspraak van genoemde Kamer van 21 Jan. 1946, waarbij bewezen is verklaard, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen en waarbij aan beschuldigde de navolgende maatregelen zijn opgelegd:

1e. Interneering, waarbij in overweging is gegeven, den tijdsduur te bepalen op twee jaar en zes maanden, vanaf den dag der arrestatie, zijnde 24 April 1945, zoodat deze eindigt op 24 October 1947;

2e. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen:

De beschikking van de Hooge Autoriteit, aangewezen tot het verlenen van het fiat-executie dd. 28 Nov. 1946, waarbij het fiat-executie op voormelde uitspraak ten aanzien van de opgelegde maatregel van interneering werd geweigerd;

O. dat, nu het fiat-executie behalve ten aanzien van voornoemde maatregel is verleend, het Tribunaal thans alleen uitspraak omtrent die maatregel heeft te doen;

O. dat het Tribunaal niettemin, teneinde zich een volledig beeld van de zaak te vormen, ter openbare terechtzitting van 24 Jan. 1947 de zaak opnieuw heeft behandeld, van welke behandeling een proces-verbaal is opgemaakt;

O. alnu omtrent de op te leggen maatregelen:

dat de bewering van den beschuldigde, als zou hij alleen lid van de N.S.B. zijn geworden, om zijn uitzending naar Duitschland te voorkomen, niet erg aannemelijk klinkt, nu hij bovendien lid van het N.A.F. geweest is en bovendien ter terechtzitting heeft toegegeven, geabonneerd te zijn geweest op „Volk en Vaderland” en bijdragen voor een N.S.B.-fonds te hebben gegeven:

dat het Tribunaal — mede op grond van zijn uitlating ter terechtzitting, dat hij noch anti- noch pro-Duitsch was — den beschuldigde beschouwt als iemand, die wellicht niet rechtstreeks landverraderlijk was, maar dan toch zonder eenig nationaal besef en vrijheidszin;

dat dergelijke lieden een gevaar zijn voor hun land, gelijk in de bezettingstijd dan ook wel is gebleken, zoodat het volkomen begrijpelijk en verantwoord is, dat de Eerste Kamer van dit Tribunaal een interneeringsduur van 2½ jaar geadviseerd heeft;

dat evenwel een Tribunaal of volksrecht rekening heeft te houden met de in de meerderheid van het volk levende opvattingen omtrent de berechting van politieke delinquenten, ook wanneer deze opvattingen zich na verloop van tijd wijzigen; en speciaal ook dient te letten op de wijze, waarop deze gewijzigde opvattingen in de volksrechtspraak tot uitdrukking komen; in verband waarmede deze Kamer, mede ter voorkoming van onrechtvaardige verhoudingen tusschen de aan verschillende delinquenten opgelegde maatregelen, ten aanzien van dezen beschuldigde een andere maatstaf moet aanleggen, dan de Eerste Kamer destijds, volkomen terecht, heeft gebruikt;

dat volgens deze maatstaf de beschuldigde hoe weinig vaderlandsch- en vrijheidlievend zijn houding ook is geweest, geen langere interneering behoeft te ondergaan, dan de ruim 21 maanden, die hij thans reeds in detentie resp. interneering heeft doorgebracht;

Gezien de betreffende artikelen;

Uitspraak doende:

Legt — met vernietiging in zoverre van de uitspraak van de Eerste Kamer van dit Tribunaal dd. 21 Jan. 1946 aan den beschuldigde de navolgende maatregel op:

Interneering, waarbij in overweging wordt gegeven, den tijdsduur daarvan gelijk te stellen aan de reeds ondergane detentie, zoodat geen verdere interneering meer door den beschuldigde behoeft te worden ondergaan.

Gelast de onmiddellijke invrijheidstelling van den beschuldigde.

Bevestigt voormelde uitspraak van 21 Januari 1946 voor zooveel noodig voor het overige.

No. 471a.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (3e Kamer), 17 Januari 1947. (Mr. Stheeman, Mr. Reitsma en Hoogland).

Hulp en steun aan den vijand door middel van perspublicaties.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Amsterdam tegen Edzard Johan Modderman, journalist, wonende te Amsterdam, thans gedetineerd in het kamp „De Vlijt” op Texei, gehuwd met Helena Lamberta Verschoor.

Beschuldigd van, zooals de beschuldiging ter zitting is gewijzigd, dat hij, op 10 Mei 1940 Nederlander zijnde en op 20 September 1944 den leeftijd van achttien jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

A. zich als begunstigd lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisatie de „Nederlandsche SS” en blijk heeft gegeven van zijn instemming met het streven dezer organisatie door haar insigne op zijn kleeding te dragen en als redacteur voor haar weekblad „Storm SS” werkzaam te zijn;

B. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door toe te treden tot de Landwacht Nederland, zich gewapend en gekleed in de uniform der Landwacht in het openbaar te vertoonen en tezamen met zijn broer Sybren Berend Modderman een blad voor de Landwacht te redigeeren;

C. hulp en steun heeft verleend aan den vijand, door werkzaam te zijn terzake van het uitoefenen van censuur op de Nederlandsche dagbladpers;

D. hulp en steun heeft verleend aan den vijand en openlijk van zijn ingenomenheid met den vijand heeft doen blijken door de in het weekblad „Storm SS” gepubliceerde artikelen van zijn hand, dan wel onder zijn verantwoordelijkheid als hoofdredacteur daarin openbaar gemaakt; onder meer de artikelen „Leider zijn” van 28 Mei 1943 en „Wervelwind” van 18 Juni 1943, waarin hij de Nederlandsche regering te Londen en de geallieerden beleedigt, de artikelen „Aanteekeningen bij de illegale pers” van 29 April 1945 en „Uit de illegaliteit” van 4 Mei 1945, waarin hij de illegaliteit smaadt,

de artikelen „De Führer te Berlijn” van 29 April 1945, „Wij van de SS” van 29 April 1945 en „Heil Hitler” van 4 Mei 1945, waarin hij Adolf Hitler verheerlijkt, de artikelen „Wankunst” van 14 Mei 1943, „Reichsschule Valkenburg” van 21 Mei 1943, „Jongensleven” van 21 Mei 1943 en „Kunsthandel en Joodsche kunst” van 28 Mei 1943, waarin hij de rassenleer en de theorie van „Bloed en Bodem” aanprijst, de artikelen „In Salomo's tempel” van 7 Mei 1943, „Amerika in de klauwen van Juda” van 28 Mei 1943 en „Groenteschaarschte” van 2 Juli '43 waarin hij het antisemietisme propageert, en de artikelen „Afscheid” van 4 Juni 1943, „Lord Wanhoop” van 11 Juni 1943 en „Vijf procent” van 18 Juni 1943, waarin hij de tegen de Joden genomen maatregelen toejuicht;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en/of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

Gehoord den beschuldigde, in zijn verdediging bijgestaan door zijn raadsman Mr. B. Stoppelsteen advocaat te Amsterdam;

O. dat de beschuldigde ter zitting zake-lijk onder meer heeft verklaard:

Op 10 Mei 1940 was ik Nederlander. In Augustus of September 1941 ben ik begunstigd lid geworden van de Nederlandsche SS later geheeten Germaansche SS in Nederland. Ik was één der eerste leden en had stamboeknummer 6. Als redacteur van Storm moest ik van een nationaal socialistische organisatie lid zijn, de NSB verwierp ik en dus koos ik de SS. In April 1941, bij de oprichting van het weekblad „Storm SS” ben ik medewerker geworden, later werd ik redacteur. Van de in de beschuldiging genoemde artikelen zijn die uit 1945 wel onder mijn verantwoordelijkheid als hoofdredacteur gepubliceerd, maar niet alle door mij geschreven. De artikelen „Heil Hitler” en „De Führer te Berlijn” heb ik zelf geschreven, de andere uit 1945 niet. Voor de artikelen uit 1943 ben ik als schrijver mede verantwoordelijk. Wij de drie redacteuren, schreven de artikelen gezamenlijk door in elkaars copie te veranderen, te schrappen en in te voegen. Wat nu precies van mij is, is moeilijk meer te zeggen. Het artikel „Reichsschule Valkenburg” is van mijn hand evenals „Jongensleven”.

Het insigne der SS bezat ik, maar ik droeg het zelden. Ik ben toegetreden tot de hulplandwacht en heb de uniform gedragen en een geweer gehad. Eigenlijken dienst heb ik niet gedaan. Met mijn broer Sybren Berend heb ik een blaadje voor de Landwacht geredigeerd. De inhoud bestond uit hier en daar wat politiek en voor de rest ontspanning. Er is geen sprake van dat ik ooit censuur zou hebben uitgeoefend op de Nederlandsche pers;

O. dat blijkens amtseedig procesverbaal dd. 7 Mei 1946 van den onbezoldigd rijksveldwachter Willem Slob te diens overstaan Abraham Willem Hansen, chef druk-

kerij „Arbeiderspers” te Amsterdam o. m. heeft verklaard:

In 1940 of 1941 heb ik E. J. Modderman voor het eerst leeren kennen. Hij was hier werkzaam als redacteur van Storm, Strijdblad der Germaansche SS in Nederland”, later was hij ook nog redacteur van het weekblad „De Waag” beide bladen werden hiër, (bij de N. V. Arbeiderspers, Hekelveld te Amsterdam) gedrukt. Door mijn functie van chef van de drukkerij kwam ik dikwijls met hem in aanraking. Hij droeg altijd het insigne van de Germaansche SS. Na September 1944 heb ik hem meermalen gezien in een grijze militaire uniform, hij deed toen dienst bij de Landwacht te Deventer, doch kwam meermalen hiër. In Deventer heeft hij in dien tijd ook een blaadje uitgegeven genaamd de „Landwacht”, dit werd niet hiër gedrukt.

Post alia:

O. dat het Tribunaal op grond van de eigen verklaring van den beschuldigde ter zitting en van de verklaring van den getuige Hansen tegenover den rechercheur alsmede van de processtukken, een en ander voorzooft aangehaald bewezen acht, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven en gekwalificeerde wijze heeft gedragen;

O. dat, al is dit niet uitdrukkelijk in de van de zijde van beschuldigde gevoerde verdediging geformuleerd, uit hetgeen hij zelf in het midden heeft gebracht, het verweer kan worden afgeleid, dat hij niet bewust zich heeft gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

dat echter, naar het Tribunaal de desbetreffende woorden van art. 1 van het Tribunaalbesluit meent te moeten verstaan, met het Nederlandsche belang strijdig zijn gedragingen, welke de opheffing van Nederland als onafhankelijke, zelfstandige staatkundige eenheid bcoogen;

dat nu klaarblijkelijk beschuldigde's streven daarop juist was gericht, hebbende hij ook zijn verwerping van de NSB hieruit verklaard dat deze beweging „staatsch” was d. w. z. op het behoud van de staatkundige zelfstandigheid van het Nederlandsche volk was gericht, terwijl hij, beschuldigde, zich stelde op het „volksche” standpunt, derhalve de politieke gemeenschap der germaansche volken, onder leiding van Adolf Hitler op het oog had;

dat beschuldigde's aldus gericht streven mitsdien met het Nederlandsche belang in gemelden zin onverenigbaar was;

O. dat het Tribunaal bovendien de overtuiging heeft, gelijk van beschuldigde's zijde ook niet is betwist, dat beschuldigde door zijn bewezen gedragingen desbewust afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal deswege gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, zijn persoon en zijn persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

dat beschuldigde, ongetwijfeld moet wor-

den gerekend tot het betrekkelijk geringe, maar daardoor voor de beïnvloeding der massa ten gunste van den vijand voor dezen des te kostbaarder aantal Nederlanders, dat zich in dienst van de zaak des vijands heeft gesteld;

dat de invloed ten kwade van beschuldigde als intellectueel nog te grooter was, doordat hij werkzaam was op het terrein der publieke voorlichting (periodieke pers);

dat hij vooral als medewerker achtereenvolgens verantwoordelijk redacteur van het orgaan der Nederlandsche SS, later Germaansche SS in Nederland sinds de oprichting van dat weekblad in April 1941 zijn activiteit stelselmatig er op heeft gericht, het Nederlandsche volk te overtuigen tot de vijandelijke, den grondslag onzer nationale samenleving aantastende ideologie, ons volk te verzoenen met de uit oogpunt van recht en menselijkheid ten eenenmale ontoelaatbare maatregelen, door den bezetter tegen volk en volksgroepen genomen, het volk los te weken van onze Regeering te Londen en onze geallieerde bondgenooten, en het geestelijk te ontwapenen tegenover de gedachte van aansluiting bij of inlijving door Duitschland;

dat daarvan de hierboven aangehaalde, gedeeltelijk overgenomen artikelen van beschuldigde's hand en/of onder zijn redactionele verantwoordelijkheid openbaar gemaakt, waarvan voornaamheid van toon zeker niet een der kenmerken is, en welke voorts, voorzover zij betrekking hebben op onze Joodsche landgenooten, blijken geven van een verbijsterende hardheid en afwezigheid van elk menschelijk gevoel, evenzooft voorbeelden zijn;

dat de beschuldigde door deze de verzetsgeest van ons volk ondermijnende werkzaamheid mede verantwoordelijk te stellen is voor de afdwaling van talloos velen met gering onderscheidingsvermogen op den weg van het landverraad of wel hun volharding in ontrouw jegens het vaderland;

dat het Tribunaal uit niets is gebleken dat beschuldigde over zijn daden berouw gevoelt;

dat het Tribunaal dan ook een lange internering van den beschuldigde noodig oordeelt;

dat beschuldigde voorts niet meer kan worden geacht de in het algemeen belang vereischte waardigheid en betrouwbaarheid (in nationalen zin) te bezitten voor het bekleeden van ambten zoomede het uitoefenen van functies, welke hem invloed zouden verschaffen op de pers, terwijl hem tevens de mogelijkheid dient te worden ontzomen invloed uit te oefenen op het bestuur van de staat;

O. dat het Tribunaal ten aanzien van het zooveen vermeld recht van uitoefening van functies, welke den beschuldigde invloed zouden verschaffen op de pers, doet opmerken, zulks in verband met een recente beslissing van de Hooge Autoriteit te Amsterdam (Tribunalen in Nederland onder no. 385), dat het Tribunaal heeft na te gaan, voor welke der ter beschikking

staande maatregelen beschuldigde in aanmerking komt;

dat tot dezulke die van ontzetting van bedoeld recht zonder twijfel behoort;

dat het Tribunaal dien maatregel dan ook slechts achterwege zou mogen laten, indien deze maatregel, dan wel een van verdere strekking, door de betrokken zuiveringsinstantie aan den beschuldigde reeds was opgelegd;

dat dit evenwel niet het geval is;

dat het Tribunaal wellicht aanleiding zou hebben gevonden, zijn uitspraak in deze zaak aan te houden, ingeval een uitspraak op bedoeld punt door gemelde instantie binnen redelijken tijd zou kunnen worden verwacht, teneinde met deze uitspraak bij zijn uitspraak rekening te kunnen houden, evenwel voor het Tribunaal geen de minste waarborg bestaat, dat beschuldigde's be-rechting door meergemelde instantie bin-nen afzienbaren tijd zal zijn geschied;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en gekwalificeerd en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaal-besluit.

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot zes jaren en daarop in min-dering te brengen den door beschuldigde van 14 Mei 1945 af in vóór-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op 14 Mei 1951;

2. Ontzetting van het recht om ambten te bekleeden;

3. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

4. Ontzetting van het recht om bij een dagblad of andere periodiek een journalistie-ke of leidinggevende niet-journalistieke functie te bekleeden;

Bepaalt voorzoveel noodig dat het be-heer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen drie maanden nadat de interneering is beëindigd.

No. 472.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT (1e Kamer), 6 December
1946. (Mr. Dr. Kruyff, Dr. Wieringa en
van Baalen).

Verwerping van een beroep op overmacht.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Utrecht tegen Willem Adriaan Endlich, waterbouwkundige, wonende te Zuilen, thans verblijvend in het Bewarings-en Verblijfskamp te Milligen, raadman Mr. H. G. Kuperus, adv. te Utrecht.

Beschuldigd van: dat hij, die geboren is op 4 October 1907, Nederlander zijnde, tij-dens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

1. als lid aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Ne-derlanden;

2. hulp of steun heeft verleend aan den vijand door van Augustus 1940 tot Mei 1945 ten behoeve van den vijand werkzaamhe-den te verrichten, bestaande onder meer in den aanleg van wegen in Duitschland, de Oekraïne en andere door den vijand bezette gebieden, zulks aanvankelijk in dienst van verschillende Deutsche ondernemingen, daarna in dienst van, in elk geval ten be-hoeve van de Organisation Todt, in welken tijd hij gekleed was in de uniform dier or-ganisatie, met om de mouw een haken-kruis-band;

3. van nationaalsocialistische gezindheid heeft blijk gegeven

a. door brieven te onderteekenen met „Hou Zee”;

b. door eenige zijner kinderen de Deut-sche Schule te doen bezoeken;

4. voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand genomen maatregelen

a. door in den winter 1942/1943 door be-middeling der Nationaal Socialistische Deutsche Arbeiter Partei een extra kolen-toewijzing te verkrijgen;

b. door omstreeks 1943 door bemiddeling der onder 1 genoemde Beweging een vrij-stelling te verkrijgen van den inleverings-plicht van radio-ontvangtoestellen.

op grond van welke gedragingen hij ge-acht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

Gezien de processtukken;

Post alia:

O. dat de in de bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandig-heden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen ver-klaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met dien verstande, dat het Tri-bunaal niet bewezen acht hetgeen aan be-schuldigde in punt 4 der dagvaarding is te laste gelegd;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben ge-dragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat de raadman van beschuldigde als verweer heeft aangevoerd:

dat beschuldigde na 1939 geen lid meer is geweest van de N.S.B.:

dat hij toen immers, tengevolge van de een of andere ministerieele beschikking, in-houdende een verbod voor politieke partijen om „filialen” in het buitenland te hebben, als lid der N.S.B. is geschrapt, daar be-schuldigde in dien tijd in Duitschland woonde;

dat beschuldigde door de Duitschers is gedwongen om dienst te nemen bij de Or-ganisatie Todt en zich ten aanzien van dit

hem te laste gelegde feit daarom op overmacht beroept;

dat beschuldigde, zooals hij ter zitting heeft uiteengezet, om zuiver practische redenen zijn kinderen de Deutsche Schule heeft doen bezoeken en derhalve in deze gedraging geen blijk geven van nationaal-socialistische gezindheid kan worden gezien;

O. ten aanzien van dit verweer:

dat met het ten aanzien van punt 1 der dagvaarding gevoerde verweer kennelijk wordt gedoeld op art. II der wet van 13 Mei 1939, S. 200, tot wijziging en aanvulling van de wet van 22 April 1855, S. 32, waarbij art. 3 van laatstgenoemde wet in dier voege werd gewijzigd, dat „eveneens” met de openbare orde strijdig werd geacht, — en derhalve was verboden —, „de Nederlandse staatkundige vereeniging, waaraan vreemdelingen door lidmaatschap of op andere wijze deelnemen of welke hare werkzaamheid uitstrekt tot het buitenland”;

O. dat de Nationaal Socialistische Beweging door dit voorschrift inderdaad genoodzaakt werd haar activiteit in het buitenland, dus ook in Duitschland, te staken, doch deze wetsbepaling, naar het oordeel van het Tribunaal, nog niet impliceert, dat een in het buitenland verblijvende of woonachtige Nederlander geen lid zou mogen zijn van een „Nederlandsche Staatkundige Vereeniging”, zoodat het Tribunaal de bewering van beschuldigde, dat hij tengevolge van bedoelde wetswijziging als lid der Nationaal Socialistische Beweging zou zijn geschrapt. — welke bewering hij ook door niets heeft weten te staven —, onwaarschijnlijk voorkomt;

O. dat bovendien uit het onder b genoemde bewijsmiddel blijkt, dat beschuldigde nog in 1942 als lid in de administratie der Nationaal Socialistische Beweging voorkwam, al heeft hij dan door zijn verblijf in Duitschland wellicht geen contributie betaald;

O. dat voorts uit de onder a genoemde bewijsmiddelen blijkt, dat ook beschuldigde zelf zich nog als lid der Nationaal Socialistische Beweging beschouwde, daar hij immers tot tweemaal toe bij een bezoek aan het hoofkwartier der Beweging op daarvoor bestemde formulieren zijn „stamboeknummer” en nog eenige andere gegevens omtrent de Nationaal Socialistische Beweging vermeldde;

O. dat beschuldigde tenslotte brieven besloot met „Hou Zee”, een manier van doen, welke uitsluitend onder N.S.B.-ers gebruikelijk was;

O. dat het Tribunaal op vorenstaande gronden het door en namens beschuldigde ten aanzien van punt 1 der dagvaarding gevoerde verweer moet verwerpen;

O. ten aanzien van het beroep op overmacht ten aanzien van het dienstnemen van beschuldigde bij de Organisation Todt; dat beschuldigde eerstens reeds in Aug. 1940 geheel vrijwillig, — immers in dien tijd was van den vijand in dit opzicht nog geen dwang te verwachten —, in Duitsch-

land is gaan werken aan den aanleg van wegen, een voor de Duitsche oorlogsvoering uitermate belangrijk werkobject;

dat hij de mogelijkheid had behooren voorzien, dat de Duitschers hem te eeniger tijd zouden kunnen inschakelen in een volledig en openlijk voor de Duitsche oorlogsvoering werkzame organisatie;

dat beschuldigde bovendien gedurende geruimen tijd met verlof in Nederland is geweest, waardoor hij de mogelijkheid heeft gehad zich aan de Organisation Todt te onttrekken;

dat beschuldigde echter naar het oordeel van het Tribunaal louter uit vrees voor de financieele gevolgen van een dergelijke gedraging bij de Organisation Todt in dienst is gebleven;

dat zulk geen overmacht oplevert en derhalve dit verweer moet worden verworpen;

O. ten aanzien van het met betrekking tot punt 3 b der dagvaarding gevoerde verweer:

dat het de plicht van beschuldigde ware geweest zijn kinderen zoo spoedig mogelijk na hun terugkeer uit Duitschland uit de nationaalsocialistische sfeer te halen, waarin zij vanzelfsprekend op de door hen in Duitschland bezochte school waren gebracht;

dat de wellicht uit een plaatsing op een Nederlandsche school aanvankelijk voortvloeiende taalmoeilijkheden geenszins tegen dit groote belang opwogen en daarom zijn handelwijze in dezen naar het oordeel van het Tribunaal uitsluitend dient te worden gezien als uitvloeisel van zijn pro-Duitsche en nationaalsocialistische gezindheid;

O. dat beschuldigde gedurende den geheelen oorlog vrijwillig voor den vijand heeft gewerkt en lid is geweest van een landsverraderlijke organisatie als de Nationaal Socialistische Beweging, hetgeen het Tribunaal als hoogst ernstige feiten beschouwt;

O. dat anderzijds deze feiten in het licht dienen te worden gezien van de omstandigheid, dat beschuldigde reeds jaren vóór den oorlog, daartoe door werkloosheid gedreven, werkzaam is geweest in Duitschland en er daardoor, toen hij na den oorlog in Nederland geen werk kon vinden, des te eerder toe is overgegaan om zijn vroegere werkzaamheden in Duitschland weer op te vatten;

O. dat het Tribunaal dan ook van oordeel is dat beschuldigde voornamelijk uit bezorgdheid voor het welzijn van zijn gezin zich tot de bewezen verklaarde gedragingen heeft laten verleiden, waarbij hij echter een hooger belang, namelijk dat van zijn vaderland, uit het oog heeft verloren;

O. dat het Tribunaal op vorenstaande gronden van oordeel is, dat de bewezen verklaarde feiten den door beschuldigde tot op heden in vóór-interneering doorgebrachten tijd zeker ten volle rechtvaardigen, doch anderzijds, gezien den aard der feiten en den persoon van beschuldigde, — die niet ongunstig bekend staat —, en in aanmer-

king nemende, dat beschuldigde uit zijn gedragingen, behalve een redelijke bestaansmogelijkheid voor zich en zijn gezin, zich geen bijzondere voordeelen heeft verworven, voortzetting der interneering niet noodzakelijk acht;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van den ernst dier feiten en de omstandigheden, waaronder zij werden gepleegd, mede gelet op den persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde en in aanmerking genomen, dat hij zich sedert 15 Juni 1945 in bewaring bevindt;

Gezien de betrekkelijke artikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van vermelde redenen, voorzover betreft punt 4 der dagvaarding;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven bewezen is verklaard;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, daarbij in overweging gevende den tijdsduur hiervan te beperken tot den door beschuldigde tot op heden in vóór-interneering doorgebracht tijd, zoodat beschuldigde onmiddellijk in vrijheid kan worden gesteld;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Verstaat, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde kan worden beëindigd uiterlijk drie maanden na het in kracht van gewijsde gaan dezer uitspraak.

No. 473.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT UTRECHT (1e Kamer), 15 Nov. 1946.
(Mr. Dr. Kruyff, Dr. van der Plank en van Baren).

Verwerping van het verweer dat wijziging van het bij eerste behandeling telastegelegde „hulp en steun verleen aan den vijand” — na weigering van het Flat-executie op de gedane uitspraak — in „blijk geven van nationaalsocialistische gezindheid” bij de tweede behandeling, in strijd is met art. 10 lid 3 van het Besluit van 23 December 1944 S. E 153.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, al. 2 en 3.)

Tribunaal Utrecht tegen Adriana van der Linden, echtg. van J. Th. van Maarschalkerweerd, zonder beroep, wonende te Utrecht.

Beschuldigd van: dat zij, Nederlander zijnde, en bij het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. regelmatig vertrouwelijk omgang heeft gehad met personen, behoorende tot

de militaire bezettende macht, en deze in haar woning aan de Krugerstraat 8 te Utrecht heeft ontvangen, door welke handelingen zij van haar ingenomenheid met den vijand heeft blijk gegeven;

2. a. omstreeks October 1942 zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij sindsdien tot omstreeks September 1943 aangesloten is gebleven;

b. regelmatig, gedurende het onder a genoemde tijdvak het insigne dier Beweging in het openbaar zichtbaar heeft gedragen, op de zoogenaamde hoogtij-dagen dier Beweging de vlag dezer Beweging aan hare woning aan de Krugerstraat 8 te Utrecht heeft geheschen, in het openbaar bij wijze van colportage het nationaalsocialistische blad „Volk en Vaderland” ten verkoop heeft aangeboden en dit blad regelmatig heeft gelezen, door al welke handelingen zij de propaganda dezer Beweging heeft bevorderd en verspreid en van haar instemming met het streven dier Beweging en van nationaalsocialistische gezindheid heeft blijk gegeven;

3. blijk heeft gegeven van nationaalsocialistische gezindheid door meermalen, althans eenmaal, een of meer personen heeft bedreigd deze(n) te zullen aangeven bij een Duitsche of nationaalsocialistische persoon of instantie,

op grond van al welke handelingen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting desgevraagd heeft verklaard:

Ik ben geboren op 14 Augustus 1916. Ik ben Nederlander. Ik beken de mij te laste gelegde feiten, met dien verstande, dat ik slechts eenmaal iemand met aangifte bij de Duitschers heb bedreigd.

O. dat de in de bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met dien verstande, dat het Tribunaal ten aanzien van punt 3 der dagvaarding bewezen acht, dat beschuldigde een persoon heeft bedreigd dezen te zullen aangeven bij een Duitsche instantie;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat de raadvrouw van beschuldigde nog als verweer heeft aangevoerd, dat het Tribunaal niet mag oordeelen over het thans aan beschuldigde in punt 3 der dagvaarding te laste gelegde feit niet dezelfde gedraging inhoudt als de overeenkomstige in de oorspronkelijke beschuldiging gestel-

de gedraging, daar immers bedoeld feit in de oorspronkelijke beschuldiging als een hulp en steun verlenen aan den vijand werd te laste gelegd, terwijl deze gedraging in de dagvaarding, ter zake waarvan zij zich thans heeft te verantwoorden, als een blijk geven van nationaalsocialistische gezindheid wordt gequalificeerd, zulks in strijd met art. 10, lid 3 van het Besluit van 23 December 1944, S. E 153, houdende tijdelijke wijziging van het Tribunaalbesluit;

O. ten aanzien van dit verweer:

dat in art. 10, lid 3 van gemeld Besluit slechts wordt bepaald dat een aanvulling of wijziging der dagvaarding, na weigering van het fiat-executie, niet is toegelaten, indien als gevolg daarvan de beschuldiging niet langer dezelfde gedraging of gedragingen van den beschuldigde zou inhouden;

dat punt 3 der dagvaarding, ter zake waarvan beschuldigde zich thans heeft te verantwoorden, dezelfde gedraging inhoudt als het punt 3 der oorspronkelijke dagvaarding, hoewel in eenigszins andere woorden omschreven en anders gequalificeerd, hetgeen naar het oordeel van het Tribunaal is toegelaten;

O. dat dit verweer derhalve moet worden verworpen;

O. dat de Hooge Autoriteit, bedoeld in art. 4 van voormeld Koninklijk Besluit, te Amsterdam, bij geschrift van 4 September 1946 het fiat-executie heeft geweigerd op de op 26 Juni 1946 gedane uitspraak van de 3e Kamer van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht in haar geheel;

O. dat beschuldigde zich gedurende den bezettingstijd op hoogst ergerlijke wijze heeft gedragen en op grond van den ernst der feiten een interneering van nog wat langeren duur dan den aan haar bij uitspraak van de derde Kamer van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht opgelegden interneeringstijd van 1 jaar en 2 maanden alleszins gerechtvaardigd zou zijn geweest;

O. dat het Tribunaal echter, nu beschuldigde eenmaal in vrijheid is gesteld, beschuldigde niet opnieuw wil interneeren, temeer waar haar echtgenoot nog gevangen zit en beschuldigde thans te zorgen heeft voor haar vijfjarig zoontje;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van den ernst der feiten en de omstandigheden, waaronder zij zijn gepleegd, mede gelet op de persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde de aan haar bij de oorspronkelijke uitspraak opgelegde maatregelen alleszins rechtvaardigen;

O. dat het fiat-executie op de oorspronkelijke uitspraak is geweigerd omdat daarbij ten onrechte in overweging is gegeven de beschuldigde na het einde van haar interneering te doen stellen onder toezicht van de Stichting Politieke Delinquenten;

O. dat in verband met de nieuwe behandeling dezer zaak ook een ander tijdstip dient te worden vastgesteld ten aanzien van het einde van het beheer over het vermogen van beschuldigde;

Gezien de betrekkelijke artikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van vermelde redenen, voorzover deze niet bewezen is verklaard;

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven bewezen is verklaard;

Vernietigt de in deze zaak door de 3e Kamer van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht op 26 Juni 1946 gegeven uitspraak, voorzover daarbij in overweging is gegeven de beschuldigde na het einde van haar interneering te doen stellen onder toezicht van de Stichting Politieke Delinquenten, alsmede ten aanzien van het daarbij vastgestelde tijdstip voor het einde van het beheer over het vermogen van beschuldigde;

Bevestigt genoemde uitspraak voor het overige;

Verstaat, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde kan worden beëindigd uiterlijk drie maanden na het in kracht van gewijsde gaan dezer uitspraak.

No. 474.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT** (1e Kamer), 27 Sept. 1946.
(Mr. Dr. Bremmer, Dr. Wieringa en van Baalen).

Beschuldigde was oprichter en leider van het „Rechtsfront”.

Het fiat-executie werd op deze uitspraak verleend in dier voege dat de verbeurdverklaring werd beperkt tot f 5000.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 3.)

Tribunaal Utrecht tegen Henry Mary Fruin, thans zonder beroep, wonende te Utrecht, thans verblijvend in het Bewarings- en Verblijfskamp „Rhijnauwen” te Utrecht, raadsman Mr. A. J. Moll, advocaat te Utrecht.

Beschuldigd van: dat hij, die geboren is op 14 October 1895, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

1. tot omstreeks Mei 1945 als lid aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. voor deze Beweging werkzaam is geweest als leider van het Scheidsgerecht der Nationaal Socialistische Beweging, als plaatsvervangend leider van den Hoogen Raad van Discipline der Nationaal Socialistische Beweging en als Procureur-Generaal der Nationaal Socialistische Beweging;

3. de propaganda van deze Beweging heeft bevorderd door te Utrecht meermalen voor een der ramen van zijn woning, zichtbaar van den openbaren weg, reclame-affiches dier Beweging opgehangen te hebben;

4. zich als lid heeft aangesloten of aangesloten is gebleven bij de navolgende nationaalsocialistische organisaties of instellingen:

a. het Rechtsfront, waarvan hij tevens de oprichter en leider is geweest;

b. de Nederlandsche Nationaal Socialistische Juridische Studiekring (N.N.S.J.S.);

c. het Instituut voor Rechtsvernieuwing, waarvan hij tevens de oprichter is geweest en welk Instituut beoogde het Nederlandsche Recht in nationaalsocialistische zin te wijzigen;

d. den Nederlandschen Volksdienst;

5. in het algemeen van nationaalsocialistische gezindheid heeft blijk gegeven

door ernaar te streven, dat nagenoeg uitsluitend nationaalsocialisten als leden der Nederlandsche Rechterlijke Macht zouden worden toegelaten, opdat in nationaalsocialistischen zin recht zoude worden gesproken en door dit streven openlijk te bepleiten in een artikel van zijn hand, getiteld „De nieuwe rechter”, gepubliceerd in het destijds verschijnende orgaan „Het Rechtsfront”, 1e jaargang, No. 21,

blijkende zulks uit de navolgende passage uit genoemd artikel: „In het bijzonder moet gebroken worden met de benoeming van uitgesproken anti-nationaalsocialisten in de rechterlijke macht, zooals tot heden nog plaats heeft. Alleen zij, die in staat geacht moeten worden, nationaalsocialistisch te denken of op den duur te kunnen gaan denken, die dus nationaalsocialistisch recht zullen gaan spreken, behooren in de rechterlijke macht te worden toegelaten”.

6. Voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand genomen maatregelen of uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijkten toestand

a. door omstreeks 1943 te Amsterdam het perceel Prins Hendriklaan 48 te kopen, hoewel hij wist, althans heeft kunnen weten, dat dit perceel aan den oorspronkelijken eigenaar wegens diens joodschen afkomst tengevolge van de door den vijand of diens handlangers genomen maatregelen was ontnomen,

b. door omstreeks 1943 door bemiddeling van de onder 1 genoemde Beweging een vrijstelling te verkrijgen van den inleveringsplicht van radio-ontvangtoestellen, op grond van al welke gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

Gezien de processtukken;

Post alia:

O. dat de in de bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat beschuldigde in de functies van plaatsvervangend leider van den Hoogen Raad van Discipline der N.S.B. en van Procureur-Generaal der N.S.B. in zeer aan-

zienlijke mate deze Beweging heeft gesteund, immers door het nemen en uitlokken van tuchtmaatregelen tegen de leden ernaar heeft gestreefd de innerlijke kracht dier Beweging te vergrooten en de zich daarin voordoende ontbindingsverschijnselen tegen te gaan;

O. dat beschuldigde voorts een leidende rol heeft gespeeld in de door den vijand en diens handlangers beraamde nazificering van het Nederlandsche recht en daarmede van de Nederlandsche samenleving en met name door middel van de door hem opgerichte en door hem geleide organisatie het Rechtsfront en het Instituut voor Rechtsvernieuwing heeft getracht den weg hiertoe te effenen, al hetgeen hem als lid der Rechterlijke Macht des te zwaarder behoort te worden aangerekend;

O. dat het Tribunaal eveneens als een hoogst ernstig feit beschouwt het streven van beschuldigde om de Nederlandsche Macht in handen te leggen van nationaalsocialisten, daar hiervan immers, blijkens de in den bezettingstijd opgedane ervaring met nationaalsocialistische rechters en naar ook beschuldigde heeft kunnen waarnemen, partijdige rechtsbedeeling, derhalve willekeur en rechtsonzekerheid het gevolg zouden zijn geweest;

O. ten aanzien van het door beschuldigde gevoerde verweer, dat hij in het belang van het Nederlandsche volk de N.S.B. steunde, omdat hij meende, dat de Duitschers door den invloed van de Beweging van annexatie van Nederland zouden afzien en omdat Hitler bovendien aan Mussert de onafhankelijkheid van Nederland uitdrukkelijk had beloofd;

dat iemand van de ontwikkeling van beschuldigde, bij gebruikmaking van zijn gezond verstand, zonder moeite had kunnen inzien, dat een belofte van Hitler aan Mussert, evenals andere door Hitler gegeven beloften, even gemakkelijk verbroken zou zijn, als zij gegeven was;

dat voorts, ook al zou Duitschland het Nederlandsche grondgebied niet formeel hebben geannexeerd, Nederland toch bij een Duitse overwinning, — waarnaar beschuldigde toch streefde en die hij door zijn pogingen om de Nederlandsche samenleving te nazificeeren toch trachtte te bevorderen —, een vazal-staat van Duitschland zou zijn geworden, geregeerd door nationaalsocialisten, die hun instructies uit Berlijn zouden moeten ontvangen;

dat beschuldigde toch redelijkerwijze niet kan volhouden, dat zulks in het belang van het Nederlandsche volk zou zijn geweest;

O. dat beschuldigde blijkens de bewezen verklaarde gedragingen zijn capaciteiten gedurende den geheelen bezettingstijd volledig in dienst heeft gesteld van de handlangers van den vijand en van het nationaalsocialisme, waardoor hij in ernstige mate de belangen van het Nederlandsche volk heeft geschaad, terwijl beschuldigde juist als wetenschappelijk gevormd persoon den ernst zijner daden volledig heeft kunnen beseffen;

O. dat op grond van hetgeen hiervóór is overwogen de bewezen verklaarde gedragingen de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigen, waarbij het Tribunaal in aanmerking neemt, dat beschuldigde invalide is en de hem op te leggen maatregel van interneering hem daardoor zwaarder zal drukken dan een gezond persoon;

O. ten aanzien van het beheer over het vermogen van beschuldigde, — dat thans namens het Nederlandsche Beheersinstituut wordt gevoerd door Mr. R. Heeg, advocaat te Amsterdam —, dat dit beheer kan worden beëindigd drie maanden na de tenuitvoerlegging van de op te leggen maatregelen van interneering en verbeurdverklaring van een deel van het vermogen van beschuldigde;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan:

1. het als lid aangesloten zijn gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;
2. het voor deze Beweging werkzaam zijn geweest;
3. het de propaganda van deze Beweging hebben bevorderd;
4. het als lid zich hebben aangesloten en het als lid aangesloten zijn gebleven bij nationaalsocialistische organisaties of instellingen;
5. het van nationaalsocialistische gezindheid hebben blijk gegeven;
6. het voordeel hebben getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, daarbij in overweging gevende den tijdsduur hiervan te beperken tot den tijd van vier jaar, den door beschuldigde sedert 9 Juli 1945 in vóór-interneering doorgebrachten tijd daaronder begrepen, zoodat beschuldigde op 9 Juli 1949 in vrijheid kan worden gesteld;
2. Verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, beperkt tot een bedrag van f 10,000;
3. Ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;
4. Ontzetting van het recht van het bekleeden van ambten;
5. Ontzetting van het recht van het uitoefenen van het beroep van advocaat en procureur;

Verstaat, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde kan worden beëindigd drie maanden na de tenuitvoerlegging van de opgelegde maatregelen van interneering en verbeurdverklaring van een deel van het vermogen van beschuldigde.

No. 475.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT (2e Kamer), 5 Nov. 1946.
(Mr. Dr. Bremmer, van Meurs en Veenendaal).

Indiensttreding bij de Nederlandsche ambulance als oogarts.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Utrecht tegen Cornelis Winkler Prins, oogarts, wonende te Bilthoven, gemeente De Bilt, thans gedetineerd in het Centraal Bewaringskamp te Milligen, adv. Mr. F. P. van Ravenswaay, wonende te Utrecht.

Beschuldigd van: dat hij, op 10 Mei 1940 Nederlander zijnde en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaar, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa

1. den vijand hulp en steun heeft verleend door in November 1941 te 's-Gravenhage in dienst te treden van de „Nederlandsche Ambulance” als oogarts en sedert voorjaar 1942, gekleed in de uniform van Oberarzt, later van Stabarzt, in verschillende Duitsche militaire hospitalen en veld-lazareetten, gelegen in het door den vijand bezette gebied der Sowjet-Unie, de Republiek Polen, het Rijk in Europa en het Koninkrijk Joego-Slavië oogheelkundige of andere geneeskundige hulp te verlenen aan militairen in Duitschen dienst, zulks tot het einde der vijandelikheden;

2. blijk heeft gegeven van nationaalsocialistische gezindheid door het gebruik van de volgende zinsneden:

a. in een brief aan zijn echtgenoot gedateerd 25 Februari 1943: „Ik weet wel dat het onrustig is in Holland en dat het er veel op een burgeroorlog gaat lijken, maar wees verzekerd dat wij aan de goede kant staan”;

„Je zult eens zien hoe geweldig we in dit voorjaar en dezen zomer met de Russen zullen afrekenen”;

„Het zal wel een harde strijd zijn en veel bloed kosten, maar het moet, voor de toekomst van heel Europa, Holland inbegrepen. Het wordt ook tijd dat ze dat in ons land inzien. De manier waarop ze daar op de val van Stalingrad gereageerd schijnen te hebben, moet wel zeldzaam laf en smerig zijn geweest”;

„Nee als het publiek daar zoo rot op reageert dan is het eenige wat daartegen helpen kan een zeer strenge opvoeding, liefst in militairen dienst, maar als dat niet mogelijk is in arbeidsdienst. Het lijkt me ook juist gezien dat men daarvoor de jeugd neemt want die biedt nog de beste kans dat er iets behoorlijks van te maken is. Natuurlijk moeten die jongens en studenten daartoe aan die negatieve invloed van hun ouders en omgeving onttrokken worden;” en „Dat studeeren kan later komen, eerst moeten ze maar eens merken dat er oorlog is, en wel een totale oorlog, waarbij geen mensch kan blijven rondlummelen

maar waarbij iedereen moet aanpakken voor het behoud van zijn leven en dat van zijn heele volk en kultuur. „Europa brandt” dat heb ik in 1941 al geschreven in die oproep voor de Nederlandsche Ambulance, en het brandt nog verwoed, en net als bij iederen brand moet ieder naar zijn krachten helpen en meewerken om te redden wat te redden valt, en als er dan nog menschen zijn die zich in hun handen wrijven als er mannen vallen die vooraan in het gevaar staan, of als er zelfs menschen zijn die hun in de rug aanvallen, dan moet daar streng en hard tegen opgetreden worden. Gelooft me, dat dat een betere vorm van liefde voor zijn volk is, dan het meejammeren met al die nietsnutten, die maar zeuren over de blijvende bezetting enz. Stel je voor dat de bezetting morgen opgeheven werd. Dan had je meteen de burgeroorlog en dan zouden ongetwijfeld de Engelschen komen en werd ons land een slagveld waar werkelijk geen steen op de andere bleef;

b. in een brief aan W. Goedhuys, hoofdredacteur van het nationaal-socialistisch blad „De Waag”, naar aanleiding van diens artikel „De Zelfmoord der Universiteiten” in genoemd blad:

„nu ik weer korten tijd met verlof in het land ben, wil ik U toch mijn bijzondere instemming betuigen, vooral met Uw laatste artikel over de zelfmoord der universiteiten.

Reeds lang had ik uit de weinige berichten die mij bereikten opgemaakt, dat onze universiteiten hun ondergang tegemoet gingen, en mij daar ernstige zorgen over maakt omdat zij de cultuurcentra voor ons volk zijn. Dat de professoren de grootste schuld dragen is ook mijn overtuiging. Zij ondermijnen den voortgang der wetenschap, die zij uit hoofde van hun hooge ambt met al hun krachten behoorden te bevorderen. Het valt mij zwaar genoeg dit te moeten zeggen, want ik had toch nog wat beters verwacht, hoewel wij reeds jaren voor de oorlog zeiden dat waarlijk groote mannen onder onze tegenwoordige hoogleraren helaas niet meer te vinden waren;”

op grond van welke gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Gezien de overige processtukken;

Gelet op de behandeling der zaak ter openbare zitting van 7 October en 26 October 1946, waarbij gehoord werden beschuldigde, diens voornoemde echtgenoot, alsmede zijn raadsman;

Post alia:

O. dat beschuldigde de feiten als zoodanig heeft toegegeven, doch dat hij en zijn raadsman als verweer tegen het onder 1 te laste gelegde heeft aangevoerd:

dat de Nederlandsche Ambulance een instelling was van het Nederlandsche Roode Kruis, die vriend en vijand behulpzaam was uit zuiver medisch aethische overwegingen;

dat de Nederlandsche Ambulance een zuiver Nederlandsche instelling was, waar-

van het personeel een armband „Nederlandsche Ambulance” voerde;

dat weliswaar de Nederlandsche Ambulance werkte op plaatsen, daartoe door de Duitsche legerleiding aangewezen, doch dat zulks immers het geval is met een Roode Kruis onderdeel, dat nu eenmaal niet op eigen gelegenheid kan opereeren, maar zich dient te richten naar de aanwijzingen van een der strijdende partijen;

O. dat het Tribunaal met dit verweer geen genoegen kan nemen, omdat het Bestuur van het Nederlandsche Roode Kruis, nadat het naar aanleiding van een in het Algemeen Nederlandsch Weekblad „de Waag” van 10 Juli 1941 voorkomend artikel besloten had geen hulp tot het uitzenden van een ambulance naar het Oostfront te verleen, eerst na een daartoe strekkend bevel van den Rijkscommissaris ertoe is overgegaan medewerking te verleen bij de materiele verzorging van de door het Vrijwilligerslegioen Nederland uit te rusten ambulance naar het Oostfront;

de artsen-officieren, onderofficieren, verplegers, enz. die als vrijwilligers voor de S.S. van deze ambulance deel uitmaakten op 10 Maart 1942 den eed van trouw aan den oppersten bevelhebber der Duitsche Weermacht in handen van den bevelhebber van het Nederlandsche Vrijwilligerslegioen hebben afgelegd, en op grond van het bovenstaande de Nederlandsche Ambulance naar het Oostfront dan ook niet als een Nederlandsche Roode Kruis ambulance, maar als een onderdeel van het Vrijwilligerslegioen Nederland, welk legioen in dienst stond van den vijand, is te beschouwen, in overeenstemming waarmee beschuldigde, naar zijn eigen mededeeling, op de kraag van zijn uniform een wolfsangel en op zijn pet een doodskop droeg;

O. dat beschuldigde voorts heeft aangevoerd, dat hij zich door de gezamenlijke eedsaflegging niet gebonden heeft gevoeld, omdat hij deze meer als een „show” beschouwde, en hij, van doopsgezinden huize zijnde, nimmer een eed heeft afgelegd en dat ook nimmer doen zal, doch dat het Tribunaal ook dit verweer niet kan aangaan, aangezien niemand, dus ook beschuldigde niet, het recht heeft een heilige handeling als de eedsaflegging te beschouwen als een opluisterings-vertooning, welke geen bindende kracht zou hebben, en beschuldigde, indien hij geacht had willen worden niet in bedoelde eedsaflegging te zijn begrepen, dit te kennen had behooren te geven of door te protesteeren, of door zich te voren te verwijderen, terwijl hij noch het een noch het ander heeft gedaan;

O. dat de raadsman van beschuldigde nog heeft aangevoerd, dat niemand ergeris heeft genomen aan het deelnemen van Nederlanders aan de ambulance naar Finland en Abyssinië, en dat zulks ook thans niet behoort te geschieden;

O. dat het Tribunaal ook met dat verweer niet kan meegaan, aangezien de uitzending der beide eerstgenoemde ambulance geschiedde uit zuiver humanitaire

motieven en onder auspiciën van het Nederlandsche Roode Kruis naar een strijd, waarin Nederland geen partij was, terwijl de Nederlandsche ambulance naar het Oostfront bestemd was, zoo niet uitsluitend, dan toch in de eerste plaats tot verzorging van den geneeskundigen dienst van het aan de zijde van den vijand strijdend legioen Nederland, al moge dan — hetgeen overigens te voren niet te voorzien was — deze ambulance, op het tooneel van den strijd aangekomen, nimmer bij bedoeld legioen zijn ingezet geworden;

O. dat door beschuldigde en zijn raadsman ten aanzien van het onder 2 te laste gelegde is aangevoerd, dat de brief aan beschuldigde's echtgenoot, waarin de in de telastelegging aangehaalde zinsneden voorkomen, een particuliere brief is, en derhalve niet in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk geschreven, en voorts dat deze brief geschreven is in een vertwijfelde bui, onder invloed waarvan al te scherpe en te bittere woorden geschreven zijn, die echter niet als een politieke geloofsbelijdenis moet worden opgevat;

O. dat het Tribunaal, rekening houdende met de moeilijke omstandigheden waarin beschuldigde tijdens het schrijven van zijn brieven verkeerde, althans voorzover het betreft de brief van 25 Febr. 1943 aan zijn echtgenoot — hetgeen in veel mindere mate geld ten aanzien van den brief van 27 October 1943 aan W. Goedhuys, welke in een verlofperiode werd geschreven — in de aangehaalde uitlatingen toch ziet een duidelijke ingenomenheid met de ideeën en methoden van den vijand en de bedoeling om door deze brieven anderen in hun on-Nederlandsche opvattingen te versterken;

O. dat het onder 1 vermelde en bewezen verklaarde oplevert het verlenen van hulp en steun aan den vijand, en het onder 2a en b vermelde en bewezen verklaarde oplevert het blijkt hebben gegeven van nationaal-socialistische gezindheid;

O. dat deze vermelde en bewezen verklaarde gedragingen van beschuldigde zijn verricht gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, en dat op grond van deze gedragingen beschuldigde moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde, in aanmerking genomen den ernst der gedragingen, den persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde, de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan het telaste gelegde en het bewezen verklaarde;

Legt de navolgende maatregelen op:

1. interneering, daarbij in overweging gevende den duur derzelfde te beperken tot 3 jaar en 6 maanden met aftrek van den tijd door beschuldigde reeds sinds 17 September 1945 in bewaring doorgebracht, zoo-

dat beschuldigde op 17 Maart 1949 uit de interneering kan worden ontslagen;

2. ontzetting van het recht van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting van het recht tot het bekleeden van ambten;

4. ontzetting van het recht tot het dienen bij de gewapende macht;

5. ontzetting van het recht tot het uitoefenen van de artspraktijk voor de duur van twee jaar vanaf den datum zijner invrijheidstelling;

6. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, beperkt tot een bedrag van f 25000;

Verstaat dat het beheer over het vermogen van beschuldigde kan worden beëindigd uiterlijk 3 maanden nadat de beschuldigde uit de interneering zal zijn ontslagen, en de onder 6 vermelde en opgelegde maatregel zal zijn tenuitvoergelegd.

Noot van de redactie:

De sub 5 opgelegde maatregel kan krachtens de bepalingen van het Tribunaalbesluit slechts worden opgelegd voor den termijn van 10 jaren, zoodat de in de uitspraak daaraan gegeven beperking onjuist is.

J. v. d. BRUG.

No. 476.

HOOGE AUTORITEIT TE'S-HERTOGEN-BOSCH, 12 Februari 1947. (Mr. Vliegert-hart).

1. Ongewaarmerkte copieën, welke waarde als bewijsmiddel in twijfel moet worden getrokken nu de authenticiteit daaraan ontbreekt, werden als bewijsmiddel gebruikt.

2. Het verweer van beschuldigde tegen het telastegelegde „desbewust” handelen werd niet met redenen omkleed weerlegd.

(Tribunaalbesluit art. 64, lid 4; K. B. van 23 December 1944 S. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Middelburg, 2e Kamer, d.d. 28 October 1946 in de zaak tegen Cyrillus van Duijse, veehandelaar, wonende te Hulst, (thans kamp Sluis);

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 23 September 1946 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich als sympathiseerend lid heeft aangesloten bij de nationaal socialistische Beweging der Nederlanden;

b. werkzaam is geweest voor bovengenoemde beweging als waarnemend groeps-leider;

c. werkzaam is geweest voor aan bovengenoemde beweging verwante organisaties, als buurtchapshoofd van den Nederlandschen Volksdienst, als buurtboerenleider van den Landstand en als lid Economisch Front;

d. blijkt heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door:

1. toe te staan, dat zijn dochter zich als lid aansloot bij den Nationalen Jeugdstorm en een zoonkje uitgezonden werd met een jeugduitending van den Nederlandschen Volksdienst;

2. de vergaderzaal van zijn café te verhuuren voor bijeenkomsten van de N.S.B. en haar nevenorganisaties, alsmede voor oefenavonden der W.A.;

3. zich in 1944, op voorstel van den waarnemend commissaris der Provincie Mr. Dieleman, als waarnemend burgemeester van Hulst en als burgemeester van Clinge te laten beëedigen;

4. toen de uitzending van zijn dochter naar het Jugend-Erholungsheim te Wuppertal-Hatzfeld, tijdens schooltijd door de Commissie tot wering van schoolverzuim als ongeoorloofd schoolverzuim werd aangemerkt, een deswege door de Schoolinspectie te Goes tegen hem gerichte aanklacht met behulp van Duitsche — en N.S.B. — functionarissen ingetrokken te krijgen;

5. aan den Nederlandschen Landstand te Goes een brief te schrijven van d.d. 22 November 1942, waarin hij Theo Staal te Lamswaarde aanwijst als aanstoker om de reglementen van den Landstand, met name de heffing door den Landstand, te saboteren en aanraadt diens „kwade mond” te snoeren; dezen brief te beginnen met „kameraad” en te eindigen met „met nationaal socialistischen groet, Hou Zee”;

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal bewezen heeft verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met dien verstande, dat het Tribunaal niet als bewezen heeft aangenomen, dat hij werkzaam is geweest voor een aan de N.S.B. verwante organisatie, als lid van het Economisch Front;

O. dat het Tribunaal heeft overwogen, dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat uit het feit, dat beschuldigde zich in 1944, op voorstel van den waarnemend commissaris der provincie Mr. Dieleman, als waarnemend burgemeester van Hulst en als burgemeester van Clinge heeft laten beëedigen, niet zonder meer is af te leiden, dat beschuldigde blijkt heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid, terwijl niet is gebleken van omstandigheden waaruit voort zou vloeien, dat voor dit geval wel zou moeten worden aangenomen, dat

beschuldigde, daardoor blijk gaf van een dergelijke gezindheid;

O. dat nu deze gedraging door het Tribunaal mede tot grondslag is gemaakt van de aan beschuldigde opgelegde maatregelen er gewichtige reden bestaat voor weigering van het fiat-executie op deze uitspraak;

O. verder, dat het Tribunaal — behalve een aantal ongewaarmerkte copieën, welker waarde als bewijsmiddel in twijfel moet worden getrokken nu de authenticiteit daaraan ontbreekt — o.m. als bewijsmiddel heeft gebezigd de erkenenis van den beschuldigde ter zitting, wiens verklaring volgens de vermelding in de uitspraak inhoudt, dat hij heeft erkend, hetgeen hem sub a, c en d der dagvaarding, zooals deze ter zitting is gewijzigd, is ten laste gelegd, doch heeft ontkend, het hem sub b ten laste gelegde en voorts heeft verklaard:

„Buurtchapshoofd van den Nederlandschen Volksdienst ben ik amtsshalve — in mijn kwaliteit van burgemeester — geworden en het buurtboerenleiderschap van den Landstand heb ik alleen aangenomen om Ausweisen voor vrijstelling van tewerkstelling in Duitschland te kunnen schrijven. Ik heb mijn kinderen naar een jeugdteluis van den N.V.D. en een Erholungsheim in Duitschland laten gaan, omdat zij zwak waren. Mijn café verhuurde ik zonder onderscheid van politieke gezindheid. Op voorstel van Lockefeer ben ik waarnemend burgemeester van Hulst geworden en op voorstel van Dieleman burgemeester van Clinge. Ik heb eerst willen weigeren, maar op aandrang van de notabelen der gemeente heb ik het burgemeestersambt aangenomen. De schoolinspectie te Goes had me slechts een waarschuwing gezonden, er bestond geen aanklacht tegen mij; ik heb er alleen met Holthuizen, den adjunct-directeur Winterhulp Nederland voor Zee-land, over gesproken. Den brief over Theo Staal heb ik met goede bedoelingen geschreven om voor de boeren te weten te komen, of niet-betaling van de heffing door den Landstand strafbaar was of niet”;

O. dat deze verklaring — daargelaten in hoeverre zij erkenningen van het telastegelegde inhoudt en als zoodanig zonder nadere aanduiding als bewijsmiddel kan worden gebruikt — tevens in wezen een gemotiveerd verweer bevat tegen het ten laste gelegde desbewust handelen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, terwijl het Tribunaal, in strijd met het bepaalde bij art. 64, 4e lid, van het Tribunaalbesluit zijn beslissing, dat die desbewustheid heeft bestaan, niet met redenen heeft omlieed;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 477.

HOOGHE AUTORITEIT TE'S-HERTOGEN-BOSCH, 12 Februari 1947. (Mr. Vliegert-hart).

Ten aanzien van het opleggen der maatregelen werd door het Tribunaal een niet lastegelegd feit als een verzwarende omstandigheid beschouwd.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. E. 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement 's-Hertogenbosch 3e Kamer, d.d. 27 November 1946 in de zaak tegen Joseph Hubert Godfried Hermens, leeraar, wonende te Eindhoven;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 5 November 1946 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. als lid zich heeft aangesloten bij de nationaal socialistische Beweging der Nederlanden, alsmede voor deze beweging is werkzaam geweest als hoofd-leider van de opleiding voor nationaal socialistische Ambtenaren en van den opleidingscursus voor burgemeester in het district Eindhoven;

b. als lid zich heeft aangesloten bij de nationaal socialistische organisatie het Opvoedersgilde;

c. als lid zich heeft aangesloten bij de nationaal socialistische organisatie de Nederlandsch-Duitsche Cultuurgemeenschap en voor deze organisatie is werkzaam geweest als voorzitter van de werkgemeenschap Eindhoven;

d. als lid zich heeft aangesloten bij de nationaal socialistische instelling de Nederlandsche Volksdienst en voor deze instelling is werkzaam geweest als buurtschaps-hoofd;

e. als begunstigend lid zich heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische organisatie de Germaansche S.S. in Nederland;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal bij zijn uitspraak d.d. 27 November 1946 het ten laste gelegde heeft bewezen verklaard en na te hebben overwogen, dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, hem de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. interneering met advies aan de Regeering deze te doen eindigen op 1 October 1947;

2. ontzetting uit het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat het Tribunaal ten aanzien van het opleggen dezer maatregelen heeft overwogen, „dat met het oog op de omstandigheid, dat beschuldigde tijdens de bezetting is op-

getreden als wethouder in het uitgesproken N.S.B. Gemeentebestuur van Eindhoven en daardoor als leiding-gevend persoon in het publieke leven dier gemeente groote ergernis heeft gegeven, een interneering van langeren duur in het algemeen belang geboden is als bij het ontbreken van die omstandigheid gewettigd geweest ware”;

O. dat derhalve ten aanzien van het opleggen der maatregelen met zooveel woorden is overwogen, dat het — niet ten laste gelegde — zijn van Wethouder als een verzwarende omstandigheid is beschouwd;

O. dat uit de processtukken aannemelijk is, dat beschuldigde als zoodanig zeker meer goed dan kwaad heeft gedaan en de maatregel van interneering tot 1 October 1947 dan ook te zwaar moet worden geacht;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 478.

HOOGHE AUTORITEIT 'S-HERTOGEN-BOSCH, 12 Februari 1947. (Mr. Vliegert-hart).

Bewezenverklaring van een gedraging van beschuldigde, welke niet oplevert een laakbare gedraging in den zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. E. 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 1e Kamer, d.d. 6 November 1946 in de zaak tegen Jacob Geense, opticiën, wonende te Goes, (thans kamp Ellewoutsdijk);

dat het Tribunaal ten laste van dezen beschuldigde o.m. bewezen heeft verklaard, dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa steun heeft verleend aan een handlanger van den vijand, doordat hij als Voorzitter van het Burgerlijk Armbestuur te Goes is opgetreden, daartoe benoemd door den N.S.B.-Burgemeester aldaar, nadat een goed Nederlander van die functie was ontheven en het Tribunaal heeft overwogen, dat hij mede ten aanzien van deze gedraging geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat zonder meer niet is in te zien en ook overigens uit de uitspraak niet valt af te leiden, dat beschuldigde door zijn optreden in de bedoelde functie onder de gegeven omstandigheden zich zou hebben schuldig gemaakt aan een laakbare gedraging in den zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit, nu noch een optreden als Voorzitter van een Burgerlijk Armbestuur, noch een benoeming als zoodanig door een N.S.B.-Burgemeester, noch een optreden als zoodanig nadat een goed vaderlander van die functie was ontheven terwijl niet blijkt, om welke reden deze ontzetting heeft

plaats gevonden, noch een combinatie van deze feiten en omstandigheden noodzakelijk zoodanige gedraging oplevert;

O. dat, nu het Tribunaal de vorenbedoelde gedraging mede tot grondslag van de aan beschuldigde opgelegde maatregelen heeft gemaakt, gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie op de uitspraak moet worden geweigerd;

O. dat deze redenen temeer bestaan nu aan beschuldigde als maatregelen zijn opgelegd:

1. interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, dat een tijdsduur van drie jaren in acht genomen dient te worden, ingaande heden, 6 November 1946, zoodat deze zal kunnen eindigen op 6 Nov. 1949; met bevel tot inbewaringhouding;

2. verbeurdverklaring van den inboedel van beschuldigde voor zoover die op den dag van deze uitspraak aan derden in bruikleen is gegeven, alsmede van diens radio-toestel;

3. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

en deze maatregelen in verband met den ernst van de te zijnen laste bewezen verklaarde gedragingen en de maatregelen, welke in het algemeen in soortgelijke gevallen als het onderhavige plagen te worden opgelegd, vooral nog te zwaar schijnen.

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 479.

HOOGHE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE, 6 Februari 1947. (Mr. van Berckel).

Fiat-executie geweigerd, aangezien de beschuldigde door den procureur-fiscaal na de uitspraak van het Tribunaal in vrijheid en voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld, op grond van een tweede dossier, dat dezelfde gedragingen betreft, ter zake waarvan het Tribunaal uitspraak heeft gedaan.

(Besluit van 23 Dec. 1944, S. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 5e Kamer, van 2 December 1946 in de zaak tegen Johannes de Vlaming, wonende te Nieuwerkerk a/d IJssel;

O. dat den beschuldigde — in kort weergegeven — is telaste gelegd het lidmaatschap van de N.S.B. de W.A. en het N.A.F., het deelnemen aan de oefeningen van de W.A., het zich laten indeelen bij de motor-transport-actie en het als zoodanig op diverse plaatsen actieven dienst gedaan hebben bij de autocolonne, het vrijwillig aangaan van een dienstverband bij de N.S.K.K. en het vervullen bij het N.A.F. van de

functie van socialen voorman bij de firma Breijts te Rotterdam;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen als hem bij de beschuldiging is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd interneering, met advies deze te beperken tot 27 Juni 1947, ontzetting van de beide kiesrechten en ontzetting van het recht openbare ambten te bekleeden;

O. dat Ons vanwege den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage de mededeeling heeft bereikt, dat beschuldigde op 19 December 1946, derhalve na de onderwerpelijke uitspraak, naar aanleiding van een tweede dossier, hetwelk te zijnen name ten parquette was binnengekomen en zonder kennis van het eerste dossier, waarvan de berechting door het Tribunaal het gevolg was, is behandeld, welk tweede dossier blijkt telefonische navraag dezelfde gedragingen betreft als in de onderhavige dagvaarding vermeld, in vrijheid en voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld;

O. dat een en ander een voldoende gewichtige reden vormt om Ons fiat aan deze uitspraak te onthouden en het Tribunaal in de gelegenheid te stellen, alsnog de vraag onder de oogen te zien of de opgelegde maatregelen respectievelijk derzelver omvang — gezien de hiervoren aangehaalde na de uitspraak plaats gehad hebbende omstandigheid — nog wel op hun (zijn) plaats zijn (is);

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 480.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (17e Kamer), 13 Januari 1947. (Mr. Kottling, Marcellis-Blom, de Bruyn)

Beschuldigde is voorwaardelijk buiten vervolging gesteld, maar heeft verzet aangeteekend tegen de daartoe strekkende beschikking van den procureur-fiscaal. Na dagvaarding voor het Tribunaal deelt de raadsman van beschuldigde per brief mede, dat het verzet is ingetrokken. Uit deze brief blijkt niet, dat de intrekking van het verzet is geschied op de wijze voorgeschreven bij art. 27 juncto 26 besluit politieke delinquenten. Ook al zou zulks het geval zijn geweest, dan had het Tribunaal daarop geen acht kunnen slaan. Tribunaal kan alleen rekening houden, met een bericht van den procureur-fiscaal, dat het fiat-behandeling wordt ingetrokken, op grond van een tijdige en regelmatige intrekking van het verzet door den beschuldigde. Zaak derhalve in behandeling genomen. Verzet vervallen verklaard, wegens de niet-verschijning van beschuldigde.

(Besluit polit. delinquenten art. 27 j°. 26.)

Tribunaal Amsterdam tegen Robbert Kalff, Directeur Gooische Motorenhandel, wonende te Hilversum.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde en op 20 September 1944 den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun heeft verleend aan den vijand en daardoor tevens voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, door in de jaren 1940 en 1941, handelende als houder van de van de meerderheid der aandeelen in de Naamlooze Vennootschap Gooische Motorenhandel, gevestigd te Hilversum, en tevens als eenig directeur daarvan, automobielen op te koopen en te doen opkopen, en deze, na ze zoonoodig in zijn voormeld bedrijf te hebben doen herstellen, te verkoopen en te leveren aan de Deutsche Weermacht de „Generalbevollmächtigte für das Kraftfahrwesen“, althans aan de firma Mercedes-Benz te Amsterdam, wetende dat deze voormelde auto's doorverkocht en overdroeg aan de Deutsche Weermacht, de Generalbevollmächtigte für das Kraftfahrwesen, hebbende hij op deze wijze omstreeks 313 automobielen verkocht en geleverd als voormeld, en hebbende hij daarop een winst gemaakt van omstreeks f 29,000;

2. hulp en steun heeft verleend aan den vijand en daardoor tevens voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand door aan Arie Brom, wonende te Hilversum, 6 vrachtwagens te verhuren, wetende, althans behoorende te weten, dat deze door dezen werden gebruikt ten behoeve van werkzaamheden voor de Deutsche Weermacht op het vliegveld Soesterberg en in Noord Frankrijk, en hebbende hij daardoor een winst gemaakt van omstreeks f 5000;

Door alle welke handelingen en gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde niet ter zitting van 30 December 1946 is verschenen;

O. dat beschuldigde bij beschikking van den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam van 10 October 1946, welke beschikking op 19 October 1946 aan beschuldigde is uitgereikt, voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld, onder de in deze beschikking vermelde voorwaarden;

O. dat op 29 October, — derhalve tijdig — namens beschuldigde door zijn raadsman Mr. R. W. G. Ras verzet is gedaan tegen voornoemde beschikking;

O. dat beschuldigde bij dagvaarding, d.d. 17 December 1946 beteekend, is gedagvaard ter zitting van het Tribunaal van 30 Dec. 1946;

O. dat de raadsman van beschuldigde

aan het Tribunaal bij schrijven van 19 Dec. 1946 heeft bericht, namens zijn cliënt — de beschuldigde — het verzet tegen de voornoemde beschikking tot voorwaardelijke buitenvervolginstelling te hebben ingetrokken;

O. dat blijkens art. 27, lid 1 van het Besluit Politieke Delinquenten, intrekking van gedaan verzet behoort te geschieden op dezelfde wijze als de aantekening van het verzet ingevolge art 26 van voormeld besluit moet geschieden;

O. dat uit het bovenvermelde schrijven van den raadsman van beschuldigde niet is te zien dat art. 27 lid 1 van het Besluit Politieke Delinquenten is nageleefd;

O. dat ware zulks wel uit dit schrijven gebleken, het Tribunaal toch daarop geen acht zou kunnen slaan;

O. dat het Tribunaal alleen acht zou kunnen slaan op een bericht van den Procureur-Fiscaal, waarbij het door hem gegeven fiat-behandeling wordt ingetrokken op grond van tijdige en regelmatige intrekking van het verzet door den beschuldigde;

O. dat, bij gebreke van dusdanige intrekking van het fiat-behandeling, het Tribunaal gehouden is, de zaak te behandelen en uitspraak te doen;

O. dat het Tribunaal weliswaar in de onderhavige zaak geen fiat-behandeling heeft kunnen vaststellen, doch aanneemt dat dit is gegeven, waar het dossier aan het Tribunaal door den Procureur-Fiscaal werd „ter beschikking gesteld wegens onbeperkt verzet“;

O. dat het Tribunaal dus op de beweerde intrekking van het verzet geen acht kan slaan en tot behandeling moet overgaan;

O. dat beschuldigde niet ter zitting is verschenen;

O. dat derhalve het verzet vervallen verklaard moet worden;

Gezien de betreffende Wetsartikelen, waaronder art. 30 Besluit Politieke Delinquenten;

Uitspraak doende:

Verklaart het verzet vervallen.

No. 481.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT BREDA (1e Kamer), 8 November 1946. (Hekking, Dr. Asselbergs en Dreyer).

Beroep op overmacht verworpen. (Zie noot).

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Breda tegen Johannes Baptist Wouters, fabrikant, wonende te Breda, raadsman Mr. P. Rassers Jr.

Het Tribunaal:

O. dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 30 September 1946 is telastgelegd:

dat hij als Nederlander en ouder dan

achtien jaar tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa in Nederland aan de Duitse Weermacht, althans aan de Bauleitung althans aan personeel van het door de militaire bezettende macht gebruikte vliegveld Gilze Rijen ten behoeve van dat vliegveld in 1940, 1941 en 1942 365000 KG, althans een beduidende hoeveelheid verf heeft geleverd ten behoeve van camouflagewerk.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat beschuldigde ter openbare zitting van den 12den November 1946 verhoord heeft verklaard dat hij Nederlander is en oud 33 jaar en voorts dat hij het hem telastegelegde erkent, dat hij door het telefoontje van de Bauleitung geïmponeerd was, en vreesde dat de Duitschers op de fabriek zouden komen en zelf de productie van de door hen verlangde verf ter hand zouden nemen.

Gezien de processtukken:

O. dat de verklaringen van beschuldigde alsmede vermelde processtukken ten dezen als bewijsmiddelen worden gebezigd;

O. dat het Tribunaal het door de in de bewijsmiddelen vervatte, en te dezen reden gevende feiten en omstandigheden bewezen acht dat beschuldigde als Nederlander, ouder dan achtien jaar, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa in Nederland aan de Bauleitung van het door de militaire bezettende macht gebruikte vliegveld Gilze Rijen ten behoeve van dat vliegveld in 1940 en 1941 365000 KG verf heeft geleverd ten behoeve van camouflagewerk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde gedragingen opleveren het hulp verleenend aan den vijand, het voordeel trekken uit den door de vijandelijke bezetting geschaapen feitelijken toestand;

O. dat het Tribunaal het meerder telastegelegde niet bewezen acht;

O. dat beschuldigde verklaart te weten dat zijn leveranties ten goede kwamen aan den vijand, terwijl het van algemeene bekendheid is, en ook door beschuldigde niet is bestreden, dat de vijand, die ons land op verraderlijke manier had overvallen, terstond na dien inval de Nederlandsche vliegvelden ging inrichten tot basis voor den aanval op onze bondgenoot Engeland, zoodat elke hulpverlening tot dat doel in strijd was met de belangen der geallieerde oorlogvoering en mitsdien met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat beschuldigde derhalve door zijn bewezen verklaarde gedragingen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat beschuldigde voorts heeft opgeworpen, dat de gestelde en bewezen gedragingen hem niet kunnen worden toegerekend aangezien hij gehandeld zou hebben in overmacht, welke de strafwaardigheid aan zijn gedragingen zou ontnemen, en zijn

handelingen zouden rechtvaardigen;

O. dat nu moet worden nagegaan of dit beroep op overmacht gegrond is te achten;

O. dat naar de vaste jurisprudentie in het commune strafrecht, welke het Tribunaal ten dezen op gronden van billijkheid en rechtvaardigheid wil volgen, overmacht beteekent: een drang waaraan men redelijkerwijze geen weerstand behoeft te bieden;

O. dat beschuldigde niet is van een uitzonderlijk angstig noch van een buitengewoon heldhaftig karakter, doch dat beschuldigde veeleer naar het oordeel van het Tribunaal te rangschikken is onder de groote kleurlooze massa van Nederlandsche burgers met een middelmatig weerstandsvermogen tegen dwang, drang en pressie, zoodat van hem niet meer doch ook niet minder kan worden verwacht dan van den gemiddelden burger;

O. ten aanzien van de feitelijke omstandigheden welke de overmacht zouden opleveren, dat niet valt te ontkennen dat in de eerste maanden van de bezetting de Duitse militaire en burgerlijke beamtenden ruw en onbehouwen optraden, doch dat niet elk zoodanig optreden zonder meer als reëele dreiging kan en behoeft te worden opgevat, terwijl toch reeds vanaf het begin der bezetting van de Nederlandsche burgers een zekere weerstand tegen, en afkeerigheid van medewerking met den vijand mocht en kon worden geëischt;

O. dat met name een zoo vage mededeeling als in de verklaring van beschuldigde wordt weergegeven, nl.: „Als U het niet wenscht te doen, kunnen wij het zelf ook wel maken”, zeker niet geacht kon worden voor den gemiddelden burger een reëele dreiging in te houden temeer daar deze mededeeling louter telefonisch werd gedaan, en niet gesteund werd door een meer concreet bedreigend optreden;

O. ten overvloede, dat zulk een concreet bedreigend optreden niet — gelijk trouwens ook niet door beschuldigde is gesteld — kan worden gezien in de aanwezigheid van een Duitsch militair bij de vrachtauto welke de te leveren verf kwam afhalen;

O. voorts met betrekking tot de voortgezette leveringen van beschuldigde aan het vliegveld Gilze Rijen, dat bij het groeien van het inzicht in de beteekenis van de offensieve en strategische doeleinden der vliegvelden voor de bezettende macht in evenredigheid de plicht groeide van de Nederlandsche burgers, om zich van coöperatie en collaboratie met den vijand afzijdig te houden, zoodat met het voortschrijden van den tijd steeds minder spoedig overmacht aanwezig kan worden geacht;

O. mitsdien dat het Tribunaal van oordeel is dat in de casuspositie van beschuldigde niet kan worden gesproken van een dwang waaraan men redelijkerwijze geen weerstand behoeft te bieden, zoodat er geen overmacht aanwezig is, en beschuldigde terzake niet gedisciplineerd is te achten;

O. met betrekking tot de op te leggen maatregelen, dat het Tribunaal aanneemt

dat beschuldigde de gewraakte leveranties, welke hij nu eenmaal verrichtte, heeft vertraagd en eenigermate heeft gesaboteerd, door met de kwaliteit te knoeien, en ook overigens heeft getoond een behoorlijke mentaliteit te bezitten;

O. dat het Tribunaal mitsdien geen termen aanwezig acht om voor deze eenmalige — zij het laakbare — gedraging van beschuldigde hem den maatregel van interneering, noch van ontzetting uit de politieke rechten op te leggen, en zeker geen aanleiding bestaat om beschuldigde te ontzetten uit het recht om zijn beroep uit te oefenen, doch wil volstaan met hem het voordeel te ontnemen dat beschuldigde door zijn verkeerde gedraging genoten heeft en het opleggen van dezen maatregel welke in juiste verhouding staat tot den persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde, in het algemeen belang geraden acht;

O. dat de bewezen verklaarde gedragingen aan beschuldigde blijkens bovenvermeld deskundige rapport hebben opgeleverd een nettowinst van f 72,378.46, dat beschuldigde van deze netto-winst volgens ingewonnen ambtsberichten aan belasting heeft betaald een bedrag van f 38,925, zoodat hem thans nog resteert een bedrag van rond f 33,400 als profijt, aan beschuldigde door zijn ongeoorloofde gedraging in den schoot gevallen;

Gelet op de betrekkelijke Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Legt aan beschuldigde den navolgenden maatregel op;

Verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde zich uitstrekkend en beperkt tot een bedrag van f 33,400.

Verklaart de beschuldiging vervallen voor zoover zij niet is bewezen verklaard.

Verstaat dat de verbeurdverklaring kan worden geëffectueerd door betaling van het verbeurdverklaarde bedrag aan het Nederlandsche Beheersinstituut, vertegenwoordiging Breda.

Noot van de Redactie:

De Hooge Autoriteit te 's-Hertogenbosch was zoo vriendelijk mij op mijn verzoek zijne meening over bovenstaande uitspraak kenbaar te maken. Ik moge deze hier thans weergeven.

Terecht werd door het Tribunaal overwogen, dat den beschuldigde moest worden ontnomen, wat hij als profijt van zijn ongeoorloofd handelen over had. Het gaf zich echter meer moeite dan noodig was om het beroep op overmacht te weerleggen. Tegen die weerlegging op zichzelf bestaat geen bezwaar. De vraag is echter wat het Tribunaal zou hebben gedaan als het die overmacht wel had moeten aannemen. Waarschijnlijk zou het dan geen maatregel hebben opgelegd, hetgeen dan verkeerd zou zijn geweest. Het Tribunaalbesluit vereischt noch opzet noch schuld. Heeft men nu schuldeloos onder dwang gehandeld maar desniettemin „desbewust” dan kan een maatregel worden opgelegd. Het zou ech-

ter volkomen onredelijk zijn om interneering of ontzetting uit eenig recht op te leggen. Het Tribunaal zal ingevolge het bepaalde in art. 63 sub 2 van het Tribunaalbesluit, oordeelende over de vraag of het bewezen verklaarde de oplegging van maatregelen wettigt, ten aanzien van interneering en ontzetting van rechten dan zeker tot de conclusie moeten komen, dat er geen termen zijn die op te leggen.

Anders is het echter ten aanzien van verbeurdverklaring zoolang deze zich niet verder uitstrekt dan tot datgene, wat de beschuldigde tengevolge van zijn handelen onder dwang, maar desniettemin onjuist, netto heeft verkregen. Het is nu volkomen redelijk te achten, dat het aldus verkregene hem weder ontnomen wordt en het Tribunaalbesluit geeft, door alleen de „desbewustheid” als vereischte te stellen, daartoe de gelegenheid.

J. v. d. BRUG.

No. 482.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 26 Februari 1947. (Mr. Verdam).

Beschuldigde was bij de eerste uitspraak van het tribunaal, waarop het fiat-executie geweigerd werd, ontzet uit de beide kiesrechten. Bij de tweede uitspraak de ontzetting uit het recht om ambten te bekleeden opgelegd. Fiat-executie geweigerd ten aanzien van laatstgenoemde ontzetting, aangezien elke soort ontzetting als een bijzondere maatregel geldt en de ontzetting uit het recht om een ambt te bekleeden niet in de oorspronkelijke uitspraak was opgelegd.

(Tribunaalbesluit art. 1; Besluit tijdelijke wijziging Tribunaalbesluit (E 153) artt. 7, 2e lid en 10, 4e lid.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 1e Kamer), van 22 Nov. 1946, in de zaak tegen Jacobus Bernardus Waterman, expediteur, wonende te Utrecht;

O. dat het Tribunaal, nadat het fiat-executie op de eerste uitspraak was geweigerd, bij de tweede behandeling beschuldigde heeft ontzet uit het recht om ambten te bekleeden;

O. dat het Tribunaal hieromtrent overwoog, dat deze maatregel bij de oorspronkelijke uitspraak niet werd opgelegd, doch naar het oordeel van het Tribunaal art. 10 lid 4 van het Besluit, houdende tijdelijke wijziging van het Tribunaalbesluit toch niet verbiedt deze maatregel bij een herbehandeling wel op te leggen, daar art. 1 van het Tribunaalbesluit slechts drie bijzondere maatregelen kent, n.l. interneering, verbeurdverklaring van het vermogen en ontzetting van bepaalde rechten en beschuldigde bij de eerste behandeling reeds werd ontzet uit het recht van het kiezen

en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkieszingen;

O. echter, dat ten aanzien van de weigering echter in art. 7 lid 2 van het Besluit, houdende tijdelijke wijziging van het Tribunaalbesluit, werd bepaald, dat ingeval van ontzetting van bepaalde rechten de ontzetting van elk dier rechten als een afzonderlijke maatregel wordt aangemerkt en de wetgever deze bepaling nader heeft uitgewerkt in art. 10 lid 4, hierin vaststellende, dat de oorspronkelijke uitspraak alleen ten aanzien van de gewraakte bijzondere maatregelen kan worden vernietigd en eveneens, dat in geen geval aan beschuldigde een bijzondere maatregel kan worden opgelegd, die niet in de oorspronkelijke uitspraak was vervat;

O. dat, derhalve ten aanzien van de herbehandeling evenals ten aanzien van de weigering de ontzetting van elk der rechten als een afzonderlijke maatregel moet worden aangemerkt en het Tribunaal in het bijzonder aan beschuldigde niet het recht tot het bekleeden van ambten had mogen ontnemen, nu deze maatregel in de oorspronkelijke uitspraak niet werd opgelegd;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd, ten aanzien van de genoemde maatregel, Wij ons echter overigens met de uitspraak kunnen verenigen;

Weigert het fiat-executie op den maatregel van het recht van de ontzetting van het bekleeden van ambten in bovengenoemde uitspraak.

No. 483.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (15e Kamer), 29 Januari 1947. (Mr. Dr. Catz, Hoogland, Harmelink).

Artikel 1, alinea 3 van het tribunaalbesluit, sprekende van een „andere nationaal-socialistische organisatie”, stelt niet den eisch, dat dit een Nederlandsche organisatie dient te zijn. Door toetreding tot de Vlaamsche Wacht, handelde beschuldigde desbewust in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, daar hij daarmede niet alleen de Belgische zaak, doch in ruimer verband de zaak der geallieerde mogendheden, waaronder Nederland, schade berokkende.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, alinea 3.)

Tribunaal Amsterdam tegen Johannes Cornelis Anthonius Maria van Iersel, chauffeur, wonende te Mortsel bij Antwerpen (België).

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander, op 10 Mei 1940, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid is toegetreden tot de Vlaamsche Wacht, een nationaal-socialistische organisatie, en als zoodanig de voorgescreven uniform heeft gedragen en gewaepend is geweest;

2. hulp of steun heeft verleend aan den vijand, doordien hij vrijwillig in Frankrijk gewerkt heeft in dienst van het „Feldbauamt” van de „Luftwaffe”;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde door Mr. J. H. M. Kropman, advocaat bij de Arr.-Rechtbank te Breda, kantoorhoudende te Bergen op Zoom, in het midden gebracht;

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

dat hij het hem telastegelegde erkent;

en bij monde van zijn raadsman:

dat het toetreden tot de Vlaamsche Wacht volgens de Belgische wet alleen strafbaar is voor degenen, welke na 17 December 1942 voor den vijand diensten hebben verricht, welke normaal door de vijandelijke legers of hun diensten moesten worden verricht;

dat beschuldigde zich niet desbewust in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk gedragen heeft;

O. dat een ambtseedig proces-verbaal, d.d. 17 Sept. 1946 opgemaakt door Karel Lode-wijk Weelig, adjunct-rechercheur der P.R. A., tevens onbezoldigd ambtenaar van politie te Amsterdam, onder meer zakelijk inhoudt als opgave van beschuldigde;

dat hij zich als vrijwilliger heeft gemeld bij de Vlaamsche Wacht, in een kazerne te Contich (België) van een uniform werd voorzien, en hem aldaar een uniform werd uitgereikt; hij reeds zes weken na zijn indiensttreding voor een hartkwaal werd afgekeurd; dat hij in Januari 1942 naar Frankrijk is vertrokken, alwaar hij als particulier-chauffeur te Laon bij het Feldbauamt der Luftwaffe werk vond;

Gezien het navolgende processtuk:

een schrijven van L. Jansen te Amsterdam, het hoofd van den Dienst Voorlichting, die in dit schriftuur een korte beschouwing van het karakter van de Vlaamsche Wacht heeft gegeven, ontleend aan een werkstuk van kapitein Lejeune van het interneeringskamp Fort Honswijk;

welk stuk als bewijsmiddel te dezen wordt gebezigd;

O. dat het Tribunaal aanneemt, gelijk trouwens door beschuldigde niet is ontkend, dat de Vlaamsche Wacht, dienstbaar gemaakt aan de belangen van den vijand, is aan te merken als een „andere nationaal-socialistische organisatie” in den zin van art. 1, alinea 3, van het Tribunaalbesluit, alwaar niet de eisch van een andere Nederlandsche organisatie is gesteld;

O. dat evenzeer de conclusie gewettigd is, dat beschuldigde geacht moet worden zich aldus desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Neder-

landsche volk, vermits hij, Nederlander, wist, althans behoorde te weten, dat hij door zijn toetreding tot die Vlaamsche Wacht niet slechts de Belgische zaak, doch in ruimer verband de zaak der geallieerde mogendheden, waaronder Nederland, schade berokkende;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat voormeld verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht hem de hiervoren te vermelden maatregelen op te leggen;

O. dat het Tribunaal, bij de toepassing van den maatregel van interneering op beschuldigde, de omstandigheid laat wegen, dat hij reeds meer dan zestien maanden in bewaring heeft doorgebracht en er geen termen zijn hem, die zich sedert 2 November 1946 op vrije voeten bevindt, opnieuw te interneeren;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen;

Uitspraak doende: Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot één jaar en vier maanden en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 2 Juli 1945 in vóór-interneering doorgebracht tijd; zoodat de interneering geacht moet worden op 2 Nov. 1946, den dag van zijn invrijheidsstelling, te zijn geëindigd;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, indien zou moeten worden aangenomen, dat beschuldigde den staat van Nederlandschap niet heeft verloren.

No. 484.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT BREDÁ (Eerste Kamer), 7 Febr. 1947. (Hekking, Ir. Asselbergs, Dreijer).

Een college belast met de zuivering van het bedrijfsleven is niet te beschouwen als een strafrechterlijk college en de behandeling eener zaak voor zoodanig college geldt niet als strafrechtspraak. Derhalve hoeft, hangende de zuiveringsprocedure tegen denzelfden beschuldigde, de behandeling

der zaak door het Tribunaal niet opgeschort te worden. Beroep op noodtoestand aanvaard. Beschuldiging vervallen verklaard.

(Tribunaalbesluit art. 9.)

Tribunaal Breda tegen Josephus Maria Franken, Hendrikus Alexander Franken, Lambertus Cornelis Franken, timmerfabrikanten, wonende te Zundert, raadsman Mr. J. F. W. Molkenboer.

Het Tribunaal:

O. dat aan beschuldigde sub 1 bij dagvaarding van 16 December 1946 is telastegelegd:

dat hij, Nederlander zijnde en ouder dan achttien jaar, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, als firmant van de vennootschap onder Firma Timmerfabriek Gebr. Franken, Bredascheweg A 358 te Zundert door zijn personeel reparatie- en onderhoudswerken ten behoeve van de militaire en burgerlijke bezettende macht werken heeft doen verrichten, en in de aan die vennootschap toebehoorende timmerfabriek gedurende de jaren 1941, 1942, 1943 en 1944 ten behoeve van de militaire en burgerlijke bezettende macht werken heeft doen verrichten en artikelen heeft doen vervaardigen als kasten, kribben, bureaux enz. in totaal vertegenwoordigend omzetten van omstreeks resp. f 47,135, f 94,800, f 120,340 en f 20,600, althans in beduidende omvang, en daarvan voordeel heeft getrokken.

Op grond van welk handelen hij moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

dat ieder der beschuldigten sub 2 en 3 bij dagvaarding van 16 December 1946 is telastegelegd;

dat hij, Nederlander zijnde en ouder dan achttien jaar, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, als firmant van de Vennootschap onder de firma Timmerfabriek Gebr. Franken, Bredascheweg A 358 te Zundert toegelaten heeft dat in de aan die vennootschap toebehoorende timmerfabriek gedurende de jaren 1941, 1942, 1943 en 1944 op groote schaal werken werden verricht ten behoeve van de militaire en burgerlijke bezettende macht, en daarvan voordeel heeft getrokken.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat de beschuldigten, ter openbare zitting van 27 Januari 1947 gehoord, ieder voor zich doch eensluidend hebben verklaard, dat zij zijn Nederlander, en het hun telastegelegde erkennen;

Post alia:

O. dat voormelde verklaringen van beschuldigde alsmede voormelde processtukken ten dezen als bewijsmiddelen worden gebezigd;

O. dat het Tribunaal door de in voormel-

de bewijsmiddelen vervatte en ten dezen reden gevende feiten en omstandigheden bewezen acht, dat beschuldigten zich op de in de ten hunnen name staande beschuldiging aangegeven wijze hebben gedragen;

O. dat voormeld bewezen verklaarde gedragingen opleveren het als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hulp en steun hebben verleend aan den vijand;

O. dat de raadsman van beschuldigten heeft aangevoerd, dat hangende de zuiveringsprocedure tegen dezelfde beschuldigten het Tribunaal de behandeling dezer zaken zal hebben op te schorten op grond van het beginsel nemo debet bis vexari;

O. dat het Tribunaal meent hierin een beroep op niet ontvankelijkheid te moeten zien;

O. dienaangaande dat, hoezeer het aangevoerd adagium als een ter beveiliging van de rechtszekerheid in ons Nederlandsch strafrecht geldend beginsel moet worden beschouwd, hetwelk zeker ook voor de Tribunaal rechtspraak zal hebben te gelden, niettemin het Tribunaal dit beroep ongegrond acht;

O. immers, dat zoowel uit de strekking van de zuivering namelijk verwijdering van voor het bedrijfsleven ongewenschte elementen (dus bescherming van het bedrijfsleven), als uit de daaraan corresponderende beperktheid van de door de zuiveringscolleges op te leggen maatregelen, welke eerder het karakter van administratieve dan van strafrechterlijke beslissingen dragen, blijkt dat een college, met de zuivering van het bedrijfsleven belast, niet is te beschouwen als een strafrechterlijk college, en de behandeling eener zaak voor zoodanig college niet als strafrechtspraak;

O. dat weliswaar in sommige concrete gevallen behandeling voor een Tribunaal tegelijk met die voor een zuiveringscollege ongewenscht kan zijn, doch het Tribunaal zulk een ongewenschte parallelie thans niet aanwezig acht;

O. dat het Tribunaal derhalve zich niet met dit betoog van den raadsman kan verenigen;

O. dat de raadsman van beschuldigten voorts heeft aangevoerd en uit de stukken is gebleken, dat de beschuldigten in hun twijfel aan de geoorlooftheid van de voorgenomen leveranties te rade zijn gegaan bij den hun bekenden en door hen geheel vertrouwden advocaat Mr. J. H. Jacobs; dat deze hun heeft ontraden voor de Duitschers te werken; doch in de nootstandspositie, waarin zij en hun collega's meenden te verkeerden, omdat aan hen, die weigerden voor de Duitschers te werken, de grondstoffen werden onthouden, hen niet ervan heeft weerhouden — door te verklaren dat hij er geen bezwaar in zag op grond van het landoorlogreglement — om de fabricage van bureaux, tafels, kasten en kribben voor Duitsche opdrachtgevers ter hand te nemen; dat het Tribunaal aanneemt, dat beschuldigten deze fabricage zijn begonnen en haar hebben voortgezet

om hun fabriek in stand te houden, en daarbij van de in hun oogen gefundeerde meening zijn uitgegaan dat hunne gedragingen werden verricht in het belang van de Nederlandsche industrie en van hun arbeiders;

O. dat het Tribunaal, daarlatend wat er zij van de juistheid van der beschuldigten standpunt, en van meening, dat de beschuldigten vooral in de latere oorlogsjaren zich voortdurend hadden behoorde af te vragen of hun eenmaal ingenomen standpunt wel het juiste was, niettemin aanneemt, dat zij — hoewel zij wisten, dat de gedragingen zelve, objectief gezien, in strijd waren met de Nederlandsche belangen — te goeder trouw konden afgaan op het hun gegeven advies en op deze wijze, evenzeer te goeder trouw, overtuigd waren in de nootstandspositie, waarin zij meenden te verkeerden, te handelen overeenkomstig de Nederlandsche Belangen;

O. mitsdien, dat het in het Tribunaalbesluit neergelegde vermoeden van schuld ten aanzien van deze beschuldigten wijkt voor het bewijs van het tegendeel en dat, nu beschuldigten niet moeten worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, de beschuldiging behoort te worden vervallen verklaart;

Gelet op de betreffende wetsartikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen.

No. 485.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (9e Kamer), 26 Aug. 1946.
(Mr. Heijmens Visser, Kuik, Bolkenbaas).

Verweer, dat de wetenschap in strijd met de Nederlandsche belangen te hebben gehandeld niet bij den beschuldigde aanwezig kan worden geacht, nu deze — zij het op onjuiste overwegingen, het Nederlandsche belang niet heeft willen schaden maar dienen. Het is niet van belang, wat beschuldigde te goeder trouw meende, maar alleen of hij had moeten weten, dat hij door zijn handelingen de belangen van het Nederlandsche volk benadeelde. Deze wetenschap kan alleen geacht worden te ontbreken, indien rechtvaardigingsgronden aanwezig waren (zoodat een hooger belang werd gediend) of indien de handelingen zoo algemeen, onbelangrijk en onvermijdelijk waren, dat een niet overgevoelig vaderlander zich daar niet ernstig aan heeft geërgerd.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, laatste alinea.)

Tribunaal Arnhem tegen Willem Lodewijk Beerens, ambtenaar bij den Raad van Arbeid, wonende te Arnhem, geïnterneerd in het Bewarings- en Verblijfskamp te Wewep, raadsman Mr. de Pont uit Amsterdam.

Beschuldigd van: dat hij Nederlander en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren zijnde tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa te Arnhem, althans in Nederland:

1. zich heeft aangesloten eerst als symphathiseerend lid later als lid bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verder te noemen N.S.B.;

2. Zich als lid heeft aangesloten bij het Nederlandsch Arbeidsfront en de hulplandwacht, beide Nationaal Socialistische instellingen;

3. hulp of steun heeft verleend aan den vijand en diens handlangers door als hulplandwachter bewapend met een geweer bewakingsdiensten te verrichten bestaande zoowel in het bewaken van gevangenen genomen onderduikers als in het beschermen van N.S.B.'ers hunne vrouwen en kinderen en de gebouwen waarin zij vertoefden en tevens door het verrichten van patrouillediensten waarbij ten behoeve speciaal van de Deutsche weermacht werd voorkomen dat houtdiefstallen werden gepleegd en zoogenaamde splittergraven werden dichtgemaakt;

4. werkzaam is geweest voor de N.S.B., als blokleader;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van Maandag 26 Augustus 1946 heeft verklaard:

Ik ben gearresteerd op 1 Augustus 1945. De 3 kaarten van Landwacht Nederland, die U mij toont, ken ik niet. Zij zullen uit de administratie van de Landwacht zijn.

Toen Deutschland met Rusland in oorlog geraakte heeft de Deutsche anti-communistische propaganda ook vat op mij gekregen. Voordien was ik zeker niet pro-Duitsch. In de Meidagen van 1940 heb ik mijn militairen plicht gedaan. Toen Nederland aan Japan den oorlog verklaarde meende ik Musserts redeneering te moeten aanvaarden, dat de Londense regeering daarmee het Koninkrijk der Nederlanden onnoodig en onwettig in gevaar bracht. Ik meende niet langer gebonden te zijn aan mijn eed van trouw, afgelegd als reserve-officier, daar de Nederlandsche regeering te Londen zelf onwettig handelde door zich soevereine rechten, — in casu de oorlogsverklaring aan Japan, — die zij niet bezat aan te matigen. Deze regeering had haar vertrek naar Londen gemotiveerd met de stelling dat zij ook voor de zorgen voor Nederlandsch grondgebied buiten Europa had te behartigen en wat zij deed was dit grondgebied moedwillig verspelen.

Toen ben ik lid geworden van de N.S.B., die naar mijn mening in deze kwestie het juiste standpunt verdedigde. Ik ben lid geworden van het N.A.F., toen de bestaande

ambtenarenorganisatie werd opgeheven en deze slechts in het N.A.F., voortgang kon vinden. Ik heb geen geloof gehecht aan de volgens mij geruchten die omtrent Deutschland en de N.S.B., in omloop waren.

Officieele mededeelingen van den bezetter geloofde ik wel. Na de geallieerde luchtlandingen ben ik naar Groenlo geëvacueerd. Ik moest daar dienst doen voor bewaking van N.S.B. vrouwen en kinderen en de gebouwen waar zij zich bevonden. Wij kregen een legitimatiekaart om zonder last van de Deutsche bezetting ook na spertijd op straat te kunnen zijn. Daarop stond vermeld dat wij van de hulplandwacht waren. Ik had te voren moeten kiezen tusschen deze bewakingsdiensten en werk bij de O. T., en heb het eerste gekozen. Ik heb ook onderduikers moeten bewaken, doch deze waren na de Deutsche dreiging gijzelaars te zullen fusileeren, als zich niet voldoende arbeidskrachten voor graafwerk meldden, ofwel zelf komen opdagen ofwel door de plaatselijke politie opgebracht. Eenige waren bij ons ondergebracht. Zij genoten in het gebouw bewegingsvrijheid en mochten vaak eenige dagen naar huis voor zij werden tewerk gesteld. Zij leefden met ons samen. Ik heb in opdracht van den burgemeester van Groenlo houttransporten moeten controleren, dit geschiedde ten behoeve van de bevolking en splittergraven moeten bewaken die dienden ter bescherming van iedereen — Duitscher zoowel als Nederlander bij luchtgevaar. Toen wij verplicht werden spoorwegen te bewaken ben ik gedeserteerd, daar ik mij daartoe niet geroepen voelde. Ik ben zoo maar 2 maanden onvrijwillig bij de Landmacht geweest. Ik heb daarna in Arnhem nog het archief van den Raad van Arbeid, van het Kadaster en het hypotheekregister gered. Ik heb mijn eigen huis nog gezien. Dat was leeg geroepen als alle andere. Mijn vrouw, een Hongaarsche, is in 1943 naar Hongarije gegaan om haar zieke Moeder te bezoeken. Zij is na de bevrijding teruggekeerd, wat zij heeft meege maakt versterkt mijn opvatting omtrent Rusland. Ik bezit ongeveer f 3000 effecten en een spaarbanksaldo. Bij mijn arrestatie is ongeveer f 250 in beslag genomen.

Post alia:

O. dat het voorkomen van houtdiefstallen en het bewaken van splittergraven door den beschuldigde speciaal diende, hetwelk doorslaggevend is, om de Deutsche oorlogsvoering te dienen, daar deze de directe beschikking moest hebben over gekapt hout en zich bij luchtgevaar terstond moest kunnen beveiligen, terwijl het van de houding van de Deutsche weermacht en niet van beschuldigdes daden zou afhangen of hierdoor ook nog belangen van de Nederlandsche burgerbevolking konden worden gediend;

O. dat de in voormelde verklaring van beschuldigde en voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de besliss-

sing van het Tribunaal, dat daardoor wordt bewezen, dat de beschuldigde zich op de in beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met dien verstande dat het Tribunaal niet bewezen acht dat de beschuldigde zich als lid heeft aangesloten bij de Nederlandsche Landwacht, daar wel bewezen is dat hij als landwachter heeft dienst gedaan doch niet dat hij zich uit eigen beweging bij de Nederlandsche Landwacht heeft gemeld en op grond daarvan dit onderdeel van de beschuldiging vervallen verklaart;

O. dat de beschuldigde door het bewezen verklaarde geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat beschuldigdes raadsman wel heeft betoogd dat nu beschuldigde — zij het op onjuiste overwegingen — doch te goeder trouw, het Nederlandsche belang niet heeft willen schaden maar dienen, de wetenschap in strijd met Nederlandsche belangen te hebben gehandeld niet bij den beschuldigde aanwezig kan worden geacht;

O. echter dat het niet van belang is of beschuldigde te goeder trouw meende door zijn handelingen de belangen van het Nederlandsche volk te dienen doch alleen of hij had moeten weten dat hij deze daardoor benadeelde en afbreuk deed aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat iedere Nederlander die zich niet aan de zijde van den vijand stelde heeft geweten dat handelingen als door den beschuldigde gesteld laakbaar waren, in strijd met Nederlandsche belangen en welgevalig aan den vijand en zijn satelieten;

O. dat beschuldigde, wilde hij de belangen van zijn volk dienen, zich had neer te leggen bij de overtuiging die door een overgroote meerderheid van het Nederlandsche volk op juiste gronden werd gehuldigd;

O. dat hij door bij zijn eigengereide meening te volharden daarvan thans de consequenties dient te aanvaarden;

O. voorts dat men in het algemeen moet hebben geweten door handelingen vallende onder art. 1 van het Tribunaalbesluit te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat die wetenschap slechts dan geacht kan worden te ontbreken indien rechtvaardigingsgronden aanwezig waren — bijvoor-

beeld opdracht van de illegaliteit — zoodat een hooger belang werd gediend en dus geen laakbare handeling werd verricht, of indien de gestelde handelingen — bijvoorbeeld winkelverkoop aan Duitsche militairen — zoo algemeen, onbelangrijk en onvermijdelijk waren dat een niet overgevoelig vaderlander zich daar niet ernstig aan heeft geërgerd;

O. dat de eisch der veronderstelde desbewustheid dan ook speciaal dient om een grens te trekken ten aanzien van de laakbaarheid van meer of minder onjuiste handelingen welke grens in dit geval zeer ver is overschreden;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, daar deze in juiste verhouding staan tot den ernst der gedragingen van den beschuldigde, gelet op diens persoon en persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal nog in het bijzonder overweegt dat het den beschuldigde als reserve kapitein zijn houding zeer kwalijk neemt doch anderzijds rekening wil houden met de slagen die den beschuldigde door de wederwaardigheden van zijn vrouw hebben getroffen;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan het hiervoor bewezen verklaarde en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering waarbij het Tribunaal adviseert deze te beperken tot den duur van 1 jaar en zes maanden, hierop in mindering te brengen den tijd door beschuldigde in bewaring doorgebracht vanaf 1 Aug. 1945 en mitsdien de interneering te doen eindigen op 1 Februari 1947;

2. Ontzetting uit het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Ontzetting uit het recht bij de gewapende macht te dienen;

4. Ontzetting uit het recht tot het bekleeden van eenig ambt of eenige functie in overheids- of semi overheidsdienst;

5. Verbeurdverklaring van het vermogen van den beschuldigde zich uitstrekende en beperkt tot een bedrag van f 1500.

No. 486.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
ALKMAAR** (1e Kamer), 19 Febr. 1947.
(Mr. Schenkeveld, Hiele, Coerts).

Fiat-executie op oorspronkelijke uitspraak geweigerd, aangezien als maatregel o.m. was opgelegd ontzetting van het recht om bij een bepaald bedrijf eenige functie te bekleden. Bij de tweede uitspraak de ontzetting uitgebreid tot het bekleden van eenige functie bij alle soortgelijke bedrijven. De thans opgelegde ontzetting niet beschouwd als „een bijzondere maatregel, welke in de oorspronkelijke uitspraak niet was vervat”, doch als een daarin reeds vervatten maatregel, die echter door een onjuiste interpretatie van art. 4, lid 1, van het Tribunaalbesluit te beperkt was opgelegd.

(Besluit tijdelijke wijziging Tribunaalbesluit (E 153) art. 10, vierde lid.)

Tribunaal Alkmaar tegen Hendrik van Daatselaar, meesterknecht, wonende te Alkmaar, raadsman Mr. C. A. de Groot te Alkmaar.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. zich omstreeks Juni 1940 als lid of anderszins aangesloten heeft bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en als zoodanig is aangesloten gebleven tot omstreeks April 1941;

2e. zich omstreeks 1943 aangesloten heeft bij het Nederlandsch Arbeidsfront, zijnde een Nationaal Socialistische organisatie of instelling, daarvoor werkzaam is geweest als sociaal voorman in de Alkmaarsche Wasscherij te Alkmaar en de propaganda ervan heeft bevorderd;

3e. als buurtschapshoofd werkzaam is geweest voor den Nederlandschen Volksdienst, zijnde een Nationaal Socialistische organisatie of instelling;

4e. te Alkmaar opgetreden is als leider van Vreugde en Arbeid, zijnde een Nationaal Socialistische organisatie of instelling;

5e. hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleenen aan den vijand of diens handlangers, door regelmatig het Nationaal Socialistische blad „Volk en Vaderland” te koopen;

moetende hij op grond van vorenstaande handelingen geacht worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Vorige uitspraak:

Aan beschuldigde werden bij beslissing der Tweede Kamer van het Tribunaal d.d. 2 Aug. 1946 de navolgende maatregelen opgelegd:

1. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft een tijdsduur in acht te nemen van een jaar en zes maanden, na den dag der inhechtenisneming, zijnde 16 Mei 1945, zoodat de interneering zal eindigen op 16 November 1946.

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

3. Ontzetting gedurende een tijdvak van vijf jaren van het recht om eenig functie of betrekking te bekleden bij de Alkmaarsche Wasscherij N.V. te Alkmaar.

Voorts werd daarbij bepaald: Heft op het beheer over het vermogen van beschuldigde met ingang van 1 October 1946 of zooveel eerder als door of namens het Ned. Beheersinstituut bepaald zal worden.

Fiat-executie:

De Hooge Autoriteit, bedoeld in art. 4 van het K. B. van 23 Dec. 1944, Stbl. no. E 153 heeft op 14 Nov. 1946 de volgende beslissing gegeven:

O. dat op grond van het Tribunaalbesluit aan den beschuldigde ten aanzien van de ontzetting van bepaalde beroepen of functies slechts een maatregel kan worden opgelegd, indien hij op grond van art. 1 lid 1 van het Tribunaalbesluit voor toepassing van een bijzondere maatregel in aanmerking komt en hij geacht moet worden voor bepaalde beroepen of functies de in het algemeen belang vereischte waardigheid of betrouwbaarheid te missen; overwegende, dat het Tribunaal door het opleggen van een maatregel, waarbij beschuldigde werd ontzet van het recht om gedurende vijf jaren functies en betrekkingen te bekleden bij de Alkmaarsche Maatschappij N.V. te Alkmaar, te kennen heeft gegeven beschuldigde niet geschikt te achten voor het vervullen van voornoemde functies en betrekkingen; dat het Tribunaalbesluit niet de mogelijkheid opent om een beschuldigde te ontzetten uit het recht om beroepen of functies te bekleden op een bepaalde plaats of bij een bepaalde firma, daar aangenomen mag worden, dat de in het algemeen belang vereischte waardigheid of betrouwbaarheid om functies of beroepen te bekleden ook elders in Nederland dezelfde is en voor bepaalde firma's of beroepen geen uitzondering wordt gemaakt;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie op voornoemde maatregel moet worden geweigerd;

O. dat dit niet behoeft mede te brengen weigering van het fiat-executie op den geheele uitspraak; weigert het fiat-executie op de maatregel van ontzetting van het recht om gedurende vijf jaren eenige functie of betrekking te bekleden bij de Alkmaarsche Wasscherij N.V. te Alkmaar in bovengenoemde uitspraak.

Nieuwe behandeling:

Bijgevolg moest de zaak door het Tribunaal opnieuw in behandeling worden genomen. Dit is geschied met inachtneming van het bepaalde in art. 10, leden 2 en 3, van genoemd K. B., uiteraard op dezelfde beschuldiging, aangezien de weigering van het fiat-executie niet op de uitspraak in haar geheel betrekking had. Om zich een volledig beeld van de zaak te kunnen vormen, had het Tribunaal bepaald, dat de behandeling geheel opnieuw zou aanvan-

gen, waarbij in het bijzonder een onderzoek zou ingesteld worden naar beschuldigdes gedragingen, als bedoeld in de beschuldiging sub 2°. Dit is ook geschied. Echter is hierbij geen nieuw onderzoek naar het vermogen van beschuldigde ingesteld, aangezien een verbeurdverklaring, als zijnde een maatregel, welke in de vorige uitspraak niet was vervat, toch niet opgelegd zou kunnen worden.

Post alia:

Beslissingen:

Het Tribunaal:

1. Verklaart op grond van de in voormelde bewijsmiddelen voorkomende redengevende feiten en omstandigheden en de betrekkelijke wettelijke bepalingen bewezen, zulks met zijn schuldigverklaring daaraan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven en gequalificeerde wijze heeft gedragen, de daar genoemde desbewustheid inbegrepen, zulks echter met dien verstande, dat uit de telastelegging sub 1e moeten wegvallen de woorden „of anderszins” en uit de telastelegging onder 5e de woorden „of getracht heeft te verleenen.”

2. Oordeelt, met de Hooge Autoriteit, dat de opgelegde maatregel sub 3° niet op de wet berust.

Aangezien het fiat-executie overigens op de maatregelen is verleend, behoeft het Tribunaal zich daarover niet uit te spreken.

3. Spreekt uit, dat de op te leggen maatregel, dat beschuldigde in het wasscherijbedrijf geen enkel beroep mag uitoefenen en geen enkele functie bekleeden, niet is te beschouwen als „een bijzondere maatregel, welke in de oorspronkelijke uitspraak niet was vervat”, doch als een daarin reeds vervatte maatregel, die echter door een onjuiste interpretatie van art. 4, lid 1, van het Tribunaalbesluit te beperkt was opgelegd.

4. Is van meening, dat beschuldigde geacht moet worden de in het algemeen belang vereischte waardigheid te missen om op het gebied van het wasscherijbedrijf eenig beroep uit te oefenen of eenige functie te bekleeden.

Beschuldigde heeft zich toch niet ontzien om in het bedrijf, waarin hij werkzaam was, de functie van socialen voorman te vervullen, een functie bij het door den bezetter en zijn handlangers gecreëerde en voor hun propaganda gebruikte Nederlandsche Arbeidsfront. En daarbij heeft hij een zeer verkeerden invloed uitgeoefend, gelijk ter zitting uit de voorgelezen getuigenverklaringen is gebleken.

5. Vernietigt de vorige uitspraak, met betrekking tot den onder 3 opgelegden maatregel en vervangt dezen door den volgende, welke hierbij wordt opgelegd:

Ontzetting van het recht om in het wasscherijbedrijf eenig beroep uit te oefenen of eenige functie te bekleeden.

No. 487.

HOOGE AUTORITEIT TE AMSTERDAM,
6 Maart 1947. (Mr. Verdam).

Verbeurdverklaring van een aandeel van beschuldigde in een vennootschap onder firma. Door een verbeurdverklaring zonder meer eindigt de vennootschap niet. Het aandeel van beschuldigde gaat op den datum van uitspraak wel over op den Staat, doch de effectueering van deze verbeurdverklaring zonder ontbinding van de gemeenschap kan leiden tot allerlei verwikkelingen voor de vennootschap, althans voor den anderen vennoot. Fiat-executie op den maatregel van verbeurdverklaring geveigerd.

(Tribunaalbesluit art. 6.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 6e Kamer, van 16 Dec. 1946, in de zaak tegen Petrus Nicolaas van Bruggen, loodgieter, wonende te Amsterdam.

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, op 10 Mei 1940 Nederlander zijnde en op dien datum reeds den 18-jarigen leeftijd bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. aangesloten is gebleven als lid bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, hierna te noemen N.S.B.;

2. blijk heeft gegeven van instemming met het streven van de N.S.B., door een N.S.B.-insigne openlijk zichtbaar op zijn kleding te dragen, N.S.B.-vergaderingen te bezoeken en te colporteerden met Volk en Vaderland;

3. voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen toestand door omstreeks Maart 1943 compagnon te zijn geworden in het loodgietersbedrijf van A. Thepen te Amsterdam, zulks tegen den zin van A. Thepen voornoemd, die hierin eerst heeft toegestemd na dreigementen van den vader van beschuldigde, die eveneens N.S.B.-lid was;

4. lid is geweest van den Nationalen Jeugdstorm, hierna te noemen N.J.S., zijnde dit eene nationaal socialistische organisatie;

op grond waarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal, na punt 3 te hebben laten vervallen, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot een jaar en negen maanden en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 14 Juni 1945 in vóór-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op 14 Maart 1947;

Ontzetting van het recht van kiezen en

verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen; zulks voorzooveel beschuldigde dit recht nog niet mocht hebben verloren;

Verbeurdverklaring van het vermogen van den beschuldigde zich uitstrekken en beperkt tot zijn aandeel in de firma A. Thepen & Co, Gelderschekade 39 hs. te Amsterdam;

Bepaalt, voorzooveel noodig, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen 90 dagen nadat de interneering is beëindigd en tevens de verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd;

O. dat het Tribunaal heeft verbeurd verklaard het aandeel van den beschuldigde in de firma Th. en Co., een vennootschap onder firma waarvan de beschuldigde vennoot is en waarin hij aan goederen heeft ingebracht: duizend gulden benevens eenige gereedschappen;

O. dat door zulk een verbeurdverklaring zonder meer de vennootschap niet eindigt en wel het aandeel van den beschuldigde, zooals dat op den datum der uitspraak bestond, op den staat overgaat, doch effectueering van zulk een verbeurdverklaring zonder ontbinding van de gemeenschap kan leiden tot allerlei verwickelingen voor voormelde vennootschap, althans voor den anderen vennoot;

O. dat het daarom gewenscht is dat het Tribunaal de verbeurdverklaring nogmaals bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd, doch enkel voor zoover betreft voornoemde maatregel;

Weigert het fiat-executie voor zoover betreft de opgeléde verbeurdverklaring.

No. 488.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (4e Kamer), 8 November 1946. (Mr. Sassen, Offringa, Versaan).

Het lidmaatschap van de Dierenartsenkamer kan zonder meer niet worden beschouwd als een blijk van nationaal-socialistische gezindheid, daar immers althans gedurende den eersten tijd van het bestaan van die kamer alle dierenartsen zich als lid daarvan beschouwden.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea 3.)

(Vergelijk uitspraak No. 50.)

Tribunaal Arnhem tegen Louis Justus Henricus Stadhouders, gepensioneerd dierenarts van het Koninkrijk Nederlandsch Indische Leger, wonende te Nijmegen, raadsman Mr. J. de Mul.

O. dat den beschuldigde bij dagvaarding is tenlastegelegd:

dat hij als Nederlander, tijdens de vijan-

delijke bezetting van het Rijk in Europa, te Nijmegen;

in Mei 1943 zich als sympathiseerend lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en bij die Beweging aangesloten is gebleven tot het voorjaar van 1944, zulks met het oogmerk om zijn radiotoestel te mogen behouden, nadat hij tevoren getracht heeft dit te bereiken door gebruik te maken van de diensten van die Beweging;

blijk heeft gegeven van ingenomenheid met den vijand door omstréeks Maart 1943 zich als lid aan te sluiten en aangesloten te zijn gebleven bij de Nederlandsch Duitse Kultuurgemeenschap, en geabonneerd te zijn op het dagblad „Deutsche Zeitung in den Nederlanden“;

in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door geabonneerd te zijn op het dagblad „Het Nationale Dagblad“;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van 25 October 1946, heeft verklaard:

„Ik handhaaf mijn verklaringen, in het voor-onderzoek afgelegd, alsmede die welke ik ten overstaan van de eerste kamer van het Tribunaal op 24 September 1945 heb afgelegd.

Ik geef toe, dat ik lid ben geweest van de Dierenartsenkamer. Voor de uitoefening van praktijk was dit niet noodig, echter ben ik lid van die kamer geworden ten einde vakbladen te kunnen ontvangen. Tegenover Duitsland stond ik zeer afwijzend.

Op de Deutsche Zeitung in den Nederlanden ben ik geabonneerd geweest om mij op de hoogte te stellen van het wereldgebeuren. Met name las ik in dat blad wetenschappelijke artikelen.

De vergunning om mijn rijwiel te mogen behouden heb ik ontvangen via de Nederlandsch Duitse Kultuurgemeenschap.

Toen was ik ook nog reserve-arts bij de Luchtbescherming.

Mijn wensch is om in mijn eer te worden hersteld. Ik ben niet voornemens mijn beroep van dierenarts nog verder te gaan uitoefenen.

O. dat door de eerste kamer van het Tribunaal voor het Arrondissement Arnhem ter openbare zitting van 8 October 1945 uitspraak is gedaan en aan den beschuldigde de navolgende maatregelen zijn opgelegd:

1e. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den interneeringstermijn te bepalen op zes maanden;

2e. Ontzetting uit het recht te kiezen en de verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3e. Ontzetting uit de bevoegdheid tot het uitoefenen van het beroep van dierenarts;

4e. Verbeurdverklaring van het meubilair van beschuldigde met inachtneming

der wettelijke bepalingen op dat stuk, alsmede het aan zijn echtgenoot gelaten damesrijwiel.

O. dat door den beschuldigde op 11 Juni 1946 tegen die uitspraak een bezwaarschrift is ingediend bij de Hooge Autoriteit, aangewezen tot het verlenen van het fiat-executie op uitspraken van de Tribunalen te Arnhem, Zutphen, Zwolle en Almelo;

O. dat de Hooge Autoriteit voornoemd bij beschikking van 27 September 1946 beslist heeft dat de gegeven uitspraak voor wat betreft de ontzetting uit de bevoegdheid tot het uitoefenen van het beroep van dierenarts niet in stand kan blijven;

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor wordt bewezen, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

Immers: het aldus bewezen verklaarde levert op dat de beschuldigde als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, op 20 September 1944 den leeftijd van 18 jaren hebbende bereikt, zich als sympathiseerend lid heeft aangesloten bij de N.S.B., blijk heeft gegeven van ingenomenheid met den vijand en in het algemeen van nationaal socialistische gezindheid;

O. dat ter zitting is gebleken dat de beschuldigde als lid aangesloten is geweest bij de Dierenartsenkamer;

O. echter, dat het lidmaatschap van de Dierenartsenkamer zonder meer niet kan worden beschouwd als een blijk van nationaal-socialistische gezindheid, daar immers althans gedurende den eersten tijd van het bestaan van die kamer alle dierenartsen zich als lid daarvan beschouwden;

O. dat in geen deele is gebleken dat de beschuldigde tijdens de uitoefening van zijn practijk als dierenarts zich niet naar behooren zou hebben gedragen;

O. dat mitsdien geen dringende redenen aanwezig worden geacht om den beschuldigde de bevoegdheid tot het uitoefenen van de practijk als dierenarts te ontnemen;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Vernietigt de door de eerste Kamer van het Tribunaal voor het Arrondissement Arnhem op 8 October 1945 gegeven uitspraak ten aanzien van de ontzetting van de bevoegdheid tot het uitoefenen van het beroep van dierenarts.

No. 489.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (10e Kamer), 8 October 1946. (Mr. ter Horst, Beuter, Alpherts).

Na het verlenen van het fiat-behandeling is de procureur-fiscaal niet meer gerechtigd beschuldigde voorwaardelijk buiten vervolging te stellen. De buitenvervolginstelling moet derhalve als van onwaarde worden aangemerkt. De daarin gestelde voorwaarden komen daardoor van zelf te vervallen.

(Besluit politieke delinquenten 1945 artt. 18 en 19; Tribunaalbesluit art. 19, 1e lid.)

Tribunaal Arnhem tegen Louise Smith, werkzaam in een boekwinkel, wonende te Arnhem.

O. dat de beschuldigde bij dagvaarding is te laste gelegd:

dat zij Nederlandsche zijnde en op 20 September 1944, den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. in September 1940 tot den Nationalen Jeugdstorm is toegetreden en hierbij is gebleven tot Maart 1943;

in 1942 in die organisatie tot oppertroep-leidster is bevorderd;

2. van 1940 tot 1944 lid is geweest van de Nederlandsch Deutsche Kulturkamer; op grond van welk handelen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van 24 September 1946 heeft verklaard:

dat zij Nederlandsche is en de haar ten laste gelegde feiten erkent;

dat zij in September 1940 tot de Nationale Jeugdstorm is toegetreden en hierbij is gebleven tot Maart 1943;

dat zij in 1940 pas 14 jaren was en haar vader dit voor haar heeft bewerkstelligd, doch zij er zelf ook niet op tegen was;

dat zij in 1942 bevorderd werd tot oppertroep-leidster, in welke functie zij gymnastiek en zangles heeft gegeven;

dat zij ook tot 1944 lid der Nederlandsch Deutsche Kulturkamer is geweest en zij dit hoofdzakelijk heeft gedaan om voorstellingen in de Schouwburg van het Rheinisch Landestheater en Kraft durch Freude te kunnen bezoeken;

dat zij ook enkele voorstellingen op Zondagmorgen gegeven in het Rembrandt-theater en uitgeschreven door de N.S.N.A.P., heeft bezocht;

dat zij in September 1944 met haar ouders naar Duitschland is gegaan en daar huis-houdelijk werk heeft verricht en niet in de oorlogsche industrie;

dat zij op 20 Februari 1945 met haar moeder naar Holland is teruggegaan, zich ge-

vestigd hebben in Oude Pekela, alwaar zij op 16 April 1945 door de N.B.S. is gearresteerd en daarop in bewaring gesteld;

dat zij nooit omgang heeft gehad met Duitse militairen en nooit colportage heeft verricht voor één of andere nationaal socialistische instelling of actief voor de N.S.B. medegewerkt;

dat zij geen vermogen heeft;

dat zij op 19 April 1946 op last van den Officier Fiscaal te Velp in vrijheid is gesteld uit het kamp „Avegoor”;

dat zij op 23 Augustus 1946 vanwege den Procureur-Fiscaal door den Officier-Fiscaal te Velp, voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld;

dat haar beide ouders nog leven en dat zij nu bij haar zwager inwoont in Steenwijk, waar zij werkzaam is in de boekwinkel Koenen.

Post alia:

O. dat de vraag moet worden beantwoord, of het Tribunaal competent moet worden geacht om de zaak van beschuldigde in behandeling te nemen, waar zij d.d. 23 Augustus 1946 vanwege den Procureur-Fiscaal door den Officier-Fiscaal te Velp voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld;

O. dat uit het dossier blijkt, dat de Officier-Fiscaal d.d. 20 Juli 1946 aan den Procureur-Fiscaal heeft geadviseerd om de zaak van beschuldigde door het Tribunaal in behandeling te doen nemen;

dat de Procureur-Fiscaal bij ongedateerde beschikking, blijkbaar kort na bovengemeld advies d.d. 20 Juli 1946, zijn fiat behandeling Tribunaal heeft gegeven;

O. dat op 6 Augustus 1946 door het Tribunaal voor het Arrondissement Arnhem, 10e kamer, een bevel tot dagvaarding van beschuldigde is gegeven om op de openbare zitting van 3 September 1946 te verschijnen;

dat beschuldigde op de zitting van 3 September 1946 niet is verschenen, omdat zij bij haar schrijven d.d. 29 Augustus meende, dat zij niet behoefde voor te komen, daar zij reeds op 23 Augustus 1946 voorwaardelijk buiten vervolging was gesteld;

O. dat, nadat een zaak door het fiat behandeling Tribunaal van den Procureur-Fiscaal ter behandeling in handen is gesteld van het Tribunaal, de Procureur-Fiscaal, niet meer gerechtigd is een voorwaardelijke buitenvervolginstelling te geven, hetgeen in casu heeft plaats gehad;

O. dat mitsdien de bovengenoemde onvoorwaardelijke buitenvervolginstelling als van onwaarde moet worden aangemerkt en dat de in bovengemelde voorwaardelijke buitenvervolginstelling gestelde voorwaarde dat beschuldigde zich stelt onder toezicht van de stichting „Toezicht Politieke Delinquenten” en zich zal gedragen naar de aanwijzingen van die instelling of van de personen, door die instelling daartoe aangewezen, in het bijzonder voor zoover betreft speciaal van het soort arbeid, dat zij verrichten zal en inzake het kiezen van een verblijfplaats” — en de andere daarin gestelde voorwaarden van zelf komen te

vervallen, ook al is het Tribunaal door het ontbreken van daartoe strekkende voorschriften niet in staat dezelfde maatregelen op te leggen;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor wordt bewezen, dat de beschuldigde zich op de in beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, daar deze in juiste verhouding staan tot den ernst der gedragingen van de beschuldigde, gelet op diens persoon en persoonlijke omstandigheden;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan het hiervoor bewezen verklaarde en dit bevestigt de verklaring te vallen onder art. I van het Tribunaalbesluit.

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Interneering voor den tijd van één jaar, met bepaling dat hierop in mindering zal worden gebracht de tijd reeds in bewaring doorgebracht, zoodat de interneering is geëindigd op 16 April 1946;

2. Ontzetting van het recht te kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Opheffing van het beheer met ingang van een maand, nadat het fiat executie is verleend;

Verklaart de vanwege den Procureur-Fiscaal door den Officier Fiscaal te Velp d.d. 23 Augustus 1946 gegeven voorwaardelijke buitenvervolginstelling van onwaarde.

No. 490.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (9e Kamer), 22 Juli 1946. (Mr. Heijmens Visser, Sniekers en Aalders).

Aangezien de Duitse bezetting zelf goed heeft begrepen, dat, indien de Nederlandse politie op haar hand was althans haar belangen niet kon tegenwerken, de kracht van het verzet tegen haar maatregelen aanmerkelijk moest verminderen en daarom de opleiding te Schalkhaar instelde, dient het solliciteeren bij het politieopleidingsbataljon te Schalkhaar en het aldaar volgen van een opleidingscursus als hulp aan den vijand te worden gequalificeerd.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 2.)

Tribunaal Arnhem tegen Teunis Hendrik Aarsen, van beroep schilder, wonende te Ede.

O. dat den beschuldigde bij dagvaarding is telastegelegd:

dat hij Nederlander zijnde, althans na 10 Mei 1940 de Nederlandsche Nationaliteit hebbende verloren, op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren zijnde tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa te Arnhem althans in Nederland,

1e. zich als lid heeft aangesloten gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, verder te noemen N.S.B.;

2e. zich als lid heeft aangesloten bij het „Rechtsfront” zijnde een nationaal socialistische instelling;

3e. getracht heeft voordeel te trekken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen door op grond van zijn lidmaatschap van de N.S.B. een wapenvergunning aan te vragen, daar de Deutsche bezetting had bepaald dat slechts aan N.S.B.-ers een wapenvergunning mocht worden uitgereikt;

4e. de propaganda der N.S.B. heeft bevorderd door verdediging van Nationaal Socialistische theorieën in debatten met collega's op het Bureau van den Economischen Dienst;

5e. zich als lid, althans als begunstigend lid heeft aangesloten bij de Germaansche S.S. in Nederland, althans bij de Nederlandsche S.S. zijnde zowel de Germaansche S.S. in Nederland als de Nederlandsche S.S. een nationaal socialistische instelling of organisatie;

6e. hulp en steun heeft verleend, althans getracht heeft te verlenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers door bij den Economischen Dienst te Arnhem speciale opdrachten uit te voeren welke hem speciaal werden verstrekt door N.S.B.-functionarissen bij den Economischen Dienst, welke opdrachten bestonden in inbeslagneming van radiotoestellen en het arresteren van onderduikers,

en tenslotte door te solliciteeren bij het Politieopleidingsbataljon te Schalkhaar en daar in het jaar 1942 en 1943 een opleidingscursus tot wachtmeester bij de Staatspolitie te volgen, daar deze opleidingscursus diende tot het verkrijgen van nationaal socialistisch geïnstrueerde politiemannen, die een bruikbaar wapen in handen van de Deutsche bezetting konden zijn om het onder de Nederlandsche bevolking levend verzet tegen de Deutsche overheersching te breken en daar de Deutsche bezetting ter bereiking van dit door haar beoogde doel zelf directe controle op de opleiding uitvoerende,

op grond van welke handelingen de beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van Maandag 22 Juli 1946, heeft verklaard:

„Ik ben gearresteerd op 16 April 1945 en

op 13 Maart 1946 in vrijheid gesteld. Ik heb geen bezwaar tegen de te korte termijn van dagvaarding. Ik verhoor bij hetgeen ik heb verklaard aan rechercheur van der Veer en aan den commissaris Mr. B. J. R. Bakker. Ik ontken speciale opdrachten te hebben gehad van N.S.B. politie functionarissen. Ik heb geen joden of onderduikers gearresteerd. Voor den oorlog was ik lid van de N.S.B. In 1942 ben ik weer lid geworden. Ik heb gesolliciteerd bij het politieopleidingsbataljon te Schalkhaar omdat ik altijd graag bij de politie had willen komen. Voor den oorlog heb ik dat ook geprobeerd. In 1934 heb ik er nog een cursus voor gevolgd, doch het is mij nooit gelukt. Ik heb van de gelegenheid gebruik gemaakt om in de bezettingstijd bij de politie te komen, maar moest daarvoor naar Schalkhaar. De opleiding geschiedde door Nederlandsche instructeurs, maar Deutsche officieren, ik meen van de Grüne Polizei, kwamen regelmatig de opleiding controleren. Bij de opleiding hoorde een vormingscursus. Op de rooster der lesuren waren wekelijks 2 uren voor vorming uitgetrokken. Deze vorming diende voor het bijbrengen van de Nationaal Socialistische ideeën. Wij werden volgens Deutsche methode gedrild, zoodat de opleiding een sterk militair karakter droeg. In Schalkhaar heb ik mij opgegeven voor de Germaansche S.S., daar werd propaganda voor gemaakt.

Ik heb bij den Economischen Dienst geen radiotoestellen in beslag genomen. Een wapenvergunning heb ik aangevraagd om gedekt te zijn als ik thuis een wapen had liggen. Ik heb die vergunning niet gekregen. Ik heb voor de N.S.B. bedankt eind 1943 of begin 1944. Toen ik na een onderzoek tegen N.S.B.-ers die zich aan zwarte handel hadden schuldig gemaakt moeilijkheden van de zijde der N.S.B. ondervond. In Februari 1944 ben ik nog naar Avegoor geweest voor een vormingscursus van de Germaansche S.S. Daar kreeg ik een woordenwisseling met Mr. Brendel die propaganda maakte voor aansluiting van Nederland bij Duitschland op grond waarvan ik bedankte voor de Germaansche S.S. en in Juli 1944 bericht kreeg dat ik uit de S.S. gemeenschap was verwijderd.

Ik ben toegetreden tot de Germaansche S.S. omdat men mij voorgehouden had dat het een sportvereniging was en ik van sport hield. Later bleek het mij een politieke organisatie te zijn.

Het is mij niet bekend dat ik op grond van mijn N.S.B. lidmaatschap werd toegevoegd aan den Economischen Dienst te Arnhem. Ik heb korten tijd de S.S. teekens op mijn politieuniform gedragen. Ik ben in 1939 uit de N.S.B. gegaan onder presie van mijn patroon die met ontslag dreigde.”

Post alia:

O. dat de in voormelde verklaring van beschuldigde en voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor wordt

bewezen, dat de beschuldigde zich op de in beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen; met dien verstande dat het Tribunaal het sub 2, sub 4 en het eerste lid van 6 ten laste gelegde niet voldoende bewezen acht, zoodat het de beschuldiging voor deze onderdeelen vervallen verklaart;

O. speciaal ten aanzien van het sub 6 2e lid ten laste gelegde, dat de politieopleiding te Schalkhaar blijkt de gebezigde bewijsmiddelen en verklaringen van den beschuldigde er speciaal op gericht was aan de Nederlandsche politie nationaal socialistisch geïnstrueerde politiemannen toe te voegen, dat hiertoe onderricht werd gegeven in de Nationaal socialistische ideologie en ook het uiterlijk der opleiding een nationaal socialistisch stempel droeg, dat voorts de Deutsche bezetting de instelling van deze opleiding heeft bevorderd en zich er zoo voor interesseerde dat zij er een voortdurende controle op uitoefende en er voor zorgde dat de opleiding geschiedde door vloed nationaal-socialisten en S.S.ers;

O. dat een goede Nederlandsche politie uitermate belangrijk was voor de verdediging van het Nederlandsche volk tegen de greep van de Deutsche bezetting en dat het binnendringen van Nationaal Socialistisch gevormde politiemannen in de Nederlandsche politie het steeds moeilijker maakte de Deutsche maatregelen te kunnen blijven saboteeren, nog afgezien van het feit dat nationaal socialisten nergens zoo gevaarlijk konden worden als daar, waar zij met politiebevoegdheden werden bekleed;

O. dat de Deutsche bezetting zelf goed heeft begrepen dat indien de Nederlandsche politie op haar hand was althans haar belangen niet kon tegenwerken, de kracht van het verzet tegen haar maatregelen aanmerkelijk moest verminderen en daarom de opleiding te Schalkhaar instelde, zoodat het solliciteeren bij het Politie-Opleidings-Bataljon te Schalkhaar en het aldaar volgen van een opleidingscursus voor politie-aspiranten als hulp aan den vijand moet worden gequalificeerd;

O. dat de beschuldigde door het bewezen verklaarde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettig daar deze in juiste verhouding staan tot den ernst der gedragingen van den beschuldigde, gelet op diens persoon en persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal, nog in het bijzonder overweegt dat de beschuldigde zich als politiemann niet ernstig heeft misdragen en dat hij bij tijd en wijlen nog ruggegraat toonde als hij zich met uitingen van de N.S.B. en de Germaansche S.S. niet kon vereenigen;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan

het hiervoor bewezen verklaarde en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit.

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, waarbij het Tribunaal adviseert deze te beperken tot den duur van 1 jaar en 3 maanden en daarop in mindering te brengen den tijd door den beschuldigde in bewaring doorgebracht van 16 April 1945 tot 13 Maart 1946 en zoodoende de interneering te doen eindigen 4 maanden en 3 dagen nadat de beschuldigde opnieuw in bewaring is gesteld.

2. Ontzetting uit het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

3. Ontzetting uit het recht tot het bekleeden van een openbaar ambt of een openbare functie;

Beveelt de opheffing van het beheer over het vermogen van den beschuldigde met ingang van den 30en dag nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend.

No. 491.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (3e Kamer), 14 Februari 1947. (Mr. Stheeman, Reitsma, Hylkema).

Door zich bij de secretarie der Nederlandsche artsenkamer, waarvan elke arts in gevolge art. 6 (2) der artsenverordening vanzelf zonder zijn medewerking lid was, aan te melden door middel van het aanmeldingsformulier, onderwierp beschuldigde zich aan art. 1 van het aanmeldingsreglement van de Nederlandsche artsenkamer j^o. art. 18 der artsenverordening.

De aanmelding voor de artsenkamer werdient afkeuring en deze gedraging is wellicht onder art. 1 van het Tribunaalbesluit te brengen, doch voor het opleggen van een bijzonderen maatregel doet zij op zich zelven den beschuldigde niet in aanmerking komen.

(Tribunaalbesluit art. 1.)

Tribunaal Amsterdam tegen Frederik van der Zande, kinderarts, wonende te Amsterdam.

O. dat aan beschuldigde bij dagvaarding ter zitting van 24 September 1946 van de 2e kamer is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich in het jaar 1941 heeft aangesloten als sympathiseerend lid en later als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. het insigne heeft gedragen en vergaderingen heeft bezocht van de onder sub a genoemde beweging;

c. zich in het jaar 1942 heeft aangesloten als lid van het Medisch Front, zijnde een nationaal socialistische of daaraan verwante organisatie;

d. zich vanaf de oprichting als lid heeft aangesloten bij de Artsenkamer zijnde een nationaal-socialistische of daaraan verwante organisatie;

e. als schoolarts verbonden is geweest aan de Deutsche school te Amsterdam;

f. van September 1942 tot September 1944 werkzaam is geweest als Medisch leider van de Nederlandsche Volksdienst afd. Amsterdam, zijnde een nationaal-socialistische of daaraan verwante organisatie;

g. zich op 20 Juni 1942 heeft aangesloten als begunstigend lid van de 3e S.S.-Standaard, waardoor hij in het algemeen van een nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat gemeld college bij zijn uitspraak van 8 October 1946, na de telastelegging te hebben bewezen verklaard, aan den beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd;

Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot één jaar, 3 maanden en 28 dagen, en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 10 Juni 1945 in vóór-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op 8 October 1946;

Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat vervolgens de Hooge Autoriteit te Amsterdam het fiat executie op die uitspraak heeft geweigerd, waartoe zij bij haar desbetreffende beslissing d.d. 2 Januari 1947 heeft overwogen:

dat het begunstigend lidmaatschap van een SS-Standaard inhield, dat men instemde met den eed van trouw op Hitler;

dat aan een man van ontwikkeling als dezen kinderarts zijne misdragingen te sterker moeten worden aangerekend nu zij zoo sterk afsteken bij de vaderlandschlievende houding van de overgrote meerderheid van zijn collega's;

dat de opgelegde maatregelen derhalve belangrijk te licht geacht moeten worden in verhouding tot de ernst der gedragingen;

dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd;

O. dat door den President van dit Tribunaal de nieuwe behandeling der zaak aan deze kamer is opgedragen;

Post alia:

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk onder meer heeft verklaard:

Op 10 Mei 1940 was ik Nederlander. In 1933 ben ik lid geworden van de N.S.B. in de hoop, dat zij verbetering zou kunnen brengen in den maatschappelijken toestand. Toen het ambtenarenverbod werd uitgevaardigd heb ik bedankt. Ik was n.l. verbonden aan den Gemeentelijken Geneeskundigen en Gezondheidsdienst. In 1941 ben ik

weer sympathiseerend lid geworden en later gewoon lid omdat de N.S.B. en Duitschland stelling namen tegen Rusland. Mijn vrouw was ook lid der N.S.B. en mijn oudste dochter van de Jeugdstorm. Het N.S.B.-insigne heb ik slechts enkele malen bij vergaderingsbezoek gedragen. Nadat ik eerst had afgewacht hoe deze nevenorganisatie zich zou ontwikkelen, ben ik in 1942 lid geworden van het Medisch Front. De door dit Front gepropageerde opvattingen omtrent sterilisatie ter voorkoming van erfelijke ziekten huldigde ik ook, maar het steriliseeren van Joden, evenals trouwens de geheele strijd tegen de Joden zag ik als een onderdeel niet van de nationaal socialistische, maar van de Deutsche politiek, waarop ik dan ook tegen was. Bij de instelling van de Artsenkamer werd ik automatisch lid, doordat iedere arts door zijn beroep lid was. Ook heb ik mij voor de Artsenkamer „aangemeld”, wat verplicht was. Noch voor de N.S.B. noch voor het Medisch Front, noch voor de Artsenkamer heb ik propaganda gemaakt. In September 1942 ben ik schoolarts geworden aan de Deutsche school te Amsterdam, nadat mijn voorganger in die functie bij de SS was gegaan. Ik ben medisch hoofd geweest van de afdeling Amsterdam van den Nederlandschen Volksdienst, van welke organisatie ik ook lid was. In deze functie heb ik gekeurd voor kinderoortuizing onder andere voor die naar de „Ostmark”. Voor den arbeidsinzet heb ik niet gekeurd, dat is aan mij ook nooit gevraagd. In Juni 1942 ben ik begunstigend lid van de Germaansche SS in Nederland geworden, omdat ik in de Germaansche SS een randstatenorganisatie zag gericht tegen de „Anschluss”-gedachte. De gewone leden legden den eed op Adolf Hitler af, de begunstigende leden niet. Wanneer het van mij verlangd was, zou ik dezen eed niet afgelegd hebben. Ik kon mij niet met alle artikelen in het blad „Storm SS” vereenigen maar ik hoopte dat wij, meer bezadigden, een eenigszins remmende invloed zouden kunnen uitoefenen, onder meer op de vergaderingen. Ik heb éénmaal deelgenomen aan een landdag van het Studentenfront, maar ik heb daar niet gesproken. Aangezien ik nu eenmaal voor het nationaal socialisme gekozen had, werd ik niet beïnvloed door de actie van het „Medisch Front”.

In September 1944 ben ik niet gevlucht, maar met mijn oudste dochter meegegaan, die een rustige omgeving zocht om haar bevalling af te wachten. Wij gingen eerst naar Driebergen, toen naar Groningen en kwamen tenslotte in Duitschland terecht, waar ik te Stade nog eenigen tijd „notdienstverplichtet” als kinderarts werkzaam ben geweest.

Post alia:

O. dat het Tribunaal op grond van beschuldigdes hierboven aangehaalde eigen verklaring ter zitting en van vermelde processtukken bewezen acht, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met dezen verstande voor wat betreft het onder g der be-

schuldiging telastegelegde dat hij zich als begunstigend lid heeft aangesloten bij de nationaal socialistische organisatie de Germaansche SS in Nederland.

O. t.a.v. letter d der beschuldiging, dat beschuldigde door zich bij de Secretarie der Nederlandsche Artsenkamer waarvan elke arts ingevolge art. 6 (2) der artsverordening vanzelf zonder zijn medewerking lid was, aan te melden door middel van het Aanmeldingsformulier, zich onderwierp aan art. 1 van het aanmeldingsreglement van de Nederlandsche Artsenkamer j^o. art. 18 der door den Rijkscommissaris in het leven ge-roepen Artsenverordening;

dat wel is waar de meeste Artsen in hun verenigd verzet tegen des bezetters be-moeienis met hun beroepsaangelegenheden bedoeld voorschrift hebben genegeerd, doch zulks naar het oordeel van het Tribunaal, degenen, die aan het voorschrift wel vol-deden, al verdient hun gedraging afkeuring en al is zij wellicht onder art. 1 van het Tri-bunaalbesluit te brengen, voor het opleg-gen van eenigen bijzonderen maatregel in-gevolge dat besluit wegens die gedraging op zich zelve niet in aanmerking doet komen;

dat derhalve de beschuldiging in zoover dient te vervallen;

O. voorts, dat van de zijde van den be-schuldigde, zij het niet uitdrukkelijk, is be-wist, dat hij daardoor desbewust zich heeft gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en/of desbewust afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen den vij-and en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, hoewel met aar-zeling, niet de mogelijkheid wil uitsluiten, dat beschuldigde met zoo gering politiek door-zicht is begaafd, dat hij in de politiek van samenwerking met den vijand de beste kan-sen zag voor het Nederlandsche volk om zich toen en straks tegenover den vijand te handhaven;

dat al is het Tribunaal derhalve niet over-tuigd, dat beschuldigde zich bewust is ge-weest, zich in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk te gedragen, hem, beschuldigde, wel duidelijk moet zijn ge-weest, en hij derhalve moet worden aange-nomen zich ervan te zijn bewust geweest, dat hij door zijn houding, welke hem im-mers noodzakelijkerwijs stelde tegenover het meerendeel van ons volk, dat na de capitulatie van het Nederlandsche leger in trouw aan de geallieerde zaak actief en/of lijdelijk verzet tegen den bezetter is blijven bieden, afbreuk deed aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal de in de beschuldi-ging gebezigde kwalificatie der gedragingen overneemt, met name ook die voor letter e der beschuldiging; dat toch, al zou mogen worden aangenomen, dat beschuldigde, zooals zijn raadsman heeft opgeworpen, met zijn functie van schoolarts aan de Deutsche School hier ter stede sympathiebetuiging met den vijand niet heeft bedoeld, het op zich nemen van de medische zorg voor leer-lingen van een school des vijands door der-

den wel niet anders kon worden verstaan, althans moest worden aangenomen inge-nomenheid met den vijand in te sluiten;

O. dat het Tribunaal wegens beschuldi-gde's gedragingen gelet op den ernst daarvan, op den persoon van beschuldigde en zijn per-sonlijke omstandigheden het in het alge-meen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

dat, zooals in het eerste nummer van „Volksgezondheid”, het orgaan van het Med-isch Front reeds uitdrukkelijk werd vast-gesteld, het zich verklaren voor de natio-naal-socialistische ideologie voor den arts bijzondere beteekenis had door haar aantast-ing van zijn beroepsgeheim (art. 4 (3) der Artsenverordening) evenals door de aan die ideologie ontleende inzichten omtrent volks-gezondheid en raszuiverheid, van welke in-zichten gedwongen sterilisatie en de vernie-tiging van onze Joodsche landgenooten con-sequenties waren;

dat beschuldigde's aansluiting in Juni 1942 bij de Germaansche SS een stap was op den weg van het rechtstreeksche landver-raad immers van algemeene bekendheid is, dat die organisatie, waarin kort te voren de Nederlandsche SS na haar beëdiging op Adolf Hitler was opgenomen, een politieke gemeenschap van de Germaansche volken onder leiding van Adolf Hitler, met opfere-ring van Nederlandsch staatkundige zelf-standigheid nastreefde;

dat op beschuldigde, wiens beroep hem op velen geestelijk en zedelijk overwicht ver-schafte, te zwaarder verantwoordelijkheid rust;

dat echter blijkens de zeer talrijke zich in het dossier bevindende verklaringen be-schuldigde aan de praktijk van de N.S.B. en de vijandelijke ideologie in het algemeen in het geheel geen deel heeft gehad, zijn pa-tienten zonder onderscheid van politieke overtuiging of ras op onberispelijke wijze medischen bijstand heeft verleend, geheel hun vertrouwen heeft genoten en dit niet heeft beschaamd, en met name ook een Joodsche vrouw erbij behulpzaam is ge-weest, dat zij op onregelmatige wijze van haar ster werd verlost;

dat deze kamer tengevolge van het be-paalde bij art. 10 (4) 3e volzin van het Koninklijke Besluit van 23 Dec. 1944 (S. E. 153) aan welk voorschrift geen redelijke ge-dachte ten grondslag schijnt te liggen, ten aanzien van de aan den beschuldigde op te leggen maatregelen zich niet beperkt tot die van interneering en van ontzetting van het actieve en passieve kiesrecht;

dat de 2e kamer bij de oorspronkelijke uit-spraak aan beschuldigde den maatregel van interneering opleggende, aan de Regeering heeft geadviseerd den duur daarvan te be-perken tot een jaar, 3 maanden en 23 dagen onder aftrek van den door beschuldigde van 10 Juni 1945 af in voor-interneering doorge-brachten tijd, zijnde beschuldigde in over-eenstemming daarmee op bevel van den Voorzitter van genoemde kamer op den dag der uitspraak (8 October 1946) in vrijheid

gesteld;

dat deze kamer het betreurt, dat de reeds geruimen tijd geleden door de Regeering in uitzicht gestelde wijziging van het Tribunaalbesluit, welke het Tribunaal „voorwaardelijke veroordeeling” mogelijk zal maken, nog steeds niet tot stand is gekomen.

dat deze kamer het ongewenscht acht den beschuldigde, die van zijn dwalingen oprecht berouw schijnt te hebben en omtrent wien de betrokken kampcommandant en de kamparts zeer gunstig rapporteerden, thans opnieuw zijn vrijheid te benemen, zulks te meer, aangezien, naar haar bekend is, artsen wien veel meer dan dezen beschuldigde te verwijten valt, hoezeer naar haar oordeel ten onrechte, al dan niet voorwaardelijk buiten vervolging zijn gesteld;

dat zij derhalve reden vindt zich aan het evenvermeld advies der 2e kamer te conformeren;

dat deze kamer zich tevens aansluit bij de beslissing der 2e kamer om den beschuldigde te ontzetten van het den Nederlandschen burger toekomende actieve en passieve kiesrecht, hetwelk beschuldigde toch heeft getoond niet waardig te zijn;

O. dat de oorspronkelijke uitspraak derhalve, met inachtneming van het hierboven omtrent letter d der beschuldiging overwogene, dient te worden bevestigd;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen zoooveel het onderdeel d daarvan betreft;

Bestigt de oorspronkelijke uitspraak voor het overige.

No. 492.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT** (5e Kamer), 22 Nov. 1946.
(Mr. v. d. Ven, Ds. Groenewegen, van der Maal).

Karakter van den maatregel van interneering. De interneering is niet uitsluitend en ook niet overwegend een maatregel van opvoeding. Uitvoerig betoog, dat de maatregelen van het Tribunaalbesluit tuchtmaatregelen en geen straffen zijn.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

Tribunaal Utrecht tegen Jentina Femmegina Snoeijenbos, zonder beroep, wonende te Maarn, thans gedetineerd te Weesp.

Beschuldigd van: dat zij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het inwerking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich op of omstreeks 4 Maart 1941 als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en als zoodanig daarbij aangesloten is geble-

ven tot in of omstreeks Augustus 1944, alsmede voor deze Beweging als Groepsadministratrice van de Groep Maarn, werkzaam is geweest;

2. zich in of omstreeks Juni 1941 als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie en als zoodanig daarbij aangesloten is gebleven tot in of omstreeks 1944, alsmede voor deze organisatie als Groepsleidster werkzaam is geweest en daarin de functie van Onderkringleidster heeft bekleed;

3. van instemming met het streven van de N.S.B. en in het algemeen van Nationaal Socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

a. te collecteeren voor de nationaal socialistische instelling Winterhulp Nederland, ook na 1941;

b. toe te staan, althans niet te verhinderen, dat althans twee harer minderjarige kinderen als lid aangesloten zijn geweest bij de Nationale Jeugdstorm;

op grond van al welk handelen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

Gezien de processtukken en gehoord beschuldigde, haar echtgenoot en haar raadsman Mr. F. M. J. A. Lublink Weddik, advocaat te Utrecht;

O. dat de beschuldiging als niet bewezen vervallen moet worden verklaard op de navolgende punten: het bekleeden van de functie van Onderkringleidster der Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie, welke functie, naar beschuldigde stellig beweerde, door haar nimmer is aangenomen, en de aansluiting van meer dan één harer minderjarige kinderen bij den Nationale Jeugdstorm, daar beschuldigde opgaf, dat er slechts één bij aangesloten was;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 8 November 1946 heeft verklaard: Ik ben Nederlandsche. Op 4 Maart 1941 heb ik mij als lid aangesloten bij de N.S.B. en ik ben als zoodanig aangesloten gebleven tot Aug. 1944. Ik ben er werkzaam voor geweest als Groepsadministratrice te Maarn, welke groep een vijf en dertig leden omvatte. In Juni 1941 ben ik lid geworden der Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie, waarin ik ook enkele jaren lid bleef en waarvoor ik werkzaam was als groepsleidster. Ik heb gecollecteerd voor Winterhulp Nederland, ook na 1941 en ik heb toegestaan, dat mijn minderjarige dochter Willy als lid was aangesloten bij den Nationale Jeugd Storm;

welke verklaring als bewijsmiddel ten dezen wordt gebezigd;

O. dat de in voormeld bewijsmiddel vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen behoudens voor zoover deze moet worden vervallen verklaard en met dien verstande, dat het bewezen verklaarde

wordt gequalificeerd als bij de beschuldiging is geschied;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en dat het betoog van haar raadsman, dat deze beschuldigde, die daarbij sociale beweegredenen had, zich met het gestelde onder 2 en 3a niet desbewust in strijd met die belangen heeft gedragen, moet worden verworpen, daar niet het verleenen van maatschappelijken bijstand als een gedraging in strijd met die belangen aan beschuldigde wordt aangerekend, doch wel, dat zij daarvoor nu juist het nationaal socialistische verband uitzocht, dat (wat de Winterhulp Nederland betrof, althans na 1941) nu eenmaal door iederen normaal ontwikkelde Nederlander — wat ook beschuldigde is — als zoodanig werd onderkend en dus op één lijn met de N.S.B. en dergelijke met den vijandelijken bezetter samenspannende organisaties werd gezet, hetgeen voor de meeste Nederlanders de consequentie meebracht, dat men er zich ondanks de sociale tendens ervan verre vandaan hield, zoodat er geen reden is ten aanzien van het hier bedoelde verband bij beschuldigdes minder bewustzijn van haar onvaderlandsch gedrag aan te nemen dan bijvoorbeeld bij haar toetreding tot de N.S.B.;

O. dat voormeld bewezen verklaarde in het algemeen belang de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt op grond van den ernst der gedragingen, waarbij eenerzijds in aanmerking komt het feit, dat beschuldigde geen belangrijke plaats in de N.S.B. of een nevenorganisatie heeft ingenomen, maar anderzijds, dat zij toch maar in de kleine plaats harer inwoning tot de top moest worden gerekend en dus voor haar omgeving in dat gedrag terecht ergernis heeft gewekt en de vaderlandsche gevoelens van haar medeburgers heeft gekwetst en getroost; en voorts gelet op haar persoon en haar persoonlijke omstandigheden, in welke laatste zeker grond is gelegen haar thans in de vrije samenleving te doen terugkeeren, tegen welke terugkeer ook overigens geen bezwaren vallen aan te voeren;

O. dat de raadsman de vraag heeft opgeworpen, of in dit geval wel een maatregel van interneering gelijk aan den reeds in bewaring doorgebrachte tijd dient te worden opgelegd, ja of zelfs ooit tot bewaring van deze beschuldigde had moeten zijn overgegaan; dat de raadsman die vraag ontkennend heeft beantwoord op dezen grond, dat de interneering moet worden gezien als een maatregel van opvoeding en niet als een van vergelding en dat beschuldigde, die in Juni 1945 bij haar terugkeer uit Duitschland in bewaring is gesteld, toen geen „opvoeding” meer noodig had, daar zij toen reeds volledig was hersteld van haar nationaal socialistische sympathieën;

O. dat het Tribunaal niet geroepen is tot een antwoord op die vraag, voor zoover zij

de wenschelijkheid der inbewaringstelling in Juni 1945 betreft, aangezien die maatregel uitsluitend geschiedde op grond van de Algemeene Lastgeving van den Chef Staf Militair Gezag d.d. 10 Februari 1945 (opgenomen in het Publicatieblad Militair Gezag nr. 18 en een oordeel zoowel over die Lastgeving in het algemeen als over de uitvoering ervan met betrekking tot deze beschuldigde geheel buiten de competentie van het Tribunaal is gelegen; dat het Tribunaal uiteraard wel bij het bepalen der maatregelen, ingevolge het Tribunaalbesluit op te leggen met het feit der bewaring en den duur ervan rekening behoort en dan ook pleegt te houden;

O. voorts, dat het Tribunaal niet kan onderschrijven het pleidooi van den raadsman, dat voor deze beschuldigde interneering krachtens het Tribunaalbesluit niet op haar plaats is en ook sinds Juni 1945 niet op haar plaats is geweest; dat den raadsman onder het oog zij gebracht, dat de maatregel van interneering niet enkel de persoonlijke opvoeding van de geïnterneerde ten doel heeft, getuige het bepaalde bij art. 3, lid 2 van het Tribunaalbesluit, waar men leest, dat de interneering tevens, voor zoover mogelijk, zal strekken tot opvoeding en opleiding der geïnterneerden tot nuttige leden van het Nederlandsche volk, in welke zinsnede het woord „tevens” er op duidt, dat aan dien maatregel ook nog een andere strekking toekomt, en in welke zinsnede de woorden: „voor zoover mogelijk” er zelfs op wijzen, dat die andere strekking op een voornamere plaats staat;

dat de raadsman blijkens een enkele uitslating als alternatief gezien heeft, dat de maatregel van interneering óf opvoeding óf vergelding ten doel heeft, maar het Tribunaal hier vooreerst geen limitatieve en vervolgens ook geen onderling elkaar uitsluitende opsomming van tendensen in ziet;

dat toch het Tribunaalbesluit zelf reeds een derde strekking van de interneering minstens implicite vermeldt;

dat namelijk in het even genoemde art. 3, lid 2 als eerste zin voorkomt: „De geïnterneerden zullen gehouden zijn werk te verrichten ten behoeve van de gemeenschap;”;

dat deze bepaling aan het licht brengt, dat de interneering — buiten de uit haar aard voortvloeiende beteekenis van beveliging der vrije samenleving, in welk opzicht die maatregel hier, naar het Tribunaal wil aannemen, niet is vereischt en dan ook onbesproken kan blijven — op de eerste plaats ertoe strekt de geïnterneerden, die zoo schromelijk zich „in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk” hebben gedragen of „afbreuk hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers” te verplichten tot dienst aan de gemeenschap, opdat deze, mede door hun gedrag geschonden groep van feitelijke samenleving en saamhoorigheid, door hun arbeid worde gebaat;

dat dan daarnaast en, zoo mogelijk, daarmee vereenigd ook het doel van opvoeding en opleiding der geïnterneerden tot nuttige

groepsleden moet worden nagestreefd;

dat daaruit moet worden afgeleid, dat die maatregel (evenals de andere maatregelen ingevolge het Tribunaalbesluit) niet op de eerste plaats kan gelden als een straf, in den zin van leed tot vergelding van een inbreuk op de rechtsorde, maar als een maatregel van tucht, genomen door een groep in evengenoemden zin tot herstel van het aan die groep toegebrachte moreele en materiele nadeel;

dat hiermede het Tribunaal partij heeft gekozen tegen de eenzijdige discussie, welke nu juist een jaar lang van meer en ook van minder deskundige zijde rond den aard van het Tribunaalbesluit en zijn maatregelen in de rechtsgelerde wereld wordt gevoerd en welke kort en goed hierop neerkomt, dat het Tribunaalbesluit in feite alleen strafrecht en geen tuchtrecht zou bevatten en daarom — naar het oordeel van sommige deelnemers aan die discussie — als strijdig met de Grondwet en met het Wetboek van Strafrecht onverbindend zou zijn;

dat het Tribunaal het onderscheid tusschen straf- en tuchtrecht niet ziet in den omvang van de groep, waarvan dat recht uitgaat en daarom ook een geheel volk als het Nederlandsche aanziet als een groep, welke tuchtrechtelijk kan optreden;

dat tuchtrecht in een groep de strekking heeft, gelijk de naam reeds aanduidt, de tucht in die groep te verzekeren door die te bewaren of te herstellen, zoodat het waakt over het gedrag van de groepsleden juist opzichts hun deelgenootschap in de groep;

dat nu het Tribunaalbesluit kennelijk in het leven is geroepen om de tucht in het Nederlandsche volk, in zoverre deze had geleden, doordat een aantal Nederlanders met den tyranniek bezetter had geheuld, te herstellen, waartoe de noodwetgever in September 1944 het Tribunaalbesluit uitvaardigend, de maatregelen van interneering, vermogens verbeurdverklaring en ontzetting van rechten toen het meest geëigend heeft geoordeeld;

dat in dat licht gezien verstaanbaar wordt, wat met den maatregel van interneering wordt beoogd, namelijk werkverrichting ten bate van de gemeenschap en onder streng toezicht van harentwege, zulks ten antwoord op werkzaamheden ten nadeele van die gemeenschap, toen deze niet in staat was het haar toekomende overheidstoezicht feitelijk uit te oefenen, en eventueel opvoeding en opleiding van die leden van ons volk, die metterdaad hadden getoond, zich niet naar de passende tucht van deze groep te willen gedragen;

dat het den schijn moge hebben, dat deze interneering toch niet verschilt van de „straf” van vrijheidsberoving, doch die schijn bedriegt;

dat immers hier niet vooropstaat (gelijk bij den straf) hem, die inbreuk maakte op een rechtsorde, die inbreuk te vergelden met een leed, hem vanwege die rechtsorde aangedaan, maar de groepschade te her-

stellen door zooveel doenlijk daartoe gebruik te maken van de krachten en midde-len, bij de groepsleden, tevens veroorzakers der schade, aanwezig;

dat het verschil dus vooral hierin is gelegen, dat met een straf een rechtsorde reageert op een inbreuk door toevoeging van een leed aan den aantaster dier orde, terwijl met een tuchtmaatregel een feitelijk samenlevende en moreel saamhoorige groep reageert op het schadelijke gedrag van een harer leden door dat lid zooveel doenlijk aan het herstel der schade te laten medewerken;

dat dus de interneering hier niet — als bij de straf van vrijheidsberoving — op de eerste plaats is bedoeld als een leed voor den geïnterneerde maar als een middel om deze werkzaam ten dienste van de benadeelde groep te laten zijn;

dat men misschien geneigd is tegen deze opvatting stelling te nemen met een beroep op de financieele gevolgen, welke de interneering medebrengt, daar deze maatregel, naar wel onbetwistbaar mag worden gedacht, veel meer kosten zal vergen, dan baten afwerpen;

dat een dergelijke redeneering echter verkeerd zou zijn, omdat het hier niet enkel, en zelfs niet op de eerste plaats gaat over de geldelijke nadeelen, welke de door het Tribunaalbesluit te treffen gedragingen voor het Nederlandsche volk hebben opgeleverd en dus evenmin over de in geld te meten voordeelen, welke de van de geïnterneerden gevorderde diensten voor dat volk zullen verwerven;

dat immers het door die maatregel te treffen gebrek aan tucht vóór alles schuilt in een tekort aan goed vaderlandsch gedrag, ongeacht de materiele beteekenis van dat gedrag, of dat tekort en dat dus ook de dienst aan het volk niet materieel moet worden gemeten, maar moreel in het kader van het volk als groepsverband moet worden gewaardeerd en althans gedurende de interneering een gedrag moet garandeeren, dat wel goed vaderlandsch is;

dat het bovenomschreven onderscheid tusschen straf- en tuchtrecht ook het verschil in karakter tusschen de straf der geldboete en den maatregel van verbeurdverklaring, alsmede dat tusschen den rechtsgelerden strafrechten en het leekentribunaal verklaart en rechtvaardigt, doch het Tribunaal geheel overbodig acht op deze verschillen in deze uitspraak nader in te gaan;

O. dat met de voorgaande overwegingen voor oogen, het Tribunaal den maatregel van interneering voor deze beschuldigde alleszins gerechtvaardigd acht en, reeds de bewaring aanziende voor een vorm van interneering — gelijk thans algemeen en ook door dit Tribunaal geschiedt —, van meening is, dat hier kan worden volstaan met een interneering, gelijk aan de periode, welke sinds 20 Juni 1945 tot den dag der terechtzitting in bewaring is doorgebracht;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen voor zoover vermeld;

Verklaart de beschuldigde schuldig aan het hierboven bewezen verklaarde, gequalificeerd als vermeld;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

Interneering, daarbij in overweging gevende deze te beperken tot den tijd, door beschuldigde in bewaring doorgebracht van 20 Juni 1945 tot den dag der terechtzitting, zijnde 8 November 1946, op welken dag zij uit de bewaring is ontslagen;

Ontzetting van het recht om te kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 493.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
6 Maart 1947. (Mr. van Berckel).

Volgens tribunaal is het drijven van zwarten handel tijdens de bezetting aan te merken als het voordeel trekken uit den door den oorlog geschapen feitlijken toestand.

H. A.: ten aanzien van gedragingen, waarbij beschuldigde handelt in strijd met door den vijand of diens handlangers genomen maatregelen alsook die, waarbij geen directe relatie bestaat met deze categorien, zooals het drijven van zwarten handel zonder dat daarbij Duitschers betrokken zijn geweest, ook al waren die gedragingen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, is het tribunaalbesluit niet toepasselijk.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 4.)

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 3e Kamer, van 20 Nov. 1946 in de zaak tegen Johannes Heijkoop, veehouder, wonende te Giessendam.

De Hooge Autoriteit, enz.:

O. dat den beschuldigde is telastegelegd dat hij voordeel heeft getrokken en getracht heeft te trekken uit den door den oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitlijken toestand, doordat hij

a. in Novemeber 1944, nadat een aan hem toebehoorende wagen was gevorderd, er in toestemde, dat op last van den Ortskommandant te Giessen-Oudkerk een aan zijn buurman, Gijsbert van 't Hoog, toebehoorende wagen werd gevorderd en deze wagen voor eigen gebruik (van de Duitschers) aanvaardde;

b. zich eenmaal met de N.S.B.-er G. Lock naar een kantoor van den Landstand te Rotterdam begaf, teneinde de vordering van zijn paard door den Plaatselijken Bureauhouder ongedaan te maken;

c. een omvangrijken zwarten handel dreef;

O. dat het Tribunaal de telastegelegde gedragingen bewezen heeft geacht en beschuldigde deswege heeft opgelegd interneering, met advies debte te beperken tot 22 October 1945 en verbeurdverklaring van het vermogen tot een bedrag van f 5000 en van den inboedel voorzoover daarover reeds van overheidswege is beschikt;

O. dat het Tribunaal naar aanleiding van het door beschuldigde gevoerde verweer, dat het drijven van zwarten handel, zonder dat daarbij Duitschers betrokken waren, geen zaak is welke het Tribunaal mag beoordeelen, heeft overwogen, dat het drijven van zwarten handel, in de mate als beschuldigde dat heeft gedaan, veroorzaakt werd door de groote schaarschte, die op haar beurt weer een gevolg was van den door Duitschland veroorzaakten oorlog en de door dit land georganiseerde leegplundering van Nederland, waarom dan ook het drijven van zwarten handel tijdens de vijandelijke bezetting, wel degelijk aangemerkt moet worden als voordeel trekken uit den door den oorlog geschapen feitlijken toestand;

O. dat Wij ons met dit betoog van het Tribunaal, waarmede het College zich op het standpunt stelt, dat het drijven van zwarten handel in het algemeen zonder dat daarbij sprake is van eenige directe relatie met den vijand of diens handlangers, valt onder de gedragingen bedoeld bij artikel 1 van het Tribunaalbesluit, niet kunnen vereenigen;

O. toch, dat dit Besluit geacht moet worden de strekking te hebben — ook ten aanzien van het in artikel 1 genoemde „voordeel trekken” — slechts gedragingen te treffen, voorzoover deze blijk geven van een houding, welke aan een Nederlandsch onderdaan in den bezettingstijd tegenover den vijand en diens handlangers niet paste;

O. dat het ons inziens derhalve ten aanzien van gedragingen, waarbij beschuldigde handelt in strijd met door den vijand of diens handlangers genomen maatregelen alsook die, waarbij geen directe relatie bestaat met deze categorien, zooals het drijven van zwarten handel zonder dat daarbij Duitschers betrokken zijn geweest, ook al waren die gedragingen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, het Tribunaalbesluit niet toepasselijk is;

O. dat het bedoelde handeldrijven — vanzelfsprekend in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk — op grond van andere op dit punt bestaende wettelijke bepalingen zal kunnen, maar dan ook door de daartoe competente instantien zal moeten worden vervolgd;

O. dat in dezen gedachtengang de mate, waarin het feit bedreven is, van geen gewicht kan zijn;

O. dat een en ander voor ons een gewichtige reden vormt het fiat executie te weigeren op de uitspraak voorzoover daarin ook op het onder c van de beschuldiging telastegelegde het Tribunaalbesluit toepasselijk wordt geacht;

O. dat Wij voor het overige met de uitspraak kunnen instemmen, zoodat te dien

aanzien en derhalve eveneens voor wat betreft de opgelegde maatregelen, welke — behalve ten aanzien van den omvang der verbeurdverklaring — Ons ook voor de overgebleven telastegelegde gedragingen een juiste correctie toeschijnen, Ons fiat kan worden verleend;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd; ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak, voorzooover beschuldigde is schuldig verklaard aan- en hem maatregelen zijn opgelegd voor het onder c in de dagvaarding hem telastegelegde.

No. 494.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (9e Kamer), 14 Februari 1947. (Mr. Bordewijk, Penning en de Jong).

Lidmaatschap van Nationaal Front. Beschuldigde was keuringsarts ten behoeve van het Gewestelijk Arbeidsbureau.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2 en 3).

Tribunaal Rotterdam tegen Ritsaert Stoop, arts, wonende te Vlaardingen, thans verblijvende in het Bewarings- en verblijfkamp te Scheveningen. raadsman Mr. M. M. van Velzen, advocaat te Schiedam.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, ten tijde van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren hebbende bereikt, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. a. lid is geweest van het Medisch Front vanaf omstreeks 1941 tot omstreeks 1942, b. lid is geweest van het Nationaal Front vanaf begin 1941 tot aan de opheffing hiervan, c. lid is geweest van den Nederlandschen Volksdienst, d. lid is geweest van Winterhulp Nederland, e. begunstiger is geweest van de Germaansche SS der Nederlanden vanaf omstreeks Mei 1944;

zijnde al deze organisaties nationaalsocialistische organisaties of instellingen;

2. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand, althans blijkt gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, door geabonneerd geweest te zijn op „Die Deutsche Zeitung in den Niederlanden”, „De Storm” en „De Waag”;

3. den vijand of diens handlangers hulp of steun heeft verleend door a. vrijwillig voor het Gewestelijk Arbeidsbureau te Vlaardingen in de periode Mei tot en met December 1942 keuringen te verrichten ten behoeve van de uitzending van arbeidskrachten naar Duitschland, b. aan J. W. v. d. Snoek, lid van den Sicherheitsdienst te Rotterdam in of omstreeks April 1944 bekend te maken dat de ondergedoken D.

Hatenboer te Vlaardingen zich in zijn woning ophield, tengevolge waarvan D. Hatenboer voornoemd door of vanwege den Sicherheitsdienst gearresteerd is, c. aan den „Fachberater” genaamd Seitz, verbonden aan het Gewestelijk Arbeidsbureau te Vlaardingen, in of omstreeks Augustus 1942 mede te deelen dat J. v. d. Bie te Vlaardingen, op dat tijdstip werkzaam in Duitschland, hem, beschuldigde, geschreven had het voornemen te hebben uit Duitschland te vluchten, tengevolge waarvan J. v. d. Bie voornoemd na zijn vlucht onmiddellijk gearresteerd werd en ongeveer acht weken van zijn vrijheid is beroofd geweest;

4. voor een nationaalsocialistische organisatie of instelling is werkzaam geweest door vrijwillig keuringen te verrichten voor den Nationale Jeugdstorm;

5. door daden van instemming met het streven van een nationaalsocialistische organisatie of instelling blijkt gegeven door bij herhaling collectes van Winterhulp Nederland financieel te steunen;

6. voordeel heeft getrokken uit het hebben van vertrouwelijk omgang met een lid van den Sicherheitsdienst te Rotterdam door tengevolge van diens bemiddeling vrijstelling te krijgen van de verplichting tot inlevering van radiotoestellen;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldiging vervallen moet worden verklaard wat betreft sub 1d der telastelegging en wat betreft sub 3c der telastelegging vanaf het woord „tengevolge”;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 31 Januari 1947 heeft verklaard:

Ik blijf bij mijn verklaring, zooals is opgenomen in het proces-verbaal van 27 September 1945. Ik ben van Winterhulp Nederland geen lid geweest. Deze instelling had geen leden. Wel heb ik hieraan geld gegeven. In Mei 1944 ben ik begunstiger van de Germaansche SS geworden, omdat ik de nationaal socialistische idee niet in de steek wilde laten, toen het met de oorlogsvoering voor Duitschland verkeerd ging. Ik erken geabonneerd geweest te zijn op de in de dagvaarding genoemde kranten, omdat ik goed geïnformeerd wilde zijn omtrent de algemeene toestand.

Ik erken keuringen voor het Arbeidsbureau verricht te hebben. Deze keuringen werden oorspronkelijk anders voorgesteld dan in werkelijkheid gebleken is. Men liet het eerst voorkomen alsof het er om ging, of in Nederland de juiste man op de juiste plaats stond. Later is mij gebleken, dat het voor tewerkstelling in Duitschland was. Het is mogelijk, dat ik circa f 6000 hiermede verdiend heb. In mijn keuringen was ik nogal streng en ik heb velen afgekeurd. Ik had hierover dagelijks ruzie met den Fachwerker Seitz en ben wel eens ter verantwoording geroepen. In Januari 1943, toen het al te dol werd, heb ik bedankt.

Ik heb positief niet aan v. d. Snoek gezegd, dat Hatendoer in zijn woning aanwezig was. Hoogstens heb ik zoiets gezegd als: „als je weten wilt of hij er is, dan kijk je zelf maar”. Na de eerste keer, dat er huiszoeking geweest is, heb ik Hatendoer gewaarschuwd. Er was dus voor mij geen aanleiding om hem de tweede keer op te hangen. De moeder van Hatendoer was patiënte van mij.

De Bie is begonnen met allerlei lasterlijke aantijgingen over mij. Ik wilde mij niet laten chanteeren. De Bie is naar Duitschland gegaan en ik heb moeite gedaan om voor hem een goede positie te verkrijgen. Aan Seitz heb ik gevraagd een oogje in het zeil te houden. De Bie is voor den oorlog chauffeur bij mij geweest en ik wenschte, dat hij zich tot een bekwaam vakman zou ontwikkelen.

Post alia:

Voor den Nationalen Jeugdstorm heb ik slechts enkele keuringen verricht. Ik heb Winterhulp financieel gesteund. De vrijstelling van de inleveringsplicht radiotoestel heb ik, zonder er om gevraagd te hebben, van v. d. Snoek gekregen. V. d. Snoek heeft mij eens groote diensten bewezen, toen mijn moeder door de S.D. gearresteerd was;

O. dat het proces-verbaal d.d. 27 September 1945 opgemaakt door Willem Toering, wachmeister der Marechaussee, zakelijk inhoudt, hetgeen in de dagvaarding is telastegelegd.

Post alia:

O. dat de in de bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoveel reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, behalve wat betreft punt 1d en punt 3c vanaf het woord „tengevolge” der telastelegging;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt op grond van de navolgende redenen:

dat het Tribunaal bewezen acht het sub 1a, b, c en d telastegelegde; dat het onder sub 1d niet is bewezen, aangezien uit niets gebleken is dat beschuldigde lid is geweest van de zgn. Winterhulp Nederland, daargelaten of lidmaatschap van die instelling mogelijk was; dat het Tribunaal met den verdediger wil aannemen dat beschuldigde lid is geworden van het zgn. Medisch Front uit onvrede met den in de wereld der artsen bestaande toestand en hij daar weer is uitgetreden toen hij tot inzicht kwam dat die instelling niet datgeen bracht wat hij als verbetering beschouwde;

dat het Tribunaal echter geen waarde kan toekennen aan het vaststaande en door den verdediger als waardevol naar voren

gebrachte feit dat beschuldigde geen lid is geweest van de NSB, waaraan de verdediger heeft toegevoegd dat beschuldigde derhalve qua karakter geen verrader geweest zou zijn;

dat het Tribunaal daar tegenover opmerkt dat het zijn van lid der NSB opzichzelf niet onder alle omstandigheden gelijk te stellen is met het zijn van verrader en dat anderzijds het feit dat beschuldigde lid was of begunstiger van verschillende organisaties die stonden op de ideologie van de NSB—Medisch Front, Nederlandsche Volksdienst en Germaansche SS der Nederlanden, de laatste gegrond op de zgn. superioriteit van het Germaansche ras — dat hij geabonneerd was op „De Storm” en „De Waag”, en dat hij een brief d.d. 22 Januari 1945 onderteekende „Heil Hitler”, inhiel dat hij het met de doelstellingen der NSB eens was;

dat het Tribunaal bewezen acht het onder 2 telastegelegde;

dat hetzelfde geldt voor hetgeen aan beschuldigde is telastegelegd onder 3a; dat het Tribunaal wil aannemen dat beschuldigde zijn werkzaamheden als keuringsarts ten behoeve van het Gewestelijk Arbeidsbureau staakte toen het hem onmogelijk althans uiterst moeilijk werd personen die hij voor tewerkstelling voor den vijand ongeschikt achtte af te keuren, maar er niettemin velen tengevolge van de door hem verrichte keuringen zijn uitgezonden; dat het Tribunaal de bewering van beschuldigde dat hij ten deze blijk zou hebben gegeven van altruïsme niet kan aanvaarden; dat beschuldigde naar eigen opgave van Mei tot December 1942 voor de keuringen een bedrag van rond f 6000 heeft ontvangen en wel tegen f 0.60 voor een zgn. kleine keuring en f 1 voor een zgn. groote keuring, en beschuldigde dus naar een matige schatting van het Tribunaal zeker rond 10,000 personen zal hebben gekeurd, van wie er dan, mede volgens de eigen opgave van beschuldigde, rond 2500 door zijn toedoen voor den vijand te werk zijn gesteld, waaruit volgt dat beschuldigde eenerzijds de oorlogvoering van den vijand niet onaanzienlijk heeft willen bevorderen, anderzijds daaraan ook niet onaanzienlijk heeft willen verdien;

dat, wat het punt 3b der telastelegging betreft het Tribunaal wil aannemen op grond van de verklaring van J. W. v. d. Snoek, opgenomen in het proces-verbaal dat de arrestatie van Denis Hatendoer door den zgn. Sicherheitsdienst in de eerste plaats te wijten was aan de machinaties van het meisje Lenie Hatendoer die een hekel had aan haar ondergedoken neef Denis Hatendoer, en dat dit meisje van der Snoek heeft aangezet haar neef in handen te krijgen, omdat beschuldigde, die D. Hatendoer evenmin welgezind was, al lang tevoren de kans had kunnen benutten deze jongeman door de S.D. te doen oppakken, zoo hij zulks had gewild, maar dat daar tegenover staat dat niets beschuldigde had verhindert het verblijf van Hatendoer te

zijn huize te verzwijgen tijdens het telefoongesprek met v. d. Snoek en hij dus door zulks niet te doen, op zijn minst roekeloos heeft gehandeld, immers daarbij heeft geweten, althans moeten weten, dat hij Hatenboer in gevaar bracht;

Post alia:

dat het punt sub 4 der telastelegging door beschuldigde ter zitting is erkend zij het ook dat hij daarover in het vooronderzoek heeft gezwegen, doch v. d. Snoek het in zijn verklaring in het proces-verbaal noemt, en het Tribunaal dit punt bewezen acht;

dat het Tribunaal eveneens bewezen acht de punten sub 5 en 6 der telastelegging;

dat ten aanzien van de op beschuldigde toe te passen maatregelen het Tribunaal vooropstelt dat het de bewezen feiten, en met name die sub 3a en 3c, den beschuldigde, als iemand van goede familie en behorende tot de Nederlandsche intellectuele wereld, zwaar moet aanrekenen;

dat dan ook het Tribunaal een interneering voor den duur van 2 jaar en 9 maanden, onder aftrek van de in bewaring doorgebrachte tijd, hier op haar plaats acht;

dat voorts den beschuldigde de beide kiesrechten moeten worden ontnomen;

dat het Tribunaal geen ontzetting van beschuldigde wil uitspreken uit zijn beroep als arts, daarbij aannemende dat deze aan gelegenheid de aandacht zal hebben van degenen die geroepen zijn een tuchtrechtelijk oordeel over beschuldigde als arts te vellen en die naar de opvatting van het Tribunaal daartoe beter in staat zijn dan het Tribunaal zelf;

dat voorts beschuldigde in zijn vermogen zal moeten worden getroffen, en niet slechts door verbeurdverklaring van het radiotoestel;

dat het Tribunaal het geldelijk voordeel door beschuldigde als keuringsarts voor het Arbeidsbureau genoten niet voldoende geboet acht door verbeurdverklaring tot een bedrag gelijk aan wat hij als zoodanig heeft verdiend, terwijl voorts in aanmerking moet worden genomen de betaling door beschuldigde aan verschillende instellingen, genoemd onder 1 en 5 der telastelegging; dat blijkens het rapport van de Dokterscommissie, inzake het beheer over het vermogen van beschuldigde, dit gesteld moet worden op rond f 46,000 en het Tribunaal termen vindt behalve verbeurdverklaring van het radiotoestel een verbeurdverklaring van het verdere vermogen van beschuldigde uit te spreken tot een bedrag van f 10,000.

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van vermelde redenen wat betreft sub 1d en sub 3c vanaf het woord „tengevolge” der telastelegging;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan: Gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa lid te zijn geweest van het Medisch Front en andere nationaalsocialistische organisaties, openlijk te hebben doen

blijken van ingenomenheid met den vijand, althans blijk te hebben gegeven van nationaalsocialistische gezindheid, voor een nationaalsocialistische organisatie of instelling werkzaam te zijn geweest, door daden van instemming met het streven van het Nationaalsocialisme blijk te hebben gegeven en voordeel te hebben getrokken uit door den vijand of diens handlangers genomen maatregelen.

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. interneering met advies deze te beperken tot een tijd van 2 jaar en 9 maanden met aftrek van den tijd door beschuldigde in bewaring doorgebracht, zoodat de interneering zal eindigen op 7 Februari 1948;

2. ontzetting uit de rechten van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde te beperken tot een bedrag van f 10,000 en het radiotoestel;

Bepaalt dat het beheer over het vermogen van beschuldigde zal worden opgeheven één maand nadat de verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd.

No. 495.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM, (12e Kamer), 3 Maart 1947. (Mr. Hotting, Seegers en de Bruyn).

Onder bewindstelling.

(Tribunaalbesluit art. 39, lid 1, en art. 7 lid 1, sub b.)

Tribunaal Amsterdam tegen Cornelis Johannes van der Kaay, wonende te Amsterdam, gedetineerd te Laren.

Gezien de processtukken, waaronder verklaringen van de beschuldigde en een aantal getuigen afgelegd op 8 en 15 Febr. 1947, voor den Commissaris van het Tribunaal alsmede een proces-verbaal van een plaatselijke schouw, door den Commissaris vericht op 15 Febr. 1947;

O. dat is gebleken, dat de getuige Josina Maria den Otter, wonende te Amsterdam, Paulus Potterstraat 26, in een intieme relatie stond en nog staat tot den beschuldigde, en voornemens is met dezen in het huwelijk te treden;

dat voormelde getuige sedert omstreeks April 1945 exploiteert het „Apartementenhuis” gelegen aan de Paulus Potterstr. 26;

dat dit perceel omstreeks dien tijd is gekocht door beschuldigde en door dezen aan voornoemde getuige is verhuurd, althans op eenigerlei wijze ter beschikking gesteld;

dat beschuldigde tevens omstreeks dien tijd de inventaris welke zich in dat perceel bevond heeft gekocht, naar zijn verklaring voor f 10,000, en deze inventaris voor dit-

16 April 1947 (af. 11)

No. 496—506

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunalen in Nederland:

Mr. G. C. M. VAN NIJNATTEN en **Mr. J. J. H. VAN DER BRUG**

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

Redactie van de na-oorlogsche Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):

Mr. J. MILDERS

Rechter Arr.-Rechtbank te Zwolle

(VERSCHIJNT WOENSDAG)

3^e JAARGANG

**N. V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE**

BIJZONDERE RAAD VAN CASSATIE

711.	Visser	1946 21 Oct.	Sr. 101.
710.	Zuylen	1946 21 Oct.	Sr. 102.
707.	Meigatter	1946 23 Oct.	B.B.S.26.
712.	Heerema	1946 4 Nov.	Sr. 101.
706.	Paap	1946 11 Nov.	Sr. 28, 101.
708.	Schuiringa	1946 18 Nov.	Sr. 43, 102.
738.	Becker	1946 18 Nov.	Sr. 102.
705.	Graeler	1946 23 Nov.	Sr. 102; Sv. 350.
709.	Brouwer	1946 27 Nov.	Sr. 102, 40.
725.	Knols	1946 2 Dec.	Sr. 102
749.	v. Delft	1946 18 Dec.	Sr. 101.
726.	Monnee	1946 23 Dec.	Sr. 102
727.	van Zuylen	1946 23 Dec.	Sr. 56, 57, 326; B.B.S. 27; Besluit Bijz. Gerechtshoven 12.
748.	Appeldoorn van der Put	1946 30 Dec.	Sr. 47, 57; B.B.S. 26; Sv. 276.
737.	Westra	1947 6 Jan.	Sr. 102.
704.	de Jonge	1947 8 Jan.	Sr. 102; Sv. 359, 4° lid.
772.	Huisinga	1947 8 Jan.	Sr. 102.
771.	Aarents	1947 13 Jan.	Sr. 37a, 102.
769.	Meens	1947 13 Jan.	Sr. 101.
782.	v. Rossum	1947 13 Jan.	Sr. 37a, 102.
770.	v. d. Ven	1947 13 Jan.	Sr. 101.
791.	Martens	1947 13 Jan.	Sr. 101.
768.	Hellema	1947 15 Jan.	Sr. 102.
767.	Smid-Schut	1947 22 Jan.	Sr. 37; B.B.S. 26.
736.	Veereschildt	1947 27 Jan.	Sr. 43, 102.
784.	Eykemans	1947 27 Jan.	S. 101.
780.	Schmidt-Crans	1947 27 Jan.	B.B.S. 26; Sr. 42.
783.	Tjepkema	1947 10 Febr.	Sr. 102.
747.	Ahlbrecht	1947 17 Febr.	A.B. 13a; Sr. 8, 287; B.B.S. 1.

BIJZONDER GERECHTSHOF AMSTERDAM

755.	W. J. H. G.	1946 11 Oct.	Sr. 363; B.B.S. 1.
764.	Stein	1946 30 Dec.	Sr. 2—8, 42, 43, 102, Mil. Sr. 38; B.B.S. 4, 26; Besl. Bijz. Hoven 12; K. B. 29 Mei 1945, F. 85, art. 1; Landoorlogreglem. 23, 43, 46, 53.

BIJZONDER GERECHTSHOF 'S-GRAVENHAGE

790.	Piek	1947 18 Febr.	Sr. 102.
------	------	---------------	----------

BIJZONDER GERECHTSHOF ARNHEM

739.	l'Ecluse	1946 23 Dec.	E.B.S. 62.
765.	Goetgeluk	1946 30 Dec.	Sv. 244, 255.
735.	F. J. V.	1947 5 Febr.	B.B.S. 1.

BIJZONDER GERECHTSHOF 'S-HERTOGENBOSCH

766.	Boersma	1947 12 Febr.	Sr. 101, 102; B.B.S. 26.
781.	v. Meegen Derksen	1947 26 Febr.	Sr. 40, 43, 101, 102.

TRIBUNAAALBESLUIT

Art.	1	lid 1, N°.	482, 491.
"	1	lid 1, al. 2. N°.	427, 428, 431, 432, 435, 437, 438, 449, 450, 451, 455, 463, 469, 470, 471a, 472, 473, 475, 481, 490, 494.
"	1	lid 1, al. 3. N°.	432, 435, 439, 455, 458, 459, 463, 464, 473, 474, 483, 488, 494.
"	1	lid 1, al. 4. N°.	427, 452, 485, 493.
"	2	N°.	434, 492.
"	6	N°.	432, 433, 454, 487.
"	9	N°.	484.
"	19	N°.	489.
"	39	N°.	495.
"	47	N°.	453.
"	64	N°.	476.

K. B. 23 Dec. 1944 S. E 153.

Art.	4	N°.	448.
"	6	2e lid N°.	430.
"	7	N°.	440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 460, 461, 462, 465, 466, 467, 468a, 470a, 476, 477, 478, 479, 482, 495.
"	10	N°.	447, 482, 486.
"	21	N°.	456.

BESLUIT POLIT. DELINQUENTEN 1945.

Art.	18	N°.	489.
"	19	N°.	489.
"	25	N°.	429, 436.
"	26	N°.	480.
"	27	N°.	469a, 480.

zelfde bedrag aan voornoemde getuige zou hebben verkocht;

dat door den Commissaris van het Tribunaal is vastgesteld dat voormeld perceel en inventaris zich in goeden staat van onderhoud bevinden, en aannemelijk is, dat aan de verfraaiing en verbetering van dit perceel en de inventaris aanzienlijke bedragen ten koste zijn gelegd;

dat alleen al de voormelde inventaris, blijkens ingewonnen bericht thans circa f 18,000 waarde bezit en zeker kan worden aangenomen dat deze waarde in April 1945 omstreeks 4 tot 5 maal zooveel bedroeg;

dat bovendien destijds de genoemde inventaris is verzekerd voor een bedrag van f 50,000;

dat de getuige den Otter heeft verklaard den beschuldigde in 1943 te hebben leeren kennen, in dien tijd werkzaam te zijn geweest in een pension haar zuster toebehoorende tegen een salaris van f 100 per maand, en in dat pension deelgerechtigd te zijn geweest tot een bedrag van f 7000 hetwelk haar bij de echtscheiding van haar eersten echtgenoot was uitgekeerd, alsmede tot een aandeel in de winst, hetwelk enkele duizenden guldens per jaar zou hebben bedragen; hebbende zij geen verder vermogen bezeten;

dat zij voormelde inventaris zou hebben gekocht voor haar voormeld kapitaal van f 7000 en wat spaargeld, hetwelk onaannemelijk is, nu zij tevens verklaart nog steeds tot de winst deelgerechtigd te zijn in het bedrijf van haar zuster;

dat de getuige niet aannemelijk heeft gemaakt, dat zij in April 1945 inderdaad in staat was voormelden inventaris te kopen, gezien de waarde welke deze toen moet hebben gehad;

dat hierbij voorts is overwogen, dat niet is gebleken dat er eenig bedrag aan „goodwill” is betaald, voor het toentertijd bestaande appartementenhuis, noch door wie de gelden zijn gefourneerd tot herstel en verbetering van huis en meubilair, zoo dat het voor een loonende exploitatie geschikt werd;

dat het volstrekt onaannemelijk is, dat deze gelden uit de bedrijfsinkomsten zijn gekomen;

dat bovendien vaststaat dat zich in voornoemd Apartementenhuis, ter verhuur aan derden, ook meubilair bevindt, hetwelk volgens de verklaring van beschuldigde aan hem toebehoort;

O. dat het Nederlandsche Beheersinstituut de voormelde koopovereenkomst van het genoemde meubilair heeft nietig verklaard;

O. dat op grond van het hierboven overwogene, het „Apartementenhuis”, geëxploiteerd door Josina Maria den Otter voornoemd, overeenkomstig art. 7, lid 1, sub b van het Tribunaalbesluit geacht moet worden te behooren tot het vermogen van den beschuldigde;

O. dat is gebleken dat over voormeld vermogensdeel van beschuldigde geen beheer wordt gevoerd overeenkomstig het Besluit

Vijandelijk Vermogen;

O. dat er gegronde vrees bestaat voor verduistering en verwaarloozing van dit vermogensdeel, en waarschijnlijk reeds kostbare objecten zijn verdwenen ten gunste van den beschuldigde;

O. dat het wenschelijk is dat de administratie van het „Apartementenhuis” niet vermengd wordt met des beschuldigdes overige vermogen;

Gelet op art. 39, lid 1 en art. 7, lid 1, sub b, van het Tribunaalbesluit;

Stelt onder bewind het „Apartementenhuis”, gelegen aan de Paulus Potterstraat 26 te Amsterdam, zooals dit wordt geëxploiteerd door Josina Maria den Otter, wonende aldaar, met opdracht aan het Nederlandsche Beheersinstituut, bureau Amsterdam, om dit bewind te voeren, en om de administratie van dit vermogensdeel afzonderlijk te houden.

No. 496.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (12e Kamer), 24 Februari 1947. (Mr. Hotting, Marcelis-Blom en Seegers).

Het telastegelegde sub 5 der hieronder opgenomen telastelegging wettigt niet de oplegging van bijzondere maatregelen, daar is gebleken, dat beschuldigde uitsluitend is werkzaam geweest als medewerker van de Directie der Firma en de verantwoordelijkheid van de door de Firma gepleegde collaboraties door deze moet worden gedragen en niet op beschuldigde kan worden afgewenteld alleen op grond van het feit dat hij lid van de N.S.B. is geweest; dit te meer nu de Directie der Firma onvoorwaardelijk buitenvervolgning werd gesteld.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Amsterdam tegen Arie Rous, administrateur, wonende te Amsterdam.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde en op 20 September 1944 den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. zich als lid heeft aangesloten bij het Nederlandsch Arbeids-Front, een nationaalsocialistische organisatie en daarvoor werkzaam is geweest als Sociaal Voorman bij de N. V. Noord-Hollandsche Asbestfabriek v/h Jan de Boer & Co, gevestigd te Amsterdam;

3. zich als lid heeft aangesloten bij het Economisch Front, een nationaalsocialistische organisatie;

4. getracht heeft voordeel te trekken uit door de handlangers van den vijand genomen maatregelen, door een cursus tot

opleiding voor burgemeesters te volgen, hebbende hij het aan het slot van de cursus af te leggen examen niet afgelegd, tengevolge van omstandigheden, van zijn wil onafhankelijk en zijnde hij dientengevolge niet in aanmerking gekomen voor een benoeming tot burgemeester;

5. hulp en steun heeft verleend aan den vijand, door als Chef van de afdeling Algemeene Zaken, tevens commissaris, in de N. V. Noord-Hollandsche Asbestfabriek v/h Jan de Boer & Co te Amsterdam, er aan mede te werken en te bevorderen, dat aanzienlijke leveranties van brandblusmaterialen en isolatiematerialen en eetketels aan den vijand werden gedaan en werkzaamheden voor dezen werden verricht door voornoemde Firma, o.m. door in het jaar 1940 zelfstandig aan een aantal vijandelijke instellingen en organen schriftelijk aanbiedingen tot deze leveranties, althans werkzaamheden te doen;

door alle welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 13 Januari 1947 zakelijk onder meer heeft verklaard;

dat hij volledig erkent hetgeen waarvan hij wordt beschuldigd;

O. dat een proces-verbaal d.d. 24 December 1946, opgemaakt door Mr. M. Knap, commissaris van het Tribunaal, zakelijk inhoudt als opgave van beschuldigde;

dat hij eind 1941 lid is geworden van de NSB;

dat hij lid is geworden van het NAF en sociaal voorman is geworden op verzoek van de Directie;

dat hij lid is geworden van het Economisch Front;

dat hij een burgemeesterscursus heeft gevolgd;

O. dat een proces-verbaal van Siebrand Douwen en Petrus Bekken van 16 October 1945, zakelijk onder meer inhoudt als verklaring van beschuldigde;

dat hij in 1936 als administrateur in dienst kwam bij de N. V. Noord-Hollandsche Asbestfabrieken v/h Jan de Boer & Co; dat hij wel eens met de Deutsche Wehrmacht in contact is geweest; dat sedert dien tijd veel brandweermateriaal aan de Deutsche Wehrmacht is geleverd; dat eens een eetketel werd gestuurd door de Wehrmacht met het verzoek of deze konden worden vervaardigd, dat na een bespreking met hem en J. de Boer deze order is aanvaard; dat hij een vergadering heeft bijgewoond van een combinatie die isolatiewerken op Deutsche mijnenveegers zou aannemen; dat hij eind 1941 voor de afdeling scheepsisolatie een reis naar Hamburg heeft gemaakt;

Post alia:

O. dat de raadvrouw o.m. heeft betoogd, dat het aan beschuldigde onder 5 der dagvaarding ten laste gelegd niet be-

wezen kan worden geacht, daar toch de Directie der Firma de Boer voor de gang van zaken in het bedrijf verantwoordelijk was, en zelf onvoorwaardelijk buitenvervolgging is gesteld met betrekking tot de collaboratie door deze Firma gepleegd;

dat het Tribunaal zich hiermede niet verenigt, daar toch uit bovenbedoelde bewijsmiddelen alsmede beschuldigdes erkenning ter zitting voldoende blijkt, dat beschuldigde, gelijk hem is ten laste gelegd, hulp en steun heeft verleend aan den vijand door er aan mede te werken en te bevorderen dat door de N.V. J. de Boer aanzienlijke leveranties werden gedaan;

O. dat derhalve de in de bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt, t.a.v. punt 1, 2, 3 en 4 van de dagvaarding en het Tribunaal, gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden, het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat de aan beschuldigde onder 5 der dagvaarding ten laste gelegde en bewezen verklaarde gedragingen de oplegging van bijzondere maatregelen niet wettigt, dat toch is gebleken dat beschuldigde uitsluitend is werkzaam geweest als medewerker van de Directie van de Firma de Boer en de verantwoordelijkheid van de door deze Firma gepleegde collaboraties door dezen moet worden gedragen en niet op beschuldigde kan worden afgewenteld, alleen op grond van het feit dat hij lid van de NSB is geweest, dat — nu ten aanzien hiervan de Directie der Firma de Boer, onvoorwaardelijk buitenvervolgging is gesteld op grond van het feit dat hun schuld van geringe aard moet worden geacht, een oordeel dat volledig komt voor de verantwoordelijkheid van de desbetreffende organen der Bijzondere Rechtspleging — het niet aangaat beschuldigde voor zijn medewerking op dit punt bijzondere maatregelen op te leggen; dat het Tribunaal niet wil nalaten te kennen te geven dat het de handelwijze van voornoemde Directie, die gepoogd haar schuld op beschuldigde af te wentelen, afkeurt;

O. dat beschuldigde van 20 Mei 1945 tot 20 Januari 1947 is gedetineerd geweest en hij daardoor geacht kan worden voldoende te hebben beboet;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen, waaronder art. 63, lid 3;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van vermelde redenen, t.a.v. het sub 5 ten laste gelegde;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot den van 28-5-1945 tot 20-1-'47 in voor-interneering doorgebrachten tijd;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt voor zooveel noodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen 90 dagen nadat de interneering is beëindigd en op deze uitspraak het fiat-executie is verleend.

No. 497.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
12 Maart 1947. (Mr. Verdam).

Het is gewenscht dat de Tribunalen bij de oplegging van verbeurdverklaringen een juist beeld van de geheele vermogenspositie van den beschuldigde hebben.

(K. B. 23 Dec. 1944 S. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam 23e Kamer, van 30 Sept. 1946 in de zaak tegen Bessel Kok, aannemer, wonende te Hilversum;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door:

a. te beginnen in 1941, (en wel als firmant van de vennootschap onder de firma Technisch Bureau Beltman en de Vries, weldra 1 Maart 1941, onder de firma Aannemersbedrijf en Technisch Bureau Beltman en Co) voor de Bauleitung te Hilversum in de onderkomens voor het vliegveld Loosdrecht aan de Raweg of terrein Zonnestraat o.a. vloeren te leveren en te leggen (in onderaanneming van de aannemers van de Deutsche Weermacht Splinter c.s.;

b. in genoemde firma en sinds 1 Juli 1942 ook als firmant in de v.o.f. Technisch Bureau en Aannemersbedrijf Nederland, nu rechtstreeks optredend als aannemer) o. m. beweegbare scherfmuren en fundeering daarvoor, hangardeuren en camouflagewerk, een brandweerkazerne, levensmiddelenbunker, rekken, binnenbetimmeringen en inrichting van een ossen- en paardenstal tot stand te brengen (ondersch. te ver-

bouwen) ten dienste van dat vliegveld, eveneens o. a. splintermuren en camouflagewerk voor 's vijands vliegveld Gilze Reijen en voor zijn vliegveld Eindhoven en een ziekenhuis (ontsmettingsbarak, manschappenbarakken) en daar de bosschen en het rondom brandvrij te maken, op deze vliegvelden ook betonbanen aanleggend;

2. hulp en steun heeft verleend aan de handlangers van den vijand door ongeveer in het jaar 1943 f 1000 te schenken ter begunstiging van de Weerafdeling der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, met verbintenis tot een jaarlijksche bijdrage tot dit bedrag;

3. voordeel heeft getrokken door de onder 1a en 1b genoemde gedragingen uit den door den oorlog en de vijandelijke bezetting geschapen feitelijkten toestand, door ruime winsten en, mede uit het hebben van vertrouwelijkten omgang met personen, behorende tot de militaire bezettende macht, in elk geval den officier Schmeisser, die eerst bij de Bauleitung van de Deutsche Weermacht te Hilversum een functie had, later te Gilze Reijen waar beschuldigde hem op den voet volgde, door een en ander desbewust: a. zich gedragend in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk; b. afbreuk doende aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Interneering, den duur der vóór-interneering in overweging gevend;

Ontzetting van de rechten tot het bekleeden van ambten en het kiezen en de kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen en tot het uitoefenen van beroep van taxateur en opnemer van goederen en schade daaraan;

Verbeurdverklaring van het vermogen met uitzondering van de 5 huizen te Soerabaja en wat sinds den oorlog na betaling van rente en lasten daaruit overbleef, met toepassing van art. 7 (1, 3) van het Tribunaalbesluit op de goederen ten name van de echtgenooten op de verzekeringen en anderszins;

O. dat het Tribunaal in de uitspraak het volgende heeft overwogen: „vanwege den beheerder van het vermogen zijn al te simplistische gegevens overgelegd. De deskundigen toonden den voorzitter-commissaris stuk 43, opgesteld door den accountant van beschuldigde en eenvoudig door den beheerder meegeteekend. De opgave stuk 41, namens den vertegenwoordiger te Hilversum, dat in Indië nog ca. f 6000 rentelast op de huizen zou vallen, houdt geen rekening met Stbl. 1940 A. I. Ter zitting van 30 September bleek de gemachtigde niet in staat te zijn tot nadere opgaven, zoodat het Tribunaal op de accountants gegevens afiging die overigens voldoende zijn”;

O. dat het Tribunaal genoeg heeft genomen met gegevens, waarvan aan te nemen is dat ze niet volledig zijn;

O. dat het gewenscht is dat de Tribuna-

len bij de oplegging van verbeurdverklaringen een juist beeld van de geheele vermogenspositie hebben;

O. dat, nu dit hier niet het geval is, het gewenscht is dat het Tribunaal de verbeurdverklaring nogmaals bezie;

O. dat Mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd, doch enkel voor zoover betreft voornoemde maatregel;

Weigert het fiat-executie voor zoover betreft de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring.

No. 498.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGENBOSCH, 5 Maart 1947. (Mr. Vliegthart).

Fiat-executie gewelgerd, op grond dat, nu het Bijzonder Gerechtshof den beschuldigde na de uitspraak van het Tribunaal terzake van dezelfde feiten althans nagenoeg dezelfde feiten veroordeelde tot een gevangenisstraf van 12 jaar met aftrek van den in bewaring doorgebrachten tijd, onder deze omstandigheden de door het Tribunaal bezwezen verklaarde gedragingen niet meer de oplegging wettigen der door het Tribunaal opgelegde maatregelen.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement 's-Hertogenbosch 5e kamer, d.d. 18 Juli 1946 in de zaak tegen Johannes Martens, grondwerker, wonende te Asten, (thans kamp Vught);

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 4 Juni 1946 is ten laste gelegd:

dat hij — als Nederlander. — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

a. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en bij de Weer Afdeeling dier beweging;

b. hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleenen aan den vijand of diens handlangers en medewerkers:

1. door dienst te nemen bij de Landwacht Nederland en als zoodanig tenminste een persoon zelfstandig gearresteerd te hebben en behulpzaam te zijn geweest bij de arrestatie van tenminste een andere persoon;

2. vrijwillig in Duitschland te hebben gewerkt;

3. voordeel heeft getrokken uit de door den oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand door in vereniging met enkele andere landwachters gebruik makende van de macht die zij als landwachters bezaten op eigen gezag en ten eigen bate een paard en wagen met tuig op te vorderen bij een landbouwer,

moetende hij op grond van zijn handelen

als voormeld geacht worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal na bewezen te hebben verklaard, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de beschuldiging aangegeven wijze en na te hebben beslist, dat hij daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk deswege aan den beschuldigde de volgende maatregelen heeft opgelegd:

a. internering met advies aan de Regeering deze met inachtneming van den door beschuldigde reeds in bewaring doorgebrachten tijd, waarvan het aanvangstijdstip aan het Tribunaal niet bekend is, te beperken tot een tijdsduur van zeven jaren;

b. ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat de beschuldigde sedertdien heeft terecht gestaan voor het Bijzonder Gerechtshof te 's-Hertogenbosch ter zake van dezelfde, althans nagenoeg dezelfde, feiten als vermeld in de beschuldiging ter zake waarvan hij zich voor het Tribunaal te verantwoorden had;

O. dat het Bijzonder Gerechtshof den beschuldigde bij vonnis van 21 Januari 1947 ter zake der te zijnen laste bewezen verklaarde feiten gevangenisstraf van 12 jaar met aftrek van den door hem van 2 Maart 1945 tot aan de uitspraak inbewaring doorgebrachten tijd en ontzetting uit de kiesrechten voor het leven heeft opgelegd;

O. dat onder deze omstandigheden de door het Tribunaal bewezen verklaarde gedragingen niet meer de oplegging wettigen der door het Tribunaal opgelegde maatregelen;

Weigert het Fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 499.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (10e Kamer), 3 Dec. 1946. (Mr. Schut, Ham en Benter).

Geheele uitspraak. Beschuldigde had hooge functie bij de N.A.D.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Arnhem tegen Herman Joseph Hamerslag, officier, wonende te Ede, geïnterneerd in het Bewarings- en Verblijfskamp „Erica” te Ommen, raadsman Mr. W. A. van Es.

O. dat den beschuldigde bij dagvaarding is te laste gelegd:

dat hij Nederlander, die op 20 September 1944 den leeftijd van 18 jaren heeft bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. van Januari 1941 tot aan de bevrijding lid is geweest van de N.S.B. onder stamboeknummer 895;

2. hulp en steun heeft verleend aan den vijand of diens handlangers, door werkzaam te zijn bij den Nederlandschen Arbeidsdienst; waarbij hij de functie heeft bekleed van opperarbeidsleider;

3. van 1 Juni 1942 tot aan de bevrijding lid is geweest van den Nederlandschen Volksdienst;

4. blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door zich te abonneeren op „Het Nationale Dagblad” en door Winterhulp Nederland geldelijk te steunen; op grond van welk handelen hij geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van 19 November 1946, heeft verklaard:

dat hij Nederlander is en de hem ten laste gelegde feiten erkent; „Doordat we een slappe regering hadden, gefuige de overval op Curaçao, ben ik in 1932 lid geworden van de N.S.B. Toen het ambtenarenverbod werd afgekondigd (het was verboden, om lid te zijn van de N.S.B.) heb ik als zoodanig bedankt, in 1941 ben ik wederom lid geworden der N.S.B. en kreeg toen mijn oud stamboeknummer weer. Den eed op den Führer heb ik nimmer afgelegd, wel de kameraadschapsbelofte. Voor mezelf had ik de overtuiging, dat Duitschland dezen oorlog zou winnen; vóór de Duitse bezetting was ik officier bij het Koninklijk Nederlandsche Leger, als hoedanig ik trouw aan de Koningin heb gezworen. Op 1 Oct. 1930 ben ik als 1e Luitenant van de Breden Artillerie geplaatst bij de school van Reserve Officieren te Ede. Bij deze ben ik gebleven tot 1 Augustus 1936, doordat ik bevorderd werd van 1e Luitenant tot Kapitein, werd ik geplaatst als Batterij Commandant bij de 1ste Schoolbatterij van 4 R.V.A. te Ede. Mijn oorlogsbestemming was Afdelingscommandant 1 — 4 R. A. Met de mobilisatie heb ik als zoodanig dienst gedaan tot 1 Februari 1940. Ik moest toen de Afdeling overgeven aan den Reserve-Majoor van Rijswijk en ben onder dankbetuiging van den Legercorpscommandant en den Divisiecommandant op 1 Februari 1940 overgeplaatst naar de school van Reserve Officieren, welke toen Breda als standplaats had. Den nacht van 7 op 8 Mei 1940 werd de geheele school en andere onderwijsinrichtingen van Breda naar Haarlem overgeplaatst. Op 15 Juli 1940 werd de geheele Nederlandsche weermacht opgeheven. Ik werd op non-activiteit geplaatst en ben toen overgegaan naar den Opbouwdienst, omdat er nog 400 man van de voormalige II Artillerie Brigade waren overgebleven en een Afdeling van den Opbouwdienst vormden te Ede. Omstreeks October 1940 werd door de re-organisatie de overblijvende groep met andere groepen van het 83ste Korps Opbouwdienst tot een Afdeling samengevoegd te Velp. Daar werd ik wederom Commandant van deze

afdeeling. In het najaar van 1940 heb ik gesolliciteerd bij de Marechaussee en bij de Politie en heb daarvoor een request ingediend bij de Inspecteurs, zonder bevredigend resultaat. Begin December 1940 kreeg ik een opdracht een Kadernschool te Ede te leiden voor opleiding van het kader voor den toekomstigen Nederlandschen Arbeidsdienst. Op 3 Maart 1941 ben ik automatisch overgegaan van den Opbouwdienst naar den Nederlandschen Arbeidsdienst. Ik heb tot begin Mei 1941 het uniform van den Opbouwdienst gedragen en daarna het uniform van den Nederlandschen Arbeidsdienst. Vanaf 9 Juli tot 3 September 1941 volgde ik een cursus in Braunschweig (Duitschland). Op 1 September 1941 werd ik bevorderd tot arbeidsleider, op 1 Januari 1942 tot Hoofd-arbeidsleider en op 1 Mei 1944 tot Opper-arbeidsleider. In Mei 1942 heb ik mij in burgerkleding moeten melden voor Krijgsgevangenschap en werd toen vrijgesteld, naar aanleiding van een lijst, waarop vermeld alle beroepsofficieren, die bij den N.A.D. waren. In Drente werden door den Arbeidsdienst verschillende verdedigingswerken uitgevoerd, in opdracht van den Arbeitsführer Niewisch. Op 1 Juni 1942 ben ik lid geworden van den Nederlandschen Volksdienst. Ik was geabonneerd op „Het Nationale Dagblad”. Andere bladen heb ik weleens als losse nummers gekocht en gelezen. Winterhulp Nederland heb ik geldelijk gesteund. Ik ben in gemeenschap van goederen getrouwd. Vermogen heb ik niet. Bij den Nederlandschen Arbeidsdienst verdiende ik f 6000 per jaar, ben vrijgesteld van de inlevering van mijn radiotoestel. Ik ben op 11 Juni 1945 aangehouden en sindsdien in bewaring gesteld en bevind mij thans in het kamp „Erica” bij Ommen.”

O. dat het proces-verbaal d.d. 7 Februari 1946, opgemaakt door den opsporingsambtenaar L. van Kolfshoten, rechercheur van den Politieken Dienst te Ede, tevens onbezoldigd Rijksveldwachter, zakelijk inhoudt: dat hij van Januari 1941 tot aan de bevrijding lid is geweest van de N.S.B., onder stamboeknummer 895;

werkzaam is geweest bij den Nederlandschen Arbeidsdienst, waarbij hij de functie heeft bekleed van Opper-arbeidsleider;

van 1 Juni 1942 tot aan de bevrijding lid is geweest van den Nederlandschen Volksdienst;

geabonneerd was op „Het Nationale Dagblad”;

Winterhulp Nederland geldelijk heeft gesteund;

Gezien de navolgende processtukken:

1. Proces-verbaal van verhoor van beschuldigde, d.d. 7 Februari 1946, opgemaakt door den opsporingsambtenaar L. van Kolfshoten, rechercheur van den Politieken Dienst te Ede, tevens onbezoldigd Rijksveldwachter;

2. Vermogensopstelling van beschuldigde, opgemaakt door het Beheersinstituut te Ede, d.d. 12-11-1946;

3. een bundel processtukken, gemerkt

„E rood”;

4. een in het Duitsch opgestelde verlovingsaankondiging van de dochter van beschuldigde;

5. een bundel cahiers met aantekeningen van beschuldigde, die hij op den cursus in Braunschweig heeft gemaakt;

6. uittreksel uit de geboorte-akte van beschuldigde, afgegeven te Venlo d.d. 10 April 1946;

welke stukken als bewijsmiddelen te dezen worden gebezigd;

O. dat de raadsman van beschuldigde heeft betoegd, dat de Nederlandsche Arbeidsdienst niet is genoemd bij de organisaties, die in Staatsblad F 167 (No. E 102) d.d. 17 September 1944 als landsverradelijk zijn aangegeven; dat de beschuldiging t.a.v. het sub 2 in de dagvaarding ten laste gelede, dus vervallen dient te worden verklaard; dat beschuldigde ten dien aanzien wel voor een zuiveringsraad zou kunnen worden gebracht;

O. dat het Tribunaal van meening is, dat het antwoord op de vraag of de N.A.D. al dan niet landsverradelijk was, irrelevant is;

dat, hoe de N.A.D. als organisatie ook bestempeld moge worden, het vrijwillig en zonder economische noodzaak vervullen van een hooge functie bij den N.A.D., gedurende vrijwel den geheelen bezettingstijd, aan te merken is als het dienen van Duitsche, althans nationaal-socialistische belangen en zodoende als het verlenen van steun aan den vijand en/of diens handlangers en dus als een handelen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en als het afbreuk doen aan het verzet tegen den vijand en zijn handlangers;

dat de N.A.D. toch vrij spoedig, na zijn oprichting, een duidelijk nationaal-socialistisch karakter heeft gekregen en mede dienstbaar werd gemaakt aan de Deutsche belangen door het propagandeeren bij het in den N.A.D. dienende deel van de Nederlandsche jeugd van dienstneming bij de S.S., door het onder bepaalde omstandigheden in den N.A.D. brengen van z.g.n. Germaanschen groet, en door het uitvoeren door den N.A.D. van verschillende verdedigingswerken in Drenthe, in opdracht van den Duitschen Arbeitsführer Niewisch;

dat een hooge functionaris in den N.A.D. mede verantwoordelijk is voor hetgeen in dien dienst plaats vond en dat beschuldigde als operarbeitsleider daarvoor zeker mede-verantwoordelijkheid draagt, nu hij geen enkele poging gedaan blijkt te hebben om wijziging te brengen in den geest van den N.A.D. en in den aard van het in den N.A.D. verrichte werk;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor wordt bewezen, dat de beschuldigde zich op de in beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden — zich desbewust te hebben

gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, daar deze in juiste verhouding staan tot den ernst der gedragingen van den beschuldigde, gelet op diens persoon en persoonlijke omstandigheden, waarbij het Tribunaal nog in het bijzonder overweegt:

dat het lidmaatschap van de N.S.B., beschuldigde te zwaarder moet worden aangerekend, omdat hij, na van einde 1932 tot aan het z.g.n. ambtenarenverbod (voorjaar 1933) lid der N.S.B. geweest te zijn, in Januari 1941 tot de N.S.B. is toegetreden en lid dier beweging is gebleven tot haar ontbinding;

dat de toetreding tot de N.S.B. in Januari 1941 plaats vond, nadat beschuldigde kennis genomen had van de wijze, waarop Nederland door Duitschland werd overvallen, en van de wijze, waarop de N.S.B., haar „leider” en haar vooraanstaande functionarissen op dien overval reageerden, de bezettende macht tegemoet traden en zich uitlieten over het Wettige Nederlandsche Staatshoofd en de Wettige Nederlandsche Regeering;

dat beschuldigde, die bij zijn opneming in het Nederlandsche Officierscorps den eed van trouw aan H. M. de Koningin aflegde, door zijn lidmaatschap der N.S.B. gedurende vrijwel de geheele Deutsche bezetting van Nederland, zijn eed niet gestand deed, een blaam wierp op het Nederlandsche officierscorps en een uitermate slecht voorbeeld gaf aan allen, die deel uitmaakten van de Nederlandsche weermacht;

dat het toetreden van beschuldigde tot den N.A.D. geheel vrijwillig was en dat tot die toetreding geen enkele economische noodzaak bestond;

dat het werkzaam blijven van beschuldigde in den N.A.D., ook toen deze dienst steeds duidelijker zijn on-Nederlandsch karakter demonstreerde en zijn nationaal-socialistischen grondslag blootlegde, en toen hij volledig ontaardde in een propaganda-instituut voor de nationaal-socialistische ideologie, voor de „germaansche” gedachte en voor de verheerlijking van de Deutsche weermacht, blijk geeft van een volslagen miskenning van de belangen van het Nederlandsche volk en van het ontbreken van eenig besef van den plicht van iederen Nederlander, en zeker van den plicht van iederen Nederlandschen officier, om zich te verzetten tegen den vijand en zijn handlangers;

dat beschuldigde ten gevolge van zijn lidmaatschap van de N.S.B. en/of van zijn werkzaamheid bij den N.A.D. vrijgesteld werd van Deutsche krijgsgevangenschap en van de verplichting tot inlevering van zijn radio-ontvangtoestel, dat hij het in den N.A.D. bracht tot operarbeitsleider, zoodat hij — in tegenstelling tot de in krijgsgevangenschap gevoerde of teruggevoerde

Nederlandsche officieren — in den bezettingstijd geen smadelijke bejegeningen ondervond van de zijde van de bezettende macht, niet in levensgevaar verkeerde, geen leed en ellende had te verduren, zelfs geen radio-amusement behoefde op te offeren, doch integendeel in den bezettingstijd rustig heeft kunnen leven en zijn inkomsten zag stijgen;

dat beschuldigde zich in nationaal-socialistische kringen zeer wel thuis gevoelde, wat blijkt uit de in brallend Duitsch opgestelde aankondiging van de verloving van de „Tochter des Oberarbeitsführers Herrn Herman Hamerslag” met „Herrn Kersten Hath, Oberleutnant und Adjutant in einem Grenadierregiment” en uit zijn deelname aan een cursus in Braunschweig (Duitschland) voor den N.A.D.;

dat beschuldigde zich nimmer de moeite gegeven heeft om te vernemen wat het Wettige Nederlandsche Staatshoofd en de Wettige Nederlandsche Regeering in den bezettingstijd tot het Nederlandsche volk te zeggen hadden, welke moeite voor den „legalen” bezitter van een radio-ontvangsttoestel uiterst gering was, daarmede blijk gevende van een zonder eenig gemoedsbezwaar aanvaarden van de in den bezettingstijd heerschende toestanden;

dat het vorenstaande beschuldigde als man, die een goede opvoeding genoot en een goede opleiding kreeg, en bovenal als oud-officier van het Nederlandsche Leger niet licht mag worden aangerekend;

dat het Tribunaal dan ook termen aanwezig vindt om beschuldigde te ontzetten uit de beide kiesrechten en om hem te ontzetten van het recht tot het dienen bij de gewapende macht en van het recht tot het bekleeden van openbare ambten;

Gezien de betrekkelijke Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan het hiervoor bewezen verklaarde en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit.

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering voor den tijd van drie jaren, met bepaling, dat hierop in mindering zal worden gebracht de tijd reeds in bewaring doorgebracht, zoodat de interneering zal eindigen op 11 Juni 1948;

2. Ontzetting van het recht te kiezen en de kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Ontzetting van het recht tot het dienen bij de gewapende macht;

4. Ontzetting van het recht tot het bekleeden van openbare ambten;

5. Opheffing van het beheer met ingang van twee maanden, nadat het fiat executie is verleend.

No. 500.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT BRED A (6e Kamer), 17 Dec. 1946. (Mr. van Gastel, Viets, van Groenewoud).

De „Dietsche Bond” was geen nat.-soc. of fascistische organisatie. Diverse punten der beschuldiging vervallen verklaard, aangezien het Tribunaal door het overlijden van den beschuldigde niet meer kan oordeelen over het laakbare van de telastegelegde handelingen. Onderzoek of het Tribunaalbesluit een verbeurdverklaring toelaat, in het geval geen ongeoorloofde verrijking aangenomen kan worden. Is de verbeurdverklaring van een nalatenschap een maatregel tegen de erfgenamen? Verbeurdverklaring tot een bedrag van f 100,000 uitgesproken.

(Tribunaalbesluit artt. 1, eerste lid, alinea 3, en 6.)

Tribunaal Breda tegen Cornelis Hendrikus Josephus Veldkamp, directeur eener suikerfabriek, laatst gewoonde hebbende te Roosendaal, overleden te Maastricht, 31 Augustus 1945, bijzondere vertegenwoordiger Cornelis Adrianus Maria Joseph Veldkamp, welke door het Tribunaal ingevolge art. 25 van het Tribunaalbesluit op 17 April 1946 als zoodanig is benoemd; raadsman Mr. H. A. M. Smits.

Het Tribunaal:

O. dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding van 13 November 1946 van welk bevel tot dagvaarding de beschuldiging is aangevuld ter openbare zitting van 3 Dec. 1946 uiteindelijk is ten laste gelegd:

dat hij — Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden financieel steunde;

2. geabonneerd was op de nationaal socialistische bladen: „Volk en Vaderland”; „Het Nationale Dagblad” en „Storm SS”, op het Belgische Nationaal Socialistische blad „Volk en Staat” en op „Die Deutsche Zeitung in den Niederlanden”;

3. lid was van den Nederlandschen Volksdienst en hieraan een bijdrage stortte van f 10 per maand;

4. gedurende 1941, 1942, 1943 en 1944 lid was van het Sociaal Economisch Genootschap Nederland en Europa; hieraan een contributie betaalde van f 15 per jaar en geabonneerd was op het door gemeld genootschap uitgegeven tijdschrift „Der Globus”;

5. in het begin van 1944 een bijdrage van f 50 stortte ten behoeve van de frontsoldaten;

6. geld schonk aan de Weer Afdeling der N.S.B. te Roosendaal voor de aanschaffing van muziekinstrumenten;

7. een vrijwillige bijdrage van f 20 stort-

te ten bate van Frontzorg-uitvoeringen en een bijdrage van f 10 ten bate van den Nationalen Jeugdstorm;

8. zich op 7 November 1940 bij den burgemeester van Roosendaal aanmeldde als vrijwillig medewerker van Winterhulp Nederland;

9. in Juli 1942 f 350 stortte aan „Vreugde en Arbeid” als betaling voor een op zijn verzoek gegeven voorstelling;

10. op 7 April 1943 een brief richtte aan den leider der N.S.D.A.P. te Roosendaal, Dittmar, in welke hij zich beklagde over een van zijn vroegere werknemers;

11. op 12 October 1940 zes exemplaren bestelde van het boek „Arbeiter, Bauern und Soldaten Verlag der Deutschen Arbeitsfront”, van Dr. Robert Ley;

op 16 Juni 1942 de navolgende boeken bestelde: a. Naar Oostland, Nederlandsche Kolonisatie in Europa”; b. Bibliographie over de Oostland Kolonisatie”, beide van Dr. Joh. Teunisz en in April 1942 het boek „Die Neue Wirtschaft” kocht;

12. felicitatietelegrammen zond naar aanleiding van de benoemingen van de N.S.B.-burgemeesters van Roosendaal en Goes, t.w. Daems en Lenshoek, bij hun installatie tegenwoordig was en voorts bij de installatie van eerstgenoemde burgemeester, bloemen liet bezorgen en zich in een door hem gehouden rede als volgt uitte:

„dat hij als nationaal socialist blij was, de heer Daems niet enkel als burgemeester, maar ook als nationaal socialist te mogen begroeten,

dat hij hoopte, dat de geestelijkheid de dwangmaatregelen zal intrekken en aldus een einde zal maken aan vele gewetensconflicten;

dat de voorstanders van de nieuwe orde de benoeming van Daems tot burgemeester van Roosendaal zullen toejuichen;

dat er in Roosendaal echter vele aanhangers zijn van de oude orde, die op een bijtjesdag zinnen;

dat deze bij een overwinning van Duitschland straks het bijtje er bij neer zullen moeten leggen en

dat hij overigens van meening bleef, dat hoe ook, de nieuwe orde er toch komen zal;”

13. getracht heeft het adres te verkrijgen, waar hij zich kon melden als lid van „Niederländisch Deutsche Kultuurverein;”

14. een nationaal socialistische vergadering bezocht en een enkele maal den Duitschen groet bracht;

15. lid was van „de Kriegsgraberfürsorge Niederlande” en hieraan in 1943 een bijdrage stortte van f 1;

16. op 24 December 1940 een brief schreef, in welke hij zijn misnoegen te kennen gaf over een door geadresseerde gevoerd gesprek, in hetwelk deze een bombardement van geallieerde vliegtuigen gerechtvaardigd had;

17. medewerkte aan de uitzending van Nederlanders voor tewerkstelling in Duitschland;

18. in Juli 1941 een bijdrage stortte van

f 50 voor „Het Nederlandsche Ambulance Vrijwilligerslegioen Nederland” en in Nov. 1941 eveneens f 50 stortte voor een kerstpakketactie van het vrijwilligerslegioen Nederland;

19. in het bezit was van een Waffenschein voor een flobertbuis, hem verstrekt namens den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied;

20. aan den districtsleider der N.S.B. te Tilburg verzocht hem een vergunning te verlenen tot het behouden van zijn radio-toestel en op grond van zijn houding tijdens de bezetting vrijgesteld werd van de voormelde verplichting tot inlevering;

21. op 4 Mei 1942 zich terugtrok als beschermheer van de harmonie „Erato” te Roosendaal, omdat deze harmonie zich niet wenschte aan te sluiten bij de Cultuurkamer;

22. als economisch vertrouwensman met SS Hauptsturmführer Panhuis samenwerkte;

23. in Maart 1942 een N.S.B.-vlag kocht bij de firma Ruder in Amsterdam, met het verzoek deze te zenden aan J. Clemens, buurtleider der N.S.B. van de Groep Kade te Roosendaal;

24. gedurende 1941 en 1942 lid was van den „Dietschen Bond”;

25. op 31 October 1940 verklaarde, dat hij zich beleedigd gevoelde, omdat een Nederlander zich op minder gunstige wijze over de N.S.B., Hitler en de Nazi's in het algemeen had uitgelaten en betrokkene dreigde met het in kennis stellen van het gezegde aan de Duitse Autoriteiten, indien hij niet genegen was zijn woorden terug te nemen;

26. in 1942 aan de Niederländische Grundstückverwaltung te kennen gaf, dat hij een te zijnen laste en ten behoeve van een joodschen Nederlander bestaande hypothecaire vordering wenschte af te lossen en op 21 Augustus 1942 de geheele aflossing groot f 20,000 betaalde aan het Algemeen Nederlandsche Beheer van Onroerende Goederen en getracht heeft door middel van deze instelling roeyement der hypothecaire inschrijving te verkrijgen;

27. op 10 April 1943 aan de A.N.B.O. een aanbieding verzocht van te liquideeren jodenbezit;

28. in het algemeen van nationaal socialistische en pro-Duitsche gezindheid blijkt heeft gegeven door:

a. op 18 Mei 1940 te correspondeeren met den Ortskommandant van Roosendaal, Eberhardt en op 18 Augustus 1941 met Heinrich Kremer, Rottenwachtmeister der Reserve Polizeibataljon te Tilburg;

b. op 26 Februari 1942 aan het Zondagmiddagcabaret van Paulus de Ruijter mede te deelen, dat hij met belangstelling en bijzondere waardeering naar gemeld cabaret luisterde;

c. op 8 Augustus 1941 te correspondeeren met Arnold Meijer, leider van Zwart Front;

d. gelden voor te schieten voor een politieke rondreis van een lid van den Diet-

schen Bond door België;

29. aan den Führer een copie aanbod van „De Nachtwacht” van Rembrandt;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche Volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat den Bijzonderen Vertegenwoordiger van beschuldigde ter openbare zitting van 3 December 1946 heeft verklaard:

„dat het gemelde onder de punten 1, 4, 5, 6, 7, 15, 18, 25, uit de aanwezige processtukken blijkt; dat hij de meeste van de onder 2 der beschuldiging gemelde bladen bij de post van beschuldigde, die zijn vader was, gezien heeft; dat het gemelde in punt 9 der beschuldiging juist is, ofschoon hij niet weet en hem niet blijkt dat de gemelde voorstelling op verzoek van zijn vader is gegeven; dat hij zich herinnert dat zijn vader een rede gehouden heeft bij de installatie van burgemeester Daems; dat het gemelde in punt 14 der beschuldiging uit de getuigenverklaringen blijkt; dat het gemelde in punten 20 en 21 der beschuldiging waar is, ofschoon hij niet kan controleren of de onder 21 gemelde reden juist is; dat de verklaring waarin gemeld staat dat zijn vader economisch vertrouwensman is, geteekend is door zijn vader; dat het gemelde onder 23 der beschuldiging juist is; dat zijn vader het verzoek om aanbieding van te liquideeren jodenbezit heeft gedaan naar aanleiding van een gesprek tusschen hem en zijn vader; dat voor hem vast staat dat zijn vader verteld heeft dat hij (beschuldigde) een copie van „de Nachtwacht” aan Hitler aangeboden heeft; en dat de doorslagen van de brieven, die zich in het dossier bevinden, afkomstig zijn van zijn vader;”

Post alia:

O. dat het zijn van lid van den Dietschen Bond en het voorschieten van gelden voor een rondreis van een lid van gemelde Bond niet opleveren een gedraging, zooals vervat in artikel 1 van het Tribunaalbesluit, daar naar het oordeel van het Tribunaal deze Bond welke in 1917 is opgericht als tegenwicht tegen eenzijdigen Duitschen steun aan de Vlaamsche nationalistien, niet te rangschikken is onder de nationaal socialistische of fascistische organisaties of instellingen;

O. dat het Tribunaal in verband met het zoeven gemelde oordeelt dat het aan beschuldigde onder punt 24 en punt 28 letter d der beschuldiging tenlaste gelegde behoort nietig te worden verklaard en derhalve de nietigheid hiervan uitspreekt;

O. dat het Tribunaal niet bewezen acht, dat beschuldigde geabonneerd was op het nationaal socialistische blad „Storm SS”, dat beschuldigde lid was van den Nederlandschen Volksdienst, dat hij geabonneerd was op het tijdschrift „Der Globus” en dat hij medewerkte aan de uitzending van Nederlanders voor tewerkstelling in Duitschland en mitsdien deze aan beschuldigde

tenlaste gelegde gedragingen vervallen verklaart;

O. dat het Tribunaal ten aanzien van het sub 9 der beschuldiging gemelde niet bewezen acht dat de aldaar gemelde voorstelling zou gegeven zijn op verzoek van beschuldigde en derhalve vervallen verklaart de tirade „op zijn verzoek gegeven”, welke opgenomen is onder punt 9 der beschuldiging;

O. dat uit de ter evengemelde openbare zitting medegedeelde inhoud van de processtukken blijkt dat beschuldigde zich gedragen heeft op de wijze zooals onder de punten 8, 11, 13, 16, 19, 26 en 28 sub a, 1e stuk en c der beschuldiging is omschreven, doch dat niet vaststaat dat deze gedragingen de oplegging van een maatregel aan beschuldigde wettigen, daar het laakbare hiervan eerst dan aan het Tribunaal bekend zou zijn als het beschikte over eenige feitelijke gegevens betreffende de omstandigheden en het doel dier gedragingen, welke gegevens alleen beschuldigde zelf had kunnen verstrekken;

O. derhalve dat het Tribunaal het tenlastegelegde onder de punten 8, 11, 13, 16, 19, 26 en 28 sub a, 1e stuk en c der beschuldiging vervallen verklaart;

O. dat door de ter openbare zitting vermelde inhoud van het zich onder de processtukken bevindende afschrift van den brief van 7 April 1943, gericht aan H. Dittmar, Politieke Leider van de N.S.D.A.P., te Roosendaal, welk afschrift afkomstig is van beschuldigde wordt bewezen dat beschuldigde zich bij genoemde Heer Dittmar zou beklaagd hebben over een van zijn vroegere werknemers;

O. echter dat het Tribunaal meent dat beschuldigde door deze gedraging niet geacht moet worden zich te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, noch geacht moet worden afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers, daar de vroegere werknemer van beschuldigde, waarover deze zich beklaagde een Rijks Duitscher was;

O. dat het Tribunaal oordeelt dat deze gedraging evenmin wettigt de oplegging van een bijzondere maatregel en mitsdien het onder punt 10 der beschuldiging gemelde eveneens vervallen verklaart;

O. dat het Tribunaal de in punt 12 der beschuldiging opgenomen tirade: „zich in een door hem gehouden rede als volgt uitte opvat in den zin als stond er geschreven: „zich in een door hem gehouden rede uitte in bewoordingen van gelijke strekking als de navolgende”;

O. voorts dat door de in de voormelde schriftelijke bewijsstukken vervatte feiten en omstandigheden mede door de hiervoor gemelde verklaringen van den Bijzonderen Vertegenwoordiger van beschuldigde ter openbare terechtzitting wordt bewezen dat beschuldigde Nederlander was en zich heeft gedragen op de wijze zooals onder de punten 1, 5, 6, 7, 12, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28 letter a slot, 28 letter b en 29 is

omschreven, zoomeede dat beschuldigde geabonneerd was op de nationaal socialistische bladen, Volk en Vaderland, Het Nationale Dagblad en Volk en Staat en op Die Deutsche Zeitung in den Niederlanden, dat beschuldigde gedurende 1941, 1942, 1943 en 1944 lid was van het Sociaal Economisch Genootschap Nederland en Europa en hieraan een contributie betaalde van f 15 per jaar en dat beschuldigde in Juli 1942 f 350 stortte aan „Vreugde en Arbeid” als betaling voor een voorstelling;

O. dat de ten laste van beschuldigde bewezen verklaarde gedragingen opleveren: het zich tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa als lid aangesloten hebben en als lid aangesloten zijn gebleven bij een aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante organisatie, het door woord en daad van instemming met het streven der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en eenige daaraan verwante en andere nationaal socialistische organisaties en instellingen blijk hebben gegeven van nationaal socialistische gezindheid, het hulp en steun verleend hebben en het getracht hebben hulp en steun te verlenen aan den vijand, diens handlangers en medewerkers, het voordeel getrokken hebben uit door den vijand genomen maatregelen, het getracht hebben voordeel te trekken uit de door of vanwege den vijand en diens handlangers genomen maatregelen en het openlijk hebben doen blijken van ingenomenheid met den vijand;

O. dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. ten aanzien van de op te leggen maatregelen, dat alleen die van verbeurdverklaring in aanmerking kan komen;

O. dat het Tribunaal, afgaande op hetgeen ter zitting door den bewindvoerder is verklaard, meent aan te moeten nemen, dat de overledene geen bijzonder geldelijk voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand genomen maatregelen of den door den oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand uit hoofde waarvan op zichzelf reeds verbeurdverklaring gemotiveerd zou zijn;

O. dat nog onderzocht moet worden of het Tribunaalbesluit toelaat, in een geval als het onderhavige, de maatregel van verbeurdverklaring toe te passen;

O. dat daartegen is aangevoerd, dat hier verbeurdverklaring alleen zou kunnen geschieden indien ongeoorloofde verrijking aangenomen kon worden;

O. dat deze beperking niet in het Tribunaalbesluit is te vinden en ook nergens in dat Besluit een aanduiding voorkomt, die deze uitlegging eenigen grond verschafft, intengedeel: in lid 2 van artikel 1 wordt gesproken van: op gelijke gronden, als in het voorgaande lid bedoeld, daarbij dus o.m. terugslaand op alle vier „hetzij's” en het niet

is aan te nemen, dat de wetgever deze gelegenheid niet benut zou hebben om hier de haar toegedachte beperkte toepassing der verbeurdverklaring tot uitdrukking te brengen;

O. dat tegen een uitdrukkelijke wetsbepaling in, wel zeer steekhoudende motieven voor een geheel tegengestelde uitlegging naar voren moeten kunnen worden gebracht en dat deze zeker niet gelegen zijn in de veronderstelde bedoeling van den wetgever om te voorkomen, dat de erfgenamen de voordeelen van deze verrijking zouden genieten;

O. dat wel is waar in de toelichting op het Tribunaalbesluit, ad art. 1, lid 1, alinea 4, daarbij eenigen steun zou kunnen worden gevonden, maar uit het daar gebezigde woord „wellicht”, ook alweer blijkt, dat het niet alleen op verrijking slaat en het bovendien niet wel aannemelijk is, dat, naast de toen reeds bestaande plannen der regering om langs fiscalen weg deze onoïrbare vermogensvermeerdering te confisceeren, een zoo ingewikkelde en van het gewone recht afwijkende materie als toch een procedure tegen een overledene is, in het Tribunaalbesluit geregeld zou zijn;

O. dat voorts het verweer is gevoerd, dat de verbeurdverklaring neer zou komen op een maatregel tegen de erfgenamen;

O. daaromtrent, dat niet is in te zien, waarom de erfgenamen van deze overledene, er beter aan toe zouden moeten zijn, dan die van iemand, die nog juist een gefiatteerde uitspraak overleeft;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat, waar hier de onmogelijkheid bestaat, om een der andere maatregelen op te leggen de ernst der verkeerde gedragingen het opleggen van een maatregel toch noodzakelijk maken, er geen keuze bestaat, te meer, daar ware de overledene nog in leven, gezien zijn leeftijd, waarschijnlijk ook alleen verbeurdverklaring zou zijn gevolgd;

O. dat voormeld ten laste van beschuldigde bewezen verklaarde gedragingen de oplegging van den maatregel van gedeeltelijke verbeurdverklaring van de nalatenschap van beschuldigde wettigen, immers deze maatregel in verband met het zoojuist gemelde — gelet op de persoonlijke omstandigheden waarin beschuldigde verkeerde — in juiste verhouding staat tot den ernst der gedragingen;

Gelet op de betreffende wetsartikelen. Uitspraak doende.

Legt de navolgende maatregel op:

Verbeurdverklaring van de nalatenschap van beschuldigde beperkt tot een bedrag van honderd duizend gulden.

No. 501.

HOOGЕ AUTORITEIT TE AMSTERDAM,
19 Maart 1947. (Mr. Verdham).

Het tribunaal heeft, bij hernieuwde behandeling uitspraak doende, verzuimd de oorspronkelijke uitspraak te bevestigen e.g.

geheel of gedeeltelijk te vernietigen. Desniettemin het fiat-executie op de tweede uitspraak verleend, aangezien deze uitspraak aldus moet worden opgevat dat zij de eerste vervangt, hetgeen tevens inhoudt dat de eerste geheel vernietigd wordt.

(Besluit tijdelijke wijziging Tribunaalbesluit (E 153) art. 10 sub 4.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 2e Kamer, van 18 Nov. 1946 in de zaak tegen Marcelis Maria van Veen, wonende te Jutphaas;

O. dat het Tribunaal te Utrecht, 2e Kamer, bij zijn in raadkamer van 18 Nov. 1946 genomen beschikking de dagvaarding van den beschuldigde heeft bevolen, daarbij wijzigende de beschuldiging krachtens het bevel van 24 Mei 1946 van de 4e Kamer van dat Tribunaal en na deze zaak ter zitting te hebben onderzocht een beslissing heeft genomen als boven staat vermeld;

O. dat het Tribunaal evenwel heeft nagelaten bij zijn uitspraak de oorspronkelijke uitspraak d.d. 4 Juli 1946 uitdrukkelijk te bevestigen c.q. geheel of gedeeltelijk te vernietigen overeenkomstig het bepaalde bij art. 10 van het besluit van 23 December 1944 (S. E 153);

O. dat dit evenwel geen reden behoeft te zijn om het fiat executie op deze uitspraak te weigeren, aangezien deze uitspraak aldus moet worden opgevat dat ze vervangt die van 4 Juli 1946, hetgeen tevens inhoudt dat laatstgenoemde geheel vernietigd wordt;

Verleent het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 502.

HOOGHE AUTORITEIT TE AMSTERDAM,
19 Maart 1947. (Mr. Verdam).

Beschuldigde is ter zake van het zelfde materiele feit vervolgd voor het bijzonder gerechtshof en het tribunaal. Vrijspraak door het bijzonder gerechtshof, terwijl het tribunaal enkele maatregelen oplegde. Art. 68, lid 1 Sr. geldt niet voor de tribunaal-rechtspraak, terwijl ook het tribunaalbesluit geen dubbele berechting verbiedt. De rechtszekerheid brengt echter mede, dat ook op het gebied der bijzondere rechtspleging dubbele berechting in het algemeen vermeden worde en hiertoe slechts worde overgegaan, indien bijzondere omstandigheden zulks vorderen. Het fiat-executie gewelgerd, nu deze omstandigheden niet aanwezig blijken te zijn.

(Sr. art. 68, lid 1; Tribunaalbesluit art. 1.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 5e Kamer, van 6 Dec. 1946, in de zaak tegen Hendrikus Leonardus Hoorn;

O. dat is ten laste gelegd en bij die uitspraak is bewezen verklaard, onder meer dat hij hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, door in of omstreeks Augustus 1944 aan J. H. Stender die nauwe relaties met den Sicherheitsdienst onderhield, te verzoeken een zekeren van Pluuren in het concentratiekamp Amersfoort te doen opsluiten, althans daartoe mede te werken;

O. dat het Tribunaal terzake van het bevozen verklaarde aan den beschuldigde heeft opgelegd de bijzondere maatregelen van interneering en ontzetting van eenige rechten;

O. dat de beschuldigde voor het Bijzondere Gerechtshof te Amsterdam 6e Kamer had terecht gestaan, terzake dat hij — voor zoover hier van belang — in of omstreeks Augustus 1944 opzettelijk ten voordeele van den vijand aan J. H. Stender welke nauwe relaties met den S.D. onderhield, heeft verzocht een zekeren van Pluuren in het concentratiekamp Amersfoort te doen opsluiten, althans daartoe mede te werken en aldus 1. opzettelijk van Pluuren voornoemd heeft blootgesteld aan, althans eenige straf of maatregel door of vanwege den vijand, althans diens helpers, althans een of meer personen als bedoeld in art. 21 van het Besluit Buitengewoon Strafrecht; 2. opzettelijk gedurende de tijd van den oorlog den vijand hulp heeft verleend;

O. dat het Hof, het telastgelegde niet wettig en overtuigend bewezen achtende, den beschuldigde bij sententie van 25 Juli 1946 heeft vrijgesproken;

O. dat het feit waarvoor aan den beschuldigde door het Tribunaal maatregelen zijn opgelegd moet beschouwd worden als materieel hetzelfde feit waarvoor hij door het Bijzondere Gerechtshof was vrijgesproken;

O. dat ook het Tribunaal aldus oordeelde, en in de vrijspraak heeft gemotiveerd zijn bevoegdheid om na de door het Bijzondere Gerechtshof gegeven vrijspraak, opnieuw het feit te berechten, bewezen te verklaren en te dier zake aan den beschuldigde bijzondere maatregelen op te leggen;

O. dat art. 68 lid 1 Sr. niet geldt ten aanzien van procedures voor het Tribunaal, en het Tribunaalbesluit geen bepaling bevat welke dubbele berechting verbiedt;

O. dat derhalve de door het Bijzondere Gerechtshof gegeven vrijspraak op zich zelf voor het Tribunaal formeel geen beletsel vormde om het feit opnieuw te berechten;

O. dat echter de rechtszekerheid medebrengt dat ook op het gebied der Bijzondere Rechtspleging dubbele berechting in het algemeen vermeden worde en hiertoe slechts worde overgegaan, indien bijzondere omstandigheden zulks vorderen;

O. dat hieraan niet afdoet dat anders dan het Besluit Buitengewoon Strafrecht, het Tribunaalbesluit niet spreekt van strafrecht doch van bijzondere maatregelen;

O. dat zulke bijzondere omstandigheden aanwezig kunnen zijn indien tusschen Bij-

zonder Gerechtshof en Tribunaal een zekere samenwerking bestaat in diër voege, dat hoewel ieder afzonderlijk het feit berechtende het eene college bij zijn beslissing rekening houdt met de te verwachten vervolging voor het andere college, terwijl het andere college bij zijn beslissing rekening houdt met de door het eerste college gegeven uitspraak;

O. dat ook een door het eene college gegeven vrijspraak op zich zelf niet belet vervolging voor het andere college, doch alsdan de eisch omtrent aanwezigheid van bijzondere omstandigheden wel sterk klemmt;

O. dat alsdan zulke bijzondere omstandigheden wellicht aanwezig kunnen zijn, indien na de door het eene college gegeven vrijspraak nieuw bewijsmateriaal ontdekt wordt, hetwelk voor den beschuldigde zoo belastend is dat de gegeven vrijspraak als éclatant onjuist zou moeten beschouwd worden, terwijl het feit te ernstig is om den beschuldigde vrij te laten gaan;

O. dat nu het onderhavige geval betreft, dat dit zich heeft toegedragen als volgt: de zaak is eerst gebracht voor het Bijzonder Gerechtshof, hetwelk 25 Juli 1946 het feit niet bewezen verklaarde; den 24 September 1946 werd door den Procureur-Fiscaal bij gemeld Hof het fiat verleend voor behandeling bij het Tribunaal, welk college, zulks blijkbaar op grond van het zelfde bewijsmateriaal dat aan het Bijzonder Gerechtshof ten dienste had gestaan en zonder dat zich eenige nieuwe omstandigheid voor deed het feit bewezen achtte en bijzondere maatregelen oplegde;

O. dat dus ten aanzien van dit geval de eenige bijzonderheid deze is, dat het Tribunaal het bewijsmateriaal anders waardeert dan het Bijzonder Gerechtshof gedaan heeft, doch zulk een verschil op zichzelf niet voldoende grond voor dubbele berechting biedt en hier de rechtszekerheid moet prevaleeren;

O. dat derhalve te dezer zake de oplegging van bijzondere maatregelen niet gewettigd is en — voor wat dit feit betreft — de beschuldiging overeenkomstig art. 63 lid 3 van het Tribunaalbesluit had moeten zijn vervallen verklaard;

O. dat nu in voormelde uitspraak de be-
wezenverklaring ten aanzien van dit feit geacht moet worden in belangrijke mate te hebben bijgedragen tot de oplegging der in de uitspraak vermelde bijzondere maatregelen, voldoende gewichtige redenen aanwezig zijn dat de uitspraak niet in stand kan blijven;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 503.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALMELO (Derde Kamer), 28 Maart 1947.
(Mr. Barnasconi, Jouwsma, Dr. Bommel van Vloten).

Motiveering van de door het tribunaal als volksgerecht geadviseerden termijn van interneering.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid.)

Tribunaal Almelo tegen Johannes Wichers, Opperwachtmeester der Marechaussee, wonende te Oldenzaal, thans Kamp „Beenderriben”, Steenwijkerwold, bijgestaan door Mr. L. M. N. Schweitzer, adv. te Enschede.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, althans zulks op 10 Mei 1940 geweest zijnde, en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. Lid is geweest van de N.S.B. tot aan het einde diër bezetting;

2e. Lid is geweest van het Rechtsfront, zijnde een nationaal-socialistische organisatie of instelling van 1941 tot 1943;

3e. Lid is geweest van den „Nationalen Radio-Omroep”, zijnde een nationaal-socialistische instelling of organisatie;

4e. Steun heeft verleend aan de handlangers van den vijand, door:

a. Geregeld een vaste bijdrage te betalen voor het „Bouwplan Lunteren”, zijnde een nationaal-socialistische instelling of organisatie;

b. Geabonneerd te zijn geweest op het nationaal-socialistische blad „Volk en Vaderland”;

5e. Blijk heeft gegeven van instemming met het streven der N.S.B. en in het algemeen van een nationaal-socialistische gezindheid, door de vergaderingen diër beweging te bezoeken, in het openbaar bij vele gelegenheden met opgeheven arm „Hou Zee” te zeggen, in zijn woning portretten van Hitler en Mussert ten toon te stellen.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

Geschiedene deze nieuwe behandeling van de zaak op grond van het feit, dat de Hooge Autoriteit, aangewezen tot het verlenen van het fiat executie, dit op 28 Januari 1947 heeft geweigerd, ten aanzien van de opgelegde maatregelen van interneering op de uitspraak van de Eerste Kamer van het Tribunaal van 25 Februari 1946;

Gezien de processtukken, waaronder:

Een proces-verbaal van de openbare terechtzitting van de Eerste Kamer van dit tribunaal van 11 Februari 1946;

De uitspraak van genoemde Kamer van 25 Februari 1946, waarbij bewezen is ver-

klaard, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen en waarbij aan beschuldigde de navolgende maatregelen zijn opgelegd:

1e. Interneering, waarbij door het Tribunaal in overweging is gegeven in acht te nemen een tijdsduur van zeven jaar, vanaf den dag der inhechtenisneming, zijnde 5 April 1945, zoodat deze eindigt op 5 April 1952;

2e. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrijf uitgegeven verkiezingen;

De beschikking van de Hooge Autoriteit, aangewezen tot het verlenen van het fiat executie dd. 28 Januari 1947, waarbij het fiat executie op voormelde uitspraak ten aanzien van de opgelegde maatregel van interneering werd geweigerd;

O. dat, nu het fiat executie behalve ten aanzien van voornoemde maatregel is verleend, het Tribunaal thans alleen uitspraak omtrent die maatregel heeft te doen;

O. dat het Tribunaal niettemin, teneinde zich een volledig beeld van de zaak te vormen, ter openbare terechtzitting van 14 Maart 1947 de zaak opnieuw heeft behandeld, van welke behandeling een proces-verbaal is opgemaakt;

O. alsnu omtrent de op te leggen maatregel:

dat de beschuldigde, blijkens de te laste gelegde en bewezen verklaarde gedragingen, een fel en fanatiek nationaal-socialist geweest is en volstrekt geen oog had voor den nood, waarin zijn vaderland verkeerde;

dat voorts in zijn houding dient te worden afgekeurd, dat hij zich tijdens de bezetting een benoeming bij de politie heeft laten aanleunen, waardoor hij in de mogelijkheid kwam te verkeerren, van daadwerkelijke steun aan den bezetter en zijn politie-apparaat te moeten verlenen; al heeft zich deze mogelijkheid ten aanzien van dezen beschuldigde door toevallige omstandigheden niet gerealiseerd;

dat bovendien uit de in het dossier aanwezige en in de uitspraak van de Eerste Kamer dd. 25 Februari 1946 geciteerde brieven een zoo verderfelijke, hatelijke en landverraderlijke mentaliteit blijkt, dat het reeds daarom volkomen begrijpelijk is, dat de Eerste Kamer een zeer langdurige interneering in overweging meende te moeten geven;

dat evenwel een Tribunaal of volksrecht rekening heeft te houden met de in de meerderheid van het volk levende opvattingen omtrent de berechting van politieke delinquenten, ook wanneer deze opvattingen zich na verloop van tijd wijzigen; en speciaal ook dient te letten op de wijze, waarop deze gewijzigde opvattingen in de volksrechtspraak tot uitdrukking komen; in verband waarmede deze Kamer, mede ter voorkoming van onrechtvaardige verhoudingen tusschen de aan verschillende delinquenten opgelegde maatregelen, ten aanzien van dezen beschuldigde een andere maatstaf moet aanleggen, dan de Eerste Kamer, destijds volkomen terecht, heeft

gebruikt;

dat deze overweging de oprechte overtuiging van het Tribunaal weergeeft en geenszins als een „grapje” of „foefje” mag worden beschouwd, gelijk onlangs — overigens met weinig eerbied voor de rechterlijke macht, waartoe toch ook de Tribunaalen behooren — in de Eerste Kamer van de Staten-Generaal werd beweerd;

O. dat het Tribunaal in verband met een ander en mede gelet op den persoonlijke indruk, dien het bij de behandeling ter terechtzitting van den beschuldigde heeft gekregen, de duur der interneering tot de helft meent te moeten terugbrengen;

dat daarbij mede in aanmerking is genomen, dat ook aan de echtgenoot van den beschuldigde, die zijn inzichten en denkbelden deelde en even schuldig is, als hij, een interneering voor den tijd van 3½ jaar is opgelegd, zulks bij uitspraak van deze Kamer dd. 22 Maart 1946, waarop het fiat executie dd. 18 September 1946 is verleend;

Gezien de betreffende artikelen,

Uitspraak doende:

Legt — met vernietiging in zoverre van de uitspraak van de Eerste Kamer van dit Tribunaal dd. 25 Februari 1946 aan den beschuldigde de navolgende maatregelen op:

Interneering, waarbij in overweging wordt gegeven, den tijdsduur daarvan te bepalen op drie jaar en zes maanden, te rekenen vanaf den dag der arrestatie, zijnde 5 April 1945, zoodat deze zal eindigen 5 October 1948;

Bevestigt voormelde uitspraak van 25 Februari 1946 voor zooveel noodig voor het overige.

No. 504.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
27 Maart 1947. (Mr. Verdamm).

Verbeurdverklaring van die goederen uit het vermogen, die niet daadwerkelijk onder beheer zijn genomen en door vreemde oorzaak vermist zijn. De omschrijving „goederen die door vreemde oorzaak vermist zijn” is te vaag dan dat zij kan dienen als een formeele voor den maatregel van verbeurdverklaring. Het fiat-executie ten aanzien van dezen maatregel geweigerd.

(Tribunaalbesluit art. 6.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam 17e kamer, van 7 Febr. 1947, in de zaak tegen Willem Jan Jozef Gouverne, wonende te Blaricum;

O. dat aan beschuldigde is telastgelegd: dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het inwerkingtreden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. aangesloten is geweest als lid bij de

Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden tot aan het einde van den oorlog;

b. steun verleend heeft aan de handlangers van den vijand door als lid van de N.S.B. een ruime bijdrage aan die Beweging te betalen (f 5 per maand) en inschrijven (abonné) te zijn op „Volk en Vaderland” en het „Nationale Dagblad”;

c. voor de N.S.B. der Nederlanden propaganda heeft bevorderd of verspreid door te colporteeren met „Volk en Vaderland” te Blaricum en Laren;

d. voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen, door op grond van zijn lidmaatschap der N.S.B. ontheven te worden van aanslag in het door den vijand aan de gemeente Blaricum opgelegd zoen-geld;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal, na punt c te hebben laten vervallen, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Ontzetting van het recht van kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Verbeurdverklaring van die goederen uit het vermogen, die niet daadwerkelijk onder beheer zijn genomen en door vreemde oorzaak vermist zijn;

Bepaalt dat de onderbeheerstelling van het vermogen zal worden beëindigd binnen drie maanden, nadat op deze uitspraak het fiat-executie zal zijn verleend en de verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd;

O. dat bij de uitspraak van de eerste behandeling het fiat-executie werd geweigerd voor zoover het de verbeurdverklaring betrof, daar deze te licht geacht moest worden in verhouding tot het vermogen van beschuldigde, dat f 130.000 bedroeg;

O. dat thans het Tribunaal gemeend heeft de verbeurdverklaring onveranderd te moeten laten;

O. dat de verbeurdverklaring betreft die goederen „die niet daadwerkelijk onder beheer zijn genomen en door vreemde oorzaak vermist zijn”, welke bepaling dus twee vereischten stelt ten aanzien der goederen namelijk: 1e. dat zij niet daadwerkelijk onder beheer zijn genomen, 2e. dat ze door vreemde oorzaak vermist zijn;

O. dat de omschrijving „goederen die door vreemde oorzaak vermist zijn” te vaag is dan dat zij kan dienen als formule voor den maatregel van verbeurdverklaring;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd, doch enkel voor zoover betreft voornoemde maatregel;

Weigert het fiat-executie voor zoover betreft de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring.

No. 505.

HOOGE AUTORITEIT TE AMSTERDAM,
25 Maart 1947. (Mr. Verdam).

De ondertoezichtstelling van beschuldigde van de maatschappij tot bevordering der geneeskunst behoort niet tot de maatregelen welke het tribunaal op grond van het tribunaalbesluit kan opleggen. Fiat-executie geweigerd.

(Tribunaalbesluit art. 1.)

De Hooge Autoriteit, enz.;
Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 2e Kamer, van 7 Januari 1947, in de zaak tegen Julius Gustaaf Voet, arts, wonende te Amsterdam;

O. dat aan den beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. zich als lid heeft aangesloten bij het Medisch Front, zijnde een nationaal socialistische of daaraan verwante organisatie;

c. als Keuringsarts bij het gewestelijk Arbeidsbureau te Eindhoven van September 1942 tot en met Januari 1943 en daarna in dezelfde functie van Februari tot September 1943 bij het Gewestelijk Arbeidsbureau te Leeuwarden, arbeid heeft verricht, als gevolg waarvan hij arbeiders keurde voor de „Arbeitseinsatz”, waaronder de verplichte tewerkstelling in Duitsland;

waardoor hij hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers;

door de onder sub c genoemde betrekkingen met zijn daaraan verbonden inkomsten voordeel heeft getrokken en/of getracht heeft te trekken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen en/of den door den oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijkten toestand;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal, de beschuldiging bewezen heeft verklaard en den beschuldigde deswege heeft opgelegd de navolgende maatregelen:

Interneering, waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot één jaar en zes maanden en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde van 14-5-1945 tot 8-12-1945 en vanaf 27-11-1946 in vóór-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op 1 November 1947;

Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Ondertoezichtstelling van beschuldigde van de Maatschappij tot Bevordering van de Geneeskunst gedurende de tijdsduur van 6 jaar;

Bepaalt voorzoveel noodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen 30 dagen nadat de interneering is beëindigd;

O. dat het onder-toezicht stellen van den beschuldigde van de Maatschappij tot bevordering van de geneeskunst, niet behoort tot de maatregelen, die de Tribunalen, blijkens het bepaalde bij art. 1 van het Tribunaalbesluit, bevoegd zijn op te leggen, weshalve het fiat-executie in elk geval op dat deel der uitspraak moet worden geweigerd;

O. dat het in verband daarmede wenschelijk voorkomt, nu een belangrijk onderdeel van het complex der opgelegde maatregelen vervalt, het geheel opnieuw door het Tribunaal te doen bezien, waartoe te meer reden is, aangezien, nog afgezien van het bovenstaande, de geadviseerde tijdsduur voor de interneering, ook al wordt rekening gehouden met hetgeen bij het onderzoek ten gunste van den beschuldigde gebleken is, te kort geacht moet worden in verhouding tot de ernst der gebleken grove misdragingen;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen zijn waarom het fiat-executie op de geheele uitspraak behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 506.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT BREDĀ (6e Kamer), 1 Februari 1946. (Mr. van Gastel, Koppelol, van Groenewoud).

Maatregel van interneering opgelegd, zonder daarbij tevens de Regering te adviseeren omtrent den duur daarvan.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

Tribunaal Breda tegen Jan Johannes Reinier Merks, hotelhouder, wonende te Roosendaal.

O. dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding van 8 Januari 1946 is ten laste gelegd:

dat hij — Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. vanaf 6 September 1940 tot het einde als lid aangesloten is geweest bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. aan gemelde beweging contributie betaalde;

c. bij gemelde beweging de functie van buurtleider en blok-leider bekleed heeft;

d. eenigen tijd lid is geweest van Front Nering en Ambacht;

e. vanaf 1 Januari 1944 tot het einde aangesloten is geweest bij het Economisch Front onder groep Verkeer, afdeling Logement, Café, Restaurant;

f. in zijn café nationaal socialistische affiches had hangen;

g. een N.S.B.-insigne droeg;

h. eenige malen op straat colporteerde voor Winterhulp;

j. door middel van zijn lidmaatschap bij de Nationaal Socialistische Beweging vrijgesteld was van de inleveringsplicht van radio's;

k. toestond dat er in zijn café bijeenkomsten waren van N.S.B.-ers, die daar de Zaterdagse colportage van Volk en Vaderland regelden of afrekeningen maakten met de N.S.B.-leiding;

l. toegestaan heeft dat er in Juli 1944 in zijn café een bijeenkomst is geweest van begunstigende Leden der Germaansche S.S. in Nederland;

althans hetzij als lid, begunstiger of anderszins zich aangesloten heeft en gedurende eenigen tijd aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en/of eenige daaraan verwante of andere nationaal socialistische organisatie of instelling;

althans door woord en/of daad van instemming met het streven diër beweging blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat beschuldigde ter openbare zitting van 22 Januari 1946 heeft verklaard:

„dat hij Nederlander is van nationaliteit, dat hij de contributiebepalingen van 1942 en 1943 heeft geteekend, dat hij de punten onder a en b der telastelegging bekent, dat hij lid van het Economisch Front geweest is, dat hij tweemaal gecolporteed heeft voor Winterhulp, dat hij door middel van zijn lidmaatschap bij de N.S.B. zijn radio heeft mogen behouden, dat de N.S.B.-ers, die Zaterdagse bij hem in de zaak kwamen hun eigen rommel bij zich hadden, dat hij wist dat de N.S.B. een landverradelijke organisatie was en dat hij geabonneerd was op de „Zwarte Soldaat” en het „Nationale Dagblad”;

Post alia:

O. dat door de in voormelde bewijsmidelen vervatte feiten en omstandigheden mede door de hiervoor gemelde verklaringen van beschuldigde ter terechtzitting van 22 Januari 1946 wordt bewezen dat beschuldigde Nederlander is en zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, behoudens dat het Tribunaal wegens gebrek aan bewijsmiddelen en de stellige ontkenning van beschuldigde, niet bezwezen acht dat beschuldigde zou toegestaan hebben, dat er in zijn café een bijeenkomst is geweest van begunstigende Leden van de Germaansche S.S. in Nederland;

O. dat deze gedragingen opleveren:

het tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa als lid aangesloten geweest zijn bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, een daaraan verwante en een andere nationaal socialistische organisatie, de propaganda dier beweging te hebben bevorderd en verspreid, door daad van instemming met het streven van die beweging blijk hebben gegeven van nationaal socialistische gezindheid en het voordeel getrokken hebben uit door den vijand genomen maatregelen;

O. dat, daar beschuldigde als buurtleider en blokleider bij de N.S.B. geen werkzaamheden heeft verricht, zooals blijkt uit het sub k gemelde processtuk;

deze gedragingen niet opleveren, het voor de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden werkzaam zijn geweest;

O. dat het Tribunaal niet aanneemt, dat beschuldigde lid der N.S.B. is geworden uit angst voor den vijand, welke angst zou voortspuiten uit zijn voor de vijandelijke bezetting verlenen van hulp aan een ondergrondsch werker tegen dien vijand, daar beschuldigde op grond van dit motief zich dan nog niet behoefde te gedragen, zooals in de letters c tot en met k der telastelegging is omschreven, voor welke gedragingen volgens beschuldigde ook dit motief aanwezig was en zich zeker niet zoodanig behoefde te gedragen toen hem moest blijken dat de vijand zijn onderzoek naar gemeld ondergrondsch werk had gestaakt;

O. dat het Tribunaal meent dat de angst van beschuldigde niet zoo erg kan zijn geweest als hij ter zijner verdediging beweert, daar beschuldigde toch ook niet bevreesd was zijn medewerking te verlenen aan het over de Belgische grens brengen van joden, hetwelk blijkt uit de door den raadsman van beschuldigde op de openbare zitting overgereikte verklaringen van Rosenblatt, M. J. de Beer en J. M. van Overveld;

O. dat beschuldigde door voormelde beuzen verklaarde gedragingen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat voormelde bewezen verklaarde gedragingen de oplegging van de hierna gemelde maatregelen wettigen, immers deze in juiste verhouding staan tot den ernst dier gedragingen;

waarbij het Tribunaal eenerzijds overweegt, dat beschuldigde behoudens hetgeen hem in de dagvaarding is ten laste gelegd geabonneerd is geweest op het Nationale Dagblad en de Zwarte Soldaat volgens zijn

verklaring een N.S.B.-vergadering heeft bezocht, anderzijds in aanmerking neemt de door den raadsman van beschuldigde ter openbare zitting aangevoerde verontschuldigingen;

O. dat door den ernst der voormelde beuzen verklaarde gedragingen interneering gewettigd is;

O. dat het Tribunaal in normale omstandigheden aan de Regeering in overweging zou geven de interneering te beperken tot een tijdsduur van vier jaren, welke tijdsduur verminderd behoort te worden met den tijd door beschuldigde in bewaring doorgebracht, door dien tijd geheel op de interneering in mindering te brengen, doch dat het Tribunaal gezien den leeftijd en de gezondheidstoestand van beschuldigde, waarvan in de toekomst de gevolgen niet zijn te voorzien, zich in dit geval van advies aan de Regeering wenscht te onthouden;

Gelet op de betreffende wetsartikelen; Uitspraak doende:

Legt aan beschuldigde de navolgende maatregelen op:

1. Interneering.
2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

Op bovenstaande uitspraak is bij de hieronder gepubliceerde beschikking het fiat-executie verleend.

De Hooge Autoriteit, enz.;

O. dat het Tribunaal onder meer den maatregel van interneering van beschuldigde heeft opgelegd, onder vermelding, dat het zich van het geven van advies omtrent den duur van de interneering onthoudt;

O. dat echter anderzijds uit de overwegingen van het Tribunaal blijkt, dat het de bedoeling van hetzelfde is aan de Regeering te kennen te geven:

1. dat de duur der interneering in ieder geval beperkt moet blijven tot vier jaar, verminderd met den tijd, dien de beschuldigde — sinds 1 November 1944 — in bewaring heeft doorgebracht.

2. dat er naar het oordeel van het Tribunaal alle reden is om in het bijzonder acht te slaan op beschuldigde's hoogen leeftijd en diens gezondheidstoestand en om hem eventueel naar aanleiding daarvan reeds voor het verstrijken van den sub 1 vermelden termijn in vrijheid te stellen;

Verleent het fiat-executie.

No. 507.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (11e Kamer), 21 Maart 1947. (Mr. Drilisma, De Vries, Mw. Mulder-de Ridder).

Niet kan worden vastgesteld, dat de beschuldigde is Nederlander. Het Tribunaalbesluit kent geen onderzoek naar de bevoegdheid van het tribunaal. Feiten bewezen, doch beschuldiging vervallen verklaard.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, art. 63, 3de lid, art. 64, 3de lid.)

Tribunaal Amsterdam tegen Reinhard Edmund Artur Schildwach, chauffeur, wonende te Amsterdam, gedetineerd Kamp Laren.

Beschuldigd van: dat hij als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa: hulp of steun heeft verleend aan den vijand door:

1. op 3 Mei 1941 vrijwillig in dienst treden bij het N.S.K.K., (National Sozialistisches Kraftfahrer Korps) en in gemeld dienstverband tot 19 Maart 1943 gewapend en in uniform monteurswerkzaamheden te verrichten in Rusland;

2. in April 1943 vrijwillig in dienst treden bij de Kraft Transport Dienst (K. T.D.) en in gemeld dienstverband tot 9 September 1944 in uniform chauffeurswerkzaamheden te verrichten;

3. in November 1944 vrijwillig in dienst treden bij het National Sozialistisches Kraftfahrer Korps en in gemeld dienstverband in dienst van de Organisation Speer monteurswerkzaamheden te verrichten tot April 1945;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat de beschuldigde ter zitting van Vrijdag 14 Maart 1947 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. J. A. van Waarden, advocaat te Amsterdam;

Gelet op de door en namens beschuldigde gevoerde verdediging;

O. dat beschuldigde ter zitting heeft verklaard te zijn staattoos, van Deutsche afkomst en in Nederland te zijn groot gebracht;

O. dat beschuldigde heeft erkend:

dat hij op 3 Mei 1941 vrijwillig in dienst is getreden bij het N.S.K.K. en in gemeld dienstverband tot 19 Maart 1943 gewapend en in uniform monteurswerkzaamheden heeft verricht in Rusland;

dat hij in April 1943 in dienst is getreden bij de Kraft Transport Dienst en in gemeld dienstverband tot 9 September 1944 in uniform chauffeurswerkzaamheden heeft verricht;

dat hij in November 1944 vrijwillig in dienst is getreden bij het N.S.K.K. en in gemeld dienstverband voor de Organisation Speer monteurswerkzaamheden heeft verricht tot April 1945;

O. dat hetgeen beschuldigde met betrekking tot zijn nationaliteit heeft verklaard, steun vindt in een ten verzoeken van het Tribunaal uitgebracht rapport, afgestempeld Burgerlijke Stand, Bevolkingsregister en Verkiezingen Amsterdam, dd. 15 Maart 1947, waaruit onder meer blijkt, dat aan beschuldigde in 1936 een vreemdelingenpaspoort werd uitgereikt en dat ook de Vreemdelingendienst hem beschouwd als vermoedelijk te zijn zonder nationaliteit;

O. dat in allen gevallen ten aanzien van dezen beschuldigde niet zal zijn vast te stellen, dat hij is of op 10 Mei 1940 was Nederlander of, voor wat de toepasselijkheid van het Tribunaalbesluit betreft, daarmee gelijk te stellen;

O. dat het Tribunaalbesluit, anders dan het Wetboek van Strafvordering, niet kent een voorschrift als dat van art. 348 van gemeld Wetboek, dat den Rechter beveelt een ambtshalve onderzoek in te stellen, onder meer naar zijn bevoegdheid, ontbrekende het begrip bevoegdheid in de procesrechtelijke dogmatiek van het Tribunaalbesluit geheel en oordeelende het Tribunaal het een ongeoorloofde interpretatie, om in deze materie van publiek recht en betreffende de al dan niet toepasselijkheid van procesrechtelijke voorschriften, art. 348 Sv. bij wege van analogie toe te passen;

O. dat het Tribunaalbesluit slechts kent drieërlei einduitspraak, te weten, die, waarbij de dagvaarding wordt nietig verklaard; die, waarbij bijzondere maatregelen worden opgelegd; die, waarbij de beschuldiging wordt vervallen verklaard;

O. dat, nu het Tribunaal op de aangevoerde gronden zijn bevoegdheid niet kan onderzoeken, immers zijn eventuele onbevoegdheid niet kan uitspreken, in het onderhavige geval alleen in aanmerking komt een vervallenverklaring der beschuldiging;

O. echter, dat art. 63, 3e lid van het Tribunaalbesluit, voor het geval van vervallenverklaring der beschuldiging den eisch stelt, dat het Tribunaal zich omtrent het al dan niet bewezen zijn der telaste gedragingen heeft uitgesproken, hetgeen in het onderhavige geval het Tribunaal dwingt tot het wijden van een overweging daaraan;

O. alsnu, dat de aan beschuldigde telaste gelegde gedragingen, doch niet zijn Nederlanderschap, zijn komen vast te staan, op grond van hetgeen beschuldigde dienaangaande ter zitting heeft verklaard;

Gezien de betreffende Wetsartikelen, inzonderheid art. 63, 3e lid, juncto 64, 3e lid van het Tribunaalbesluit;

Uitspraak doende:

A. Verklaart de beschuldiging vervallen; Beveelt de onmiddellijke invrijheidstelling van den beschuldigde;

B. Verstaat, dat het beheer over beschuldigde, voorzover over hem als politiek delinquent gevoerd, eindigt binnen drie maanden na deze uitspraak.

No. 508.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
3 April 1947. (Mr. Verdam).

Fiat-executie ten aanzien van een maatregel van verbeurdverklaring geweigerd, daar deze voorwaardelijk was opgelegd. Het tribunaal is verplicht bij de oplegging van een verbeurdverklaring te onderzoeken uit welke bestanddeelen het vermogen bestaat.

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem 8e Kamer, van 24 December 1946, in de zaak tegen Jan Blokker, wonende te Zandvoort;

O. dat het Tribunaal, terzake van het bezwen verklarende, aan beschuldigde onder meer de maatregelen heeft opgelegd van verbeurdverklaring van zijn radiotoestel, zoo het nog aanwezig mocht zijn;

O. dat dit een voorwaardelijke verbeurdverklaring inhoudt, daar slechts dan een verbeurdverklaring zal worden opgelegd, indien zal blijken, dat beschuldigde een radiotoestel bezit;

O. dat het Tribunaalbesluit geen voorwaardelijke maatregel van verbeurdverklaring kent en deze met name bij de effectueering van de verbeurdverklaring tot misverstand aanleiding geeft;

O. dat slechts verbeurd verklaard kan worden wat tot het vermogen van den beschuldigde behoort;

O. dat wanneer tot den maatregel van verbeurdverklaring wordt besloten, het Tribunaal dient onderzocht te hebben of het verbeurdverklaarde tot het vermogen behoort, en dit onderzoek niet kan overlaten aan eenige instantie, welke met de executie van de uitspraak is belast;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd, doch uitsluitend ten aanzien van de verbeurdverklaring;

Weigert het fiat-executie op de maatregel van verbeurdverklaring.

No. 509.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
28 Maart 1947. (Mr. Verdam).

Zaak Ds. Ekering. Fiat-executie geweigerd ten aanzien van deze maatregel van ontzetting uit het recht om een predikantsambt te vervullen. Artikel 4 Tribunaalbesluit 1°. art. 28 Sr. heeft alleen ambten van overheidswege en geen kerkelijke ambten op het oog. (Zie ook uitspraak no. 457).

(Tribunaalbesluit art. 4.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal Amsterdam 9e Kamer d.d. 23 Dec. 1946, in de zaak tegen Lodewijk Cornelis Willem Ekering, predikant, wonende te Amsterdam;

O. dat aan beschuldigde is ten laste ge-

legd, dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. lid is gebleven van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. propaganda voor de sub a. vermelde beweging heeft gemaakt door de vlag dier beweging uit te steken en het insigne dier beweging te dragen;

c. in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

1. van de sub a. vermelde beweging uitgaande vergaderingen te bezoeken;

2. geabonneerd te zijn op „Volk en Vaderland” en het „Nationaal Dagblad”;

3. in het jaar 1942 een vrijwillige bijdrage groot f 12 te hebben geschonken ten dienste van de Weer-Afdeeling, zijnde een nationaal-socialistische organisatie;

4. tot ongeveer eind 1943 voor het Hoofdkwartier der sub a. vermelde beweging als „spreker” op te treden;

d. in het jaar 1940 gedurende een drietal maanden leider is geweest van de Nationale Omroep, zijnde een nationaal-socialistische instelling;

e. in het jaar 1941 als lid is toegetreden tot het Nationaal Socialistische Studentenfront, afdeling „Oude Garde”, zijnde een nationaal-socialistische organisatie en vervolgens lid van dit Studentenfront is gebleven;

f. voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand door op grond van zijn sub a. vermeld lidmaatschap in het ongestoord bezit te mogen blijven van zijn radiotoestel, terwijl anderen hun toestel moesten inleveren;

g. hulp heeft verleend aan den vijand of diens handlangers door:

1. in het jaar 1940 aan een Duitscher, een zekerem Combout, inlichtingen te verschaffen omtrent den persoon en de politieke inzichten van Mr. K. Jansma te Amsterdam;

2. in het jaar 1942 aan de Criminal Ambte Karl Sickman die op dat tijdstip werkzaam was bij de Sicherheits Dienst in de Euterpestraat te Amsterdam, aangifte te doen van het feit dat een collega-predikant vanaf den kansel een tegen het Nationaal Socialisme gerichte preek had gehouden;

h. een voorbereidende bespreking heeft gehad op het Hoofdkwartier der N.S.B. inzake het plan tot oprichting van een theologisch front;

i. voordeel heeft getrokken door extralevensmiddelen te ontvangen op grond van de dienstneming van zijn zoon bij het Nederlandsche Legioen „Seyffardt”;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche Volk.

O. dat het Tribunaal, de telastelegging bewezen verklarende, met uitzondering van sub g 2 aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot vier jaar en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 10 Mei 1945 in vóórinterneering doorgebracht tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op 10 Mei 1949;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting van het recht om een predikantsambt te vervullen;

4. verbeurdverklaring van beschuldigdes vermogen, zich uitstrekkende en beperkend tot diens radiotoestel;

Bepaalt voorzoo veel noodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen drie maanden nadat de interneering is beëindigd en de verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd en op deze uitspraak „Fiat Executie” is verleend;

O. dat in het Tribunaalbesluit in art. 4 verwezen wordt naar art. 28 Sr. en het Tribunaal diensvolgens de bevoegdheid heeft een beschuldigde te ontzetten uit het recht tot „het bekleeden van ambten of van bepaalde ambten”;

O. dat daarbij uitsluitend moet worden gedacht aan ambten van overheidswege, waarin de tot een bepaald ambt geroepene voor zijn deel heeft mede te werken aan de uitvoering van de overheidstaak;

O. dat buiten het wettelijk begrip „ambt” naar aard en wezen moet vallen ieder in en door en voor de Kerk gecreëerd „ambt” zooals het „ambt” van predikant;

O. dat de bevoegdheid om een predikant uit zijn ambt te ontzetten berust bij het Bestuur der Kerk waartoe hij behoort, de gewone strafwetgever hierop ook geen inbreuk maakt, en het Tribunaalbesluit te dezen aanzien niet van het gewone strafrecht afwijkt;

O. dat dan ook het ambt van predikant ook niet valt onder de in art. 4 lid 1 van het Tribunaalbesluit bedoelde beroepen of functies, daar met laatstbedoelde woorden bedoeld wordt op werkzaamheden van economisch althans maatschappelijk karakter;

O. dat in het onderhavige geval beschuldigde reeds krachtens het in de Ned. Herv. Kerk vigeerende Reglement voor kerkelijk opzicht en tucht uit zijn predikantsambt is ontzet, zoodat — ook al zou het Tribunaal bevoegd zijn — er geen reden bestond om de ontzetting uit het recht tot het bekleeden van het Predikantsambt onder de maatregelen op te nemen;

O. dat ten aanzien van dit punt de bovengenoemde uitspraak dan ook niet in stand kan blijven;

Weigert het fiat executie aan bovengenoemde uitspraak, doch alleen voor zoover betreft de opgelegde maatregel van ontzetting van het recht om een predikantsambt te vervullen.

No. 510.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT HAARLEM (3e Kamer), 13 Febr. 1947.
(Mr. Muller, Engelgeer, Dr. Noordhoff).

Zaak Ir. Wigersma (Nat. Soc. wijsgeer).

Tribunaal Haarlem tegen Baltus Wigersma, zonder beroep, wonende te Rijswijk.

Beschuldigd van: als Nederlander en op 20 September 1944 ouder zijnde dan achttien jaren tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. blijk heeft gegeven van ingenomenheid met den vijand door zich als lid aan te sluiten bij de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap en daarbij de functie van onder-voorzitter van de werkgemeenschap dier instelling te Haarlem te vervullen, alsmede door zich als lid aan te sluiten bij het Sociaal-Economisch Genootschap Nederland en Europa, welke beide vernoemde instellingen een samenwerking met Duitschland beoogden, respectievelijk op cultureel en economisch terrein;

2. hulp en steun heeft verleend aan den vijand, althans aan de handlangers van den vijand, door een leer-opdacht te aanvaarden tot het geven van onderwijs in de wijsbegeerte aan de Technische Hoogeschool te Delft en gedurende het tijdvak van 2 September 1942 tot 31 Juli 1944 aan deze Hoogeschool colleges te geven in de wijsbegeerte;

3. in het algemeen van nationaal-socialistische of fascistische gezindheid blijk heeft gegeven in door hem uitgesproken radioredevoeringen welke werden uitgezonden door de Nederlandsche radio-omroep alsmede in zijn afscheidsrede als voorzitter van de stichting „De Waag” en in een bijdrage in het tijdschrift „De Waag” d.d. 28 November 1940;

4. voordeel heeft getrokken uit de door of vanwege den vijand genomen maatregelen door zijn radiotoestel te behouden en te gebruiken, nadat hij, op grond van zijn lidmaatschap van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, was vrijgesteld van de verplichting tot inlevering van dat radiotoestel,

op grond van welke gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers.

Gezien de processtukken, waaronder een beslissing van den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam d.d. 16 November 1946 tot voorwaardelijke buitenvervolginstelling van den beschuldigde, welke beslissing aan hem blijkt: een daarop gestelde, door hem ondertekende verklaring op 21 November 1946 is: uitgereikt, benevens een akte van verzet d.d. 30 November 1946, waarbij de beschuldigde heeft verklaard onbeperkt verzet te doen tegen voormelde beslissing tot voor-

waardelijke buitenvervolginstelling;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 30 Januari 1947 is verschenen en hierbij is bijgestaan door zijn raadsman Mr. L. V. Hoog, Advocaat te Haarlem;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 30 Januari 1947 zakelijk onder meer heeft verklaard:

a. Ik ben Nederlander van geboorte en heb de Nederlandsche Nationaliteit nimmer verloren.

Ik erken tijdens de bezetting van Nederland mij als lid te hebben aangesloten bij de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap en onder voorzitter van de werkge-meenschap dier instelling te Haarlem te zijn geweest. Voorts heb ik mij tijdens de bezetting als lid aangesloten bij het Sociaal-Economisch Genootschap Nederland en Europa.

Ik ben Voorzitter geweest van de stichting „De Waag”. Ik heb in het blad van die stichting „De Waag” een bijdrage geschreven en wel in het nummer van 28 November 1940, een gedeelte waarvan overeenstemt met het mij daarvan getoonde afschrift. Dit artikel was getiteld „Taaleenheid, Volkseenheid en Staatseenheid”.

Voorts heb ik toen ik in Juni 1940 aftrad als Voorzitter van „De Waag” een afscheidsrede gehouden overeenkomend met het afschrift dier rede, waarvan de korte inhoud is medegedeeld. Voorts heb ik radioredevoeringen gehouden voor de zgn. Nederlandsche radio-omroep. Ik heb dat ook nog zeker een keer gedaan na den inval der Duitschers en wel op 8 October 1940 en kan niet erkennen, dat ik ook nog op 22 November 1940 een radioredevoering zou hebben gehouden. De foto-copie dier radio-redevoering, waarvan de korte inhoud is medegedeeld, geeft die rede niet geheel volledig weer. De bijlage van „De Waag”, welke mijn raadsman heeft overgelegd d.d. 17 October 1940, bevat deze rede volledig. Deze rede, getiteld „De Geest van onzen tijd”, bevatte o. m. de passage over de Joden, welke in de foto-copie is onderstreept. Aan het slot heb ik gezegd, dat het ongetwijfeld de Duitsche „Führer” is geweest, die met het Duitsche volk het eerst tot het inzicht gekomen is, dat de geestes-houding, die de binnen- en buitenlandsche verdeeldheid met alle macht bevorderde, plaats moest maken voor een nieuwe, waarin de verzoening, de nationale en de Europeesche samenhang op den voorgrond behoorden te staan. Ik geef toe, dat ik in een andere rede, waarvan een gramophoon-plaat bij de stukken is gevoegd, Hitler heb geprezen als den man, die de arbeidsproblemen in Duitschland trachtte op te lossen door den arbeider liefde voor zijn werk bij te brengen.

Ik weet niet wanneer ik deze rede heb gehouden en dus ook niet of dat tijdens de bezetting was.

Het mij getoonde aanvraagbiljet voor vrijstelling van de inleveringsplicht voor radiotoestellen d.d. 4 Juni 1943 heb ik voor zooveel noodig ingevuld en ondertekend.

Ik heb ook de daarop voorkomende mededeeling van den navolgenden inhoud daarop geschreven: „Ik heb steeds gepoogd mijnen volksgenooten eenig begrip voor de Duitsche geesteshouding bij te brengen en acht het daarom van belang naar de Duitsche radio-uitzendingen te kunnen luisteren. Ben ondervoorzitter der Gemeenschap Haarlem der Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap”.

Hoe het komt dat er nog een tweede dergelijke aanvraag, eveneens door mij ondertekend, zich bij de stukken bevindt weet ik niet. Ik heb in ieder geval, nadat ik een daartoe strekkende aanvraag had ingediend, vrijstelling van den inleveringsplicht gekregen en daarna mijn radio behouden en verder gebruikt.

Ik heb gemeend, dat Nederland in cultureel en economisch opzicht op samenwerking met Duitschland was aangewezen, aangezien Duitschland een belangrijk achterland voor Nederland vormde. Het is waar, dat ik steeds een groote bewondering voor de geestelijke prestaties van het Duitsche volk heb gekoesterd, welk op hoog peil staan.

Den brief d.d. 7 Maart 1941 gericht aan den toen nieuw benoemden Burgemeester van Haarlem, Plekker, heb ik geschreven.

b. De passages uit mijn werk: „Het lezen van het Fascisme”, welke zijn opgenomen in het getuigenis omtrent mij van het Bestuur van het Holland-Genootschap voor Zuivere Rede zijn juist overgenomen. Dat boek heb ik reeds in 1933 of 1934 geschreven.

Voorts heb ik een brief geschreven d.d. 25 Juni 1940 aan Generaal Winkelman. Het afschrift van dien brief is overeenkomstig den inhoud. Aan de bedreiging, voorkomend aan het slot van dien brief, is nimmer gevolg gegeven. Ik was tijdens de Meidagen van 1940 gearresteerd en was daarover buitengewoon verontwaardigd vooral om de onnoodige ruwe manier, waarop wij werden behandeld. Het is waar, dat ik bij mijn verhoor door de P.R.A. heb verklaard, dat ik de Londensche Regeering niet als een grondwettige Regeering kon beschouwen, hetgeen ik baseerde op art. 21 der Grondwet. Er zijn staatsrechtsgeleerden geweest, die met mij van die meening waren.

Post alia:

O. dat door de hierboven vermelde verklaringen van den beschuldigde onder a en den inhoud der voormelde bescheiden, hierboven opgenomen onder a tot en met i — waarbij de inhoud der stukken onder e en h vermeld slechts tot het bewijs hebben medegewerkt in dien zin dat de nationaal-socialistische gezindheid van den beschuldigde daarin mede tot uiting komt — de daarin vermelde feiten en omstandigheden vaststaan, welke onderscheidenlijk even zoovele redenevende feiten en omstandigheden opleveren, op grond waarvan het Tribunaal bewezen oordeelt, dat de beschuldigde zich heeft schuldig gemaakt aan de onderscheidenlijk onder 1, 3 en 4 der dagvaarding vermelde gedragingen met dien

verstande, dat het Tribunaal wat punt 3 der beschuldiging betreft bewezen oordeelt, dat de beschuldigde in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid heeft blij gegeven in één door hem uitgesproken radio-redevoering, welke werd uitgezonden door de Nederlandsche radio-omroep, alsmede in zijn afscheidsrede als voorzitter van de Stichting „De Waag” en in een bijdrage in het tijdschrift „De Waag” d.d. 28 November 1940, zijnde het Tribunaal van oordeel dat het meerdere onder punt 3 telastgelegde niet bewezen is, zoodat in zoverre de beschuldiging behoort te worden vervallen verklaard;

O. dat het Tribunaal de onder 2 der dagvaarding telastgelegde gedraging eveneens niet bewezen acht, zoodat mede te dien aanzien de beschuldiging behoort te worden vervallen verklaard;

O. dat de bewezen verklaarde gedragingen van beschuldigde opleveren:

het als Nederlander en op 20 September 1944 ouder zijnde dan achttien jaren tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. blij gegeven hebben van ingenomenheid met den vijand en zulks meermalen;

2. in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid blij gegeven hebben en zulks meermalen;

3. voordeel getrokken hebben uit door den vijand genomen maatregelen;

O. dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat voormelde bewezen verklaarde handelingen en gedragingen van beschuldigde de hieronder vermelde maatregelen wettigen, immers het Tribunaal die in het algemeen belang geboden acht en die maatregelen naar zijn oordeel in juiste verhouding staan tot den ernst der gedragingen van beschuldigde, zijn persoon en zijn persoonlijke omstandigheden;

O. meer in het bijzonder te dien aanzien:

Het Tribunaal acht de bewezen verklaarde gedragingen van den beschuldigde ernstig. Hierbij wordt geenszins uit het oog verloren, dat blijkens verschillende brieven en verklaringen, welke zich reeds voor de zitting in het dossier bevonden en waaraan de raadsman bij pleidooi nog een aantal heeft toegevoegd, de beschuldigde in verschillende gevallen heeft blij gegeven al het mogelijke te willen doen om hem bekende personen of anderen, waaronder ook Joden, tijdens de bezettingsjaren krachtig behulpzaam te zijn, toen zij tengevolge van maatregelen van den bezetter in ernstige moeilijkheden geraakten of dreigden te geraken, hetgeen in een groot aantal gevallen met gunstig resultaat is bekroond. Een en ander heeft niet nagelaten op het Tribunaal den noodigen indruk te maken. Dat alles kan echter niet wegnemen, dat de beschuldigde door zijn gedragingen een groote schuld op zich heeft geladen, te grooter, omdat juist op hem als intellectueel van betekenis een zware verantwoordelijkheid

rustte. Door openlijk zoowel voor de radio als in de pers zich ook in de bezettingsjaren een voorstander te toonen van de nationaal-socialistische ideologie verleende hij den vijand een moreelen steun, welke niet licht kan worden overschat. De ervaring der bezettingsjaren heeft geleerd, dat weinig dingen den Duitschers aangeneramer waren dan dat intellectueelen van naam niet alleen zich onder de vanen van het nationaal-socialisme schaarden, doch vooral, dat deze daarvan openlijk deden blijken, omdat zij, de Duitschers, daardoor tegenover het Nederlandsche volk in staat werden gesteld deze intellectueelen ten voorbeeld te stellen en zoo argumenten in handen meenden te krijgen, welke ons volk van de juistheid der nationaal-socialistische leer en praktijk zouden kunnen overtuigen. Daaraan doet niet af, dat het overgrote deel van het Nederlandsche volk niet onder den indruk is gekomen van betoogen als door den beschuldigde gehouden, welke in strekking en bewoordingen als twee druppels water geelen op hetgeen tijdens de bezetting van Duitsche of N.S.B.-zijde voor oogen werd getooverd. Overgroot vereering voor het Duitsche volk en zijn prestaties heeft den beschuldigde waarschijnlijk in dezen parten gespeeld. Hoe dit zij, het ware zeker misplaatst hier andere, mildere maatstaven aan te leggen dan in vele gevallen van eenvoudige lieden, die op hunne wijze, veelal mede om den broode, hulp en steun aan den vijand of zijn handlangers hebben verleend. Integendeel het „noblesse oblige” moet ook in dit opzicht voor den beschuldigde gelden; de nuchtere erkenning van den beschuldigde ter zitting thans in te zien, dat hij verkeerd heeft gedaan komt niet slechts laat, doch onherroepelijk te laat. Hoezeer de beschuldigde overigens, ofschoon reeds sedert enige jaren geen lid meer van de N.S.B., haar taal en methode toch ook niet geheel verwierp, blijkt uit den brief van 26 Juni 1940 aan den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht, waarin hij zich op onwaardige en insinuerende wijze uitlaat en eindigt met een bedreiging van een in de gegeven omstandigheden allerbedenklijkst karakter. Het Tribunaal heeft niet willen nalaten, ook al houdt deze brief met geen der telastgelegde gedragingen rechtstreeks verband en ook al is aan de bedoelde bedreiging geen gevolg gegeven, dezen brief in zijn uitspraak te vermelden.

Op grond van dit alles dienen den beschuldigde bijzondere maatregelen te worden opgelegd. Gelet op alle omstandigheden, waaronder in het bijzonder het goede optreden van den beschuldigde in vele gevallen, behoort hem niet de maatregel van in-terneering te worden opgelegd.

Wel acht het Tribunaal het noodzakelijk hem te ontzetten uit de beide kiesrechten en een verbeurdverklaring van een gedeelte van zijn vermogen uit te spreken, zulks tot het hieronder te noemen bedrag, waartoe, nu de beschuldigde nog een zeer behoorlijk vermogen bezit, voldoende termen aanwezig zijn;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan: hetgeen hierboven is bewezen verklaard;

Verklaart niet bewezen hetgeen hem meer of anders is ten laste gelegd dan hierboven is bewezen verklaard en verklaart te dien aanzien de beschuldiging vervallen;

Legt de volgende maatregelen aan beschuldigde op:

1. Ontzetting van het recht van kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. Verbeurdverklaring van het vermogen van den beschuldigde tot een bedrag van twintig duizend gulden;

Heft op het beheer over het vermogen van den beschuldigde met ingang van den dertigsten dag na dien, waarop bovengenoemde verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd.

No. 511.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (9e Kamer), 14 Maart 1917. (Mr. Bordewijk, Penning, Doppen).

De gedeeltelijke verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde dient te geschieden naar de toestand daarvan op 5 Mei 1945. Een vroeger tijdstip komt niet in aanmerking, omdat tot dat tijdstip het maken van winst als gevolg van de bezetting in elk geval mogelijk was, en een later tijdstip niet, omdat dan allereerst in aanmerking zou komen het tijdstip der uitspraak, dat afhangt van factoren die het tribunaal grootendeels niet in zijn macht heeft, terwijl trouwens ieder tijdstip na 5 Mei 1945 in eenigermate willekeurig is.

(Tribunaalbesluit art. 1.)

Tribunaal Rotterdam tegen Pieter Cornelis Noordegraaf, banketfabrikant, wonende te Vlaardingen, raadsman Mr. M. J. M. van Kinderen, adv. te Schiedam.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, ten tijde van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren hebbende bereikt, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. a. lid, althans sympathiseerend lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden vanaf omstreeks Juli 1941 tot omstreeks October 1943, b. begunstiger is geweest van den Nationale Jeugdstorm, als zoodanig ingeschreven in October 1941, zijnde dit een nationaal-socialistische organisatie of instelling;

2. openlijk heeft doen blijken van ingenuïteit met den vijand, althans van een nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven a. door in of omstreeks December 1944 een door hem opgestelde circulaire bij een aantal ingezetenen van Vlaardingen te doen verspreiden, waarin

voorkomt de zinsnede: „Volgens mij zijn boeven, zij, die één week voor den oorlog begon, de kuiten namen en naar een voor hen veiliger oord vertrokken en vandaar, uit stevige schuilkelders, een spoorwegstaking proclameeren, met als gevolg, wat wij thans ondervinden: honger en nog eens honger”; b. door bij herhaling advertenties te plaatsen in „Die Deutsche Zeitung in den Niederlanden” en in „Die Deutsche Wochenzeitung”;

3. door woord en daad van instemming heeft blijk gegeven met het streven van het Nederlandsch Arbeidsfront, zijnde dit een nationaal-socialistische organisatie of instelling, door in zijn fabriek eenige malen een zgn. bedrijfsappèl te houden en met medewerking van het N.A.F. een personeelsluitstapje en filmvoorstellingen te organiseren;

4. voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand door zonder daartoe gedwongen te zijn in de jaren 1940 en 1941 als beheerder vennoot van de Commanditaire Vennootschap P. C. Noordegraaf & Zonen, en in de jaren 1912, 1943 en 1944 als beheerder vennoot van de vennootschap onder firma P. C. Noordegraaf & Zonen, groote leveranties speculaas, suikerwerken en andere door voormelde firma's geproduceerde artikelen te doen aan de Deutsche Wehrmacht en aan de Waffen S.S., tengevolge waarvan groote winsten zijn gemaakt, welke grootendeels aan beschuldigde zijn toegekomen;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van 14 Februari 1947 heeft verklaard: Ik erken éénmaal een bedrag van f 25 gegeven te hebben aan den Nationale Jeugdstorm. Ik erken tevens, dat ik de circulaire, inhoudende een antwoord op het artikeltje „Nog eens speculaas” heb laten uitgaan. Met „boeven” heb ik niet bedoeld de Koninklijke familie of de Nederlandsche regeering, maar menschen die opriepen tot sabotage, zooals de „Flitspuit”. Met „menschen, die naar veiliger oorden zijn vertrokken” heb ik in het algemeen diegenen bedoeld, die zijn gevlucht. Een klein gedeelte is slechts uitgegeven. Ik heb nooit uit de radio gehoord dat de Nederlandsche regeering de spoorwegstaking geproclameerd heeft. Ik dacht dat dit uitgang van een binnenlandsche beweging. Wat het bedrijfsappèl betreft kan ik verwijzen naar het rapport van de accountants Moret en de Jonge, waar de toedracht geheel beschreven is op blz. 8. Ik heb inderdaad advertenties in „Die Deutsche Zeitung in den Niederlanden” en in „Die Deutsche Wochenzeitung”, waarvoor ik eveneens verwijs naar dit rapport, wat de orders van speculaas betreft heb ik getracht deze door bemiddeling van den toenmaligen burgemeester Hansen ongedaan te maken. Deze laatste heeft dan ook bewerkt

dat de order werd geannuleerd. Daarna werd ik gedreigd met de mededeeling, dat wanneer ik de leveringen niet zou doen, anderen deze zouden uitvoeren. Ik heb toen overleg gepleegd met collega's, hetgeen tot resultaat heeft gehad dat ieder onzer van deze order een/derde zou leveren.

Ik ben twee maal per week naar de Noordelijke provincies gereden in den hongerwinter, en steeds heb ik dan een groot aantal personen meegenomen.

Ik heb veel anonieme brieven gehad, waarvan de inhoud zoo gemeen was, dat zelfs mijn overleden vrouw nog beledigd werd. Dit is voor mij de prikkel geweest om het pamflet te schrijven;

O. dat het proces-verbaal d.d. 22 Nov. 1945, opgemaakt door Johannes Bijl, agent-rechercheur van politie te Vlaardingen, tevens onbezoldigd Rijksveldwachter zake-lijk inhoudt: De verklaring van beschuldigde, dat hij in 1940 beheerend vennoot was van de commanditaire vennootschap P. C. Noordegraaf & Zonen, ten doel hebbende de exploitatie van een banketfabriek, welke in 1939 door financiële steun van derden aanzienlijk was uitgebreid;

dat vanaf Juli 1940 steeds geleverd is aan den vijand, dat eind 1941 de commanditaire vennootschap gewijzigd is in de firma P. C. Noordegraaf & Zonen, waarvan beschuldigde beheerend vennoot was en alleen verantwoordelijk voor den gang van zaken;

dat hij eind 1944 gedwongen was 70.000 kg. speculaas voor de Wehrmacht te maken en van deze order niet kon afkomen;

dat hij in 1942 als sympathiseerend lid tot de N.S.B. is toegetreden en zich in 1943 heeft laten schrappen als lid, dat hij eenmaal een bedrag van f 25 gegeven heeft aan den Nationalen Jeugdstorm, dat hij in den loop van den oorlog vele malen anonieme brieven ontvangen heeft, waarin ook beledigingen aan het adres van zijn overleden echtgenoot, waarop beschuldigde gereageerd heeft met een anonieme circulaire.

Gezien de navolgende processtukken:

1. een ambtseedig proces-verbaal d.d. 11 Juni 1945, opgemaakt door Christiaan Beets, onbezoldigd Rijksveldwachter;

2. een ambtseedig proces-verbaal d.d. 20 Augustus 1945, opgemaakt door Hendrik Flinterman, Chef Documentatie P.O.D. Vlaardingen/Westland;

3. een inschrijvingsbiljet begunstiger Nationalen Jeugdstorm d.d. October 1942 ten name van beschuldigde;

4. een circulaire, getiteld „Nog eens speculaas" met antwoord circulaire van beschuldigde;

5. verklaring Kamparts Interneeringskamp te Vlaardingen;

6. een rapport d.d. 29 Sept. 1945 van het accountantskantoor Moret en Starke te Rotterdam en een rapport d.d. 6 Jan. 1947 van hetzelfde kantoor;

7. een rapport d.d. 6 Febr. 1947 van het accountantskantoor Bruininks te Rotterdam en een rapport d.d. 7 Maart 1947 van hetzelfde kantoor;

8. een rapport d.d. 11 Febr. 1946 van het accountantskantoor Preyer & de Haan te Amsterdam;

9. een rapport betreffende de winstderiving van de fa. P. C. Noordegraaf & Zonen;

10. een afschrift van de suppletoire memorie van aangifte voor het recht van successie in de nalatenschap van de echtgenoot van beschuldigde;

11. een drie en dertigtal verklaringen en lijsten met handteekeningen van ingezetenen van Vlaardingen,

welke stukken als bewijsmiddelen te dezen worden gebezigd;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt op grond van de navolgende redenen:

O. dat beschuldigde alle feiten der telaslegging heeft erkend, doch wat betreft het doen verspreiden van de circulaire onder toevoeging dat hij daarin niet onze regeering had willen treffen en hij niet wist dat de spoorwegstaking van 1944 door onze regeering was gelast; dat het Tribunaal dit verweer afwijst, omdat de aangehaalde woorden der circulaire duidelijk zijn, beschuldigde heeft geweten, althans kunnen en moeten weten dat de staking geschiedde op bevel der regeering, en dat zij alleen van deze kon uitgaan; dat daarvan de niet geheel juiste tijdsbepaling „een week voor de oorlog begon" niet afdoet, en deze fout aannemelijk wordt als gevolg van de booze stemming van beschuldigde; dat bovendien, afgescheiden van de vraag wie beschuldigde heeft willen aanduiden met de geïncrimineerde woorden, zij in elk geval op een beslissend oogenblik van den bezettingstijd blijk gaven van onvaderlandsche en voor den vijand en de N.S.B. partij kiezende gezindheid;

dat de bewezen feiten tegenover beschuldigde den maatregel van interneering zouden wettigen, doch het Tribunaal gezien den tijd door beschuldigde in bewaring doorgebracht, dien maatregel niet wil toepassen en meent dat op dit punt beschuldigde voldoende door de bewaring heeft geoefend, daarbij in aanmerking nemende enerzijds dat beschuldigde tijdens de hongerwinter vrijgevig is geweest in het verstrekken van producten van zijn fabrikant aan velen onder de Vlaardingsche bevolking, anderzijds zijn slechten gezondheidstoestand, blijkende uit de verklaring van den arts de Stoppelaar, die interneering ongeraden doet zijn;

dat de beschuldigde zal dienen te worden

ontzet uit de beide kiesrechten;

dat voorts beschuldigde zal dienen te worden ontzet uit het recht zijn beroep of een daaraan verwant beroep uit te oefenen, aangezien hij in sterke mate heeft geprofiteerd van den door de bezetting geschapen feitelijken toestand, zijn bedrijf, dat voordien onbeduidend was, tijdens de bezetting sterk heeft uitgebreid en groote winst te eigen bate heeft gemaakt, en niet in het minst door omvangrijke leveranties, rechtstreeks of zijdelings, aan den vijand, daarmee komend in schrille tegenstelling tot vele andere, door goede Nederlanders geleide bedrijven die den omvang van hun productie voor den vijand laag hebben weten te houden, zoodat beschuldigde geacht moet worden de in het algemeen belang vereischte betrouwbaarheid tot het uitoefenen van zoodanig beroep te missen; dat nu twee zoons van beschuldigde het bedrijf voortzetten, ook moet worden voorkomen dat beschuldigde daaraan op andere wijze dan als leider deelneemt, wil de ontzetting niet practisch illusoir worden;

dat de ontzetting ingevolge het Tribunaalbesluit voor tien jaren zal moeten geschieden, doch het Tribunaal, dat met een ontzetting voor vijf jaren de schuld van beschuldigde voldoende geboet acht, en, zoo het Tribunaalbesluit het bepalen van den duur der ontzetting aan het Tribunaal had overgelaten, de ontzetting in dit geval tot vijf jaren zou hebben beperkt, de verwachting uitspreekt, dat op grond van art. 5 sub 2 van het Tribunaalbesluit na vijf jaren beschuldigde in zijn recht van beroepsuitoefening als hier bedoeld zal kunnen worden hersteld;

dat daarnaast verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde tot een aanzienlijk percentage zal dienen te worden uitgesproken, daar hij, gelijk reeds hierboven opgemerkt, sterk heeft geprofiteerd van den bezettingstijd en tevens aanmerkelijke leveringen aan den vijand heeft gedaan;

dat het Tribunaal de berekening van den omzet, de bedrijfswinst en het aandeel daarin van beschuldigde, zooals deze tot uiting komen in twee rapporten van het accountants-kantoor van Moret & Starke, die zich in het dossier bevinden, tot de zijne maakt;

dat uit die rapporten blijkt dat het bedrijf in toenemende mate aan den vijand is gaan leveren, zoowel rechtstreeks als zijdelings, en dat de leveranties aan den vijand op den duur die ten behoeve van de Nederlandsche Bevolking zijn gaan overtreffen;

dat voorts het Tribunaal van oordeel is dat de gedeeltelijke verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde zal behooren te geschieden naar zijn toestand op 5 Mei 1945; dat een vroeger tijdstip niet in aanmerking komt, omdat tot dat tijdstip het maken van winst als gevolg van de bezetting in elk geval mogelijk was, en een later tijdstip niet, omdat dan allereerst in aanmerking zou komen het tijdstip der uit-

spraak, dat afhangt van factoren die het Tribunaal grootdeels niet in zijn macht heeft, terwijl trouwens ieder tijdstip na 5 Mei 1945 eenigermate willekeurig voorkomt;

dat dus het Tribunaal geen rekening zal houden met tegenwoordige of toekomstige belastingen of andere lasten van welken aard ook, die op het bedrijf of op beschuldigde drukken, noch met de aan het Tribunaal voorgelegde berekening van tegenwoordige of toekomstige verliezen als gevolg van het feit dat de voorheene bedrijfs-panden door het Nederlandsche Beheersinstituut zijn verhuurd aan de firma van Melle, en het bedrijf dientengevolge zijn fabricage ten deele bij derden moet uitbesteden;

dat het zich in het dossier bevindende rapport van den accountant Bruininks, gedateerd op 7 Maart 1947 het vermogen van beschuldigde op 5 Mei 1945 stelt op f 67,000 doch deze berekening een correctie behoeft, aangezien blijkens door den verdediger overgelegde supplettoire memorie van successie van de echtgenoot van beschuldigde het erfdeel der vier kinderen van beschuldigde met rond f 4700 per kind moet worden vermeerderd, tengevolge waarvan het vermogen van beschuldigde op 5 Mei 1945 dient te worden gesteld op rond f 48,000;

dat het Tribunaal, gezien den ernst der gedragingen van beschuldigde oordeelt dat dit vermogen dient te worden verbeurd verklaard tot een bedrag van twee en dertig duizend gulden;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan: gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa lid te zijn geweest van de NSB en begunstiger van de N.J.S., van ingenomenheid met den vijand te hebben doen blijken en door woord en daad van instemming te hebben blij gegeven met het streven van een nationaalsocialistische organisatie en voordeel te hebben getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. ontzetting uit het recht van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. ontzetting uit het recht het beroep uit te oefenen van fabrikant van banket en/of suikerwerken, alsmede dat van fabrikant van andere artikelen waarvan meel en/of suiker een grondstof vormen, voorts uit het recht in eenig zoodanig beroep werkzaam te zijn als ondergeschikte en/of adviseur;

3. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde te beperken tot een bedrag van twee en dertig duizend gulden;

Bepaalt, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde zal worden opgeheven één maand, nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend.

No. 512.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (6e Kamer), 27 Dec. 1946. (Mrs. Cos, Groot, van Lith).

Hulp of steunverlening aan de handlangers en medewerkers van den vijand, door te bevorderen dat leden van de Sicherheitsdienst op 6 Mei 1945 konden „onderduiken”. Het feit levert geen handeling op vallend onder art. 1 van het Tribunaalbesluit en behoort dus niet tot de competentie van het Tribunaal. Door de capitulatie der Duitschers op 5 Mei 1945 had de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa een einde genomen. De hier aanwezige Deutsche militairen waren als krijgsgevangenen der geallieerden te beschouwen. De feitelijke vijandelikheden waren trouwens op 6 Mei 1945 te Rotterdam en 's-Gravenhage geëindigd. Beschuldiging vervallen verklaard.

(Tribunaalbesluit art. 1.)

(Vergelijk uitspraak no. 438).

Tribunaal Rotterdam tegen Lena Zuidgeest, zonder beroep, wonende te Schiedam, raadsman Mr. C. Vermaas.

Beschuldigd van: dat zij, Nederlandsche zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

hulp of steun heeft verleend aan de handlangers en medewerkers van den vijand, doordat zij heeft bevorderd dat op 7 Mei 1945 toen de vijandelijke bezetting van het grondgebied der provincie Zuid-Holland nog niet was beëindigd, leden van de Sicherheitsdienst te Rotterdam met name Marinus Rosman en Herbert Engelshoven hun intrek konden nemen bij een tante van haar met name Geertrui van der Tholen, weduwe van C. Nell, aan de Hugo de Grootstraat 17 te 's-Gravenhage, met de bedoeling genoemde Rosman en Engelshoven aan de opsporing en aanhouding door ambtenaren van Justitie en Politie te onttrekken, op grond van welk handelen beschuldigde geacht moet worden desbezwust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers althans desbewust zich te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

welke ter zitting gewijzigd is in dien zin dat inplaats „Marinus Rosman, wordt gelezen „Marius Rosman”

en inplaats van „7 Mei” wordt gelezen „Zondagavond 6 Mei”;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 13 December 1946 o. m. heeft verklaard:

Ik ben Nederlandsche. Ik erken hetgeen mij is te laste gelegd. Ik heb dit evenwel niet met opzet gedaan. Wel is het plan om naar mijn tante te gaan van mij uitgegaan.

Rosman is nog ongeveer een week bij mijn tante gebleven; Engelshoven is den volgenden dag vertrokken, waarheen is mij niet bekend.

O. dat het onderwerpelijke feit, hoe laakbaar ook en hoezeer wellicht strafbaar volgens het commune strafrecht, niet is een gedraging vallende onder art. 1 van het Tribunaalbesluit en dus niet tot de competentie van het Tribunaal behoort;

O. dat immers de handeling plaats had op Zondagavond 6 Mei 1945, toen in elk geval na onderteekening der capitulatie-overeenkomst te Wageningen op 5 Mei 1945 door de geallieerde militaire autoriteiten en generaal Blaskowitz bevelhebber van alle in Nederland aanwezige Deutsche strijdkrachten de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa een einde had genomen en de aldaar aanwezige Deutsche militairen nog slechts als krijgsgevangenen der geallieerden waren te beschouwen;

dat ook de feitelijke vijandelikheden op Zondagavond 6 Mei in Rotterdam, den Haag, en omgeving beëindigd waren;

O. dat de beschuldiging dus behoort te worden vervallen verklaard.

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van vermelde redenen.

No. 513.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (11e Kamer), 11 April 1947. (Mr. Drilisma, Troost en De Vries).

Bij herbehandeling na geweigerd fiat-executie adviseert het Tribunaal de interneering 10 jaren te doen duren (in de plaats van 2 jaren met aftrek van voor-interneering), nu bij de nieuwe behandeling het bewijs van zeer ernstige feiten (medewerking aan het opbrengen van Joden) is geleverd.

(Volledige uitspraak).

Tribunaal Amsterdam tegen Gerrit Hendrik Mijnaerends, behanger-stoffeerder.

Beschuldigd: dat hij, als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. aangesloten is geweest bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en als zoodanig de functie van blok-leider heeft bekleed;

b. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door van 1942 tot September 1943 werkzaam te zijn bij de firma Lippmann, Rosenthal & Co. Sarphatistraat te Amsterdam, in den beginne bij de afdeling Inventarisatie later bij de afdeling levensmiddelen en als zoodanig daadwerkelijk in gezelschap van een lid van de bezettende macht behulpzaam is geweest bij het opsporen en arresteren van Joodsche personen;

c. blijkt heeft gegeven van nationaal so-

cialistische gezindheid, alsmede hulp en steun heeft verleend aan de handlangers van den vijand door in Februari 1944 tot Mei 1945 werkzaam te zijn bij het Nederlandsche Arbeids Front;

op al welke gronden hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 28 Maart en 11 April 1947 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. W. M. Pronk, adv. te Amsterdam;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat beschuldigde, ter zake als vermeld, aanvankelijk heeft terechtgestaan voor de 7e Kamer van dit Tribunaal, welke op 11 October 1946 in deze zaak uitspraak heeft gedaan;

O. dat de Hooge Autoriteit bij Haar beslissing van 2 Januari 1947 haar fiat aan de uitspraak heeft onthouden, op grond, dat de maatregelen, ingevolge voormelde uitspraak — waaronder interneering, met het advies deze, met inbegrip van de voor-interneering twee jaar te doen duren — te licht waren te achten en niet in overeenstemming met die, welke door andere Tribunalen in soortgelijke gevallen worden opgelegd;

O. dat het Tribunaal bij deze nieuwe behandeling termen heeft gevonden een aantal getuigen te hooren, omdat het vermoeden was gerezen, dat de onder b in fine aan beschuldigde te laste gelegde gedraging niet op zichzelf stond, doch was eene uit een reeks van soortgelijke gedragingen, waaraan beschuldigde zich, tijdens de bezetting, zou zijn te buiten gegaan;

O. dat dit vermoeden maar al te gegrond is gebleken;

O. toch, dat door het Tribunaal op 28 Maart 1947 in raadkamer zijn gehoord de getuigen:

1. Abraham Pach, 2. Jacques van de Kar, 3. Mozes Alexander Jacobs, 4. Paul Simon Keizer, allen wonende te Amsterdam en allen oud-employé's van den Joodschen Raad voor Amsterdam, die allen hebben verklaard, elk in verschillende functie, beschuldigde werkzaam te hebben gezien bij het opbrengen van Joden, hetgeen, naar van algemeene bekendheid is, tijdens de bezetting, inzonderheid in het tijdvak tusschen October 1942 en September 1943, te Amsterdam met groote frequentie plaats had;

O. dat van de Kar en Jacobs, van wie eerstgenoemde werkzaam was bij de afdeling vervoer en bagage in de Hollandsche (toen genaamd: Joodsche) Schouwburg en van wie laatstgenoemde aldaar was werkzaam als portier, hebben verklaard den beschuldigde verschillende malen Joden te hebben zien binnenbrengen;

dat Pach hetzelfde bovendien heeft waargenomen aan het Adema van Scheltemaplein, te weten aan de toen daar gevestigde school, toenmaals eveneens verzamelingcentrum van Joden, voordat zij op transport

werden gesteld;

dat Keizer tenslotte weet van beschuldigde, hetgeen de drie andere getuigen uitspreken als hun vermoeden, dat beschuldigde heeft behoord tot de zoogenaamde colonne Hennijcke, d.w.z. een onderdeel van den Sicherheitsdienst, onder commando van zekeren Hennijcke, inmiddels door de illegaliiteit geliquideerd, die zich speciaal had belast met het ophalen van Joden en met de controle op de naleving door de Joden van de door de Duitschers bevolen Joden-maatregelen, zooals bijvoorbeeld het zichtbaar dragen van de Jodenster, terwijl bij overtreding van zoodanige maatregelen de betrokkenen door de lieden der colonne Hennijcke werden gearresteerd om als „strafgeval" te worden doorgezonden;

dat Keizer daarom weet te verklaren, dat beschuldigde tot de colonne Hennijcke heeft behoord, omdat hij, in zijn functie van employé van den Joodschen Raad in 1943 dagelijks op het kantoor der colonne Hennijcke kwam;

dat in het licht van de verklaringen der thans gehoorde getuigen de herkenning van dezen beschuldigde door de destijds gehoorde getuige Boukje, Frederika, Elisabeth Meier, wier heden voor het Tribunaal bevestigde verklaring tot dusverre op zichzelf had gestaan, (vide proces-verbaal der verbalisanten Adrianus Hendricus van Zwol en Jentje Sijrk Spoelstra, dd. 2 October 1945) haar volle beteekenis erlangt en het Tribunaal naast de door beschuldigde erkende feiten, hem onder a en c en b in initio ten laste gelegd, ook het onder b in fine te laste gelegde feit als bewezen aanneemt, met dien verstande, dat daarvan is komen vast te staan, dat beschuldigde de bezettende macht behulpzaam is geweest bij het arresteren van Joodsche personen;

dat het Tribunaal tot deze bewezenverklaring gereeder is geraakt, omdat beschuldigde, voor het eerst bij deze behandeling, heeft erkend meerdere malen Joden uit hun huis naar Joodschen Schouwburg en Zentral-stelle te hebben gebracht en nog slechts heeft ontkend tot de colonne Hennijcke te hebben behoord;

dat het Tribunaal van deze laatste ontkenning het zijne denkt, doch een nader onderzoek niet ter zake dienend acht;

dat wel het Tribunaal nog hierop wijst, dat beschuldigde in een brief van 16 November 1943 („aan kameraad H. v. d. Molen") zelf opgeeft van Juni 1942 tot 1 October 1943 werkzaam te zijn geweest „bij de S.D. afd. Zentralstelle für Jüdische Auswanderung te Amsterdam"; doch dat het Tribunaal overigens geen noodzakelijkheid ziet in het ontwarren van de organisatorisch-administratieve knoop, ontstaan door de ingewikkelde verhouding tusschen Lippmann, Rosenthal & Co. (Sarphatistraat), den Einsatzstab Rosenberg, den Sicherheitsdienst, de Colonne Hennijcke en de Zentralstelle für Jüdische Auswanderung, daar alles hier aankomt op hetgeen een beschuldigde in feite

heeft gedaan;

O. dat deze beschuldigde zich te zijner verlichting er op beroept, dat hij niet voor het eigenlijke werk —het ophalen van Joden— was bestemd, doch de arresteerenden vergezeld om bij die gelegenheid te inventariseren;

O. hieromtrent, dat het Tribunaal vooreerst met reden betwijfelt, of beschuldigde als „inventarisator” aan dit werk deelnam, blijkende het tegendeel uit de verklaring van getuige Meier, terwijl het in de tweede plaats het Tribunaal onbekend is, dat op het oogenblik zelf van het weghalen der Joden eenige inventarisatie plaats had;

dat wel de mogelijkheid overblijft, dat iemand als beschuldigde met zijn trawanten bij onderlinge afspraak tot een zekere verdeling van arbeid kwam, ingevolge welke de een zich meer de persoon, de ander zich meer de goederen der weggehaalden „aantrok”, doch dat reeds uit het feit, dat ook beschuldigde de Joden naar Schouwburg of Zentralstelle opbracht, moet worden afgeleid, dat het verschil tusschen de eene en de andere werkzaamheid weinig markant was;

O. nu, dat van dezen beschuldigde is komen vast te staan, dat hij, zonder eenige noodzaak, welke uit een ambtelijke hoedanigheid voortvloeide, zich vrijwillig voor het weezinwekkendste werk der bezetting heeft geleend, waarbij het Tribunaal er zich niet in zal verdiepen, met welken ijver, ten koste van hoevele menschenlevens en tegen welk Judasloon dit door beschuldigde is verricht, waaromtrent overigens de verklaringen der getuigen Jacobs en Keizer eenige conclusie zouden toelaten;

O. dat het van algemeene bekendheid is, dat voor soortgelijke feiten, als door beschuldigde begaan, door de Bijzondere Gerechtshoven veel ernstiger straffen worden uitgesproken, dan waartoe het Tribunaal, krachtens het Tribunaalbesluit, dat slechts maatregelen kent, bevoegd is;

O. echter, dat, zeker nu, deze beschuldigde voor de tweede maal voor het Tribunaal terecht staat, een goede procesgang medebrengt, dat het Tribunaal de zaak op de bestaande te lastelegging afdoet, terwijl het, indien op deze uitspraak het fiat-executie wordt verleend, zaak van den Procureur-Fiscaal zal zijn, te beoordeelen of er termen voor een nieuwe vervolging, nu de ernst van de zaak van dezen beschuldigde in dit late stadium der behandeling is onderkend;

O. dat, met reserve als hiervoor overwogen, is komen vast te staan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, dat de bewezen verklaarde gedragingen vallen onder die genoemd in artikel 1 van het Tribunaalbesluit en dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

dat de navolgende maatregelen in het algemeene belang geraden zijn en in overeenstemming met den ernst van de gedragin-

gen, den persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde, zijnde het Tribunaal niet gebleken van voldoende reden om beschuldigde in aanmerking te doen komen voor een interneering van minder dan den maximum duur, welken het Tribunaalbesluit toelaat;

Gezien de betreffende wetsartikelen:

Uitspraak en opnieuw rechtdoende:

A. Vernietigt de uitspraak van de 7de Kamer van dit Tribunaal, dd. 11 October 1946;

B. Verklaart de beschuldiging bewezen, behoudens, dat zij vervalt, voorzover zij meer inhoudt dan hierboven is bewezen verklaard;

C. Legt de beschuldigde de navolgende maatregelen op:

1. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, deze, na deze uitspraak tien jaren te doen duren en derhalve te doen eindigen op 11 April 1957;

(Enz.).

No. 514.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ASSEN (1e Kamer), 28 Maart 1947. (Mr. Bakker, Content-Hofstede, Hoving).

Betrokkene teekent verzet aan tegen een beslissing van den procureur-fiscaal tot wijziging van de voorwaarden, verbonden aan een voorwaardelijke buitenvervolginstelling. De procureur-fiscaal verleent daarna het fiat-behandeling van de zaak door het tribunaal. Dit verklaart zich onbevoegd, van de zaak kennis te nemen op grond van art. 32 Besluit politieke delinquenten 1945.

(Besluit politieke delinquenten, art. 32; Tribunaalbesluit, art. 19.)

Tribunaal Assen tegen Germ Hendrik Kemper, ambtenaar Prov. Griffie, wonende te Assen.

Gezien de processtukken, waaronder:

1. Een op ambtseid opgemaakt procesverbaal van G. A. J. L. Nowee, gesloten 23 Juli 1946, waarop gesteld de beschikking van den Procureur-Fiscaal bij het Bijz. Gerechtshof Leeuwarden, Parket Assen tot fiat-behandeling door het Tribunaal dd. 27 Februari 1947;

2. Een op ambtseid opgemaakt afschrift-verklaring van den Procureur-Fiscaal vernoemd, dd. 27 Februari 1947 dat in een ten zijnen Parkette berustend register de navolgende aantekening voorkomt:

„213 W.L. 3636

„Blijkens een ten Parkette ingekomen akte verscheen op 24 Februari 1947 ter Griffie van het Kantongerecht te Leeuwarden Germ Hendrik Kemper, geboren

24 Februari 1913, wonende te Leeuwarden, welke verklaarde in verzet te komen tegen een gewijzigde beslissing vanwege den Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Leeuwarden dd. 10 Februari 1947 betreffende voorwaardelijke buitenvervolginstelling."

3. Voormelde gewijzigde beslissing;

O., dat de beschuldigde tijdig in verzet is gekomen tegen de meergemelde gewijzigde beslissing, zoodat hij ontvankelijk is in zijn verzet;

O., evenwel dat de behandeling van een beslissing tot wijziging van de bijzondere voorwaarden behoort tot de competentie van den President van het Bijzonder Gerechtshof, zoodat het Tribunaal onbevoegd is deze zaak in behandeling te nemen;

Gezien art. 32 van het „Besluit Politieke Delinquenten 1945”;

Verklaart zich onbevoegd van de zaak tegen Germ Hendrik Kemper voornoemd kennis te nemen.

No. 515.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALKMAAR (1e Kamer), 26 Maart 1947.
(Mr. Schenkeveld, Niele, Spaanssen).

Tribunaal verklaart zich onbevoegd van een verraadzaak kennis te nemen en verwijst deze naar het Bijzonder Gerechtshof. Bij gebrek aan een behoorlijke competentieregeling bij de bijzondere rechtspleging zou het Tribunaal zich desnoods bevoegd hebben kunnen verklaren van de zaak kennis te nemen, maar achtte dit onjuist te doen, daar het in casu dan kwalitatief als kwantitatief geen passende vergelding zou hebben kunnen opleggen.

(Tribunaalbesluit, art. 19.)

Tribunaal Alkmaar tegen Theodorus Berger, koopman, wonende te Alkmaar.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander in den zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. den vijand en diens handlangers en medewerkers hulp en steun heeft verleend door:

a. gedurende eenige tijd als rijwielhertsteller dienst te doen voor een in Alkmaar gelegd onderdeel van de Hermann Göring Divisie;

b. omstreeks 1942 op te treden als controleur voor de wachtlieden der voor de Duitse Wehrmacht gereserveerde gebouwen te Alkmaar;

c. omstreeks 18 Februari 1945 aan de Feldgendarmerie te Alkmaar mede te deelen, dat hij, beschuldigde, iemand kon aanwijzen, die een overval op zijn, verdachte's woning had gepleegd, welke overval door illegale werkers was gepleegd en vervolgens eenige leden van de Landwacht Nederland te vergezellen naar het café

„De Grot” te Alkmaar, alwaar op zijn, beschuldigdes, aanwijzing, Rens Rempt gearresteerd werd, mede ten gevolge waarvan Rempt voornoemd eenige tijd daarna door de Duitschers werd gefussilleerd;

d. regelmatig aan leden der Duitse Wehrmacht diverse goederen te leveren;

2. voordeel heeft getrokken of getracht heeft te trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand en uit het hebben van vertrouwelijke omgang met personen, behoorend tot de burgerlijke of militaire bezettende macht door:

a. omstreeks het najaar van 1944 eenige malen, tezamen met A. Wolvers met een door de Fahrberetschaft te Alkmaar ter beschikking gestelde vrachtauto fruit uit de Betuwe te halen, waarbij een Duitse militair, hem, beschuldigde, vergezelde om de lading te dekken;

b. omstreeks October 1944 te Echteld een hoeveelheid sigaretten en zep, welke door eenige landwachters van J. H. van Koolwijk te Wijk bij Duurstede was meegenomen, te ontvangen;

c. omstreeks Februari 1945 tezamen met A. Wolvers en eenige Duitse militairen te Groot-Schermer bij enkele boeren een aantal varkens te vorderen, waarna hij, beschuldigde, na de slachting van deze varkens een hoeveelheid daarvan afkomstig varkensvleesch, ontving;

d. omstreeks Februari 1945 tezamen met eenige anderen, waaronder A. Wolvers en een landwachter, bij den veehouder P. Th. Ligthart te Egmond Binnen een huiszoeking naar tarwe te doen, waarbij hij, beschuldigde, voorgaf van de S.D. te zijn en te zoeken naar onderduikers;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Post alia:

Beslissingen:

Het Tribunaal:

1. Verklaart vervallen de beschuldigingen, genoemd onder 1e sub b en 2e sub a.

Die onder 1e sub b, omdat het Tribunaal aanneemt, de juistheid van beschuldigdes verklaring, dat hij als controleur ten deze werkzaam was in Gemeentedienst en door de Gemeente bezoldigd werd, zoodat hier naar de meening van het Tribunaal niet van hulp- en steunverleening aan den vijand kan gesproken worden en dit althans niet de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt.

Die onder 2e sub a, mede omdat het Tribunaal niet bewezen acht, dat deze gedraging heeft plaats gehad omstreeks het najaar van 1944. Wel neemt het aan, dat beschuldigde aldus in den zomer van 1943 gehandeld heeft. Beschuldigde is evenwel voor dit feit op 25 Maart 1944 door het Economisch Gerechtshof veroordeeld tot vijf maanden gevangenisstraf, welke straf hij heeft ondergaan. Het Tribunaal acht daarom het opleggen van bijzondere maatregelen uit dezen hoofde evenmin gewetig, weshalve ook dit onderdeel der te-

lastelegging moet worden vervallen verklaard.

2. Verklaart zich onbevoegd van het onder 1e en sub c lastegelegde kennis te nemen en verwijst deze zaak, voor wat dit onderdeel betreft, naar het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam en stelt te dien einde de stukken in handen van den Procureur-Fiscaal bij dat Hof. Het Tribunaal komt hiertoe op grond van het volgende:

Door de verklaringen van beschuldigde zelf en van de omtrent dit punt gehoorde getuigen is komen vast te staan, dat beschuldigde zich aan het misdrijf van art. 26 van het Besluit Buitengewoon Strafrecht heeft schuldig gemaakt, alsmede dat het door hem gepleegde feit den dood van Rempt ten gevolge heeft gehad. Wel zijn — mede door het niet verschijnen van den wel gedagvaardden getuige Johannes Bernardus Harms — niet alle details van de zaak aan het Tribunaal duidelijk geworden en staat het in het bijzonder nog niet vast, dat beschuldigde aan de Feldgendarmerie ook heeft medegedeeld, dat Rempt deze Harms bij het onderduiken had willen helpen (de verklaring van den getuige De Munk wijst hier overigens sterk op), welke details ongetwijfeld vóór of bij de behandeling voor het Hof onderzocht zullen worden, maar toch is reeds volkomen bewezen, dat beschuldigde het genoemde ernstige feit heeft begaan. Het is bovendien aan het Tribunaal uit eigen wetenschap bekend, dat de arrestatie van Rempt de gevangenneming en het ter dood brengen van andere illegale werkers ten gevolge heeft gehad, waarbij het Tribunaal in het midden wil laten, of en in hoeverre beschuldigde hiervoor aansprakelijk is te stellen.

Al is er bij de bijzondere rechtspleging geen behoorlijke competentieregeling en zou het Tribunaal zich daarom desnoods bevoegd kunnen verklaren, toch zou het onjuist zijn, als het dit deed. In den gedachtegang van den wetgever behoort dit feit toch zeker aan het oordeel van een Bijzonder Gerechtshof onderworpen te worden.

Voorts zou het Tribunaal alleen kunnen opleggen interneering en dan nog slechts voor ten hoogste tien jaren minus den tijd, welken beschuldigde voor de andere feiten geïnterneerd zal moeten worden.

Het behoeft wel geen betoog, dat dit zoo kwalitatief als kwantitatief voor dit hoogst ernstige feit, waarvoor zelfs de doodstraf kan opgelegd worden, een veel te lichte vergelding zou zijn.

3. Verklaart op grond van de in voormelde bewijsmiddelen voorkomende redengevende feiten en omstandigheden en de betrekkelijke wettelijke bepalingen voor het overige bewezen, zulks met zijn schuldig verklaring daaraan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven en gequalificeerde wijze heeft gedragen, de daar genoemde desbewustheid inbe-

zulks echter met dien verstande, dat in

de lastelegging onder 2e sub c in plaats van „tezamen met A. Wolvers en eenige Deutsche militairen te Groot-Schermer bij enkele boeren een aantal varkens te vorderen” gelezen moet worden: „tezamen met A. Wolvers zijn medewerking te verlenen aan eenige Deutsche militairen bij het vorderen te Groot-Schermer bij enkele boeren van varkens”, zijnde toch niet bewezen, dat beschuldigde en Wolvers ook zelf gevorderd hebben, en dat in de lastelegging onder 2e sub d moeten wegvallen de woorden „waarbij hij, beschuldigde, voorgaf van de S.D. te zijn en te zoeken naar onderduikers”, hebbende beschuldigde dit ontkend en zijnde het door geen enkel bewijsmiddel gestaafd.

4. Beslist dat het bewezen verklaarde de oplegging van de te noemen bijzondere maatregelen wettigt en spreekt uit, dat de redenen, die hiertoe hebben geleid, in het algemeen zijn gelegen in- en verband houden met: den ernst der gedragingen, den persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden. Speciaal heeft het Tribunaal hier het volgende overwogen:

De misdragingen van beschuldigde vloeien voort uit zijn winstbejag. Hij was geen N.S.B.er, maar ging desnietemijn vertrouwelijk om met Deutsche militairen en met landwachters. Hij was één van die aasgieren, die in een tijd, waarin vrijwel het geheele Nederlandsche volk honger en gebrek leed, van dezen toestand misbruik maakte en op ergerlijke wijze met den vijand en diens handlangers samenwerkte bij de uitplundering van ons volk. En hierbij was hij ook nog de kwade genius van Wolvers, met wien hij deze feiten meermalen samenpleegde. Het Tribunaal zou ten aanzien van deze beschuldigde tot een nog langeren duur der interneering hebben geadviseerd, ware het niet, dat het er rekening mee houdt, dat:

a. Beschuldigde bijna drie maanden onder het Deutsche regime in het Huis van Bewaring te Amsterdam heeft door gebracht in verband met de feiten onder 2e sub c en d. Een veroordeeling deswege heeft echter niet plaats gehad.

b. Beschuldigde voor het geval-Rempt ook nog een zware straf zal krijgen.

Beschuldigde heeft zich in zijn beroep van handelaar in groenten en fruit schandelijk misdragen en heeft door zijn handelspraktijken terecht groote ergernis gegeven. Hij moet dan ook geacht worden de voor dit beroep vereischte waardigheid en betrouwbaarheid te missen. Daarom legt het Tribunaal hem den hiermede corresponderenden maatregel van ontzetting uit zijn beroep op. Het doet dit zonder hierover vooraf de betrokken Zuiveringsinstantie te raadplegen, omdat het hier naar zijn meening geen twijfelgeval is, in welk geval het deze instantie wel om advies zou vragen.

5. Legt aan beschuldigde de volgende maatregelen op:

a. Interneering, waarbij het Tribunaal

in overweging geeft den tijdsduur ervan te bepalen op twee jaren en negen maanden, den in detentie doorgebrachten tijd van 16 Mei 1945 daaronder begrepen, zoodat zij eindigen op 15 Februari 1948.

b. Ontzetting van het recht — voorzohij dit nog heeft — tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

c. Ontzetting van het recht om eenig ambt te bekleeden en om het beroep van handelaar in groenten en fruit uit te oefenen.

6. Bepaalt, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen op 1 Juli 1947 of zooveel eerder als door of namens het Nederlandsche Beheersinstituut bepaald zal worden en in ieder geval eerst, nadat het fiat-executie is verleend, resp. bij herhaling geweigerd.

No. 516.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ALKMAAR (1e Kamer), 19 Maart 1947.
(Mr. Schenkeveld, Niele, Caarten).

Het als politieambtenaar arresteren van Joden en onderduikers. Beroep op bevoegd gegeven ambtelijk bevel verworpen. Evenzeer het beroep op het feit, dat zooveel politiemannen, die bij arerstaties op last van den vijand gearresteerd hebben, niet vervolgd worden. Uitvoerige strafmotivering.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2;
W. v. S. art. 43.)

Tribunaal Alkmaar tegen Johannes Everhardus Staats, wonende te Alkmaar.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander in den zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa: als hoofd-wachtmeester van politie of anderszins:

1e. hulp en steun heeft verleend — althans heeft getracht te verleenen — aan den vijand of diens handlangers en medewerkers door:

a. op of omstreeks 28 April 1943 te Alkmaar de arrestatie van G. J. Stokreef door of vanwege den Sicherheitsdienst te bevorderen; immers heeft hij, beschuldigde, genoemden Stokreef in diens woning niet aantreffende, de aldaar aanwezige personen onder bewaking gesteld en gehouden totdat Stokreef na enkele uren thuiskwam, en heeft hij, beschuldigde, van diens thuiskomst, onmiddellijk melding gemaakt aan het Bureau van Politie te Alkmaar, zijnde meergenoemde Stokreef daarop door of vanwege den Sicherheitsdienst gearresteerd;

b. op of omstreeks 25 Juni 1943 te Heerhugowaard in de woning van Jan Vader een onderzoek naar onderduikers in te stellen;

c. op of omstreeks 16 Juli 1943 te Heer-

hugowaard in de woning van C. van Ham een onderzoek in te stellen en aldaar een vrouw en een kind, beiden van Joodsche origine, te arresteren;

d. op of omstreeks 22 of 23 Januari 1944 te Alkmaar medewerking te verleenen bij de arrestatie van R. Bakker door of vanwege den Sicherheitsdienst; immers heeft hij, beschuldigde, gewapend met een vuurwapen, deelgenomen aan de afzetting van de woning van Bakker, en heeft hij in diens woning een onderzoek ingesteld en Bakker aldaar, en nadien in het Bureau van Politie te Alkmaar, een verhoor afgenomen;

e. in 1944 bij het verhooren van C. M. Oostrum, die werd verdacht van het vervaardigen en verspreiden van illegale geschriften, te pogen door bedreiging met den Sicherheitsdienst tot bekentenis te dwingen;

f. in 1944 bij het verhooren van D. Davelaar, die werd verdacht op verzoek van een der leden van het Alkmaarsche politiecorps aan C. M. Oostrum te hebben medegedeeld, dat in diens woning een huiszoeeking naar illegale geschriften zou worden gehouden, te pogen dezen Davelaar door bedreiging met den Sicherheitsdienst tot bekentenis en tot het noemen van zijn zegsman te dwingen;

g. in 1944 enkele malen een poging te doen den agent van politie van Dijk, die door of vanwege den Sicherheitsdienst werd gezocht en deswege was ondergedoken, op te sporen;

h. in 1944 te Heiloo tezamen met leden van den Arbeidskontroldienst te assisteeran bij een huiszoeeking in de woning van R. van 't Hof die werd verdacht van illegale activiteit;

i. in 1944 te Nieuwe Niedorp te assisteeran bij een onderzoek naar een onderduiker in de woning van J. Hagen;

2e. voordeel heeft getrokken, althans heeft getracht te trekken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen — althans uit den door den oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door in of omstreeks November 1942 van den hoeveelheid textielgoederen, door Joodsche eigenaren aan E. Brink in bewaring gegeven en bij dezen door de politie inbeslaggenomen, zich een deel ten eigen bate te eigenen;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Bewijsmiddelen:

1. De ter zitting afgelegde verklaring van beschuldigde, dat hij heeft gehandeld, gelijk in de beschuldiging onder 1e sub a, b, c, d, e, f, h en i is te laste gelegd; zulks met dien verstande, dat hij in al deze gevallen heeft gehandeld krachtens ontvangen opdracht en dat hij, voor wat aangaat het te laste gelegde onder 1e sub d, Bakker geen verhoor heeft afgenomen, maar hem slechts vragen heeft gesteld; ten aan-

zien van het telastegelegde onder e en f, dat hij niet bedreigd heeft met den Sicherheitsdienst, maar deze wel heeft genoemd;

2. Punt 1e a.

De ter zitting door de getuige Augusta Alida Cornelia Bomers, echtgenote van Gerrit Jan Stokreef, afgelegde verklaring, inhoudende o. m.: „Er werd gebeld. Ik deed de deur open. Staats stond er en zei: „Is Uw man thuis, ik kom hem spreken over het wachtlopen.” Ik legde hem uit, dat mijn man met het oog op zijn praktijk niet kon wachtlopen. Ik was met Staats heelemaal alleen. Hij had me kunnen waarschuwen. Een paar minuten later kwam Staats terug met v. d. Struys. Staats zei: „Het was maar een smoes van dat wachtlopen. Wij komen Uw man voor de S.D. arresteren.” Ik ben daarna een paar uur met Staats alleen geweest. Er waren geen Duitschers bij en v. d. Struys was in de gang. Staats had me toen ook nog kunnen laten waarschuwen. Toen mijn man tegen 9 uur thuis kwam, stonden van der Struys en Staats in de gang om hem te arresteren.”

b. Punt 1e b.

De ter zitting door den getuige Nicolaas Frederik Bleyendaal afgelegde verklaring, inhoudende o. m.: „Ik herinner mij, dat Staats en Vedder bij ons bureau kwamen. Ik was daar en ook v. d. Tang, de groepscommandant. De heeren kwamen informeren: zijn Vader zouden Joden ondergedoken zijn. V. d. Tang zei, dat ik mee moest. Vader was bezig een wagen hooi te lossen. Hij kreeg toestemming eerst de wagen hooi te lossen. Een van het gezelschap vroeg: „Verberg jij Joden?” Vader zei, dat hij zich niet waagde aan het verbergen van Joden met het oog op zijn leeftijd en dit werd aangenomen. Een persoon op het erf werd gevraagd naar het persoonsbewijs. In het huis zijn we geweest tot de voorkamer. „We” zijn Staats, Vedder en ik. Staats heeft maar oppervlakkig gekeken. Er was gelegenheid van het erf te vluchten. Ik wist, dat er Joden bij Vader waren. Ik kende Staats oppervlakkig. In de kippenschuren op het erf is niet gekeken. In het hooi, waar Polak zat, is niet gezocht. De persoon op het erf was landarbeider. Staats heeft zich bij die huiszoeeking niet onbehoorlijk gedragen.”

c. Punt 1e c.

De ter zitting door den getuige Nicolaas Frederik Bleyendaal afgelegde verklaring, inhoudende o. m.: „Ik was dien morgen op het groepsbureau. Ongeveer half elf kwam Staats per motor op het bureau. Hij verzocht assistentie, omdat bij van Ham een Jodin met een kind zat. Ik zei: „Dat is geen Jodin; ik heb haar persoonsbewijs kortgeleden nog gecontroleerd.” Toen zei hij: „Ik wil daar toch een onderzoek instellen en verzoek je assistentie.” Daarop zijn we samen naar Van Ham gegaan. Wij troffen daar een vrouw aan, die desgevraagd haar P.B. overreikte. Na eenig controleeren vond Staats, dat het P.B. valsch was. Zij viel toen door de

mand. Zij was 27 à 28 jaar oud. Bij niet-nauwkeurige bezichtiging kon je zeggen, dat het P.B. in orde was. De vrouw had een Joodsch uiterlijk. Die vrouw en haar kind zijn naar Alkmaar vervoerd. Wat er verder met haar gebeurd is, weet ik niet. Een nauwkeurige bezichtiging zou de valsheid van het P.B. aan de dag hebben gebracht.”

d. Punt 1e d.

De ter zitting door den getuige Rindert Bakker afgelegde verklaring, inhoudende o. m.: „Staats heeft mij meer vragen gesteld dan de S.D.ers, dat was bij mij thuis. Daar had het eigenlijke verhoor plaats gevonden.”

e. Punt 1e d.

De ter zitting door de getuige Geesie Jantiena Roede, echtgenote van Rindert Bakker, afgelegde verklaring, inhoudende o. m.: „Staats kwam het eerst binnen. Hij kwam met een revolver in de hand binnen, smet mijn man tegen de muur, gaf mij een stomp.”

f. Punt 1e e.

De ter zitting door den getuige Cornelis Maria Oostrum afgelegde verklaring, inhoudende o. m., dat beschuldigde tegen hem getuige, uitvoer en zei, dat als hij, getuige, bleef ontkennen, hij, beschuldigde, die zaak in handen zou geven van den S.D.

g. Punt 1e f.

De ter zitting door de getuige Dirk Davelaar afgelegde verklaring, inhoudende o. m., dat beschuldigde, hem, getuige, met den S.D. dreigde en zei: „Je wilt dus als held met een paar gebroken beenen uit den oorlog komen.”

h. Punt 1e g.

De ter zitting door de getuige Cornelia Maria Bos, echtgenote van Jacob van Dijk, afgelegde verklaring, inhoudende o. m.: „Mijn man was ondergedoken. Bij de huiszoeeking op 19 Juni was Staats niet. Den volgenden dag kwam Staats aan onze woning. Hij vroeg of mijn man thuis was. Ik zei „Nee” en liet hem binnen. Ik zei toen: „Mijn man kan elk oogenblik thuis komen.” Staats zei: „Hij komt niet thuis, hij is ondergedoken en ik weet waarom.” Ik hield vol, maar Staats zei: „Uw man is ontspoord en U zit nu met 2 kinderen en een 3e op komst” en zoo meer. Ik begon te huilen. Tenslotte zei hij: „Laat hem terugkomen en laat hem dan dadelijk, voor hij gaat eten, bij mij komen.” Ik vond dat gek, want mijn man en Staats waren geen vrienden den laatsten tijd.”

i. Punt 1e g.

De ter zitting door den getuige Hendrik Kaper, afgelegde verklaring, inhoudende o. m.: „Bij mijn terugkomst van een reis voor persoonlijke zaken werd ik bij den tunneluitgang van het station te Alkmaar door Staats staande gehouden. Hij vroeg: „Heb je onderweg nog iemand gezien?” Ik antwoordde: „Wie moet dat geweest zijn.” Hij zei: „Een van je collega's”, waarop ik zei: „Nee, maar wie moet dat dan zijn geweest van de collega's?” Staats antwoordde daarop: „Heb je van Dijk niet

gezien?" Ik antwoordde ontkennend. Tenslotte zei Staats nog: „Zeg maar niet op het bureau, dat je mij hier hebt zien staan.”

j. Punt 1e h.

Proces-verbaal d.d. 30 Juni 1945, opgemaakt door Jacob van Dijk en Adrianus Oudhoff, beiden agent van politie, tevens onbezoldigd rijksveldwachter, waarin vervat o. m. de verklaring van Janette Anna Maria Bruglemans, inhoudende o. m.: „Staats en Vink sloofden zich goed uit. Zij onderzochten alles in mijn woning. Ze doorzochten zelfs de fauteuils en keken achter de spiegel en de schilderijen. De lieden van de Arbeidscontroledienst, ook gekleed in politie-uniform, doorzochten ook mijn woning. Ze bleven tezamen in mijn woning van 22.45 uur tot 1.30 uur dien nacht. Die twee van de Alkmaarsche Politie, Vink en Staats waren naar mijn indruk volbloed S.D. agenten. Vink en Staats of één van deze beiden, vonden in mijn woning 2 doosjes van 20 sigaretten consi, een hoeveelheid sigaren, 2 stamkaarten, 14 tabakskarten, een stuk zwart zeil en wat inkt, dat zij inbeslagnamen. Ik heb daar nimmer meer wat van gehoord en wat van teruggezien. Zelfs een zakje cacao, dat ergens in de keuken lag, bleek later te zijn verdwenen. Mijn beide dochtertjes van toentertijd, 15 en 16 jaar, waren tijdens deze huiszoeking in de keuken. Staats is toen naar deze beide meisjes toegegaan en ondervroeg hen, waar hun papa was, enzoovoort. Staats en Vink waren goed ingelicht.”

k. Punt 1e i.

Proces-verbaal d.d. 6 April 1946, opgemaakt door Jacob van Dijk en Adrianus Oudhoff, beiden agent van politie te Alkmaar, tevens onbezoldigd rijksveldwachter, waarin vervat o. m. de verklaring van Jan Hagen, inhoudende o. m.: „Speciaal die burgerpolitieman, die ik van de foto kende en dien U Staats noemt was een gemeene kerel. Mijn dochter moest haar bed afhaken, omdat hij, zoo hij zeide, dacht dat de onderduiker onder het bed zat. Alles heeft die Staats bekeken en beklopt. Mijn zoon moest zijn persoonsbewijs toonen en hij hield zijn revolver in zijn hand. Tegen mijn dochter zeide hij, dat zij dood kon liegen en hij ondervroeg ons allen zeer scherp, waar onze onderduiker verbleef. Staats zocht in alle schuren en in den tuin om ons huis. Die Staats nam of had de leiding van het onderzoek. Staats beval wat de andere politieman moest doen.

Beslissingen:

Het Tribunaal:

1. Verklaart vervallen de beschuldiging, genoemd onder 2e, hebbende beschuldigde ter zitting verklaard, dat het hem niet bekend was, dat Brink de goederen in dit onderdeel der telastelegging bedoeld in bewaring had, maar dat hij meende, dat deze goederen door Brink gekocht waren en dat hij het gedeelte der goederen, dat in zijn bezit is overgegaan, zich niet ten eigen bate heeft toegeëigend, maar heeft

gekregen van Brink en dat hij dit nog voor 4/5 aan anderen heeft gegeven, achtende het Tribunaal dit onderdeel der telastelegging niet voldoende bewezen, weshalve het moet worden vervallen verklaard.

2. Verklaart op grond van de in voormelde bewijsmiddelen voorkomende redengevende feiten en omstandigheden en de betrekkelijke wettelijke bepalingen overigens bewezen, zulks met zijn schuldig verklaring daaraan, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven en gequalificeerde wijze heeft gedragen, de daar genoemde desbwestheid inbegrepen. Beschuldigde heeft ten aanzien van het onder 1e sub d telastegelegde verklaard, dat hij Bakker geen verhoor heeft afgenomen, maar dat hij hem slechts vragen heeft gesteld; ten aanzien van het onder 1e sub e en f telastegelegde, dat hij niet gedreigd heeft met den Sicherheitsdienst, maar deze slechts heeft genoemd; en ten aanzien van het onder 1e sub g telastegelegde, dat het niet zijn bedoeling was Van Dijk op te sporen, maar slechts hem te waarschuwen.

Het Tribunaal volstaat met ten zeven op te merken:

Het stellen van vragen in de gegeven omstandigheden was een verhoor. Het verwijst hierbij voor het overige naar de verklaring ter zitting van den getuige Rindert Bakker, opgenomen onder de bewijsmiddelen onder 2 sub d.

Ten aanzien van het telastegelegde onder 1e sub e en f verwijst het naar de verklaringen ter zitting van de getuigen Cornelis Maria Oostrum en Dirk Davelaar, respectievelijk opgenomen onder de bewijsmiddelen onder sub 2 f en g. Trouwens, als men tijdens de bezetting bij een verhoor den Sicherheitsdienst noemde tegenover een politiek verdachte, die niet wenscht te bekennen, kon dit — bij het algemeen in den lande bekende schandelijke optreden van dit instrument van den vijand — niet anders dan als een bedreiging beschouwd worden.

Ten aanzien van het onder 1e sub g telastegelegde verwijst het Tribunaal naar de verklaringen ter zitting van Cornelia Maria Bos en Hendrik Kaper, opgenomen onder de bewijsmiddelen onder 2 sub h en i. Het Tribunaal heeft uiteraard geen zekerheid, of het de bedoeling van beschuldigde geweest is Van Dijk te waarschuwen. Vast staat, dat Van Dijk, kreeg beschuldigde zijn zin, bij hem moest komen. Dat beteekende een opsporing van Van Dijk langs slinkschen weg. Trouwens het is weinig waarschijnlijk, gezien de slechte verhouding tusschen beschuldigde en Van Dijk, dat hij slechts de bedoeling had Van Dijk te waarschuwen.

Beschuldigde heeft voorts aangevoerd, dat hij in al de onder 1e genoemde gevallen krachtens ontvangen opdracht heeft gehandeld en zijn raadsman heeft een uitdrukkelijk beroep op art. 43 W. v. S. gedaan, op grond waarvan hij heeft verdedigd, dat deze beschuldiging op alle af

28 Mei 1947 (af. 17)

No. 517—528

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunaal in Nederland:

Mr. G. C. M. VAN NIJNATTEN en **Mr. J. J. H. VAN DER BRUG**

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

Redactie van de na-oorlogsche Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):

Mr. J. MILDERS

Rechter Arr.-Rechtbank te Zwolle

(VERSCHIJNT WOENSDAG)

3^e JAARGANG

**N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE**

althans vrijwel alle punten moet worden vervallen verklaard.

Het Tribunaal verwerpt dit verweer, hetwelk niet alleen in strijd met het gezonde verstand en met den plicht van elken ambtenaar tijdens de bezetting is, maar ook met de gevestigde jurisprudentie.

Van de rechtspraak volstaat het Tribunaal met het noemen van de sententie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam d.d. 12 April 1946, gepubliceerd in „Tribunalen in Nederland” no. 328, waarin wordt gezegd, dat een ambtelijk bevel tot arrestatie slechts dan discolpeert, indien deze arrestatie zou leiden tot ter beschikking stelling aan een Nederlandsche instantie, terwijl beschuldigde hier wist, dat de arrestanten aan den vijand zouden uitgeleverd worden. En in overeenstemming met zijn vroegere uitspraken heeft de Bijzondere Raad van Cassatie op 27 Januari 1947, a.w. no. 736, geoordeeld, dat een beroep op art. 43 W. v. S. eerst dan met vrucht kan worden gedaan, indien het ambtelijk bevel niet slechts in formeelen, maar ook in materielen zin, dus wat zijn inhoud betreft, bevoegdlijk is gegeven. Dat zulks in casu niet het geval was, behoeft wel geen betoog.

Ook indien deze jurisprudentie er niet was, zou het Tribunaal dit beroep verwerpen. Het gezonde verstand zegt toch reeds, dat een mindere een bevel van zijn superieur tot het plegen van een misdrijf niet behoeft op te volgen (in overeenstemming waarmee lid 2 van art. 43 W. v. S. zoo'n bevel een „onbevoegd gegeven” noemt), hetgeen ook in normale tijden geldt. En tijdens de bezetting was niet een of andere meerdere degene, die allereerst gehoorzaamd moest worden, maar in de eerste en voornaamste plaats onze Regeering. Dat deze geen arrestaties van illegale werkers, Joden en andere onderduikers wilde, heeft zelfs beschuldigde geweten, althans moeten weten.

Wat tenslotte betreft het eveneens gedane beroep op het feit, dat zoo veel politiemannen, die bij arrestaties op last van den vijand geassisteerd hebben, zoo niet erger, niet vervolgd worden, het Tribunaal is niet verantwoordelijk voor de slappe wijze, waarop m.n. de Politie gezuiverd is. Overigens heft de omstandigheid, dat anders misdadigers niet gestraft worden, de strafbaarheid niet op van hem, die wel ter verantwoording wordt geroepen. Hoogstens zou dat de strafmaat te zijnen gunste kunnen beïnvloeden. In hoeverre daar in casu aanleiding voor is, zal bij het bepalen van die maat overwogen worden.

3. Beslist, dat het bewezen verklaarde de oplegging van de te noemen bijzondere maatregelen wettig en spreekt uit, dat de redenen, die hiertoe hebben geleid, zijn gelegen in- en verband houden met: den ernst der gedragingen, den persoon van beschuldigde en zijn persoonlijke omstandigheden.

Betreffende het beroep op de zoo juist

bedoelde politiemannen overweegt het Tribunaal het volgende: Evenals helaas zoo veel van zijn collega's heeft beschuldigde het niet beneden zijn waardigheid geacht aan de jacht op allerlei den vijand onwettige personen deel te nemen. Voorzover beschuldigde daarbij geen overduidelijke dienstijver of erger aan den dag heeft gelegd, wil het Tribunaal, met de omstandigheid, dat verschillende van die collega's, vrij rond loopen, ja soms zelfs bevorderd zijn, bij het bepalen van de strafmaat ten gunste van beschuldigde rekening houden.

Echter kan het omgekeerd niet uit het oog verliezen, dat beschuldigde in niet minder dan negen gevallen aan deze jacht heeft deelgenomen.

Reeds wat de frequentie betreft, heeft hij 't dus veel en veel erger dan die collega's gemaakt.

Voorts is beschuldigde bij al deze gevallen ingebreke gebleven te doen, en zelfs te streven naar, wat zijn eerste en voornaamste plicht was geweest: de betrokkenen op eenigerlei wijze een seintje te geven of doen geven. Hij had daarbij wellicht risico geloopt, maar veel Nederlanders, die evenmin N.S.B.ers als beschuldigde waren, hebben veel meer op 't spel gezet.

Het Tribunaal zal nu de gevallen bespreken, waarin beschuldigde zeker veel te ver is gegaan en die de strafmaat niet te zijnen faveure, maar sterk ten detrimente beïnvloeden:

De arrestatie van Stokreef: Beschuldigde heeft tweemaal de gelegenheid gehad Mevrouw Stokreef te waarschuwen voor het gevaar, dat haar man dreigde. Zeker de eerste maal en wel, toen hij aanbelde en Mevrouw Stokreef hem bij de deur ontving, zoodat hij haar met een enkel gefluisterd woord had kunnen inlichten. Daarna is hij een paar uren met haar in de kamer alleen geweest. Al moge juist zijn, dat de telefoon „geblokkeerd” was, zooals beschuldigde beweert, het was toen toch zeker voor hem mogelijk geweest eenigerlei waarschuwing te doen geven. Aldus is hij er mede schuldig aan, dat Stokreef nauwelijks aan den dood ontsnapt is en ruim twee jaar in gevangenis en kampen heeft moeten doorbrengen.

De huiszoeking bij Van Ham: Ook in dit geval heeft beschuldigde ernstig gefaald. Hij heeft dit ter zitting erkend en het blijkt bovendien uit de verklaring van den getuige Bleyendaal, opgenomen onder de bewijsmiddelen onder 2 sub c. Beschuldigde is alleen op het politiebureau te Heerhugowaard gekomen. Na de mededeeling van Bleyendaal: „Dat is geen Jodin”, had hij de vrouw ongemeind kunnen laten en terug kunnen keeren. Ook een tweede gelegenheid heeft hij onbenut gelaten: Het persoonsbewijs van de vrouw leek bij niet-nauwkeurige bezichtiging in orde. Beschuldigde had het bij die controle kunnen laten. Het is in hooge mate waarschijnlijk, dat zijn overijver — het Tribunaal neemt aan, dat er geen ander, minderwaardiger

motief in het spel is geweest, — twee menschen het leven heeft gekost.

De arrestatie van Bakker: Ook bij deze arrestatie heeft beschuldigde zijn volle medewerking verleend. Dit op zich zelf verdient, na hetgeen hierboven opgemerkt is, geen bijzondere vermelding. Het Tribunaal neemt hem ernstig kwalijk, dat zijn optreden blijkens de verklaring ter zitting van de getuige Geesje Jantiena Roede, opgenomen onder de bewijsmiddelen onder 2 sub e de perken ver te buiten ging.

Het verhoor van Oostrum en van Daveelaar: Beschuldigde heeft bij deze verhooren gedreigd met den terecht zoo verafschuwde en gevreesden Sicherheitsdienst. Het Tribunaal duidt hem dit zeer euvel, al houdt er eenigszins rekening mede, dat het hem voornamelijk er om te doen is geweest, niet om bekend te worden met de verspreiding van illegale bladen, maar om te vernemen, wie omtrent hem een beleedigend pamflet gepubliceerd had.

De opsporing van Van Dijk: Na wat reeds omtrent dit geval gezegd is, wil het Tribunaal volstaan met den opsporingsijver, die beschuldigde in dezen ook aan den dag heeft gelegd, af te keuren.

Thans komende tot bepalen van de straf merkt het Tribunaal op, dat het ten aanzien van dezen beschuldigde, indien het uitsluitend had moeten rechtspreken op de stukken, tot een zeer veel zwaarder maatregel van interneering geadviseerd zou hebben.

De behandeling ter zitting heeft echter veelszins verhelderend gewerkt en beschuldigdes gedragingen, al zijn ze zeer afkeurenswaardig, toch dikwijls — in het licht van zijn persoonlijkheid gezien — meer verklaarbaar gemaakt.

Beschuldigde is in zijn overijver als politiemans dikwijls veel te ver gegaan en dit heeft naar alle waarschijnlijkheid twee menschenlevens gekost, heeft velen onnodig leed berokkend, ergernis gegeven en het verzet tegen den vijand bemoeilijkt.

Daartegenover houdt het Tribunaal behalve met het reeds genoemde rekening met de navolgende omstandigheden:

a. De topleiding op het politiebureau te Alkmaar was gedurende de geheele bezetting in politiek opzicht totaal verkeerd. Een beschuldigde was om hier niet ter zake doende redenen van vóór de bezetting bij zijn collega's niet gezien. Hij was daardoor aangewezen op omgang met zijn chef, den N.S.B.er Maarleveld, evenals hij oudleerling van de politievakschool te Hilversum.

b. Hij heeft reeds een jaar celstraf ondergaan.

c. Hij heeft ook goed vaderlandsch werk gedaan, zij het dat niet is gebleken, dat hij daarbij risico van betekenis heeft geloopt.

d. Beschuldigde heeft zich nimmer aangesloten bij de N.S.B. Het Tribunaal waardeert het, dat hij in dezen weerstand heeft geboden aan den aandrang, die door verschillende invloedrijke personen op hem werd uitgeoefend.

4. Legt aan beschuldigde de volgende maatregelen op:

a. Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, den tijdsduur ervan te bepalen op vier jaren, den in detentie doorgebrachten tijd van 9 Mei 1945 af daaronder begrepen, zoodat zij zal eindigen op 8 Mei 1949.

b. Ontzetting van het recht — voorzover hij dit nog heeft — tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

c. Ontzetting van het recht om eenig ambt te bekleeden.

5. Bepaalt, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen op 1 Juli 1947 of zooveel eerder als door of namens het Nederlandsche Beheersinstituut bepaald zal worden en in ieder geval eerst, nadat het fiat-executie is verleend, resp. bij herhaling geweigerd.

No. 517.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT** (5e Kamer), 6 Dec. 1946.
(Mr. v. d. Ven, Donselaar, Dr. Kamerling).

Het is niet mogelijk een niet-ontvankelijkverklaring uit te spreken, aangezien het Tribunaal zelf de instantie is welke de beschuldiging uitbrengt. Uitvoerig onderzoek of het beginsel „non bis in idem” op de tuchtrechtspraak der tribunalen toepasselijk is. Het Tribunaal is bevoegd van een beschuldiging kennis te nemen, hoewel beschuldigde terzake van de daarin vervatte feiten door een bijzonder gerechtshof is vrijgesproken. Toepasselijkheid van het beginsel „Unus testis, nullus testis” bij de tribunaalrechtspraak.

(Sr. art. 68; Sv. art. 342, 2e lid; Tribunaalbesluit artt. 19 en 43.)

Tribunaal Utrecht tegen H. L. Hoorn, ambtenaar Distributiedienst, wonende te Amersfoort.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende; tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers door:

a. zich in of omstreeks 1942 vrijwillig in dienst te begeven bij den Nederlandschen Arbeids Dienst en van in of omstreeks Maart 1942 tot in of omstreeks Juli 1942, als Secretaris van den Keuringsraad van den Nederlandschen Arbeids Dienst, en vervolgens van in of omstreeks Juli 1942 af, als Hoofdopzichter, gedurende eenige jaren voor deze organisatie werkzaam te zijn;

b. in of omstreeks Augustus 1944 aan J. H. Stender, die nauwe relaties met den Sicherheitsdienst onderhield, mede te deelen, dat zekere van Pluuren de Duitsche Weermacht had beleedigd, althans anti-Duitsch was en zich in anti-Duitschen zin uitliet, alsmede door aan voornoemde Stender te verzoeken, Van Pluuren voornoemd in het concentratiekamp Amersfoort te doen opsluiten, althans daartoe mede te werken; (enz.).

Post alia:

O. dat beschuldigde's raadsman een niet-ontvankelijkheid heeft voorgesteld ten aanzien van het onder 1b der beschuldiging omschreven feit, zulks met een beroep op een sententie d.d. 25 Juli 1946 van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam, houdende vrijspraak van dezen beschuldigde ter zake van dat feit, en op het beginsel, dat aan artikel 68 Sr. ten grondslag ligt;

O., dat het niet duidelijk is, te wiens aanzien hier een niet-ontvankelijkverklaring zou moeten worden uitgesproken, aangezien bij gebreke van een vervolgend openbaar ministerie het Tribunaal zelf de instantie is, welke de beschuldiging uitbrengt en in dezen inquisitoriaal rechts-gang een niet-ontvankelijkverklaring niet op haar plaats zou zijn, aangezien deze door het Tribunaal ten aanzien van zichzelf zou moeten worden uitgesproken;

O. dat het Tribunaal wel zich onbevoegd zou kunnen verklaren op dat punt der beschuldiging uitspraak te doen of nog beter de beschuldiging op dat punt zou kunnen nietig verklaren, mits de grond van voormeld betoog zou kunnen steekhouden;

O. dat het niet aangaat dat betoog te verwerpen met de bewering, dat het Tribunaalbesluit geen aan artikel 68 Sr. gelijklopende of analoge bepaling bevat en dat daarom het Tribunaal zich om den inhoud van dat artikel niet behoeft te bekommeren;

O. dat weliswaar voornoemd artikel 68 zelf niet het oog heeft op een onderzoek en uitspraak, als bij het Tribunaalbesluit is mogelijk gemaakt, omdat hier sprake is van disciplinaire of tuchtrechtspraak, en artikel 68 — naar het oordeel van dit Tribunaal, gesteund op het arrest van den Hoogen Raad van 4 Mei 1936, N. J. 1937 No. 30 — geldt ten aanzien van een strafvervolging, doch niet van disciplinaire rechtspraak;

dat de plaats van artikel 68 in het Wetboek van Strafrecht onder Titel VIII van Boek I met het opschrift „Verval van het recht tot strafvervolging en van de straf”, alsmede de terminologie van dat artikel (sprekende over „rechterlijke uitspraken”, „rechter” en „vervolging”) tot het omschreven oordeel van het Tribunaal hebben geleid;

dat echter, gelijk gezegd, daarmede nog niet vaststaat, dat het betoog van den raadsman moet worden verworpen;

O. immers dat ook zonder een toepasselijke wetsvoorschrift zekere rechtsbeginse-

len hetzij als gegeven met de menschelijke natuur, hetzij als wezenlijke bestanddeelen van de structuur of het beschavingspeil eener bepaalde maatschappij geldigheid kunnen bezitten en daarom, hoewel ongeschreven, rechtens moeten worden geëerbiedigd;

dat nu, ook al moet men met den Hoogen Raad (arrest van 24 Juni 1940, N. J. 1940 no. 802) aannemen, dat de regel „nemo debet bis vexari” in zijn algemeenheid in geen enkele Nederlandsche wetsbepaling is neergelegd, die regel toch wel gerekend moet worden tot die rechtsbeginselen, welke als wezenlijke bestanddeelen van het beschavingspeil onzer huidige samenleving geldigheid bezitten, zoodat die regel ook door het Tribunaal moet worden geëerbiedigd;

dat daarom het Tribunaal — hetzij bij wijze van voorbeeld vermeld — zich zeker onbevoegd zou achten hetzelfde feit ten aanzien van denzelfden persoon te beoordeelen, die daarvoor reeds door een Tribunaal ter verantwoording zou zijn geroepen, zulks ofschoon geen bepaling van het Tribunaalbesluit een dergelijke dubbele „berechting” verbiedt;

O., dat echter vorenvermelde regel niet zoo ruim moet worden verstaan, dat men niet tweemaal ter zake van hetzelfde feit voor zoo verschillende instantiën als een Bijzonder Gerechtshof en een Tribunaal zou behoeven te verschijnen;

dat de raadsman wel heeft gepoogd het onderscheid tusschen die instantiën te verdoezelen door eenvoudig alleen te spreken van „organen van bijzondere rechtspleging”, alsof Bijzonder Gerechtshof en Tribunaal twee loten van denzelfden stam zouden zijn;

dat zulk een zienswijze geschiedkundig wel valt te verklaren en zelfs wel te verdedigen, maar het wezen der zaak voorbijziet;

dat immers het bijzonder Gerechtshof moet worden gezien als een orgaan van Strafrechtspleging, bekleed met alle gezag van de overheid, welke een deel van haar (straf)-rechtsprekende functie in dat orgaan uitoefent, terwijl het Tribunaal veel-er is een orgaan van tuchtrechtspleging door de overheid uit het volk zelf geroepen om te oordeelen over bepaalde gedragingen in het volk, welke de tucht van die feitelijk samenlevende en moreel saamhorige groep hebben ondermijnd;

dat daarom eenzelfde feit geheel anders kan worden gezien en beoordeeld door een Bijzonder Gerechtshof, dat zich reukenschap geeft van het wezen en de grenzen zijner opdracht van strafrechtspleging, en door een Tribunaal, dat zich bewust is van den aard en den omvang zijner tuchtrechtelijke taak;

dat het dan ook alleen een gevolg is van wijs beleid, doch geenszins een toepassing van den regel „non bis in idem”, waardoor een bestraffing door het Bijzonder Gerechtshof naast de oplegging van een of meer maatregelen door het Tribunaal (of

omgekeerd) aan denzelfden persoon ter zake van hetzelfde feit achterwege pleegt te blijven;

O. dat het Tribunaal op grond van vorenstaande overwegingen zich bevoegd oordeelt het onder 1b der beschuldiging omschreven feit te behandelen, ondanks de vrijspraak, welke dienaangaande het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam bij vorengenoemde sententie te dier zake heeft gegeven;

O. dat een andere vraag deze is, of het een Tribunaal past zich te vermeten het oordeel, waartoe het dan bevoegd is, anders te laten luiden dan dat, waartoe een Bijzonder Gerechtshof is geraakt;

dat het Tribunaal die vraag bevestigend beantwoordt, juist om de zelfstandige en onafhankelijke plaats, welke het in het kader der bijzondere rechtspleging nu eenmaal inneemt;

dat het hiertoe te eer in dit geval durft overgaan, nu — naar hieronder bij de be-
wezenverklaring en de qualificatie nader zal blijken — het oordeel van het Tribunaal niet alleen formeel, maar ook materieel de vrijspraak van het Bijzonder Gerechtshof ongerept laat;

Post alla:

O., dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met uitzondering van hetgeen blijkens de eerste overweging moet worden vervallen verklaard;

O. dat daarmede is gezegd, dat het Tribunaal ondanks de uitdrukkelijke ontken-
tenis van beschuldigde en ondanks de hem betreffende vrijspraak bij meergenoemde sententie van het Bijzonder Gerechtshof bewezen acht, dat hij in Augustus 1944 aan J. H. Stender, die nauwe relaties met den Sicherheits Dienst onderhield, heeft verzocht Van Pluuren in het concentratiekamp te Amersfoort te doen opsluiten, althans daartoe mede te werken;

O. dat beschuldigde's raadsman, behalve zijn vorengenoemde en reeds weerlegde bezwaren tegen deze beslissing van het Tribunaal, nog heeft aangevoerd, dat het Tribunaal ook om deze reden niet tot een bewezen verklaring zou kunnen geraken, wijl het bewijs van het geïncrimineerde feit alleen op de verklaring van één getuige, namelijk van J. H. Stender, zou komen te berusten en derhalve niet wettig zou zijn;

O. dat dit gedeelte van 's raadsman's pleidooi op twee gronden moet worden verworpen, namelijk vooreerst omdat het Tribunaal zich bevoegd acht ook op één enkele getuigenis zeker feit bewezen te oordeelen en vervolgens omdat de onderhavige bewezenverklaring op meer dan de verklaring van één getuige berust;

O. toch dat het Tribunaalbesluit geen voorschrift bevat als art. 342, tweede lid,

Sv. en het Tribunaal — dit in tegenstelling tot zijn standpunt aangaande het beginsel, waarop art. 68 Sr. berust — geen grond aanwezig ziet, om het aan dat voorschrift ten grondslag liggende beginsel „unus testis, nullus testis” te aanvaarden hetzij als gegeven met de menselijke natuur, hetzij als een wezenlijk bestanddeel van de structuur of het beschavingspeil onzer huidige maatschappij;

dat met name ten aanzien van deze laatste mogelijkheid zij herinnerd aan de praktijk der administratieve rechtspraak, zooals die zich bij de zeer onderscheidene organen welke in het huidige Nederlandse rechtsherstel daarmede zijn belast, heeft ontwikkeld, waarin geen dier organen door een wettelijk aan voornoemd art. 342, tweede lid, analoog voorschrift tot toepassing van het hierbedoelde beginsel is verplicht en dan ook geen zich daardoor heeft gebonden geacht; (enz.).

No. 518.

HOOGHE AUTORITEIT TE AMSTERDAM,
17 April 1947. (Mr. J. Verdam).

Het is niet wenschelijk onder eene verbeurdverklaring vorderingen te betrekken welke waarschijnlijk moelijk verhaalbaar zijn.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.:

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem van 8 November 1946, 6e kamer, in de zaak tegen Willem Philibertus Maria Donders, vertegenwoordiger plateel-bakkerij, wonende te Aerdenhout;

O. dat aan den beschuldigde is telastegelegd:

dat hij, als Nederlander en op 20 September 1944 de 18-jarigen leeftijd bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. dat hij gedurende het tijdvak van 10 Mei 1940 tot 5 Mei 1945 althans tot September 1944 lid is geweest der Nationaal Socialistische Beweging;

2. dat hij gedurende het tijdvak van 1941 tot 5 Mei 1945 althans tot Sept. 1944 lid is geweest der bereden Weer-afdeeling der NSB en daarin de functie's van constabel en vendelcommandant heeft vervuld;

3. dat hij in September 1944 zich vrijwillig heeft opgegeven als hulp-landwachter voor de Landwacht Nederland, een nationaal socialistische organisatie en daarin de functie van groepscommandant van de Hulplandwacht te Aerdenhout heeft vervuld en als landwachter daadwerkelijk dienst heeft gedaan door spoorwegen te bewaken op de Veluwe na September 1944;

4. hulp en steun heeft verleend aan de

handlangers van den vijand door geabonneerd te zijn geweest op de NSB-bladen „De Zwarte Soldaat”, „Het Nationale Dagblad” en „Volk en Vaderland”;

5. blijkt heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door bij te dragen aan de NSB-stichting „Frontzorg” en aan de stichting „Winterhulp Nederland”;

6. getracht heeft hulp en/of steun te verlenen aan den vijand door dienst te willen nemen bij de Duitse Weermacht;

7. voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen door gebruik te maken van de vrijstelling voor leden van de NSB van de voor overige Nederlanders bestaande verplichting tot inlevering van hun radiotoestel;

8. in het onder 1 genoemd tijdvak lid is geweest van het NAF, een instelling met nationaal socialistisch karakter;

9. voordeel heeft getrokken uit den door den vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand en of blijkt heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door in het onder 1 genoemd tijdvak vrijwillig handel te drijven met Duitse firma's door welk handeldrijven tevens aan den vijand steun is verleend;

10. blijkt heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid om te trachten door middel van zijn lidmaatschap der NSB een burgemeesters functie te verkrijgen; door al welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk althans desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard en den beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Interneering, met advies aan de Regeering om den tijdsduur te beperken tot twee jaar, met aftrek van den tijd door beschuldigde gerekend vanaf 22 Mei 1945 in vóór-interneering ondergaan, zoodat de interneering kan eindigen op 22 Mei 1947;

Ontzetting van het recht om te kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Verbeurdverklaring van het vermogen van den beschuldigde beperkt tot een bedrag van f 10.000, waarin begrepen de vordering van beschuldigde op de Fa. F. Werwick te Dessau ten bedrage van f 4000 en Shaeffer te Osnabrück ten bedrage van f 1100;

Verstaat dat het beheer over het vermogen van beschuldigde zal zijn geëindigd drie maanden nadat de opgelegde verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd;

O. dat beschuldigde zich nog in September 1944 vrijwillig heeft opgegeven als hulplandwachter voor de Landwacht Nederland en daarna op de Veluwe dienst heeft gedaan bij de bewaking van spoorwegen;

O. dat hij zich vrijwillig heeft laten keu-

ren voor dienstneming aan het Oostfront;

O. dat hij voorts getracht heeft materiele voordeelen voor zich te behalen door zijn hulpverlening aan den vijand;

O. dat voor zulk een beschuldigde, de opgelegde maatregelen een onvoldoende correctie opleveren en met name de voor de interneering geadviseerde termijn te kort geacht wordt;

O. dat het verder niet gewenscht is om onder de verbeurdverklaring uitdrukkelijk te betrekken de vorderingen op de Firma F. Werwick en op Shaeffer die waarschijnlijk verhaalbaar zijn;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen zijn waarom **deze uitspraak niet behoort in stand te blijven**;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 519.

HOOGHE AUTORITEIT TE AMSTERDAM,
8 April 1947. (Mr. J. Verdamm.)

Flat-executie geweigerd op grond, dat het vermogen van beschuldigde werd verbeurd verklaard, ondanks het feit, dat de beheerder ter zitting verklaarde, dat dit vermogen negatief is.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Alkmaar 2e Kamer, van 3 Jan. 1947, in de zaak tegen Geertrui Johanna Haghuis, bloemist, wonende te Heiloo;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat zij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. hulp en steun heeft verleend aan den vijand of diens handlangers en medewerkers door vanaf September 1944 tot het einde der vijandelijke bezetting als firmant van het bouwbedrijf „Perco” vrijwillig ten behoeve van de Duitse Wehrmacht in de gemeenten Heiloo, Limmen, Castricum, Egmond Binnen, Egmond aan Zee, Velsen en IJmuiden werkzaamheden te doen uitvoeren, o. m. bestaande uit: het graven van z.g. eenmangaten en autoboxen, het plaatsen van palen, het maken van schootsvelden, het graven van loopgraven en het maken van z.g. M.G.stellingen;

2. hulp en steun heeft verleend, althans heeft getracht te verlenen aan den vijand of diens handlangers en medewerkers door op of omstreeks 1 Maart 1945 ter Ortskommandantur te Castricum melding te maken, dat door B. H. Ullings en H. G. van den Heuvel de werkzaamheden van het bouwbedrijf „Perco” ten behoeve van de Duitse Wehrmacht werden gesaboteerd, ten gevolge waarvan genoemde B. H. Ullings en H. G. van den Heuvel zich ter Ortskommandantur voormeld hebben

moeten verantwoorden;

op grond van welke handelingen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den tijdsduur ervan te bepalen, op een jaar vanaf 3 Januari 1947, zoodat zij zal eindigen op 2 Jan. 1948;

Ontzetting van het recht tot het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkieszingen;

Ontzetting van het recht om eenig ambt te bekleeden;

Verbeurdverklaring van het geheele vermogen van beschuldigde;

Bepaalt, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen op 1 Juni 1947, of zooveel eerder als door of namens het Nederlandsche Beheersinstituut bepaald zal worden en in ieder geval eerst, nadat de verbeurdverklaring is geëffectueerd en het fiat-executie is verleend, resp. bij herhaling geweigerd;

O. dat het Tribunaal het vermogen van beschuldigde verbeurd verklaard heeft, ondanks het feit dat de beheerder ter zitting verklaard heeft, dat dit vermogen negatief is;

O. dat een dergelijke verbeurdverklaring niet geëffectueerd zal kunnen worden, zoodat het noodzakelijk is dat het Tribunaal deze maatregel nogmaals bezie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd, doch enkel voorzoover betreft voornoemde maatregel;

Weigert het fiat-executie voor zoover betreft de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring.

No. 520.

HOOGE AUTORITEIT TE AMSTERDAM, 9 April 1947. (Mr. J. Verdam).

De rechtszekerheid brengt mede, dat ook op het gebied der Bijzondere Rechtspleging dubbele berechting in het algemeen vermeden worde en hiertoe slechts worde overgegaan, indien bijzondere omstandigheden zulks vorderen.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem 6e Kamer, van 25 October 1946, in de zaak tegen Albertus Johannes Philip van Aanholt, timmerman, wonende te Badhoevedorp;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij als Nederlander en op 20 Septem-

ber 1944 de 18-jarigen leeftijd bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

1. gedurende het tijdvak van 10 Mei 1940 tot 5 Mei 1945, althans tot September 1944 lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en van de Politieke Organisatie der NSB;

2. in deze beweging werkzaam is geweest door het vervullen van de functie van blokleder en van lid van de Raad van Toelating en Advies;

3. aangesloten geweest is bij de nationaal socialistische organisatie of instelling het N.A.F. en hierin werkzaam geweest is door het bekleeden van de functie van penningmeester;

4. lid is geweest van de W.A. zijnde een nationaal socialistische organisatie of instelling en hierbij werkzaam geweest is door het bekleeden van de rang van konstabel;

5. hulp of steun heeft verleend aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, althans blijkt heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid, door op of omstreeks 21 Augustus 1944 te of nabij Badhoevedorp gem. Haarlemmermeer aan den plaatselijken commandant van de Landwacht aldaar mede te deelen:

a. dat zekere te Badhoevedorp wonende Gerrit Schuitemaker in het bezit was van een lijst van alle namen der in Badhoevedorp wonende leden van de NSB;

b. dat bedoelde Gerrit Schuitemaker had gezegd dat de NSB-ers te Badhoevedorp er allemaal aan zouden gaan;

c. dat het tijd werd, dat Gerrit Schuitemaker voornoemd, werd gearresteerd;

6. voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen, doordat hij gebruik gemaakt heeft van de vrijstelling voor de leden der NSB van de voor overige Nederlanders geldende verplichting tot inlevering van radiotoestellen;

door al welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, althans desbewust afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, na punt 5c te hebben laten vervallen, de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Interneering, met advies aan de Regeering om den tijdsduur te beperken tot vijf jaren;

Ontzetting van het recht om te kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkieszingen;

Reveelt de opheffing van het beheer over het vermogen van den beschuldigde een maand, nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend;

O. dat ook het Tribunaal aldus oordeelde en in de uitspraak heeft gemotiveerd zijn bevoegdheid om na de door het Bijzonder Gerechtshof gegeven vrijspraak, opnieuw

het feit te berechten, bewezen te verklaren en te dier zake aan den beschuldigde bijzondere maatregelen op te leggen;

O. dat art. 68 lid 1 Sr. niet geldt ten aanzien van procedures voor het Tribunaal en het Tribunaalbesluit geen bepaling bevat welke dubbele berechting verbiedt;

O. dat derhalve de door het Bijzonder Gerechtshof gegeven vrijspraak op zichzelf voor het Tribunaal formeel geen beletsel vormde om het feit opnieuw te berechten;

O. dat echter de rechtszekerheid medebrengt dat ook op het gebied der bijzondere rechtspleging dubbele berechting in het algemeen vermeden worde en hiertoe slechts worde overgegaan, indien bijzondere omstandigheden zulks vorderen;

O. dat hieraan niet af doet dat anders dan het Besluit Buitengewoon Strafrecht, het Tribunaalbesluit niet spreekt van strafrecht doch van bijzondere maatregelen;

O. dat zulke bijzondere omstandigheden aanwezig kunnen zijn indien tusschen Bijzonder Gerechtshof en Tribunaal een zekere samenwerking bestaat in dier voege, dat hoewel ieder afzonderlijk het feit berechtende het eene college bij zijn beslissing rekening houdt met de te verwachten vervolging voor het andere college, terwijl het andere college bij zijn beslissing rekening houdt met de door het eerste college gegeven uitspraak;

O. dat ook een door het eene college gegeven vrijspraak op zichzelf niet belet vervolging voor het andere college, doch alsdan de eisch omtrent aanwezigheid van bijzondere omstandigheden wel sterk klemt;

O. dat alsdan zulke bijzondere omstandigheden wellicht aanwezig kunnen zijn, indien na de door het eene college gegeven vrijspraak nieuw bewijsmateriaal ontdekt wordt, hetwelk voor den beschuldigde zoo belastend is, dat de gegeven vrijspraak als reclatant onjuist zou moeten beschouwd worden, terwijl het feit te ernstig is om den beschuldigde vrij te laten gaan;

O. wat nu het onderhavige geval betreft, dat dit zich heeft toegedragen als volgt: de zaak is eerst gebracht voor het Bijzonder Gerechtshof, hetwelk 12 April 1946 het feit niet bewezen verklaarde: den 15e Mei 1946 werd door den Procureur-Fiscaal bij gemeld Hof het fiat verleend voor behandeling bij het Tribunaal, welk college, zulks blijkbaar op grond van hetzelfde bewijsmateriaal dat aan het Bijzonder Gerechtshof ten dienste had gestaan en zonder dat zich eenige nieuwe omstandigheid voerde, het feit bewezen achtte en bijzondere maatregelen oplegde;

O. dat dus ten aanzien van dit geval de eenige bijzonderheid deze is, dat het Tribunaal het bewijsmateriaal anders waardeert dan het Bijzonder Gerechtshof gedaan heeft, doch zulk een verschil op zichzelf niet voldoende grond voor dubbele berechting biedt en hier de rechtszekerheid moet prevaleren;

O. dat derhalve voor wat punt 5 der be-

schuldiging betreft de oplegging van bijzondere maatregelen niet gewettigd is;

O. dat het derhalve beter ware geweest indien dit punt niet in de telastelegging was opgenomen, althans de telastelgging voor wat dit punt betreft had moeten zijn vervallen verklaard, hetzij omdat het punt niet bewezen was, hetzij op grond van art. 63 lid 3 van het Tribunaalbesluit;

O. dat, bij vervallenverklaring van punt 5, een interneering van 5 jaar te zwaar geacht moet worden in verhouding tot de ernst van de alsdan overblijvende gedragingen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 521.

HOOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 18 April 1947. (Mr. A. J. Vliegenthart).

Fiat-executie geweigerd op grond dat de uitspraak mede werd gewezen door een lid, dat niet het geheele onderzoek medemaakte.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg 1e Kamer, d.d. 30 November 1945 in de zaak tegen Dingenis Anthonie Braam, visscher, wonende te 's-Gravenpolder (thans kamp Rilland-Bath);

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 30 Augustus 1945 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. in of omstreeks de maand Mei 1944 hulp heeft verleend aan den vijand, doordat hij als toen aan de Deutsche Politie, althans aan Duitschers, de namen heeft opgegeven, althans heeft doen opgeven, van zekeren Gelok en Minnaard, als zouden deze te 's-Gravenpolder op of omstreeks 7 Mei 1944 in het openbaar een papier hebben aangeplakt, vermeldende de namen van vrouwen, die omgang hadden met Duitschers, tengevolge waarvan die Gelok en Minnaard door de Duitschers zijn gearresteerd en bij hen door de Deutsche Politie, althans door Duitschers, huiszoekingen zijn verricht;

b. als lid was aangesloten bij den Nederlandschen Landstand, zijnde een aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante, althans nationaal socialistische organisatie of instelling, met dien Landstand geregeld corresponderende en brieven aan dien Landstand ondertee-

kende met „Hou Zee”, waardoor hij blijk heeft gegeven van Nationaal socialistische gezindheid;

c. getracht heeft voordeel te trekken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen, dan wel uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, doordat hij geprobeerd heeft met de hulp van dien Landstand netwerk, laarzen en fietsbanden te krijgen,

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal het te laste gelegde bewezen heeft verklaard en hem bij bovengenoemde uitspraak heeft opgelegd de maatregelen van:

1. interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, dat een tijdsduur van zes jaren in acht genomen dient te worden, met bevel tot inbewaringhouding;

2. ontzetting van het recht om openbare ambten en bedieningen te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat hoewel dezen beschuldigde zonder twijfel zware maatregelen behoren te worden opgelegd, de thans opgelegde maatregelen voornamelijk aanmerkelijk te zwaar schijnen, mede gezien de maatstaf die op het oogmerk in het algemeen pleegt te worden aangelegd ten aanzien van bovengenoemde gedragingen;

O. bovendien, dat beschuldigde heeft te recht gestaan op de openbare zittingen van 5 October 1945 en 16 November 1945;

O. dat het Tribunaal op de zitting van 5 October 1945 was samengesteld uit de heeren Mr. Vlaming als Voorzitter en Meliefste en van 't Westeinde als leden;

O. dat de Voorzitter op 5 October 1945 het onderzoek heeft geschorst en dat dit op 16 November 1945 is hervat in den stand waarin het zich op het tijdstip der schorsing bevond;

O. dat op de zitting van 16 November 1945 het Tribunaal was samengesteld uit de heeren Mr. Vlaming als Voorzitter en van Popering en van 't Westeinde als leden; welke laatste drie heeren ook de uitspraak hebben gegeven;

O. dat de uitspraak dus mede is geweest door een lid, namelijk de heer van Popering, dat niet het geheele onderzoek heeft medegemaakt;

O. dat derhalve niet voldaan is aan de vereisten van een deugdelijk onderzoek;

O. dat bij eene nieuwe behandeling tevens zal kunnen worden overwogen of het wel gewenscht is ontzetting van het recht om openbare bedieningen te bekleeden uit te spreken;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 522.

HOOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 1 April 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Bij uitspraak van 6 December 1945 adviseerde het Tribunaal onder meer tot eene interneering voor den tijdsduur van negen jaren met aftrek van voor-interneering, terwijl het Bijzonder Gerechtshof op grond van nagenoeg dezelfde misdragingen van beschuldigde dezen bij sententie van 9 December 1946 veroordeelde tot eene gevangenisstraf voor den tijd van een jaar en zes maanden met aftrek der voorloopige hechtenis. Fiat-executie geweigerd ten aanzien van de maatregelen van interneering en ontzetting van de beide kiesrechten.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Maastricht, te Kamer, 6 December 1945, tegen August Willem Reinders, loonslager, wonende te Maastricht;

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde bewezen heeft verklaard een aantal misdragingen tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, in het kort hierop neerkomend, dat hij lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging, daarbij functies heeft bekleed, de gelofte van trouw aan Mussert aflegde, openlijk het N.S.B.-insigne droeg, heeft bijgedragen aan het huizen- en propagandafonds en voor het kringhuis der N.S.B. Volk en Vaderland heeft rondgebracht bij leden der Nationaal-Socialistische Beweging, Volk en Vaderland regelmatig heeft ontvangen, bijeenkomsten der Nationaal-Socialistische Beweging heeft bijgewoond, er zich niet tegen heeft verzet, dat zijn minderjarige stiefdochter lid van den Nationalen Jeugdstorm werd, de Deutsche Schule bezocht en er werkzaam was op het kringhuis der N.S.B., er zich niet tegen heeft verzet, dat zijn echtgenoot lid werd van de Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie, meerdere malen Deutsche militairen vriendschappelijk aan huis heeft ontvangen, een Duitscher in pensioen heeft gehad en lid is geweest van den Wachdienst Niedersachsen en als Wachman van dezen dienst gewapend bewakingsdiensten heeft verricht bij het Deutsche Leger;

O. dat het Tribunaal, na te hebben overwogen, dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche Volk en dat hij zich in bewaring bevindt sedert omstreeks 22 Mei 1945, hem heeft opgelegd de volgende maatregelen:

1. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. Verbeurdverklaring van zijn inboedel

voor zoover deze door- of vanwege de overheid is in bezit-genomen of in beslag genomen;

3. Interneering ten aanzien waarvan het Tribunaal in overweging geeft deze te beperken tot negen jaar.

O., dat het Bijzonder Gerechtshof te 's-Hertogenbosch, Derde Kamer, Roermond, bij sententie van 9 December 1946 ten laste van dezen zelfden beschuldigde bewezen heeft verklaard, dat hij in 1944 in Nederland opzettelijk toen Nederland met Duitschland in oorlog was, terwijl hij was toegetreden tot den Wachdienst Niedersachsens, ten voordeele van den vijand bewakingsdiensten heeft verricht, het be-wezenverklaarde heeft gequalificeerd als „opzettelijk in tijd van oorlog den vijand hulp verlenen” en hem deswege heeft veroordeeld tot een gevangenisstraf voor den tijd van een jaar en zes maanden, met bepaling, dat de tijd door den veroordeelde vóór de tenuitvoerlegging dezer sententie sedert 9 Mei 1945 in voorloopige hechtenis doorgebracht bij de uitvoering der hem opgelegde straf geheel in mindering zal worden gebracht;

O., dat het Bijzonder Gerechtshof in zijn genoemde sententie nog heeft overwogen: „O. voor wat de straf betreft, dat het Hof na te noemen straf juist voorkomt en daarbij eenerzijds rekening houdt met den ernst van het door verdachte gepleegde misdrijf, zijn lidmaatschap van de N.S.B. en zijne daarmede verband houdende gedragingen, zooals deze ter terechtzitting gebleken zijn en als zoodanig aan de beoordeeling van het Tribunaal zouden zijn onderworpen, doch anderzijds ook in aanmerking neemt het feit, dat verdachte, zooals ter terechtzitting gebleken is, tot zijn misstap is gekomen om zijn zeer laag inkomen daardoor te verhoogen en zijn zeer omvangrijke lichaam te kunnen onderhouden; dat voorts ter zitting aannemelijk is gemaakt, dat verdachte over weinig verstandelijk inzicht beschikt en als een goedig man, die als men hem vroeg bereid was illegaal werk te steunen, bekend staat;”

O., dat, nu het Bijzonder Gerechtshof derhalve nagenoeg dezelfde misdragingen van beschuldigde als door het Tribunaal in aanmerking zijn genomen, tot grondslag van zijn uitspraak heeft gemaakt er geen voldoende gronden voor handhaving van de door het Tribunaal opgelegde interneering aanwezig schijnen te zijn;

O., voorts, dat door het Bijzonder Gerechtshof nog is overwogen, dat beschuldigde vrijwillig in dienst is gebleven van den Wachdienst Niedersachsens nadat deze een onderdeel van de Deutsche Weermacht was geworden;

O. dat beschuldigde door zonder Koninklijk verlof, immers ten tijde, dat Nederland met Duitschland in oorlog was, zich te begeven in Duitschen, alzoo vreemden, krijgsdienst, den staat van Nederlander heeft verloren en ontzetting uit de kies-rechten derhalve geen zin heeft;

Weigert het fiat-executie ten aanzien van de maatregelen van ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen en interneering.

No. 523.

HOOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 8 April 1947. (Mr. A. J. Vliegenthart).

Terzake van voordeeltrekking uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand bedoeld in art. 1 lid 1 alinea 4 Tribunaalbesluit kunnen slechts maatregelen worden opgelegd als het voordeel werd getrokken uit den in het Rijk in Europa (Nederland) door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 1e Kamer, d.d. 18 December 1946 in de zaak tegen Jan Viergever, vischhandelaar, wonende te Bassevelde (B.) (thans militair Hospitaal Middelburg);

dat is te laste gelegd en bij die uitspraak is bewezen verklaard o. m., dat hij Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, doordat hij extra levensmiddelenbonnen heeft ontvangen, omdat zijn stiefzoon in dienst was bij de S.S.;

O. dat het Tribunaal het bewijs van deze gedraging van beschuldigde kennelijk meer in het bijzonder heeft geput uit de bekentenis van beschuldigde ten deze en uit een rapport van M. R. Adams, Eerst-aanwezende Inspecteur bij de Veiligheid van den Staat, Officier van Gerechtighe Politie, medehelper van den heer Aditeur-Generaal, blijkens een op dat stuk gestelde aantekening overgemaakt aan den heer Krijgsauditeur te Gent;

O. dat evengemeld stuk inhoudt de verklaring van Adams voornoemd, dat hij in een „repertoire” van het „Vlaamsch Voorzorgscomité voor Waffens SS” en „Legioen” Vlaanderen, Gewest Oost-Vlaanderen, steunpunt Gent, vermeldend de gezinnen waarvan minstens één lid, gedurende de vijandelijke bezetting deel uitmaakte van een militaire vijandelijke organisatie en die daardoor voordeelen genoten op het gebied van ravitaillering en kleding o.m. heeft aangetroffen: Jan Viergever, Eendrachtstraat 2, gemeente Bassevelde;

O. dat door dit rapport aannemelijk wordt gemaakt, dat beschuldigde, die volgens de uitspraak van het Tribunaal op het oogenblik, dat deze werd gewezen Eendrachtstraat 2 te Bassevelde woonde,

inderdaad tijdens de vijandelijke bezetting van het (Nederlandsche) Rijk in Europa voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting van België aldaar geschapen feitelijkten toestand;

O. dat blijkens de stukken van het dossier beschuldigde na de bevrijding van België ook aldaar in arrest is genomen en vervolgens naar Nederland is getransporteerd;

O. dat aan de bekentenis van beschuldigde ten aanzien van het thans besproken punt der telastelegging dan ook geen verdere waarde kan worden toegekend dan dat hij voordeel heeft getrokken uit den als voormeld in België geschapen feitelijkten toestand;

O. dat het Tribunaalbesluit, in art. 1 bepalend, dat aan Nederlanders, die tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa voordeel hebben getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijkten toestand, maatregelen kunnen worden opgelegd daardoor slechts de mogelijkheid heeft geopend om dit te doen ten aanzien van personen, die dat voordeel hebben getrokken uit den in het Rijk in Europa (Nederland) geschapen feitelijkten toestand;

O. dat het Tribunaal, bij de telastelegging de redactie van gemeld art. 1 volgend, dan ook geacht moet worden niet anders te laste gelegd te hebben dan dat beschuldigde voordeel heeft getrokken uit den in Nederland geschapen feitelijkten toestand;

O. dat dit bewijs, zooals uit het vooroverwogene volgt echter niet geleverd is al heeft de beschuldigde dit punt der te lastelegging — kennelijk in dwaling — gaaf erkend;

O. dat het Tribunaal derhalve dit punt der te laste legging ten onrechte heeft bewezen verklaard en ten onrechte mede deswege aan den beschuldigde maatregelen heeft opgelegd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 524.

HOOGE AUTORITEIT TE AMSTERDAM,
23 April 1947. (Mr. Verdam).

Ontzetting van het recht van het bekleeden van eenige functie in het verenigingsleven. Fiat-executie op dezen maatregel geweigerd, aangezien de controle op het naleven daarvan in de praktijk uitermate bezwaarlijk uitvoerbaar is en niet met nauwkeurigheid is aan te geven wat daaronder is te verstaan. Het Tribunaal is onbevoegd voorschriften te geven ten aanzien van de executie van de verbeurdverklaring.

(K. B. van 23 December 1944, S. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal

Amsterdam Se Kamer, zitting houdende te Hilversum, d.d. 18 Februari 1947, in de zaak tegen Johannes Christophorus van der Noort, vertegenwoordiger, wonende te Hilversum;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van inwerkingtreden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden van December 1940 tot October 1941 en het NSB-insigne heeft gedragen;

2. door de daad van instemming blijk heeft gegeven met het streven van de NSB door een vertegenwoordiger van de Unox bij de politie aan te brengen en wegens het dragen van een Unie-speldje, tengevolge waarvan deze drie weken heeft vastgezetten;

3. openlijk blijk heeft gegeven van ingenomenheid met den vijand door zich aan te sluiten bij de Germaanse SS, de uniform hiervan in het openbaar te dragen, als plakker voor de Duitse V-actie op te treden;

4. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door in 1941 vrijwillig naar Duitsland te gaan en daar eerst te werken in de fabriek van de firma van Houten te Crefeld en later als musicus te Berlijn.

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal, de telastelegging bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering met advies aan de regering de tijdsduur daarvan te beperken tot twee jaar en drie maanden met aftrek van den tijd door hem in voorinternering doorgebracht en met inbegrip van die tijd, te weten vanaf 4 Juli 1945, zodat hij op 4 October 1947 uit de detentie kan worden ontslagen;

2. Verbeurdverklaring van zijn vermogen beperkt tot tienduizend gulden, te betalen f 5000 aanstonds en f 5000 nadat de uitbetaling van zijn aandeel in de nalatenschap van zijn vader heeft plaatsgehad.

3. Ontzetting uit het recht van het bekleeden van enige functie in het verenigingsleven.

4. Ontzetting uit het recht tot kiezen en de verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

Bepaalt, dat het beheer over het vermogen een eind zal nemen binnen drie maanden nadat de verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd en hij uit de internering is ontslagen.

O. dat dus o. m. de maatregel is opgelegd van ontzetting uit het recht van het bekleeden van enige functie in het verenigingsleven;

O. dat de controle op het naleven van deze maatregel in de praktijk uitermate bezwaarlijk uitvoerbaar is, nog daargela-

ten de vraag of de omschrijving van dien aard kan worden geacht, dat met enige nauwkeurigheid is aan te geven wat al of niet daaronder verstaan moet worden;

O. dat voorts de verbeurdverklaring is opgelegd van een bedrag van f 10,000 in deze voege, dat de ene helft daarvan aanstonds moet worden betaald, de andere helft eerst nadat de uitkering aan beschuldigde van diens aandeel in de nalatenschap van zijn vader heeft plaats gehad:

O. dat het Tribunaal door aldus voorschriften te geven ten aanzien van de executie van de verbeurdverklaring zijn bevoegdheid overschrijft;

O. dat met het oog op bovenstaande de uitspraak ten aanzien van deze maatregelen niet in stand kan blijven;

O. dat wij ons voor het overige met de uitspraak kunnen verenigen;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat executie ten aanzien van vorenbedoelde maatregelen te weigeren;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak, doch alleen voor zover de maatregelen aangaat van: ontzetting uit het recht van het bekleden van enige functie in het verenigingsleven, en van verbeurdverklaring.

No. 525.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
23 April 1947. (Mr. Verdam).

De interneering vangt niet aan op den dag der uitspraak, maar op den waarop het fiat-executie wordt verleend.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam te Kamer, van 10 Februari 1947 in de zaak tegen Willem Betlem, typograaf, wonende te Amsterdam;

Gelet op het door den beschuldigde ingediende bezwaarschrift;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd dat hij, op 10 Mei 1940 in het bezit van de Nederlandsche nationaliteit, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als sympathiseerend lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en de propaganda van die beweging heeft bevorderd door eenige malen mee te loopen in propaganda-marschen, die zij organiseerde in de tuindorpen Nieuwendam en Buiksloot te Amsterdam;

2. hulp heeft verleend aan den vijand door dienst te doen bij het Nationaal Socialistische Krafftahrkorps, door welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard en den beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Interneering, waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot een jaar vanaf heden, zoodat de interneering behoort te eindigen op den 10den Februari 1948;

Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt voorzoo veel noodig dat het bekeer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen drie maanden nadat de interneering is beëindigd;

O. dat het advies omtrent den duur der interneering onjuist is geformuleerd, daar het Tribunaal door het bepalen van 10 Februari 1948 als einddatum der interneering, daarmede kennelijk is uitgegaan van de gedachte als zou de interneering aanvangen op den dag der uitspraak, terwijl zulks onjuist is, daar ze aanvangt op den dag waarop het fiat-executie wordt verleend;

O. dat het voorts niet gewenscht is bij dat advies geen rekening te houden met den tijd vóór den dag der uitspraak in vóór-interneering doorgebracht is;

O. dat in aanmerking genomen de jeugdigen leeftijd zijn moeilijke gezinsomstandigheden en de langen tijd die de beschuldigde reeds in gevangenschap en detentie heeft doorgebracht, een interneering van nog een jaar te zwaar wordt geacht;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen zijn waarom deze uitspraak niet behoort in stand te blijven;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 526.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
24 April 1947. (Mr. van Berckel).

Het in April 1945 uit Engeland naar Nederland schrijven van een brief, door welks inhoud beschuldigde openlijk heeft doen blijken van zijn ingenomenheid met den vijand. Beteekenis van „openlijk doen blijken”. Territoriale werking van het Tribunaalbesluit? Het Tribunaalbesluit is mede toepasselijk op een ieder, die zich buiten het Rijk in Europa, en in elk geval binnen de sfeer van dat Rijk, waarvoor het besluit geacht kan worden te zijn gegeven, aan een in het besluit omschreven gedraging zich schuldig maakt. Had het Tribunaal het blijf geven van ingenomenheid met den vijand niet telaste mogen brengen, daar de brief waarin die uiting was opgenomen aan censuur onderworpen is geworden?

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea's 1 en 3.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal

voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 4e Kamer, van 28 Januari 1947 in de zaak tegen Johannes Arnoldus Vellekoop, wonende te Alphen aan den Rijn;

O. dat, voorzoover bewezen verklaard, aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd: het in een door hem op 8 April 1945 geschreven en van het gevangenkamp X op het eiland Man in Engeland uit aan de familie P. Vellekoop te Alphen aan den Rijn verzonden brief zich o. m. aldus geuit te hebben: „Maar mijn geest blijft goddank frisch, omdat ik geloof heb in de goede afloop van den oorlog. Volgens mij is hier sprake van een strijd tusschen 't goede en 't kwade en zou 't goede dan niet zegevieren? Moge de Almachtige Duitschland de overwinning schenken op 't communisme en moge Hij de oogen der Anglo-Amerikanen openen, opdat zij 't gevaar mogen zien van dit beestachtige bolsjewisme”;

O. dat het Tribunaal de hem telaste gelegde gedraging terecht bewezen heeft verklaard;

O. dat het Tribunaal de bewezenverklarde gedraging heeft gequalificeerd als: het als Nederlander, die op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren bereikt heeft, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa: openlijk hebben doen blijken van ingenomenheid met den vijand en als zijn oordeel heeft uitgesproken, dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal daarbij terecht tegenover het door den raadsman van beschuldigde ter zitting geuite betoog, dat het schrijven van den beschuldigde aan zijn familie dd. 8 April 1945 niet kan beschouwd worden als een openlijk doen blijken van ingenomenheid met den vijand, heeft gesteld, dat de raadsman daardoor het begrip „openlijk” vereenzelvigt met het begrip „openbaar”, doch men zeer goed in een gesloten brief openlijk kan doen blijken van zijn ingenomenheid met den vijand, zulks op grond van de Onzes inziens juiste overweging, dat van „openlijk doen blijken” sprake is, indien men door woord of geschrift, ook al geschiedt dit tegenover één of slechts enkele personen, in voor iedereen duidelijke bewoordingen van zijn meening of opvatting doet blijken;

O. dat de raadsman van beschuldigde in zijn bij Ons ingediend bezwaarschrift van 7 Maart 1947 het Tribunaal verwijt: 1°. dat het onder „openlijk” iedere constateerbaarheid verstaat en 2°. dat het, door aan een brief, geschreven door een zoon aan zijn vader — de meest besloten en confidentieele uiting, die men kan denken — het karakter van „openlijk”heid toe te dicht, de heiligste intimiteit, de gevoelsvrijheid tusschen ouders en kinderen, heeft geschonden;

O. ten aanzien van het eerste bezwaar, dat het Tribunaal onder het begrip „open-

lijk doen blijken” inderdaad niet ieder constateerbaar doen blijken verstaat, doch een zoodanig constateerbaar doen blijken, dat de daarbij tot uiting van een meening of opvatting gebezigde bewoordingen voor een ieder duidelijk zijn, waartegenover Onzes in ziens inderdaad de — door den raadsman ontkende — mogelijkheid staat van een „verholen” (dus on-openlijk) doen blijken;

O. ten aanzien van het tweede bezwaar, dat het Tribunaal door te beslissen, zooals het deed, geenszins het karakter van „openlijkheid” heeft toegedicht aan een al of niet confidentieelen brief als zoodanig, doch aan de wijze van meeningsuiting daarin;

O. dat de raadsman van beschuldigde in zijn bovenvermelde bezwaarschrift voorts als bezwaar heeft naar voren gebracht de territoriale werking van het Tribunaalbesluit in dien zin, dat aan het Tribunaal slechts zouden zijn onderworpen de gedragingen, op Nederlandsch en vijandelijk gebied gepleegd, zoodat de onderhavige gedraging, gepleegd in Engeland, niet aan het Tribunaal zou zijn onderworpen, terwijl hier evenmin de leer van het instrument zou kunnen gelden, aangezien de brief bij de censuur is vastgehouden, dus nooit hier te lande heeft „gewerkt”;

O. te dien aanzien, dat Wij vooreerst niet kunnen inzien, waarom — uitgaande van het territorialiteitsbeginsel, waarop de raadsman zich blijkbaar wenscht te beroepen — de werking van dit beginsel wordt uitgesloten voor gedragingen, gepleegd in vijandelijk gebied en slechts toegepast, wanneer de gedragingen zijn gepleegd in het bevriende buitenland;

O. voorts, dat, aangezien het Tribunaalbesluit de in art. 1 omschreven gedragingen, voorzoover zij als een desbewuste gedraging in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk kunnen worden aangemerkt of als een desbewust afbreuk doen aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers, ter berechting aan de Tribunaal opdraagt, en daarmede deze volksbelangen en het verzet stempelt tot bijzondere door den Staat beschermde belangen, naar ons oordeel aangenomen moet worden, dat het territorialiteitsbeginsel als zoodanig is uitgesloten en het Tribunaalbesluit — op gelijke basis als het beginsel van art. 4 Sr. — mede toepasselijk is te achten op ieder, die zich buiten het Rijk in Europa, en in elk geval binnen de sfeer van dat Rijk, waarvoor het Besluit geacht kan worden te zijn gegeven, aan een dergelijke gedraging schuldig maakt;

O. dat het alsdan onverschillig is, of de brief als instrument heeft gewerkt of niet;

O. dat de raadsman van beschuldigde tenslotte in zijn meergemeld bezwaarschrift — na gesteld te hebben, dat op het eiland Man die menschen waren samengebracht, wier politieke betrouwbaarheid men in twijfel trok — het in strijd met ieder rechtsgevoel oordeelt, wanneer men de aldus gedetineerden het recht zou ontzeg-

gen, tijdens die afzondering de geestesgesteldheid te hebben, waarvan zij beschuldigd werden en het weinig minder dan onzedelijk oordeelt, om — wanneer een aldus afgezonderde dan zijn gedachten aan den censor voorlegt ter eventuele overbrenging aan derden — den betrokkene ervoor ter verantwoording te roepen, zijnde de raadsman van oordeel, dat — met de erkenning van de geoorlooftheid van het heimelijk bezitten van ingenomenheid met den vijand, c.q. van nationaal-socialistische gezindheid — den betrokkene, waar de censor te beslissen had, het uiten (onder officieel toezicht) niet telaste mag worden gebracht;

O. te dien aanzien, dat de censor van een kamp niet ten behoeve van de kampbewoners van overheidswege is aangesteld om op te treden als censor morum, doch ten behoeve van de veiligheid van den Staat ter voorkoming o. m. dat uitingen, welke in strijd komen met de belangen van het Nederlandsche volk of afbreuk doen aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers, worden overgebracht aan de geadresseerden, hebbende de censor als zoodanig den plicht een aldus onder zijn oogen gebrachte uiting voor te leggen aan de bevoegde autoriteit, die deze kan doen strekken als bewijs van een gedraging als bedoeld in art. 1 van het Tribunaalbesluit; van ongeoorlooftheid is dan geen sprake, laat staan van een onzedelijke handeling;

O. van den anderen kant, dat het Tribunaal Onzes inziens niet heeft aangetoond, dat de onderhavige uiting met de bedoeling deze te doen overbrengen aan de volkomen aan de beginselen van de N.S.B. verknochte familie van den beschuldigde, hozeer ook te qualificeeren als een openlijk doen blijken van ingenomenheid met den vijand, wel kan worden aangemerkt als een desbewust handelen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. toch, dat het betwijfeld kan worden, of een zeer particuliere meningsuiting van een zoon, bestemd voor zijn naasten familiekring, waarin de N.S.B.-beginselen worden gehuldigd, zonder meer is aan te merken als een desbewust handelen als bedoeld in het Tribunaalbesluit, waarbij overigens van eenige verlegging van het zwaartepunt naar de beslissing van den censor omtrent verzending en dus overbrenging van de geïncrimineerde zinsneden in den brief, zooals de raadsman nog suggereert, geen sprake is, daar deze ambtelijke figuur, zowel voor wat betreft de ook hem gegeven ergernis alsook zijne reactie op den brief, staat buiten de gedraging van beschuldigde, welke immers van het schrijven en verzenden af voor de onderhavige berechting vatbaar is geworden;

O. dat — wat overigens hiervan zij — Wij vooralsnog van oordeel zijn, dat het onderzoek van het Tribunaal en zijn uitspraak niet voldoende gronden hebben vermogen aan te voeren voor de conclusie, dat de bewezen verklaarde gedraging met voorbijgaan van een beslissing conform

art. 63 lid 3 slot van het Tribunaalbesluit de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt, teminder nu het Tribunaal het kennelijk niet noodig heeft geoordeeld beschuldigde's gemoedstoestand in April 1945 te toetsen aan den zich onder de processtukken bevindenden brief van beschuldigde van Maart 1940 (stuk 9), waarin hij aan een vriend mededeeling doet van zijn werken in het geheim voor de „Beweging”;

O. dat Wij het derhalve noodig achten, dat het Tribunaal in een andere samenstelling nogmaals een oordeel velle;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 527.

HOOGHE AUTORITEIT TE ARNHEM,
29 April 1947. (Mr. Kronenberg).

Beschikking ten aanzien van de uitspraak gewezen in de zaak tegen Mr. Brandsma.

(Voor de uitspraak zelve zie: No. 323, 2e jaargang, pagina 90.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Zwolle, 11e Kamer, van 31 Mei 1946, in de zaak tegen: Assuerus Wilbertus Everhardus Brandsma, advocaat en procureur, wonende te Zwolle;

Gezien de bij Ons door en namens beschuldigde ingediende bezwaarschriften;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: (zie voor de beschuldiging de uitspraak);

O. dat aan beschuldigde te dier zake, voorzoover en zooals het telastegelegde bewezen is verklaard, zijn opgelegd de navolgende maatregelen: (zie de uitspraak).

O. dat beschuldigde daarin, na zijn bezwaren in het algemeen tegen de gegeven uitspraak te hebben samengevat, tegen de genomen beslissingen t.a.v. elk punt der beschuldiging het navolgende heeft aangevoerd (voorzoover hier van belang en in het kort weergegeven):

ad punt 1:

a. tijd, milieu en tijdgeest waarin het rapport ontstond, zijn buiten beschouwing gelaten; en werd destijds gerekend met een Duitsche overwinning en loyale samenwerking met den overwinnaar noodzakelijk geacht;

b. het Tribunaal heeft wel ingezien, dat slechts verbetering van de rechtspositie van de in Duitschland tewerkgestelde werkeloozen en niet het stimuleren van het werk zoeken door Nederlanders in Duitschland met het rapport beoogd werd en heeft dan ook den beschuldigde veroordeeld, niet terzake van het telastegelegde feit — waarvoor veroordeeling ook niet mogelijk was, omdat het rapport niet publiek was

— doch terzake van het feit, dat beschuldigde met dit rapport de Duitschers verschillende argumenten aan de hand deed om te gebruiken bij latere gedwongen tewerkstellingen;

O. dat het betoog sub b faalt, omdat het Tribunaal uit de verklaring van beschuldigde ter zitting en den aangehaalden inhoud van beschuldigdes rapport terecht het bewijs van de telastegelegde gedraging heeft geput, waaraan een eventueele onjuiste weerlegging van een verweer, gebaseerd op het ontbreken van het oogmerk, zooals in de uitspraak gerelateerd, geen afbreuk kon doen; dat echter beschuldigde bezwaar sub a de vraag doet rijzen, of wel is komen vast te staan, dat beschuldigde door de bewezen gedraging zich desbewust heeft gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

dat de uitspraak hierover geen nadere motiveering geeft, hoewel deze niet had mogen ontbreken, nu beschuldigdes verweer in wezen een met redenen omkleede ontkenning dier desbewustheid opleverde;

dat bij de beslissing daaromtrent niet uit het oog mag worden verloren, dat de wettelijke eisch van desbewustheid, zooals genoemd in art. 1 Trib.Besl., medebrengt, dat rekening gehouden moet worden met de Nederlandsche belangen, zooals die ten tijde der misdraging algemeen worden gezien;

ad punt 2:

Het Tribunaal zag over het hoofd, dat de liquidatie der Vrijmetselaarsloges in 1940 algemeen als een historisch feit werd gezien, dat beschuldigdes optreden als liquidateur niet uit onvaderlandsche motieven plaats vond — hijzelf achtte als Roomsche Katholiek de opheffing der loges een zegen voor het land — en dat hij bij de liquidatie zeer soepel is opgetreden en zooveel mogelijk heeft gesaboteerd, terwijl het accepteeren van honorarium voor zijn werkzaamheden slechts een sequel is van zijn optreden als liquidateur;

O. dat deze feiten en omstandigheden, hoezeer ook van belang voor de beslissing over de (zwaarte der) op te leggen maatregelen, niet wegneemt, dat beschuldigde welbewust tegen betaling zijn medewerking verleende aan maatregelen, welke door den vijand getroffen werden tegen de vrijheid van het Vereenigingsleven, waardoor de belangen van het Nederlandsche volk in hooge mate werden geschaad;

dat Wij beschuldigdes beroep op zijn — Roomsche Katholiek — standpunt ten opzichte van de Vrijmetselaarsloges maar zeer matig kunnen waardeeren, daar beschuldigde hierdoor den schijn op zich laadt, dat hij zijn persoonlijk, op godsdienstige motieven gegrond, inzicht heeft gesteld boven het Nederlandsche belang;

ad punten 3, 4 en 7;

Het Tribunaal heeft volkomen miskend beschuldigdes verweer, dat hij zich op de in deze punten omschreven wijze heeft gedragen, niet uit politieke overtuiging, noch uit persoonlijk voordeel, doch slechts om

introducție te hebben en vertrouwen te wekken bij den bezetter, teneinde goedvaderlandsche doeleinden te bereiken;

O. dat beschuldigde met dit verweer, waarbij hij eenige verklaringen tot bewijs van zijn beweringen overlegt, van welke vooral die van Dr. Wachters van belang lijkt, gemotiveerd heeft ontkend, dat hij, door zich aldus te gedragen, desbewust heeft gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, zoodat de uitspraak de feiten en omstandigheden had behooren te vermelden, waaruit het bewijs dier desbewustheid kan worden geput;

dat het Tribunaal nu wel ten aanzien van het verweer van beschuldigde heeft overwogen, dat hij, indien hij al goede gronden meende te hebben in het belang van derden, dan in zijn opportunisme de grenzen van het behoorlijke overschreed, doch deze overweging slechts een afkeuring van beschuldigdes beleid inhoudt en niet het bewijs van voormelde desbewustheid levert;

ad punt 5:

Het Tribunaal heeft ten onrechte beschuldigdes voorstelling van zaken, dat hij bij de overname van het Landbouwhuis is opgetreden alleen om moeilijkheden voor Ir. Keijser en zijn personeel te voorkomen, verworpen;

O. hieromtrent, dat het Tribunaal het bewijs van dit punt der telastelegging op de aangevoerde bewijsgronden heeft kunnen aannemen, doch bij een nieuwe behandeling dezer zaak onderzocht en beslist kan worden, of zulks terecht is geschied;

ad punt 8:

Aan de hand van de omstandigheden, waaronder de oproeping van gravers plaats had, kan worden vastgesteld, dat beschuldigde hier zeker niet (al dan niet desbewust) heeft gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, terwijl het bestaan van een „bevel”, als in dit deel der beschuldiging gesteld, wordt ontkend, nog daargelaten, dat betwijfeld mag worden, of een dergelijk bevel rechtsgeldigheid zou hebben. Bovendien erkent het Tribunaal zelf, dat beschuldigde zich in een noodtoestand bevond, al verwerpt het een beroep hierop op grond, dat beschuldigde zelve de oorzaak daarvan is geweest, doordat hij vrijwillig tevoren het ambt van wnd.-burgemeester had aanvaard;

O. dat het Tribunaal het bestaan van het overtreden bevel uitsluitend heeft aangenomen op den inhoud van het nummer van het voormalige illegale nieuwsbulletin „de Stem van Londen” van 16 Augustus 1944; dat echter naar Ons oordeel genoemd nieuwsbulletin, hetwelk geen enkel officieel karakter droeg, bezwaarlijk als voldoende bewijs voor het in de beschuldiging omschreven bevel kan dienen, zoodat reeds om deze reden de ten aanzien van dit punt genomen beslissing niet in stand kan blijven; dat bovendien beschuldigdes beroep op den door het Tribunaal erkenden noodtoestand door Hetzelve op ondeugdelijke gronden is verworpen, nu niet blijkt, dat

de vrijwillige daad, tengevolge waarvan beschuldigde in dien noodtoestand geraakte, zelve als een politieke misdrijving was aan te merken, welke een dwangpositie als waarin beschuldigde kwam te verkeerren, voorzienbaar maakte;

O. dat blijkens het bovenstaande gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie op de geheele uitspraak behoort te worden geweigerd;

O. dat dientengevolge beschuldigdes bezwaren tegen de opgelegde maatregelen buiten bespreking kunnen blijven, waarbij Wij echter een uitzondering willen maken voor den maatregel, waarbij beschuldigde wordt ontzet uit het recht tot het uitoefenen van de beroepen van advocaat en procureur en de naar aanleiding daarvan door beschuldigde gemaakte opmerkingen;

O. dat beschuldigde zich op het standpunt schijnt te stellen, dat het Tribunaal de bevoegdheid miste tot het opleggen van genoemden maatregel, nu bij Reglement van Openbaar Bestuur no. III, van Orde en Discipline voor de Advocaten en Procureurs een speciaal college, te weten de Raad van Toezicht en Discipline, belast is met de zorg voor de eer van den stand der advocaten en procureurs, het toezicht op hun handelingen en de disciplinaire bestraffing van inbreuken en misslagen;

O. dat Wij dit standpunt niet kunnen deelen; dat immers geen wettelijk voorschrift bestaat, waardoor de bevoegdheid der Tribunalen om de in het Tribunaalbesluit genoemde bijzondere maatregelen op te leggen, ten aanzien van advocaten en procureurs wordt bekort; dat voor een dergelijke beperking dier bevoegdheid ook geen reden bestaat, omdat de belangen, die door het Tribunaalbesluit worden beschermd, andere zijn dan die, welke behartiging in handen van den Raad van Toezicht en Discipline zijn gelegd, tengevolge waarvan ook de maatregelen, welke genoemde Raad kan opleggen wegens vergrijpen van advocaten en procureurs als zoodanig, beperkter zijn, dan die, welke het Tribunaal kan opleggen; dat hieruit volgt, dat ook een dubbele berechting (door Tribunaal en Raad van Toezicht) van een door een advocaat en procureur begane politieke misdrijving niet principieel als ongewenscht of doelmatig mag worden gequalificeerd, zoodat ook niet juist kan worden geacht beschuldigdes opvatting, dat het Tribunaal de uitspraak van het Gerechtshof te Arnhem (in hooger beroep beslissende krachtens art. 32 van Reglement no. III) niet had mogen „verbeteren”, waarbij nog komt, dat het Gerechtshof, een schorsing willende opleggen, den duur van een jaar niet kon overschrijden en niet blijkt, dat het Hof het aan zijn oordeel onderworpen vergrijp van beschuldigde met een jaar schorsing voldoende gestraft achtte;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak .

No. 528.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (9e Kamer), 25 April 1947. (Mr. Bordewijk, Penning en Toppen).

Lidmaatschap Zeevaartfront.

(Tribunaalbesluit art. 4, eerste lid, al. 3.)

Tribunaal Rotterdam tegen Isaak Zilver-schoon, binnenloods, wonende te Hoek van Holland, bijgestaan door zijn raadsman Mr. K. Zielemans, advocaat te Rotterdam, en Mr. A. F. A. v. Velzen, advocaat te Schiedam.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, ten tijde van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren hebbende bereikt, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. lid is geweest van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden vanaf omstreeks Mei 1941;

2. a. lid is geweest van de Nederlandsch-Duitsch Kultuurgemeenschap vanaf ongeveer Augustus 1941, b. gedurende ongeveer een jaar lid is geweest van het Zeevaartfonds vanaf de oprichting hiervan, c. vanaf omstreeks Mei 1943 begunstiger is geweest van den Nationalen Jeugd-storm, d. lid is geweest van den Nederlandschen Volksdienst en hiervan vanaf 1942 penningmeester is geweest, zijnde deze organisaties nationaalsocialistische organisaties;

3. den vijand hulp en steun heeft verleend, althans getracht heeft te verlenen, althans openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand a. door in of omstreeks October 1943 aan een Duitsch officier mede te deelen, dat de loods A. Kruiniger geruchten verspreid had omtrent het tot zinken brengen van een schip, dat kort daarvoor den Nieuwen Waterweg uitgevaren was, tengevolge waarvan A. Kruiniger voornoemd den toegang tot het havengebied van Hoek van Holland door den vijand ontzegd werd en hij overgeplaatst werd naar IJmuiden, b. door in of omstreeks October 1943 den vijand medewerking te verlenen bij het arresteren van de loodsen A. de Ronde, J. M. M. Weltevrede, D. de Ruiter en R. Koudenburg, c. door in of omstreeks October 1943 den vijand medewerking te verlenen aan het arresteren van de echtgenooten en het dochttertje van den ondergedoken loods Th. W. Feyen, d. door op of omstreeks Paschen 1944 den loodsen W. Smith en J. van Vliet te Hoek van Holland te gelasten ten behoeve van den vijand staalraad te splitsen, behoorende dit werk niet tot hun normale werkzaamheden, e. door in of omstreeks Augustus 1943 den Duitschen „Hafenkommandant” te Hoek van Holland en den Directeur van het Loodswezen te Rotterdam ervan in kennis te stellen, dat, doende op de loodsen Blok en Feyen, „die lui bedenkelijk gevaarlijk zijn, die met Si-

cilië en Orel op en neer gaan", deze loodsen hierdoor aan vervolging blootstellend, f. door aan den Directeur van het Loodswezen te Rotterdam inlichtingen te verstrekken omtrent anti-Duitsche gezindheid van verschillende onder hem, beschuldigde. geplaatste loodsen en maatregelen voor te stellen om 'den dienst zonder stoornis van de zijde der loodsen te doen verlopen, zoo onder meer om de familie der loodsen naar Drente of anderszins te doen overbrengen en de loodsen te verplichten zich, buiten hun diensttijden, steeds te Hoek van Holland te bevinden, g. door herhaaldelijk zijn bevelen aan de onder hem staande loodsen kracht bij te zetten, door te dreigen met maatregelen van Duitse zijde, h. door in of omstreeks den zomer van het jaar 1943 aan het arbeidsbureau de namen en adressen op te geven van een aantal ontslagen loodsen, zoo onder meer van J. J. C. van Namen te Maassluis, tengevolge waarvan verschillende loodsen naar Duitschland gezonden zijn;

4. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand door veelvuldig omgang te hebben met Duitse militairen, zeeofficieren en functionarissen van de Sicherheitspolizei;

5. met woord en daad van instemming met het streven van de NSB heeft blijik gegeven, althans openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand a. door in of omstreeks den zomer van het jaar 1943 in het wachtlokaal van den loodsdiensdienst te Hoek van Holland een lijst neer te leggen, waarop de onder hem staande loodsen moesten verklaren vóór of tegen de NSB te zijn en, toen hem bleek, dat de loodsen hierop niet wenschten te teekenen, verschillende loodsen uit te maken voor „Oranjebolsjewisten" en „saboteurs", b. in het wachtlokaal voormeld propaganda geschriften van de NSB op te hangen, althans goed te keuren dat voormelde geschriften opgehangen werden, en voor het loodsgebouw een houten bord te plaatsen, althans te doen plaatsen, waarop geschilderd de woorden: „Hier heerscht de Engelsche ziekte";

6. getracht heeft voordeel te trekken uit door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand door Pieter Kleywegt, aannemer te Hoek van Holland, te dreigen met de Gestapo, indien Kleywegt voornoemd, hem, beschuldigde, niet onmiddellijk zou helpen met een reparatie aan zijn woning;

7. voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen door gebruik te maken van de voor leden van de NSB geldende vrijstelling van de verplichting tot inlevering van radiotoestellen;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat de beschuldiging ter zitting als volgt is gewijzigd: het woord „Zeevaartfonds" vermeld onder 2b, in: „Zeevaart-

front". Het jaartal 1943, vermeld onder 3b en 3c, in: 1944;

Post alia:

O. dat het proces-verbaal d.d. 3 December 1945, opgemaakt door Pieter Boon, onbezoldigd Rijksveldwachter, werkzaam bij de POD Vlaardingen Westland, zakelijk inhoudt: de verklaring van beschuldigde, dat hij vanaf Mei 1941 lid is geweest van de NSB, vanaf Augustus 1941 van de Nederlandsch-Duitsche Kultuurgemeenschap, vanaf de oprichting daarvan van het Zeevaartfront, begunstiger van den Nationalen Jeugdstorm, lid van den Nederlandschen Volksdienst en hiervoor als penningmeester is werkzaam geweest, dat hij Duitse relaties had, o.m. den Hafenkommendant te Rotterdam en Oberleutnant Johansen, die hij reeds van vroeger kende, dat hij zijn radiotoestel heeft mogen behouden, dat hij in Augustus 1942 waarnemend loodscommissaris te Hoek van Holland geworden is en voor dien tijd binnenloods te Rotterdam geweest was, dat hij in October 1943 aan den Oberleutnant Johansen heeft medegedeeld dat de loods Kruiniger een gerucht verspreid had omtrent het tot zinken brengen van Duitse schepen, als gevolg waarvan de Hafenkommendant te Hoek van Holland besloot dat Kruiniger niet langer als loods aldaar gehandhaafd kon blijven, dat hij zich verzet heeft tegen een overplaatsing van Kruiniger naar Maassluis, omdat dit feitelijk weinig verandering in de toestand bracht, dat hij zich heeft verzet tegen het handhaven van Kruiniger te Hoek van Holland nadat de Hafenkommendant van gedachten veranderd was, dat hij in Juli 1943 wel aan een aantal loodsen heeft gezegd dat zij op wachtgeld gesteld zouden worden, maar dat hij de namen dezer loodsen niet heeft doorgegeven aan het Arbeidsbureau, dat hij in opdracht van den Duitschen Hafenkommendant mede geweest is om de loodsen Weltevrede, Koudenburg, de Ruiter en de Ronde op te halen, welke loodsen zich ziek gemeld hadden, terwijl hij eveneens tegenwoordig is geweest bij de arrestatie van de vrouw en het dochtertje van den loods Feyen, dat hij eenige dagen later den Duitschen arrestant heeft gevraagd om de vrouw en het dochtertje van Feyen vrij te laten, dat deze arrestatie vermoedelijk door den Duitscher Dichter is geschied zonder dat deze daartoe opdracht gehad heeft, maar dat in ieder geval het initiatief niet van hem is uitgegaan, dat het mogelijk is dat hij den aannemer Kleywegt, om dezen te dwingen, zijn, beschuldigde's schoorsteen te repareren, heeft toegevoegd dat hij, beschuldigde, „agent van de Gestapo was en dat er door zijn toedoen reeds een paar in een concentratiekamp zaten", dat hij in zekeren zin vertrouwensman was van de Duitse Marine, dat hij in den zomer van het jaar 1943 in het wachtlokaal van den loodsdiensdienst te Hoek van Holland een lijst heeft neergelegd waarop de loodsen moesten teekenen of zij voor of tegen de NSB waren en dat hij den loods van

Vliet uitgemaakt heeft voor Oranjeboelsje-wist en saboteur, maar dat hij niet een bord, waarop geschreven stond: „Hier heerscht de Engelsche ziekte”, voor het wachtklokaal geplaatst heeft, maar de loods van Straaten, dat hij geen propagandageschriften voor de NSB in het wachtklokaal heeft opgehangen, maar de loods van Straaten, maar dat hij dezen dit niet verboden heeft, dat hij met Paschen 1944 den loodsen Smith en van Vliet opdracht gegeven heeft ten behoeve en in opdracht van den vijand staaldraad te splitsen, dat hij den Directeur van het Loodswezen te Rotterdam heeft voorgesteld om de gezinnen van de loodsen uit Hoek van Holland te verwijderen en eventueel in een kamp te Drente te doen onderbrengen, opdat de loodsen steeds tijdig op hun werk aanwezig zouden kunnen zijn, dat hij dezen Directeur wel eens mededeelingen gedaan heeft omtrent de politieke betrouwbaarheid van verschillende loodsen, dat hij den Hafenkommendant ervan in kennis had gesteld dat de loodsen Blok en Feyen bedenklijk gevaarlijk waren;

Post alia:

O. wat betreft de tegen beschuldigde te nemen maatregelen, dat hij zich aan een groot aantal misdragingen heeft schuldig gemaakt, waaronder er zijn van zeer ernstigen aard die voor betrokkenen levensgevaar hebben medegebracht, met name voor wat aangaat de loodsen Kruiniger, Blok en Feyen, wier den bezetter ongevaligen uitingen door beschuldigde aan de Deutsche overheid zijn overgebriefd;

dat daarnaast het Tribunaal den beschuldigde hoogst euvel duidt, dat beschuldigde de eigenaardige Deutsche tactiek heeft toegepast, althans willen toepassen, van de weerbarstige elementen in de onder zijn bevel staande loodsen tot gedweeheid te dwingen door hen te treffen in hun naastbestaanden, gelijk in de gevallen sub c en f der telastelegging omschreven; dat de vrouw van den loods Feyen niet, zooals ter zitting door beschuldigde beweerd, dadelijk weer is vrijgelaten, doch blijkens haar verhoor na heropend vooronderzoek ruim 3 dagen in arrest is gehouden;

O. dat aan het Tribunaal gebleken is dat beschuldigde despotisch en terroristisch optrad tegen en algemeen gehaat werd door de onder hem staande loodsen en anderen, en het geen enkel lichtpunt in het gedrag van beschuldigde heeft kunnen ontdekken, en het Tribunaal geneigd zou zijn over dezen gevaarlijken en geenszins van behoorlijke intelligentie ontblooten anti-Nederlander een oordeel te vellen van interneering gedurende 5 jaren, ware het niet dat het Tribunaal vermeent zich niet te mogen onttrekken aan de thans algemeen voorkomende tendentie om de zuiveringsgevallen wat milder te bezien dan in den eersten tijd na de bevrijding geschiedde;

dat echter het Tribunaal een interneering voor den tijd van 3½ jaar onder aftrek van dien door beschuldigde in bewaring doorgebracht, volstrekt geboden acht,

terwijl hem ook de beide kiesrechten zullen moeten worden ontnomen;

dat daarnaast beschuldigde eenigermate in zijn vermogen dient te worden getroffen, zoowel op grond van zijn onderscheidene lidmaatschappen van nationaalsocialistische instellingen, als op grond van zijn bevordering tot loodscommissaris, die beschuldigde blijkens den brief d.d. 8 Januari 1947 van den Directeur van het Loodswezen uitsluitend te danken had aan zijn kwaliteiten in het kader der NSB en die in normale omstandigheden niet mogelijk zou zijn geweest;

dat het Nederlandsch Beheersinstituut, het vermogen van beschuldigde aanvaankelijk stellend op ruim f 11,000 bij nadere opgave hetzelfde heeft verhoogd met ruim f 1800, en het Tribunaal verbeurdverklaring daarvan tot een bedrag van f 2500 en bovendien van het radiotoestel van beschuldigde zal uitspreken;

dat de beschuldiging vervallen moet worden verklaard voor wat betreft medewerking van beschuldigde aan de arrestatie van het dochttertje van Feyen, het punt sub 3h der telastelegging en het punt aldaar sub 4 wat betreft zeeofficieren;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen voor wat betreft de in de telastelegging onder 3c vermelde medewerking van beschuldigde aan de arrestatie van het dochttertje van Feyen, het punt aldaar onder 3h, en het punt aldaar onder 4 nopens veelvuldigen omgang met zeeofficieren;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan: gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa lid te zijn geweest van de NSB en andere nationaalsocialistische organisaties, den vijand hulp en steun te hebben verleend, openlijk te hebben doen blijken van ingenomenheid met den vijand, met woord en daad van instemming met het streven van de NSB te hebben blijk gegeven, getracht te hebben voordeel te trekken uit door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand en voordeel te hebben getrokken uit door den vijand en diens handlangers genomen maatregelen;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. interneering, met advies deze te beperken tot den tijd van 3 jaren en 6 maanden, onder aftrek van den tijd door beschuldigde in bewaring doorgebracht, zoodat de interneering zal eindigen op 3 April 1949;

2. ontzetting uit de rechten van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, te beperken tot een bedrag van twee duizend vijf honderd gulden, bij voorkeur te verhalen op de in den beheerden boedel van beschuldigde aanwezige contanten, en voorts van het radiotoestel van beschuldigde.

Vliet uitgemaakt heeft voor Oranjebolsjewis en saboteur, maar dat hij niet een bord, waarop geschreven stond: „Hier heerscht de Engelsche ziekte”, voor het wachtlokaal geplaatst heeft, maar de loods van Straaten, dat hij geen propagandageschriften voor de NSB in het wachtlokaal heeft opgehangen, maar de loods van Straaten, maar dat hij dezen dit niet verboden heeft, dat hij met Paschen 1944 den loodsen Smith en van Vliet opdracht gegeven heeft ten behoeve en in opdracht van den vijand staaldraad te splitsen, dat hij den Directeur van het Loodswezen te Rotterdam heeft voorgesteld om de gezinnen van de loodsen uit Hoek van Holland te verwijderen en eventueel in een kamp te Drente te doen onderbrengen, opdat de loodsen steeds tijdig op hun werk aanwezig zouden kunnen zijn, dat hij dezen Directeur wel eens mededeelingen gedaan heeft omtrent de politieke betrouwbaarheid van verschillende loodsen, dat hij den Hafenkommendant ervan in kennis had gesteld dat de loodsen Blok en Feyen bedenkelijk gevaarlijk waren;

Post alia:

O. wat betreft de tegen beschuldigde te nemen maatregelen, dat hij zich aan een groot aantal misdragingen heeft schuldig gemaakt, waaronder er zijn van zeer ernstigen aard die voor betrokkenen levensgevaar hebben medegebracht, met name voor wat aangaat de loodsen Kruiniger, Blok en Feyen, wier den bezetter ongevaligen uitingen door beschuldigde aan de Duitse overheid zijn overgebriefd;

dat daarnaast het Tribunaal den beschuldigde hoogst euvel duidt, dat beschuldigde de eigenaardige Duitse tactiek heeft toegepast, althans willen toepassen, van de weerbarstige elementen in de onder zijn bevel staande loodsen tot gedweeheid te dwingen door hen te treffen in hun naastbestaanden, gelijk in de gevallen sub c en f der telastelegging omschreven; dat de vrouw van den loods Feyen niet, zooals ter zitting door beschuldigde beweerd, dadelijk weer is vrijgelaten, doch blijkens haar verhoor na heropend vooronderzoek ruim 3 dagen in arrest is gehouden;

O. dat aan het Tribunaal gebleken is dat beschuldigde despotisch en terroristisch optrad tegen en algemeen gehaat werd door de onder hem staande loodsen en anderen, en het geen enkel lichtpunt in het gedrag van beschuldigde heeft kunnen ontdekken, en het Tribunaal geneigd zou zijn over dezen gevaarlijken en geenszins van behoorlijke intelligentie ontblooten anti-Nederlander een oordeel te vellen van interneering gedurende 5 jaren, ware het niet dat het Tribunaal vermeent zich niet te mogen onttrekken aan de thans algemeen voorkomende tendentie om de zuiveringsgevallen wat milder te bezien dan in den eersten tijd na de bevrijding geschiedde;

dat echter het Tribunaal een interneering voor den tijd van 3½ jaar onder aftrek van dien door beschuldigde in bewaring doorgebracht, volstrekt geboden acht,

terwijl hem ook de beide kiesrechten zullen moeten worden ontnomen;

dat daarnaast beschuldigde eenigermate in zijn vermogen dient te worden getroffen, zoowel op grond van zijn onderscheidene lidmaatschappen van nationaalsocialistische instellingen, als op grond van zijn bevordering tot loodscommissaris, die beschuldigde blijkens den brief d.d. 8 Januari 1947 van den Directeur van het Loodswezen uitsluitend te danken had aan zijn kwaliteiten in het kader der NSB en die in normale omstandigheden niet mogelijk zou zijn geweest;

dat het Nederlandsch Beheersinstituut, het vermogen van beschuldigde aanvankelijk stelling op ruim f 11,000 bij nadere opgave hetzelfde heeft verhoogd met ruim f 1800, en het Tribunaal verbeurdverklaring daarvan tot een bedrag van f 2500 en bovendien van het radiotoestel van beschuldigde zal uitspreken;

dat de beschuldiging vervallen moet worden verklaard voor wat betreft medewerking van beschuldigde aan de arrestatie van het dochtertje van Feyen, het punt sub 3h der telastelegging en het punt aldaar sub 4 wat betreft zeeofficieren;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen voor wat betreft de in de telastelegging onder 3c vermelde medewerking van beschuldigde aan de arrestatie van het dochtertje van Feyen, het punt aldaar onder 3h, en het punt aldaar onder 4 nopens veelvuldigen omgang met zeeofficieren;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan: gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa lid te zijn geweest van de NSB en andere nationaalsocialistische organisaties, den vijand hulp en steun te hebben verleend, openlijk te hebben doen blijken van ingenomenheid met den vijand, met woord en daad van instemming met het streven van de NSB te hebben blijk gegeven, getracht te hebben voordeel te trekken uit door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand en voordeel te hebben getrokken uit door den vijand en diens handlangers genomen maatregelen;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. interneering, met advies deze te beperken tot den tijd van 3 jaren en 6 maanden, onder aftrek van den tijd door beschuldigde in bewaring doorgebracht, zoodat de interneering zal eindigen op 3 April 1949;

2. ontzetting uit de rechten van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde, te beperken tot een bedrag van twee duizend vijf honderd gulden, bij voorkeur te verhalen op de in den beheerden boedel van beschuldigde aanwezige contanten, en voorts van het radiotoestel van beschuldigde.

strijd in het Oosten] niet wilde aanvaarden;

II. aangezien hij tot September 1944 in een hoge functie n.l. als hoofd van een aanmeldingsbureau aanvankelijk in Amsterdam bij den N.A.D. werkzaam is gebleven, ondanks alles wat er gebeurde;

dat niet is gebleken, dat hij ernstig getracht heeft tegen te gaan, dat de N.A.D. als werktuig van den vijand en diens handlangers werd gebruikt; dat hij het wil doen voorkomen, alsof hij het ware karakter van den N.A.D. niet zou hebben doorgrond, maar het Tribunaal zulks onaannemelijk acht, gezien de t.t. voorgelezen passages zooals:

1. De eerste zin uit de „Plicht van den Leider in den Ned. Arbeidsdienst” „Aangezien de arbeidsdienst wortelt in het Leiderbeginsel (Führerprincipe) en daarmede staat of valt, worden aan de leiders van hoog tot laag zeer zware eischen gesteld.

2. Vrijwel alle onderwijsbrieven hebben tot motto een tirade van Mussert, Hitler of van een van de andere bekende nazileiders, zooals bijv. „niet wij zullen dezen oorlog verliezen, maar het jodendom, dat dezen oorlog veroorzaakt heeft”; verder komen in deze brieven voor zinnen als: „een arbeidsdienst, die niet op nationaal-socialistische grondslag gebaseerd is zou gelijk staan met werkverruiming of werkloozenzorg. Verder is er een heel hoofdstuk over Anton Mussert, enz enz.

3. Uit een aflevering van het maandblad „Vorming” van Juli 1944: „Bij den aanvang van elken arbeidsdag weer opnieuw moeten wij ons voornemen in onze levenshouding een waar nationaal-socialist te zijn en daarnaar te leven, om aan het einde van den dag terug te zien en een rechtvaardig oordeel over onze fouten te vellen, met het vast voornemen deze voortaan te vermijden en het den komenden dag beter te doen. Steeds weer moeten wij ons verdienen in den persoon van den Führer en den Leider, in de gedachten die zij neerschrijven, in de woorden, die zij spreken, in hun levenshouding, waarvan hun daden getuigen”.

4. Uit het verslag van de derde leidersbijeenkomst, gehouden te Leeuwarden op 3 en 4 April 1943:

„Vorming, vormgeving en vooral vorming van den scheppenden geest in al onze geleidingen zie ik dan ook als een gebiedende eisch welke aan den Nederlandschen Arbeidsdienst als instrument van een nationaal socialistische wereldbeschouwing voor heden en toekomst dient te worden gesteld en waarnaar door alle kaderleden als haar dienaren zal worden gehandeld, zoo zij haar werkroep hebben verstaan en begrepen”.

Derhalve voor 100 % N.S.B.-propaganda, welke passages zijn genomen uit documenten van en over den NAD, welke alle of vrijwel alle juist aan den beschuldigde als Hoofd van een Aanmeldingsbureau bekend moesten zijn geweest.

dat een en ander hem vooral ook hierom

zwaar moet worden aangerekend, omdat hij officier bij het Nederlandsche leger was en als zoodanig den eed van trouw aan II. M. de Koningin had afgelegd;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan het hierboven bewezen en gequalificeerde feit;

Legt hem de navolgende bijzondere maatregelen op:

Interneering waarbij het Tribunaal in overweging geeft om den duur daarvan te beperken tot 11 maanden, met aftrek van den tijd, gedurende welken hij gedetineerd is geweest, zijnde van 15 Mei 1945 tot 16 Januari 1946, tenzij op grond van een te kort schieten in houding, vlijt of gedrag van den schuldige tijdens de interneering, alsdan aanleiding zou bestaan haar te doen voortduren;

Ontzetting van de rechten van het dienen bij de gewapende macht en het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettenlijk voorschrijf uitgeschreven verkiezingen;

Gedeeltelijke verbeurdverklaring van het vermogen in diër voege, dat deze zal betreffen de roerende goederen hem oorspronkelijk in eigendom toebehoorende, voorzoover die van overheidswege uit zijn woning bij of na zijn arrestatie zijn verwijderd, benevens zijn radiotoestel of, indien hij dit mocht hebben vervreemd, de opbrengst hiervan.

Noot van de Redactie:

Op bovenstaande uitspraak is het fiat-executie verleend behalve ten aanzien van de geadviseerde interneering en de verbeurdverklaring.

J. v. d. Brug.

No. 530.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АРНЕМ,
28 November 1946. (Mr. C. J. Kronenberg).

Tribunaal mist de bevoegdheid om een zaak, welke door hetzelfde door de Procureur-Fiscaal ter behandeling in handen is gesteld, naar een rechterlijke instantie te verwijzen.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. No. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Arnhem 1e Kamer, d.d. 20 Dec. 1945 in de zaak tegen Theodorus Rudolf Johannes Beekmans, vertegenwoordiger, wonende te Nijmegen; dat den beschuldigde is ten laste gelegd en door het Tribunaal bewezen is verklaard, dat hij, Nederlander, op 20 September 1944 oud zijnde 29 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in

Europa te Nijmegen, althans in Nederland:

1. sinds 10 Mei 1940 tot 17 September 1944 lid is geweest van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. vanaf 11 Augustus 1941 tot 22 April 1942 en vanaf 10 November 1942 tot 29 April 1943 lid is geweest van de Germaansche S.S., zijnde een Nationaal-Socialistische organisatie;

3. waarnemend bureau-leider van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden geweest is, waardoor hij voor deze Beweging werkzaam geweest is;

4. propagandist voor de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden geweest is en met het blad dier Beweging „Volk en Vaderland” gecolporteerd heeft, waardoor hij de propaganda dier Beweging heeft bevorderd of verspreid;

5. vergaderingen heeft bezocht van de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden en omgang heeft gehad met Nationaal-Socialisten, waardoor hij blijk gegeven heeft van Nationaal-Socialistische gezindheid;

6. omgang heeft gehad met Deutsche Militairen, waardoor hij openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand;

en op grond hiervan geacht moet worden zich desbewust gedragen te hebben in strijd met de belangen van het Nederlandsche Volk;

O., dat den beschuldigde terzake van het bewezen verklaarde, behalve het hierboven sub 2 genoemde, zijn opgelegd de maatregelen van interneering, met advies deze te beperken tot 3 jaar, en van ontzetting uit het actief en passief kiesrecht;

O., dat het Tribunaal t. a. v. punt 2 der telastelegging de zaak heeft verwezen naar het Bijzonder Gerechtshof te Arnhem, overwegende, dat het van oordeel is, dat beschuldigde zich voor dat punt zal hebben te verantwoorden voor dat Hof;

O., dat het Tribunaal echter de bevoegdheid mist om een zaak, welke aan Hetzelve door den Procureur-Fiscaal ter behandeling is in handen gesteld, naar een rechterlijke instantie te verwijzen, en mitsdien ten onrechte bij zijn beslissing over de terzake van het bewezene op te leggen maatregelen genoemd punt 2 der beschuldiging buiten beschouwing heeft gelaten;

dat zulks oplevert een gewichtige reden tot weigering van het fiat-executie op de gegeven uitspraak;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 531.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (9e Kamer) 11 April 1947
(Mr. Bordewijk, de Jong en Graafland).

Beroep op onbevoegdheid van het Tribunaal voorzover de telastegelegde feiten

zich in Duitschland hebben afgespeeld, verworpen. Noch art. 1 noch art. 19 van het Tribunaalbesluit houden te dien aanzien eenige begrenzing in van de bevoegdheid van het Tribunaal.

(Tribunaalbesluit, art. 1, lid 1, alinea 2, en art. 19.)

Tribunaal Rotterdam tegen Jacobus Thomas, gereedschapsmaker, wonende te Vlaardingen, thans verblijvende in het Bewarings- en Verblijfkamp te Vlaardingen, raadsheer Mr. J. H. C. Kok, advocaat te Schiedam.

Beschuldigd van:

dat hij, Nederlander zijnde, ten tijde van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren hebbende bereikt, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

den vijand hulp en steun heeft verleend,
a. door vanaf Mei 1942 tot October 1944 en vanaf eind Februari 1945 tot half Maart 1945 in Duitschland werkzaam te zijn op een munitiefabriek in Hagen;

b. door vanaf October 1944 dienst te nemen bij de „Luftschutzpolizei” en voor deze organisatie te zijn werkzaam geweest tot omstreeks Februari 1945;

c. door zich in of omstreeks het najaar 1944 aan te sluiten bij de Germaansche S.S. en voor deze organisatie onder meer te hebben dienst gedaan te Hagen en Dusseldorf.

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche Volk.

Gezien de proteststukken:

O., dat de beschuldigde ter zitting van 28 Maart 1947 heeft verklaard:

Ik heb in Duitschland in uniform van de Germaansche S.S. geloopt. Ik droeg een platte pet met het doodskopteeken. Dit teeken droegen ook andere legeronderdeelen. Ik was echter niet gerechtigd de SS-runen te dragen en heb dit ook niet gedaan. Op mijn mouw stonden ook niet de woorden „Germaansche SS”. Ik heb steeds geweigerd om lid te worden van de SS. Ik heb eenige weken gewerkt bij een „dienststeile” van de Germaansche SS. Verder bestond mijn werk uit arbeid in een garage.

Ik heb den Boogert nooit bedreigd, zooals deze thans verklaart. Ik heb de andere Nederlanders steeds op het hart gedrukt matig te zijn in hun uitdrukkingen tegenover de Duitschers. Ik kan mij niet herinneren gezegd te hebben, dat het in Duitschland beter was dan in Holland. Ik was steeds met tegenzin in Duitschland. Ik ontken aandrang op anderen uitgeoefend te hebben om lid te worden van de Germaansche SS. Op de keuring waarvan in het proces-verbaal sprake is, zijn van de 17 opgeroepen slechts 4 personen geweest. Wel heb ik hiervoor de oproepingspapieren uitgereikt. Het is mogelijk dat

men in Duitschland mij beschouwd heeft als lid der Germaansche SS. Openlijk kon ik niet van gezin tegen de SS doen blijken. In Februari 1945 heb ik mijn a.s. vrouw naar Duitschland medegenomen, omdat de levensmiddelenpositie daar beter was dan in Nederland;

O. dát het proces-verbaal d.d. 13-10-'45, opgemaakt door Jasper Jacob van Lingen en Nicolaas van den Berg, agent rechercheur van Politie te Vlaardingen, onbezoldigd Rijksveldwachters, zakelijk inhoudt:

de verklaring van beschuldigde, dat hij nimmer lid is geweest van de NSB, dat hij voor tewerkstelling naar Duitschland is uitgezonden in Mei 1942 en daar op een munitiefabriek te Hagen heeft gewerkt tot October 1944, dat hij op de fabriek heeft dienst gedaan bij de Luchtbeschermings-brandweer, dat hij in 1944 opgeroepen werd om dienst te nemen bij de Germaansche SS, hetgeen hij geweigerd heeft, en vervolgens bij de Landstorm Nederland, hetgeen hij eveneens geweigerd heeft, dat hij zich toen heeft aangesloten bij de „Luftschutzpolizei“ te Dusseldorf en hier een politie uniform gekregen heeft; dat hij in Februari 1945 gekleed in een SS uniform zonder kenteekenen naar Vlaardingen gegaan is; dat hij deze uniform gekregen had ter vervanging van zijn burgerkleding, welke bij een bombardement verloren was gegaan;

de verklaring van G. A. M. Hijmans, dat beschuldigde in 1944 aangesloten was bij de Luftschutzpolizei, maar dat dit ook Ordnungspolizei of SS geweest kan zijn, dat beschuldigde gekleed was in een grijs-groen uniform;

de verklaring van K. Boer, dat hij beschuldigde in Februari 1945 te Vlaardingen gezien heeft, gekleed in een zwart uniform van de SS, officierspet en laarzen en verklaringen van A. Th. Machielsen en Johanna van Yperen van dezelfde strekking;

O. dat het proces-verbaal d.d. 14-2-'46 opgemaakt door dezelfde verbalisanten zakelijk inhoudt: de verklaring van M. J. den Boogert, dat beschuldigde zich in 1944 heeft aangesloten bij de Germaansche SS, dat deze dienst heeft gedaan in uniform, terwijl op de linkermouw stonden geschreven de woorden „Germaansche SS“, dat hij een platte pet met doodskop droeg, dat hij propaganda gemaakt heeft voor de SS en een zekeren van der Steen heeft overgehaald hiervoor te teekenen;

een verklaring van L. Plomp, dat beschuldigde lid was van de Germaansche SS en een uniform droeg waarop de SS runen en een verklaring van J. v. d. Steen van dezelfde strekking;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht

moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt op grond van de navolgende redenen:

O. wat betreft de stelling van den verdediger dat het Tribunaal onbevoegd zou zijn omdat de geïncrimineerde feiten uitsluitend in Duitschland zouden hebben plaats gehad, dat het Tribunaal deze stelling verwerpt omdat in art. 1 van het Tribunaalbesluit niet van eenige beperking met betrekking tot de plek waar de feiten geschied zijn wordt gerept, terwijl het Tribunaal ook geen begrenzing van zijn bevoegdheid op dit punt lezen kan in het door den verdediger aangehaalde art. 19 van gemeld Besluit, daar dit de bevoegdheid van het Tribunaal geenszins tot het forum loci beperkt, doch integendeel aan het Tribunaal formeel een zeer ruime bevoegdheid geeft, waaronder het hier toepasselijk forum domicilii met zooveel woorden is genoemd;

O. wat de zaak zelve aangaat: dat beschuldigde de feiten der telastlegging heeft erkend met uitzondering van die sub c, omtrent welke het standpunt van beschuldigde niet duidelijk is geworden;

dat het Tribunaal de erkende feiten bevesten acht;

dat ten aanzien van het zich aansluiten door beschuldigde bij de zgn. Germaansche SS, beschuldigde ter zitting enerzijds heeft toegegeven in de uniform dier instelling te hebben geloopt, anderzijds heeft beweerd daarvan geen lid te zijn geweest en zekere kenteekenen niet te hebben vertoond, te weten zgn. SS runen en den term „Germaansche SS“ op de mouw;

dat het Tribunaal niet van zins is zich over deze innerlijke tegenstrijdigheid in het vertoog van beschuldigde het hoofd te breken, daar z. i. van elders genoegzaam is komen vast te staan dat beschuldigde zich in het najaar 1944 bij de Germaansche SS heeft aangesloten, waartoe het verwijst naar de verklaringen in het vooronderzoek afgelegd door M. J. den Boogert, L. Plomp en J. v. d. Steen, die mededeelen dat beschuldigde dienst heeft genomen bij de Germaansche SS, waaraan de laatste toevoegt dat hij zulks ook uit den mond van beschuldigde zelf heeft gehoord;

dat voorts uit de gemelde verklaringen van den Boogert, Plomp en van der Steen blijkt dat beschuldigde als lid der Germaansche SS dienst heeft gedaan te Hagen en Dusseldorf;

O. ten aanzien van de op beschuldigde toe te passen maatregelen:

dat het Tribunaal vooral het zich aansluiten bij de Germaansche SS en het daarvoor dienst doen een ernstig feit acht, doch anderzijds het Tribunaal aanneemt dat beschuldigde bezig is zijn leven te beteren, gezien het loffelijk getuigschrift van het bedrijf waar hij thans 9 maanden als gedetineerde werkt;

dat het Tribunaal hier deswege een interneering voor den tijd van twee jaren en drie maanden op haar plaats acht, onder aftrek van den tijd door beschuldigde in bewaring door gebracht;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan: den vijand gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hulp en steun te hebben verleend;

Legt den navolgenden maatregel aan beschuldigde op:

Interneering met advies deze te beperken tot den tijd van twee jaar en drie maanden met aftrek van den tijd door beschuldigde reeds in bewaring doorgebracht, zoodat de interneering zal eindigen op 10 Augustus 1947;

Bepaalt dat het beheer over het vermogen van beschuldigde zal worden opgeheven één maand nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend.

No. 532.

HOOGЕ AUTORITEIT TE AMSTERDAM,
15 April 1947. (Mr. J. Verdam).

Na weigering van het fiat-executie op de uitspraak heeft het Tribunaal in andere samenstelling bij tweede behandeling een maatregel aan beschuldigde opgelegd, welke niet vervat was in de eerste uitspraak.
Fiat-executie op deze nieuwe maatregel gewelgerd.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153 art. 10 sub 4, en art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Arrondissement Utrecht, 2e Kamer d.d. 30 December 1946 in de zaak tegen Jan Kakebeke, onderwijzer, wonende te Maartensdijk;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, die geboren is op 1 Augustus 1890, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

1. omstreeks April 1941 zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarbij tot omstreeks Mei 1945 aangesloten is gebleven;

2. a. voor genoemde beweging van omstreeks 1943 tot omstreeks 1945 als blok-leider werkzaam is geweest;

2. b. zich als begunstigend lid heeft aangesloten bij de nationaal socialistische organisatie Germaanse SS in de Nederlanden en als zodanig gedurende enige tijd bij deze organisatie is aangesloten gebleven;

3. hulp of steun heeft verleend aan den vijand en diens handlangers door omstreeks September 1944 dienst te nemen als hulp-landwachter en omstreeks September 1944 als landwachter in dienst te treden bij de Landwacht Nederland en daarbij, gekleed in uniform en bewapend met een vuurwa-

pen, tot omstreeks April 1945 dienst te doen;

4. voordeel heeft getrokken uit de door of vanwege den vijand genomen maatregelen en den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand:

a. door omstreeks Juli 1942 op grond van zijn lidmaatschap van de onder 1 genoemde Beweging een benoeming te verkrijgen als Inspecteur van het Lager Onderwijs te Utrecht;

b. door in 1943 door bemiddeling van voornoemde Beweging een vrijstelling te verkrijgen van den inleveringsplicht van radio-ontvangstoestellen;

op grond van welke gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal, de telastelegging bewezen verklaard, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, daarbij in overweging gevende den duur hiervan te beperken tot den tijd van twee jaar en zes maanden en den door beschuldigde sedert 9 Mei 1945 in bewaring doorgebrachten tijd geheel in mindering te brengen op den duur zijner interneering, zodat de beschuldigde op 9 November 1947 uit de interneering zal kunnen worden ontslagen;

2. Ontzetting van het recht om ambten te bekleden in overheidsdienst of semi-overheidsdienst en om het beroep van onderwijzer uit te oefenen;

3. Ontzetting van het recht tot kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

4. Verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde tot een bedrag van f 4000;

Verstaat dat het thans over het vermogen van beschuldigde gevoerde beheer kan worden opgeheven, binnen een maand, nadat de bovenvermelde verbeurdverklaring zal zijn ten uitvoergelegd;

O. dat het hier betreft de tweede behandeling van deze zaak, nadat op de uitspraak in prima het fiat executie gewelgerd was;

O. dat thans in de uitspraak mede is opgenomen de maatregel genoemd sub 3: „ontzetting van het recht om ambten te bekleden in overheidsdienst of semi-overheidsdienst en om het beroep van onderwijzer uit te oefenen”, zulks in strijd met art. 10 sub 4 van het K. B. S. E 153, nu deze maatregel niet vervat was in de eerste uitspraak, waarop het fiat executie werd gewelgerd;

O. dat wij ons voor het overige met de uitspraak kunnen verenigen;

O. dat echter ten aanzien van de bovengenoemde maatregel gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat executie dient te worden gewelgerd;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak, doch alleen voor zover de hier bedoelde maatregel sub 3 betreft.

No. 533.

HOOGЕ AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH (4e Kamer), 30 Juli 1946. (Not. Steensma, Lauwers en Mevr. Dr. Verwey-Jonker).

De bewezen verklaarde gedragingen worden de beschuldigde niet toegerekend daar hij deze heeft gesteld onder de dwang van vrees.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, al. 2 en 3.)

Tribunaal 's-Hertogenbosch in de zaak tegen Jacobus Cornelis Nijssen, havenarbeider, wonende te Eindhoven.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

A. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

B. hulp en steun heeft verleend aan den vijand:

1. door dienst te nemen bij de S.S.;

2. door vrijwillig te gaan werken in een Wacht dienst op het vliegveld te Volkel en door in deze Wacht dienst te blijven, nadat deze was ingelijfd bij het Deutsche Wachbataljon Nederland.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Gehoord den beschuldigde en zijn raadsman Mr. W. van der Grinten, advocaat te Eindhoven.

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting van het Tribunaal d.d. 30 Juli 1946 heeft verklaard: Ik was op 10 Mei 1940 Nederlander. Ik erken het sub B ten laste gelegde. Toen ik werk aanvaardde bij een wachtdienst op het vliegveld te Volkel, was ik als communist uit Schiedam gevlucht, omdat ik een oproeping had gekregen mij bij een Duitsch werkkamp te melden, waarvan ik vreesde niet levend te zullen terugkomen. Ik ben toen ondergedoken in Eindhoven bij mijn moeder. Deze kon mij als steuntrekster niet onderhouden, zoodat ik onmiddellijk werk moest hebben. Daar ik niet te Eindhoven in het bevolkingsregister was ingeschreven, en dus ook niet kon worden ingeschreven bij het Gewestelijk Arbeidsbureau aldaar, moest ik door middel van een toevallig ontmoeten N.S.B. er aan werk zien te komen. Dit werk was voormelde in dienst treding bij een wachtdienst. Tot de S.S. ben ik toegetreden, nadat tijdens mijn afwezigheid Deutsche politie aan mijn huis was geweest, om mij als ondergedoken communist te zoeken. Uit angst heb ik mij op den avond van denzelfden dag als S.S. er gemeld. Binnen 14 dagen ben ik evenwel wegens door mij gesimuleerde ongeschiktheid uit den dienst ontslagen.

Ik erken het sub A ten laste gelegde eveneens. Tot de N.S.B. ben ik toegetreden

om mijn betrekking bij den wachtdienst te kunnen behouden. Ik heb dit gedaan uit vrees anders mijn betrekking te zullen verliezen en ook om mij te dekken tegen vervolging als communist.

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal door de verklaringen van den beschuldigde en van de voormelde getuigen de overtuiging heeft verkregen, dat de bewezen verklaarde gedragingen den beschuldigde niet kunnen worden toegerekend, daar hij deze heeft gesteld onder dwang van vrees, weshalve het Tribunaal van oordeel is, dat het bewezen verklaarde de oplegging van bijzondere maatregelen niet wettigt.

Gezien de betreffende Wetsartikelen.

Uitspraak doende:

Verklaart alle beschuldigingen vervallen.

Heft op het beheer over het vermogen van beschuldigde, ingesteld volgens Besluit Vijandelijk Vermogen, met ingang van één maand na heden.

No. 534.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (4e Kamer), 17 Februari 1947. (Mr. Dr. L. W. D. Schreuder, Baas, Schouten).

Bij beoordeeling van de vraag of beschuldigde de belangen van het Nederlandsche volk heeft geschaad, moet niet uitsluitend gelet worden op de materiele schade (in casu was deze aan de Fransche volksgemeenschap toegebracht), doch evenzeer acht geslagen worden op de ideele schade; (b.v. schade toegebracht aan het prestige van het Nederlandsche volk in het buitenland) .

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, laatste alinea.)

Tribunaal Amsterdam tegen Charles Adrianus Maria van Giesen, schipper, thans gedetineerd in het kamp te Vught.

Beschuldigd van: dat hij op 10 Mei 1940 in het bezit van de Nederlandsche nationaliteit gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. voordeel heeft getrokken uit het hebben van vertrouwelijken omgang met personen, behorende tot de Frankrijk bezettende militaire macht door te Charleville (dep. Ardennen) te accepteren dat het door

hem bewoond schip door zoodanige personen werd voorzien van kennelijk door plundering verkregen huisraad;

2. hulp heeft verleend aan den vijand door:

a. werkzaam te zijn geweest in dienst van de bouwonderneming „Dijckerhof en Witteman”, dewelke door de „Organisation Todt” opruimingswerken uitvoerde in de omgeving van Charleville (dep. Ardennen) Frankrijk;

b. werkzaam te zijn geweest bij de Duitse landbouw onderneming „Ostland” dewelke tot taak had, niet ontgonnen land o.a. in het departement Ardennes van de Fransche republiek in cultuur te brengen, mitsdien ten behoeve van den vijand van Nederland voorbereidingen tot kolonisatie te helpen verrichten in door dien vijand op een bondgenoot van Nederland veroverd gebied;

door welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat de beschuldigde ter zitting van Maandag den 10den Februari 1947 is verschenen, bijgestaan door zijn raadvrouw Mr. J. M. Nieubuur, advocate te Amsterdam; Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk o. m. heeft verklaard:

„Ik erken de feitelijke juistheid van de gedragingen, die mij in de dagvaarding zijn ten laste gelegd; de omschrijving, die daarvan echter is gegeven, vind ik niet juist. Ik was, toen de Duitse troepen Charleville naderden, met de bevolking geëvacueerd en ik had mijn schip tot zinken moeten brengen. Toen ik terug kwam, was het grootste deel van de bevolking nog niet terug. Ik heb toen van de Duitschers, die daar het bevel voerden een schip gekregen en huisraad, dat lag in Charleville maar voor het oprapen. Als ik geweten had, dat het huisraad van plundering afkomstig was, had ik het niet aangenomen. Ik ben voor het aannemen van dit huisraad door een Duitsch gerecht veroordeeld tot 2 maanden gevangenisstraf voorwaardelijk ter zake van heling. Ik heb voor de O.T. gewerkt om den vaarweg vrij te maken; ik deed zulks als schipper. Toen de firma, waarbij ik werkte, naar de kanaalkust ging, wilde ik niet meegaan, omdat zij daar voor de oorlogvoering zouden gaan werken. Ik ben toen in dienst gekomen van de „Ostland”. Het is niet juist, dat ik het bevel had over krijgsgevangenen; ik werkte daar als arbeider en er werkten ook krijgsgévangenen. Het is niet waar, dat ik mij in Frankrijk zou hebben misdragen. Ik heb mij in de Duitse concentratiekampen ook niet misdragen. Ik ben voor het bezit van dynamiet in Parijs voor een krijgsraad „ter dood veroordeeld” in begin 1943; om mijn verweer te controleeren heeft men de zaak aangehouden; ik ben toen naar Duitschland overgebracht en ik ben veroordeeld tot gevangenisstraf.”

Gezien de navolgende processtukken:

1e. een proces-verbaal dd. 28 Juni 1945 opgemaakt van een verhoor van beschuldigde door den substituut krijgsauditeur te Charleroi;

2e. een dd. 4 October 1946 opgemaakt „ondervragingsrapport”;

welke stukken als bewijsmiddelen te dezen worden gebezigd;

O. dat het Tribunaal op grond van de verklaringen van beschuldigde ter terechtzitting in verband met den inhoud der hiervoor genoemde stukken het in de beschuldiging ten laste gelegde bewezen acht;

O. dat beschuldigde, door te handelen als is bewezen verklaard, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. daaromtrent dat, hoewel zulks door noch namens beschuldigde is gedaan, te dezen de vraag kan worden opgeworpen of beschuldigde, door te handelen als in de beschuldiging onder 1 en 2b is ten laste gelegd en hierboven bewezen verklaard, inderdaad geacht moet worden de belangen van het Nederlandsche volk te hebben geschaad, ofschoon het hier betreft handelingen, gepleegd door een Nederlander als beschuldigde, die noch vóór, noch gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa contact heeft gehad met het Nederlandsche volk en hun beproevingen;

O. echter, dat in dezen geenszins uitsluitend gelet moet worden op de materiele schade, die door de gedragingen aan de Nederlandsche volksgemeenschap zijn toegebracht, zijnde deze in dit geval aan de Fransche volksgemeenschap toegebracht, doch evenzeer acht geslagen moet worden op ideële schade, b.v. op die welke wordt toegebracht aan het prestige van het Nederlandsche volk in het buitenland;

O. dat niet kan worden ontkend, dat zóódanige schade inderdaad wordt toegebracht door gedragingen als die van beschuldigde, die den naam van het Nederlandsche volk in het buitenland in discredit brengen en waarvoor ieder rechtgeaard Nederlander zich dan ook diep zal schamen;

O. dat merkwaardigerwijze juist uit den inhoud van het dossier tegen beschuldigde duidelijk blijkt, hoe schadelijk gedragingen van Nederlanders in het buitenland gedurende den afgelopen wereldoorlog voor het prestige van het Nederlandsche volk zijn geweest, zijnde het immers aan het Tribunaal opgevallen, dat Belgische politie-autoriteiten niet geschroomd hebben om in een proces-verbaal van het verhoor van een, overigens beschuldigde niet kwaad gezinden getuige op te nemen de volgende 'zinsorder': „..... cet homme (i.e.! beschuldigde), qui par suite de sa nationalité et d'être marié avec une allemande avait été affecté au rôle de distributeur de rations aux prisonniers ce qui était un privilège”, daarmede klaarblijkelijk te kennen gevend dat Nederlanders den onderdrukkers van het vrije

Europa bij uitzondering welgevallig zouden zijn;

O. dat voormeld bewezen verklaarde, op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettig en het Tribunaal, gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden, het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. immers, dat het Tribunaal bij de bepaling van de zwaarte der aan beschuldigde op te leggen maatregelen rekening houdt met de omstandigheid, dat beschuldigde om welke reden dan ook, van October 1942 tot omstreeks de capitulatie van Duitschland in Duitse gevangenschap heeft verkeerdt;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaard te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot den door beschuldigde vanaf den 2den Mei 1946 in vóór-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op heden;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 535.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (4e Kamer), 24 Maart 1947. (Mr. Dr. L. W. D. Schreuder, Dr. Bos, Baas).

In het algemeen van nationaalsocialistische gezindheid en openlijk van ingenomenheid met de vijand blijk geven door zich tot Duitschers te laten naturaliseeren. Interneering zonder advies tot beperking daarvan opgelegd.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, alinea's 2 en 3.)

Tribunaal Amsterdam tegen 1. Albertus Mattheus Maria van Buschbach, 2. Maria Katharina van Beek, e. v. A. M. M. van Busbach.

Beschuldigd van: dat zij, zijnde op 10 Mei 1940 in het bezit van de Nederlandsche nationaliteit, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa; tezamen dan wel ieder voor zich:

1. in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid en openlijk van ingenomenheid met den vijand hebben blijk gegeven door:

a. hun beide minderjarige zoons onder-

wijs te doen genieten op de „Deutsche Volksschule” resp. de „Deutsche Hauptschule” te Amsterdam en goed te vinden dat zij lid van de „Hitlerjugend” waren en zich gekleed in de uniform van die organisatie in het openbaar vertoonden;

b. ter gelegenheid van feestdagen van het „Duitsche Rijk” de hakenkruisvlag uit hun woning uit te steken;

c. in hun woning een portret van Adolf Hitler ten toon te stellen;

d. meermalen giften te doen toekomen aan het „Winterhilfswerk”;

e. veelvuldig Duitse, in uniform gekleede militairen in hun woning te ontvangen en vriendschappelijk met hen om te gaan;

f. ter gelegenheid van uiteraard meermalen voorkomende oneenigheden dreigend mede te deelen, dat zij „thans onder bescherming van de Duitse politie stonden”;

g. zich, althans beschuldigde I voor zich alleen tot „Volksdeutsche” te doen verklaren en tot „Reichsdeutsche” te doen naturaliseeren;

2. voordeel hebben getrokken uit door den vijand getroffen maatregelen door hun op grond van de door hen verworven Duitse nationaliteit, verstrekte extra levensmiddelen en kolen-toewijzingen te accepteren;

voorts:

beschuldigde I:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. zich als begunstigend lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisatie de „Germaansche SS.” en de propaganda van die organisatie heeft bevorderd door te colporteren met haar weekblad „Storm SS”;

3. zich als lid heeft aangesloten bij de nationaal-socialistische organisaties het „Nederlandsche Arbeidsfront” en de „Nederlandsch-Duitse Kultuurgemeenschap”;

4. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door:

a. zich meermalen in het openbaar te vertoonen, gekleed in de uniform van de „Dienstgruppe der N.S.D.A.P.”;

b. zich een keur van Duitse nationaal-socialistische lectuur aan te schaffen bij de boekhandel van het weekblad „De Misthoorn” en bij de „Volksche Boekhandel” te Amsterdam;

5. hulp heeft verleend aan den vijand door gewapend met een pistool dienst te doen bij de „Schutzgruppe”, zijnde deze een hulpdienst van de „Deutsche Wehrmacht”; en beschuldigde II:

1. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door aan de politie te Amsterdam een brief te richten, luidende:

„..... An die Polizei, Nieuwe Doelenstraat, Kamarad, gestern Nachmittag ¼ vor 5 Uhr, war ich bei der Firma Bonnerie und

fragte nach Damenstrümpfen, man sagte mir nur in der Preisliste von f 4.75 ich lehnte ab, da mir zu teuer. Zur gleicher Zeit stand ich mit einer Jüdin an der Kasse, die hatte ein paar Strümpfe zu f 1.75 bekommen, und sah ich persönlich, dass sie den Preis bezahlte. Ich zog er vor, der Verkäuferin davon weiter nicht zu fragen und Ihnen die Sache zu melden. Weshalb werden dort noch Juden bevorzugt? Heil Hitler. Bilderdijk-kade 17 A III, w.g. Frau M. v. Buschbach"...

hebbende zij door deze handeling tevens getracht voordeel te trekken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand;

2. openlijk heeft blijk gegeven van ingenomenheid met den vijand door aan een zekere Mevr. Meijnders—Hagen, die van een gepleegden inbraak bij de firma Brummelkamp te Amsterdam had gezegd: „dat hebben de moffen gedaan” toe te voegen: „Ik bel de Euterpestraat op, ik laat de Weermacht niet beleedigen, ik zal je naar Vught laten brengen”, of woorden van soortgelijke strekking;

door welke handelingen zij gezamenlijk en ieder voor zich geacht moeten worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

O. dat de beschuldigten ter zitting van Maandag den 10den Maart 1947 zijn verschenen, bijgestaan door hun raadsvrouw Mr. J. M. Nieubuur, advocate te Amsterdam;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigten in het midden gebracht;

O. dat de beschuldigten ter zitting zake-lijk onder meer hebben verklaard:

beschuldigde I:

„Ik erken al hetgeen mij in de dagvaarding, zoowel tezamen met mijn vrouw als alleen is ten laste gelegd. Ik heb de Duitse nationaliteit aangevraagd omdat ik anders mijn zoon niet op de houtvestersschool kon plaatsen. Men had mij bij het Duitse bureau voor beroepskeuze dien stap aangeraden. Mijn zoon wilde persé naar die school”.

beschuldigde II:

„Ik erken hetgeen mij in de dagvaarding, zoowel tesamen met mijn man als alleen is ten laste gelegd. Den brief aan de politie in de Doelenstraat heb ik in een baloorige bui geschreven. Ik heb nog aan den rechercheur gezegd, dat hij geen werk van mijn klacht moest maken. Ik heb tegen mevrouw Meijnders—Hagen, haar naam kende ik toen niet, gezegd, dat zij voorzichtig moest zijn met haar uitlatingen, daar ze anders wel eens bij de „Euterpestraat” kon terecht komen. Mevrouw Meijnders—Hagen had mij woorden, als in de dagvaarding staan vermeld, in het oor gefluisterd. Ik ontken, dat ik getracht zou hebben den SD naar aanleiding van dit voorval op te bellen.”

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is be-

wezen verklaard, dat de beschuldigten zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze hebben gedragen, met dien verstande, dat bewezen wordt geacht, dat beschuldigde I de handeling in de beschuldiging onder 1 g ten laste gelegd heeft gepleegd;

O. dat de beschuldigten daardoor geacht moeten worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal, gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigten, hun persoon en hun persoonlijke omstandigheden het in het algemeen belang geraden acht hun den hieronder te vermelden maatregel op te leggen;

O. immers, dat bij art. 2 lid 1 van het Tribunaalbesluit den Tribunalen wel de bevoegdheid is verleend, doch niet de verplichting is opgelegd om door het advies betreffende den tijdsduur der aan beschuldigten op te leggen internering een waardeering op grond van den ernst der bewezen verklaarde gedragingen;

O. nu, dat de ernst der gedragingen van deze beschuldigten blijkt uit het feit, dat zij gedurende den tijd, dat het volk, waartoe zij behoorden door een meedoogenloozen vijand op gruwelijke wijze werd onderdrukt, zich vrijwillig van dat volk hebben afgescheiden en hebben gevoegd bij het vijandelijke volk;

O. dat een dergelijke gedraging, die de jaren een afscheiding van het Nederlandsche volk beteekent, de facto een verwijdering voor goed uit de Nederlandsche gemeenschap ten gevolge dient te hebben, en het Tribunaal van oordeel is, dat de eenig juiste repressie slechts kan zijn, deze beschuldigten zoo spoedig mogelijk te doen gaan naar het land, welks nationaliteit zij eigener beweging hebben verkregen, en hen, zoolang dit niet is geschied, ten minste uit de Nederlandsche samenleving verwijderd te houden;

O. dat het Tribunaal, niet bevoegd om uitwijzing te bevelen, van oordeel dat deze zoo spoedig mogelijk zal dienen te geschieden, doch niet bevoegd om te adviseeren, de beschuldigten in internering te houden, totdat zij kunnen worden uitgewezen, op grond van zijn genoemde oordeel aan beschuldigten den maatregel van internering zal dienen op te leggen, zonder daarbij een advies te geven omtrent den tijdsduur daarvan;

O. dat, nu beschuldigten Duitschers zijn geen aanleiding bestaat om hen van de beide kiesrechten te onttellen, noch om te bepalen, dat het beheer over hun vermogen een einde zal hebben te nemen, zijnde dit vermogen immers reeds ingevolge het Besluit Vijandelijk vermogen (Stbl. E 133) aan den Staat der Nederlanden vervallen;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op

grond van vermelde redenen ten aanzien van hetgeen hiervoren niet is bewezen verklaard;

Verklaart de beschuldigten schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt den navolgenden maatregel aan de beschuldigten op:

Aan beschuldigde I:

Interneering.

Aan beschuldigde II:

Interneering.

No. 536.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (4e Kamer), 3 Februari 1947. (Mr. Dr. L. W. D. Schreuder, Baas, Schouten).

Door de functie van „vrederechter” uit te oefenen is hulp verleend aan de vijand.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 2.)

Tribunaal Amsterdam tegen Willem Lambertus van der Meulen, wonende te Amsterdam, thans gedetineerd in het kamp te Laren.

Beschuldigd van: dat hij, als Nederlander, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaalsocialistische organisatie het „Rechtsfront” en voor die organisatie is werkzaam geweest als „gewestelijk leider”;

3. zich als begunstigend lid heeft aangesloten bij de nationaalsocialistische organisatie de „Germaansche SS.”;

4. hulp heeft verleend aan den vijand door als „Vrederechter” in het ressort van het gerechtshof te Amsterdam deel te nemen aan de „Rechtspraak” die door den bezetter, ter bereiking van zijn doel, de nationaalsocialistische rechtsopvattingen in het Nederlandsche strafrecht te doen doordringen, werd gewenscht en bevorderd door haar in handen te geven van bijzonderlijk door of vanwege hem benoemde en met door hem geschapen competentie bekleede leden van de Nederlandsche Rechterlijke Macht, die, als beschuldigde, de nationaalsocialistische beginselen waren toegegaan; althans zoodanig handelend in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaalsocialistische gezindheid;

5. voordeel heeft getrokken uit de door den vijand getroffen maatregelen door te accepteren, dat hij, nadat bij verordening van den „Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden” no. 156-1941 de functie van „Vrederechter” was geschapen, tot het uitoefenen van die functie werd be-

noemd als Rechter in de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam, als hoedanig hij salaris heeft ontvangen;

door welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde ter zitting van Maandag den 20sten Januari 1947 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. E. A. Bólte, adv. te Amsterdam;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat de beschuldiging, zooals die aan beschuldigde bij dagvaarding is bekend gemaakt, in de alinea, gemerkt „5” abusievelijk de verordening no. 156/1941 is genoemd „van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandsche gebieden”;

O. dat het Tribunaal deze zinsnede leest als: „van den Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie”; dat beschuldigde daardoor niet in zijn verdediging is geschaad;

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk o. m. heeft verklaard:

„Ik erken de feitelijke juistheid van hetgeen mij in de dagvaarding is ten laste gelegd. Ik herken mijn handteekening op het ledenregistratie formulier van de N.S.B., dat mij wordt getoond. Ik ben, na de bezetting van Nederland door de Duitschers, weer tot de N.S.B. toegetreden, omdat ik toen van meening was, dat Duitschland spoedig de overwinning zou behalen en dat dan de Nederlanders, georganiseerd in de N.S.B., een voor de Duitschers acceptabele verdragspartij zouden vormen, die voor de toekomst van Nederland in het door Duitschland geleide Europa veel zou kunnen doen. Mijn taak als „gewestelijk leider” van het „Rechtsfront” was het beleggen van vergaderingen. Ik ben begunstigend lid geworden van de „Nederlandsche” later „Germaansche” SS om toegang te krijgen tot bijeenkomsten, waar folkloristische en cultureele onderwerpen aan de orde kwamen, die mijn belangstelling hadden. Toen mij de functie van „Vrederechter” werd aangeboden, heb ik die voornamelijk geaccepteerd uit de overweging, dat ik dan een behoorlijk salaris zou gaan genieten. Ik heb getracht mijn functie als „Vrederechter” zooveel mogelijk te vervullen in overeenstemming met de „considerans” van de verordening waarbij het instituut werd geschapen, opgenomen in art. 2, namelijk dat het was gesticht ter bereiking van misdrijven die den politieken vrede in gevaar konden brengen. Ik heb steeds getracht zonder aanzien des persoons recht te spreken”.

Post alia:

O. dat het Tribunaal, op grond van de verklaringen van den beschuldigde in verband met den inhoud der hiervoren genoemde stukken bewezen acht hetgeen in de beschuldiging is ten laste gelegd, met dien

verstande, dat ten aanzien van de in de beschuldiging onder 4 omschreven feitelijke gedragingen bewezen wordt geacht, dat beschuldigde daarmede hulp heeft verleend aan den vijand;

O. dat de beschuldiging dient te worden vervallen verklaard ten aanzien van het hiervoren niet bewezen verklaarde;

O. dat de beschuldigde door te handelen als is bewezen verklaard geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde, op grond van het hiervoren overwogene, de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal, gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden, het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. immers, dat weliswaar beschuldigde belangrijke hulp heeft verleend aan den vijand door als vrederechter een rechterszetel te bezetten, die ongetwijfeld was geschapen om van de rechtspraak in „politieke” zaken nationaal-socialistische rechtspraak te maken, hebbende hij daardoor een besluit genomen dat een Nederlandschen magistraat onwaardig was en de rechtspraak in Nederland bij het volk in ernstige mate in discredit moest brengen, doch niet is gebleken dat hij zijn functie als rechter in ernstige mate heeft misbruikt om consequent goede vaderlanders zwaar te straffen en lieden die het vaderland naar het leven stonden voor hun misdragingen vrij uit te laten gaan.

O. dat verder niet is gebleken van eenige misdrijving van beschuldigde terwijl hij geacht kan en mag worden van zijn volkomen verkeerde gezindheid de onjuistheid te hebben ingezien;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen ten aanzien van het hiervoren niet bewezen verklaarde;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot een jaar en tien maanden en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf den 18den Juli 1945 in vóór-interneering doorgebracht tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op den 18den Mei 1947;

Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 537.

HOOGE AUTORITEIT TE ARNHEM,
14 Mei 1947. (Mr. Kronenberg).

Fiat-executie verleend op de uitspraak gewezen in de zaak tegen Chr. M. Kleijn.
(Tribunaal Arnhem, 1e Kamer, 20 Januari 1947).

(Besluit politieke delinquenten 1945, artt. 18 en 19; Tribunaalbesluit art. 19, 1e lid.)
(Men vergelijkte uitspraak no. 489).

De Hooge Autoriteit, enz.;

De Hooge Autoriteit heeft o.m. overwogen: dat weliswaar beschuldigde bij beschikking van den Proc.-Fiscaal te Amsterdam d.d. 21 Augustus 1946 terzake van dezelfde feiten als in voormelde uitspraak bewezen verklaard (behoudens haar lidmaatschap van het N.V.D.) buiten vervolging is gesteld;

dat echter tevoren, en wel op 24 Juli 1946 de Proc.-Fiscaal te Arnhem, na verlening van een fiat-behandeling, deze zaak ter kennisneming en behandeling heeft gesteld in handen van het Tribunaal te Arnhem;

dat hierdoor enerzijds de verplichting voor het Tribunaal ontstond, om de zaak te behandelen, doch anderzijds de bevoegdheid van enigen Proc.-Fiscaal om beschuldigde te dier zake buiten vervolging te stellen, een einde nam;

dat derhalve aan voormelde beschikking van den Proc.-Fiscaal te Amsterdam generlei rechtskracht kan worden toegekend.

No. 538.

HOOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 23 April 1947. (Mr. A. J. Vliegenthart).

Fiat-executie op de maatregel van ontzetting van het recht tot uitoefening van het beroep van journalist geweigerd, daar de Commissie voor de Perszuivering dezelfde maatregel blijkbaar mede heeft opgelegd terzake van dezelfde gedragingen als het Tribunaal telastelegde en bewezen verklaarde.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Bosch 3e Kamer, d.d. 18 December 1946 in de zaak tegen Hendrikus Matheus Wijnhoven, journalist, wonende te Eindhoven, (thans kamp Hooogerheide).

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 13 November 1946 is ten laste gelegd;

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, steun heeft verleend aan den vijand en diens

handlangers door als redacteur van de buitenlandsche rubriek der destijds te Eindhoven verschijnende courant „Het Dagblad van het Zuiden”, vanaf omstreeks Januari 1942 gedurende meer dan twee jaar bijna dagelijks dagbladartikelen samen te stellen en in genoemde courant onder het opschrift „Buitenlandsch Overzicht” te plaatsen, bij voortdoring inhoudende voor den vijand gunstige en voor de Geallieerden ongunstige beschouwingen omtrent actueele gebeurtenissen in verband met de oorlogvoering hebbende bedoelde dagblad-artikelen gestrekt om bij het lezend publiek het vertrouwen in de overwinning op den vijand aan het wankelen te brengen.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers,

zijn opgelegd de maatregelen van:

1. interneering met advies aan de Regeering deze te doen eindigen op 1 October 1948;

2. ontzetting uit het recht van kiezen en de kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting uit het recht tot uitoefening van het beroep van journalist;

O. dat blijkens een door den secretaris gearmerkt afschrift, d.d. 10 Februari 1947, van een berechting door de Commissie voor de Perszuivering, ingesteld overeenkomstig art. 6 van het Tijdelijk Persbesluit 1945, beschuldigde behoorde tot een aantal journalisten, die zich op 31 Januari en 1 Februari 1947 voor genoemde Commissie, zitting houdende in het gebouw van de Kamer van Koophandel te Eindhoven, moesten verantwoorden overeenkomstig het Tijdelijk Persbesluit 1945;

O. dat blijkens bedoeld afschrift beschuldigde van Wijnhoven is gehoord, getuigen zijn gehoord en bescheiden zijn overgelegd, o.a. de leggers van het Dagblad van het Zuiden, verder genoemd D.v.Z.;

O. dat op 10 Februari 1947 te 's-Gravenhage uitspraak is gewezen, welke uitspraak ten aanzien van beschuldigde luidt als volgt:

„Ten aanzien van betrokkene H. M. Wijnhoven.

„Deze betrokkene is 1 November 1941 van het Eindhovensch Dagblad overgegaan naar het D. v. Z. waar hij plaatsvervangend hoofdredacteur geweest is. De betrokkene heeft Buitenlandsche overzichten geschreven van zeer funesten inhoud; en terwijl hem door betrokkene Raymakers een objectief overzicht was opgedragen een maal per week te publiceeren, deed hij dit vaker en geenszins objectief en beklaagde zich bij des vijands handlangers te Den Haag over het feit, dat hij hierin tegenwerking ondervond.

„In strijd met de waarheid beweert betrokkene, dat hij toen op verzoek van betrokkene Goedhart naar Den Haag zou zijn gegaan: hij heeft in Den Haag getracht zijn positie tegenover Raymakers te verstevigen en is vandaar zelfs teruggekomen met de mededeeling, dat hij hoofdredacteur zou

worden.

„De betrokkene heeft in zijne publicatie, zeer sterk anti-bolsjewistisch ingesteld zijnde, niet alleen door in dien trant ook over den strijd in het Oosten te schrijven, den vijand hulp verleend, maar ook daarnevens de vijandelijke ideologieën en defaitisme bevorderd door wat hij onder hoofdredactie van betrokkenen Raymakers, Schils en Creyghen heeft gepubliceerd.

„De Commissie heeft niet de bevoegdheid bij den door haar op te leggen maatregel rekening te houden met een vrijheidsstraf die den betrokkene dreigt, van een duur als de meesten journalisten van dit kaliber niet ten deel valt, noch ook met het feit, dat het Tribunaal den betrokkene eene ontzetting van recht heeft gegeven op het terrein van de Pers op hetwelk de ontzetting van recht ter beoordeeling van de Commissie staat.

„De Commissie oordeelt, dat betrokkene niet in de journalistiek dient terug te keeren en in verband daarmede legt zij den betrokkene een ontzetting op van 12 jaar, welke wordt geacht te zijn ingegaan op 18 September 1944”;

O. dat de Commissie voor de Perszuivering haar maatregel van ontzetting uit het recht journalistieke werkzaamheden uit te oefenen blijkbaar mede heeft opgelegd terzake van dezelfde gedragingen als het Tribunaal telaste heeft gelegd en bewezen verklaard;

O. dat derhalve het doen doorgang vinden van den door het Tribunaal opgelegden maatregel van ontzetting uit het recht tot uitoefening van het beroep van journalist, geen zin meer schijnt te hebben;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op dien maatregel te weigeren;

Weigert het fiat-executie ten aanzien van de maatregel sub 3. te weten de ontzetting uit het recht tot uitoefening van het beroep van journalist.

No. 539.

HOOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 1 Mei 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Maatregel van interneering te zwaar geacht nu een feit, waarvoor beschuldigde reeds eerder door de politierechter werd veroordeeld, kennelijk ook door het Tribunaal in aanmerking is genomen bij de oplegging van maatregelen.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal v. h. Arrondissement Middelburg 2e Kamer, d.d. 4 November 1946 in de zaak tegen: Arthur Florimundus Bleijenberg, landarbeider, wonende te Hulst,

dat het Tribunaal bewezen heeft ver-

klaard, dat beschuldigde, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich als lid heeft aangesloten bij het Nederlandsch Arbeidsfront, zijnde een aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante organisatie;

b. blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid, door zich te hebben opgegeven voor het sympathiseerend lidmaatschap der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

c. voordeel heeft getrokken, uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, door levensmiddelen naar hij deed voorkomen voor onderduikers, op te halen, doch deze ten eigen voordeele aan te wenden

en na te hebben beslist, dat hij daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, hem deswege de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, dat een tijdsduur van zes maanden in acht genomen dient te worden; met bevel tot inbewaringstelling;

2. ontzetting van het recht om openbare ambten te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat blijkens ingekomen ambtsbericht de Politierichter bij de Arr.-Rechtbank te Middelburg ten laste van dezen beschuldigde bewezen heeft verklaard, dat hij in 1944 te Vogelwaarde, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen, Victoria Magnus heeft bewogen tot afgifte van een brood van ongeveer 1½ Kg. door opzettelijk, listiglijk, valschelijk en in strijd met de waarheid aan deze persoon mede te deelen, dat hij eten ophaalde voor onderduikers, die in de buurt van Hulst ondergedoken zaten, en dat die betreffende onderduikers het zoo slecht hadden en veel honger leden

en na dit feit te hebben gequalificeerd als „oplichting”, hem deswege heeft veroordeeld tot een gevangenisstraf voor den tijd van drie maanden voorwaardelijk met een proeftijd van drie jaren;

O. dat, nu het feit, waarvoor hij door die Politierichter is veroordeeld kennelijk ook door het Tribunaal in aanmerking is genomen bij de oplegging van maatregelen, gelet op de ernst van de door het Tribunaal bewezen verklaarde gedragingen, op het feit, dat hij zich op vrije voeten bevindt en op de maatregelen, welke in soortgelijke gevallen als het onderhavige in het algemeen gerdan wordt geacht, de maatregel van interneering te zwaar schijnt;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 540.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (6e Kamer), 3 Maart 1947. (Mr. L. W. D. Schreuder, Baas en Schouten).

Alleen een bevordering van rang zonder feitelijke salarisverhoging moet voor een ambtenaar als een genoten voordeel worden beschouwd.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 4.)

Tribunaal Amsterdam tegen Willem Albert Karel Wolbers van Dooreen, gemeenteambtenaar, wonende te Amsterdam, thans gedetineerd in het kamp te Laren (N.-H.), gehuwd met H. H. Roodenburg.

Beschuldigd van: dat hij, zijnde op 10 Mei 1940 in het bezit van de Nederlandsche nationaliteit, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. in het algemeen blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door:

a. zijn buurman, W. P. Echart, lastig te vallen door bij hem polemische briefjes in de brievenbus te stoppen, waar o. a. één, zakelijk inhoudende een vergelijking van het gedrag der Nederlandsche Christenen tegenover den bezetter met „de geraffineerde joodsche wijze” waarop de joden „de kerk van destijds” Christus probeerden uit te lokken tot uitlatingen tegen de bezettende macht;

b. eenige kledingstukken te schenken aan de „Nationaal Sozialistische volkswohlfahrt”;

3. voordeel heeft getrokken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand door te accepteren dat hij op grond van zijn nationaal socialistische gezindheid werd bevorderd van adjunct hoofd van de afdeling tot inspecteur bij het gemeentelijk bureau voor sociale zaken der gemeente Amsterdam, tengevolge waarvan hij een hooger salaris is gaan genieten;

4. hulp heeft verleend aan den handlanger van den vijand, den vanwege den vijand benoemde „wethouder” van sociale zaken Guépin, door in zijn functie van chef van de Afdeling Personeelszaken aan het bureau van Sociale Zaken te Amsterdam, als „vertrouwensman” van gemelden „wethouder” op te treden;

5. hulp heeft verleend aan den vijand door zonder eenige directe noodzaak aan Duitsche politie instanties te Rotterdam, desgevraagd telefonisch te bevestigen, dat Albertus Adriaan Marie Makkink, die aan zijn bureau was verbonden en die, nadat hij zich door „onderduiken” aan de tewerkstelling in Duitschland had trachten te onttrekken, in handen van gemelde instanties was gevallen, niet met vacantie van zijn werk afwezig was, welke bevestiging voor gemelden Mak-

kink tengevolge had, dat hij vanwege den vijand in verschillende concentratiekampen gedurende langer dan een jaar werd gevangen gehouden;

door welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat beschuldigde ter zitting van den 17den Februari 1947 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. J. J. P. Tonino, adv. te Amsterdam;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat beschuldigde ter zitting zakelijk o. m. heeft verklaard: „Ik herken mijn handteekening op het leden-registratie-formulier van de N.S.B., dat mij wordt getoond en mijn handschrift op het stuk, gemerkt 29. Ik ben uit christelijke en vaderlandsche overwegingen lid van de N.S.B. geworden. Ik erken, dat ik het briefje, gemerkt 29, bij den heer Echart in de bus heb gestopt. De uitdrukkingen, die ik in het bewuste briefje bezig, lijken anti-semitisch, maar zijn niet zoo bedoeld; ik ben geen anti-semiet. Ik erken, dat ik kledingstukken aan de N.S.V. heb geschonken. Ik erken, dat ik bevorderd ben tot inspecteur bij Sociale Zaken; dit bracht echter voor mij geen salaris-verhoging mee, omdat ik reeds als waarnemend hoofd van een afdeling werkzaam was tegen hetzelfde salaris als dat van een inspecteur. Ik erken, dat ik „vertrouwensman” van wethouder Cuépin ben geweest; als zodanig werd ik vaak direct bij den wethouder geroepen ter bespreking van dienstzaken; daardoor passeerde ik niemand. Ik erken, dat ik aan een Duitscher, die mij van Rotterdam uit opbelde, heb medegedeeld, dat een zekere Makkink bij mij op het bureau werkzaam was, dat hij op dat oogenblik niet werkte en dat hij geen vacantie had. Ik heb daarmede geenszins de bedoeling gehad om Makkink „er in te laten loopen”. Ik wist niet, welke functie die Duitscher bekleedde; ik heb daar ook niet naar gevraagd. Ik meende, dat ik niet mocht liegen bij de beantwoording van vragen, die mij werden gesteld; ik vind dat in strijd met mijn godsdienstige overtuiging. Ook durfde ik niet in het bijzijn van vele getuigen onjuiste inlichtingen te verstrekken, omdat ik zeker wist, dat een zoodanige handeling door N.S.B.-ambtenaren, die mij kwaad gezind waren, zou worden gerapporteerd. Ik zie nu wel in, dat het beter ware geweest, als ik dien Duitscher had medegedeeld, dat hij zijn vragen schriftelijk aan het hoofd van den dienst moest stellen; ik merk nog op, dat Makkink tóch tegen de lamp zou zijn gelopen, omdat alle onderduikers uit gemeentedienst op het stadhuis en bij het arbeidsbureau bekend waren. Ik erken, op 21 Augustus 1942 den uitvoerigen brief naar het Raadhuis te Utrecht te hebben gezonden, waarin ik uiteenzette, waarom een benoeming tot wet-

houder dier gemeente onder de energieke leiding van den Burgemeester — dat was toen Ravenswaay — mij aanlokte”.

Post alia:

O. dat het Tribunaal, op grond van de verklaringen van den beschuldigde, in verband met den inhoud van het hiervoren onder 1e genoemde stuk het in de beschuldiging onder 1, van het hiervoren onder 2e genoemde stuk het in de beschuldiging onder 2a en van het hiervoren onder 3e genoemde stuk het in de beschuldiging onder 2b ten laste gelegde bewezen acht;

O. dat het Tribunaal ook het in de beschuldiging onder 3 ten laste gelegde bewezen acht en wel op grond van de verklaringen van den beschuldigde in verband met den inhoud van het hiervoren onder 3e genoemde stuk en van de hiervoren onder 4e genoemde getuigenverklaring;

O. immers, dat het Tribunaal verwerpt het te dien aanzien door en namens beschuldigde gevoerde verweer, dat zijn bevordering niet zou zijn geschied op grond van zijn nationaal socialistische gezindheid en dat hij daaruit geen voordeel zou hebben getrokken, omdat hij in feite geen hooger salaris is gaan genieten, daar hij het hogere salaris reeds genoot doordat hij een hogere functie feitelijk waarnam;

O. immers, dat is gebleken, dat beschuldigde werd bevorderd tot inspecteur om de functie van hoofd van een afdeling, in deze die van personeelszaken te kunnen bekleeden, welke functie, naar blijkt uit de verklaring van den getuige van Dam, was bestemd voor een N.S.B.-er;

O. voorts, dat reeds alleen een bevordering in rang zonder feitelijke salarisverhoging voor een ambtenaar als een genoten voordeel moet worden beschouwd, terwijl het Tribunaal — ten overvloede — nog overweegt, dat beschuldigde door zijn bevordering wel degelijk financieel is vooruit gegaan, genietende hij immer als waarnemend Afdelingshoofd slechts een tijdelijke bijslag op zijn salaris, die zoude zijn geëindigd tegelijk met de waarneming van laatstgenoemde functie;

O. dat ook het in de beschuldiging onder 4 ten laste gelegde bewezen geacht moet worden op grond van de verklaringen van beschuldigde in verband met den inhoud van de hiervoren onder 4e genoemde verklaring van den getuige van Dam, kennende immers het Tribunaal beschuldigde niet volgen in zijn verweer, dat hij den „wethouder” Cuépin geen hulp zou hebben verleend maar hem slechts over dienstzaken zou hebben ingelicht en geraadpleegd;

O. immers, dat beschuldigde bij dit verweer voorbij ziet, dat juist in het vragen van inlichtingen door een aan de gemeente opgedrongen „wethouder” aan een gelijkgezinden „vertrouwensman” met voorbijgaan van het hoofd van den dienst, waarbij deze in die functie is aangesteld, beteekende het vragen van hulp door dien „wethouder” aan dien „vertrouwensman”, wanneer hij meende te

weten of te kunnen vermoeden, dat hem de-
zulke niet door degene, die hem die inlich-
tingen normaliter zou moeten verstrekken,
zou worden geboden;

O. dat het Tribunaal eveneens verwerpt
het verweer van beschuldigde, dat zijn me-
dedeeling aan den SD, dat Makkink niet met
vacantie was, geen nadeel zou hebben be-
rokkend aan dezen ambtenaar, omdat zoo-
wel ten stadhuize als bij het gewestelijke ar-
beidsbureau bekend was, dat Makkink was
„ondergedoken” — zoodat beschuldigde niet
zou kunnen worden geacht door zijn mede-
deeling hulp te hebben verleend aan den
vijand;

O. immers dat het vasthouden van ge-
noemden Makkink in ieder geval is ge-
schied als het onmiddellijk gevolg van be-
schuldigdes mededeeling, en daaraan niet
kan afdoen dat de „onderduikers” ten stad-
huize en bij het „arbeidsbureau” geregis-
treerd stonden en dus Makkink anders wel
dientengevolge zou zijn gearresteerd; nog
daargelaten of dit laatste juist is en of niet
de omstandigheid dat de SD, nog bij beschul-
digde informaties inwon juist bewijst, dat
deze instantie niet de beschikking over die
gegevens had;

O. dat beschuldigde, door te handelen als
is bewezen verklaard, geacht moet worden
zich desbewust te hebben gedragen in strijd
met de belangen van het Nederlandsche
volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan
aan het verzet tegen den vijand en diens
handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op
grond van het hiervoren overwogene de op-
legging van bijzondere maatregelen wettigt
en het Tribunaal gelet op den ernst der ge-
dragingen van beschuldigde, diens persoon
en diens persoonlijke omstandigheden het in
het algemeen belang geraden acht hem de
hieronder te vermelden maatregelen op te
leggen;

O. immers, dat de gedragingen van be-
schuldigde als particulier hem volkomen
buiten de Nederlandsche volksgemeenschap
hebben gesteld en zijn gedragingen als amb-
tenaar ernstig nadeel hebben toegebracht
aan het zoo noodzakelijke verzet van de Ne-
derlandsche administratie tegen den bezet-
ter;

O. dat mitsdien aan beschuldigde ingrij-
pende maatregelen dienen te worden opge-
legd, zij het dat in deze eenige verzachting
verantwoord mag worden geacht, op grond
van de omstandigheid dat beschuldigde ten-
gevolge van de zuivering als ambtenaar, die
hij zal hebben ondergaan of nog zal onder-
gaan, alle rechten op pensioen naar alle
waarschijnlijkheid zal hebben verloren dan
wel zal verliezen terwijl hij welhaast den
pensioengerechtigden leeftijd heeft be-
reikt;

Gelet op de betrekkelijke wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan
hetgeen hiervoren is bewezen verklaard, en
dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1

van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den
beschuldigde op:

1. Interneering waarbij in overweging
gegeven wordt den tijdsduur daarvan te be-
perken tot twee jaren en zes maanden en
daarop in mindering te brengen den door
beschuldigde vanaf den 17den Juni 1945 in
vóór-interneering doorgebrachten tijd, zoo-
dat de interneering behoort te eindigen op
den 17den December 1947;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en
verkiezbaarheid krachtens wettelijk voor-
schrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Ontzetting van het recht om eeniger-
lei functie in overheidsdienst te bekleeden;

Bepaalt voorzoo veel noodig dat het beheer
over het vermogen van beschuldigde een
einde zal nemen binnen drie maanden nadat
de interneering is beëindigd.

No. 541.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
AMSTERDAM** (4e Kamer), 17 Februari
1947. (Mr. L. W. D. Schreuder, Baas en
Schouten).

**Tribunaal verwerpt het verweer dat be-
schuldigde niet geacht kan worden hulp
te hebben verleend aan de vijand, althans
desbewust te hebben gehandeld in strijd
met de belangen van het Nederlandsche
volk, doordat hij automatisch van een par-
ticuliere wacht dienst overging in dienst
van de Deutsche Weermacht.**

(Vergelijk Na-oorlogische Rechtspraak
no. 263).

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Amsterdam tegen Christiaan
Gerard van der Waay, schilder, wonende te
Amsterdam, thans gedetineerd in het kamp
te Laren (N.-H.).

Beschuldigd van: dat hij, zijnde op 10 Mei
1940 in het bezit van de Nederlandsche na-
tionaliteit, gedurende de vijandelijke bezet-
ting van het Rijk in Europa:

1. als lid is aangesloten gebleven bij de
Nationaal Socialistische Beweging der Ne-
derlanden en bij de Weer Afdeling van die
beweging, voor welke hij werkzaam is ge-
weest als muzikant in het muziekvendel met
den rang van constabel;

2. hulp heeft verleend aan den vijand
door dienst te hebben gedaan bij de „Wache-
und Schutzdienst”, later „Wachabteilung
des Chefintendanten beim Wehrmachtsbe-
fehlhaber in den Niederlanden” met den
rang van Wachmann, later Wachrotten-
führer;

door welke handelingen hij geacht moet
worden zich desbewust te hebben gedragen
in strijd met de belangen van het Ne-
derlandsche volk;

O. dat de beschuldigde ter zitting van

Maandag den 17den Februari 1947 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman, Mr. Tj. de Vrieze, adv. te Amsterdam;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde in het midden gebracht;

O. dat de beschuldigde ter zitting zakelijk o. m. heeft verklaard:

„Ik erken hetgeen mij in de dagvaarding is tenlastegelegd. Ik herken mijn handteekening op het leden-registratie-formulier van de N.S.B. en op de legitimatiekaart van de W.A., die mij worden getoond. Ik heb van mijn 10den tot mijn 24sten jaar veel in het buitenland rondgereisd bij een variété-geselschap.

„Ik heb daar een ellendigen tijd doorgemaakt. Ik voelde mij in het buitenland altijd zéér verbonden aan mijn vaderland. Toen ik in Nederland kwam, ben ik bekoord door de sterk vaderlandsche propaganda van de N.S.B. en door de stelligheid, waarmede die beweging beweerde een oplossing te kunnen brengen van de sociale nooden. Ik ben toen direct lid geworden van die beweging. Ik heb sindsdien alle gebeurtenissen door een N.S.B.-bril gezien. Ik was wel zeer geschokt door den inval van de Duitschers in Nederland maar toen zeide men van N.S.B.-zijde, dat Duitsland zeker den oorlog zou winnen en dat de N.S.B. dan de eenige kans zou bieden om Nederland een vrije natie in het Europa van Duitsland te doen zijn. Ik zie nu wel in, dat een beweging als de N.S.B. zeker niet tot voorbeeld van goed Nederlandsch gedrag kon worden gesteld. Ik was al zeer langen tijd bij de Harmonie van de N.S.B. In 1941 ongeveer is die Harmonie bij de W.A. ingedeeld, zoo ben ik automatisch bij de W.A. gekomen. Ik ben bij den Wachtdienst van Kötter gegaan, omdat ik geen ander werk kon krijgen en ik voor mijn gezin het brood moest verdienen. Toen ik het bericht kreeg, dat de Wachtdienst naar de „Wehrmacht” zou overgaan, was ik toevallig ziek. Ik had er alles op tegen om bij de „Wehrmacht” te gaan en ik heb het er dus op aangelegd om afgekeurd te worden.

„Eerst heb ik mijn ziekte wat gerek. Toen kreeg ik een dringende oproep, dat ik mij moest melden, ik heb daar geen gehoor aan gegeven. Toen kreeg ik nog een oproep met het dreigement, dat ik door de „Feldgendarmarie” zou woren gehaald, toen durfde ik niet meer weg te blijven. Ik ben, na mijn opkomst, tegen mijn verwachting in, weer niet afgekeurd, maar in het kleeding-magazijn te werk gesteld.

Post alia:

O. dat beschuldigde, door te handelen als is bewezen verklaard, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat de raadsman van beschuldigde heeft betoogd, dat beschuldigde, door dienst te doen bij de „Wachabteilung des Chefintendanten beim Wehrmachtbefehlshabers in den Niederlanden” niet geacht kan worden hulp te hebben verleend aan den vijand, al-

thans desbewust te hebben gehandeld in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, hebbende immers bij beschuldigde de vrijwilligheid tot zoodanigen dienst ontbroken en deze raadsman daarbij heeft verwezen naar het arrest, in een soortgelijke zaak als die tegen beschuldigde gewezen door het Bijzondere Gerechtshof te 's-Gravenhage, d.d. 3 December 1945. (Na-oorlogsche rechtspraak no. 263) bij welk arrest de verdachte werd vrijgesproken, omdat hij, zijnde automatisch overgegaan van een particulieren wachtdienst in dienst van de „Deutsche Wehrmacht”, niet opzettelijk vrijwillig in vijandelijke krijgsdienst zou zijn getreden;

O. daaromtrent, dat het Tribunaal van oordeel is, dat een soortgelijke beslissing door dit Tribunaal in de onderhavige zaak niet kan worden gegeven, omdat ten deze niet is tenlastegelegd overtreding van art. 101 Sr., doch overtreding van art. 1 alinea 2 van het Tribunaalbesluit, welke bepaling meer overeen komt met art. 102 van genoemd Wetboek;

O. dat beschuldigde vrijwillig heeft dienst genomen bij den Wache- und Schutzdienst, vrijwillig daarbij is gebleven, ook toen al duidelijker werd, dat deze dienst slechts een voorlooper en hulpdienst van de Deutsche Weermacht was en ten slotte met dien dienst mede overgegaan is naar de „Wachabteilung des Chefintendanten beim Wehrmachtbefehlshabers in den Niederlanden”, alwaar hij dienst heeft gedaan als „Wachrottenführer”;

O. dat beschuldigde ook door dat geheele complex van handelingen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, waaraan niet kan afdoen de mogelijkheid, dat bepaalde handelingen binnen dit complex niet meer geacht kunnen worden in volledige vrijheid te zijn verricht, bijvoorbeeld door dien beschuldigde bij den gevoorbeeld doordien beschuldigde bij den genoemden overgang niet meer vrij was om

O. dat het derhalve niet op den weg van het Tribunaal ligt, deze laatste mogelijkheid te onderzoeken, ook al is wellicht van die mogelijkheid afhankelijk de beantwoording der door den verdediger gestelde vraag of beschuldigde zijn Nederlandschap heeft verloren, zijnde immers niet aan de Tribunaal opgedragen om vast te stellen in hoeverre eenige door hen geconstateerde handelingen gevolgen kan hebben ten aanzien van de nationaliteit van een door hen berechten beschuldigde;

O. dat voormeld bewezen verklaarde, op grond van het hiervoren overwogene, de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal, gelet op den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden, het in het algemeen belang graden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. immers, dat het Tribunaal, bij de be-

oordeeling van de zwaarte van den maatregel van interneering, die aan den beschuldigde zal moeten worden opgelegd, rekening houdt, zoowel met de omstandigheid, dat is gebleken, dat beschuldigde door broodnood is gedreven tot het dienst nemen bij de „Wache- und Schutzdienst" en zeer veel moeite heeft gedaan om niet in „Wehrmachtsdienst" over te gaan als met de klaarblijkelijk slechte lichamelijke conditie van beschuldigde, die hem niet geschikt doet zijn voor verblijf, althans niet voor zwaar werk in een interneeringskamp;

Gezien de betrekkelijke wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder artikel 1, van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering, waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot het door beschuldigde vanaf 15 Mei 1945 in voor-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering behoort te eindigen op heden;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift, uitgeschreven verkiezingen, zoo beschuldigde geacht moet worden nog in het bezit van deze rechten te zijn;

Bepaalt, voorzooveel noodig, dat het bekeer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen drie maanden, nadat op deze uitspraak het „fiat-executie" is verleend..

No. 542.

HOOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 23 April 1947. (Mr. A. J. Vliegenthart).

Geheele beschikking.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak v. h. Tribunaal voor het arrondissement Middelburg 4e Kamer, d.d. 18 September 1946 in de zaak tegen Hendrina Johanna Jacoba Ridderhof, zonder beroep, wonende te Valkenswaard;

dat aan beschuldigde bij gewijzigd bevel tot dagvaarding d.d. 20 Augustus 1946 is ten laste gelegd:

dat zij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich eind 1940 of begin 1941 als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie, en bij deze aan genoemde Beweging verwante organisatie de functie van Kringleidster voor de kring Zierikzee althans voor Noord-Zeeland, heeft vervuld;

3. blijkt heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid door haar in haar kwaliteit van kringleidster Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie aan het Amt für Volkswohlfahrt te Middelburg geschreven brieven d.d. 8 Juli en 20 Augustus 1941 te doen eindigen met respectievelijk „Hou Zee" en „Heil Hitler",

en zij, op grond van dit haar handelen, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal na bewezen te hebben verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de dagvaarding omschreven wijze heeft gedragen en na te hebben overwogen, dat zij daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Ned. volk, haar heeft opgelegd de volgende maatregelen:

1. interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den duur daarvan te beperken tot één jaar en zes maanden; met bevel tot inbewaaringstelling;

2. ontzetting van het recht om openbare ambten en bedieningen te bekleeden, alsmede van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat volgens de vermelding in het procesverbaal der zitting van het Tribunaal van 7 September 1946 de beschuldiging tijdens het onderzoek ter zitting is gewijzigd in dien zin, dat sub 2 der dagvaarding wordt gelezen: „2. zich als lid heeft aangesloten bij de N.S.V.O. en bij deze aan genoemde beweging verwante organisatie de functie van Kringleidster voor de Kring Zierikzee heeft vervuld" doch deze wijziging niet in de vermelding der beschuldiging in de uitspraak, noch elders in die uitspraak tot uitdrukking is gebracht;

O. dat het Tribunaal in zijn uitspraak heeft overwogen: „dat beschuldigde en haar echtgenoot, met wien zij in algeheele gemeenschap van goederen is gehuwd, in zeer eenvoudige materiele omstandigheden leefden vóór de bezetting, van hun nationaal-socialistische gezindheid en activiteit beide veel voordeel hebben genoten gedurende de bezetting (met name bewoonden zij in latere jaren van de bezetting de thans door den Kantonrechter te Zierikzee bewoonde woning), zoodat verbeurdverklaring van vermogen dient plaats te hebben, doch, waar de man, als lid der N.S.B. en tijdens de bezetting leider van het Arbeidsbureau te Zierikzee, te zijner tijd voor het Tribunaal zal verschijnen, bij het opleggen van den maatregel van verbeurdverklaring aan hem, met de gedragingen van zijn vrouw rekening zal moeten worden gehouden;

O. te dezen aanzien, dat uit de gebezigde bewijsmiddelen niet blijkt van eenig voordeel trekken door beschuldigde in verband met haar nationaal-socialistische gezindheid en activiteit zoodat het Tribunaal meer als bewezen heeft aangenomen dan bewezen is;

O. dat weliswaar aan beschuldigde in de onderhavige uitspraak ter zake van het bedoelde voordeel trekken geen maatregel in verband hiermede is opgelegd doch uit de hiervoor geciteerde overweging van het Tribunaal toch blijkt, dat het voornemen is haar deswege, zij het indirect, te treffen;

O. echter, dat de maatregelen, welke aan een beschuldigde worden opgelegd in overeenstemming moeten zijn met den ernst van de te zijnen laste bewezen verklaarde gedragingen, doch niet toelaatbaar kan worden geacht, dat de oplegging van noodzakelijk geachte maatregelen achterwege blijft uit overweging, dat de gedragingen van dezen beschuldigde later mede grondslag zullen zijn voor de oplegging van maatregelen aan een anderen beschuldigde, nu deze laatste uitsluitend voor zijn eigen misdragingen verantwoordelijk kan worden gesteld;

O. verder, dat de ontzetting uit het recht om bedieningen te bekleeden een maatregel is, welken het Tribunaalbesluit niet kent;

O. nog, dat de maatregel van interneering, gelet op het ten aanzien van den duur ervan gegeven advies, en mede gelet op den ernst der ten laste van de beschuldigde bewezen verklaarde gedragingen, op de maatregelen, welke in soortgelijke gevallen als het onderhavige in het algemeen geraden worden geacht en op het feit, dat zij zich niet in voorloopige bewaring bevindt, zwaar schijnt;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 543.

HOOGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 10 Mei 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Maatregelen t.a.v. een overleden beschuldigde. Deze mogen slechts worden opgelegd terzake van zijn gedragingen. Het Tribunaal hield bij de oplegging van maatregelen rekening met de gedragingen van de erfgenamen.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak v. h. Tribunaal voor het arrondissement Middelburg 3e Kamer, d.d. 3 Februari 1947 in de zaak tegen wijlen Jan Roose, van beroep winkelier, gewoonde hebbende te Middelburg, ten deze vertegenwoordigd door zijn bijzonderen vertegenwoordiger Johannes Marinus Wondergem, bureauchef bij het Nederlandsche Beheersinstituut, wonende te Middelburg;

Beschuldigd van:

dat hij, wijlen Jan Roose voornoemd, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. nadat hij zich reeds vóór 10 Mei 1940 als lid bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden had aangesloten, daarbij als zoodanig na genoemden datum is aangesloten gebleven en tevens voor deze Beweging is werkzaam geweest en haar propaganda heeft bevorderd door op te treden als materiaalbeheerder der N.S.B. en door het colporteren met of verspreiden van N.S.B.-bladen en het drijven van een N.S.B.-boekwinkel, waarin N.S.B.-lectuur werd verkocht;

b. zich in of omstreeks 1943 heeft aangesloten als begunstigend lid bij de Germaansche S.S., zijnde een nationaal-socialistische organisatie;

en hij op grond van dit zijn handelen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal bewezen heeft verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de telastelegging omschreven wijze heeft gedragen en heeft geoordeeld, dat hij daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal na terecht te hebben overwogen, dat, nu de beschuldigde overleden was, alleen de maatregel van verbeurdverklaring van diens nalatenschap kon worden opgelegd, vervolgens heeft overwogen:

„O. dat blijkens de verklaring van beschuldigde's echtgenoot opgenomen in het hierboven sub 3 vermelde processtuk, deze tijdens de bezetting bij de N.S.B. is aangesloten geweest, terwijl het Tribunaal bekend is en overigens ook uit bedoelde verklaring blijkt, dat hetzelfde geldt voor een der andere erfgenamen van beschuldigde, nl. een van diens zoons;

O. dat het Tribunaal in de gegeven omstandigheden, gelet op den omvang der nalatenschap, aanleiding vindt daarvan het na te noemen bedrag verbeurd te verklaren;

O. dat voormelde bewezen verklaarde gedragingen en handelingen van beschuldigde in verband met het hierboven overwogene den hieronder vermelden maatregel wettigen, immers het Tribunaal dezen in het algemeen belang geraden acht, en die maatregel naar het oordeel van het Tribunaal in juiste verhouding staat tot den ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden;”

O. dat in een geval als het onderhavige slechts maatregelen mogen worden opgelegd ter zake van gedragingen van den overleden beschuldigde, terwijl uit de hiervoor aangehaalde overwegingen van het Tribunaal blijkt, dat dit bij de bepaling van het bedrag der verbeurdverklaring behalve met de gedragingen van wijlen Jan Roose ook rekening heeft gehouden met die van sommige van diens erfgenamen;

O. dat dit niet aanvaardbaar is doch die erfgenamen, indien daartoe termen aanwe-

zig zijn, afzonderlijk berecht moeten worden;

O. dat bovendien in casu de onbillijkheid van het door het Tribunaal gevolgde systeem in het oog springt omdat de verbeurdverklaring kennelijk tot een hooger bedrag is uitgesproken dan het geval zou zijn geweest indien de echtgenoot en een der zoons van wijlen Jan Roose niet bij de N.S.B. zouden zijn aangesloten geweest waardoor thans de overige erfgenamen, waarvan niet is gebleken, dat zij zich op eenige wijze op politiek gebied hebben misdragen gedurende de jaren der Duitsche bezetting, schade onder vinden van de misdragingen hunner mede-erfgenamen hoewel zij daarvoor geenszins aansprakelijk gesteld kunnen worden;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 544.

HOOGHE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 1 Mei 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Flat-executie geweigerd, omdat de maatregel van verbeurdverklaring afhankelijk werd gesteld van een voorwaarde.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak v. h. Tribunaal voor het Arrondissement 's-Bosch 6e Kamer, d.d. 17 December 1946 in de zaak tegen Petronella Maria Kivits, zonder beroep, wonende te Boxmeer.

dat het Tribunaal na bewezen te hebben verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen en na te hebben beslist, dat zij daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, haar deswege heeft opgelegd de volgende maatregelen:

„Verbeurdverklaring van een bedrag van f 12.500 indien en voor zoover de verkrijging van dit bedrag van E. Bisseling rechtskracht heeft.

„Verbeurdverklaring van één cassette tafelzilver indien en voor zoover de verkrijging van die cassette van E. Bisseling rechtskracht heeft.

„Internering met advies aan de Regeering deze te beperken tot den tijd welke zij in bewaring is geweest”;

O. dat de maatregel van verbeurdverklaring zooals deze i. c. door het Tribunaal is geformuleerd voorwaardelijk is, en nu het Tribunaalbesluit een voorwaardelijke verbeurdverklaring niet kent, het fiat executie niet kan worden verleend;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 545.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (1e Kamer), 22 Mei 1947. (Mr. Moerel, v. d. Brandt, Mackaay).

Fiat-executie op de eerste uitspraak geweigerd. Bij de hernieuwde behandeling heeft het Tribunaal zijn aandacht gewijd aan een nieuwe bijkens de processtukken bij de eerste behandeling niet beoordeelde gedraging van de beschuldigde. Wanneer de Hoge Autoriteit in haar desbetreffende beschikking het nodig oordeelt, dat ten aanzien van een bepaalde gedraging of een bepaald feit een nieuw onderzoek plaats vindt, houdt dit niet in, dat het Tribunaal zich alleen tot dit nieuwe onderzoek moet bepalen.

(Besluit van 23 December 1944, S. E 153, art. 10, eerste en derde lid.)

Tribunaal Amsterdam tegen Willem Reynhardt Kleyn, kassier, wonende te Amsterdam, thans gedetineerd te Hoogerheide.

O. dat aan de beschuldigde bij dagvaarding ter zitting van 26 November 1946 van het Tribunaal te Amsterdam, 1e Kamer, is te laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. in of omstreeks 1941 zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en tot in of omstreeks 1943 is aangesloten gebleven;

b. een N.S.B.-uniform heeft gedragen; een z.g. Wolfsangel op zijn kleding heeft gedragen;

als lid is toegetreden tot het Nederlandse Arbeidsfront, alsmede zich als lid heeft aangesloten bij de W.A. en een uniform dier organisatie droeg, waardoor hij in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid heeft gegeven;

c. in of omstreeks 1942 zich vrijwillig heeft aangemeld voor dienstneming bij de „Waffen SS”, doch voor indiensttreding bij dat onderdeel is afgekeurd, waardoor hij getracht heeft hulp en steun te verlenen aan de vijand;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat gemeld college bij zijn uitspraak dd. 10 December 1946 na de te laste gelegde feiten te hebben bewezen verklaard (met dien verstande dat niet bewezen werd geacht dat — voor wat het sub c te laste gelegde betreft — beschuldigde is afgekeurd, zodat in zoverre de beschuldiging behoort te worden vervallen verklaard) aan de beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering met advies de tijdsduur daarvan te beperken tot een jaar en negen maanden en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 14 Juni 1945 in voor-internering doorgebrachte tijd, zodat

de internering behoort te eindigen op 14 Maart 1947;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat de Hoge Autoriteit, bedoeld in art. 4 van het Koninklijk besluit van 23 December 1944, Staatsblad E 153 bij beschikking dd. 13 Februari 1947 op de daarin vermelde gronden het fiat-executie op vorengenoemde heeft geweigerd;

O. dat door de President van dit Tribunaal de nieuwe behandeling der zaak aan deze Kamer is opgedragen;

O. dat de beschuldiging, zoals deze is gewijzigd inhoudt: dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. in of omstreeks 1941 zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en tot in of omstreeks 1943 is aangesloten gebleven;

b. een N.S.B.-uniform heeft gedragen; een z.g. Wolfsangel op zijn kleding heeft gedragen; als lid is toetreden tot het Nederlandse Arbeidsfront, alsmede zich als lid heeft aangesloten bij de W.A. en een uniform dier organisatie droeg, waardoor hij in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven;

c. in of omstreeks 1942 zich vrijwillig heeft aangemeld voor dienstneming bij de Waffen SS, waardoor hij getracht heeft hulp en steun te verlenen aan de vijand;

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 24 April 1947 en van 8 Mei 1947 is verschenen, beide malen bijgestaan door zijn raadsman Mr. J. S. G. van Brummen, adv. te Amsterdam;

Gelet op de verdediging door en namens beschuldigde gevoerd;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 24 April 1947 heeft verklaard:

Ik ben Nederlander. Ik volhard geheel bij de verklaring, die ik voor de 1e Kamer van het Tribunaal op de zitting van 26 November heb afgelegd. Ieder W.A.-lid, die de rang van constabel had, moest een bereidverklaring voor de Waffen SS tekenen, op straffe van ontslag uit de W.A. Ik heb mij gemeld en werd goedgekeurd, echter nog niet opgeroepen. Rost van Tonningen heb ik tweemaal gesproken. Ik kreeg onenigheid met hem over de mark als wettig betaalmiddel. Ik was souchef van de Afdeling Deviezenvergunningen. Na de onenigheid kreeg ik bericht van het Hoofdkwartier der N.S.B., dat ik onbetrouwbaar werd geacht en niet als lid te handhaven was. Na enige maanden kreeg ik mededeling van de afdeling Deviezenvergunningen, dat ik als ongehuwde in aanmerking kwam naar Duitsland te worden gezonden. Ik heb toen onmiddellijk zelf alles in het werk gesteld om op eigen gelegenheid naar Duitsland te komen en

slaagde erin een betrekking te krijgen bij de Obst-, Gemüse- en Kartoffel Centrale in Berlijn. Hierop heb ik ontslag genomen bij de Afdeling Deviezenvergunningen en ging naar Berlijn. Op deze wijze ontkwam ik aan een oproeping in werkelijke dienst bij de SS. Ik bleef eerst zes weken in Berlijn. De Centrale had een filiaal in Kiev en wilde, dat ik de balansen en andere bescheiden, die in Kiev lagen, naar Berlijn zou halen. Ik vertrok naar Kiev, maar daar bleek, dat de administratie ver achter was. Alles moest eerst worden bijgewerkt, maar inmiddels moest Kiev door burgers ontruimd worden. De administratie moest naar Winitza worden overgebracht; door de chaotische toestand duurde het drie maanden, voor ik weer in Berlijn terug was. Ik heb gedurende drie maanden zelf meegewerkt tot het bijwerken van de administratie; alles ging zeer omslachtig en primitief. U leest mij voor een brief van de Heer Wellinghof, mijn vroegere werkgever. Het is mij geheel onbegrijpelijk hoe de Heer Wellinghof kan schrijven, dat ik Joden zou hebben mishandeld. Ik heb nooit of te nimmer hiermee iets te maken gehad. Ik kan mij niet herinneren met de Heer Wellinghof over mijn keuring bij de Waffen SS te hebben gesproken. Wapens heb ik nooit gedragen. Omstreeks November 1944 maakte ik in een café kennis met een zekere de Jong, een SS lid, die mij vroeg, of ik tot een Duits commando wilde toetreden. Ik antwoordde slechts bij voedsel geïnteresseerd te zijn en naar Groningen te willen vertrekken; de Jong antwoordde, dat ik bij dit commando ook voedsel kon krijgen. Ik zei, dat ik er dan wel interesse voor had, als het niets van de S.D. te maken had. Hij bracht mij daarop in kennis met Luitenant Well, die mij vertelde, dat het ging om het plegen van sabotage tegen geallieerde troepen na een eventuele geallieerde bezetting. Vanaf dat moment zou ik gevoerd worden door de Duitse Weermacht. Dit gebeurde ook en ik kreeg regelmatig voedsel via de Duitse Weermacht. Verder hoorde ik er eerst niets van, maar na enige tijd ontmoette ik Well weer in café van Mastwijk in de Marnixstraat. Ik weet niet meer, of de Jong daarbij was. Well vertelde mij, dat Frans Wiegiers (die ik toevallig vrij goed kende) illegaal werkte en veel geallieerde piloten over de grens hielp en dat het voor hem (Well) van groot belang was te weten, langs welke kanalen Wiegiers dit deed. Hij verzocht mij dit te willen nagaan, wat ik heb beloofd. Ik heb deze zaak lange tijd slepende weten te houden en heb Wiegiers gewaar-schuid. Ook de namen van Mr. Peeters en Dr. van Swol waren mij door Well genoemd. Weer enige tijd later kreeg ik plotseling opdracht naar Scherpenzeel—Woudenberg te komen. Daar bevond zich toen Well, die mij berichtte, dat thans wapens zouden worden afgeleverd, die in mijn tegenwoordigheid zouden worden begraven in het Beatrixpark in Amsterdam en wel door enige Duitse soldaten 's avonds laat. Na terugkeer in Am-

sterdam ben ik oogenblikkelijk naar Mr. Peeters gegaan en zei hem, dat hij, zoals ik wist, illegaal werkte en dat ik voor een belangrijke beslissing stond. Voorts zei ik hem, dat hij nog dezelfde dag de wapens moest overnemen, want ik vond de verantwoordelijkheid voor mij te zwaar. Mr. Peeters weigerde, waarop ik hem verzocht zich goed te willen herinneren, dat ik bij hem was geweest. Geldelijke betaling heb ik bij het Commando Well steeds geweigerd. Mijn motief was te trachten voedsel te verkrijgen zonder iets te behoeven te doen. Bij mijn arrestatie is ongeveer f 500 bij mij in beslag genomen. Dit was gedeeltelijk geld, dat ik uit Duitsland had overgespaard. U leest mij voor brieven van de Handelsgesellschaft Ost van November 1942 en Februari 1943. Deze brieven zijn mij onbekend.

O. dat de beschuldigde ter zitting van 8 Mei 1947 heeft verklaard:

Ik volhard bij hetgeen ik ter terechtzitting van 24 April 1947 heb verklaard. Ik heb slechts eenmaal gesolliciteerd naar een betrekking bij de Handelsgesellschaft Ost; dit was omstreeks eind 1942. Hoe het komt, dat twee brieven van deze „Gesellschaft” in mijn dossier liggen, is mij nog steeds onbegrijpelijk. Ik heb de heer Wellinghof nooit verteld, dat ik afgekeurd was voor de Waffen SS. Hoe de heer Wellinghof dit kan schrijven, is mij niet duidelijk. Hetgeen ik ter terechtzitting van de 1e Kamer van het Tribunaal en ter vorige zitting van deze Kamer heb verklaard is de volle waarheid. Tussen November 1944 en Maart 1945 heb ik voor het Commando Well niets gedaan. Ik had wel contact met de Jong, maar ik behoefde niets te doen tot Maart 1945, ofschoon ik regelmatig voedsel kreeg via dit Commando. De opdracht om de gangen van Frans Wiegiers na te gaan, ging geheel in tegen de beloften, die mij met betrekking tot mijn dienst bij het Commando Well waren gedaan. Ik heb er in toegestemd Wiegiers te schaduwen, maar ik heb hem onmiddellijk gewaarschuwd en niet geschaduwd. Toen ik wist, dat er wapens in het Beatrixpark begraven zouden worden, heb ik onmiddellijk Mr. Peeters bezocht. De reden, dat ik zei, dat hij nog dezelfde avond de wapens moest overnemen, was, dat ik wilde, dat de Binnenlandse Strijdkrachten direct de gehele voorraad konden overnemen, zonder de kans te lopen, dat er een gedeelte verdwenen zou zijn, zodat ik dan de schijn zou kunnen wekken zelf een gedeelte elders te hebben verborgen. Het heeft nooit in mijn bedoeling gelegen Mr. Peeters naar het Beatrixpark te lokken en hem dan in handen van de Duitsers te spelen. Ik heb destijds gezegd, dat ik was afgekeurd voor de SS, omdat ik bang was, dat de P.O.D. anders toch zou geloven, dat ik in dienst van de Waffen SS naar het Oosten was vertrokken.

Post alia:

O. dat de bovenvergegeven getuigenverklaringen geen nieuw, voor beschuldigde ongunstig licht op de zaak hebben geworpen;

O. dat het Tribunaal integendeel door de verklaring van de getuige H. M. A. de Wolff in verband met de zeer uitvoerige verklaring van beschuldigde ter terechtzitting van 24 April 1947 afgelegd, meent te moeten aannemen, dat beschuldigde in Rusland niet in dienst is geweest bij de Waffen SS, doch naar Rusland is gereisd om daar in opdracht van de Obst-, Gemüse- und Kartoffel Zentrale administratieve arbeid te verrichten, kennende het Tribunaal uiteraard niet beoordelen of het door beschuldigde ook bij dit rechtscollege opgegeven motief tot zijn niet in diensttreden bij de Waffen SS juist is, dan wel dat hij, toen hij vroeger verklaarde, dat hij voor dienstneming bij de Waffen SS was afgekeurd en daarom daarbij niet is in dienst getreden, de waarheid heeft gezegd;

O. dat voor wat de duur van beschuldigde's verblijf in Rusland betreft, het Tribunaal geen andere inlichtingen heeft kunnen verkrijgen dan die, welke beschuldigde in zijn uitvoerige, ter terechtzitting van 24 April 1947 afgelegde verklaring, heeft verstrekt;

O. dat gezien de omstandigheden, waarin het destijds door Duitsland bezette Rusland verkeerde, het Tribunaal het langdurig verblijf van beschuldigde in Rusland voor zijn hierboven bedoelde werkzaamheden voldoende verklaard acht;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal aanleiding zou hebben gevonden om de uitspraak van de 1e Kamer van het Tribunaal te bevestigen, ware het niet, dat, nadat het voorbereidend onderzoek was gesloten, aan het dossier werd toegevoegd en daarin vroeger door het Tribunaal niet aangetroffen proces-verbaal dd. 24 Mei 1946 opgemaakt door J. M. Binneveld, adjunct-inspecteur bij het Bureau Nationale Veiligheid te Utrecht, inhoudende verklaring van beschuldigde, benevens een proces-verbaal dd. 26 November 1946 opgemaakt door G. C. Schoeman, agent van politie, tevens onbezoldigd Rijksveldwachter o.m. inhoudende verklaringen van de getuigen F. Wiegiers en Mr. H. B. F. J. A. Peeters;

O. dat blijkens eerst bedoeld proces-verbaal beschuldigde eind 1944 is togetreden tot het zogenaamde Commando Well, dat zich ten doel stelde om, nadat Nederland door zijn bondgenoten zou zijn bezet worden tegen laatstbedoelden, daden van sabotage te plegen;

O. dat het Tribunaal noch uit het proces-

verbaal van de terechtzitting dd. 26 November 1946 van de 1e Kamer van het Tribunaal noch uit de uitspraak van dit rechtscollege dd. 12 December 1946 heeft kunnen afleiden, dat bedoelde college dit proces-verbaal onder de ogen heeft gehad, hoewel de raadsman van beschuldigde heeft betoogd, dat beschuldigde's toetreden tot het Commando Well ter terechtzitting van de 1e Kamer van het Tribunaal dd. 26 November 1946 is ter sprake gekomen;

O. dat het Tribunaal het niet uitgesloten acht, dat bedoelde processtukken niet in het proces-dossier aanwezig waren, toen het zich in handen bevond van de Hoge Autoriteit;

O. dat het alstoen ontbreken van bedoelde processtukken aan het proces-dossier des te waarschijnlijker is, omdat de Hoge Autoriteit in haar beschikking met geen woord over deze stukken heeft gerept en — zeer nauwkeurig als zij steeds te werk gaat — ongetwijfeld het fiat-executie op de uitspraak tevens zou hebben geweigerd op grond van het feit, dat niet was gebleken, dat de 1e Kamer van het Tribunaal enige aandacht hieraan had gewijd;

O. dat weliswaar het Tribunaal in tweede behandeling niet gerechtigd is om de beschuldiging met een nieuwe gedraging aan te vullen, doch alleszins gerechtigd — ja zelfs verplicht is — en zulks ten einde zich een behoorlijk beeld te vormen van de persoon en de persoonlijke omstandigheden van de beschuldigde — zijn aandacht te geven aan een nieuwe blijkens de processtukken bij de eerste behandeling niet beoordeelde gedraging van de beschuldigde;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat het hetzelfde recht en dezelfde plicht heeft, indien de Hoge Autoriteit in haar beschikking over die nieuwe, in eerste behandeling klaarblijkelijk niet beoordeelde, gedraging zwijgt;

O. dat het Tribunaal anders dan de raadsman van beschuldigde van oordeel is, dat het, wanneer het fiat-executie op de gehele uitspraak is geweigerd — zoals i. c. het geval is — en de Hoge Autoriteit in haar desbetreffende beschikking het nodig oordeelt, dat ten aanzien van een bepaalde gedraging of een bepaald feit een nieuw onderzoek plaats vindt, dat niet inhoudt, dat het Tribunaal zich alleen tot dit nieuwe onderzoek moet bepalen;

O. dat het Tribunaal het dientengevolge nodig heeft geoordeeld om Mr. H. B. F. J. A. Peeters en F. Wiegiers in Raadkamer als getuigen te horen;

O. dat blijkens proces-verbaal dd. 24 April 1947 de getuige Mr. H. B. F. J. A. Peeters, zakelijk heeft verklaard:

dat hij omstreeks Maart 1945 op zijn kantoor aan de Vondelstraat 102 te Amsterdam bezoek kreeg van beschuldigde, die hij voor die tijd nimmer had gezien; dat beschuldigde hem mededeelde, dat het hem bekend was dat hij (getuige) een functie had bij de Binnenlandse Strijdkrachten en dat hij

een plaats wist, waar wapens waren, die deze organisatie zou kunnen krijgen; dat de Binnenlandse Strijdkrachten deze wapens echter nog diezelfde dag moesten aannemen; dat hij (getuige) op het aanbod van beschuldigde niet is ingegaan en dat beschuldigde, toen hij zijn (getuige's) kantoor verliet hem verzocht zich steeds te herinneren, dat hij hem de wapens had aangeboden;

O. dat blijkens proces-verbaal dd. 8 Mei 1947 de getuige F. Wiegiers zakelijk heeft verklaard:

dat hij beschuldigde, die hij van vóór de oorlog als cafékennis kende op 14 Maart 1945 in de Kalverstraat te Amsterdam heeft ontmoet; dat hij toen met beschuldigde is opgelopen en met hem zes à zeven minuten heeft gesproken; dat beschuldigde hem (getuige) vertelde, dat hij met de Duitsers werkte en dat het hem bekend was, dat hij (getuige) samen met zekere Rodenburg een reis naar het buitenland had gemaakt; dat hij hem (getuige) de raad gaf onmiddellijk onder te duiken en de heren Mr. Peeters en van Swol te waarschuwen; dat beschuldigde zeide, dat het hem bekend was, dat hij (getuige) met Mr. Peeters en van Swol contact had; dat hij (getuige) toen onmiddellijk de Heren Peeters en van Swol heeft gewaarschuwd; dat hij beschuldigde op 5 Mei 1945 weer heeft ontmoet; dat beschuldigde hem toen vertelde, dat hij wist, waar de Duitsers wapens hadden begraven; dat hij (getuige) toen met beschuldigde afsprak, dat zij elkaar diezelfde dag om een uur zouden ontmoeten bij de Apollobrug om de wapens op te graven; dat hij op het afgesproken uur beschuldigde op de Apollobrug te Amsterdam heeft ontmoet en dat daar toen ook enige door hem (getuige) gewaarschuwde leden van de B. S. aanwezig waren; dat beschuldigde toen aan de hand van een in zijn bezit zijnde kaartje heeft aangewezen, waar de wapens zich bevonden; dat deze toen in tegenwoordigheid van beschuldigde zijn opgegraven en naar het bureau van de B. S. aan de Roemer Visserstraat zijn overgebracht; dat hij (getuige) het gevoel heeft, dat beschuldigde door hem (getuige) te waarschuwen hem het leven heeft gered;

O. dat blijkens voornoemde getuigenverklaringen in verband met de door beschuldigde ter terechtzitting van 24 April 1947 afgelegde verklaring is komen vast te staan, dat beschuldigde, nadat hem, als behorende tot het Commando Well enige maanden vóór de bevrijding van Nederland opdracht was gegeven tot het bespioneren van de illegale werker F. Wiegiers en tot het voor bedoeld Commando in ontvangst nemen van wapenmateriaal er voor is teruggedeinsd eerstbedoelde uit te voeren;

O. dat het Tribunaal niet kan nagaan of beschuldigde uit goed vaderlandse overwegingen ten aanzien van de getuigen Mr. Peeters en Wiegiers heeft gehandeld, zoals deze hebben verklaard, dan wel, dat beschuldigde zo heeft gehandeld om — de spoedige nederlaag van Duitsland voorzien-

de — zich te sauveren;

O. dat voormeld bewezen verklaarde op grond van het hiervoren overwogene de oplegging van bijzondere maatregelen wettigt en het Tribunaal, gelet op de ernst der gedragingen van beschuldigde, diens persoon en diens persoonlijke omstandigheden, het in het algemeen belang geraden acht hem de hieronder te vermelden maatregelen op te leggen;

O. dat de 1e Kamer van het Tribunaal bij haar uitspraak niet voldoende rekening heeft gehouden met het landsverraderlijke karakter van de beschuldigde en dienengevolge tot een te korte interneringstermijn heeft geadviseerd;

O. dat het Tribunaal bij zijn advies, betreffende de interneringstermijn rekening houdt enerzijds met het feit, dat beschuldigde zich niet heeft ontzien om toe te treden tot het Commando Well, anderzijds, dat niet is gebleken, dat hij, eenmaal tot het Commando toetreden, Nederland en zijn bondgenoten schade heeft berokkend;

Gezien de betreffende wetsartikelen:

Uitspraak doende:

Vernietigt de uitspraak van de 1e Kamer van het Tribunaal te Amsterdam dd. 10 December 1946;

Opnieuw uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen verklaard en dit bewezen verklaarde te vallen onder artikel 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Internering, waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot twee jaar en zes maanden en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 14 Juni 1945 in voorinternering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 14 December 1947;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 546.

HOOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
22 Mei 1947. (Mr. Verdám).

Bij verbeurdverklaring van een nalatenschap is het Tribunaal niet bevoegd aan de Staat een last ten behoeve van een derde op te leggen, doch dient zich te beperken tot de verbeurdverklaring van de nalatenschap of een deel daarvan, zonder de bij het testament besproken legaten in de verbeurdverklaring te betrekken.

(Tribunaalbesluit art. 6, eerste lid sub b en tweede lid.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht, 3e Kamer, van 22 Januari 1947 in de zaak tegen Marinus Arie Groen.

O. dat aan beschuldigde werd te laste gelegd, dat Marinus Arie Groen voornoemd, Nederlander zijnde in den zin van het Tribunaalbesluit en bij het in werking treden van dat besluit den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. op of omstreeks 4 Juli 1940 zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en als zoodanig is aangesloten gebleven tot op of omstreeks 25 Augustus 1943;

gedurende zijn lidmaatschap van voormelde Nationaal Socialistische Beweging:

a. van omstreeks 27 September 1941 tot omstreeks 25 Augustus 1943 de functie van materiaalbeheerder der Nationaal Socialistische Beweging heeft uitgeoefend;

b. het Huizen en Propagandafonds der Nationaal Socialistische Beweging met geldbedragen heeft gesteund;

c. het weekblad „Storm” bij wijze van colportage heeft verspreid;

d. het Strijdfonds der Nationaal Socialistische Beweging met geldsbedragen heeft gesteund;

door welke handelingen hij werkzaam is geweest voor voormelde nationaal socialistische organisaties en blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid;

3. een vergunning heeft aangevraagd en ontvangen om zijn radio-ontvangsttoestel te mogen behouden en daarvan ook gebruik gemaakt heeft;

door welke handelingen hij voordeel heeft getrokken uit door of vanwege den vijand genomen maatregelen,

op grond van al welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

O. dat het Tribunaal, de telastelegging bewezen verklaarnde, de navolgende maatregel ten aanzien van de nalatenschap van beschuldigde heeft opgelegd;

Verbeurdverklaring van de nalatenschap van wijlen Marinus Arie Groen tot een bedrag van f 5000, belast met het krachtens een testament van 11 Februari 1943 daarop rustend vruchtgebruik ten behoeve van Mevrouw Brunhilde Weijermanns, weduwe van Marinus Arie Groen, met dien verstande, dat het beheer over het verbeurd verklaarde deel der nalatenschap aan de vruchtgebruikster wordt ontnomen.

Beveelt, dat het door Notaris G. J. Holsheimer te Woudenberg namens het Nederlands Beheersinstituut overeenkomstig het Besluit Vijandelijk Vermogen uitgeoefende beheer van de nalatenschap van wijlen Marinus Arie Groen zal worden opgeheven na de ten uitvoerlegging van de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring binnen een termijn van uiterlijk drie maanden na dat tijdstip.

O. dat in het algemeen ingevolge art. 6 lid 1b en lid 2 van het Tribunaalbesluit vatbaar is voor verbeurdverklaring van de gehele nalatenschap van een beschuldigde en het

Tribunaal in ieder voorkomend geval bij de uitspraak bepaalt tot hoever de verbeurdverklaring van een nalatenschap zich uitstrekt;

O. dat daarop een eventueel testament geen invloed uitoefent en een bij zulk testament toegekend vruchtgebruik buiten beschouwing moet blijven;

O. dat in het onderhavige geval derhalve de maatregel van verbeurdverklaring hierop neerkomt, dat aan de staat een last wordt opgelegd namelijk die van vruchtgebruik ten behoeve van een derde;

O. dat het Tribunaal hiertoe niet bevoegd is, doch zich dient te beperken tot de verbeurdverklaring van de nalatenschap of een deel daarvan, zonder bij het testament besproken legaten in de verbeurdverklaring te betrekken;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie moet worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 547.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT 'S-GRAVENHAGE (1e Kamer), 10 April 1947. (Mr. van Vrijberghe de Coningh, Jkvr. Mr. Alting von Geusau, Behrens).

Zaak Joh. van Loon, ex-president Hooge Raad der Nederlanden.

Tribunaal 's-Gravenhage tegen Johannes van Loon, destijds wonende te 's-Gravenhage.

Het Tribunaal, enz.;

O. dat aan den beschuldigde bij aangevalde te laste legging is ten laste gelegd, dat hij als Nederlander, die op 20 September 1944 — den datum van het in werking treden van het Tribunaalbesluit — den 18-jarigen leeftijd had bereikt tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, immers in het tijdvak van 14 Mei 1940 tot 5 Mei 1945, althans gedurende een gedeelte van dat tijdvak te 's-Gravenhage en/of elders in of buiten Nederland;

I. hulp en steun verleend heeft of getracht heeft te verlenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers door:

a. in Augustus 1941 uit handen van den rijkscommissaris te aanvaarden een benoeming tot president van den Hoogen Raad der Nederlanden, zulks daarbij

1. de plaats bezettende van den uitsluitend op grond van zijn niet-ariërschap ontslagen president van dat College Dr. Visser;

2. als buitenstaander tot dusver van de rechterlijke macht een functie daarbij aanvaardende, waartoe hij overigens de juridische qualiteiten niet bezat, onmiddellijk als voorzitter van een rechtsprekend College, dit laatste geheel in strijd met hetgeen tot dien steeds gebruikelijk was geweest,

in verband met welk een en ander hij heeft begrepen, immers heeft moeten en kunnen begrijpen, dat dié benoeming uitsluitend geschiedde op grond van zijn bij de bezettende macht bekende pro-Duitsche gezindheid en dank zij zijne Duitsche relaties, kennelijk met de voor hem, beschuldigde, duidelijke bedoeling dezen sleutelpost in de rechterlijke macht te doen bezetten door een aan den vijand en de vijandelijke bezetting niet vijandig gezind iemand en/of in de voor hem, beschuldigde, eveneens duidelijke verwachting, dat hij in dit hoogste rechtscollege, zoo in de rechtspraak, als in de overige ambtelijke verichtingen van dat college, invloed zou kunnen uitoefenen en uitoefenen zou in de aan den vijand en aan de vijandelijke bezetting niet onwelgevallige richting;

b. zich in 1941 een benoeming te laten welgevallen samen met den notoiren N.S. Ber Dr. L. P. Krantz tot curator der Rijksuniversiteit te Leiden, uit welke functie de goede Nederlanders Jhr. Mr. Rh. Feith, Mr. N. C. M. A. van den Dries en Mr. P. E. Briët ontslag hadden verzocht;

c. te aanvaarden het voorzitterschap van het sociaal economisch genootschap Nederland-Europa, opgericht op initiatief van Prof. Dr. Sniijders en ontstaan door samensmelting van den Sociaal Economischen Kring en het Genootschap Nederland-Europa, beogende om de problemen te bestudeeren welke naar voren zouden komen bij de herordering van Europa onder leiding van Duitschland en de dan binnen het bereik van het Nederlandsche bedrijfsleven komende in de Sowjet Unie braak liggende afzetgebieden en in het Duitsche blad „Die Niederlande“ van 1943 van zijn hand een propagandistisch artikel daaromtrent te doen opnemen;

II. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand door

a. een of meer malen op theebezoek te gaan bij den rijkscommissaris;

b. de leden en de griffiers van den Hoogen Raad uit te noodigen deel te nemen aan een aantal onder auspiciën van het rijkscommissariaat te geven lezingen over Duitsch recht;

c. in rechtskundige periodieken het Advocatenblad en het Nederlandsche Juristenblad in 1941 een aanbeveling te schrijven voor de Internationale Rechtskamer, waarvan Dr. Frank de voorzitter was en de wenschelijkheid uit te spreken over te gaan tot oprichting van een afdeling Nederland van die Rechtskamer en in begin April 1941 in Berlijn de vergadering van die Rechtskamer bij te wonen;

d. vriendschappelijke relaties te onderhouden met een of meer hooggeplaatste personen van de vijandelijke militaire en/of burgerlijke bezettende macht, althans met Duitsche figuren van gezag, o. a. met Dr. Frank (Gouverneur-Generaal v. h. Protectoraat), Prof. Lohman, Gaykow, President Feldgericht, Oegg, Staatsanwalt, Joppich, President Obergerichtshof, Ministorialrat

Krug, Seys Inquart e. a.;

e. een of meer samenkomsten te houden in het gebouw van den Hoogen Raad te 's-Gravenhage met hooggeplaatste Duitschers;

f. in Mei 1941 te Essen voor de Duitse Nederlandsche vereeniging van den Kreis Essen-Oberhausen het woord te voeren over het onderwerp „Het Europeesche rechtsleven na den oorlog“;

g. bij te wonen een avond-ontvangst door de Deutsche Handelskamer aangeboden aan den Reichsfinanzminister Graf Schwerin von Krosigk op 22 April 1942 te Amsterdam;

h. ook tijdens de vijandelijke bezetting als lid aangesloten te zijn bij die Nordische Gesellschaft, een kennelijk Duitse instelling;

i. in vergaderingen van den Raad van Commissarissen der N. V. De Centrale Arbeiders Levensverzekering Maatschappij te 's-Gravenhage woorden van welkom te richten speciaal tot de Duitse gasten en een andermaal tot Dr. Frank bijzonderlijk;

III. van instemming met het streven van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden of in het algemeen van nationaal socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

a. geabonneerd te zijn op de weekbladen „Storm“ en „Volk en Vaderland“;

b. te contribueeren aan het rechtsfront en den Nederlandschen Volksdienst;

c. als Voorzitter van den Raad van Commissarissen der N. V. De Centrale Arbeiders Levensverzekering Maatschappij te 's-Gravenhage in vergaderingen van dien Raad voorstellen te doen daartoe strekkende, dat het personeel zou toetreden tot het Nederlandsche Arbeidsfront,

door al hetwelk een en/of ander hij geacht worden moet zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche Volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde ter zitting heeft verklaard:

Ik ben Nederlander van geboorte. Achtereenvolgens erken ik de navolgende mij ten laste gelegde gedragingen in voege als daarbij telkens aangegeven. In de plaats van de uitsluitend op grond van zijn niet Ariërschap ontslagen President van den Hoogen Raad der Nederlanden Dr. Visser heb ik uit handen van den Rijkscommissaris aanvaarde de benoeming tot President van dat College, terwijl ik tot toen was buitenstaander van de rechterlijke macht.

Het mij onder I b ten laste gelegde erken ik met dien verstande, dat ik niet benoemd ben „samen“ met den genoemden Krantz, van wiens op handen zijnde benoeming mij toen niets bekend was.

Het onder I c gestelde is eveneens juist. evenwel met deze restrictie, dat het Genootschap Nederland-Europa niet is opgericht op initiatief van Prof. Snijders en dat ik stellig weerspreek, dat het artikel van mijn hand in „Die Niederlande“ van 1943

een propagandistische strekking had van nationaal socialistischen aard, gelijk bij lezing daarvan blijkt.

Met betrekking tot de mij onder II aangewreven gedragingen erken ik het onder a en c gestelde doch ontken ik voor wat betreft sub b dat de bedoelde uitnodigingen door mij zijn gedaan, immers ik deed niet meer dan de desbetreffende vanwege het Rijkscommissariaat tot de betrokkenen gerichten uitnodigingen doorgeven.

Mijn onder d bedoelde relaties misten het karakter van vriendschappelijkheid in zoverre, dat ik mij nimmer met een dier relaties in openbare gelegenheden heb vertoond, noch beleefdheidsbezoeken bij of van die relaties heb gebracht of ontvangen, veel minder nog met die relaties aan maaltijden heb aangezet.

De gedragingen sub II f g h en i erken ik als juist.

Voor wat aangaat sub III merk ik op, dat mijn contribueeren aan het Rechtsfront niet meer is geweest dan het voldoen van mijn abonnementsgelden voor het periodiek, waarop ik geabonneerd was.

Het onder IIIa gestelde geef ik toe, terwijl ik erken voor wat betreft IIIc dat ik gesproken heb in den trant als in de Notulen neergelegd.

Post alia:

O. dat het Tribunaal door den inhoud van voormelde bewijsmiddelen — elke daarvan bezigende ten aanzien van het daarbij aangegeven onderdeel der dagvaarding — overtuigend bewezen acht de aan den beschuldigde bij dagvaarding ten laste gelegde gedragingen in voege als volgt en waarbij het Tribunaal de dagvaarding aanvult voor wat betreft sub III met de kennelijk abusievelijk uitgevallen woorden „van instemming“;

ad I a onder de daarbij sub 1 en 2 omschreven omstandigheden;

I b met dien verstande, dat het daarbij vermelde „samen met den notoiren N.S.B.-er Dr. L. P. Krantz“ is te verstaan als „tegelijk met den notoiren N.S.B.-er Dr. L. P. Krantz“, zijnde aan het Tribunaal uit eigen wetenschap bekend, dat, naar algemeen bekend was, genoemde Dr. Krantz behoorde tot de felle en vurige nationaal socialististen;

I c met dien verstande, dat niet is bewezen, dat het economisch genootschap Nederland-Europa is opgericht op initiatief van Prof. Dr. Snijders, noch dat het artikel opgenomen in „Die Niederlande“ van 1943 een propagandistisch karakter droeg;

ad II a b c d f g h en i met dien verstande, dat

voor wat betreft sub b die uitnodigingen plaats hadden op instigatie van den Rijkscommissaris en in den vorm van „namens het Rijkscommissariaat“;

voor wat betreft sub c met dien verstande, dat niet is bewezen het onderhouden van een relatie met den genoemden Prof. Lohman en dat de qualificatie „vriendschappelijk“ kennelijk is bedoeld

als „van goed gezinden aard”;

ad III met dien verstande, dat het contribuëeren aan het Rechtsfront heeft bestaan in het geabonneerd zijn op het door die instelling uitgegeven periodiek en het voldoen van de daarvoor verschuldigde abonnementsgelden;

O. dat tot die beslissing reden geven de feiten en omstandigheden in die bewijsmiddelen vervat;

O. ten aanzien van de aan die bewezen gedragingen te geven qualificaties, dat weliswaar vanwege den beschuldigde in meer of mindere uitvoerigheid is betoogd, dat die gedragingen ofwel in haar geheel niet of slechts voor wat een enkele daarvan aangaat zijn te bestempelen als onderscheidenlijk:

„hulp en steun hebben verleend of getracht hebben te verlenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers”;

„openlijk hebben doen blijken van ingenuïteit met den vijand”;

„van instemming met het streven van de Nationale Socialistische Beweging der Nederlanden of in het algemeen van nationaal socialistische gezindheid hebben blij gegeven”;

doch dat het Tribunaal dit betoog verwerpt;

O. te dien aanzien meer in het bijzonder, voor wat betreft de gedraging onder Ia der dagvaarding ten laste gelegd,

dat toch ook voor den beschuldigde duidelijk moet zijn geweest, dat voor zijn benoeming tot President van den Hoogen Raad der Nederlanden onder de vermelde omstandigheden voor de bezettende autoriteiten een zeer bepaalde grond moet hebben bestaan;

dat die grond, naar mede de beschuldigde moet hebben begrepen en naar de overtuiging van het Tribunaal hij ook stellig begrepen heeft, niet een andere kan zijn geweest, dan zijn aan die autoriteiten bekende pro-Duitsche gezindheid en de relaties, welke hij met diverse Duitse grooten onderhield, welk een en ander bij de tot het doen of bevorderen dier benoeming bevoegden de voor de hand liggende en van hun gezichtshoek uit gerechtvaardigde verwachting opwekte, dat de beschuldigde in dit hooge ambt en in de daaraan verbonden ambtelijke verrichtingen op zijn minst genomen een open oog hebben zou voor en een gewillig oor leenen zou aan onderscheidenlijk de belangen van den vijand en zijn handlangers of medewerkers en aan suggesties den beschuldigde van die zijde te doen;

dat door den beschuldigde is toegegeven, dat zijn benoeming geschiedde om hem aldus te doen innemen de plaats van den uitsluitend op grond van zijn niet-ariërschap ontslagen president Dr. Visser en als een volslagen „novum” op dit gebied voor wat aangaat de benoeming van den beschuldigde onmiddellijk tot Voorzitter van dit rechtsprekend College en voor wat betreft de benoeming buiten de leden van den Hoogen Raad in afwijking van het

desbetreffende voorschrift der Grondwet;

dat het Tribunaal — zonder te treden in een waardeering overigens van de persoon en juridische qualiteiten van den beschuldigde — tot het zijne maakt het door onderscheidene raadsheeren in den Hoogen Raad uitgesproken oordeel, dat de beschuldigde voor de hem ten deel gevallen functie in geen geval de daartoe vereischte groote bekwaamheden bezat en dat uitgesloten was, dat niemand onder de leden van den Hoogen Raad te vinden ware geweest, die voor het presidium in aanmerking kwam;

dat het Tribunaal den beschuldigde niet toedichten wil de verwatenheid, als zoude hij zelf van oordeel zijn geweest de vereischte bekwaamheid voor die functie wel te bezitten en dan wel bij uitstek en in grootere mate dan een der reeds gedurende meer of minder vele jaren zitting hebbende raadsheeren;

dat het voorts den beschuldigde — tenzij eenigermate verblind juist door zijn pro-Duitsche gezindheid — even zoo goed als ieder nuchter denkend goeden Nederlander met gezond inzicht toen duidelijk was, dat „camouflage” een der belangrijkste strijdmiddelen was van den vijand en zijn handlangers of medewerkers en daaronder camouflage in niet geringe mate in dezen vorm ook, dat hunne gedragingen den indruk moesten wekken als te zijn ingegeven door de belangen van Nederland en de Nederlanders — waarbij hun eigen belangen niet medespraken — en dat ook talrijke intellectuele en min of meer vooraanstaande Nederlanders bereid waren met hen samen te werken;

dat bezien in het licht van al het vorenstaande stellig het aanvaarden van zijn benoeming door den beschuldigde het karakter draagt van hulpverleening aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, waarbij niet van eenig belang is, of eenig bepaald onderdeel van de vijandelijke autoriteiten die benoeming al dan niet met instemming begroette;

dat ten overvloede nog ten deze bijzonderlijk wordt gewezen op de verklaringen van den Procureur-Generaal, onderscheidenlijk den Raadsheer, bij en in den Hoogen Raad, Mr. Berger en Mr. Nypels, beiden personen van groot gezag;

Mr. Berger: Ik acht het ondenkbaar, dat een rechtgeaard Nederlander, geen lid van den Hoogen Raad, zich een benoeming tot President van den Hoogen Raad had laten aanleunen; onder normale omstandigheden zou van Loon nooit benoemd zijn;

Mr. Nypels: in gelijken zin en voorts: de benoeming is niet geschied op voordracht van de leden; de qualiteiten van van Loon rechtvaardigden die benoeming niet;

dat tenslotte ten deze nog de aandacht vraagt, dat van Loon het niet noodig heeft geoordeeld omtrent de hem in het uitzicht gestelde benoeming overleg te plegen met eenig lid van het College, voor welke toch wel zeer eigenaardige houding de be-

schuldigde geenerlei aanvaardbare verklaring heeft weten te geven, zijnde toch niet gebleken van de urgentie op het hem gedaan verzoek te beslissen, waarop hij zich beroept, daargelaten nog, of die urgentie op zich zelf grond had kunnen zijn bedoeld overleg achterwege te laten;

dat al het vorenstaande het Tribunaal tot geen andere slotsom vermag te leiden, dan dat het den beschuldigde geenszins onwelkom was die hem toegepaste functie te aanvaarden, wetende en begrijpende de daaraan ten grondslag liggende motieven en in volle bereidheid den vijand of diens handlangers of medewerkers te toonen, dat hij hun en hunne doelstellingen gunstig gezind was;

voor wat betreft sub I b,

dat al het vorenstaande daarvoor in gelijke mate geldt;

dat ten deze niet is van belang de omstandigheid, dat de beschuldigde niet wist, dat hij als deelgenoot in die functie zou ontmoeten den bedoelden Krantz — in dien zin is toch te verstaan beschuldigdes ontkenning van het „samen” met Krantz benoemd zijn — dat toch feitelijk vaststaat, dat hij, beschuldigde, benoemd werd tegelijk met dien Krantz en dat de beschuldigde in de daaruit voortvloeiende noodzakelijke samenwerking met Dr. Krantz geen aanleiding heeft gevonden alsnog voor die benoeming te bedanken;

dat nu weliswaar vanwege den beschuldigde is betoogd, dat hij die functie heeft aanvaard met het oog op de belangen van de toen nog niet geheel geliquideerde Leidse Universiteit, doch het Tribunaal dit verweer verwerpt; dat toch de omstandigheid, dat de drie in de dagvaarding met name genoemde goede Nederlanders meenden hun functie uit het oogpunt van het belang van het Nederlandsche volk en van het algemeen verzet tegen den vijand en diens misdadige aanslagen op de Leidse Universiteit, de Universiteit van het aloude Nederlandsche verzet tegen knechting en dwingelandij, niet langer te kunnen bekleden voor den beschuldigde, bijaldien het van vreemde smetten vrije bloed door zijn aderen had gevloeid, een duidelijke taal heeft moeten spreken en stellig gesproken heeft;

dat ook hier weer treft het zich onthouden door den beschuldigde van ieder overleg ter zake met de afgetreden, waaronder Mr. van den Dries, den Raadsheer in den Hoogen Raad, met wien de beschuldigde mitsdien regelmatig contact had, althans zeer gemakkelijk contact had kunnen zoeken;

voor wat betreft de gedragingen onder II der dagvaarding,

dat het Tribunaal deze, voorzooverre bezwezen, niet anders vermag te zien dan als openlijk blijken van ingenomenheid met den vijand en de beschuldigde dan ook geheel is in gebreke gebleven een aanneemelijke verklaring uit andere motieven voor die gedragingen te geven en het Tribunaal dan ook niet de overtuiging heeft kunnen

bijbrengen, dat en waarom — en dan bijzonderlijk in de beide eerste jaren der bezetting, toen in het Nederlandsche volk nog in alle felheid schrijden het leed en de verontwaardiging over den laffen en verraderlijken overval — de beschuldigde niet meer afwijzend had kunnen staan tegenover alle die vooroorlogse vriendenrelaties en in den oorlog aangeknoopte connecties, alsmede tegenover alle herhaalde suggesties van die zijde, gedane uitnodigingen en „quasi” onschuldige en goed bedoelde contacten met den beschuldigde, welke andermaal voor den goeden verstaander geen twijfelachtige bedoeling hadden, te weten den indruk te vestigen bij den in zijn afwijzende houding volhardenden Nederlander, dat ook personen van het gezag en formaat van dezen beschuldigde inzagen, dat volkomen ten onrechte Nederland den vijand niet wenschte te zien als de heil, voorspoed en verlossing brengende vriend;

voor wat betreft de gedragingen onder III der dagvaarding, dat ook deze niet anders zijn te zien en te verklaren dan als bewijzen van instemming met het streven van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden, althans van nationaal socialistische gezindheid;

dat het Tribunaal wil erkennen, dat de beschuldigde zich nimmer in eenigen vorm aangesloten heeft bij de Nationaal Socialistische Beweging en aanvaarden wil zijn verweer en betoog, dat hij politiek niet gerekend worden mag tot de aanhangers van het nationaal socialisme te behooren en dat hij zelfs met een enkelen hoogen gezagsdrager in de Beweging op bepaald vijandelijken voet stond;

dat een en ander evenwel ten deze niet is beslissend;

dat toch ook zonder het nationaal-socialisme of de Nationaal Socialistische Beweging ten volle te zijn toegedaan op zich zelf staande bewijzen van instemming met het nationaal socialisme niet zijn onbestaanbaar, zooals dit duidelijk spreekt uit art. 1 van het Tribunaalbesluit, dat als tot oplegging van maatregelen grond gevende gedragingen noemt zoowel het zich aangesloten hebben of aangesloten zijn gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging, alsnog afzonderlijk het blij hebben gegeven van instemming met het streven van die Beweging of van nationaal socialistische gezindheid in het algemeen;

dat nu de bewezen verklaarde gedragingen op zich zelf het karakter dragen van blij geven van nationaal socialistische gezindheid;

dat toch zonder die gezindheid niet is verklaarbaar het geabonneerd zijn op de weekbladen „Storm” en „Volk en Vaderland”, evenmin als het abonnéé zijn op het periodiek van het Rechtsfront en het contributeeren aan den Nederlandschen Volksdienst;

dat nu wel de beschuldigde het heeft doen voorkomen dat voorbedoelde abonnementen beoogden hem op de hoogte te

doen blijven van wat er omging, doch het Tribunaal dit betoog niet als ernstig gemeend beschouwen kan;

dat toch vooreerst de goede Nederlander, die den voor de hand liggenden wensch koesterde op de hoogte te blijven van het gebeuren van iederen dag, daartoe voldoende andere en betere middelen wist te benutten, immers uit de periodieken door of vanwege den vijand of zijn handlangers of medewerkers verschijnende voor den Nederlander, die het goede Nederlandsche hart op de juiste plaats droeg, slechts de conclusie te trekken viel, dat het gebeuren in werkelijkheid juist niet was, zooals die bladen het voorstelden afgescheiden nog van het bepaald weerzinwekkende gevoel, dat de regelmatige lezing daarvan niet naliet op te wekken;

dat mede het Tribunaal verwerpt hetgeen vanwege de beschuldigde is naar voren gebracht met betrekking tot zijn hem onder III c aangewreven gedraging, immers de bewuste zinsnede uit de notulen een geheel anderen indruk wekt, een indruk, welke geheel aansluit bij hetgeen dezen beschuldigde uitvoerig wordt aangewreven;

O. dat op grond van al het vorenstaande het Tribunaal dan ook niet schroomt de bewezen verklaarde gedragingen te qualificeren als: als Nederlander, die op het tijdstip van in werking treden van het Tribunaalbesluit den 18-jarigen leeftijd had bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp en steun hebben verleend of geacht hebben te verleenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers;

openlijk hebben doen blijken van ingenomenheid met den vijand;

van nationaal socialistische gezindheid in het algemeen hebben blijk gegeven;

O. dat uit het vorenstaande onmiddellijk volgt, dat de beschuldigde geacht worden moet zich dus desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal niet bewezen acht hetgeen den beschuldigde meer of anders is ten laste gelegd, dan boven bewezen werd verklaard, zoodat de beschuldiging in zoverre behoort te worden vervallen verklaard;

O. thans met betrekking tot de den beschuldigde ter zake van de bewezen verklaarde gedragingen op te leggen bijzondere maatregelen, dat, naar voor de hand ligt, het ondoenlijk is tot in alle onderdeelen in te gaan op de uitvoerige verdediging vanwege den beschuldigde gevoerd en alle daarbij ten beste gegeven beschouwingen, voor zijn gedragingen bijgebrachte verklaringen, geopenbaarde inzichten enz. voorzoverre dit niet reeds is geschied in vorenstaande overwegingen, een ondoenlijkheid, welke voortspruit uit de voor de hand liggende noodzakelijkheid deze de normale grenzen van uitvoerigheid reeds

overschrijdende uitspraak binnen redelijke perken te houden;

dat echter juist daarom het Tribunaal meent voorop te moeten stellen, dat het heeft kennis genomen van alle ten gunste van den beschuldigde zich onder de stukken bevindende en bij de behandeling nog overgelegde schrifturen in alle hare omvangrijkheid;

dat ter geruststelling van den beschuldigde, dat de groote voor hem op het spel staande belangen in al haar gewicht bij het Tribunaal hebben gewogen, het Tribunaal daarom duidelijk wensch uit te spreken, dat hij stellig onvermoeibaar is geweest in zijn ijver te werken voor iederen goeden Nederlander, Joden en talloze anderen, die rechtstreeks of zijdelings een beroep deed op den beschuldigde, teneinde dezen zijn „goodwill” bij den bezetter te doen aanwenden ten gunste van in levensgevaar of in anderen vorm onder grooten druk verkeerende landgenooten;

dat hij op gelijke wijze in niet onbelangrijke mate zich bij herhaling heeft ingezet voor andere goed Nederlandsche belangen;

dat het Tribunaal bij het afwegen van de bewezen verklaarde gedragingen dat een en ander boekt als een creditpost van betekenis voor den beschuldigde;

dat daartegenover evenwel staan de bewezen verklaarde gedragingen van het hierboven daaraan toegekend karakter;

dat begrijpelijkerwijze het Tribunaal gezocht heeft naar een antwoord op de vraag, welke motieven den beschuldigde tot een en ander kunnen hebben gebracht;

dat naar het inzicht van het Tribunaal deze geen andere zijn geweest dan die van eerzucht en gevleide ijdelheid en eigenliefde gepaard met en bevorderd door zijn sterk pro-Duitsche gevoelens, bij de bevrediging van welke gevoelens hij het oirbaar geacht heeft de behartiging van de veel grootere op het spel staande belangen van zijn land en volk, medebrengeende een standvastige en onafgebroken afwijzing van alles wat naar samenwerking met of begunstiging van den vijand en zijn handlangers of medewerkers zweemde, in vele opzichten te mogen achterstellen;

dat toch, voorzoverre beschuldigdes verdediging de strekking heeft gehad te betoogen, dat hij zich bijzonderlijk de post van President van den Hoogen Raad heeft laten welgevallen met het oogmerk in die functie van gezag invloed ten goede te kunnen uitoefenen voor goed Nederlandsche belangen, het Tribunaal die verklaring niet aanvaardt en dit betoog niet als een omdraaiing van oorzaak en gevolgen;

dat toch de beschuldigde, evenmin als iemand anders, reeds in 1941 heeft kunnen voorzien op welke ten hemel schreiende wijze de bezetting steeds verder gaan zou in haar terreur en het derhalve niet aannemelijk is, dat berids bij het aanvaarden van de hem toegedachte functie bij den beschuldigde het oogmerk en de verwachting voorzaten, dat deze hem de gelegenheid bieden zou goed Nederlandsche be-

langen te dienen en te bevorderen;

dat het Tribunaal overigens wil inzien, dat zijn pro-Duitsche gezindheid en het voorvermelde motief van zijn eerste schreden op den verkeerden weg, zijn benoeming tot President van den Hoogen Raad, als onvermijdelijke consequentie hebben medegebracht zijn geestelijke bereidheid tot de verschillende ten zijnen laste bewezen verklaarde gedragingen, waartoe hij, bijaldien hij met zijn geheele persoonlijkheid zich had ingezet voor de goede Nederlandsche zaak, zooals naar redelijkheid van hem te verwachten en te eischen was geweest, zich niet zoude hebben laten brengen;

dat het Tribunaal voetstoots wil accepteren als juist, dat nog bij veelvuldige herhaling in tal van opzichten op hem invloed uitgeoefend is met betrekking tot bevordering der belangen van de bezetting en van hare handlangers en medewerkers waarop hij niet is ingegaan;

dat dit alles evenwel slechts in betrekkelijke mate ten zijnen gunste gelden kan;

dat immers — daargelaten dat in het duister blijven de motieven welke hem in die gevallen tot zijn afwijzende houding hebben gebracht — die niet afkeurenswaardige houding niet in belangrijke mate verlichtend werken kan bij de waardeering van zijn stellig laakbare handelingen en beschuldigde in zooverre zijn beloning voor een en ander verkrijgt, dat in het andere geval zijn zondenregister nog uitgebreider zou zijn geweest met de daaraan onafscheidenlijk verbonden consequenties;

dat het geen betoog behoeft, dat bij het afwegen van beschuldigdes afdwalingen het zwaarste weegt de te zijnen laste bewezen verklaarde gedragingen sub Ia en b;

dat het Tribunaal tot zijn leedwezen heeft ervaren, dat de beschuldigde nog niet tot het inzicht is gekomen van de mate, waarin hij daardoor aan de goede Nederlandsche zaak te kort deed;

dat het Tribunaal daarom den beschuldigde nog eens duidelijk voorhouden wil den funesten invloed, welke van zijn optreden in die opzichten uitging, in verband met de maatschappelijke portuur en het maatschappelijk kaliber van den beschuldigde, medebrengende de mogelijkheid, dat vele wankelmoedigen van minder geestelijken inhoud tot het inzicht zouden kunnen komen, dat ook onder Nederlanders van gezag doordrong het begrip, dat het practisch was en verantwoord het onberedeneerde gevoel van verzet en afkeer tegen en van den vijand en de gepropageerde nieuwe orde prijs te geven, daarmede spelende in de kaart van den vijand en de landgevaarlijke partij;

dat het den beschuldigde toch stellig niet bevreemden kan, dat die benoeming groote beroering en onrust heeft gewekt, in de eerste plaats in juridische kringen van hoog tot laag;

dat het Tribunaal dan ook, na nauwgezette afweging van den ernst der bewezen misdragingen, van oordeel is, dat de des-

wege op te leggen interneering niet geacht worden kan te zijn geboet door de sedert 16 Juni 1945 ondergane verzekerde bewaaring, doch behoort te worden bestendigd voor na te noemen door den ernst der misdragingen gerechtvaardigden tijd;

O. dat voorts het bovenstaande voert tot de onmiddellijke conclusie dat de beschuldigde behoort te worden ontzet uit na te melden rechten welke hij zich onwaardig heeft betoond en waartoe hij bewezen heeft de vereischte waardigheid en betrouwbaarheid te missen;

O. dat tenslotte geen termen bestaan den beschuldigde te sparen voor den aan allen, die schuldig worden bevonden aan artikel 1 van het Tribunaalbesluit, op te leggen maatregel van verbeurdverklaring, zulks opdat hij naar zijn vermogen bijdrage tot vergoeding van de astronomische schade mede spelende in de kaart van den vijand vijand, wiens belangen hij heeft gediend en wien hij met goede gezindheid tegemoet trad, alsmede ter bestrijding van de fantastische kosten verbonden aan de berechting van de politieke delinquenten en aan de uitvoering van de op te leggen maatregelen;

dat het Tribunaal voor het vaststellen van die bijdrage uitgaat van de door den beheerder gegeven specificatie van het actief van het vermogen luidende op een bedrag van ruim f 100,000;

dat daarbij in aanmerking dient te komen de daarop gegeven aanvulling, blijkens welke het totaal der tot het vermogen behorende fondsen, aanvankelijk genomen op f 36,000, dient te worden verhoogd met f 31,000 voerende tot een totaal actief van ruim f 131,000;

dat het Tribunaal wil aanvaarden als juist de bewering van den beschuldigde, dat de onder het actief opgenomen vorderingen deels zijn waardeloos en grootendeels zijn afbetaald, behoudens de vordering ten laste van Prof. Veraart ad f 5000;

dat de beheerder ter zitting desgevraagd heeft verklaard, dat met die laatste omstandigheid rekening houdende en mede in aanmerking nemende nog te verwachten belastingaanslagen, het zuiver saldo van het vermogen aan de lage kant genomen is te stellen op f 100,000 waarbij dan het standpunt wordt ingenomen, dat de beweerdelijke door den beschuldigde aan zijn kinderen gedane schenkingen rechtens nimmer met succes als geldig zijn te erkennen;

dat het Tribunaal in dit opzicht de rekening opmaken wil ten gunste van den beschuldigde inzooverre, dat het die giften, althans de uit hoofde daarvan ten laste van den beschuldigde zooloos niet naar den eisch van rechten, dan toch naar begrippen van moraal en fatsoen bestaande aanspraken, nominaal volgens zijn zeggen bedragende circa f 50,000 voor een zeker percentage in aanmerking nemen wil en tot dat moeilijk te bepalen percentage in mindering brengen zal van voormeld saldo van het vermogen ad f 100,000 doch daar-

tegenover naar billijkheid in het oog te houden is, dat dit saldo zeker niet aan de hooge kant genomen is;

dat een en ander het Tribunaal voert tot de slotsom, dat een verbeurdverklaring van het vermogen tot een bedrag van ongeveer f 28,000 in na te melden vorm niet de grenzen van redelijkheid overschrijdt;

O. dat alle vorenstaande uitvoerige overwegingen leiden tot de navolgende uitspraak;

Gezien de betreffende artikelen van het Tribunaalbesluit;

Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan de bewezen verklaarde en gequalificeerde gedragingen;

Legt hem ter zake de navolgende bijzondere maatregelen op:

interneering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den duur daarvan te beperken tot den tijd van twee jaar, te rekenen van het oogenblik, dat de beschuldigde werd gesteld in de voorloopige bewaring en mitsdien eindigende op 16 Juni 1947;

Ontzetting van de rechten van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, om ambten te bekleeden en om het beroep uit te oefenen van advocaat en/of procureur;

Verbeurdverklaring van een gedeelte van het vermogen in diër voege, dat deze zal betreffen het Erve Rietbrink, bestaande uit huis, schuren, erf, bouw- en weiland en dennebosschen, gelegen nabij de Boekhorst onder Klein Dochteren, gemeente Lochem, kadastraal bekend als gemeente Lochem Sectie E, nos. 604, 605, 1914 en 1918 tot de daarvan geschatte waarde van ruim f 24000 en de juridische boekerij begroot op f 4000.

Verklaart niet bewezen hetgeen den beschuldigde meer of anders is ten laste gelegd, dan bewezen is verklaard en verklaart de beschuldiging in zooverre vervallen;

Verstaat dat vanwege het Tribunaal geen bezwaar bestaat tegen opheffing van het beheer met inachtneming van voormelde verbeurdverklaringen.

De Hooge Autoriteit te 's-Gravenhage heeft op 29 Mei 1947 op bovenstaande uitspraak het fiat-executie verleend, waarbij het volgende is overwogen:

Fiat-executie verleend, met dien verstande, dat — mede met het oog op de brief van Mr. W. H. Smit (prod. 19 in de map A.) — het bewezen verklaarde sub IIIc der dagvaarding geen voldoende steun in de bewijsmiddelen vindt, zoodat de beschuldiging te dien aanzien als vervallen verklaard is te beschouwen, en voorts, dat op grond hiervan alsmede op grond van de navolgende overwegingen aan de opgelegde verbeurdverklaring een beperking is te stellen in diër voege, dat deze maatregel niet het aan beschuldigde toebehoorende Erve Rietbrink (ter waarde van f 24,263), doch naast de juridische boekerij van beschuldigde slechts een deel van het ver-

mogen ter waarde van f 15,000 zal omvatten, en wel hierom, omdat vooreerst weliswaar door beschuldigde verdiende twee jaren interneering hem maatschappelijk bijzonder zwaar heeft moeten treffen en voorts omdat het Tribunaal naar Ons oordeel bij het bepalen der mate van de opgelegde correcties niet voldoende gewicht heeft gehecht aan de tallooze daadwerkelijke en ook wel met succes bekroonde pogingen van beschuldigde om de door hem begeerde en verkregen hooge positie ten nutte te doen strekken van vele goede en vooraanstaande Nederlanders die zijn bemiddeling verzochten, waardoor, te zijnen huidige nadeele, het onderhouden door beschuldigde van zijn connecties met den vijand ongetwijfeld zal zijn gesteund en bevorderd.

No. 548.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (5e Kamer), 9 Mei 1947.
(Namen van voorzitter en leden der kamer zijn in de uitspraak onleesbaar).

Hulpverlening aan de vijand in de kwaliteit van hoofdinspecteur der luchtbescherming.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 2.)

Tribunaal Amsterdam tegen Adrianus van Batenburg, voormalig hoofdinspecteur luchtbescherming, wonende te 's-Graveland, niet gedetineerd.

Beschuldigd van: dat hij als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

A. hulp en steun verleend heeft, althans heeft trachten te verlenen aan de vijand, dan wel openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand doordat hij

1. als Hoofdinspecteur van de Rijksinspectie voor de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen en als zodanig ondergeschikt aan de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken, of een andere Nederlandse autoriteit, zijn plannen en wens ten aanzien van de luchtbescherming getracht heeft te verwezenlijken met behulp van de vijand, immers, in strijd met het ambtelijk gebruik en het Nederlands belang, de hulp en tussenkomst van de vijand heeft ingeroepen bij meningsverschillen met de Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken en/of bij meningsverschillen tussen twee Nederlandse organen, te weten doordat hij:

a. nadat de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken hem schriftelijk bericht had dat aan het Departement ter ore was gekomen dat beschuldigde registratiekaarten voor het blokhoofd en diens plaatsvervaarders wilde invoeren en verzocht had hiertoe niet te willen overgaan dan na overleg met het Hoofd van de Rijksinspectie van de Bevol-

kingsregisters en diens adviezen zoveel mogelijk op te volgen en deze kaarten niet in te voeren, dan na goedkeuring van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken, dit schrijven ter hand heeft gesteld aan de General-Kommissar für das Sicherheitswesen met het oogmerk de verwachte tegenstand van de Secretaris-Generaal op deze wijze te overwinnen;

b. hoewel op de hoogte dat door of vanwege de Inspecteur voor de Scheepvaart een proefneming zou worden gehouden op het terrein van N. V. „De Rietlanden” te Amsterdam, met betrekking tot de verduistering van de aldaar aanwezige lichtbronnen, zich na het houden van deze proefneming schriftelijk heeft gewend tot de Befehlshaber der Sicherheitspolizei te den Haag, met de mededeling dat op de terreinen van de N. V. „De Rietlanden” een sterkere verlichting werd gebruikt dan hij — beschuldigde — had toegestaan, en verzocht heeft het daarheen te leiden dat steeds in alle gevallen vooraf de goedkeuring van hem — beschuldigde — zou worden gevraagd, en vervolgens in een daarop gevoigde correspondentie met de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken zich ter rechtvaardiging van zijn optreden heeft beroepen op een door de vijand gegeven richtlijn;

c. blijkens het in de Duitse taal gesteld verslag van een bespreking tussen hem — beschuldigde — en zijn superieur, de stafchef van het Directoraat-Generaal van Politie, gedateerd 6 Juli 1944, aan de bezetters uitvoerig verslag heeft gedaan van de behandelde dienstaaengelegenheden, kennelijk met de bedoeling hulp en steun te krijgen van de bezetters bij eventuele voor hem — beschuldigde — te verwachten moeilijkheden van de zijde van de Nederlandse superieuren;

2. zelfstandig en zonder voorkennis van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken aan alle burgemeesters een circulaire dd. 16 Aug. 1941 heeft gezonden, houdende door de Befehlshaber der Ordnungspolizei gegeven richtlijnen met betrekking tot de aanstelling bij de luchtbescherming van personeel van het Nederlandse leger, welke richtlijnen aan de Secretaris-Generaal van Binnenlandse Zaken en niet hem — beschuldigde — waren gericht;

3. zelfstandig en zonder voorkennis van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken aan alle burgemeesters een circulaire heeft gezonden, houdende hem door de Befehlshaber der Ordnungspolizei gegeven aanwijzingen betreffende de verwijdering uit de luchtbeschermingsdiensten van joden, buitenlanders (behalve Duitsers) en Duitsland niet welgezinde Nederlanders;

4. een aantal aan hem ondergeschikte inspecteurs heeft ontslagen op grond van politieke onbetrouwbaarheid, welk ontslag niet is doorgestaan tengevolge van een van zijn wil onafhankelijke omstandigheid, t.w.

dat zijn superieur de ontslagen heeft ingetrokken;

5. de hem ondergeschikte du Jardin gedreigd heeft met arrestatie en vrijheidsberoving van hem of eventueel van zijn familieleden, daar hij weigerde te voldoen aan het bevel van beschuldigde een cursus te volgen bij de Politie Opleidingsschool te Apeldoorn;

6. enkele hem ondergeschikten heeft bevolen een cursus te volgen aan de Politie Opleidingsschool te Apeldoorn;

7. aan de plaatselijke luchtbeschermingsleider te Amsterdam heeft gelast steeds 250 man uit de vaste kern der luchtbescherming ter beschikking te houden voor het verrichten van ladings- en lossingswerkzaamheden onder mededeling, dat de lastgeving voor het verrichten van voormelde werkzaamheden kon gegeven worden door met name genoemde onderdelen van de vijandelijke bezettende macht;

8. opdracht heeft gegeven de kas van de Rijksluchtbeschermingsschool te Groesbeek over te dragen aan de Befehlshaber der Ordnungspolizei te Nijmegen, toen hij — beschuldigde — deze stad in verband met de oorlogshandelingen verliet;

9. aan zijn ondergeschikten, althans enkelen van hen, heeft voorgehouden, dat arbeidsinzet ging voor de luchtbescherming en dat alles moest worden gedaan om Duitsland te helpen de oorlog te winnen, althans tegen enkele zijner ondergeschikten woorden van deze strekking heeft gezegd;

10. de belangen van de dienst, welke hem waren toevertrouwd heeft verwaarloosd, door op verscheidene vooraanstaande posten personen van nationaal socialistische gezindheid te hebben benoemd, zulks zonder acht te slaan op vakbekwaamheid en geschiktheid;

B. blijk heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door een SS.-insigne te dragen, alsmede de germaanse groet te brengen;

C. als begunstigend lid aangesloten is geweest bij de Germaanse SS. in Nederland,

op al welke gronden hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat beschuldigde ter zitting van 25 April 1947 is verschenen, bijgestaan door Mr. F. D. van Batenburg, advocaat en procureur te Zeist;

Gelet op de verdediging door en namens verdachte in het midden gebracht;

O. dat beschuldigde ter zitting zakelijk onder meer heeft verklaard: „Elke brief van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken ging ook naar de Befehlshaber der Ordnungspolizei en elke brief van deze ging naar de S.G. Ik heb aan Hauptman Schönlebe de onder 1a vermelde brief gegeven om de beste oplossing te verkrijgen. De Luchtbe-

9 Juli 1947 (af. 23)

No. 549—560

TRIBUNALEN IN NEDERLAND

EN ANDERE NA-OORLOGSCHE RECHTSPRAAK

Redactie Tribunalen in Nederland:

Mr. G.C.M. VAN NIJNATTEN en **Mr. J. J. H. VAN DER BRUG**

Hoofd van het Centraal Tribunaal Kantoor

Secretaris v. h. Tribunaal te 's-Hertogenbosch

Redactie van de na-oorlogsche Rechtspraak (Bijz. Raad
van Cassatie, Bijz. Gerechtshoven, Rechtsherstel e.a.):

Mr. J. MILDERS

Rechter Arr.-Rechtbank te Zwolle

(VERSCHIJNT WOENSDAG)

3^e JAARGANG

**N.V. UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
W. E. J. TJEENK WILLINK, ZWOLLE**

schermingswet 1936 gaf aan de Inspectie alleen adviserende stem. De Duitsers vonden dit onjuist en dit zou veranderd worden. Zolang dit echter nog niet was geschied zou een en ander langs de „Befehlsweg" gaan. Van Duitse zijde zag men niet het Departement maar de Inspectie als toporgaan van de luchtbescherming. Mij ging de luchtbescherming door dik en dun ter harte. Ik heb nimmer over het hoofd van de S.G. gehandeld; immers heeft deze ervan af geweten. Het initiatief van de blokkaarten is niet van mij uitgegaan. Vele blokhoofden waren reeds hiermede bezig. Ik heb overleg gepleegd met Lentz. Deze wilde de registratie parallel door lopen met de Bevolkingsregisters, waarmede ik niet accoord ging.

Wat de proef op de Rietlanden betreft: ik weet niet meer of ik hiervan op de hoogte was. Er was een lichtgrens van 500 m. Er was op dit punt een chaos, totdat de Befehlshaber der Ordnungspolizei een algemene regel heeft gegeven. Ik vond dat ik hierop toe moest zien. Ik kon niet toelaten dat andere organen zich hieraan niet hielden.

Het verslag van de bespreking met de chef de Boer was voor Schönlebe bestemd. De politie, die incompetent was wilde ingrijpen in mijn aangelegenheden, waartegen ik mij heb verzet. Er zijn wel tien van die verslagen voor Schönlebe. Als er moeilijkheden waren, besprak ik deze met hem; hij was een oud-luchtbeschermingsofficier uit Berlijn.

De circulaire betreffende het personeel bij de dienst, dat behoorde tot het leger, is bij mij bezorgd, hoewel aan de S.G. gericht.

De bedreiging van du Jardin en het ontslag der inspecteurs wordt erkend. Ik dreigde du Jardin met een speciale bedoeling, zoals ik in het vooronderzoek heb verklaard. Het sturen van de inspecteurs naar de P.O.S. is juist. Het was een Duitse order.

Betreffende de circulaire inzake de lossingswerkzaamheden te Amsterdam is door mij overleg gepleegd met het Rijksbureau voor Voedselvoorziening in Oorlogstijd, de Befehlshaber der Ordnungspolizei, de Spoorwegen en, ik meen, ook met enkele scheepvaartmaatschappijen. De bedoeling was de vaste kern, die in luchtaanvalvrije uren niets te doen had, te belasten met het verspreiden van op een punt samengebrachte levensmiddelen. Deze lagen op stations, havenemplantementen, waar de Duitsers de leiding hadden, zodat het bericht tot lossing ook door de Duitsers moest worden gegeven.

Het gepasseerde met de kas van de school te Groesbeek herinner ik mij niet. Ik ontken het sub 9 ten laste gelegde, evenals het sub C ten laste gelegde. De germaanse groet heb ik gebracht; de runen heb ik nooit gedragen. Ik kreeg tal van tijdschriften toegestuurd.

O. dat het Tribunaal niet bewezen acht hetgeen aan beschuldigde sub A 5e ten laste is gelegd, zodat de beschuldiging in

zoverre moet worden vervallen verklaard;

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele redenen gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal dat daardoor is bewezen dat beschuldigde zich op de wijze als omschreven in de telastelegging sub A 1 t/m 7, en 9 t/m 10, B en C omschreven, met dien verstande dat ten aanzien van A sub 1 bewezen is dat beschuldigde de aldaar omschreven handelingen heeft verricht als Hoofdinspecteur van de Rijksinspectie voor de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen en als zodanig ondergeschikt aan de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken; dat hij de hulp en tussenkomst van de vijand heeft ingeroepen bij meningsverschillen met de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken en tussen twee Nederlandse organen, en dat ten aanzien van het A sub 9 ten laste gelegde bewezen is dat beschuldigde de daarin omschreven woorden heeft gebezigd tegen enkele van zijn ondergeschikten; alsmede dat hij tegenover deze heeft voorgehouden dat de arbeidsinzet voor de luchtbescherming ging en dat alles moest worden gedaan om Duitsland te helpen de oorlog te winnen;

O. ten aanzien van de A 1 tot en met 3 te laste gelegde gedragingen:

dat de raadsman van beschuldigde, in twijfel trekkend of deze gedragingen vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit, heeft betoogd dat beschuldigde niet geacht kan worden desbewust in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk te hebben gehandeld;

dat het Tribunaal het aannemelijk acht dat aan beschuldigde als doel voor ogen stond het tot stand brengen van een goed georganiseerde en geleide luchtbescherming, en het Tribunaal de wrijving tussen het Departement van Binnenlandse Zaken en beschuldigde zeker niet uitsluitend aan beschuldigde wil wijten;

dat beschuldigde evenwel, indien hij somtijds terecht aan het Departement traagheid, misplaatste zuinigheid of gebrek aan behoorlijke medewerking verweet, nimmer zijn doel had mogen trachten te verwezenlijken door over het hoofd van zijn Nederlandse superieuren heen steun te zoeken bij de vijand;

dat beschuldigde zich hierdoor aan ernstige ambtelijke fouten heeft schuldig gemaakt, welke er terecht toe hebben geleid dat de Minister van Binnenlandse Zaken, op advies van de Commissie van Advies Zuiveringsbesluit 1945 beschuldigde ontslag uit zijn functie heeft verleend;

dat genoemde fouten echter niet vallen onder enige gedraging als bedoeld in art. 1 van het Tribunaalbesluit, zodat de beschuldiging in zoverre zal moeten worden vervallen verklaard;

O. ten aanzien van het aan beschuldigde sub A 4 tot en met 7, 9 en 10, B en C ten

laste gelegde:

dat beschuldigde hier verre de schreef heeft overschreden;

dat beschuldigde zijn optreden tegen du Jardin (sub 5) trachtte te rechtvaardigen door aan te voeren dat de Duitsers maatregelen jegens deze overwogen, doch, dat, zelfs al zou zulks juist zijn geweest, beschuldigde nimmer middelen te baat had mogen nemen, als hij heeft genomen;

dat de circulaire aan de plaatselijke luchtbeschermingsleider te Amsterdam (sub 7) een flagrante hulpverlening aan de vijand oplevert;

dat het sub C te laste gelegde wel duidelijk aantoonde hoever beschuldigde bereid was te gaan, hebbende hij het Tribunaal niet aannemelijk kunnen maken dat dit begunstigend lidmaatschap van de Germaanse SS, slechts schijn was en bedoeld was om de vijand zand in de ogen te strooien;

dat het sub A 4 tot en met 7 te laste gelegde hulp en steunverlening aan de vijand oplevert, het sub A 9 en sub B te laste gelegde openlijk blijk geven van ingomenheid met de vijand; het sub A 10 te laste gelegde hulp en steunverlening aan de handlangers van de vijand; het sub 8 ten laste gelegde het zich aangesloten hebben bij een nationaalsocialistische organisatie;

O. ten aanzien van de aan beschuldigde op te leggen maatregelen:

dat de verdediger beschuldigde genoemd heeft een ernstig mens, die ernst betracht heeft met zijn ideaal en het Tribunaal deze qualificatie in zoverre onderschrijft, dat het beschuldigde zeer zeker ziet als een mens, die niet alleen uit eigenbaat en louter lust naar macht gehandeld heeft;

dat beschuldigde een bekwaam en geestdriftig hoofdinspecteur van de luchtbescherming was, die, na de Meidagen van 1940, begrijpelijkerwijze verbitterd was over de onvoldoende zorg, welke de Regering aan de luchtbescherming had besteed;

dat beschuldigde na Mei 1940 evenwel in steeds erger mate is gaan falen, doordat hij de luchtbescherming als ideaal en als doel op zich zelve heeft beschouwd en niet heeft ingezien dat zijn verantwoordelijkheid jegens het Nederlandse volk hem de plicht oplegde principiëel tegen de vijand stelling te nemen, zelfs al zou een technisch minder goede luchtbescherming daarvan het gevolg zijn geweest;

dat dit zich blind staren op de luchtbescherming beschuldigde ertoe heeft gebracht voor het bereiken van zijn doel door dik en dun te gaan, met als gevolg dat hij steeds meer bij de vijand steun verzocht en deze is gaan steunen;

dat beschuldigde blijkens zijn eigen pleidooi voor het Tribunaal nog steeds harts-tochtelijk zijn houding verdedigt, en weigert uit het feit dat zeer goede en hoogstaande medewerkers van hem, zoals Rijpma en Visch, die hem aanvankelijk op handen droegen, zich in de oorlog volkomen van hem hebben afgewend, de conclusie te

trekken dat zijn eigen houding fout is geweest;

dat het Tribunaal aan beschuldigde, die van een zozeer verkeerd politiek inzicht heeft blijk gegeven en thans nog blijk geeft, het recht zal ontnemen in de eerstvolgende jaren de politieke wilsvorming van het Nederlandse volk mede te bepalen, openbare ambten te bekleden en bij de gewapende macht te dienen;

dat ten aanzien van de verder op te leggen maatregelen het Tribunaal in aanmerking neemt dat beschuldigde reeds zwaar is gestraft door zijn ontslag met verlies van pensioenrechten, zodat voor een verbeurdverklaring van vermogen geen termen bestaan;

dat ook de reeds in vóór-internering doorgebrachte tijd het Tribunaal voldoende voorkomt;

dat immers enerzijds de fouten van beschuldigde hem zwaar moeten worden aangerekend, omdat hij een hoge verantwoordelijke positie bekleedde, doch anderzijds in aanmerking moet worden genomen dat beschuldigde, hoezeer verkeerd, niet uit lage motieven gehandeld heeft;

O. mitsdien dat het Tribunaal, mede getet op de persoon en de persoonlijke omstandigheden van de beschuldigde, het in het algemeen belang geraden acht de navolgende maatregelen op te leggen:

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen voor wat het sub A 1 t/m 3 en 8 betreft op grond van het vorenoverwogene;

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hiervoren is bewezen en dit bewezen verklaarde te vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

Legt de navolgende maatregelen op:

1. Internering, met advies deze te beperken tot de door beschuldigde van 9 Mei 1945 tot 9 October 1946 in vóór-internering doorgebrachte tijd;

2. Ontheffing van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Ontzegging van het recht openbare ambten te bekleden;

4. Ontzetting van het recht bij de gewapende macht te dienen.

Bepaalt voorzoveel nodig dat het over het vermogen van beschuldigde uitgeoefende beheer een einde zal nemen binnen negentig dagen nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend.

No. 549.

HOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
22 Mei 1947. (Mr. v. Berckel).

Beschikking gegeven op de uitspraak van het Tribunaal Rotterdam, d.d. 11 Maart 1947. (Zie dit blad no. 511.) De verbeurdverklaring dient beoordeeld te worden naar de stand van het vermogen op de dag der uitspraak.

(Tribunaalbesluit art. 6, eerste lid, sub a.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam 9e Kamer, van 14 Maart 1947 in de zaak tegen Pieter Cornelis Noordegraaf, banket-fabrikant, wonende te Vlaardingen;

Gezien een bezwaarschrift, door de raadsman van beschuldigde op 8 April 1947 bij Ons ingediend;

(Voor de telastelegging en de opgelegde maatregelen zie uitspraak no. 511).

O. dat Wij met de maatregel van de ontzetting uit de beide kiesrechten kunnen instemmen, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. dat Wij Ons evenwel niet kunnen verenigen met de maatregel van ontzetting uit het recht van beroepsuitoefening, noch met die van verbeurdverklaring;

O. dat, hoewel ten aanzien van de maatregel van ontzetting uit het recht van beroepsuitoefening in beginsel het Tribunaalbesluit de gelegenheid tot het opleggen hiervan geeft, anderzijds op hetzelfde gebied door een administratief ter bescherming van het bedrijfsleven ingesteld zuiveringscollege open blijft;

O. dat Wij in casu hieraan de voorkeur zouden willen geven conform het oordeel, uitgesproken in het namens de beschuldigde door diens raadsman ingediende en op 8 April 1947 ontvangen bezwaarschrift, dat een dergelijke ontzetting moet worden overgelaten aan de zuiveringsraden voor het bedrijfsleven, vooreerst omdat het Tribunaal zelf de maatregel, gezien de duur waarvoor hij kan worden opgelegd, te zwaar oordeelt, immers de verwachting uitspreekt, dat op grond van art. 5 lid 2 van het Tribunaalbesluit na 5 jaren beschuldigde in zijn recht van beroepsuitoefening zal kunnen worden hersteld; voorts omdat het Tribunaal, voorzover het College daarbij niet op het oog had de ruimere leveranties, ten onrechte heeft overwogen, dat beschuldigde, zijn bedrijf, dat voordien onbeduidend was, tijdens de bezetting sterk heeft uitgebreid, terwijl slechts sprake is van gebruikmaking van een uit een voor de oorlog tot stand gebrachte bedrijfsuitbreiding geschapen grotere productie-mogelijkheid op straffe van financiële ondergang; tenslotte omdat het Tribunaal weliswaar zeer in het algemeen een vergelijking maakt tussen beschuldigde en andere fabrikanten, maar zijn beslissing ten deze niet op concrete gegevens doet steunen — waarmede het Tribunaal voor het overige wellicht meer dan doelmatig het terrein van de bedrijfszuivering betreedt — noch acht slaat op de omstandigheid, dat de beschuldigde zich van juridische bijstand omtrent het toelaatbare van leveranties aan Duitse instanties heeft doen voorlichten en niet alleen — zoals het Tribunaal terecht overweegt — tijdens de hongerwinter vrijgevig is geweest in het verstrekken van producten van zijn fabriek aan velen onder de Vlaardingse bevolking, doch deze bevolking mede in rui-

me mate in de gelegenheid heeft gesteld gedurende die periode een of twee malen per week met zijn bedrijfsauto gratis naar het Noorden te rijden ter verkrijging van voedsel;

O. ten aanzien van de maatregel van verbeurdverklaring, welke betreft het twee-derde deel van het op 5 Mei 1945 ge waardeerde vermogen ad f 48,000, dat Wij — instemmend in zoverre met het betoog te dien aanzien van de raadsman van de beschuldigde in zijn bovenvermeld bezwaarschrift — van oordeel zijn, dat fixering van het twee-derde gedeelte van een op 5 Mei 1945 ge waardeerd vermogen tot een bepaald bedrag op bedenkelijke wijze de vorm van een boete gaat aannemen, waarbij in aanmerking is te nemen, dat de verbeurdverklaring naar het voorschrift van art. 6 lid 1 letter a van het Tribunaalbesluit beoordeeld dient te worden naar het vermogen op de dag der uitspraak;

O. dat Wij tegen de verbeurdverklaring van het twee-derde gedeelte van het vermogen op de dag der uitspraak geen bezwaar hebben, indien daarbij tot uitdrukking wordt gebracht de verwachting, dat ten aanzien van de berekening van de aanslag in de vermogensaanwasbelasting ten laste van beschuldigde het vermogen op de peildatum met het verbeurdverklaarde bedrag wordt verminderd;

O. dat Wij het derhalve nodig achten, dat het Tribunaal in een andere samenstelling hierover nogmaals een oordeel velle;

O. mitsdien, dat gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van de na te noemen delen der uitspraak;

Weigert het fiat executie op de bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregelen van ontzetting uit het recht tot bedrijfsuitoefening en verbeurdverklaring.

No. 549a

HOGE AUTORITEIT TE ARNHEM, 27 Mei 1947. (Mr. G. J. Kronenberg).

De uitspraak behoort een volledig en duidelijk beeld te geven van al hetgeen als bewijs voor de telastegelegde en bewezenverklaarde feiten wordt gebruikt.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Arnhem VIIe kamer, d.d. 17 Mei 1946 in de zaak tegen Cornelis Johannes Jagtenberg, koopman, wonende te Alphen a/d Maas;

dat aan beschuldigde is telastegelegd, dat hij, Nederlander en 58 jaar oud zijnde, desbewust zich hebbende gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk

of desbewust afbreuk hebbende gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

1. tijdens de gehele duur der bezetting lid is geweest van de N.S.B.;

2. tijdens de bezetting leider is geweest van de groep „Maas en Waal Zuid” (en waarnemend leider van de Kring „Maas en Waal”);

3. in de gemeente Appeltern de „Jeugd-storm” (heeft Agrarisch Front is hij) in de gelegenheid stelde te zijnen huize oefeningen te houden;

4. sinds 1942 lid is geweest van het N.A. F., waarbij hij de functie van plaatselijk leider van de kantoren Appeltern en Wamel vervulde;

5. sinds 1941 lid is geweest van het Economisch Front;

6. tijdens de bezetting streekgemachtigde van het Agrarisch Front is geweest;

7. tijdens de bezetting veel propaganda heeft gemaakt voor de N.S.B. en zijn lidmaatschap openlijk heeft uitgedragen;

8. tijdens de bezetting herhaaldelijk hatelijk en uitdagend is opgetreden tegen zijn politiek goedgezinde medeburgers;

9. in 1941 door een aanklacht in te dienen tegen Johannes van Ewijk te Veldriël, de veroordeling van deze tot een zesmaandse opsluiting in Duitse gevangnissen heeft bewerkt, althans bevorderd;

10. in 1941 pogingen in het werk heeft gesteld tot vrijheidsberoving voor de duur van een paar jaren van J. M. M. Story, gemeente-ontvanger te Appeltern;

11. door zich tijdens de bezetting in geschrifte meerdere malen tegenover zijn geestverwanten zeer ongunstig en hatelijk uit te laten over J. G. de Leeuw, Burgemeester van Appeltern, diens persoonlijke veiligheid in gevaar heeft gebracht; voorts deze Burgemeester meerdere malen heeft aangeklaagd, (in 1943 gepoogd heeft hem naar Duitsland te doen voeren) en hem overigens tal van onaangenaamheden heeft berokkend;

12. tijdens de bezetting zijn personeel en anderen ertoe bracht, zich bij de Beweging aan te sluiten;

13. in 1941 pogingen in het werk heeft gesteld, op grond van zijn deelnemen aan en het ijveren voor de Beweging, een jachtacte te verkrijgen;

O. dat aan beschuldigde te dier zake, voorzover en zoals het telastegelegde bewezen is verklaard, zijn opgelegd de navolgende maatregelen:

1. internering, met advies deze te beperken tot de tijd van vier jaren, onder aftrek van de tijd door beschuldigde reeds in internering doorgebracht, met dien verstande dus, dat deze geacht moet worden te zijn in gegaan op 3 October 1944 en mitsdien zal eindigen op 28 September 1948;

2. ontzetting van de rechten genoemd in artikel 28 onder 3, Sr.;

3. verbeurdverklaring van een deel van het vermogen en wel tot en met een bedrag van f 7500;

Beveelt, indien en voor zover beschuldigde onder beheer mocht staan, de opheffing daarvan, na het verstrijken van een termijn van dertig dagen na expiratie van de interneringstermijn, gelijk hiervoren sub 1 bepaald op 28 September 1948.

O. dat de uitspraak op zeer onvoldoende met redenen is omkleed, doordat de vermelde inhoud van de gebezigde bewijsmiddelen onvoldoende feiten en omstandigheden bevat, welke reden kunnen geven voor de uitgesproken bewezenverklaring;

dat de uitspraak buiten die inhoud nog wel een 20-tal processtukken vermeldt, welke als bewijsstukken zouden zijn gebezigd, doch Wij, nu de inhoud dier stukken niet, althans zeer gebrekkig, is vermeld niet kunnen beoordelen, of die inhoud wellicht nog de ontbrekende redengevende feiten en omstandigheden opleveren;

O. dat Wij hierbij nog willen opmerken, dat het niet de taak is van de Hoge Autoriteit, om uit te zoeken, of een aantal processtukken, welke het Tribunaal in zijn uitspraak als gebezigde bewijsstukken geliefte te betitelen, wellicht voldoende bewijs bevat voor de beschuldiging, doch de uitspraak een volledig en duidelijk beeld behoort te geven van al hetgeen als bewijs voor de telastegelegde en bewezenverklarde feiten wordt gebruikt (zie artikel 64 Tribunaalbsluit);

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond, waarvan het fiat-executie op de uitspraak behoort te worden geweigerd;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 550.

HOGE AUTORITEIT TE 'S-GRAVENHAGE, 10 Mei 1947. (Mr. Th. L. van Berckel).

Steeds weer blijkt de noodzakelijkheid, dat het Tribunaal de beschikking heeft over een behoorlijk vermogensoverzicht.

Het is raadzaam te doen blijken in hoeverre het Tribunaal rekening wil houden met een aanslag van beschuldigde terzake van vermogenaanwasbelasting.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 7e Kamer, van 10 Dec. 1946, in de zaak tegen Antonie Hendrikus de Wilde, directeur N.V. „Nembo”, wonende te Schiedam.

Gezien het door de raadsman van beschuldigde op 2 Mei 1947 bij Ons ingediende bezwaarschrift;

O. dat de beschuldigde voorzover bewezen verklaard — in het kort weergegeven — is telaste gelegd: het lidmaatschap van

de N.S.B. en de N.V.D.; het steunen van het huizen- en propagandafonds; het zich laten keuren voor de Landwacht; het zijn van jachtopziener bij de Weermacht en als zodanig behouden van zijn jachtgeweer met vergunning om te jagen; het in opdracht van de Duitse legercommandant opkopen en inbeslag nemen van vaten; het in eigendom verwerven van een z.g. Joods huis;

O. dat het Tribunaal heeft opgelegd internering voor de duur van 14 maanden en 21 dagen tot 26 November 1946, ontzetting uit de beide kiesrechten en verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde met dien verstande, dat een bedrag van f 25,000 hem gelaten wordt;

O. dat Wij Ons kunnen verenigen met de twee eerstgenoemde maatregelen, doch niet accoord kunnen gaan met de wijze waarop de maatregel van verbeurdverklaring is opgelegd;

O. immers, dat het niet gewenst is een verbeurdverklaring op te leggen in diër voege, dat aan de beschuldigde een restant gelaten wordt, daar bij de executie van een dergelijke verbeurdverklaring grote moeilijkheden te verwachten zijn;

O. dat Wij van Onze bevoegdheid om zelf in te grijpen geen gebruik kunnen maken, omdat uit het desbetreffend accountantsrapport blijkt, dat geen overzicht is verkregen van de grootte van het voor executie vatbare vermogen, hetgeen o. a. blijkt uit het op bladzijde 2 gemaakte voorbehoud; voorts de op bladzijde 4, 5 en 6 genoemde posten waarin rechtsherstel is aangevraagd, welke door de onderhavige uitspraak mede geëxecuteerd zouden worden; de op blz. 9 vermelde boete ad f 66,000 waarvan eerst moet komen vast te staan of deze boete niet alsnog geïnd zal worden, waar een kwijtschelding vanwege de bezetter niet als definitief mag worden aangenomen;

O. dat het tenslotte raadzaam is te doen blijken in hoeverre het Tribunaal rekening wil houden met een aanslag van beschuldigde terzake van vermogensaanwasbelasting;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd; ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak, voor wat betreft de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring.

No. 551.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 12 Mei 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Na gedeeltelijke welgering van de fiat-executie werd bij 2e behandeling een nieuw feit telastegelegd, de oude uitspraak geheel vernietigd en onder meer een maatregel opgelegd, welke niet in de 1e uitspraak was vervat.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Breda, 6e Kamer, d.d. 5 Maart 1947, in de zaak tegen Franciscus van Koekhoven, zonder beroep, wonnende te Bergen op Zoom.

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 6 Februari 1947 is ten laste gelegd:

dat hij — Nederlander zijnde — en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

a. als lid aangesloten is geweest bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en tijdens zijn lidmaatschap daaraan heeft gecontribueerd;

b. in genoemde N.S.B. de functies heeft gehad van inner en colporteur;

c. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand, door o.m. te schrijven: „Europa en Nederland mogen den Führer wel zeer dankbaar wezen voor de nieuwe orde, die hij bezig is te scheppen;

d. de gelofte van Trouw heeft afgelegd aan Mussert;

althans hetzij als lid hetzij als begunstiger of anderszins aangesloten is geweest en gedurende eenigen tijd aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en/of eenige daaraan verwante organisaties of andere Nationaal Socialistische Organisatie of instelling;

op grond van welke feiten hij moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat op de onder a, b en c genoemde punten dezer beschuldiging door het Tribunaal voor de eerste maal uitspraak werd gedaan op 10 Juli 1946;

O. dat nadat op deze uitspraak het fiat-executie was geweigerd op de daarin uitgesproken maatregel van internering de zaak voor de tweede maal voor het Tribunaal is behandeld en den beschuldigde na bewezen verklaring, dat hij zich op de in de bovengenoemde beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, bij uitspraak van 5 Maart 1947 de volgende maatregelen werden opgelegd:

Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen en ontzetting van het recht tot uitoefening van beroepen in overheidsdienst en semi-overheidsdienst; terwijl het Tribunaal in deszelfs uitspraak de oorspronkelijke uitspraak van 10 Juli 1946 vernietigde;

O. dat bij de nieuwe behandeling dezer zaak een aanvulling der beschuldiging heeft plaats gehad, als gevolg waarvan de beschuldiging niet langer dezelfde gedragingen van den beschuldigde als vervat in de oorspronkelijke telastelegging inhoudt;

O. immers, dat de telastelegging bij de nieuwe behandeling met de gedraging sub d „de gelofte van trouw heeft afgelegd aan

Mussert" is aangevuld;

O. wijders, dat aan beschuldigde bij uitspraak van 5 Maart 1947 een bijzondere maatregel is opgelegd, welke in de oorspronkelijke uitspraak niet was vervat t.w. de maatregel van ontzetting van het recht tot uitoefening van beroepen in overheidsdienst en semi-overheidsdienst;

O. bovendien, dat het Tribunaal bij dezelfde uitspraak d.d. 5 Maart 1947 de oorspronkelijke uitspraak van 10 Juli 1946 in haar geheel heeft vernietigd, terwijl de weigering van het fiat-executie ten aanzien van deze uitspraak alleen betrekking had op een deel der opgelegde bijzondere maatregelen — het fiat-executie was n.l. verleend ten aanzien van de maatregel van ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen — zoodat de oorspronkelijke uitspraak alleen ten aanzien van de gewraakte maatregel — interneering — kon vernietigd worden; zoodat de oorspronkelijke uitspraak d.d. 10 Juli 1946, voorzoover betreft de maatregel van ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, ten aanzien waarvan het fiat-executie bij beschikking d.d. 5 November 1946 is verleend, in stand blijft;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak d.d. 5 Maart 1947.

No. 552.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (15e Kamer), 4 Juni 1947. (Mr. Catz, Hoogland en Warmelink).

Tribunaal verklaart zich onbevoegd om van de zaak kennis te nemen, op grond dat het fiat behandeling door dit Tribunaal van den Proc.-Fiscaal daarin ontbreekt.

(Tribunaalbesluit art. 19.)

Het Tribunaal, enz.;

Gelet op de beschuldiging tegen Jacob Teeuw, wonende te Amsterdam, ter zitting van dit Tribunaal en Kamer d.d. 21 Mei 1947 bijgestaan door Mr. J. A. Kramer, advocaat bij het Gerechtshof te Amsterdam;

O. dat het proces-dossier wel is voorzien van een advies van de Heer Officier-Fiscaal te Amsterdam ter behandeling der aangelegenheid door het Tribunaal, doch — anders dan art. 19 Tribunaalbesluit voorschrijft — daaraan ontbreekt een fiat behandeling, waardoor de kennisneming der zaak aan een bepaald Tribunaal blijft voorbehouden;

Verklaart zich onbevoegd van de onderwerpelijke materie kennis te nemen;

Stelt de stukken in handen van de Heer Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Ge-

rechtshof te Amsterdam tot het nemen van zodanige beslissing als deze autoriteit zal vermenen te behoren.

No. 553.

HOOGGE AUTORITEIT TE 'S-HERTOGENBOSCH, 1 Mei 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Niet voldoende bewijs aanwezig geacht dat beschuldigde heeft behoord tot de Landwacht Nederland.

In April 1944 bestonden nog slechts de Landstorm Nederland en de Nederlandsche Landwacht.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg 2e Kamer 3 Februari 1947 in de zaak tegen Aloysius Johannes van Cauteren, landbouwer, wonende te Clinge, (thans kamp Riland-Bath);

O. dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde o.m. bewezen heeft verklaard, dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het rijk in Europa hulp heeft verleend aan den vijand en diens handlangers, doordat hij zich heeft aangesloten bij de Landwacht Nederland, zijnde een Nationaal Socialistische organisatie, en daarvoor, bewapend met een geweer, politiediensten heeft verricht;

O. dat het Tribunaal na te hebben beslist, dat hij door de bewezen verklaarde handelingen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, hem deswege maatregelen heeft opgelegd;

O. dat door het Tribunaal o.m. als bewijsmiddelen zijn gebezigd de verklaringen van getuigen, volgens welke beschuldigde lid zou zijn geweest van de hulplandwacht, bewapend was met een jachtgeweer en als hulplandwachter hoofdzakelijk politiediensten verrichtte, welke feiten en omstandigheden echter ernstig doen vermoeden, dat beschuldigde niet van de Landwacht Nederland, doch van de Nederlandsche Landwacht deel heeft uitgemaakt;

O. dat beschuldigde ter zitting weliswaar heeft bekend, dat hij zich als hiervoren vermeld heeft gedragen, doch uit zijn verklaringen zooals die voorkomen in de stukken van het dossier valt op te maken, dat hij in April 1944 tot een landwacht is toegetreden, op welk tijdstip nog slechts bestonden de Landstorm Nederland en de Nederlandsche Landwacht;

O. dat derhalve niet voldoende vaststaat, dat het Tribunaal terecht als bewezen heeft aangenomen, dat beschuldigde inderdaad heeft behoord tot de Landwacht Nederland, doch eerder aannemelijk schijnt, dat hij deel heeft uitgemaakt van de Nederland-

sche Landwacht, welk laatste op zich zelf — hoe ernstig de daaruit volgende misdraging ook kunnen zijn — een minder ernstige misdraging oplevert dan het lidmaatschap van eerstgenoemde organisatie;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 554.

HOGHE AUTORITEIT TE ARNHEM, 6
Mei 1947. (Mr. G. J. Kronenberg).

In beschuldiging was niet opgenomen, dat de beschuldigde „Nederlander” was of een daarmee krachtens art. 1 lid 3 Tribunaalbesluit gelijkgestelde persoon .

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal van het Arrondissement Arnhem VIIe Kamer, d.d. 12 April 1946 in de zaak tegen Hendrikus de Man, fabrikant, wonende te Tiel, thans te Den Haag;

dat de beschuldiging, terzake waarvan in voormelde uitspraak maatregelen aan beschuldigde zijn opgelegd, niet vermeldt, dat beschuldigde Nederlander was of een, krachtens art. 1 lid 3 Tribunaalbesluit met Nederlander gelijkgesteld persoon, en dat hij op grond zijner gedragingen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand of diens handlangers;

O. dat mitsdien ten onrechte maatregelen aan de beschuldigde zijn opgelegd terzake van de beschuldiging, zoals deze thans luidt;

O. dat, dit reeds gewichtige redenen oplevert voor weigering van het fiat-executie op de gehele uitspraak;

Beslissende,

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 555.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
ALMELO (1e Kamer), 12 Mei 1947. (Mr. Noyon, Jouwsma en van Hoorn).

Ontzetting van het recht tot uitoefening van het beroep van journalist.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Almelo tegen Martinus Jacobus Laurens van Nierop, journalist, wonende te Enschede, thans Kamp „Avegoor” Ellecom, bijgestaan door Mr. van Dal, adv. te 's-Gravenhage.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, althans zulks op 10 Mei 1940 geweest zijnde, en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. Lid is geweest van de N.S.B. en in deze de functie heeft bekleed van Chef huisbezoeker, Kringvormingsleider en van Kringleider in de Kring Enschede;

2e. De functie heeft bekleed van Streekvormingsleider bij de Nationale Jeugdstorm, een nationaal-socialistische organisatie of instelling;

3e. Lid is geweest van de Weerafdeling van de N.S.B. (W.A.), een nationaal-socialistische organisatie of instelling, en daarin de functie van Banvormingsleider van de ban Twenthe heeft bekleed;

4e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, althans aan diens handlangers of medewerkers, door dienst te nemen bij de „Germaansche S.S.” een onderdeel of hulporganisatie van het Deutsche leger, althans eene nationaal-socialistische organisatie of instelling;

5e. Lid is geweest van de Nederlandse Volksdienst, een nationaal-socialistische organisatie of instelling;

6e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand, althans aan diens handlangers of medewerkers, althans de propaganda van de N.S.B. heeft bevorderd of verspreid, door als hoofdredacteur van het te Enschede verschijnende dagblad: „Twentsch Nieuwsblad, Dagblad voor Twente en Oost Gelderland”, regelmatig artikelen te schrijven en in genoemd blad te doen afdrucken, waarna dit blad werd verspreid, en wel:

a. In het nummer van 28 Juni 1944 een artikel onder den titel: „Weet U nog?”, waarin de beschuldigde betoogde, dat bij vroegere gelegenheden men op de nederlaag van Duitschland rekende, weergegeven met de woorden: „Januari 1943 Stalingrad: Binnen een maand is Duitschland verslagen; Aftocht uit Tunis: Binnen een maand is het gebeurd; Landing op Sicilië: Nu is het nog een kwestie van weken; Aftreden van Mussolini: Nu is het gauw gebeurd. De capitulatie van den aartsverrader Badoglio in September 1943 deed de zwarte handelsprijzen geweldig dalen. Nu kwam de stormloop naar de Brenner en dan kon het nog 24 dagen duren . . . Op 6 Juni 1944 daalden de zwarte handelskoersen nog sterker dan in September 1943. Nu was het een kwestie van dagen en Parijs was bezet en een kwestie van weken en Nederland was „bevrijd”;

om tenslotte tot de slotsom te komen: „Zich vergissen is menschenlijk, maar na vijf jaar vergissingen moest men toch langzamerhand voorzichtiger in zijn oordeel worden. Wat zegt U? Is het op dit oogenblik heel iets anders dan al die vorige keeren? Vergeet dan ook niet, dat U dit zelfde bij alle vorige gelegenheden geloofd hebt”;

b. In het nummer van 21 Juni 1944 een artikel onder den titel: „Eén troef op tafel”, waarin de beschuldigde, na te hebben

beoogd, dat de geallieerden trachtten het moreel van het Duitsche volk ten onder te brengen, schreef:

„Het was alles vergeefs. Het scheen wel dat de geest van dit volk gelouterd en zijn wil gestaald werd door het razend woeden van den lafhartigen vijand. Hij bereikte niet eens, dat de leiding van het Duitsche volk in een soort machteloze woede een ontijdige poging deed om den terreur met tegenterreur te beantwoorden. Met al hun uitdagenden hoon konden zij er niet in slagen de Duitsche leiding uit haar tent te lokken. En zoo ontwikkelde zich de politieke en militaire situatie na den Dag D, dien de Engelschen en Amerikanen zoo gaarne overbodig hadden gemaakt, doch, die, nu met trucs, propaganda en terreur den oorlog niet te winnen bleek, onvermijdelijk werd. De onbarmhartige aandrang van Stalin, de naderende presidentsverkiezingen in de Vereenigde Staten, de dreigende inflatie in Engeland, de voortschrijdende bolsjewiseering van hun arbeidersmassa's en de uitzichtloze verstarring van de militaire operaties, dat alles tezamen dwong de Anglo-Amerikanen tot den bloedigen sprong naar het vasteland.

Dit nu was het oogenblik waarop Adolf Hitler gewacht had!

Op dezen dag van 6 Juni was de terugtocht in het Oosten en de geheime wapenproductie van de Duitsche industrie, de bouw van de Atlantische kust en het achterhouden van de reserves afgestemd geweest. Dit was de kaart waarop Hitler alles had gezet. Hij hield al zijn troeven in handen, totdat deze kaart op tafel zou liggen. Rustig de ontwikkeling van het spel beschouwend, speelde hij voorzichtig en berekenend op 15 Juni een troef op, die den opzet van den tegenstander ernstig in de war stuurde: robotvliegtuigen noemt Londen deze troef, dynamietmeteoren heeten zij in de beschouwing van Martin Hallensleben, hellehonden zeggen de Duitsche soldaten en een nieuw soort projectielen noemt ze het nuchtere weermachtsbericht.

Zoo begon een week geleden de vergelding tegen de moordenaars en brandschaters van Europa; niet in furieuze woede maar in koele militaire berekening. Op het oogenblik, waarop honderdduizenden soldatenmonden dagelijks tonnen voedsel uit Zuid-Engelsche havens verwachtten, honderdduizenden handen om wapens en wapens om munitie en talloze wonden om medicamenten vragen, op dat oogenblik schieten mysterieuze meteoren over het Kanaal en zaaien uur na uur dood en vernietiging, angst en ontzetting in de havensteden van Zuid-Engeland en in de stad, die de slagader is van het invasie-organisme: het wellicht ten ondergang gedoemde Londen. Zoo begint de vergelding aan het misdadig Albion zich te voltrekken, als nevenverschijnsel van een militaire actie tegen de achterwaartsche verbindingen van het invasieleger, een actie waartegen de grootsprekers aan gene zijde van het water vooralsnog geen ander afweermiddel

in het veld hebben weten te brengen dan een nevelschem van machteloze woorden en een „ijzeren gordijn" van even machteloze luchtdeelgranaten"; enz.

7e. Blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische of fascistische gezindheid, door bij eene herdenking van den sterfdag van Joris van Severen, leider van het Verdinaso (Verbond Dietsche Nationaal-Socialisten), gekleed in de uniform van het Verdinaso eene rede te houden, waarin hij onder meer de figuur van Joris van Severen schetste, die door zijn Verdinaso den strijd aanbodt tegen het verworden parlementarisme en het internationale Jodendom die als een held voor het Dietsche volk is gevallen;

8e. Hulp of steun heeft verleend aan handlangers of medewerkers van den vijand, door de functie van redacteur van het nationaal-socialistische blad „Volk en Vaderland" te bekleeden, welke redactie hij in nationaal socialistische geest heeft geleid, zulks mede blijkens de onder 6e a tot en met 1 genoemde citaten.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

Zijnde deze beschuldiging met in acht-neming van art. 58 van het Tribunaalbesluit, tijdens het onderzoek ter terechtzitting als volgt gewijzigd:

A. sub 6 letter e wordt in de vijfde regel voor „afgestaan" gelezen „dienstgenomen";

B. sub 8 worden geschrapt de woorden: „zulks mede blijkens de onder 6e a tot en met 1 genoemde citaten".

C. sub 7 wordt gelezen in „Verbond Dietsche Nationaal-Socialisten", voor het laatste woord „Solidaristen";

D. Toegevoegd wordt:

9e. Hulp of steun heeft verleend aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, door zich aan te sluiten of dienst te nemen bij de „Landwacht Nederland" (hulpdienst);

Gezien de processtukken;

O. dat de beschuldigde ter zitting van den 28en April 1947 heeft verklaard, dat hij al het te laste gelegde erkende;

dat hij de handteekeningen onder de hierna te noemen documentatielijst der N. S.B. en vragenlijst der „Landwacht" als de zijne erkende;

dat hij erkende, op 19 Mei 1944 een brief aan Dittmar geschreven te hebben, volgens het hierna te vermelden afschrift (stuk 18);

Post alia:

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren evenzovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden, zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van de ernst der gedragingen, in verband met de omstandigheden;

O. dat bij de beslissing daaromtrent verscheidene factoren een rol behoren te spelen, waarbij zijn te onderscheiden de overwegingen, welke ten gunste en die welke ten nadele van den beschuldigde moeten gelden;

dat de eerste categorie wordt beheerst door de totale omkeer in de geestelijke houding van den beschuldigde, medebrengende inzicht in en berouw van het door hem tijdens de bezetting verrichte kwaad, zulks echter uiteraard alleen, indien die omkeer en die schuldbelijdenis, welke hij ter zitting zonder enige reserve tot uiting bracht, als waarachtig aanvaard kunnen worden;

dat het nu zeer moeilijk, ja, in vele gevallen zelfs onmogelijk is, om zeker te zijn van de waarachtigheid van dergelijke voor het Tribunaal naar voren gebrachte gevoelens, welke meermalen de indruk wekken van niet uit innerlijke beweegredenen, doch slechts „pour beson de la cause” opgezegd te worden;

dat echter in dit geval het Tribunaal zich niet ontevreden kan, dat het niet wel mogelijk is, om aan de oprechtheid van beschuldigdes veranderde levensopvatting te twijfelen en zulks, behalve op grond van de indruk, door zijn houding en uiteenzettingen ter zitting gewekt, op grond van de navolgende overwegingen, welke tevens de overige ten gunste van beschuldigdes karakter geldende factoren behelzen, te weten: dat de gehele levensgeschiedenis van beschuldigde en speciaal die van de bezettingsjaren aantoonde, dat beschuldigde, hoewel begaafd met een uitstekend verstand, een man was met onevenwichtige geest, die, eenmaal gevangen door een idee, met een zekere en door de aard der omstandigheden steeds toenemende bewustzijnsvernauwing (geestelijke oogkleppen) en met fanatisme de verwezenlijking van die idee met de hem ten dienste staande middelen doordreef, niet echter in de eerste plaats met het oog op eigen voordeel, doch omdat hij meende, dat door de verwerkelijking van die idee, het land gediend was;

dat immers van verrijking of andere voordelen, behalve dan de op zichzelf niet buitengewone positie van redacteur en hoofdredacteur, niets gebleken is en beschuldigde aan het einde der bezetting zelfs geen vermogen blijkt te hebben;

dat voorts deze conceptie van beschuldigdes persoonlijkheid overeenstemt met het vaststaande feit, dat hij persoonlijk nimmer enig verraad gepleegd of leed aangedaan heeft, hoewel hij in zijn positie

daartoe velerlei gelegenheid had, gelijk onder meer blijkt uit de verklaring van zijn ondergeschikten uit de tijd van zijn hoofdredacteurschap, die hem als persoon konden vertrouwen, hoewel zij wisten, door hun houding en hun uitlatingen hem te ergeren;

dat voorts in zodanig karakter past het schrijven van de brief, waarvan hiervoren stukken zijn opgenomen, aan den Duitsers perschef Dittmar, waarvan de strekking is te informeren naar en te protesteren tegen gruwelen in de Duitse concentratiekampen, waaromtrent geruchten tot beschuldigde waren doorgedrongen;

dat bij de beoordeling van die brief, waarop hierna in ander verband nog wordt teruggekomen, niet uit het oog moet worden verloren, dat de schrijver daarvan destijds niet kon weten, dat deze brief in geheel veranderde omstandigheden nog eens aan de openbaarheid zou worden prijsgegeven, doch wél, dat het voor hem gevaarlijk kon zijn om in die tijd critiek tegenover den bezetter te uiten;

dat de inhoud van die brief tenslotte geheel bevestigt het beeld, dat het Tribunaal van dezen man gekregen heeft, n.l. dat van een verblind doordrijvend nationaal-socialist en Duitsgezinde, die echter, omdat hij eerlijk is, tegen onrecht opkomt;

dat nu, wanneer aan een dergelijk iemand, die niet uit eigenbaat of uit berekening, doch uit zijn totaal verkeerd gericht idealisme tot het ernstige landverraad gekomen is, zoals dat van dezen beschuldigde bewezen is, de geestelijke oogkleppen worden ontruikt en zijn bewustzijnsvernauwing doorbroken wordt, zoals dat na Duitslands nederlaag ongetwijfeld geschied moet zijn, teneer, omdat de beschuldigde niet dadelijk gevangen genomen en met soortgenoten geconcentreerd is, doch 18 maanden lang in contact met de normale bevolking, waarmede hij tijdens de bezetting tengevolge van zijn houding vrijwel alle contact verloren had, is geweest, het logische gevolg daarvan bij iemand van het karakter van beschuldigde is, dat hij van blind ziende wordt, en, omdat zijn bedoelingen oprecht zijn geweest, ook oprecht berouw en ontzetting over wat hij deed, gevoelt; waarvan dan ook door hem ter openbare terechtzitting op niet van zedelijke moed gespeende wijze getuigd werd;

dat, dit alles vastgesteld zijnde, moet worden overwogen, waarom en in hoeverre desniettemin ten aanzien van dezen beschuldigde niet met een korte internering kan worden volstaan, welke hij, die zelf te kennen gaf, zijn schuld ten volle te willen boeten, trouwens ook niet verzocht;

dat het Tribunaal dan vooropstelt, dat het zich ten aanzien van het karakter en de bedoeling van het door het Tribunaal-besluit in het leven geroepen tuchtrecht, waaraan door het Tribunaal uitvoering moet worden gegeven, geheel verenigt met hetgeen daarover is neergelegd in de uitspraak van het Tribunaal te Utrecht van

22 November 1946, gepubliceerd in „Tribunalen in Nederland" 1947, No. 492, welker overwegingen dit Tribunaal overneemt en tot de zijne maakt;

dat dus het uit te oefenen tuchtrecht niet slechts en ook niet in de eerste plaats strekt tot reclassering van de schuldig bevondenen, doch een belangrijk element daarvan is, waarom dan ook niet van verkapt strafrecht mag worden gesproken, dat de aan de gemeenschap toegebrachte schade, waarbij zowel aan materiele als aan morele schade wordt gedacht, door de veroorzakers van die schade wordt hersteld door de schuldigen in strenge tucht en afzondering ten bate van de gemeenschap werkzaamheden te laten verrichten;

dat in dit licht de ernst van de misdragingen van dezen beschuldigde en het door hem tegenover het Nederlandse volk veroorzaakte nadeel moet worden gezien;

dat daarbij de volle nadruk moet vallen op beschuldigdes werkzaamheden als journalist gedurende de bezetting en wel voornamelijk als hoofdredacteur van het „Twents Nieuwsblad", omdat dit, anders dan „Volk en Vaderland", waarvan hij ook enige tijd redacteur is geweest, ten tijde van zijn hoofdredacteurschap het enige in naam neutrale dagblad in Twenthe en Oost-Gelderland was, waarop vrijwel de gehele bevolking in die streken geabonneerd was en noodgedwongen wel moest blijven;

dat de in de dagvaarding opgenomen stukken, van de hand van beschuldigde afkomstig, slechts een bloemlezing vormen uit al hetgeen beschuldigde in de loop van zijn hoofdredacteurschap in vernoemd blad, waarin hij bijna dagelijks schreef, gepubliceerd heeft, en het Tribunaal zich ontslagen kan achten van een nadere motivering van zijn oordeel, dat de voortdurende herhaling van stukken in deze geest, geschreven in een meeslepende stijl en met ware journalistieke flair, een niet te meten, doch in ieder geval grote en door hunne strekking funeste invloed op het voor een groot deel eenvoudige lezerspubliek van deze courant moet hebben gehad;

dat immers, ook al zou zelfs geen enkele lezer door deze stukken tot het nationaal-socialisme zijn bekeerd, het maar al te bekend is, hoe, juist door de herhaling, waartegenover slechts clandestien en incidenteel tegengif door middel van illegale blaadjes kon worden toegediend, in ieder geval de zwakkere broeders onder het lezerspubliek tóch in verschillende opzichten aan het wankelen gebracht werden en reeds de toentertijd meer dan eens gehoorde opmerking naar aanleiding van deze artikelen „er zit tóch wel wat in" een onduidelijke verzwakking van het toch reeds zo beproefde moreel der bevolking aanduiden;

dat de totale invloed, welke deze beschuldigde door middel van zijn schrijverij heeft uitgeoefend, niet is na te meten, doch aan het feit, dat die invloed gewerkt heeft, niet getwijfeld kan worden;

dat uit de reeds eerder genoemde brief van beschuldigde aan Dittmar blijkt, dat de beschuldigde bewust die invloed heeft uitgeoefend en zijn journalistieke arbeid zelf als een strijdmiddel ten bate van de vijandelijke oorlogvoering beschouwde en bovendien, dat hij constateerde, inderdaad door zijn artikelen een deel van het publiek te bereiken;

dat het mogelijk is, dat hij terwille van het verkrijgen van een gunstig oor bij Dittmar de zaken ietwat rooskleurig voorstelde, doch het onaannemelijk is, dat hij in deze brief geheel gefantaseerd zou hebben;

dat voorts, ook al zou zijn invloed uiteindelijk gering zijn geweest, tóch ook niet uit het oog moet worden verloren, dat deze artikelenreeksen aan die vele goede vaderlanders, die niet onder hun suggestie kwamen, een onnoemelijke hoeveelheid grote ergernis heeft bezorgd, welke op zichzelf in die in alle opzichten toch reeds zo kommervolle tijden het zo hoog nodige moreel óf wel niet ten goede kwam, óf moest doen verbruiken voor tegen-propaganda, waardoor weder energie aan andere werkzaamheden onttrokken werd;

dat dan ook de beschuldigde door zijn journalistieke werkzaamheden tot de fataalste ondermijners van de Nederlandse geest moet gerekend worden en hij zijn journalistieke gaven op hoogst onverantwoordelijke wijze heeft misbruikt;

dat zijn veranderd inzicht en zijn oprecht geacht berouw het grote kwaad, door hem gesticht, niet vermogen ongedaan te maken en hij ook zelf betuigd heeft, daarvoor te willen boeten;

dat daartoe in de hiervoren weergegeven opvatting omtrent het toe te passen tuchtrecht slechts een vrij langdurige interneering juist en rechtvaardig geacht wordt, terwijl daarnaast niet kan worden toegestaan, dat beschuldigde, die het beroep van journalist op zo onverantwoordelijke wijze heeft uitgeoefend, gedurende de daarvoor door het Tribunaalbesluit gegeven termijn weder in de gelegenheid zou komen, om als journalist op te treden;

Gezien de betrekkelijke artikelen, Uitspraak doende:

Verklaart den beschuldigde schuldig aan hetgeen hierboven is bewezen verklaard; Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1e. Internering, waarbij in overweging wordt gegeven, de tijdsduur daarvan te bepalen op vijf jaren, te rekenen vanaf de dag der in hechtenisneming, zijnde 5 October 1946, zodat deze zal eindigen 5 October 1951;

2e. Ontzetting van het recht van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3e. Ontzetting uit het recht om het beroep van journalist uit te oefenen.

Heft het beheer over het vermogen van den beschuldigde op met ingang van de dertigste dag, nadat het fiat executie op deze uitspraak zal zijn verleend.

No. 556.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (10e Kamer), 5 Juni 1947. (Mr. Moerel, v. d. Brandt, Mackaay).

Zaak Ds. Ekering, tweede uitspraak. (Eerste uitspraak, zie no. 457; Beschikking, waarbij het fiat-executie ten dele werd geweigerd, zie no. 509).

Tribunaal Amsterdam tegen Lodewijk Cornelis Willem Ekering, predikant.

O. dat aan beschuldigde bij uitspraak van de 9e Kamer van het Tribunaal te Amsterdam dd. 23 December 1946 de navolgende maatregelen zijn opgelegd:

1. Internering, waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot vier jaar en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde van af 10 Mei 1945 in voor-internering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 10 Mei 1949;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Ontzetting van het recht om een predikantsambt te vervullen;

4. Verbeurdverklaring van beschuldigde's vermogen zich uitstrekkende en beperkende tot diens radiotoestel;

O. dat de Hoge Autoriteit, bedoeld in art. 4 van het Koninklijk besluit van 23 December 1944, Staatsblad E 153 te Amsterdam bij beschikking van 28 Maart 1947 het fiat executie op bovengenoemde uitspraak heeft geweigerd, doch alleen voor zover betreft de opgelegde maatregel van ontzetting van het recht om een predikantsambt te vervullen en zulks op gronden in deze beschikking vermeld;

O. dat door de President van het Tribunaal de nieuwe behandeling der zaak aan deze kamer is opgedragen;

O. dat hierop beschuldigde is gedagvaard ter zitting van 22 Mei 1947 terzake van het navolgende. (Zie eerste uitspraak).

O. dat beschuldigde ter zitting van 22 Mei 1947 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. Th. Muller Massis, advocaat te Amsterdam.

O. dat beschuldigde ter zitting heeft verklaard:

Ik volhard bij al hetgeen ik bij de behandeling van mijn zaak voor de 9e Kamer van het Tribunaal heb verklaard. Verder heb ik niets op te merken.

O. dat voor wat betreft de ontzetting van het recht om een predikantsambt te vervullen, het Tribunaal de mening van de Hoge Autoriteit deelt, dat met de woorden „ambten” en „bepaalde ambten” in artikel 28 sub 1 Sr. juncto artikel 4 van het Tribunaalbesluit slechts bedoeld zijn publieke bedieningen ten behoeve van de overheid en dus niet het ambt van predikant, dat in en door en voor de kerk is gecreëerd;

O. dat het Tribunaal van oordeel is, dat een onderzoek naar de vraag of onder „bepaalde beroepen” of „groepen van beroepen” als bedoeld in art. 4 sub 1 van het

Tribunaalbesluit ook het beroep van predikant kan worden gerangschikt, achterwege kan blijven;

O. toch, dat indien het Tribunaal de beschuldigde in tweede behandeling zou ontzetten uit het recht om het beroep van predikant uit te oefenen, het Tribunaal zou handelen in strijd met art. 10 lid 4 van het K. B. van 23 December 1944 Staatsblad E 153, dat toch uitdrukkelijk verbiedt een bijzondere maatregel op te leggen, die niet in de oorspronkelijke uitspraak was vervat, zijnde het Tribunaal toch van oordeel, dat elke ontzetting van een recht als bedoeld in art. 4 lid 1 van het Tribunaalbesluit als een afzonderlijke bijzondere maatregel moet worden aangemerkt;

O. dat ook al zou het zo juist overwogene onjuist zijn en in casu een ontzetting uit het recht het beroep van predikant uit te oefenen niet zou opleveren, schending of verkeerde toepassing van art. 10 lid 4 van genoemd K. B. en ook al zou het Tribunaal tot de conclusie zijn gekomen, dat de interpretatie die de Hoge Autoriteit aan het begrip „beroep” heeft gegeven te eng is, het Tribunaal deze maatregel toch niet zou opleggen, omdat het van oordeel is, dat uitsluitend de kerk behoort te beslissen, wie zij als haar voorgangers wenst te zien optreden en derhalve alleen de kerk heeft te beoordelen of een man als deze beschuldigde alsdan niet de waardigheid heeft om het Evangelie te verkondigen;

O. dat op bovenstaande gronden de uitspraak van de 9e Kamer van het Tribunaal te Amsterdam dd. 23 December 1946 voor zover daarin de maatregel van ontzetting uit het recht om een predikantsambt te vervullen is opgelegd, niet in stand kan blijven;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Vernietigt de uitspraak van de 9e Kamer van het Tribunaal te Amsterdam dd. 23 December 1946 voor zover daarin aan beschuldigde is opgelegd de maatregel van ontzetting uit het recht om een predikantsambt te vervullen.

No. 557.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (11de Kamer), 13 Juni 1947. (Mr. Drilmsma, De Vries, Mw. Mulder-de Ridder).

Beschuldigde heeft tijdens zijn voor-internering in Maart 1946 een gedicht gemaakt in verband met de berechting en toen a.s. terechtstelling van Mussert, welk gedicht een sterk nationaal-socialistische en anti-koningsgezinde strekking heeft. Vervolgd wegens Majesteltsschennis (art. 111 W. v. S.), is beschuldigde door het Bijz. Gerechtshof van rechtsvervolgving ontslagen, omdat enkele voor dit delict vereiste elementen ontbraken. Uitvoerige motivering, dat het Tribunaal van dit gedicht gebruik mag maken ter vaststelling

van beschuldigde's mentaliteit i. v. m. de beoordeling van zijn persoon en persoonlijke omstandigheden.

(Tribunaalbesluit art. 63, 2de lid.)

Tribunaal Amsterdam in de zaak tegen Z.

Beschuldigd van: dat hij, als Nederlander:

1. gedurende de vijandelijkheden in en tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa is aangesloten gebleven als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. voor gemelde NSB. achtereenvolgens werkzaam is geweest als blok-leider, groeps-leider, kring-colporteur en colportage-leider te Amsterdam,

b. hulp of steun heeft verleend aan de vijand en diens handlangers of medewerkers door:

1. vanaf Juli 1942 tot Augustus 1944 werkzaam te zijn als chef van het bureau Foto-pers van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten,

2. in Juli 1942 vrijwillig te Amsterdam in dienst te treden bij de Vrijwillige Hulp-politie,

3. te Amsterdam als reserve-landwachter dienst te doen en zich als zodanig te belasten met de bewaking van een kringhuis der NSB.,

4. van 25 September 1944 tot Maart 1945 op te treden als leider van het Evacuatie-kamp voor gevluchte NSB-ers te Assen,

c. zich in Februari 1941 heeft aangesloten als lid van:

1. het Nationale Front en van gemelde organisatie is lid gebleven tot October 1941,

2. van de nationaal socialistische instelling de Nederlandse Volksdienst,

3. in Juli 1942 van het Korps Nationaal Socialistische Ambtenaren;

op grond van welk handelen hij moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat de beschuldigde ter zitting van 6 Juni 1947 is verschenen;

Gelet op de door beschuldigde gevoerde verdediging;

O. dat beschuldigde ter zitting zakelijk gerelateerd heeft verklaard te zijn van Nederlandse nationaliteit en voorts:

dat hij zich in 1942 heeft aangesloten als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden (NSB);

dat hij voor gemelde NSB. achtereenvolgens is werkzaam geweest als blok-leider, groeps-leider, kring-colporteur en colportage-leider te Amsterdam;

dat hij van Juli 1942 tot Augustus 1944 is werkzaam geweest als chef van het Bureau Foto-pers van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten;

dat hij in Juli 1942 vrijwillig te Amsterdam in dienst is getreden bij de Vrijwillige Hulp-politie;

dat hij te Amsterdam als reserve-landwachter heeft dienst gedaan;

dat hij als colportage-leider der NSB. is belast geweest met de bewaking van een kringhuis der NSB;

dat hij van 25 September 1944 tot Maart 1945 is opgetreden als leider van het Evacuatie-kamp voor gevluchte NSB-ers te Assen;

dat hij zich in Februari 1941 heeft aangesloten als lid van het Nationale Front;

dat hij van gemelde organisatie lid is gebleven tot October 1941;

dat hij in Februari 1941 zich heeft aangesloten als lid van de Nederlandse Volksdienst;

dat dit een nationaal socialistische instelling was;

dat hij in Juli 1942 zich heeft aangesloten als lid van het Korps Nationaal Socialistische Ambtenaren;

dat hij, toen hij deze dingen deed, wist, dat Duitsland met Nederland in oorlog was;

O. dat het Tribunaal, op grond van hetgeen beschuldigde bij het onderzoek ter zitting heeft verklaard en hiervoor is vermeld, hetgeen ten deze als bewijsmiddel wordt gebezigd, bewezen verklaart, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen en dat deze gedragingen vallen onder die, genoemd in art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. wat de hier op te leggen maatregelen betreft, dat het Tribunaal zich ten aanzien van deze, gelijk van elke, beschuldigde poogt rekenschap te geven van zijn huidige gezindheid en zich daartoe afvraagt, wat een beschuldigde, tengevolge van het verloop der oorlogs-gebeurtenissen en sinds de aanvang van zijn voor-internering in politiek opzicht heeft geleerd;

dat het Tribunaal er zich daarbij in het algemeen van bewust is, dat het zich veelal op indrukken moet verlaten en dat het voor zijn uitspraak slechts een wankel houvast ontleent aan hetgeen een beschuldigde bij de behandeling zijner zaak ter zitting dienaangaande verklaart, waarbij het het Tribunaal uiteraard niet ontgaat, dat een beschuldigde zich alsdan in een dwangpositie bevindt en de neiging zijn spoedige in vrijheid stelling te bevorderen het vaak van zijn oprechtheid wint;

dat het Tribunaal zich met betrekking tot deze beschuldigde echter in een aanmerkelijk gunstiger positie ziet geplaatst, bevindende zich toch in het dossier een door beschuldigde tijdens zijn internering, omstreeks Maart 1946, vervaardigd gedicht, welks inhoud als beschuldigde's toenmalige politieke geloofsbelijdenis kan wor-

den aangemerkt;

dat het Tribunaal voor een goed begrip zijner hierna volgende overwegingen dit gedicht hier vermeldt het laatste couplet in zijn oorspronkelijke versie, voordat een copijst deze had „geretoucheerd“:

TEN AFSCHIED.

Nu staat Gij, Leider, voor Uw „rechters“
Zooals er Eén voor eeuwen stond,
Die, ook, omdat hij Eénheid preekte,
Den marteldood aan 't kruishout vond.
Ook nu weer wordt door „Saduceërs“,
Nadat het volk is opgejaagd,
Het leven van een eerlijk strijder
Als offer van hun wraak gevraagd.

Wéér werd een Caäphas gevonden,
Een zaaier van de blinde haat,
Die zich verschuilt ten eigen voordeel,
Achter het masker van de Staat,
Het volk heeft U nooit willen volgen
Het volk betaalt weer het gelag
Totdat het ééns weer zal gaan begrijpen
Wat Gij reeds zoo veel jaren zag.

Gij staat daar ongebroken, Leider,
En hoort met opgeheven hoofd,
Omdat Gij 't niet behoeft te buigen,
Naar wat U toen reeds werd beloofd.
Toen Gij, met al Uw kracht en liefde,
In dienst van Volk en Vaderland,
Het Volk de oogen oop'nen wilde,
Het Volk, verblind door onverstand.

Uw lichaam gaat nu sterven, Leider,
Doch niet Uw geest, Uw fiere taal,
Die zullen d'enkelen beërven,
Die trouw zijn aan het Ideaal.
Die zijn reeds in de Jeugd gevaren,
De Jeugd, die aan de toekomst bouwt,
Een toekomst, waar, zij 't over jaren,
Uw socialisme wordt aanschouwd.

Straks staat Gij voor Uw beulen, Leider,
Een aantal doffe schoten knalt,
Uw oogen richten zich naar boven,
Dan sluiten zij . . . Uw lichaam valt —
Dan zullen zij het hoofd ontblooten,
Die in gedachten naast U staan,
En die, in machteloos woede,
Dit groote onrecht zien begaan.

Zij zullen niet vergeten, Leider,
Dat men koelbloedig heeft gemoord,
En dat een vrou w dit heeft bekrachtigd
Met, bah!, haar „koninklijke“ woord!
Toch zullen zij „het volk“ niet haten,
De massa loopt immers maar mee!
Zij willen slechts in Uw Geest strijden,
Voor Volk en Vaderland, Hou Zee!

O. dat blijkens in afschrift in het dossier aanwezige Sententie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam, Vijfde Kamer, dd. 17 Maart 1947, beschuldigde, na, in verband met het vervaardigen van voormeld gedicht, te zijn vervolgd ter zake van belediging, den Koning of der Koningin aangedaan (art. 111 Sr.), van rechtsvervol-

ging is ontslagen wegens ontbreken van de elementen van strafbaarheid, zoals deze zijn opgenomen in de artt. 261 en 266 Sr., welke aanwezigheid, naar de mening van het Hof, ook voor de strafwaardigheid van de in art. 111 Sr. omschreven belediging, is vereist;

O. echter, dat het Tribunaal, zelfs indien beschuldigde ter zake van art. 111 Sr. onherroepelijk zoude zijn veroordeeld, niettemin, zonder zich schuldig te maken aan aantasting van een gewijsde, bij de beoordeling van de persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde, zou mogen te rade gaan met beschuldigde's mentaliteit, zoals deze uit het gedicht, als hierboven aangehaald, spreekt en dat het Tribunaal deze vrijheid a fortiori heeft, nu beschuldigde, ter zake als voormeld, van rechtsvervolging is ontslagen;

O. dat beschuldigde ter zitting nu wel heeft aangevoerd dat hij ideologisch niet meer staat op het standpunt, dat uit de inhoud van het gedicht zou zijn af te leiden en dat hij, reeds toen hij dit gedicht vervaardigde, zich geestelijk in het begin van een overgangsfase bevond, doch dat het Tribunaal dit verweer, wegens de overduidelijke pro-Nationaal Socialistische en anti-koningsgezinde strekking van het gedicht, niet ernstig vermag te nemen, hoezeer het bereid is in beschuldigde een „Zoecker“ te zien;

O. dat, gezien beschuldigde's gedragingen, zoals zij zijn bewezen verklaard, zijn persoon en zijn persoonlijke omstandigheden, als hiervoor overwogen, de navolgende maatregelen in het algemeen belang gewettigd zijn, waarbij het Tribunaal nog opmerkt, dat beschuldigde's functie van chef van het bureau Fotopers van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten in verband stond met zijn beroep van pers-fotograaf, zodat hij uit laatstgemeld beroep behoort te worden ontzet, blijvende het beroep van fotograaf voor zijn normale beroeps-uitoefening voor beschuldigde openstaan;

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

A. Legt beschuldigde de navolgende maatregelen op:

1. Ontzetting van het recht:

a. van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen,
b. tot uitoefening van het beroep van pers-fotograaf;

2. Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft, mede gelet op de tijd door beschuldigde reeds in voor-internering doorgebracht, deze na de in bewaring stelling op 26 Augustus 1945 drie jaar en zes maanden te doen duren en derhalve te doen eindigen op 26 Februari 1949; enz.

No. 558.

HOGE AUTORITEIT TE AMSTERDAM,
6 Juni 1947. (Mr. Verdam).

Beschikking gegeven op de uitspraak gegeven in de zaak tegen B. Wigersma. (Zie uitspraak no. 510).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Haarlem, 3e kamer, van 13 Februari 1947, in de zaak tegen Baltus Wigersma.

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: (zie uitspraak);

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard behoudens het onder 2 der dagvaarding vermelde en den beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd: (zie uitspraak);

O. dat het Tribunaal de bewezen verklaarde gedragingen terecht ernstig heeft geacht;

O. dat — wanneer het Tribunaal van oordeel is dat het, — met het oog op de leeftijd van den beschuldigde en de vele prijzenswaardige gedragingen van hem, die ook bekend zijn geworden — niet gewenst is hem den maatregel van internering op te leggen in elk geval nu hij zich toch ernstig misdragen heeft, een aanzienlijke verbeurdverklaring behoort te worden opgelegd;

O. dat een verbeurdverklaring van f 20,000 hem te weinig voelbaar treft nu gebleken is dat zijn vermogen ongeveer f 150,000 bedraagt;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is waarom deze uitspraak niet behoort in stand te blijven;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 559.

HOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
11 Juni 1947. (Mr. v. Berckel).

Te laste is gelegd, dat beschuldigde getracht heeft voordeel te trekken uit de door of vanwege de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, door zijn medewerking er toe te verlenen, om met behulp van Duitse militairen enige vaten benzine te stelen.

Beschuldigde ontkent hierdoor zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, aangezien de benzine Duits eigendom was, welk verweer echter door het Tribunaal werd verworpen. Uitvoerige analysering van de overwegingen van het Tribunaal, die tot de werping van het verweer deden leiden. Fiat-executie geweigerd.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 6.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 11e

Kamer, van 7 Maart 1947 in de zaak tegen Jan Hubertus Steenbakkers, carrosseriebouwer, wonende te Rotterdam;

O. dat aan beschuldigde, voorzover thans nog van belang, is telaste gelegd: het getracht hebben voordeel te trekken uit de door of vanwege de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, door in of omstreeks de nacht van 28 op 29 April 1945 zijn medewerking ertoe te verlenen, om met behulp van Duitse militairen een aantal vaten benzine weg te halen uit de lak- en verf fabriek der firma Derks aan de Krommeweg onder de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht en deze vaten op auto's te laden, zonder gerechtigd te zijn deze vaten weg te halen en te laden;

O. dat het Tribunaal, tot de conclusie gekomen, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de dagvaarding omschreven wijze, hem internering heeft opgelegd, met advies deze te beperken tot de tijd door de beschuldigde in voorarrest, onderscheidenlijk voorinternering doorgebracht, zijnde van 12 Juli tot 1 November 1945;

O. dat Ons echter het bewijs van het telastegelegde niet geleverd voorkomt;

O. toch, dat de beschuldigde ter zitting van 24 Januari 1947 heeft verklaard op de mededeling van de getuige Hoogebom, dat de benzine van de Duitsers was, te zijn meegereden naar de fabriek en daar de benzine te hebben meehelpen opladen, en de getuige Hoogebom ter zitting van 21 Februari d.a.v. zijn mededeling aan de beschuldigde, dat de benzine van de Duitsers was, heeft bevestigd;

O. dat op grond hiervan derhalve moet worden aangenomen, dat de beschuldigde hiermede terecht heeft ontkend zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, hebbende hij slechts medewerking in deze verleend, in de mening verkerende, dat de benzine van de Duitsers was en deze gebracht zou worden naar de zaak van de getuige Brouwer;

O. dat het Tribunaal te dien aanzien weliswaar heeft overwogen, dat het weinig waarschijnlijk is, dat de beschuldigde in die mening verkeerde, doch — daargelaten deze in rechte onvoldoende refutering van beschuldigde's verweer — daartegenover staat, dat de beschuldigde niet alleen stond in deze mening, getuige de in het proces-verbaal der zitting van 21 Febr. 1947 opgenomen verklaring van de getuige Hoogebom van gelijke strekking;

O. dat het Tribunaal — voor het geval de beschuldigde inderdaad de indruk had verkregen, dat de weg te halen benzine aan de Duitsers zou hebben behoord — heeft overwogen, dat de beschuldigde alsdan zich heeft gedragen in strijd met de juiste houding tegenover de bezettende macht, nu niet is komen vast te staan, dat met het weghalen van de benzine een Nederlands belang werd gediend, hebbende de getuige Brouwer ter zitting van 21 Febr. 1947 zijn destijds voor de opsporingsambtenaren afgelegde verklaring, dat het weg-

halen van de benzine zou zijn geschied voor het verhinderen van het doen springen van de Maastunnel, ingetrokken;

O. te dien aanzien, dat Wij — aangenoemen de overtuiging van de beschuldigde, dat het hier benzine in Duits bezit betrof, welke bestemd was voor de zaak van de getuige Brouwer — niet kunnen inzien, dat het wegvallen van het feit — althans van de aannemelijkheid daarvan voor de beschuldigde — omtrent het daarmede gediende Nederlandse belang bij het behoud van de Maastunnel hier van enige invloed kan zijn, aangezien — afgescheiden van dit bijzonder belang — elke vermindering van de Duitse benzinevoorraad geacht moet worden te zijn in het belang van het Nederlandse volk en van het verzet tegen de vijand;

O. dat Wij evenmin kunnen inzien, dat het in zicht zijn van de spoedige bevrijding of de hulp van Duitse militairen wijziging kan brengen in het door de diefstal gediende Nederlandse belang bij vermindering van de Duitse benzinevoorraad, aangezien door die vermindering de aanstaande bevrijding ten hoogste kon worden verhaast en de hulp van de Duitse militairen het Nederlandse belang bij die vermindering slechts kan hebben gediend;

O. dat Wij tenslotte niet kunnen inzien, dat het stelen van Duitse benzine, zelfs tegen voorspiegeling van een deel in de buit een gedraging kan zijn in strijd met de juiste houding tegenover de bezettende macht, althans door deze houding het Nederlandse belang is geschaad;

O. dat Wij daarom van oordeel zijn, dat vooralsnog niet is komen vast te staan, dat de beschuldigde zich desbewust heeft gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk of desbewust afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat Wij het derhalve nodig achten, dat het Tribunaal in een andere samenstelling hierover nogmaals een oordeel velle;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 560.

HOGHE AUTORITEIT ARNHEM, 18 Juni 1947. (Mr. Kronenberg).

Verweer verworpen, dat het Tribunaal niet bevoegd zou zijn van de zaak kennis te nemen, omdat de procureur-fiscaal zou hebben toegezegd de beschuldigde voortdurend buiten vervolging te zullen stellen. Het is in het algemeen belang niet geraten beschuldigde te ontzetten uit het recht om de beroepen van landbouwer en veehouder uit te oefenen. Op de maatregel van verbeurdverklaring het fiat-executie geweigerd, aangezien het Tribunaal voor-

schriften heeft gegeven, welke op het terrein der executie liggen.

(Tribunaalbesluit artt. 4 en 6, 2e lid.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Zutphen, 3e Kamer, van 6 Febr. 1947, in de zaak tegen: Pieter J. B. E. van Leeuwen Boomkamp, van beroep landbouwer, wonende te Amsterdam;

dat aan beschuldigde is telastegelegd, dat hij, Nederlander zijnde — en op het tijdstip van het inwerking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van 18 jaar bereikt hebbende — tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

A. vanaf omstreeks Maart 1941 als lid is aangesloten geweest bij de nationaal socialistische beweging der Nederlanden onder stamboeknummer 135 157 en hieraan een contributie heeft betaald van aanvankelijk f 2 en later f 17,50 per maand;

B. blijkt heeft gegeven van nationaal socialistische gezindheid door:

1. in of omstreeks de jaren 1940 en 1941 als lid te zijn aangesloten geweest bij het Nederlands agrarisch front en in of omstreeks de jaren 1941 tot en met 1944 bij de Nederlandse Landstand, in welke organisatie hij de functie vervulde van buurtboerenleider voor Nijkerk en Hoevelaken;

2. vanaf omstreeks Juli 1942 in de N.S.B. de functie te vervullen van agrarisch raadsman in de kring West-Veluwe, ressorterende onder het District Gelderland;

3. herhaaldelijk te Nijkerk te colporteren met het N.S.B. weekblad „Volk en Vaderland“ en aldaar vanaf omstreeks eind 1942 op te treden als plaatselijk vertegenwoordiger van het blad der weerafdeling der N.S.B. „De zwarte soldaat“;

4. in de jaren 1942 en 1943 als lid te zijn geweest aangesloten bij de weerafdeeling (W.A.) der N.S.B., onder No. 18722;

5. als lid te zijn aangesloten geweest bij de Nederlandse Volksdienst en deze instelling te steunen met een maandelijks bijdrage van f 1;

6. als lid aangesloten te zijn geweest vanaf omstreeks 1941 van de Nederlands-Duitse kultuurgemeenschap tegen een jaarlijkse contributie van f 5;

7. herhaaldelijk deel te nemen aan vergaderingen van de N.S.B. of haar verwante organisaties of instellingen, onder meer vormingsavonden, uitgaande van de N.S.B. bij de groepsleider der N.S.B. te Nijkerk, A. Wassink, en de bijeenkomst van 14 Dec. 1941 te Utrecht ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan der N.S.B.;

8. door vriendschappelijke omgang te hebben met talrijke vooraanstaande N.S.B.-leden, waaronder de leider der N.S.B., Mussert en diens echtgenote, diens adjudant Jhr. Kessler, de Blocq van Schellings, de leider der W.A., Zondervan, de boerenleider Roskam en Witteveen, Wassenaar, Mr. Reydon, Ringeling, de commandant der Landwacht te Nijkerk, de ex-burgemees-

ter van de Haag van Maasdiik en diens trawanten;

9. een bedrag van f 50 bij te dragen voor het „verjaarsgeschenk voor de leider”, waarvoor gelden werden ingezameld door en in de N.S.B.;

10. in de N.S.B. de functie te vervullen van plaatsvervangend groepsleider te Nijkerk;

11. het „Huizen en Propagandafonds”, het „Bouwplan Lunteren” en het „Strijd en Vierduitenfonds” door vrijwillige bijdragen te steunen;

12. reclameplaten van de N.S.B. op te hangen op een aanplakbord langs de openbare weg bij de oprijlaan van zijn woning te Nijkerk;

C. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand, althans vertrouwelijke omgang heeft gehad met personen, behorende tot de burgerlijke of militaire bezettende macht door te zijne huize de beauftragte van de rijkscommissaris van Amsterdam Dr. Schroder te ontvangen en door in de jaren 1940 en 1941 op zijn jachtterreinen te gaan jagen met Duitse officieren, welke zijn woning als casino ingericht hadden, en met name met de Duitse Commandant aldaar, Majoor Sperling, met wie hij thee dronk en borrelde, dineerde en jaagde, uit dank waarvoor hem later een zilveren schaalteje met inscriptie ten geschenke werd gegeven.

D. voordeel heeft getrokken of getracht heeft te trekken uit door of vanwege de vijand of diens handlangers genomen of de door de oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door:

1. „ausweise” te accepteren, onder meer van de „Beauftragte van de Provincie Gelderland, gedateerd 3 Mei 1943, waardoor in de tijd van het z.g. „Politiestandrecht” van 20 tot 4 uur zich buitenshuis mocht ophouden; een dito vergunning No. L/168 d.d. 16 Juni 1944 om van 23 tot 4 uur in de openlucht te vertoeven; een vrijstelling van de Einsatzstab der N.S.D.A.P. voor het verrichten van werkzaamheden aan de stellingbouw te Nijkerk en Hoevelaken, geldig tot 10-2-45; een „Sonderausweis” No. 1213, teneinde de rivier de IJssel te overschrijden d.d. 3 Februari 1945;

2. in de jaren 1942, 1943 en 1944 zich te verzekeren van het bezit van een „Grote Jachtacte” en een „Verklaring van geen bezwaar”, genummerd No. 305 en gedateerd 12 September 1942, waardoor hij gedurende die tijd de jacht kon blijven uitoefenen en zijn jachtgeweer kon behouden;

E. hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan de vijand of diens handlangers of medewerkers door:

1. geabonneerd te zijn geweest op „Volk en Vaderland”, het „Nationaal Dagblad” „De Haag” en „De Zwarte Soldaat”;

2. in of omstreeks October 1943 een bedrag van f 11000 te lenen aan de N.S.B.-er A. Wassink te Nijkerk, wetende dat deze dit geld nodig had en zou gebruiken voor de aankoop van huizen, welke aan Joodse Nederlanders in eigendom toebehoorden.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse Volk.

O. dat aan beschuldigde te dier zake, voorzover en zoals het telastegelegde bezeugen is verklaard, zijn opgelegd de navolgende maatregelen:

1. Internering, waarbij in overweging wordt gegeven deze te beperken tot de tijd in voorinternering doorgebracht.

2. Ontzetting van de rechten van kiezen en verkiezbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

3. Ontzetting van het recht de beroepen van landbouwer en veehouder uit te oefenen en van het recht enige leidende functie in landbouworganisatie uit te oefenen;

4. Verbeurdverklaring van zijn vermogen, zich uitstrekkende en beperkt tot zijn onroerende goederen tot een waarde — bepaald en vastgelegd in een taxatierapport, opgemaakt in 1940 door drie deskundigen ter bepaling van de waarde van het landgoed Slichtenhorst met het oog op te betalen schenkingsrechten en zoals vermeld in een, namens het Beheersinstituut overgelegd afschrift van een accountantsrapport van de openingsbalans per 1 Mei 1945 van het gehele vermogen van beschuldigde d.d. 23 Mei 1946 — van f 50,000;

Bepaalt dat het beheer over het vermogen van beschuldigde zal eindigen 30 dagen nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend, resp. het fiat-executie bij herhaling zal zijn geweigerd en nadat de uitgesproken verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd;

O. dat beschuldigde in zijn bezwaarschrift de bevoegdheid van het Tribunaal om zijn zaak in behandeling te nemen, in twijfel heeft getrokken, op grond, dat het dossier aan het Tribunaal ter behandeling is toegezonden, hoewel de Procureur-Fiscaal te Arnhem aan beschuldigdes raadsman had medegedeeld, de beschuldigde buiten vervolging te stellen op bepaalde voorwaarden;

O. dat dit bezwaar echter moet worden verworpen, omdat noch gesteld noch op enigerlei wijze gebleken is, dat een buitenvervolginstelling van beschuldigde bij schriftelijke beslissing — zoals volgens art. 22 van het gewijzigde Besluit Politieke Delinquenten 1945 wordt vereist — heeft plaats gehad;

O. dat beschuldigde zijn bezwaren, voor wat de inhoud van de gegeven uitspraak betreft, heeft beperkt tot de hem sub 3 en 4 opgelegde maatregelen en ook Wij Ons met die uitspraak voor het overige kunnen verenigen;

O. nu ten aanzien van de bestreden maatregelen, dat deze, vooral de sub 3 genoemde maatregel, van zeer ingrijpende aard zijn en de vraag gewettigd is, of deze naast de sub 1 genoemde maatregel (beschuldigde heeft ongeveer 1½ jaar in bewaring doorgebracht) niet te zwaar moeten worden geacht in verhouding tot de ernst van de door beschuldigde gepleegde

misdragingen, alle omstandigheden daarbij in aanmerking genomen;

dat toch niet is gebleken, dat beschuldigde zijn positie als landbouwer en veehouder in de bezettingstijd heeft misbruikt ten nadele van de belangen van het Nederlandse volk in het algemeen en van de boerenstand in het bijzonder, doch veeleer het tegendeel aangenomen mag worden uit de vele verklaringen, welke ten gunste van beschuldigde zijn overgelegd;

dat dit laatste weliswaar, zoals het Tribunaal terecht overweegt, de grote ernst van beschuldigdes misdragingen niet opheft, doch het onjuist zoude zijn, hiermede bij de soort en de zwaarte der op te leggen maatregelen geen rekening te houden;

dat dan ook de ontzetting van beschuldigde van het recht om de beroepen van landbouwer en veehouder uit te oefenen, in het algemeen belang niet geraden schijnt;

dat Wij evenwel zijn ontzetting van het recht om enige leidende functie in enige landbouworganisatie uit te oefenen, kunnen billijken, daar beschuldigde door zijn politieke instelling tijdens de bezetting geacht moet worden de waardigheid en betrouwbaarheid te missen om dergelijke functies te bekleden;

O. dat derhalve een gewichtige reden bestaat, om het fiat-executie op het eerste deel van de sub 3 opgelegde maatregel te weigeren;

O. dat ditzelfde geldt voor de sub 4 opgelegde maatregel, al zijn ook Wij van oordeel, dat een verbeurdverklaring van het vermogen tot een belangrijke waarde alleszins gerechtvaardigd moet worden geacht;

dat toch deze maatregel niet in stand kan blijven, omdat het Tribunaal daaraan omtrent de waardebepaling der verbeurdverklaarde delen van beschuldigdes vermogen, voorschriften heeft verbonden welke liggen op het terrein der executie en zich hierdoor heeft begeven buiten de bij het Tribunaalbesluit aan de Tribunalen verstrekte bevoegdheden;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op de in voormelde uitspraak aan beschuldigde opgelegde maatregel sub 3, doch alleen voor wat betreft de ontzetting van het recht, om de beroepen van landbouwer en veehouder uit te oefenen, en op de aan hem opgelegde maatregel sub 4.

misdragingen, alle omstandigheden daarbij in aanmerking genomen;

dat toch niet is gebleken, dat beschuldigde zijn positie als landbouwer en veehouder in de bezettingstijd heeft misbruikt ten nadele van de belangen van het Nederlandse volk in het algemeen en van de boerenstand in het bijzonder, doch veeleer het tegendeel aangenomen mag worden uit de vele verklaringen, welke ten gunste van beschuldigde zijn overgelegd;

dat dit laatste weliswaar, zoals het Tribunaal terecht overweegt, de grote ernst van beschuldigdes misdragingen niet opheft, doch het onjuist zoude zijn, hiermede bij de soort en de zwaarte der op te leggen maatregelen geen rekening te houden;

dat dan ook de ontzetting van beschuldigde van het recht om de beroepen van landbouwer en veehouder uit te oefenen, in het algemeen belang niet geraden schijnt;

dat Wij evenwel zijn ontzetting van het recht om enige leidende functie in enige landbouworganisatie uit te oefenen, kunnen billijken, daar beschuldigde door zijn politieke instelling tijdens de bezetting geacht moet worden de waardigheid en betrouwbaarheid te missen om dergelijke functies te bekleden;

O. dat derhalve een gewichtige reden bestaat, om het fiat-executie op het eerste deel van de sub 3 opgelegde maatregel te weigeren;

O. dat ditzelfde geldt voor de sub 4 opgelegde maatregel, al zijn ook Wij van oordeel, dat een verbeurdverklaring van het vermogen tot een belangrijke waarde alleszins gerechtvaardigd moet worden geacht;

dat toch deze maatregel niet in stand kan blijven, omdat het Tribunaal daaraan omtrent de waardebeoordeling der verbeurdverklaarde delen van beschuldigdes vermogen, voorschriften heeft verbonden welke liggen op het terrein der executie en zich hierdoor heeft begehven buiten de bij het Tribunaalbesluit aan de Tribunalen verstrekte bevoegdheden;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op de in voormelde uitspraak aan beschuldigde opgelegde maatregel sub 3, doch alleen voor wat betreft de ontzetting van het recht, om de beroepen van landbouwer en veehouder uit te oefenen, en op de aan hem opgelegde maatregel sub 4.

No. 560a

HOGE AUTORITEIT AMSTERDAM, 26 Juni 1947. (Mr. Verdamm).

De omschrijving „door haar politieke gezindheid personen in gevaar heeft gebracht en/of getracht heeft te brengen” voldoet niet aan het vereiste van art. 47 van het Tribunaalbesluit. Fiat-executie geweigerd.

(Tribunaalbesluit art. 47, 1e lid.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam 2e Kamer, van 22 April 1947, in de zaak tegen Alida Wilhelmina Uyt de Boogaardt;

O. dat aan den beschuldigde is telastgelegd:

dat zij Nederlandse zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Vrouwen Organisatie;

waardoor zij in het algemeen van een nationaal socialistische gezindheid heeft blijk gegeven;

c. op nationaal socialistische feestdagen de vlag heeft uitgestoken;

d. nationaal socialistische georiënteerde raamaaffiches voor de ramen van hare woning heeft opgehangen;

e. colporteerde met nationaal socialistische lectuur, waardoor zij de propaganda van de onder sub a genoemde beweging heeft bevorderd en/of verspreid;

f. door haar politieke gezindheid personen in gevaar heeft gebracht en/of getracht heeft te brengen;

waardoor zij hulp of steun heeft verleend en/of getracht heeft te verlenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers;

op grond van welk handelen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal het telastgelegde bewezen heeft verklaard en den beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Internering waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot twee jaar en zes maanden en daarop in mindering te brengen den door beschuldigde vanaf 4-6-1945 in vóórinternering doorgebrachten tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 5 December 1947;

Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen 90 dagen nadat de internering is beëindigd;

O. dat volgens art. 47 van het Tribunaalbesluit de gedragingen van den beschuldigde zo nauwkeurig mogelijk in de dagvaarding moeten worden omschreven, aan welk voorschrift niet voldoet hetgeen in de dagvaarding sub f is opgenomen;

O. dat het Tribunaal tijdens de behandeling dezer zaak de beschuldiging zodanig had kunnen wijzigen en aanvullen, dat de beschuldigde zich daaromtrent op duidelijke wijze had kunnen verantwoorden;

O. dat daartoe alsnog de gelegenheid behoort te worden geboden;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen

zijn waarom het fiat-executie niet aan deze uitspraak behoort te worden verleend en deze zaak door het Tribunaal opnieuw worde behandeld;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 561.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
16 Juni 1947. (Mr. Verdam).

Ten aanzien van overleden delinquenten kunnen geen andere maatregelen worden opgelegd dan de verbeurdverklaring van de nalatenschap of een gedeelte daarvan. Het Tribunaal had in casu aan wijlen de beschuldigde een internering opgelegd, gelijk aan de tijd door deze in bewaring doorgebracht. Fiat-executie geweigerd.

(Tribunaalbesluit art. 1, 2e lid.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht te kamer van 21 Maart 1947, in de zaak tegen Simon Trommel, thans overleden;

O. dat aan wijlen den beschuldigde is ten laste gelegd, dat hij, als Nederlander in den zin van het Tribunaalbesluit en bij het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden tot het einde van de vijandelijke bezetting;

2. blijkt heeft gegeven van instemming met het streven van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden of van enige aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante of andere nationaal socialistische organisatie of instelling door:

1. geabonneerd te zijn op het nationaal socialistische blad „Volk en Vaderland” en dit regelmatig te lezen;

2. financiële steun te verlenen door het verstrekken van geldelijke bijdragen aan het „Strijdfonds” der Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en aan „Frontzorg”;

3. voordeel heeft getrokken, althans getracht heeft te trekken, uit den door den oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijkten toestand, door:

1. het, na uitdrukkelijk of stilzwijgend verleende vrijstelling van den inleveringsplicht op grond van zijn NSB-lidmaatschap, behouden van een radiotoestel;

2. in den winter 1944/1945 op grond van zijn NSB-lidmaatschap extra hoeveelheden aardappelen te ontvangen, zulks buiten de normale distributie om;

door alle welke handelingen of een of meer daarvan, hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse

volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard en den beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd;

Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft om den duur daarvan te beperken in dier voege, dat deze gelijk zal zijn aan den tijd, door wijlen den beschuldigde van 16 Juli 1945 tot 5 September 1945 in vóór-internering doorgebracht;

Gedeeltelijke verbeurdverklaring van de nalatenschap van wijlen den beschuldigde in dier voege dat deze zal betreffen het aan wijlen den beschuldigde in eigendom toebehorend radiotoestel;

Verklaart dat het beheer over het vermogen van wijlen den beschuldigde kan worden opgeheven drie maanden na het effectueren van den opgelegden maatregel van verbeurdverklaring;

O. dat blijkens het tweede lid van art. 1 van het Tribunaalbesluit, ten aanzien van overleden delinquenten geen andere maatregelen kunnen worden opgelegd dan verbeurdverklaring van hun nalatenschap, of een gedeelte daarvan;

O. dat derhalve de maatregel van internering hier niet op haar plaats is;

O. ten aanzien van de opgelegde verbeurdverklaring van het radiotoestel, dat noch uit het verhandelde ter zitting noch uit de stukken blijkt, dat tot de nalatenschap van den beschuldigde een radiotoestel behoort of dat daarmede is gehandeld als in art. 7 van het Tribunaalbesluit staat aangegeven, zodat het niet zeker is dat deze maatregel kan worden geëffectueerd, en het gewenst is dat het Tribunaal dezen maatregel nog eens beziet;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is waarom bovenbedoelde uitspraak niet behoort in stand te blijven;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 561a

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 24
Juni 1947. (Mr. Verdam).

Te laste is gelegd krijgsdienst doen bij de Wapen S.S. Beschuldigde is ter zitting vertegenwoordigd geweest door een bijzondere vertegenwoordigster. Het Tribunaal heeft verzuld een onderzoek in te stellen naar het adres van beschuldigde en evenmin naar het feit of hij nog in leven is. Bij gebrek aan voldoende gegevens het fiat-executie geweigerd.

(Tribunaalbesluit art. 25.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam 7e Kamer, van 17 April 1947, in de zaak tegen Hendricus Wilhelmus Gerrits;

O. dat aan den beschuldigde is telastegelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, geboren 27 Juni 1922, althans als daarmede gelijkgesteld persoon, krachtens het laatste lid van art. 1 van het Tribunaalbesluit, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers door dienst te doen bij de Waffen SS, of enig onderdeel van het Duitse leger;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard en den beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Internering waarbij in overweging gegeven wordt den tijdsduur daarvan te beperken tot acht jaar;

Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen drie maanden nadat de internering is beëindigd en op deze uitspraak het „fiat-executie” is verleend;

O. dat de beschuldigde niet ter zitting van het Tribunaal is verschenen, doch hij daar vertegenwoordigd is door zijn bijzondere vertegenwoordigster Mej. Mr. J. M. Nieubuur;

O. dat deze bijzondere vertegenwoordigster is benoemd, omdat niet bekend is, waar beschuldigde verblijft, zelfs niet, of hij nog in leven is;

O. dat niet blijkt, dat na October 1946 enig onderzoek naar het adres van den beschuldigde is ingesteld;

O. dat de beschuldigde niet in het vooronderzoek is gehoord en de getuigen slechts wisten te verklaren, dat de beschuldigde vrijwillig in dienst is getreden bij de Waffen SS;

O. dat de getuigen echter niets hebben kunnen verklaren omtrent hetgeen hij in die dienst bij de SS heeft verricht noch ook hoe langen tijd hij daarbij heeft gediend;

O. dat nu zo weinig gegevens beschikbaar zijn omtrent den beschuldigde zelf en den ernst zijner gedragingen, het de voorkeur verdient dat de zaak opnieuw behandeld wordt opdat omtrent het in leven zijn van den beschuldigde en omtrent zijn misdragingen meer helderheid worde verkregen;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is waarom Ons fiat-executie niet op dezen uitspraak behoort te worden verleend;

Weigert het fiat-executie op dezen uitspraak.

No. 562.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (1e Kamer), 16 Juni 1947. (Mr. Lycklama a Nijeholt, Mr. Koderitsch, Deen). 23 Mei 1947.

Hulp en steun verlening aan de vijand door in Duitse krijgsmacht te treden en krijgsmacht te blijven doen.

Internering opgelegd in het geval, dat beschuldigde nog eens uit krijgsgevangenschap zal terugkeren, echter met advies de alsdan in krijgsgevangenschap doorgebrachte tijd van de duur der opgelegde internering in mindering te brengen.

Op 16 Juni 1947 is op deze uitspraak het fiat-executie verleend.

(Tribunaalbesluit art. 2, eerste lid.)

Tribunaal Rotterdam tegen Arie Naayen, studerende, zonder bekende woon- of verblijfplaats.

Beschuldigd van: dat hij op 10 Mei 1940 Nederlander zijnde, die op 20 September 1944 de leeftijd van 18 jaren had bereikt, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa: hulp en steun heeft verleend aan de vijand door in Duitse krijgsmacht te treden en Duitse krijgsmacht te blijven doen; en hij op grond van zijn handelen en nalaten geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Gezien de processtukken:

O. dat ter zitting is verschenen Mr. U. G. Schilthuis, advocaat te Rotterdam, in zijn hoedanigheid van bijzondere vertegenwoordiger van beschuldigde, als zodanig benoemd door het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, eerste Kamer, dd. 28 Februari 1947;

O. dat de bijzondere vertegenwoordiger ter zitting van 12 Mei 1947 heeft verklaard, dat hem uit eigen wetenschap niets bekend is omtrent de juistheid der ten laste gelegde feiten, maar dat hij, afgaand op inlichtingen van anderen, de juistheid erkent;

O. dat het proces-verbaal, dd. 5 December 1947 opgemaakt door Eibert Hoekstra, ambtenaar van politie, welk proces-verbaal ten deze als bewijsmiddel wordt gebezigd, zakelijk inhoudt, dat beschuldigde in 1941 in Duitse krijgsmacht is getreden bij de Waffen SS, dat de familie van beschuldigde in 1944 bericht heeft ontvangen, dat hij sinds 17 Februari 1944 vermist werd en waarschijnlijk gesneuveld was en dat sindsdien door de familie nimmer meer enig bericht van of over beschuldigde is ontvangen;

O. dat de in voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van de ernst der gedragingen, de persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde;

O. dat het Tribunaal de waarschijnlijkheid van een terugkeer in Nederland van beschuldigde niet kan beoordelen, doch met de mogelijkheid van terugkeer in ieder geval rekening moet houden, waarbij het Tribunaal het redelijk acht, dat alsdan rekening zal worden gehouden met de tijd, die beschuldigde zal blijken in krijgsgevangenschap te hebben doorgebracht;

Gezien de betreffende wetsartikelen;
Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldigde schuldig aan hetgeen hem is te laste gelegd, opleverende: het verlenen van hulp en steun aan de vijand.

Legt de navolgende maatregelen aan de beschuldigde op:

1. Internering, met advies deze te beperken tot een tijd gelijk aan drie jaren, verminderd met een tijd gelijk aan die welke beschuldigde zal blijken in krijgsgevangenschap te hebben doorgebracht;

2. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde tot een bedrag van f 5000;

3. ontzetting van het recht van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt dat het beheer over het vermogen van beschuldigde zal eindigen twee maanden nadat de verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd.

No. 562a

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 19 Juni 1947. (Mr. Verdam).

Fiat-executie geweigerd, aangezien het Tribunaal nagelaten heeft een onderzoek in te stellen naar de duur van de door beschuldigde in bewaring doorgebrachte tijd.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Utrecht van 12 Februari 1947, 3e Kamer, in de zaak tegen Frans Robert Teunis Grolle;

O. dat aan den beschuldigde is telastgelegd:

dat hij als Nederlander in den zin van het Tribunaalbesluit en bij het in werking treden van het Tribunaalbesluit, den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

I. zich als lid aangesloten heeft bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden in Augustus 1940, althans omstreeks dien tijd en hierbij als lid aangesloten is gebleven tot het einde van de vijandelijke bezetting;

II. werkzaam is geweest voor de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

a. als blokleader vanaf Augustus 1940 tot het einde van de vijandelijke bezetting, althans omstreeks dien tijd;

b. op het hoofdkwartier dier Beweging, afdeling Financiën te Utrecht van Aug. 1941 tot het einde van 1943, althans omstreeks dien tijd;

III. voor de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden de propaganda bevordert of verspreid heeft door:

a. te colporteren met het Nationaal Socialistische blad „Volk en Vaderland“;

b. werkzaamheden te verrichten op de afdeling propaganda (versieringen) dier beweging te Utrecht;

IV. blijk heeft gegeven van instemming met het streven van de Nationaal Socialistische Beweging of in het algemeen van nationaal socialistische gezindheid door:

a. zich in het openbaar te vertonen getooid met het N.S.B.-insigne, al dan niet gekleed in de uniform van de Nationaal Socialistische Beweging (en/of van de Weerafdeling);

b. het meermalen, althans eenmaal bezoeken van vergaderingen van de Nationaal Socialistische Beweging;

c. regelmatig de nationaal socialistische bladen „Volk en Vaderland“ en het „Nationale Dagblad“ te lezen;

d. zijn brieven, althans een brief, te voorzien van het onderschrift „Houzee“;

V. zich als lid heeft aangesloten bij aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante of andere nationaal-socialistische organisaties of instellingen te weten;

a. de Weerafdeling van de Nationaal Socialistische Beweging van Augustus 1940 tot het einde van de vijandelijke bezetting, althans omstreeks dien tijd;

b. het Technische Gilde van 1940 tot 1944, althans omstreeks dien tijd;

c. het Nederlandse Arbeidsfront van 1 Mei 1942 tot 1944, althans omstreeks dien tijd;

VI. zich als lid heeft aangemeld bij enige aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante of andere nationaal socialistische organisatie of instelling te weten:

De Nederlandse Kultuurkamer;

VII. hulp of steun heeft verleend, althans heeft trachten te verlenen aan den vijand of diens handlangers door:

a. zich in Mei 1941, althans omstreeks dien tijd, vrijwillig aan te melden bij het National Sozialistisches Kraftfahrer Korps te Amsterdam en daarbij gedurende enkele maanden als lid aangesloten te zijn gebleven;

b. zich vrijwillig beschikbaar te stellen

als timmerman voor werkzaamheden bij de Duitse Weermacht op het vliegveld te Soesterberg en door aldaar, in dienstverband van de Firma Schumacher, werkzaam te zijn geweest van Mei 1940 tot 31 December 1940, althans omstreeks dien tijd;

VIII. voordeel heeft getrokken, althans heeft trachten te trekken uit den door den oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand door:

a. het meermalen, althans eenmaal, ontvangen, door tussenkomst van de Duitse instantie, van een extra hoeveelheid kolen en extra distributiekaarten, althans bonnen, voor levensmiddelen en genotsmiddelen;

b. het na uitdrukkelijk of stilzwijgend verkregen vrijstelling van de inleveringsplicht op grond van zijn N.S.B.-lidmaatschap behouden van zijn radiotoestel;

door alle welke handelingen of een of meer daarvan hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal, het telastegelegde bewezen heeft verklaard en den beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Internering, waarbij het Tribunaal in overweging geeft den duur daarvan te beperken tot den tijd van twee jaar, met de bepaling dat de tijd, door den beschuldigde in bewaring doorgebracht sinds 4 Februari 1946 op de op te leggen internering in mindering wordt gebracht, zodat deze internering worde beëindigd op 4 Februari 1948;

Ontzetting van de rechten van het kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Ontzetting van het recht tot het bekleeden van ambten;

c. ontzetting van het recht om bij de gewapende macht te dienen;

Beveelt aan het volgens het Besluit Vijandelijk Vermogen door het Nederlands Beheersinstituut uitgeoefend beheer van het vermogen van den beschuldigde zal worden opgeheven, binnen drie maanden, nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend;

O. dat beschuldigde bij zijn bezwaarschrift heeft medegedeeld, dat hij niet op 4 Februari 1946 doch reeds op 14 April 1945 in bewaring is gesteld;

O. dat uit de stukken blijkt, dat beschuldigde op 7 Juli 1945 reeds te Bilthoven in arrest is gesteld;

O. dat Ons na informatie bij het Tribunaal gebleken is, dat het Tribunaal nage-laten heeft zich omtrent een detentie van beschuldigde vóór 4 Febr. 1946 zekerheid te verschaffen;

O. dat wanneer de mededelingen van beschuldigde juist blijken te zijn, deze langdurige detentie mogelijk van invloed zou zijn geweest op het advies omtrent de Interneringstijd;

O. dat het derhalve gewenst is dat het

Tribunaal in nieuwe samenstelling de zaak bezie;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is waarom Ons fiat-executie niet op deze uitspraak behoort te worden verleend;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

Op bovenstaande uitspraak is op 16 Juni 1947 het fiat-executie verleend, met inachtname van de volgende clause:

Fiat-executie verleend, met dien verstande, dat ten onrechte onder IIa der dagvaarding het materieel zelfde feit is telaste gelegd als onder Ib, zodat te dien aanzien de beschuldiging als vervallen verklaard is te beschouwen, hetgeen eveneens het geval is met het sub IIB telaste gelegde feit, dat beschuldigde de Zeeuw op de rug zou zijn gesprongen, welk door geen hunner bevestigde feit niet als be-wezen is aan te merken.

No. 563.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (3e Kamer), 11 Dec. 1946.

(Mr. Emmen Riedel, v. d. Pol en Schiereck).

Voordeel trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand door, onder bescherming van de Sicherheitsdienst tegen overvallen, een specien nachtelub te drijven.

(Tribunaalbesluit art. 1, eerste lid, al. 4).

Tribunaal Rotterdam tegen Doede Cornelis Ruiter, theaterondernemer, wonende te Rotterdam, verblijvende in de Strafgewangenis te Rotterdam.

Het Tribunaal voornoemd;

Gezien de stukken;

Gehoord den beschuldigde en diens echtgenoot, alsmede diens raadsman Mr. S. de Waard, adv. te Rotterdam;

O. dat de beschuldigde is gedagvaard ter zake:

dat hij, Nederlander zijnde en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

I. Voordeel heeft getrokken of getracht te trekken uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, althans uit het hebben van vertrouwelijken omgang met personen behoorende tot de burgerlijke of militaire bezettende macht door:

a. in het voorjaar 1945 in de door hem tesamen met Willem Gaillard aan de Breitenstraat no. 74 te Rotterdam geëxploiteerde nacht- en speelgelegenheid de „Arcaclub” meermalen ambtenaren van den Duitschen Sicherheitsdienst te ontvangen ter bescherming van bezoekers van de speelclub tegen overvallen, althans ter ver-

zekering van den ongestoorden voortgang van het bedrijf en aan deze ambtenaren daarvoor per persoon en per avond of nacht f 100 of meer te betalen, althans met zijn medeweten door Gaillard te laten betalen;

b. in het jaar 1944 door bemiddeling van Jan Justinus Albertus Pijpers te 's-Gravenhage aan de Afdeling „Sonderreferat Truppenbetreuing” van het Deutsche Generalkommissariat zur besonderen Verwendung gedurende eenigen tijd wekelijks een bedrag van f 1000 te doen toekomen, althans goed te keuren, dat een wekelijksch bedrag van f 1000 door zijn deelgenoot in de Arcaclub, Gaillard, aan voornoemde Pijpers ten behoeve van de voormelde „Truppenbetreuing” werd overgemaakt, zulks teneinde daardoor de voortzetting van het bedrijf van de nacht- en speelclub mogelijk te maken;

II. hulp of steun heeft verleend of getracht heeft te verleenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers voor:

a. in het jaar 1944 gedurende eenigen tijd wekelijks een bedrag van f 1000 uit de winst, gemaakt in de door hem gedreven speelgelegenheid de „Arcaclub” ten goede te doen komen aan de Deutsche „Truppenbetreuing”;

b. omstreeks Februari of Maart 1945, terwijl hij zich in gezelschap bevond van den ambtenaar van den Duitschen Sicherheitsdienst Pieter Jacobus Westra, ter gelegenheid van een opstootje op den Nieuwen Binnenweg te Rotterdam, veroorzaakt door Deutsche matrozen tegen den Nederlander Johannes Gerrit de Zeeuw, die zich ter plaatse bevond, te roepen: „durchlaufen sicherheitsdienst”, althans woorden van gelijke strekking, en daarbij genoemde de Zeeuw op den rug te springen en met de vuist op diens hoofd te slaan;

c. omstreeks Juli 1942 als exploitant van de variété-onderneming „Lux Mundi” te Rotterdam een klacht in te dienen bij de Nederlandsche Cultuurkamer, zijnde een aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante organisatie, tegen zijn concurrenten op variétégebied Martinus Rijken en de weduwe J. W. Gerzee te Rotterdam;

III. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand door:

a. meermalen het gebouw van den Sicherheitsdienst te Rotterdam te bezoeken;

b. vertrouwelijk om te gaan met de ambtenaren van den Duitschen Sicherheitsdienst Fritz Henke, Pieter Jacobus Westra, Joseph Gerrese en C. Bender en herhaaldelijk te samen met Gerrese en Bender café's te bezoeken;

IV. van instemming heeft blijk gegeven met het streven van de Nederlandsche Cultuurkamer, zijnde een aan de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden verwante organisatie of andere nationaal socialistische of fascistische organisatie, f instelling door:

als exploitant van de variété-onderneming „Lux Mundi” te Rotterdam in een brief dd.

6 Juli 1942 aan de Nederl. Cultuurkamer te schrijven, dat „Lux Mundi” geheel in overeenstemming met de nieuwe Cultuur zich steeds bereid had getoond zich aan alle vereischte bepalingen van de Cultuurkamer te onderwerpen; het daarom op hoogen prijs stelde met deze instantie samen te werken, teneinde een beschaafde en naar Germaansche opvatting hoogere Kleinkunst in Nederland ingang te doen vinden en zich dientengevolge geheel ter beschikking stelde van de zeer gewaardeerde critiek der Nederlandsche Cultuurkamer;

V. van nationaal socialistische of fascistische gezindheid blijk heeft gegeven door gedichten te vervaardigen en op schrift te stellen, waarin hij de Nieuwe Orde, de Nieuwe Staat en het Legioen Nederland verheerlijkt;

op grond van al hetwelk hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en/of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand of diens handlangers.

O. dat de beschuldigde ter zitting van 27 November 1946 is verschenen;

Gelet op de verdediging op die zitting door of namens den beschuldigde gevoerd;

O. dat de beschuldigde ter zitting onder meer zakelijk heeft verklaard:

„Ik ben geen lid van de N.S.B. geweest. Ik kende een zekeren Gaillard, die eigenaar was van de „Arcaclub” in de Breitenstraat 74 te Rotterdam. Met Gaillard was ik overeengekomen, dat ik deelgenoot zou worden in de Arcaclub tegen betaling van f 8000. Ik heb daarvan f 4000 betaald. De Arcaclub was een nacht- en speelclub. Op zekeren avond, in het begin van 1945, kwamen er drie mannen in de club, van wie ik naderhand hoorde, dat zij Gerrese, Bender en Seton heetten en die naar Gaillard vroegen. Gaillard verwees ze naar mij. Ik heb toen met Gerrese en Bender gesproken. Zij zeiden, dat ze van den S.D. waren en dat wij een verboden bijeenkomst hielden. Zij stonden met getrokken revolver voor mij. Ik voelde dat het hun te doen was om geld te krijgen en heb Gaillard er bij geroepen. Gaillard heeft hun daarop f 300 gegeven, waarna zij met Seton zijn heengegaan. Eenigen tijd daarna kwam de mij bekende S.D. man Henke in de club, aan wien ik het voorval met Gerrese en Bender heb verteld. Henke is nadien nog meerdere keeren in de club geweest. Hij bleef daar den nacht over en hij kreeg dan na afloop f 100. Ik erken dat ik deelgenoot was in de winst van de club. Het was mij bekend, dat er een tijdlang wekelijks een bedrag van f 1000 uit de kas van de Arcaclub door Gaillard betaald werd en dat daardoor de club kon draaien. Dat was in 1944. Dat geld werd door bemiddeling van zekeren Pijpers uit den Haag aan het Roode Kruis betaald. Ik ontken, dat ik geweten heb, dat dit geld naar de Truppenbetreuing ging. Dit ben ik eerst te weten gekomen, toen ik na de bevrijding in mijn huis de kwitantie van de Truppenbetreuing heb ge-

beschuldigde ten laste gelegde gedragingen oplegging van de hieronder vermelde maatregelen in het algemeen belang geraden acht;

Gelet op de betrekkelijke Wetsartikelen; Uitspraak doende:

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. Interneering met advies den tijdsduur hiervan te beperken tot drie jaren en hierop in mindering te brengen den tijd, door beschuldigde reeds in bewaring doorgebracht, zoodat hij op 29 Mei 1948 in vrijheid dient te worden gesteld;

2. Ontzetting van het recht van het kiezen en van de verkiesbaarheid bij krachten wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. Ontzetting van het recht van het kleeden van ambten of functies in overheidsdienst.

No. 566.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT BREDA (3e Kamer), 23 April 1947. (Mr. Bastiaansen, Nieveen, de Jong).

Iemand, die aan de N.S.B. contributie betaalt en daarmede dus op een lid rustende verplichting nakomt, geeft daardoor te kennen, dat hij het lidmaatschap aanvaard heeft.

Het aanvaarden en uitvoeren van een opdracht tot het slopen ten behoeve van Duitse militaire werken van villa's te 's-Gravenhage. Dit punt der telastelegging vervallen verklaard, aangezien het Tribunaal van oordeel is, dat beschuldigde — hoewel hij door het slopen hulp en steun verleend heeft aan de vijand —, daardoor getracht heeft de deportatie van vele honderden arbeiders te voorkomen en daarbij geen enkel persoonlijk voordeel heeft beoogd.

(Tribunaalbesluit art. 1, 1e lid, al. 2 en 3.)

Tribunaal Breda tegen Gerhardus Bernardus Markslag, aannemer, wonende te Tilburg.

Het Tribunaal:

O. dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding van 12 Maart 1947 is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich omstreeks April 1941 als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. van 1 Augustus 1942 tot 1 Juli 1943 als lid aangesloten is geweest bij de nationaal socialistische instelling, den Nederlandschen Volksdienst;

3. steun heeft verleend aan de handlangers van den vijand, doordat hij ge-

abonneerd is geweest op het nationaal socialistische blad „Volk en Vaderland”;

4. voordeel heeft getrokken uit door den vijand genomen maatregelen, doordat hij op grond van zijn lidmaatschap van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden vrijgesteld werd van de door den vijand aan de bevolking van Nederland oplegde verplichting van inlevering der radio-ontvangtoestellen, althans getracht heeft voordeel te trekken uit door den vijand genomen maatregelen door een aanvraag in te dienen om op grond van zijn lidmaatschap van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden van dezen inleveringsplicht vrijgesteld te worden;

5. hulp en steun heeft verleend aan den vijand, doordat hij:

a. als begunstigend lid aangesloten is geweest bij de Germaansche S.S. in Nederland;

b. van omstreeks Juli 1942 tot omstreeks Mei 1943 als hoofdvoerder mede de leiding heeft gehad bij den bouw van een barakkenkamp te Vught, dat door P. van Geloven, handelende onder den firma-naam „Houthandel Noord-Brabant” in opdracht van de „Bauleitung der Waffen S.S.” aldaar werd opgetrokken en welk barakkenkamp vanaf omstreeks Januari 1943 door den vijand als concentratiekamp in gebruik werd genomen;

c. omstreeks December 1943 optredende voor F. v. Geloven, die te dien tijde in Rusland verbleef, een opdracht tot slooping ten behoeve van Duitse militaire werken van 22 villa's in 's-Gravenhage heeft aanvaard en uitgevoerd;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat beschuldigde ter zitting van 9 April 1947 is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman, Mr. Ch. Elbers en op deze zitting heeft verklaard:

„Ik erken hetgeen mij bij bevel tot dagvaarding sub 1, 2, 3, 5b en c is ten laste gelegd, met dien verstande, dat hetgeen mij sub 5c is ten laste gelegd plaats vond in December 1942. Op een gegeven oogenblik kwam er iemand bij mij, die mij vroeg of ik lid wilde worden van de N.S.B., van Geloven had dezen man gezegd, dat hij maar naar mij moest gaan. Ik heb toen aanvankelijk geweigerd en gezegd, dat ik niet aan politiek deed en ook niet mocht doen van mijn werkgever Bruinzeel. Om de laatste reden heb ik, toen de man bleef aanhouden, gezegd, dat hij het lidmaatschap maar op naam van mijn vrouw moest zetten. Ik ben inderdaad een tijdje geabonneerd geweest op Volk en Vaderland. Omstreeks begin 1941 ben ik met van Geloven overrengelkomen, dat ik stallen, die hij gekocht had, tot timmerfabriek zou inrichten. Ik nam dit werk aan, omdat mijn provisie bij Bruinzeel sterk achteruit liep. Toen hierin te veel tijd ging zitten en men

dit bij Bruinzeel merkte, kreeg ik daar mijn ontslag. Met v. Geloven ben ik toen overeengekomen, dat ik vanaf dien datum bij hem zou werken. Een vast salaris kreeg ik niet maar al naargelang de zaken gingen zou hij mij uitbetalen. Tevens zou hij mij een vergoeding geven voor mijn ontslag bij Bruinzeel. Dit is gebeurd in begin 1943, toen ik bij van Geloven wegging. Ik kreeg toen f 75.000. In deze f 75.000 was tevens mijn salaris begrepen over al den tijd, dat ik bij van Geloven werkzaam was geweest. Wat ik reeds opgenomen had werd er dus bij de uitbetaling afgetrokken. Begin 1942 kreeg van Geloven opdracht tot het maken van enkele barakken. Plaats van bestemming van deze barakken was toen nog niet bekend. Dit is pas in Juli 1942 bekend geworden. Toen kwam bevel ze in Vught op te zetten. Het doel van deze barakken is pas in Januari 1943 bekend geworden, toen de eerste gevangenen kwamen. De barakken zijn onder mijn toezicht gebouwd. Toen de eerste vier klaar waren, kwam er een Duitse „Bauleitung" met een groote staf. Toen moest er een keuken en een ziekenhuis gebouwd worden en werd het werk veel uitgebreider.”;

O. dat op de zitting van 23 April 1947, op welke zitting beschuldigde is verschenen, bijgestaan door zijn raadsman, Mr. Ch. Elbers, het onderzoek ter zitting werd hervat onder bepaling tevens, dat de in het bevel tot dagvaarding vervatte tenlastelegging gewijzigd wordt in dier voege, dat voor „December 1943" onder ten vijfde sub a der beschuldiging gelezen wordt „December 1942”;

O. dat beschuldigde ter zitting van 23 April 1947 heeft verklaard:

„Ik erken, dat ik het huurcontract dd. 17 Juni 1944 als verhuurder heb ondertekend. Gedurende een korten tijd, dat ik nog bij van Geloven werkzaam was, heb ik mijn radio mogen behouden.”;

Post alia:

O. dat de in de verklaringen van beschuldigde ter zittingen van 9 April 1947 en 23 April 1947 en de in de andere voormelde bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele redengevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor wordt bewezen, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging omschreven wijze heeft gedragen, met dien verstande, dat het Tribunaal niet bewezen acht, dat beschuldigde als begunstigend lid aangesloten is geweest bij de Germaansche S.S. in Nederland, zoodat dit gedeelte der beschuldiging dient te worden vervallen verklaard;

O. dat voormelde welbewezen verklaarde gedragingen van beschuldigde opleveren het tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid zich aangesloten hebben bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

2. als lid aangesloten zijn geweest bij een nationaal socialistische instelling;

3. steun verleend hebben aan de handlangers van den vijand;

4. voordeel hebben getrokken uit door den vijand genomen maatregelen;

5. hulp en steun verleend hebben aan den vijand;

O. dat beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat de raadsman van beschuldigde met betrekking tot het sub 1 ten laste gelegde heeft aangevoerd: Beschuldigde beweert, dat hij in April 1941 niet zich zelf, maar zijn vrouw als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden heeft laten inschrijven. Dat hij hiermede waarheid spreekt, vindt steun in het feit, dat onder stamboeknummer 140669 — het stamboeknummer van beschuldigde was 140668 — een J. A. M. Markslag als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden staat ingeschreven. J. A. M. zijn de eerste letters van de voornamen van de echtgenoot van beschuldigde. Dan zou beschuldigde dus tegen zijn wil en door toedoen van een derde als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden zijn ingeschreven en kan dus niet gezegd worden, zoodaans aan beschuldigde wordt ten laste gelegd, dat hij zich als lid bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden heeft aangesloten. Neemt het Tribunaal aan, dat beschuldigde door het betalen van de contributie stilzwijgend heeft te kennen gegeven, dat hij het lidmaatschap van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden aanvaardde, dan heeft hij zich niet in April 1941 aangesloten, maar later;

O. dienaangaande, dat het Tribunaal — daargelaten de vraag of de bewering van beschuldigde, dat hij niet zichzelf maar zijn vrouw heeft laten inschrijven, wel aannemelijk is — inderdaad van oordeel is, dat iemand, die contributie betaalt en daarmede dus een op een lid rustende verplichting nakomt, te kennen geeft, dat hij het lidmaatschap aanvaardt;

O. voorts, dat blijkens de kartotheekkaart, hiervoor vermeld onder de processtukken onder ten eerste, de inschrijving van beschuldigde als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden heeft plaats gevonden op 31 Maart 1941; dat beschuldigde ter zitting heeft verklaard, dat hij één of twee maanden, nadat hij zijn echtgenoot als lid had laten inschrijven, merkte, dat men ook hem als lid had ingeschreven, daar zij toen contributie kwamen innen; dat beschuldigde dus een korten tijd na 31 Maart 1941 er kennis van kreeg, dat hij als lid van de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden was ingeschreven en als zoodanig contributie betaalde; dat dit dus voorviel omstreeks April 1941, zoodaans de tenlastelegging luidt,

O. dat de raadsman van beschuldigde heeft aangevoerd, dat de leiding bij den

bouw van het kamp te Vught berustte bij de Bauleitung en niet bij den staf van van Geloven; dat deze Bauleitung via zijn opzichters de opdracht doorgaf aan den aannemer en deze op zijn beurt de uitvoerders met de uitvoering belastte;

O. dienaangaande, dat de tenlastelegging spreekt van het als hoofduitvoerder mede de leiding gehad hebben; dat duidelijk is, dat hiermede bedoeld wordt het mede de leiding gehad hebben bij de uitvoering van de aan P. van Geloven opgedragen werkzaamheden en in geen deele, dat beschuldigde betrokken was bij de topleiding, van welke uiteindelijk het bouwen van het kamp uitging;

O. dat beschuldigde en diens raadsman ten aanzien van het sub 5c ten laste gelegde hebben betoegd; dat omstreeks December 1942, toen van Geloven in Rusland was, een massaal ontslag van arbeiders dreigde; dat deze arbeiders allen de kans liepen in Duitschland te werk gesteld te worden; dat zij beschuldigde vroegen, om aan deze tewerkstelling te ontkomen, een opdracht in den Haag aan te nemen; dat beschuldigde toen, verkeerende in een positie, waarin onverwijld een beslissing genomen moest worden, ter voorkoming van deportatie van enkele honderden arbeiders naar Duitschland, het sloopwerk in den Haag heeft aangenomen; dat bij beschuldigde hierbij dus niet de opzet om voordeelen voor zich zelf of voor het bedrijf te behalen voorzat;

O. dienaangaande, dat aan het Tribunaal deze verklaring aannemelijk voorkomt en dan ook van oordeel is, dat, in aanmerking nemende, dat beschuldigde, hoewel eenzijdig hierdoor hulp en steun verleend hebbende aan den vijand, anderzijds daardoor de deportatie van vele honderden arbeiders getracht heeft te voorkomen en daarbij geen enkel persoonlijk voordeel heeft beoogd, het bij de beschuldiging sub 5c ten laste gelegde oplegging van maatregelen niet wettigt, zoodat dit gedeelte der beschuldiging dient te worden vervallen verklaard;

O. met betrekking tot de aan beschuldigde op te leggen maatregelen:

Beschuldigde heeft in 1941 zonder meer het lidmaatschap van een landsverraderlijke organisatie als de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden waaraan vaard. Actief N.S.B. er is beschuldigde nimmer geweest, zoodat het Tribunaal aanneemt, dat politieke overwegingen bij het doen van dezen stap geen rol hebben gespeeld. Het Tribunaal is echter van oordeel, dat beschuldigde bij het doen van dezen stap overwoog, dat het hem bij zijn zakelijke relatie met de op zijn minst genomen toen reeds verdachte figuur van P. v. Geloven ten voordeel kon strekken. Ook de gene, die hem tot dit lidmaatschap wilde overhalen, noemde den naam van P. v. Geloven. Hierin had beschuldigde veeleer aanleiding moeten vinden de relatie met van Geloven te verbreken. Hij heeft deze relatie integendeel verstevigd, totdat hij in

vasten dienst bij van Geloven overging. Hoewel hij formeel in dienstbetrekking was bij van Geloven, was zijn positie veeleer een die van naaste medewerker. Behalve uit het feit, dat hij in de beginperiode, toen van Geloven voor de Duitschers begon te werken, de geheele technische leiding, die van Geloven zelf niet kon voeren, op zich nam, blijkt dit ook wel uit het feit, dat hem geen vast salaris werd uitgekeerd. Immers overeengekomen werd, dat hem uitkeeringen zouden worden gedaan al naar gelang de zaken gingen.

Het Tribunaal wil aannemen, dat beschuldigde tot omstreeks Jan. 1943 niet geweten heeft, dat hij medewerkte aan den opbouw van een concentratiekamp en wil rekening houden met het feit, dat beschuldigde vrij spoedig, nadat dit bekend was geworden, zich heeft teruggetrokken. Beschuldigde heeft echter als vergoeding voor zijn werkzaamheden voor P. v. Geloven f 75,000 gehad. Indien uit de inlichtingen van den beheerder niet gebleken was, dat beschuldigde's vermogen practisch nihil is, zou het Tribunaal verbeurdverklaring van het vermogen ter ontneming van deze voordeelen alleszins gewettigd geacht hebben.

Oplegging van de hieronder vermelde maatregelen acht het Tribunaal dan ook, gezien den ernst der gedragingen, den persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde in het algemeen belang geraden;

Gelet op de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen, voorzoover daarbij aan beschuldigde werd ten laste gelegd, dat hij:

1. als begunstigend lid aangesloten is geweest bij de Germaansche S.S. in Nederland;

2. omstreeks December 1942 optredende voor P. van Geloven, die te dien tijde in Rusland verbleef, een opdracht tot slooping ten behoeve van Duitsche militaire werken van 22 villa's in 's-Gravenhage heeft aanvaard en uitgevoerd;

Legt aan beschuldigde de navolgende maatregelen op:

1. interneering met advies den tijdsduur hiervan te beperken tot den tijd door beschuldigde van 28 October 1944 tot 6 October 1945 reeds in bewaring doorgebracht;

2. ontzetting van het recht van te kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wetelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen.

No. 567.

**TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT
UTRECHT** (1e Kamer), 12 Februari 1947. (Mr. Dr. Kruyff, Ds. Groenewegen en van Baaren).

Mr. A. J. van Vessem.

Tribunaal te Utrecht in de zaak tegen Mr. Anton Johan van Vessem, zonder be-

roep, voorheen advocaat en procureur, wonende te Utrecht, thans gedetineerd in het Bewarings- en Verblifskamp te Wezep, beschuldigde, ter openbare terechtzittingen van 25 Januari en 29 Januari 1947 verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. P. E. Briët, advocaat te Leiden.

Beschuldigd van: dat hij, die geboren is op 15 October 1887, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa,

1. tot omstreeks Mei 1945 als lid aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarin de titel, rang of functie van opperbaljuw en dien van Gemachtigde van den Leider voor Rechtskundige Aangelegenheden heeft bekleed;

2. hulp of steun verleend heeft of getracht heeft te verleenen aan handlangers of medewerkers van den vijand;

a. door als hoofd van den zoogenaamden Afweerdienst van de N.S.B. aan een groot aantal leden dier Beweging rechtskundigen bijstand te verleenen in zaken, welke verband hielden met hun lidmaatschap dier Beweging;

b. door den inhoud van bij hem van leden der N.S.B. of van aan die Beweging verwante personen binnengekomen klachten omtrent de anti-Duitsche of anti-nationaal-socialistische gezindheid of gedragingen van de navolgende personen: Ds. van Dooren te Wezep, Ds. W. Rijnsburger te Oud-Beijerland, Kapelaan A. J. Boeijen te Dreumel en W. van der Wilt te Driebergen, ter kennis te brengen van den Procureur-Generaal te 's-Gravenhage, van Genechten, of van den Procureur-Generaal te Arnhem, de Rijke, beiden befaamde leden der N.S.B., zulks terwijl hij, beschuldigde, kon en behoorde inzien, dat voormelde betrokken personen hierdoor aan gevaar werden blootgesteld, hetzij doordat bedoelde klachten door voornoemde nationaal-socialistische functionarissen aan een Duitse instantie zouden worden doorgegeven, hetzij doordat zij voornoemde personen zouden vervolgen of doen vervolgen voor den „Vrederechter" of een andere onder nationaal-socialistischen invloed staande instantie;

c. door omstreeks 1942 meermalen te trachten aandeelen van de N.V. Drukkerij v/h L. Bosch en Zoon te Utrecht ten behoeve van de N.S.B. op te koopen, teneinde aldus die drukkerij onder invloed van de N.S.B. te brengen, alsmede door met dit doel eenige van bedoelde aandeelen ten behoeve van de N.S.B. te koopen van de Firma Lippmann, Rosenthal en Co., zulks terwijl hij kon en behoorde begrijpen, dat bedoelde aandeelen aan de oorspronkelijke eigenaars op grond van hun joodsche afkomst tengevolge van de dienaangaande door of namens den vijand genomen maatregelen, waren ontnomen;

3. voordeel heeft getrokken of heeft getracht te trekken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen en uit den door den oorlog of door

de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand,

a. door tegen belooning zijn bemiddeling te verleenen bij den verkoop van de perceelen Hemlinghstraat 4 en 6 te Amersfoort, aan Theodora C. H. van der Kaay, weduwe van overste Mussert, welke perceelen, naar hem, beschuldigde, bekend was of bekend kon zijn, door of vanwege den vijand van de oorspronkelijke eigenaars op grond van hun joodsche afkomst waren onteigend;

b. door, nadat de eigenaars en bewoners van het perceel Maliebaan 143, gezwicht voor herhaalde bedreigingen van de zijde van de N.S.B., onder meer met vordering van het pand door de Duitschers, — welke bedreigingen met goedvinden en medeweten van beschuldigde werden geuit — dit pand, onvrijwillig, door bemiddeling van hem, beschuldigde, hadden verkocht aan Mussert, den Leider der N.S.B., en dit vervolgens, eveneens tengevolge van bedoelde bedreigingen, hadden ontruimd, bedoeld perceel voor zich in gebruik te nemen en daarin zijn advocatenpractijk te vestigen;

c. door omstreeks 1943 door bemiddeling der N.S.B. een vrijstelling te verkrijgen van den inleveringsplicht van radio-ontvangtoestellen;

d. door voor zijn rechtskundige bemoeiingen inzake de vrijlating van zekeren Sloos, die door of vanwege den vijand om politieke redenen was gearresteerd, een honorarium van f 75000 in totaal in rekening te brengen;

4. in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven,

a. door meermalen in het openbaar de uniform en het insigne der N.S.B. te dragen;

b. door meermalen bijeenkomsten der N.S.B. bij te wonen;

c. door geabonneerd te zijn op „Het Nationale Dagblad" en „Volk en Vaderland";

d. door in of omstreeks den zomer van 1940 in een of meer gesprekken met een of meer Duitse waarnemers zich in nationaal socialistischen zin uit te laten omtrent den toenmaligen politiek en militairen toestand, daarbij onder meer te kennen gevende,

1. dat hij vast geloofde in de onoverwinnelijke kracht van het Duitse leger,

2. dat naar zijn meening de Duitschers Nederland nooit meer zouden ontruimen, daar een niet-bezet Nederland een anti Duitisch Nederland zou beteekenen;

3. dat de in Nederland tegen de N.S.B. geuite beschuldigingen van landverraad een laatste poging van de zijde van de tegenstanders beteekende om in Nederland de doorbraak van het nationaal-socialisme te verhinderen,

4. dat hij eischte, dat het voor Nederlandsche ambtenaren geldende verbod om lid te zijn van de N.S.B. zou worden opgeheven;

e. door in of omstreeks den zomer van 1940 stappen te doen bij een Duitse militaire instantie om den opperbevelhebber

van het Nederlandsche leger te bewegen de tegen de N.S.B. geuite beschuldigingen van landverraad officieel tegen te spreken;

f. door omstreeks het najaar van 1941 aanzekeren van Hees, lid van de N.S.B., die de aandacht van hem, beschuldigde, had gevestigd op de vermoedelijke joodsche afkomst van den toenmaligen burgemeester van Alblasserdam, den weg te wijzen, hoe deze zich daaromtrent zekerheid zou kunnen verschaffen;

g. door ten behoeve van eenige in Duitschen dienst zijnde „Oostfront-strijders”, wier verzoek om gratie van hun door den Nederlandschen rechter opgelegde straffen was afgewezen, aan Mussert, den Leider der N.S.B., te verzoeken stappen te doen, opdat aan bedoelde personen alsnog gratie zou worden verleend en door er in het algemeen bij Mussert op aan te dringen, dat van het recht van gratie tegenover leden van de N.S.B. en leden van de W.A., die door politieke tegenstanders — volgens hem, beschuldigde, — tot straffbare handelingen waren geprovoceerd, en die daarvoor volgens hem, beschuldigde, vaak ten onrechte met gevangenisstraffen waren gestraft, een ruim gebruik zou worden gemaakt,

op grond van welke gedragingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

welke dagvaarding tijdens het onderzoek ter zitting van 25 Januari 1947 als volgt is gewijzigd:

in punt 3 sub d is achter „gearresteerd” ingevoegd:

„en in zake de dreigende confiscatie door of vanwege de Duitschers in een of meer ondernemingen, waarbij voornoemde Sloos was geïnteresseerd”;

en in punt 2c achter „Lippmann, Rosenthal en Co.”:

„of een andere bankinstelling”.

O. dat beschuldigde ter voormelde terechtzittingen heeft verklaard:

Ik ben geboren op 15 October 1887, ik ben Nederlander. Naast mijn woning Maliebaan 145 woonde reeds lang voor den oorlog de familie van Ginkel, bestaande uit bejaarde ouders en hun dochter. Kort voor het uitbreken van den oorlog stierf de oude Mevr. van Ginkel.

In den zomer van 1941 deelde Mussert mij mede, dat hij op de Maliebaan een huis zocht voor het Rechtsfront. Ik herinnerde mij toen, dat ik eenige jaren tevoren had gehoord, dat de familie van Ginkel eigenlijk liever niet op de Maliebaan wilde wonen en dat vooral Mej. van Ginkel gaarne zou willen verhuizen, daar zij veel last had van de treinen, die vlak achter die huizen in dat gedeelte van de Maliebaan passeeren. Ik had dit naar ik meen zoo omstreeks 1937 vernomen. Daarom attendeerde ik Mussert op dit huis, waarop Mussert zei, dat Verstegen dan maar eens moest gaan informeren. Verstegen was degene, die wel meer opdracht kreeg om voor de Beweging huizen te kopen. Nadat Verstegen

met voormeld doel een bezoek had gebracht aan de familie van Ginkel, deelde hij mij mede, dat Mej. van Ginkel er wel zin in had. (Mej. van Ginkel was n.l. tezamen met haar broer eigenaresse van bedoeld perceel). Na het volgend onderhoud, dat Verstegen met Mej. van Ginkel had, deelde Verstegen mij mede, dat Mej. van Ginkel reeds in bezit was van een lijst met huizen in Bilthoven, waarheen de familie van Ginkel, indien de koop zou doorgaan, wilde verhuizen. Ook deelde Verstegen mij mede, dat de oude heer van Ginkel hem had gezegd, dat hij zelf liever zou willen blijven wonen, doch dat zijn dochter liever in Bilthoven ging wonen. Het slot van de onderhandelingen is geweest, dat Mussert het huis op eigen naam heeft gekocht. Toen Mussert het huis echter ging bezichtigen, vond hij het niet indrukwekkend genoeg om er een kantoor van het Rechtsfront of van een andere N.S.B.-instantie in te vestigen. Daarom vroeg hij mij of ik niet het huis van hem wilde huren. Aanvankelijk voelde ik hier niets voor, daar dit voor mij extra-kosten en lasten zou meebrengen en ik ook vreesde, dat naast het perceel 143 misschien een N.S.B.-kantoor zou worden gevestigd. Hiertegen had ik ernstige bezwaren, daar ik niet hield van de propaganda, die er van dergelijke kantoren uitging. Tenslotte heb ik echter toegestemd, echter onder beding, dat ik het huis te allen tijde zou mogen ondervahren. Nadat ik deze overeenkomst met Mussert had gesloten, heb ik in bedoeld perceel mijn advocatenkantoor gevestigd.

Ik ontken ten stelligste, dat ik, ervan op de hoogte ben geweest, dat de familie van Ginkel onder bedreiging tot den verkoop van bedoeld perceel is overgegaan. Vanzelfsprekend heb ik dus ook niet opdracht gegeven aan Verstegen om bedreigingen te uiten, in welken vorm ook. Ik ben steeds van meening geweest, dat de familie van Ginkel volkomen vrijwillig het huis verkocht.

Sloos was directeur van een aantal N.V.'s die door de Duitschers in beslag genomen waren. Op verzoek van Sloos ben ik in deze zaak als raadsman voor hem opgetreden. Ik heb in deze zaak zeer veel werk gehad. Mijn bemoeiingen betroffen niet alleen de vrijlating van Sloos (die later door de Duitschers werd gearresteerd en tenslotte weer door mijn bemiddeling in vrijheid is gesteld), doch strekten zich voornamelijk uit tot het redden van bedoelde N.V.'s. Ik heb hierover veel met Deutsche autoriteiten moeten onderhandelen, die mij bovendien mijn optreden voor Sloos ten zeerste kwalijk namen, waardoor ik ongetwijfeld risico's liep. Door mijn toedoen is de liquidatie dier N.V.'s, welke reeds was opgedragen aan den commissaris voor de niet-commercieele vereenigingen, Müller Lehning, stopgezet.

Ook met den S.D. en met het Departement van Onderwijs heb ik veel onderhandelingen over deze zaak gevoerd. Ik heb wel een jaar lang aan deze zaak ge-

werkt. Als honorarium voor mijn werkzaamheden zijn Sloos en ik tenslotte overeengekomen een bedrag van f 50,000, te betalen in 25 jaar, in halfjaarlijksche termijnen, waarbij dan nog een rente zou komen van in totaal f 25,000. Maar onder dit bedrag was begrepen, dat ik gedurende genoemde periode als raadsman voor Sloos in voorkomende zaken zou optreden. Deze laatste bepaling werd echter niet in het contract opgenomen. Wel is het meermalen voorgekomen, dat Sloos mij als advocaat raadpleegde, zonder dat ik daarvoor iets in rekening heb gebracht.

Ten aanzien van punt 3a der dagvaarding verklaar ik het navolgende: Ik ontken mijn bemiddeling in deze kwestie te hebben verleend. Wel heb ik in opdracht van Mussert mijn best gedaan om voor de weduwe van overste Mussert schadevergoeding te krijgen voor het doodschieten van haar man in de Meidagen van 1940. Dit is mij ook gelukt. Ik meen, dat zij ongeveer f 35,000 schadeloosstelling heeft gekregen. Dit geld wilde zij in onroerende goederen beleggen. Het is niet onmogelijk, dat ik daarom als haar raadsman aan een makelaar heb gevraagd aan weduwe Mussert een lijst met te koop staande onroerende goederen te zenden. Verder heb ik geen bemiddeling verleend bij den aankoop van die huizen. Indien ik had geweten, dat zij joden-huizen wilde koopen, zou ik haar dit zeker hebben afgeraden. Zij heeft dan ook niet op mijn advies of door mijn bemiddeling die huizen gekocht, doch door bemiddeling van een makelaar. Wel heb ik de koopacte van die huizen gezien, voordat de acte voor den notaris werd verleden. Het is namelijk mijn gewoonte, dat ik voor mijn cliënten dergelijke acten steeds eerst ter inzage vraag. Ik heb toen wel gezien, dat het jodenhuizen betrof. Ik zal toen zeer vermoedelijk den koop wel aan de weduwe Mussert hebben afgeraden.

Ik erken, dat ik aan notaris Simons een brief heb geschreven, waarin ik mij accoord verklaarde met de koopacte van de perceelen in de Memlinghstraat. In deze koopacte stond, dat de „A.N.B.O.” deze huizen verkocht. Ik beoordeelde echter alleen of de koopacte juridisch in orde was. Noch van de getuige van der Kaay, noch van de N.S.B., noch van iemand anders heb ik voor deze bemoeijingen eenige belooning gehad. Ik heb aan getuige van der Kaay geen lijst met huizen gestuurd. Wel heb ik aan eenige makelaars hiertoe opdracht gegeven.

Ik erken ten kantore van notaris Simons bij het passeeren van bedoelde koopacte tegenwoordig te zijn geweest.

Ik erken een aanvraag voor het verkrijgen van een vrijstelling van den inleveringsplicht van radio's te hebben gedaan. De vrijstelling werd mij echter geweigerd. Toch heb ik mijn radio niet ingeleverd.

Indien met „Meermalen” wordt bedoeld „meer dan eenmaal”, dan erken ik de punten 4a en 4b der telastelegging. Ik heb mij van een en ander zooveel mogelijk onthouden. Vooral vergaderingen van de N.S.B.

meed ik zooveel mogelijk.

Ik erken hetgeen mij in punt 4c der dagvaarding is te laste gelegd.

Ten aanzien van punt 4d der dagvaarding kan ik het navolgende verklaren:

Ik zou niet kunnen zeggen wie de opsteller is van het Stimmingsbericht No. 54, waarin voorkomen de in punt 4d onder 1 en 2 vermelde uitlatingen. Het is wel een enkele maal voorgekomen, dat ik in verband met mijn werkzaamheden als advocaat met Duitschers in aanraking kwam. Het was dan soms wel eens noodig in verband met de belangen, die ik als advocaat behartigde, dat ik een inleidend gesprek begon over den toestand of de politiek.

Ik vermoed nu, dat een van de Duitschers, die ik op die manier heb gesproken, van ons gesprek een rapport heeft opge maakt. Uit bedoeld Stimmingsbericht zou men echter opmaken, dat ik mij speciaal had laten interviewen, door een Duitser, hetgeen niet waar is. Bovendien heeft die Duitser ongetwijfeld een valsche voorstelling van zaken gegeven, want ik heb nimmer gezegd, dat ik vast geloofde in de onoverwinnelijke kracht van het Duitse leger. Dit kan ik niet hebben gezegd, want ik geloof niet dat er één hebb er is, dat onoverwinnelijk is. Het was inderdaad mijn meening, dat de Duitschers, indien zij den oorlog zouden winnen, Nederland bezet zouden houden. Ik geloofde niet, dat in dat geval Nederland zelfstandig zou voortbestaan. Maar ik kan mij niet herinneren, dat ik deze meening ooit aan een Duitser heb medegedeeld. In den bezettingstijd kwamen hoogst zelden Duitschers in mijn woning. In Mei 1940 verscheen onverwacht bij mij de bekende Dr. Ostwald. Deze kende ik van de Universiteit van Hamburg. Het is onzin, dat ik van Ostwald zou hebben geëischt, dat het ambtenaren-verbod voor de N.S.B. werd opgeheven. Misschien heb ik met hem wel over de onredelijkheid van dit verbod gesproken. De uitlating in punt 4d sub 3 ontken ik pertinent. Op Uw desbetreffende vraag antwoord ik, dat ik in den bezettingstijd geen nationaal-socialist ben geweest. Zoowel het Stimmingsbericht, als het verslag van Dr. Ostwald geven een volkomen verkeerd beeld van mijn woorden. Die Duitschers hebben mij grootendeels hun eigen meningen en denkbeelden in den mond gelegd, bovendien nog in een typisch Duitschen stijl. Ik aanvaard daarom het auteursrecht dezer uitlatingen niet.

Het in punt 4e genoemde feit is ook een verzinzel van Ostwald. Ik ben inderdaad na mijn interneering in de Meidagen van 1940 naar den Duitschen opperbevelhebber in Den Haag gegaan, met het doel, om hem te vragen, in hoeverre het juist was, dat de N.S.B. ten behoeve van de Duitschers verraad had gepleegd. Toen ik in Den Haag kwam, bleek mij, dat bedoelde opperbevelhebber, Von Falkenberg, juist van zijn post was ontheven, en dat er nog geen plaatsvervanger voor hem was benoemd. Ik ben toen onverrichterzake terug-

gekeerd. Eenige dagen later heb ik een onderhoud gehad met Generaal Winkelman. Deze verzekerde mij, dat hem van verraad van de zijde van de N.S.B. niet was gebleken. Van dit onderhoud heb ik een rapport naar Mussert gestuurd, die dit heeft doen publiceeren.

Het was mijn bedoeling om in gevallen als bedoeld in punt 4f der dagvaarding zooveel mogelijk te trachten schade voor de betrokken personen te voorkomen. Daar ik vreesde, dat de klagers, als ik niet op de klachten zou reageren, zich tot Deutsche instanties zouden wenden, trachtte ik den klagers zooveel mogelijk genoegdoening te verschaffen, indien de aangeklaagden hierdoor niet zouden worden benadeeld. Zoo heb ik ook in dit geval verwezen naar den burgerlijken stand. De klager had hierdoor den indruk, dat ik er iets aan deed, terwijl ik hem in werkelijkheid iets had medegedeeld, dat iedereen zelf ook wel had kunnen weten. Ik hoopte op die manier de zaak in de doofpot te krijgen.

In 1935 werd ik lid van de N.S.B. Ik zag in deze beweging een soort nationaal reveil. Ik wilde in de 1e Kamer de zelfstandige neutraliteits-politeik van Nederland verdedigen. Na 10 Mei 1940 heb ik mij uit de politiek teruggetrokken. Ik heb in den bezettingstijd geen politieke besprekingen gevoerd. Er bestond voor mij geen onmiddellijke aanleiding om na den inval van de Duitschers als lid van de N.S.B. te bedanken. Weliswaar gingen er vele geruchten, dat de N.S.B. zich aan landverraad zou hebben schuldig gemaakt, doch, zooals gezegd, generaal Winkelman ontkende de juistheid van deze geruchten. Indien in de N.S.B. reeds voor Mei 1940 een complot was gesmeed om de Duitschers bij een eventueelen inval te steunen, dan had ik dit ongetwijfeld moeten vernemen, daar ik midden in de politiek zat. Wel heb ik Mussert in Mei 1940 geadviseerd de N.S.B. stil te leggen, zoolang de bezetting duurde. Ook ik heb als lid van de 1e Kamer bedankt, omdat de door mij verdedigde neutraliteits-politeik had gefaald. Toen Mussert weigerde de N.S.B. stil te leggen, heb ik pogingen aangewend om naar Zwitserland uit te wijken. Ik kon echter alleen een visum voor Duitschland krijgen, indien ik mij door een Duitsch officier zou laten begeleiden. Bovendien zou mij dan eerst voorloopig een verblijfplaats worden aangewezen op een landgoed in Noord-Duitschland. Uit al deze door de Duitschers gestelde voorwaarden, maakte ik op, dat de Duitschers mij sterk in het oog hielden. Dit was dan ook de voornaamste reden, dat ik niet als lid van de N.S.B. bedankt heb. Ik vreesde, dat, indien ik opzienbarende dingen deed, als het bedanken voor de N.S.B., de Duitschers mij zouden interneeren, en daar ik in de Meidagen van 1940 geen aangename ervaringen met een interneeringskamp had opgedaan, wilde ik dit risico niet opnieuw loopen.

Ik nam mij echter wel voor mij langzamerhand uit de N.S.B. terug te trekken,

hetgeen ik ook heb gedaan. Ik heb echter nooit voor het lidmaatschap van de N.S.B. durven bedanken. Toen ik tot opperbalkjuw van de N.S.B. was benoemd, heb ik tegen deze benoeming telefonisch geprotesteerd bij den organisatieleider van de N.S.B., Kardoes. Daarna heb ik hierover niets meer gehoord. Ik heb de distinctieven op mijn N.S.B.-uniform niet in overeenstemming met den rang van opperbalkjuw laten veranderen. Ik heb een enkele maal bijeenkomsten van de N.S.B. in uniform bezocht. Meestal bedankte ik echter voor uitnodigingen voor dergelijke bijeenkomsten. Voor den oorlog was ik reeds advocaat van Mussert en van de N.S.B. In den oorlog kreeg ik den titel van Gemachtigde van den Leider voor Rechtskundige Aangelegenheden, uitsluitend om in overeenstemming hiermede de distinctieven op mijn uniform te kunnen laten aanbrengen. Meer dan een titel was het niet, het was geen functie. Indien men de raadsman van een organisatie is, bekleedt men toch geen functie in die organisatie. U leest mij voor een aan mij „als functionaris der N.S.B., door voornoemde Kardoes gerichten oproep om een foto en persoonlijke gegevens in te zenden. Ik heb aan dezen oproep niet voldaan, omdat ik geen functionaris van de Beweging was. Al rekende de N.S.B. mij onder haar functionarissen, in feite was ik dit niet. Toen ik in den loop van 1940 „Gemachtigde" werd, veranderde dit niets aan mijn werkzaamheden, die ik reeds jaren voor de N.S.B. verrichtte.

De „Afweerdienst" was slechts een naam. In feite bestond er geen Afweerdienst. Deze werkzaamheden waren dezelfde, als die, welke ik als advocaat van de Beweging vervulde.

Ik zond de door mij als „Hoofd van den Afweerdienst" ontvangen klachten naar den Procureur-Generaal in de verwachting, dat de zaak dan wel zou doodloopen. Immers de klachten zouden dan een langen weg moeten gaan, vóór ze bij de eigenlijke vervolgende instantie terecht kwamen. Het was mijn bedoeling, dat al die klachten zoo weinig mogelijk resultaat hadden, en aan den anderen kant moest bij de klagers de indruk worden gewekt, dat de klachten serieus werden behandeld. Indien ik niet al deze klachten in ontvangst had genomen, zouden de klagers zich rechtstreeks tot verschillende instanties hebben gewend, hetgeen voor de betrokken personen veel gevaarlijker zou zijn geweest. Bovendien was het mij bekend, dat door mij aan van Genechten gerichte verzoeken meestal uiterst weinig resultaat hadden.

Ten aanzien van punt 2c der dagvaarding kan ik het navolgende verklaren:

De N.V. Van Niftrik (Mussert) wilde de aandeelen van de N.V. Bosch in handen hebben om in die drukkerij nog eenige persen voor het drukken van N.S.B.-lectuur te kunnen plaatsen. Als advocaat van de Beweging kreeg ik opdracht om die aandeelen te trachten op te koopen, hetgeen echter op tegenwerking van de Directie

suitte. Van de Hoornsche Crediet- en Effectenbank heb ik twee aandelen weten te koop. Ik heb aan deze Bank namelijk een bod gedaan op die aandelen, waarna ik van Lippmann, Rosenthal en Co. bericht kreeg, dat deze bankinstelling mijn aan de Hoornsche Bank gedaan aanbod accepteerde. Toen begreep ik pas, dat het hier joodsche aandelen betrof.

Ik was echter door de toen geldende bepalingen reeds juridisch gebonden, zoodat ik ook niet meer kon weigeren die joodsche aandelen te accepteren. Achteraf bleek mij dus, dat die Hoornsche Bank in opdracht van Lippmann, Rosenthal en Co. handelde.

Ik erken de mij in punt 4g der dagvaarding te laste gelegde gedragingen. Ik was gewend als advocaat om voor al mijn cliënten mijn uiterste best te doen. Ik vond het niet fair, dat de N.S.B. eerst de daden van leden van de W.A. had toegejuicht, en dat zij, nadat zij voor hun daden waren gestraft, van Schriecke, een lid van de N.S.B., geen gratie kregen. Zij werden door de N.S.B. op die manier in de steek gelaten. Dit was dan ook de reden van mijn handelen ten aanzien van deze gevallen.

O. dat ter voormelde terechtzittingen hebben verklaard:

de getuige C. A. v. G., oud 50 jaar, zonder beroep, wonende te Utrecht:

Reeds lang voor den oorlog woonde ik met mijn ouders naast beschuldigde.

Omstreeks Augustus 1941 kreeg ik bezoek van een zekeren Verstegen, die zich banleider noemde van de N.S.B. Deze Verstegen deelde mij mede, dat de N.S.B. gaarne het perceel Maliebaan 143 van mijn broer en mij zou koop. Daar ik geenszins van plan was om te gaan verhuizen en ik, evenals mijn vader, zeer naar mijn zin in ons huis woonde, antwoordde ik Verstegen, dat ik er niet aan dacht om het huis te verkoopen. Daarna is Verstegen weer vertrokken. Na korten tijd kwam hij echter weer terug met hetzelfde verzoek. In totaal heeft hij mij met dit doel 3 of 4 maal bezocht. Bij die bezoeken heeft hij mij medegedeeld, dat hij in opdracht van Mussert kwam, dat in ons huis de kantoren van het Rechtsfront zouden worden gevestigd, dat er in den tuin van het huis nog een gedeelte zou worden bijgebouwd en dat er een verbinding zou worden gemaakt tusschen het huis van Van Vessem en het onze.

Ik kan mij niet meer herinneren bij welk bezoek Verstegen een en ander vertelde, maar het was in elk geval bij een van die bezoeken. Toen mijn broer en ik bleven weigeren het huis te verkoopen, gaf Verstegen ons te kennen, dat wij beter zouden doen maar toe te geven, daar anders groote kans bestond, dat het huis door de N.S.B. met hakenkruiden en wolfsangels zou worden beklad. Hij zei ook: „Ik ben bang, dat U, als U het niet doet, aan de Duitschers zal worden overgeleverd”. Hieruit maakte ik op, dat de Duitschers het huis dan zonder vergoeding zouden vorderen. Hoewel Verstegen wel beleefd oprad, voelden wij

ons door zijn uitlatingen toch dermate in het nauw gedreven, dat mijn broer en ik tenslotte hebben toegestemd het huis aan Mussert te verkoopen. Ik was bang, dat de Duitschers het anders zouden vorderen en wij dan in het geheel geen schadevergoeding zouden krijgen. Ik kan mij niet herinneren, dat Verstegen bij een van zijn bezoeken den naam van Van Vessem heeft genoemd.

de getuige Mr. H. C. L. v. G., oud 48 jaar, secretaris der gemeente Breukelen, wonende aldaar: In Augustus 1941 kreeg ik telefonisch bericht van mijn vader, dat er iemand zich tot mijn zuster had gewend met het verzoek om het huis Maliebaan 143, dat aan mijn zuster en mij ieder voor de helft toebehoort, te mogen koop. Ik ben toen terstond naar Utrecht gegaan en trof in genoemd huis, dat door mijn vader en mijn zuster werd bewoond, een zekeren Verstegen, aan. Deze deelde mede, dat hij banleider was van de N.S.B. en dat de N.S.B. ons huis zou willen koop. Mijn zuster en ik weigerden pertinent om hierop in te gaan. Hierop antwoordde Verstegen, dat er dan wel andere middelen waren. Ik kan mij niet meer precies zijn woorden herinneren, maar hierop kwam het in elk geval neer. Zoo gaf hij te kennen, dat de mogelijkheid bestond, dat de N.S.B. ons huis zou gaan bekladden of dat de N.S.B. het zou vorderen. Toen ik daarop antwoordde, dat de N.S.B. daartoe niet de bevoegdheid bezat, zei Verstegen, dat de Duitschers het dan wel zouden doen. Verstegen noemde tegenover ons den naam van Van Vessem niet. Ik weet niet of Van Vessem van deze bedekte dreigementen op de hoogte was. Ik verklaar met nadruk, dat wij absoluut niet bereid waren het huis te verkoopen en dat wij door de bedreigingen van Verstegen tenslotte in den verkoop hebben toegestemd. Wij begrepen wel, dat, indien de N.S.B. het huis wilde hebben, wij er toch niets tegen konden doen. Ik vreesde niet, dat wij, indien de Duitschers het huis zouden vorderen, geen vergoeding zouden krijgen, doch wel zou ons dan de schadeloosstelling voor verhuiskosten zijn ontgaan, die de N.S.B. ons thans nog aanbod.

3. de getuige G. M. V., oud 48 jaar, veilinghouder, thans gedetineerd in het Bewaringskamp Beenderribben, te Steenwijkervold:

In den bezettingstijd ben ik banleider à la suite van de N.S.B. geweest. Als zoodanig heb ik meermalen van Mussert opdracht gehad om een huis ten behoeve van de N.S.B. aan te koop. Zoo kreeg ik omstreeks Augustus 1941 ook opdracht om te trachten het perceel Maliebaan 143 te koop. Ik vermoed, dat Mussert mij deze opdracht gaf, want ik heb over dit huis het eerst met Mussert gesproken en pas daarna met Van Vessem. Ik ben toen naar de bewoonster van het huis gegaan om te vragen of zij het huis wilde verkoopen. Ik kan mij niet meer herinneren, hoe die dame heette. Zij had er veel op tegen om haar

huis te verkoopen, daar zij, naar zij mij vertelde, graag daar wilde blijven wonen. Bovendien moest zij nog haar broer raadplegen, die mede-eigenaar van het huis was. Deze bleek echter ook tegen den verkoop gekant te zijn. Ik heb hun toen echter aangeraden om het toch maar te verkoopen, daar ik voorzag, dat anders de Duitschers het wel eens zouden kunnen vorderen. Ook deelde ik mede, dat de N.S.B. het huis wel eens zou kunnen bekladden. Ik zei het niet om hen te dreigen, maar ik zei het voor hun eigen bestwil, daar ik wist, wat er allemaal zou kunnen gebeuren. Ik zelf ben immers ook door de Duitschers uit mijn huis gezet, waarbij ik mijn geheelen inboedel ben kwijtgeraakt. Ik moet toegeven, dat dit pas een jaar later is gebeurd. Maar in elk geval wilde ik de eigenaars van bedoeld huis niet dreigen. Noch Mussert, noch Van Vessem hebben mij opdracht gegeven om hen te dreigen indien zij onwillig zouden zijn om het huis te verkoopen. Ik ben in totaal 3 of 4 maal bij bedoelde personen op bezoek geweest. Ik trad zeer beleefd en correct tegen hen op en ik werd door hen ook vriendelijk ontvangen. Telkens nadat ik op Maliebaan 143 op bezoek was geweest, bracht ik aan Van Vessem verslag uit over den stand van zaken. Ik heb dus aan Van Vessem ook medegedeeld, dat de eigenaars niet bereid waren het huis te verkoopen. Het lijkt mij dan ook zeer onwaarschijnlijk, dat ik tegen van Vessem gezegd zou hebben, dat die dame, die in dat huis woonde, er wel zin in had om het huis te verkoopen. Bij mijn derde of vierde bezoek heb ik de eigenaars zoo ver weten te krijgen, dat zij ten slotte in den verkoop toestemden. Toen kwam ook ter sprake, dat die familie dan misschien naar Bilthoven zou gaan verhuizen.

de getuige A. S., oud 46 jaar, ambtenaar bij de Politieke Recherche Afdeling voor de provincie Utrecht, wonende aldaar:

Als rechercheur van de Politieke Recherche Afdeling heb ik o.a. den getuige Verstegen in deze zaak gehoord. Verstegen was zeer positief, herinnerde zich de zaak terstond en „spoot” zijn verklaringen achter elkaar op. Nadat ik de in mijn proces-verbaal opgenomen verklaring van Verstegen aan hem had voorgelezen, heeft Verstegen zijn verklaring ondertekend.

de getuige A. D., oud 26 jaar, kantoorbediende, wonende te Utrecht:

In den bezettingstijd ben ik in dienst geweest van de „A.N.B.O.” de instantie, die onroerende goederen van joden beheerde. Uit dien hoofde ben ik tegenwoordig geweest bij het passeeren van een koopacte, waarbij Mevr. Mussert—van der Kaay eenige huizen in Amersfoort kocht. Dit geschiedde ten kantore van den notaris Simons, het betrof hier jodenhuizen. Mr. van Vessem was bij het passeeren van deze acte tegenwoordig. Hij vervulde de rol van adviseur. Zoowel Mevr. Mussert als Mr. van Vessem moeten geweten hebben, dat het jodenhuizen betrof, want de naam van

den oorspronkelijken eigenaar, Gosschalk, stond in de acte.

de getuige Th. M. C. van der K., weduwe van Josephus Adrianus Mussert, gewoonde hebbende te Amersfoort, thans gedetineerd in het Bewaringskamp te Weesp:

Nadat mijn man in de Meidagen van 1940 was doodgeschoten, heb ik, mede door bemiddeling van Mr. van Vessem, hiervoor een schadevergoeding ontvangen van in totaal f35,000. Bij de belegging van dit bedrag heeft Mr. van Vessem mij geholpen. Mr. van Vessem heeft mij namelijk een paar adressen van huizen opgegeven, die ik maar eens moest gaan bekijken. Ten slotte viel mijn keus op een paar huizen in de Memlinghstraat te Amersfoort. Ik kan mij niet meer herinneren, of Mr. van Vessem mij tevoren heeft gezegd, dat deze huizen oorspronkelijk van joden waren geweest. Wel heb ik gehoord, dat de „A.N.B.O.” bij dezen koop betrokken was. Ik weet niet meer, of dit vóór of ná den koop was. Ik wist, dat de huizen, die de „A.N.B.O.” verkocht, jodenhuizen waren.

de getuige I. J. S., oud 46 jaar, directeur van diverse ondernemingen, wonende te Leiden:

In Juli 1942 werd ik door de Duitschers gearresteerd en tevens werden mijn ondernemingen door de Duitschers geconfiscieerd. Toen ik na eenige weken weer in vrijheid was gesteld, wendde ik mij op advies van mijn advocaat, Mr. Schaper, tot Mr. van Vessem om mij in deze zaak als advocaat bij te staan. Ik deed dit, omdat ik hoopte, dat hij als N.S.B.-er meer zou kunnen bereiken dan een advocaat, die geen lid was van de N.S.B. Kort hierop werd ik ten tweeden male door de Duitschers gearresteerd. Door de bemoeiingen van Mr. van Vessem werd de confiscatie van mijn ondernemingen in September 1942 ongedaan gemaakt en werd ik in Juli 1943 door de Duitschers in vrijheid gesteld. Nadien is door mij en Mr. van Vessem het hem voor zijn werkzaamheden toekomende honorarium vastgesteld. Tevoren was er over dit bedrag niet door ons gesproken. Bij de bespreking, die ik met Mr. van Vessem hierover voerde, vroeg hij aanvankelijk een bedrag van f 100,000. Toen hiertegen door mij bezwaar werd gemaakt, verminderde hij het dadelijk tot de helft. Toen durfde ik niet verder af te dingen. Den omvang van de door Mr. van Vessem ten behoeve van mij verrichte werkzaamheden kan ik moeilijk beoordeelen. Ik ben ervan overtuigd, dat Mr. van Vessem zeer veel moeite voor mijn ondernemingen en voor mijpersoonlijk heeft gedaan, doch ik vind een salaris van f 50,000 hiervoor te hoog. Bovendien was bedongen, dat dit bedrag over 25 termijnen van een jaar zouden worden uitbetaald, waarbij ik dan nog een rente-vergoeding van f 25,000 moest betalen. Het was echter niet de bedoeling, dat Mr. van Vessem voor dit bedrag gedurende die 25 jaar mijn juridisch adviseur zou blijven. Wel heeft Mr. van Vessem tegen mij gezegd: „Als je me nog eens nodig hebt, kom dan maar naar

mij toe". Ik heb uit deze woorden en uit het verdere verloop van onze besprekingen opgemaakt, dat Mr. van Vessem gedurende den oorlog mij kosteloos zou adviseeren. Zijn salaris hiervoor werd geacht reeds door het bedrag van f 75000 in totaal te zijn betaald. Doch dit gold slechts voor den duur van den oorlog. Het is inderdaad eenige malen voorgekomen, dat Mr. van Vessem mij zonder kosten in rekening te brengen heeft geadviseerd. Zelf had ik gedacht, dat Mr. van Vessem mij voor zijn werkzaamheden een bedrag van ongeveer f 10,000 in rekening zou brengen.

O. dat de in de bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zoovele redenevende feiten en omstandigheden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor bewezen is verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met dien verstande, dat het Tribunaal ten aanzien van punt 1 der dagvaarding bewezen acht, dat beschuldigde in de N.S.B. den rang van opper-baljuw en de functie van Gemachtigde van den Leider voor Rechtskundige Aangelegenheden, voorts ten aanzien van punt 3a niet bewezen acht, dat beschuldigde de daar bedoelde bemiddeling tegen belooning heeft verleend, ten aanzien van punt 3b niet bewezen acht, dat de daar bedoelde bedreigingen met goedvinden van beschuldigde zijn geuit en slotte, met dien verstande, dat het Tribunaal niet bewezen acht, dat beschuldigde de in punt 4d onder 1 en 2 genoemde uitlatingen heeft gebezigd;

O. dat de beschuldigde door de bewezen verklaarde gedragingen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat door of namens beschuldigde als verweer is aangevoerd:

Ten aanzien van punt 1: dat beschuldigde slechts in naam Gemachtigde van den Leider is geweest en dit geen functie genoemd mag worden; dat beschuldigde weliswaar de advocaat van de N.S.B. is geweest, doch daarom nog niet een functionaris in die Beweging was;

Ten aanzien van punt 2a: dat dit gewone advocaten-werkzaamheden zijn geweest; dat ook andere advocaten de belangen van N.S.B.-ers hebben behartigd; dat dit niet genoemd kan worden: hulp of steun verleenen of trachten te verleenen aan handlangers van den vijand; dat de Afweerdienst in werkelijkheid nooit heeft bestaan, doch slechts een interne onderscheiding was voor het advocaten-kantoor van beschuldigde; dat beschuldigde de werkzaamheden aan dezen Afweerdienst op zich heeft genomen, teneinde te verhinderen, dat door fanatieci in de N.S.B. een werkelijke Afweerdienst in het leven geroepen zou worden, met alle gevolgen van dien;

Ten aanzien van punt 2b: dat beschuldigde niet opzettelijk deze klachten aan Van Genechten en De Rijke heeft doorgezonden, doch zulks slechts tengevolge van

een fout van zijn kantoor is geschied; dat beschuldigde de betrokken personen bovendien niet in gevaar heeft gebracht, doch integendeel, door bij de klagers den indruk te wekken, dat hun klachten serieus werden behandeld mogelijk gevaar voor hen heeft afgewend;

Ten aanzien van punt 2c: dat de drukkerij Bosch reeds het Nationale Dagblad en Volk en Vaderland drukte en de redactie dezer bladen ook in het gebouw dier drukkerij zetelde; dat er dus geen sprake van was, dat deze drukkerij onder invloed van de N.S.B. moest worden gebracht; dat Mussert er slechts eenige in zijn bezit zijnde persen in wilde plaatsen en daarom de aandeelen in zijn bezit wilde hebben; dat beschuldigde juridisch gebonden was aan de door Lippmann, Rosenthal en Co. gedane acceptatie van beschuldigdes aan de Hoornsche Bank gedaan bod op aandeelen der drukkerij Bosch; dat hem daarom geen verwijt kan treffen, dat hij die aandeelen kocht; dat hij ook eerst na bedoelde acceptatie wist, dat het joodsche aandeelen waren;

Ten aanzien van punt 3a: dat beschuldigde hiervoor geen honorarium heeft genomen en er dus van voordeel hebben geen sprake is; dat hij bovendien slechts de voorloopige koopacte heeft ge adviseerd en bij het passeeren van de acte ten kantore van notaris Simons tegenwoordig is geweest; dat hij aan Mevr. Mussert met name niet die percelen heeft aangeboden, doch wel aan een of meer makelaars heeft verzocht haar een lijst met te koop staande huizen te zenden;

Ten aanzien van punt 3b: dat beschuldigde van de getuige bedreigingen en van den onvrijwilligheid van den verkoop niet op de hoogte is geweest; dat beschuldigde, door bedoeld perceel voor zijn advocatenpractijk in gebruik te nemen, geen voordeel heeft getrokken, daar immers „voordeel trekken" wil zeggen: financieel-materieel voordeel, waarvan in casu geen sprake is geweest;

Ten aanzien van punt 3d: dat dit honorarium in volle vrijheid tusschen beschuldigde en Sloos is overeengekomen; dat beschuldigde ontkent, dat dit bedrag te hoog genoemd moet worden, doch dat de Raad van Toezicht en Discipline der Orde van Advocaten de juistheid van dit bedrag dient te beoordeelen;

Ten aanzien van punt 4d: dat hiervoor het bewijs niet is geleverd;

Ten aanzien van punt 4e: dat dit niet is bewezen en dat een dergelijke gedraging toch niet een blijk is van nationaal socialistische gezindheid; dat toch niet is komen vast te staan, dat de N.S.B. als zoodanig verraad heeft gepleegd, hetgeen ook door den Procureur-Generaal, Mr. Zaayer, in diens requisitoir in de zaak Mussert is bevestigd;

Ten aanzien van punt 4g: dat het de plicht van beschuldigde als advocaat was aldus te handelen;

O. ten aanzien van het door en namens

beschuldigde gevoerde verweer:

punt 1: dat het Tribunaal inzage heeft gehad van het door den getuige Swaan aan het Tribunaal overgelegde functionarissenregister der N.S.B., waarin beschuldigde in de functie van Gemachtigde van den Leider voor Rechtskundige Aangelegenheden als functionaris dier Beweging staat vermeld; dat bovendien uit het onder d genoemde bewijsstuk blijkt, dat beschuldigde ook door den organisatieleider der N.S.B. als functionaris werd beschouwd, welke organisatieleider toch geacht kan worden op de hoogte te zijn van de positie, welke beschuldigde in de N.S.B. innam; dat voorts ook uit het onder e genoemde processtuk blijkt, dat beschuldigde zich als functionaris dier Beweging beschouwde, immers gebruikte hij voor zijn correspondentie briefpapier van de N.S.B., waarop bovendien zijn functie stond gedrukt, hetgeen ten overvloede nog door processtuk h wordt bevestigd;

punt 2a: dat kan worden toegegeven, dat niet iedere advocaat, die in den bezettingstijd de belangen van een lid der N.S.B. heeft behartigd, geacht moet worden aan een handlanger van den vijand laakbare hulp of steun te hebben verleend in den zin van het Tribunaalbesluit; dat echter de positie van beschuldigde in dezen een geheel andere was; dat hij immers in den Afweerdienst een organisatie heeft geschapen, welke ten doel had, uitsluitend aan nationaal-socialisten rechtskundigen bijstand te verlenen in den ruimsten zin en nog wel in het bijzonder voor de gevallen, waarin zij dezen bijstand behoeften in verband met hun gedragingen of ondervindingen als nationaal-socialist; dat uit de onder f genoemde bewijsstukken blijkt, dat beschuldigde zich noemde „Hoofd van den Afweerdienst” en dat hij als zoodanig in verschillende Arrondissementen medewerkers heeft gezocht, dat bovendien uit processtuk g blijkt, dat de Afweerdienst ook buiten het kantoor van beschuldigde een in de N.S.B. algemeen bekende organisatie was;

punt 2b: dat het Tribunaal de bewering, dat de daarin bedoelde klachten bij vergissing aan Van Genechten en de Rijke zijn gestuurd, volkomen ongeloofwaardig acht; dat deze bewering ook door niets wordt bevestigd, doch integendeel wordt weersproken door het feit, dat bedoelde klachten naar de particuliere adressen van voormelde functionarissen werden gezonden; dat de stelling, dat de betrokken personen niet aan gevaar zijn blootgesteld naar het oordeel van het Tribunaal van allen grond is ontbloeit; dat het immers zeer voor de hand zou hebben gelegen, dat de betrokken personen door toedoen, hetzij van Van Genechten, hetzij van de Rijke zich voor den Vrederechter hadden moeten verantwoorden, welke instantie, naar van algemeene bekendheid is, sterk onder nationaal socialistischen invloed stond, hetgeen in de gewezen vonnissen ten nadeele van de tegenstanders van het nationaal socialisme meer-

malen tot uitdrukking kwam; dat bovendien reeds door het aan nationaal sociaalistische personen ruchtbaarheid geven van klachten, als in dit punt der telastlegging bedoeld, het gevaar aanzienlijk vergrootte, dat deze klachten den Duitschers ter oore kwamen, afgezien nog van de niet geheel denkbeeldige mogelijkheid, dat genoemde nationaal socialistische Procureurs-Generaal opzettelijk de Duitschers ervan in kennis zouden stellen; dat het nu toch zonder meer duidelijk is, dat indien de Duitschers van die klachten zouden kennis nemen, dit voor de betrokken personen een onmiddellijk en direct gevaar betekende; dat het voor de beoordeeling van de gedragingen van beschuldigde in dezen van geen belang is of de betrokken personen inderdaad tengevolge hiervan zijn vervolgd, daar beschuldigde immers de mogelijkheid hiertoe heeft geschapen, en, indien geen vervolging heeft plaats gehad, zulks is te danken aan van den wil van beschuldigde onafhankelijke omstandigheden;

punt 2c: dat de omstandigheid, dat de drukkerij Bosch reeds Volk en Vaderland en het Nationale Dagblad drukte en dat de redactie dezer bladen in haar gebouw zetelde nog niet behoeft te beteekenen, dat de N.S.B. reeds invloed in die N.V. had; dat immers genoemde bladen bij die N.V. werden gedrukt krachtens een overeenkomst, welke te eeniger tijd zou afloopen, waarna bedoelde N.V. niet gebonden zou zijn opnieuw het drukken van die bladen op zich te nemen; dat het derhalve voor de N.S.B. wel degelijk van belang was in die N.V. zoodanigen invloed te verkrijgen, dat zij niet langer afhankelijk was van den wil van de directie en aandeelhouders dier drukkerij; dat uit de onder w en x vermeldde bewijsmiddelen blijkt, dat beschuldigde, ook toen hij wist, dat de aandeelen, welke hij wilde koopen of had getracht te koopen uit joodsch bezit kwamen, zonder aarzeling deze transactie heeft voltooid; dat beschuldigde, ook al ware hij naar zijn meening juridisch gebonden aan de acceptatie door Lippmann, Rosenthal en Co. van het door beschuldigde aan de Hoornsche Bank op die aandeelen gedane bod, indien hij, zooals hij voorgeeft, werkelijk een dergelijke transactie moreel ongeoorloofd achtte, hetzij alsnog een poging had behooren te wagen den koop ongedaan te maken, hetzij had behooren te weigeren den koopprijs te betalen en de aandeelen te accepteren.

punt 3a: dat het Tribunaal, gelijk hierboven vermeld, niet als bewezen heeft aangenomen, dat beschuldigde uit deze gedraging voordeel heeft getrokken; dat zulks echter niet tot gevolg heeft, dat de dagvaarding ten aanzien van dit punt vervallen dient te worden verklaard; dat immers het niet bewezen verklaarde deel slechts betreft de qualificatie der gedraging, welke overigens is bewezen, welke qualificatie slechts ten overvloede in de dagvaarding is vermeld; dat nu geen rechtsvoorschrift verhindert, dat het Tribunaal bij de uitspraak een bewezen verklaarde gedraging

anders qualificeert, dan in de dagvaarding was geschied; dat het Tribunaal derhalve in punt 3a genoemde gedraging qualificeert als: „het in het algemeen van nationaal socialistische gezindheid hebben blijk gegeven”; dat voorts beschuldigde toegeeft — gelijk ook uit de processtukken, met name uit de tusschen beschuldigde en notaris Simons gevoerde correspondentie vaststaat — dat hij, alvorens de koopacte betreffende de hier bedoelde perceelen voor den notaris werd gepasseerd, deze koopacte heeft gelezen, waarna hij hieraan zijn goedkeuring heeft gehecht; dat hij derhalve heeft geweten, dat het hier geroefde joodsche bezittingen betref, op grond waarvan hij zich van verdere medewerking aan deze transactie had behooren te onthouden;

punt 3b: dat zoowel de getuige Mej. C. A. van G. als de getuige Mr. H. C. L. van G. pertinent hebben verklaard, dat zij onvrijwillig hun perceel Maliebaan 143 hebben verkocht; dat ook de getuige V. bevestigt, dat genoemde getuigen voor dien verkoop niets voelden; dat laatstgenoemde getuige bovendien heeft verklaard, dat hij telkens, nadat hij op Maliebaan 143 een bezoek had gebracht, aan beschuldigde verslag uitbracht over den stand van zaken; dat derhalve beschuldigde heeft geweten, dat de familie van G. onwillig was het huis te verkoopen; dat bij bedoeld door Verstegen aan beschuldigde telkens uitgebracht verslag, Verstegen naar het oordeel van het Tribunaal ongetwijfeld mededeeling zal hebben gedaan van de wijze, waarop hij te werk ging om de eigenaars tot andere gedachten te brengen; dat het Tribunaal in deze overtuiging nog wordt gesterkt door de door beschuldigde in dezen ter terechtzitting aangenomen houding, waardoor hij, mede door zijn hardnekkige ontkenning van het door Verstegen aan hem uitgebrachte verslag over den stand van de onderhandelings met de familie Van Ginkel, sterk den indruk heeft gewekt de waarheid zooveel mogelijk te verbergen; dat beschuldigde door het in gebruik nemen van perceel Maliebaan 143 ongetwijfeld voordeel heeft getroffen, bestaande in ruimere behuizing zoowel van zijn kantoor als van zijn huishouding, al zijn er mogelijk voor beschuldigde ook wel eenige bezwaren aan verbonden geweest; dat beschuldigde bovendien geheel vrij was om bedoeld perceel al of niet van den nieuwen eigenaar — Mussert — te huren en niet is aan te nemen, dat hij hiertoe zou zijn overgegaan, indien hij hierin geen voordeel had gezien; dat bovendien het voordeel van ruimere behuizing een materieel voordeel genoemd moet worden;

punt 3d: dat het Tribunaal van oordeel is, dat beschuldigde op onbehoorlijke wijze munt heeft geslagen uit de moeilijke omstandigheden, waarin Sloos door de Duitschers was gebracht; dat een matige vergoeding voor de door beschuldigde in deze zaak verrichte werkzaamheden hem niet kon worden ontzegd; dat echter naar het oordeel van het Tribunaal een honorarium,

als door beschuldigde berekend, in verband met de omstandigheden, exorbitant genoemd moet worden; dat immers, al moge het onder normale omstandigheden niet ongebruikelijk zijn, dat een advocaat bij het bepalen van zijn honorarium een bepaald percentage van het gediende belang in rekening brengt, zulks toch een laakbaar voordeel trekken is, indien dit is geschied ten aanzien van personen of zaken, welke tengevolge van het optreden van den vijand in moeilijkheden waren geraakt en het aldus bepaalde honorarium op zichzelf reeds een vermogen vormt; dat in casu het oogmerk van beschuldigde om een extra-voordeel te behalen nog wordt bevestigd door de mededeeling van den getuige Sloos, dat beschuldigde aanvankelijk een bedrag van f 100,000 heeft gevraagd;

punt 4d: dat, nu beschuldigde ontkent de in punt 4d onder 1 en 2 genoemde uitlatingen te hebben gebezigd en nu evenmin is gebleken, wie de opsteller is geweest van het „Stimmungsbericht” No. 543”, waaraan die uitlatingen zijn ontleend, het Tribunaal niet bewezen acht, dat beschuldigde die uitlatingen heeft gebruikt; dat het Tribunaal echter wel door voornoemd bewijsstuk bewezen acht, dat beschuldigde zich tegenover den Duitschen waarnemer, die dit stuk heeft opgesteld, in nationaal socialistischen zin heeft uitgelaten; dat immers, al moge dit processtuk niet nauwkeurig de door beschuldigde gebruikte woorden weergeven, de strekking van het weergegeven betoog ondubbelzinnig nationaal-socialistisch is;

dat het Tribunaal het „Tätigkeitsbericht” van Dr. Ostwald (processtuk), gezien het feit, dat beschuldigde heeft verklaard, dat hij inderdaad een onderhoud met dezen heeft gehad, wel zoodanige waarde toekent, dat het daardoor de in punt 4d onder 3 en 4 gestelde uitlatingen bewezen acht; dat het ongetwijfeld aan beschuldigde, zooals de raadsman heeft opgemerkt, bekend zal zijn geweest, dat slechts ongeveer 4% der Nederlandsche bevolking achter de N.S.B. stond; dat echter niet verhindert, zooals de raadsman meent, dat beschuldigde zich heeft uitgelaten, als in punt 4d onder 3 bedoeld, dat het immers een algemeen bekend feit is, dat de N.S.B. meermalen de voorstelling heeft trachten te wekken, of welhaast de geheele bevolking voor het nationaal socialisme was gewonnen; dat ook niet de in punt 4d onder 4 genoemde uitlating moet worden beschouwd als een door beschuldigde aan Dr. Ostwald gestelde (en derhalve, volgend den raadsman, hoogst onwaarschijnlijke) eisch, doch eenvoudig als een door beschuldigde gebruikte sterke uitdrukking voor een wenschelijkheid, een desideratum;

punt 4e: dat beschuldigde zelf heeft toegegeven met het in punt 4e gemelde doel zich te hebben vervoegd bij den Duitschen opperbevelhebber, die echter afwezig bleek te zijn, dat hieruit volgt, dat beschuldigde wel degelijk bij een Duitsche militaire instantie met dit doel „stappen heeft gedaan”

al is het hem dan niet gelukt het door hem beoogde doel bij den door hem gewenschten persoon tot uitdrukking te brengen; dat voorts, wat er van zij van het verraad, waarvan de N.S.B. in 1940, en ook later werd verdacht, het naar het oordeel van het Tribunaal ongetwijfeld blijkt geeft van nationaal socialistische gezindheid, indien men reeds direct na Mei 1940 pogingen in het werk stelt om een Beweging in een gunstiger daglicht te stellen, een Beweging, die, zoo zij dan al niet als zoodanig in militair opzicht landverraad moge hebben gepleegd, toch door het heulen met den vijand, waaraan zij zich als zoodanig toch terstond na den inval van de Duitschers in ons land schuldig gemaakt heeft, in moorelen zin verraad heeft gepleegd aan het overrompelde Nederlandsche volk;

punt 4g: dat het inderdaad de plicht is van een advocaat zich tot het uiterste in te spannen voor zijn cliënt; dat dit echter niet impliceert, dat het geoorloofd zou zijn om, nadat alle door de wet gestelde mogelijkheden en middelen zijn aangewend ten bate van een door den strafrechter veroordeelden cliënt, te trachten een leider eener politieke partij (in casu de N.S.B.) te bewegen stappen te doen bij de hoogste betrokken instantie, (destijds den nationaal socialistischen Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie) teneinde deze te bewegen het ten opzichte van den gestraften persoon ingenomen standpunt te zijnen gunste te wijzigen, op grond van diens politieke (in casu nationaal socialistische) gezindheid; dat beschuldigde immers door aldus te handelen heeft getracht zijn nationaal socialistische cliënten in een bijzonder gunstige positie te plaatsen, welke zij overigens reeds innamen door de reeds boven vermelde instelling van den Vrederechter;

O. dat op grond van vorenstaande overwegingen het boven vermelde door en namens de beschuldigde gevoerde verweer dient te worden verworpen;

O. dat het Tribunaal de door beschuldigde ten aanzien van punt 3e der dagvaarding gedane bloote ontkenning verwerpt, op grond van het door de onder k genoemde processtukken onomstootelijk vaststaat, dat beschuldigde de daar bedoelde vrijstelling heeft aangevraagd, terwijl de ontkenning van beschuldigde door niets wordt gestaafd, doch veeleer wordt weesproken door het feit, dat beschuldigde zijn radio in feit heeft behouden, hetgeen beschuldigde, gezien zijn overigens weinig heroische houding, niet clandestien zal hebben gedaan), alsmede door het feit, dat twee der door beschuldigde gedane aanvragen met een „G” (Genehmigung) zijn gestempeld;

O. ten aanzien van den ernst der bewezen verklaarde gedragingen:

dat beschuldigde, die in de jaren vóór Mei 1940 een der belangrijkste figuren is geweest in de N.S.B., indien hij een goed Nederlander was geweest, na Mei 1940, toen was gebleken, zooals boven is overwogen, dat die Beweging met den vijand heulde, onmiddellijk alle banden met de N.S.B. had

behooren te verbreken; dat hij eventueele gevaren, welke, naar hij meende, hieraan voor zijn persoon waren verbonden, had behooren te riskeeren, temeer waar deze geenszins duidelijk waarneembaar bestonden; dat beschuldigde echter niet slechts zijn persoonlijk belang heeft gesteld boven dat van zijn vaderland, doch bovendien nog aan de N.S.B. daadwerkelijken steun heeft verleend en aan deze Beweging belangrijke diensten heeft bewezen, met name door zijn werkzaamheden als Gemachtigde van den Leider voor rechtskundige aangelegenheden en door die als hoofd van den Afweerdienst; dat hij bovendien door laatstgenoemde werkzaamheden, als hierboven is overwogen, eenige Nederlanders aan ernstige gevaren heeft blootgesteld; dat thans niet is te verifieeren, of beschuldigde inderdaad, zooals hij voorgeeft, genoemden Afweerdienst in het leven heeft geroepen teneinde te verhinderen, dat fanatieke leden der N.S.B. een „fellen” Afweerdienst zouden organiseren; dat echter, wat hier ook van zij, dit hem in geen geval ontheft van de verantwoordelijkheid van de door hem als Hoofd van dien Afweerdienst gepleegde handelingen, welke, voorzover deze hem thans zijn te laste gelegd, hem zeer ernstig dienen te worden aangerekend;

dat het Tribunaal voorts aan beschuldigde ernstig kwalijk neemt zijn weinig scrupuleuze houding ten aanzien van de van de joden geroofde goederen, welke blijkt uit de in de punten 2c en 3a gestelde feiten;

dat met name ook de gedragingen van beschuldigde ten aanzien van den aankoop van perceel Maliebaan 143 hoogst laakbaar zijn en hem dienovereenkomstig behooren te worden toegerekend;

O. dat alle aan beschuldigde te laste gelegde gedragingen naar het oordeel van het Tribunaal het beeld geven van iemand, die, te laf om als lid van de N.S.B. te bedanken, zich blind starend op formeele redeneeringen, waarmede hij zijn gedragingen meent te kunnen goedpraten, zich beijverend om de N.S.B. en haar leden diensten te verlenen, zich daarbij heeft laten verleiden tot gedragingen, welke in ernstige mate de belangen van het Nederlandsche volk hebben geschaad;

O. dat zulks den beschuldigde des te meer dient te worden aangerekend, omdat hij als intellectueel een juist inzicht had kunnen en moeten hebben in de verderfelijke strekking van zijn gedragingen, op grond waarvan van hem dan ook een behoorlijke houding had mogen worden verwacht;

O. tenslotte, dat beschuldigde ter terechtzitting heeft gegeven den ernst zijner gedragingen niet in te zien, doch in stede van ruitelijk zijn groote moreele schuld te erkennen, heeft gemeend, door formalistische redeneeringen eenerzijds en hardnekkige ontkenning van wat door getuigenverklaringen of anderszins vaststond anderszijds het bewijs van zijn onschuld te kunnen leveren;

O. dat beschuldigde naar het oordeel van

het Tribunaal, op grond van de bewezen verklaarde gedragingen, geacht moet worden de in het algemeen belang vereischte waardigheid en betrouwbaarheid te missen om ambten te bekleeden en om het beroep van advocaat en procureur uit te oefenen; overwegende, dat beschuldigde op grond van zijn onvaderlandslievende gedragingen bovendien dient te worden ontzet uit het actief en passief kiesrecht;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettigt, op grond van den ernst dier feiten en de omstandigheden, waaronder zij werden gepleegd, mede gelet op den persoon en de persoonlijke omstandigheden van beschuldigde en in aanmerking genomen, dat hij zich sedert 15 Mei 1945 in voor-interneering bevindt;

O. dat het vermogen van beschuldigde, blijkens de daaromtrent door den beheerder verstrekke gegevens f 74,751 bedraagt;

O. dat bij de bepaling van dit bedrag echter nog niet rekening is gehouden met de aan beschuldigde opgelegde zekerheidsstelling voor belastingen ad f 73,000;

O. dat anderzijds op het vermogen in mindering is gebracht een bedrag van f 45,105 aan belastingschulden, welke echter uit het bedrag der zekerheidsstelling kunnen worden voldaan, zoodat, indien het bedrag der zekerheidsstelling van het saldo van het vermogen wordt afgetrokken, daarbij laatstgenoemd bedrag kan worden opgeteld;

O. dat het Tribunaal op grond hiervan ter bepaling van den aan beschuldigde op te leggen maatregel van verbeurdverklaring van een deel van zijn vermogen, het saldo van dit vermogen vaststelt op f 46,856;

Gezien de **betrekkelijke artikelen**;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen, voorzover deze niet bewezen is verklaard;

Verklaart den beschuldigde schuldig aan:

1. het hulp of steun hebben verleend aan handlangers of medewerkers van den vijand, meermalen gepleegd;

2. het als lid aangesloten zijn gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

3. het voor genoemde Beweging werkzaam zijn geweest;

4. het in het algemeen van nationaal socialistische gezindheid hebben blijk gegeven, meermalen gepleegd;

5. het voordeel hebben getrokken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen en uit den door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, meermalen gepleegd;

Legt de navolgende maatregelen aan den beschuldigde op:

1. interneering, daarbij in overweging gevende den tijdsduur hiervan te beperken tot zes jaar, met inbegrip van den door beschuldigde sedert 15 Mei 1945 in voor-interneering doorgebrachten tijd, zoodat de interneering eindigt op 15 Mei 1951;

2. ontzetting van het recht van kiezen

en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting van het recht om ambten te bekleeden;

4. ontzetting van het recht om het beroep van advocaat en procureur uit te oefenen;

5. verbeurdverklaring van het vermogen van beschuldigde beperkt tot een bedrag van f 25,000 en het aan beschuldigde toebehoorende radio-ontvangtoestel;

Verstaat, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde kan worden beëindigd uiterlijk drie maanden na het in kracht van gewijsde gaan dezer uitspraak en na de tenuitvoerlegging van den opgelegden maatregel van verbeurdverklaring van een deel van het vermogen van beschuldigde.

No. 568.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
8 Juli 1947. (Mr. Th. L. van Berckel).

Flat-executie geweigerd op de maatregel van ontzetting van het recht om als aannemer werkzaam te zijn buiten de plaats van inwoning, zulks voor de tijd van 5 jaren.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Dordrecht, 3e Kamer, van 17 Juli 1946, in de zaak tegen Gerrit van Noordenne, aannemer, wonende te Hoornaar;

Gezien een bezwaarschrift van beschuldigde, hetwelk op 25 Juni 1947 bij Ons is ingekomen;

O. dat aan beschuldigde is telaste gelegd het van omstreeks Mei 1942 tot omstreeks Augustus 1943, optredend als vennoot in de vennootschap onder firma Klaassen en van Noordenne, werkzaamheden uitvoeren op en in de omgeving van het vliegveld Gilze-Rijen ten behoeve van de Duitse weermacht, door welke werkzaamheden hij een winst heeft getoucheerd van ruim f 12,000;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat de beschuldigde zich heeft gedragen als hem in de beschuldiging is telaste gelegd en het Tribunaal hem deswege heeft opgelegd: verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van f 6000 alsmede van zodanige voorwerpen van inboedel, die beschuldigde in eigendom toebehoorden ten tijde van de bevrijding van de plaats, waar deze goederen zich bevonden en vervolgens van overheidswege tot op heden zijn verwijderd of, voorzover niet verwijderd, van overheidswege aan anderen dan beschuldigde, onder welke titel ook, zijn ter beschikking gesteld, en ontzetting uit het recht om als aannemer werkzaam te zijn in dier voege, dat be-

schuldigde geen werken mag aannemen, doen aannemen, uitvoeren of doen uitvoeren voor openbare lichamen buiten de plaats zijner inwoning, voor de tijd van vijf jaren;

O. dat Wij met de maatregel van verbeurdverklaring kunnen instemmen, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte van de uitspraak kan worden verdelend;

O. dat Wij Ons evenwel niet kunnen verenigen met de maatregel van gedeeltelijke ontzetting uit het recht om als aannemer werkzaam te zijn, noch voor wat de duur daarvan betreft;

O. toch, dat deze maatregel — daargelaten de vraag of dezelve voor dit geval juist en opportuun zou zijn, hetgeen beter ter beoordeling schijnt van de bedrijfszuivering — in de vorm, waarin hij is opgelegd, zowel wat de plaatsbeperking als wat de termijnbeperking betreft, niet steunt op het Tribunaalbesluit;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van ontzetting uit het recht om als aannemer werkzaam te zijn.

No. 569.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ARNHEM (2e Kamer), 28 November 1946. (Mr. Banning, Dolhein en van Swaay).

Beschuldiging vervallen verklaard. De Rijksbrandweer is niet te beschouwen als een nationaal-socialistische instelling. Het toetreden tot de Rijksbrandweer is niet te beschouwen als het verlenen van hulp en steun aan de vijand.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Arnhem tegen Hermanus Petrus Wiardus van Erp, uitvoerder, wonende te Nijmegen, beschuldigde is ter zitting van 28 Nov. 1946 verschenen bijgestaan door zijn raadsman Mr. Heitsma-Mulier.

O. dat den beschuldigde bij dagvaarding is ten laste gelegd:

dat hij, Nederlander, op 20 Sept. 1944, den leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1e. blijk heeft gegeven van ingenomenheid met den vijand door:

a. in 1942 vrijwillig gedurende eenige maanden een brandweercursus te volgen te Koningshütte in Duitschland;

b. tijdens zijn dienst te Koningshütte en zijn dienst doen bij den Rijksbrandweer den Germaanschen groet te brengen;

2e. werkzaam is geweest als bode voor de nationaal-socialistische organisatie het

Nederlandsch Arbeidsfront en van deze organisatie propaganda heeft gemaakt.

Op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van 28 Nov. 1946, heeft verklaard:

„Ik erken het ten laste gelegde. Ik was al bode van het N.V.V. en ben ook overgegaan naar het N.A.F. maar daar slechts een maand bij geweest. Ik moest geld ophalen bij de leden, maar toen ik voor de eerste keer met de bestuurders ging afrekenen merkte ik dat er veel N.S.B.'ers bij waren, heb ik bedankt. Ik was bij de luchtbeschermingsbrandweer en kreeg een oproep naar Duitschland. Toen ben ik naar de Rijksbrandweer gegaan en heb een aanbeveling gevraagd aan Commissaris van Dijk, die mijn chef was. Ik zou bij de Brandweer een technische opleiding krijgen in Amsterdam, maar toen ik er bij was hoorde ik dat die in Duitschland zou zijn. Wij werden genoodzaakt den Germaanschen groet te brengen, maar als het eenigszins mogelijk was heb ik dit vermeden.

Kolonel van Boven zei dat wij er geen kwaad bij konden met naar Duitschland te gaan en omdat hij anti was, zijn wij daar op ingegaan. In Duitschland hebben wij geen branden gebluscht. De boekjes, die bij mij gevonden zijn waren boekjes, die ons vanwege de kameraadschapsbond van de politie waar ieder van politie en brandweer automatisch lid van was, werden gestuurd; U liet mij zien dat ik pas in 19 Juli 1943 ontslagen ben als bode van het N.A.F. maar dit moet in Juli 1942 zijn, want ik ben in October 1942 al bij de beroepsbrandweer gegaan en naar Duitschland. Ik ben geïnterneerd geweest van 20 October 1944 tot 7 October 1945. Ik heb bij de invasie dienst gedaan voor de geallieerden, nadat ik me eerst had onttrokken aan het bevel om achter de IJssel terug te trekken en de auto's had onklaar gemaakt door suiker in de benzine te gooien. Ik ben eervol ontslagen bij de Brandweer, omdat ik die cursus in Duitschland heb gevolgd. Maar talrijke collega's, die met mij in Duitschland zijn geweest zijn nog in dienst bij de brandweer. Ik heb bij een sollicitatie gezegd dat ik propagandist was van het N.A.F., maar dit was niet waar.”

O. dat het proces-verbaal d.d. 13 October 1944 opgemaakt door A. Ch. Schouten, onbezoldigd rijksveldwachter inhoudt de verklaring van Johannes Franciscus v. Soest, welke zakelijk luidt: dat beschuldigde zijn buurman was; dat hij tijdens de bezetting bode bij het Arbeidsfront was;

dat beschuldigde omstreeks 1941 of 1942 in opleiding kwam bij de Deutsche brandweer en naar Maagdenburg of Münster is gegaan; dat hij is geplaatst bij de Deutsche Brandweer te Baarn;

O. dat het schrijven d.d. 26 April 1945 afkomstig van de Rijksinspectie voor de

Luchtbescherming en het Brandweerwezen de volgende gegevens bevat betreffende de Rijksbrandweer;

1e. de Rijksbrandweer is opgericht teneinde te kunnen beschikken, over een mobile brandweerrserve, die bij catastrophale gebeurtenissen, bij groote branden e.d., spoedig hulp kon verleenen;

2e. In opzet had de Rijksbrandweer geen politieke beteekenis.

3e. De Rijksbrandweer trad, indien noodig, op ten behoeve van het geheele volk. Bij branden in gebouwen of op terreinen van de Deutsche Weermacht werd de Nederlandsche brandweer in den regel niet toegelaten. Men vertrouwde deze menschen niet al te best.

Post alia:

O. dat het Tribunaal het aangewezen acht om alvorens te beslissen over het onder 1 ten laste gelegde, zich uit te spreken over de vraag of het toetreden tot de Rijksbrandweer op zich zelf valt onder eenigerlei bepaling van het Tribunaalbesluit;

O. dat een instelling of organisatie door het feit, dat zij in het leven is geroepen door het nationaal-socialistisch regime of staat onder nationaal-socialistische leiding daarmede niet wordt tot een nationaal-socialistische instelling of organisatie, doch van een nationaal-socialistische organisatie of instelling van een dergelijke instelling of vereeniging nationaal-socialistisch zijn of wanneer deze instelling of organisatie wordt opgericht teneinde op eenigerlei wijze het veldwinnen van de Nationaal-Socialistische ideeën te bevorderen, zooals het geval was met den Nederlandschen Volksdienst wier deel de behartiging van het sociale welzijn van het Nederlandsche volk niet specifiek nationaal-socialistisch was doch waarvan de geheele opzet zoodanig was dat het duidelijk was dat men door middel van het sociale werk door den Volksdienst verricht, trachtte het nationaal-socialisme ingang te doen vinden in het Nederlandsche volk;

O. dat het doel van de Rijksbrandweer was het blusschen van branden, hetwelk niet beschouwd kan worden als te zijn een nationaal-socialistische doelstelling; dat afgezien van de bedoelingen der oprichters van de Rijksbrandweer niet valt in te zien hoe de Rijksbrandweer door het verrichten van haar taak op eenigerlei wijze het nationaal-socialisme in Nederland zou hebben bevorderd;

O. dat derhalve de Rijksbrandweer niet beschouwd kan worden als een nationaal-socialistische organisatie;

O. dat niet behoeft onderzocht te worden of de Rijksbrandweer door nationaal-socialisten is opgericht en of zij stond onder nationaal-socialistische leiding daar het Tribunaalbesluit geenerlei bepaling bevat, gericht tegen het deel uitmaken van een instelling of organisatie door nationaal-socialisten opgericht of staande onder nationaal-socialistische leiding;

O. dat nergens is gebleken dat de Rijks-

brandweer handlangersdiensten aan den vijand heeft bewezen en dat derhalve het toetreden tot de Rijksbrandweer evenmin beschouwd kan worden als het verleenen van hulp en steun aan den vijand;

O. dat de beschuldigde derhalve door zijn toetreden tot de Rijksbrandweer zich niet schuldig heeft gemaakt aan een feit strafbaar gesteld bij art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat beschuldigde erkent gedurende eenige maanden in Duitschland een brandweercursus te hebben gevolgd en gedurende zijn diensttijd bij de Rijksbrandweer in dienstverband den Germaanschen groet te hebben gebracht;

O. dat beschuldigde beide gedaan heeft in opdracht van zijn superieuren en dat derhalve dit niet kan worden beschouwd, als blijk geven van ingenomenheid met den vijand evenmin als men kan zeggen dat de schooljongen, die in opdracht van zijn onderwijzer 150 maal moet schrijven: Napoleon was een der grootste staatslieden, die de wereld ooit heeft gehad, door dit te schrijven blijk geeft van ingenomenheid met Napoleon;

O. dat beschuldigde bode is geweest van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen, een organisatie waarvan de doelstelling en zeker niet nationaal-socialistisch waren ook al was het door den vijand onder nationaal-socialistische leiding gesteld;

O. dat beschuldigde toen het N.V.V. overging in de nationaal-socialistische organisatie het Nederlandsch Arbeidsfront, beschuldigde ook gedurende 1 maand daarvoor bodendiensten heeft verricht, maar toen hem het nationaal-socialistische karakter van deze organisatie duidelijk werd onmiddellijk heeft bedankt; dat hieruit blijkt dat beschuldigde wel werkzaam is geweest voor deze nationaal-socialistische organisatie doch dit niet willens en wetens heeft gedaan; dat hij derhalve hierdoor ook niet desbewust in strijd heeft gehandeld met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat uit niets is gebleken dat beschuldigde propaganda heeft gemaakt voor het Nederlandsche Arbeidsfront;

O. dat de beschuldigde zich niet heeft schuldig gemaakt aan een der handelingen omschreven in art. 1 van het Tribunaalbesluit, behalve dat hij werkzaam is geweest voor de nationaal-socialistische organisatie het Nederlandsche Arbeidsfront, voor welke gedraging hem evenwel geen maatregelen kunnen worden opgelegd, aangezien hij hierbij niet desbewust in strijd gehandeld heeft met de belangen van het Nederlandsche volk.

Gezien de betreffende wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen op grond van vermelde redenen.

No. 570.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 21 April 1947. (Mr. J. Verdam).

Tweede weigering van het fiat-executie op grond dat bij tweede behandeling een maatregel werd opgelegd, welke niet was opgelegd bij eerste behandeling.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 22e Kamer, van 23 December 1946, in de zaak tegen Joannes Oederkerk, matroos, wonende te Amsterdam;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, als Nederlander, die op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaar bereikt had, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich als lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. in het algemeen van nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven door:

1. de „Germaansche" groot te brengen;

2. in de rangen van opzichter en hoofd-opzichter bij de Nederlandse Arbeidsdienst werkzaam te zijn;

op grond van welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en/of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers.

O. dat het Tribunaal, de telastegelegde feiten heeft bewezen verklaard;

O. dat bij uitspraak der Vierde Kamer van het Tribunaal d.d. 23 Augustus 1946 aan beschuldigde nevens internering en ontzetting uit de beide kiesrechten was opgelegd de maatregel van ontzetting van het recht van een rang te bekleden bij de gewapende macht;

O. dat op deze uitspraak het fiat-executie gedeeltelijk is geweigerd namelijk voor wat laatstgenoemde maatregel betreft;

O. dat de 22e Kamer de zaak opnieuw behandelde bij voormelde uitspraak van 23 December 1946 aan den beschuldigde heeft opgelegd den maatregel van ontzetting van het recht het beroep van officier of onder-officier bij de gewapende macht uit te oefenen;

O. dat nu in de eerste uitspraak de beschuldigde niet ontzet was uit het recht om enig beroep uit te oefenen, het Tribunaal krachtens art. 10 sub 4 juncto art. 7 sub 2 van het K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 niet bevoegd was om bij de tweede uitspraak hem van dit recht te ontzetten nog daargelaten dat de werkzaamheid van officier en onderofficier bij de gewapende macht valt onder het dienen bij de gewapende macht en niet onder het uitvoeren

van een beroep als bedoeld in art. 28 Sr.;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd en dat, daar voornoemde maatregel de enige was waarover het Tribunaal had te beslissen, de zaak hiermede, volgens art. 5 van bovengenoemd besluit, tot een einde gebracht wordt;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 571.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 23 April 1947. (Mr. Verdam).

Beslissing in strijd met art. 5 Tribunaalbesluit.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam zitting houdende te Hilversum, 16e Kamer, d.d. 30 Jan. 1947, in de zaak tegen Henriëtte Alice Sibbing, wonende te Bussum;

O. dat aan den beschuldigde is telastegelegd:

dat zij, Nederlandsche zijnde en op het tijdstip van het inwerkingtreden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van achttien jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met den vijand door:

a. vanaf 1943 tot het einde van de bezetting omgang te hebben met Duitsche militairen;

b. in November 1944 bij een lid van de Duitsche Weermacht als kamermeisje te gaan werken;

op grond waarvan zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard en deswege den beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

Interneering met advies aan de bevoegde instantie den duur daarvan te beperken tot den tijd in vóór-interneering doorgebracht, zijnde de periode van 6 Juli 1945 tot 28 December 1945;

Ontzetting van de rechten van kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen, zullende deze maatregel in werking treden op het tijdstip waarop beschuldigde den bij de Wet bepaalden leeftijd voor het uitvoeren dezer rechten zal hebben verkregen;

Heft het beheer over het vermogen van beschuldigde op binnen drie maanden, nadat op deze uitspraak het fiat-executie zal zijn verkregen;

O. ten aanzien van de maatregel tot ontzetting van rechten, dat art. 5 lid 1 van het Tribunaalbesluit bepaalt, dat deze ingaat op den dag waarop op de uitspraak het fiat-executie wordt verleend en voorts dat ze, indien aan de schuldige de maatregel van interneering wordt opgelegd, geschiedt tot 10 jaren na het einde van zijn interneering;

O. dat derhalve het Tribunaal, door een anderen dag aan te wijzen, waarop die ontzetting zou moeten ingaan en eindigen, een beslissing heeft genomen, die in strijd is met art. 5 van het Tribunaalbesluit;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is waarom dit deel der uitspraak niet behoort in stand te blijven;

Weigert het fiat-executie voorzoover betreft bovenbedoelde ontzetting van rechten.

No. 572.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 7 Mei 1947. (Mr. Vliegenghart).

De voor het bewijs gebezigde getuige-verklaringen zijn niet zodanig met redenen van wetenschap omkleed, dat zij tesamen met het vermoeden, dat aan de overige terecht bewezenverklaarde feiten kan worden ontleend, zonder meer als voldoende bewijs voor de juistheid van de telastelegging kunnen worden beschouwd.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg, 2e Kamer, d.d. 17 Febr. 1947, in de zaak tegen Bernardus Johannes Kindt, landbouwer, wonende te Hoek, (thans kamp Rilland-Bath);

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde o.m. bewezen heeft verklaard, dat hij, Nederlander zijnde, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa blijk heeft gegeven van nationaal-socialistische gezindheid, door onder bedreiging aandrang uit te oefenen op zijn vader en zijn zoon, opdat zij zich als lid zouden aansluiten bij de N.S.B.;

O. dat het Tribunaal na te hebben beslist, dat hij mede daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk, hem mede deswege maatregelen heeft opgelegd;

O. dat het Tribunaal als eenigste bewijsmiddelen, welke in het bijzonder betrekking hebben op voormeld punt der telastelegging, heeft gebezigd de ambtseedige verklaringen van politieambtenaren, dat de volgende getuigen hem — zakelijk samengevat — hebben verklaard:

1. Petrus Augustinus Kindt, vader van beschuldigde:

 Gedurende de bezettingsjaren van de

Duitschers heb ik ontzettend veel last gehad van mijn zoon Bernard Kindt, (beschuldigde). Hij kwam mij maar steeds opdringen om lid van de N.S.B. te worden, en daar ik steeds weigerde heeft hij mij verschillende malen bedreigd. In Augustus 1944 heeft hij mij bedreigd om mij in het kamp in Vught te laten steken. Den anderen dag is hij toen weer bij mij gekomen en zei, dat het vandaag den laatsten dag was, dat ik thuis was, daar ik naar Vught gebracht zou worden naar het kamp. Hij heeft mij zooveel aangedaan, dat ik het allemaal niet kan vertellen. Ik had geen leven meer. Dit kwam allemaal, omdat ik maar steeds weigerde om lid te worden van de N.S.B.;

2. Petrus Eduardus Kindt:

Dat zijn vader Bernard Kindt (beschuldigde), hem in Augustus 1944 met de Duitse politie bedreigd heeft en eens met een mes achterna heeft gezeten; dat dit alleen was, omdat hij, getuige, geen lid wilde worden van de N.S.B.; dat beschuldigde elken middag hardop zat te lezen uit het Nationale Dagblad;

O. dat deze verklaringen niet zoodanig met redenen van wetenschap zijn omkleed, dat zij tezamen met het vermoeden hetwelk aan de overige terecht bewezen verklaarde feiten kan worden ontleend, zonder meer als voldoende bewijs voor de juistheid van vorenbedoelde telastelegging kunnen worden beschouwd;

O. bovendien, dat deze verklaringen zijn afgelegd ten overstaan van een politieambtenaar, terwijl het in het belang van de deugdelijkheid van het bewijs gewenscht schijnt, dat verklaringen betreffende een zoo ernstige beschuldiging en waaraan een zoo groote waarde voor de bewijsvoering wordt gehecht, onder eede worden afgelegd;

O. dat deze wenschelijkheid temeer aanwezig geacht moet worden nu volgens de stukken van het dossier het bestaan van een familie-vete tusschen beschuldigde en de vorenbedoelde getuigen geenszins uitgesloten schijnt;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 573.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 18 Juni 1947. (Mr. Vliegenghart).

In de telastelegging moeten feiten of omstandigheden worden genoemd, welke het mogen behouden en houden van een radiotoestel tot een laakbaar feit in de zin van het Tribunaalbesluit maken.

(K. B. van 23 December 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Hertogenbosch, 6e Kamer, d.d. 25 Febr. 1947, in de zaak tegen Martinus Peter Jansen, boekhouder, wonende te Beugen, Dorp;

dat ten laste van beschuldigde o.m. bezwezen is verklaard, dat hij als Nederlander tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand door een radio te mogen behouden en te houden;

O. dat het Tribunaal verzuimd heeft in de telastelegging tot uitdrukking te brengen de feiten of omstandigheden, welke het mogen behouden en houden van een radio tot een laakbaar feit in de zin van het Tribunaalbesluit zou maken;

O. bovendien, dat het Tribunaal in de vermelding van de beschuldiging in de uitspraak niet heeft opgenomen, dat de beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd.

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 574.

HOGHE AUTORITEIT 'S-HERTOGENBOSCH, 18 Juni 1947. (Mr. Vliegthart).

Na gedeeltelijke weigering van het fiat-executie werd de telastelegging bij nieuwe behandeling door het Tribunaal aangevuld. Door deze aanvulling hield de beschuldiging niet langer dezelfde gedragingen in van beschuldigde, als vervat in de oorspronkelijke telastelegging. Bovendien vernietigde het Tribunaal na nieuwe behandeling de oorspronkelijke uitspraak in haar geheel, zulks ondanks het feit dat de weigering van het fiat-executie slechts betrekking had op een deel van de opgelegde maatregelen.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Breda, 6e Kamer, d.d. 12 Mei 1947, in de zaak tegen Antonius Schouteren, landarbeider, wonende te Steenberg;

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding d.d. 15 April 1947 is ten laste gelegd:

dat hij — Nederlander zijnde — en op het tijdstip van het in werking treden van het Tribunaalbesluit den leeftijd van 13 jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. sedert 1935 tot 20 Juni 1943 aangestoten is geweest bij de Nationaal-Socialistische

sche Beweging der Nederlanden en daaraan heeft gecontributeerd;

b. van zomer 1941 tot het einde 1942 lid is geweest van de W. A., een aan de N.S.B. verwante organisatie;

c. lid is geweest van het Nederlandsche Arbeids Front en de Nederlandsche Volksdienst, beide aan de N.S.B. verwante organisaties;

d. zijn vrouw zonder haar medeweten als lid opgegeven heeft van de N.S.B. en voor haar contributie heeft betaald, waardoor hij hulp en steun heeft verleend aan de handlangers van den vijand;

a/thans hetzij als lid hetzij als begunstiger of anderszins aangesloten is geweest en gedurende enige tijd aangesloten is gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en/of enige daaraan verwante of andere Nationaal Socialistische organisatie of instelling;

op grond van welke feiten hij moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat op de onder a, b en c genoemde punten dezer beschuldiging door het Tribunaal voor de eerste maal uitspraak werd gedaan op 20 Maart 1946;

O. dat nadat op deze uitspraak het fiat-executie was geweigerd op de daarin uitgesproken maatregel van internering de zaak voor de tweede maal voor het Tribunaal is behandeld en de beschuldigde na bewezenverklaring, dat hij zich op de in de bovengenoemde beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, bij uitspraak van 12 Mei 1947 de volgende maatregelen werden opgelegd:

Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen en ontzetting van het recht tot uitoefening van beroepen in overheidsdienst en semi-overheidsdienst; terwijl het Tribunaal in deszelfs uitspraak de oorspronkelijke uitspraak van 20 Maart 1946 vernietigde;

O. dat bij de nieuwe behandeling dezer zaak een aanvulling der beschuldiging heeft plaats gehad, als gevolg waarvan de beschuldiging niet langer dezelfde gedragingen van den beschuldigde als vervat in de oorspronkelijke telastelegging inhoudt;

O. immers, dat de telastelegging bij de nieuwe behandeling met de gedraging sub d „zijn vrouw zonder haar medeweten als lid opgegeven heeft van de N.S.B. en voor haar contributie heeft betaald, waardoor hij hulp en steun heeft verleend aan de handlangers van de vijand” is aangevuld;

O. bovendien, dat het Tribunaal bij deszelfs uitspraak d.d. 12 Mei 1947 de oorspronkelijke uitspraak van 20 Maart '46 in haar geheel heeft vernietigd, terwijl de weigering van het fiat-executie ten aanzien van deze uitspraak alleen betrekking had op een deel der opgelegde bijzondere maatregelen — het fiat-executie was n.l. verleend ten aanzien van de maatregel van ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk

voorschrift uitgeschreven verkiezingen en ontzetting van het recht tot uitoefening van beroepen in overheidsdienst en semi-overheidsdienst — zodat de oorspronkelijke uitspraak alleen ten aanzien van de gewraakte maatregel — internering — kon vernietigd worden; zodat de oorspronkelijke uitspraak d.d. 20 Maart 1946 voorzover betreft de maatregel van ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen en ontzetting van het recht tot uitoefening van beroepen in overheidsdienst en semi-overheidsdienst, ten aanzien waarvan het fiat-executie bij beschikking d.d. 18 September 1946 is verleend, in stand blijft;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op de uitspraak van 12 Mei 1947.

No. 575.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 18 Juni 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

Het verbeurdverklaarde werd niet voldoende nauwkeurig omschreven. Bovendien werd meer verbeurdverklaard dan het vermogen bedraagt.

(K. B. van 23 December 1944, St. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gelezen de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Middelburg 2e Kamer, d.d. 20 Januari 1947 in de zaak tegen Karel Hendrik de Koeijer, landbouwer, wonende te Terneuzen, (thans kamp Ril-land-Bath);

dat het Tribunaal o.m. heeft opgelegd de volgende maatregel:

„Verbeurdverklaring van de inboedel van beschuldigde, voor zover deze op de dagen van deze uitspraak in bruikleen is gegeven, of niet meer aanwezig is, benevens van de de beschuldigde toebehorende gelden en goederen, die bij zijn arrestatie zijn inbeslaggenomen”;

O. dat deze omschrijving van het verbeurdverklaarde niet voldoende nauwkeurig kan worden geacht om moeilijkheden bij de executie van deze maatregel zoveel mogelijk uit te sluiten;

O. bovendien, dat het vermogen van beschuldigde, met inbegrip van een onder het actief daarvan opgenomen post: „In beslag genomen geld Winterswijk f 803.47”, volgens de door de beheerder overgelegde vermogens-opstelling per 15 Maart 1946 bedroeg f 694.23, zodat meer is verbeurdverklaard dan het vermogen bedraagt tenzij tussen 15 Maart 1946 en de uitspraak van het Tribunaal het vermogen van beschuldigde weer zou zijn toegenomen waarvan echter niet blijkt;

O. dat mitsdien gewichtige redenen be-

staan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde maatregel van verbeurdverklaring.

No. 576.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 18 Juni 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

De maatregel: „ontzetting van het recht to het bekleden van een functie in enige organisatie van sociaal-economische aard” is niet voldoende nauwkeurig omschreven. Er is niet uit af te leiden hoever de strekking ervan kan zijn.

(K. B. van 23 December 1944 St. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Breda 2e Kamer, d.d. 14 April 1947 in de zaak tegen Hendricus Simons, wonende te Breda, electro-monteur, (thans kamp Hoogerheide);

dat aan beschuldigde bij bevel, tot dagvaarding van 3 Maart 1947 is te laste gelegd, dat hij Nederlander zijnde en ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa te Breda, althans in Nederland zich heeft schuldig gemaakt aan een aantal in de dagvaarding nader omschreven gedragingen, welke alle vallen onder art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard en aan de beschuldigde verschillende maatregelen heeft opgelegd ter zake der te zijne laste bewezen verklaarde gedragingen;

O. dat het Tribunaal onder meer aan beschuldigde oplegde de maatregel:

„Ontzetting uit het recht tot het bekleden van een functie in enige organisatie van sociaal-economischen aard”;

O. dat de omschrijving van deze maatregel niet zo nauwkeurig is, dat daaruit onomstotelijk kan worden afgeleid, hoever de strekking ervan kan zijn;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde maatregel.

No. 577.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 14 Juli 1947. (Mr. A. J. Vliegthart).

De telastelegging: „dienst doen als rijks-filmecontroleur” houdt zonder meer niet in een gedraging als omschreven bij art. 1 van het Tribunaalbesluit.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Breda 5e Kamer, d.d. 23 Mei 1946 in de zaak tegen Jacobus Lambregts, landarbeider, wonende te Etten en Leur;

dat het Tribunaal ten laste van beschuldigde o. m. bewezen heeft verklaard, dat hij, als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hulp of steun heeft verleend aan de vijand of diens handlangers door dienst te doen als rijks-filmcontroleur en na te hebben beslist, dat hij mede daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk; hem mede deswege maatregelen heeft opgelegd;

O. dat de vorenbedoelde telastelegging zonder meer niet inhoudt een gedraging als omschreven bij art. 1 van het Tribunaalbesluit;

O. dat hierin reeds een gewichtige reden is gelegen, op grond waarvan het fiat-executie aan deze uitspraak niet kan worden verleend;

O. dat deze reden temeer bestaat nu het gewenst schijnt, dat door een andere Kamer van het Tribunaal nogmaals worde onderzocht welke maatregelen in verband met de ernst van de bewezen verklaarde misdragingen gelet op de omstandigheden in dit geval geraden moeten worden geacht;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op voormelde uitspraak te weigeren;

Weigert het fiat-executie op voormelde uitspraak.

No. 578.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
8 Juli 1947. (Mr. J. Verdam).

Complicaties bij de executie behoren te worden vermeden. Het verdient aanbeveling, dat het Tribunaal in verband met de omvang van het vermogen van beschuldigde zonder meer vaststelt welk geldbedrag e.g. welk aantal aandelen verbeurd moet worden verklaard.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van de 3e kamer van het Tribunaal te Amsterdam van 1 Mei 1947 in de zaak tegen Antonius Josephus Woortman, koopman, wonende te Amsterdam;

O. dat aan de beschuldigde is telastegelegd:

dat hij op 10 Mei 1940 Nederlander zijnde en op 20 September 1944 de leeftijd van achttien jaar bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa;

a. zich als lid heeft aangesloten bij de

Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden (NSB);

b. zich als lid heeft aangesloten bij en gekleed in uniform heeft dienst gedaan voor de Weerafdeling (WA) der NSB;

c. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door:

1. in dienst van het NSKK in Frankrijk als chauffeur werkzaam te zijn ten behoeve van de Duitse oorlogsvoering;

2. werkzaam te zijn bij het onderhouden en uitbreiden van het vliegveld Schiphol;

3. dienst te nemen bij de Landstorm Nederland, daarbij gekleed in uniform en gewapend, een militaire opleiding te volgen en vervolgens gedetacheerd op het kantoor van de „Fürsorge-offizier des Waffen SS in den Niederlanden voor deze werkzaam te zijn;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en/of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard en de beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd;

1. Internering waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot drie jaren en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde van 8 Augustus 1945 af in vóór-internering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 8 Aug. 1948;

2. ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. verbeurdverklaring van het vermogen van de beschuldigde beperkt tot het belang van beschuldigde bij de N. V. Woortmans IJzerhandel als hierboven omschreven;

Bepaalt voorzoveel nodig, dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen drie maanden nadat de internering is beëindigd en de verbeurdverklaring zal zijn geëffectueerd;

O. dat ten aanzien van de verbeurdverklaring dat in het dictum der uitspraak niet duidelijk is omschreven wat wordt verbeurdverklaard;

O. dat uit de overwegingen blijkt dat bedoeld is verbeurd te verklaren 5 aandelen in de N. V. Woortmans IJzerhandel zulks evenwel met de verplichting dat bij of na de executie een schuld van de beschuldigde aan gemelde N. V. zal worden betaald;

O. dat daargelaten dat een dergelijke verplichting niet kan worden opgelegd — complicaties bij de executie behoren te worden vermeden, waarom het in gevallen als deze, aanbeveling verdient, dat het Tribunaal in verband met de omvang van het vermogen van de beschuldigde zonder meer vaststelt welk geldbedrag e.g. welk aantal aandelen verbeurd moet worden verklaard;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is waarom het fiat-executie niet aan deze maatregel van verbeurdverklaring behoort te worden verleend;

Weigert het fiat-executie op de uitspraak, doch alleen voor zover betreft de maatregel van verbeurdverklaring.

No. 579.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
8 Juli 1947. (Mr. J. Verdam).

Maatregelen te licht geacht in verband met de ernst van de misdragingen.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van de 15e kamer van het Tribunaal te Amsterdam van 21 Mei 1947 in de zaak tegen Antoon Marie Weijman, metaal draaier, wonende te Amsterdam;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd, dat hij, Nederlander op 10 Mei 1940, geboren 22 Juni 1917, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hulp of steun heeft verleend aan de vijand, doordien hij:

1. van 1941 vrijwillig te Berlijn in een fabriek gewerkt heeft;

2. in Mei 1944 in dienst is getreden bij de Kriegsmarine, waarbij tot October 1944 is opgeleid voor matroos in de machinekamer;

3. in October 1944 in dienst is getreden bij de Waffen SS: daarbij tot het einde der vijandelikheden heeft dienst gedaan en aan gevechtshandelingen te Hammerstein tegen de Russen heeft deelgenomen;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard en de beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd;

1. Internering waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot twee jaar en zes maanden en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 8 Mei 1945 in voorinternering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 8 Nov. 1947;

2. ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen indien zou moeten worden aangenomen, dat beschuldigde de staat van Nederlander zou hebben behouden;

3. ontzetting van het recht van dienen bij de gewapende macht;

Bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen 90 dagen nadat op deze uitspraak het „fiat-executie” is verleend;

O. dat beschuldigde in Augustus 1941 vrijwillig voor Berlijn is vertrokken om daar voor de vijand te werken;

O. dat hij zich in 1944 rechtstreeks in dienst van de Duitse oorlogsvoering heeft gesteld, door zich te melden bij de Kriegsmarine, waarna hij bij de S.S. werd ingedeeld;

O. dat hij in Januari 1945 gewapend met een karabijn aan de gevechtshandelingen heeft deelgenomen tegen de Russen en aldus de belangen van het Nederlandse volk heeft tegengestaan;

O. dat voor zulk een beschuldigde de opgelegde maatregelen een onvoldoende correctie opleveren en met name de voor de internering geadviseerde tijdsduur aanzienlijk te kort wordt geacht;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is waarom deze uitspraak niet behoort in stand te blijven;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 580.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ ТЕ АМСТЕРДАМ,
30 Juni 1947. (Mr. J. Verdam).

De opgelegde internering aanzienlijk te kort geacht in verband met de ernst van de misdragingen.

(K. B. van 23 December 1944, S. no. E 153, art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van de 5e kamer van het Tribunaal te Amsterdam van 28 Maart 1947 in de zaak tegen Cornelis Barend van der Werf, ambtenaar, wonende te Amsterdam;

O. dat aan beschuldigde is te laste gelegd:

dat hij, als Nederlander, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. aangesloten is geweest bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden en daarin de functie van groepscolportage-chef, groeps�penningmeester en plv. kringbeheerder heeft bekleed;

b. aangesloten is geweest bij de aan de NSB verwante organisaties Weer-Afdeling en de Nederlandse Volksdienst (als buurtschapleider);

c. blijk heeft gegeven van Nationaal Socialistische gezindheid door:

a. geabonneerd te zijn, althans regelmatig te lezen de nationaal socialistische bladen „Volk en Vaderland” en „Ontwakend Volk”;

2. zich op te geven als lid van het Korps Nationaal Socialistische Ambtenaren;

3. als ambtenaar herhaaldelijk in afwijking van het normale ambtelijke gebruik zonder toestemming of voorkennis van zijn chef contact te zoeken met door de bezettende macht aangestelde gezagsdragers;

4. bij de deportatie van de Joodse burger Agsteribbe aan de leider van het de-

portatietransport mede te delen dat deze Agsteribbe hem had beledigd;

5. in een brief aan een kennis onder meer het navolgende te schrijven: „Onder de joden is nu een fikse opruiming gehouden . . . in het geheel is er grondig opruiming gehouden”; „We krijgen hier nu een Landwacht . . .” Ik zal eens blij zijn wanneer er eens flink tegen dat tuig van moordenaars en consorten zal worden opgetreden;

d. hulp en steun heeft verleend aan de handlangers van de vijand door aan de daartoe door de NSB wethouder Guépin aanstelden H. Onnes inlichtingen te verstrekken betreffende de politieke gezindheid van bij de Gemeente Amsterdam in dienst zijnde ambtenaren;

e. getracht heeft hulp en steun te verlenen aan de vijand, alsmede blijkt heeft gegeven van nationaal-socialistische immers anti-joodse gezindheid door in een brief dd. 14 September 1942 aan de Inlichtingendienst Doelenstraat, mede te delen dat bij de deportatie van de Joodse familie Cornalijslijper de Heer Hauer zich niet anti-Joods had gedragen door al van genoemde familie afscheid te nemen en na hun vertrek boodschappen voor hen in ontvangst te nemen en in een brief dd. 15 September 1942 aan genoemde dienst, inzake Hauer mede te delen dat het vertrek der familie Cornalijslijper gepaard is gegaan met een zoen voor moeder en dochters en het vermoeden uit te spreken dat Hauer telefonisch boodschappen aanneemt van Joden;

f. hulp en steun heeft verleend aan de handlangers van de vijand door aangesloten te zijn bij de Landwacht;

op al welke gronden hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal het telastgelegde bewezen heeft verklaard en de beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering waarbij in overweging wordt gegeven de tijdsduur daarvan te beperken tot drie jaar en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde vanaf 13 April 1945 in vóórinternering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 13 April 1948;

2. ontzetting van het recht van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting van het recht van openbare ambten te bekleden;

Bepaalt voorzoveel nodig dat het beheer over het vermogen van beschuldigde een einde zal nemen binnen 90 dagen nadat op deze uitspraak het fiat-executie zal zijn verleend;

O. dat de beschuldigde naast andere ernstige misdragingen zich niet heeft onttrokken om zijn blijdschap over de maatregelen tegen Joodse Nederlanders uit te spreken

en bij de deportatie van een Joods burger deze ongelukkige nog extra te bezwaren bij de leider van het deportatietransport;

O. dat hij voorts zich ertoe heeft geleend om goede burgers aan te klagen en over hen inlichtingen te verschaffen aan bezettingsautoriteiten en hun handlangers, welke aanklacht en inlichtingen voor deze zeer onaangename gevolgen hadden kunnen hebben;

O. dat voor zulk een beschuldigde, ook al geeft hij ter zitting blijkt het laakbare van zijn houding te beseffen, de opgelegde maatregelen een onvoldoende correctie opleveren en met name de voor de internering geadviseerde tijdsduur aanzienlijk te kort wordt geacht;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is, waarom deze uitspraak niet behoort in stand te blijven;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 581.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АРНЕМ, 17 Juli 1947. (Mr. C. J. Cronenberg).

Fiat executie geweigerd op grond, dat de Voorzitter der Kamer, die uitspraak gaf, deze niet heeft ondertekend.

(K. B. 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Zwolle, 2e Kamer, d.d. 30-12-1946, in de zaak tegen Hendrik Jan Westerhof, aannemer-makelaar, wonende Kampen.

dat aan beschuldigde is telastgelegd, dat hij tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. als lid is aangesloten gebleven bij de Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden, bij welke Beweging hij werkzaam was als groepsbeheerder;

2. zich als begunstigend lid heeft aangesloten bij de Germaansche SS. in Nederland en als lid bij de nationaal-socialistische organisaties de Nederlandse Volksdienst en het Nederlandse Arbeidsfront;

3. hulp of steun heeft verleend aan de handlangers van de vijand door in Wezep een opleiding voor onder-transportleider bij de Alarmdienst van de sub 1 genoemde Beweging te volgen;

4. voordeel heeft getrokken uit door de vijand genomen maatregelen door als taxateur en makelaar werkzaam te zijn bij de verkoop van door de vijand in beslag genomen Joodse onroerende goederen, zulks in samenwerking met vertegenwoordigers van de Grundstücksverwaltung in den Haag;

5. hulp of steun heeft verleend aan de vijand door voor hem, tegen betaling, als timmerman en aannemer, werkzaamheden te verrichten,

op grond van welk handelen hij, als Ne-

derlander, die op het tijdstip van het inwerking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van achttien jaren had bereikt, geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

O. dat aan beschuldigde te dier zake zijn opgelegd de navolgende maatregelen:

1. ontzetting van de rechten van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. internering tot twee jaar, met het advies deze te beperken tot 17 April 1947;

3. verbeurdverklaring van het vermogen met het advies deze te beperken tot f 6000.

Het Tribunaal beveelt de opheffing van het beheer over het vermogen van de schuldige één maand na de verlening van fiat-executie of/en effectueering van deze maatregelen op deze uitspraak.

O. dat gemelde uitspraak niet is ondertekend door de Voorzitter van de Kamer, die haar gegeven heeft;

dat deze ondertekening op straffe van nietigheid is voorgeschreven (art. 16 Tribunaalbesluit) zodat het fiat-executie op de gegeven uitspraak behoort te worden geweigerd, nu Ons uit een schrijven van genoemde Voorzitter gebleken is, dat het ontbreken van diens ondertekening niet aan een verzuim, doch aan opzet is te wijten;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op gemelde uitspraak.

No. 582.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АРНЕМ, 17 Juli 1947. (Mr. C. J. Cronenberg).

Niet duidelijk hoe het hoofdelement der beschuldiging: „het vragen van te hoge prijzen voor levensmiddelen aan de Duitsers”, in strijd kan zijn met de belangen van het Nederlandse volk.

(K. B. 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7).

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Almelo, 2e Kamer, d.d. 28-11-1946 in de zaak tegen Hendrik Casper Avers, winkelbediende, wonende te Ootmarsum;

dat aan beschuldigde is telastegelegd, dat hij, Nederlander zijnde en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

voordeel heeft getrokken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, hierin bestaande, dat hij, beschuldigde, allerlei levensmiddelen tegen hogere dan de wettelijk vastgestelde althans toegestane prijzen verkocht aan geuniformeerde en/of in burger geklede Rijks-Duitsers; moettende hij op grond van zijn handelen als voornoemd geacht worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat bij gemelde uitspraak het telaste-

gelegde bewezen is verklaard, dit is gequalificeerd als: Nederlander zijnde en op 20 September 1944 ouder dan 18 jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa voordeel trekken uit de door de vijandelijke bezetting geschapen feitelijke toestand, en de beschuldigde te dier zake is opgelegd de bijzondere maatregel van ontzetting van de rechten van kiezen en kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat het bewezen verklaarde onvoldoende steun vindt in de gebezigde bewijsmiddelen, daar hieruit geenszins is af te leiden, dat beschuldigde enig voordeel heeft getrokken uit de hem verweten handelingen;

dat veeleer op grond van de door zijn vader aan de politie afgelegde verklaring kan worden aangenomen, dat alle voordeel van de gedane verkopen ten deel viel aan die vader, aan wie immers de zaak, waarin beschuldigde met zijn vader bediende, toebehoorde;

dat bovendien niet duidelijk is, hoe het vragen van te hoge prijzen aan de Duitsers, zijnde dit kennelijk het hoofdelement der beschuldiging, in strijd kan zijn met de belangen van het Nederlandse volk;

dat deze verkopen mogelijk hulp en steun aan de vijand hebben opgeleverd, doch deze misdraging blijkens de bewoordingen der beschuldiging aan beschuldigde niet is telastegelegd;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie op de gegeven uitspraak behoort te worden geweigerd;

Beslissende:

Weigert het fiat-executie op gemelde uitspraak.

No. 583.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-HERTOGEN-BOSCH, 5 Juni 1947. (Mr. Vliegthart).

Onbevoegdheid van het Tribunaal om van de zaak kennis te nemen, opgeworpen, daar beschuldigde als natuurlijk kind van een Belgische moeder de Belgische nationaliteit bezit.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Breda, 2e Kamer, d.d. 14 April 1947 in de zaak tegen Jozef Edegar van den Ouden, kok, wonende te Breda, (thans kamp Valkenburg);

dat aan beschuldigde bij bevel tot dagvaarding van 3 Maart 1947 is te laste gelegd:

dat hij, Nederlander zijnde, althans op 10 Mei 1940 Nederlander zijnde, en ouder dan achttien jaren, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. zich te Breda, althans in Nederland, heeft aangesloten eerst als sympathisee-

rend lid en daarna als lid bij de Nationaal Socialistische Beweging in Nederland;

2. zich in 1944 in Frankfurt am Main althans in Duitschland heeft aangesloten bij een aldaar bestaande afdeling van de Germaansche SS in Nederland of bij de algemeine SS;

3. hulp en steun heeft verleend aan den vijand door werkzaam te zijn;

a. in 1942, terwijl hij deel uitmaakte van de Deutsche Rijksarbeidersdienst voor deze organisatie in de door de Deutsche legers bezette gebieden van Rusland;

b. in 1943 bij de zolgrensschutz te Breda;

c. in 1944 bij de I.G. Farbe te Frankfurt am Main;

op grond van welk handelen hij moet worden geacht zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk;

O. dat het Tribunaal heeft bewezen verklaard, dat beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen en na te hebben overwogen, dat beschuldigde zich daardoor desbewust heeft gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk aan deze de volgende maatregelen heeft opgelegd:

1. internering met advies deze te beperken tot de tijd door beschuldigde in voorinternering doorgebracht;

2. ontzetting uit het recht tot kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

3. ontzetting uit het recht tot het bekleeden van ambten;

O. dat de raadsman van beschuldigde ter zitting heeft aangevoerd, dat, daar de beschuldigde als natuurlijk kind van een Belgische moeder de Belgische nationaliteit bezit, het Tribunaal onbevoegd is van deze zaak kennis te nemen;

O. dat het Tribunaal in deszelfs uitspraak overweegt:

„dat het hiertegen opmerkt, dat in het uittreksel ex art. 24 derde lid van het B. W., uit de Burgerlijke Stand van de gemeente Steenberg en Kruisland, afgegeven op 28 Aug. 1946 — welk uittreksel bij de processtukken wordt gevoegd — als moeder van beschuldigde Jozef Edegar van den Ouden wordt opgegeven Paulina Sidona van den Ouden en verder geene vader, en op dit uittreksel geen aantekening voorkomt, dat beschuldigde door zijn opgegeven moeder als natuurlijk kind erkend is, zoodat in het bevestigend geval dan een uittreksel ex art. 25 B. W. zou zijn verleend geworden, zoodat beschuldigde op grond van art. 1 sub d van de Wet op het Nederlandschap als Nederlander moet beschouwd worden, en derhalve het Tribunaal bevoegd is van deze zaak kennis te nemen”;

O. dat inderdaad, zoals het Tribunaal stelt op het uittreksel ex art. 24 derde lid B. W. uit het register van geboorte van de gemeente Steenberg en Kruisland, afgegeven op 28 Augustus 1946, geen aantekening voorkomt, dat beschuldigde door zijn moeder als natuurlijk kind is erkend;

O. echter dat een uittreksel ex art. 24

derde lid B. W. als bovenbedoeld slechts overeenstemt met den toestand op het oogenblik van de afgifte zonder te doen blijken van eventuele kantmeldingen op die akte;

O. dat het Tribunaal van de onjuiste overweging uitgaat, dat in het geval het natuurlijk kind erkend zou zijn, een uittreksel ex art. 25 B. W. zou zijn verstrekt geworden, daar immers van de akten van geboorten door de bewaarders slechts uittreksels overeenkomstig art. 24 derde lid B. W. afgegeven worden, tenzij de aanvrager uitdrukkelijk een uittreksel uit het register verzoekt, gelijk bedoeld in het laatste lid van art. 25 B. W.;

O. dat door het thans overgelegde uittreksel ex art. 24 derde lid B. W., niet beezen is, dat beschuldigde als natuurlijk kind niet door zijn moeder is erkend en derhalve evenmin, dat beschuldigde op dien grond de Nederlandse nationaliteit bezat op het tijdstip in de dagvaarding vermeld;

O. bovendien, dat geen overeenstemming bestaat tussen de inhoud van dit meergenoemde uittreksel en de inhoud van een zich in het dossier bevindende door L. W. Swaans, rechercheur van politie te Breda op 13 Febr. 1946 opgemaakte inlichtingensstaat betreffende beschuldigde, waarin vermeld staat, dat beschuldigde is „gewettigd”;

O. dat derhalve moet worden aangenomen, dat het onderzoek in deze zaak niet deugdelijk is geweest;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 584.

HOGE AUTORITEIT 'S-HERTOGEN-BOSCH, 5 Juni 1947. (Mr. Vliegenthart).

Ongewaarmerkte copieën kunnen niet als deugdelijke bewijsmiddelen worden aange-merkt!

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het arrondissement Maastricht, 1e Kamer, d.d. 10 April 1947, in de zaak tegen Hubert Alphons Jozef Kocks, slager, wonende te Vaals;

dat het Tribunaal o.m. bewezen heeft verklaard, dat beschuldigde Nederlander zijnde en op 20 Sept. 1944 ouder dan 18 jaren, ten tijde van de vijandelijke bezetting in Nederland:

1. lid is geweest van de Landwacht Nederland;

2. als landwachter daadwerkelijk dienst heeft gedaan;

en na te hebben beslist, dat hij mede daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk,

hem mede deswege maatregelen heeft opgelegd;

O. dat het Tribunaal als bewijsmiddelen, welke in het bijzonder op vorenvermelde punten der telastelgging betrekking hebben, heeft gebezigd;

a. een afschrift van een schrijven afkomstig uit het archief van de Landwacht Nederland, besloten met de naam van den groepscommandant P. J. H. Bisschops, gericht aan den afdelingscommandant Merkelbag, Patersweg 13, Treebeek, gedagtekend 21 Juli 1944 o.m. zakelijk inhoudende, dat Kocks H. A. J. wonende te Vaals, Tentstraat 36 op 17 Juli 1944 van 20 tot 22 uur als landwachter dienst heeft gedaan en dat hem daarvoor een bedrag toekomt van f 2;

b. een afschrift van een schrijven afkomstig uit het archief van de Landwacht Nederland besloten met de naam van den groepscommandant P. J. H. Bisschops, gericht aan den afdelingscommandant Merkelbag, Patersweg 13, Treebeek, gedateerd 31 Juli 1944 o.m. zakelijk inhoudende, dat Kocks H. A. J. wonende Tentstraat 36, Vaals in de maand Juli 1944 6 uren dienst heeft gedaan als landwachter en dat hem daarvoor een bedrag toekomt van f 6;

O. dat deze beide stukken slechts ongevaarmerkte copieën zijn welke herkomst in genedele vast staat, zodat deze niet als deugdelijke bewijsmiddelen kunnen worden aangemerkt;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie op voormelde uitspraak te weigeren;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 585.

HOGHE AUTORITEIT AMSTERDAM, 16 Juli 1947. (Mr. Verdam).

Geadviseerde tijdsduur der interneering te kort geacht.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. E 153 art. 7.)

De Hooge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van de 2e Kamer van het Tribunaal te Utrecht van 7 Maart 1947 in de zaak tegen Hermanus van Krugten, drukker-uitgever, wonende te Bilt;

O. dat aan den beschuldigde is telastgelegd: dat hij, Nederlander zijnde in den zin van het Tribunaalbesluit en bij het in werking treden van dat besluit den leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. a. in of omstreeks Maart 1941 zich bereid heeft verklaard, althans heeft aanvaard de hem door den Pressereferenz des Beauftragten des Reichskommissars te Utrecht gegeven opdracht, om als perscontroleur voor de Waffen S.S., althans voor den vijand werkzaam te zijn;

b. ingevolge deze bereidverklaring, al-

thans aanvaarding dezer opdracht in de jaren 1941, 1942, 1943 en 1944 als perscontroleur voor de Waffen S.S., althans voor den vijand is werkzaam geweest;

c. in de jaren 1941, 1942, 1943 en 1944 regelmatig met den Obersturmführer der Waffen SS Deppe en met den agent der Waffen SS A. P. B. J. Duynstee overleg heeft gepleegd over de controle op de uitvoering door de redacties van Nederlandse periodieken van de aan haar door de leiding der Waffen SS, althans vanwege den vijand, verstrekte opdrachten;

d. in de jaren 1941, 1942, 1943 en 1944 regelmatig aan de leiding der Waffen SS en aan het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, althans aan den vijand of diens handlangers, kennis heeft gegeven van de weigering of nalatigheid van redacties van Nederlandse periodieken ten aanzien van het opnemen en afdrucken van door de leiding der Waffen SS althans vanwege den vijand opgegeven advertenties der Waffen SS;

althans eenmaal in of omstreeks het jaar 1943 aan de leiding der Waffen SS, althans aan haar agent A. P. B. J. Duynstee, heeft medegedeeld, dat de redactie van de Utrechtse Courant had nagelaten een aan haar opgegeven advertentie der Waffen SS in deze courant te doen opnemen en afdrucken;

e. in de jaren 1941, 1942, 1943 en 1944 regelmatig aan de redacties Nederlandse periodieken opdracht heeft gegeven om advertenties der Waffen SS te plaatsen en af te drukken;

althans eenmaal aan de redactie van het Utrechtse Nieuwsblad opdracht tot het plaatsen en afdrucken van zulk een advertentie in het Utrechtse Nieuwsblad heeft gegeven;

f. in of omstreeks Juni 1941 in het door hem — beschuldigde — uitgegeven weekblad „De Koerier” een advertentie heeft geplaatst en afgedrukt, luidende: „De gehele Europeesche jeugd meldt zich aan voor den strijd tegen het bolsjewisme. Waar blijven de jonge Nederlanders? Meldt U zich aan bij den vertegenwoordiger der Waffen SS, A. P. B. J. Duynstee, Huize Cronwijk Zandpad 30, Maarsseveen.”

g. de functies van Werber. Propaganda-leider der Waffen SS en van Lector des Beauftragten des Reichskommissars heeft bekleed;

h. regelmatig deel heeft genomen aan bijeenkomsten en besprekingen bij den Pressereferenz des Beauftragten te Utrecht, op het Ersatzkommando der Waffen SS en op het Ergänzungsammt der Waffen SS, althans aan bijeenkomsten en besprekingen met vijanden en hun handlangers;

i. regelmatig vrouwelijken omgang heeft gehad met den Pressereferenz des Beauftragten te Utrecht Eilers, met den Obersturmführer der Waffen SS, Deppe, met den SS-man Kruger, met den Perschef der Germanische Leitstelle van Doornik, en met den vertegenwoordiger der Waffen SS, A. P. B. J. Duynstee, met den Rijksduitser

Nieschulz, althans met vijanden en hun handlangers, en met deze zich in het openbaar en in openbare gelegenheden heeft vertoond;

j. in of omstreeks Maart 1945, tegen hooge prijzen handel drijvende in aardappelen, 1200 kilogram aardappelen om niet heeft geleverd aan personen behorende tot de vijandelijke militaire bezettende macht;

k. in of omstreeks Februari 1944 zich bereid heeft verklaard, althans heeft aanvaard de door den Duitser Leutnant Bangemann gegeven opdracht, om de propaganda van de Kriegsmarine te controleren;

door al welke handelingen hij hulp en steun heeft verleend aan den vijand en openlijk heeft blijk gegeven van zijne ingenuïteit met den vijand;

2. a. door den voormelden hulp en steun aan den vijand en door zijn vertrouwelijke omgang en besprekingen met vijanden en handlangers van den vijand heeft bevorderd dat het door of vanwege den bezetter in 1941 uitgevaardigd verschijningsverbod ten aanzien van het door den beschuldigde te de Bilt uitgegeven en verzorgde weekblad „De Koerier” in 1941 werd opgeheven, en daarna de uitgave van dit blad heeft voortgezet, zulks terwijl tevens het eveneens te De Bilt verschijnende weekblad „de Biltische Courant” een verschijningsverbod werd gegeven;

b. door zijn vertrouwelijke omgang en besprekingen met den nationaal-socialistische burgemeester der Gemeente Bunnik Odijk en Werkhoven heeft bevorderd, dat, na een gegeven verschijningsverbod tegen het in die gemeenten verschijnende blad „Het Driemanschap”, aan hem — beschuldigde — vergunning werd verleend om het door hem uitgegeven weekblad „De Koerier” te doen verspreiden in deze gemeente en ingevolge deze vergunning dit blad in deze gemeenten heeft doen verspreiden;

c. door den voormelden hulp en steun aan den vijand en door zijn vertrouwelijke omgang en besprekingen met vijanden en handlangers van dien vijand heeft bevorderd, dat ten behoeve van de door hem — beschuldigde — geëxploiteerde drukkerij en uitgeverij extra hoeveelheden papier boven het voor dergelijke bedrijven vastgestelde rantsoen werden toegewezen en dat hem werd toegestaan het door hem uitgegeven en verzorgde weekblad „De Koerier” in groter formaat en in meer exemplaren te doen drukken en uitgeven dan voor dergelijke bladen gebruikelijk was, en van deze toewijzingen en vergunningen gebruik heeft gemaakt;

d. door den voormelden hulp en steun aan den vijand en door zijn vertrouwelijke omgang met personen, behorende tot de vijandelijke bezettende macht, heeft bevorderd dat aan hem vergunning werd verleend om te reizen in voor de Deutsche Weermacht gereserveerde compartimenten der spoorwegwagons, althans het bewijs van zulk een vergunning heeft aanvaard en sindsdien regelmatig in deze compartimenten heeft gereisd;

e. in en omstreeks Maart 1945; gebruik makend van het door den oorlog en de vijandelijke bezetting veroorzaakte gebrek aan levensmiddelen en van de medewerking van den vijand, althans van de medewerking van den Duitser Dr. Rademann, twaalf duizend kilogram aardappelen, vijftig kilogram boter, twintig kilogram spek, althans enige hoeveelheden aardappelen, boter en spek ten dele heeft verkocht en ten dele heeft verruild tegen andere goederen en door deze transacties winsten heeft gemaakt, welke een redelijke vergoeding van zijn werkzaamhedenkosten en risico aanmerkelijk te boven gingen, althans eenmaal met het verkopen als voren bedoeld van 3600 K.G. aardappelen en 6 K.G. spek en 13 K.G. boter een winst heeft gemaakt van twee duizend gulden en eenmaal door ruiling als voren bedoeld voor 700 K.G. aardappelen heeft ontvangen: zes zakdoeken, een coupon vitrage, een rolletje badhanddoeken, een directeur, een schilderij, een koffer met weckglazen, een divankleed, dertig vetkaarsen en elf theedoeken;

door al welke handelingen hij voordeel heeft getrokken, althans heeft getracht te trekken, uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen en uit den door den oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand en uit het hebben van vertrouwelijke omgang met personen, behorende tot de burgerlijke en militaire bezettende macht;

3. a. regelmatig vertrouwelijke omgang heeft gehad met de nationaal-socialistische Frits Treffers, Bauke Poelstra, C. J. M. Thijssen, Jan Learbucken Van Van Huut;

b. regelmatig nationaal-socialistischen begroette door het opheffen van de rechterhand en het uitspreken van de woorden „Hou zee” of Heil Hitler;

c. regelmatig de nationaal-socialistische instelling Winterhulp Nederland met geldsbedragen heeft gesteund;

d. den nationaal-socialist Frits Treffers als hoofdredacteur van het door beschuldigde uitgegeven blad „De Koerier” heeft aangesteld;

door al welke handelingen hij van nationaal-socialistische gezindheid heeft blijk gegeven;

op grond van al welke handelingen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers;

O. dat het Tribunaal het telastegelegde bewezen heeft verklaard behoudens het onder 1e vermelde en de beschuldigde deswege de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, daarbij in overweging gevende den duur dezer internering te beperken tot twee jaar en drie maanden en daarop in mindering te brengen den tijd, door beschuldigde sinds 16 April 1945 in bewaring doorgebracht, zodat deze internering

eindigt op 16 Juli 1947;

2. Verbeurdverklaring van het vermogen van den beschuldigde tot een bedrag van f 5000;

Beveelt, dat het door het Nederlandse Beheersinstituut overeenkomstig het Besluit Vijandelijk Vermogen uitgeoefende beheer van het vermogen van den beschuldigde zal worden opgeheven binnen vijf maanden nadat de maatregel van verbeurdverklaring zal zijn ten uitvoer gelegd;

O. dat de beschuldigde in de jaren 1941 tot 1944 zich met heel zijn hart in dienst heeft gesteld van de vijandelijke propaganda en zoveel in zijn vermogen lag gepoogd heeft de Nederlandse volksziel te vergiftigen en het verzet tegen den vijand te fnuiken;

O. dat hij door zijn vertrouwelijken omgang met de overheersers in wijden kring diepgaande ergernis heeft verwekt;

O. dat hij door zijn gedragingen en relaties gepoogd heeft en dit met succes, om voor zich zelve materiale voordelen te behalen;

O. dat voor zulk een beschuldigde de opgelegde maatregelen geen onvoldoende correctie opleveren en met name de voor de internering geadviseerde tijdsduur te kort wordt geacht;

O. dat er mitsdien een gewichtige reden is waarom de uitspraak niet behoort in stand te blijven;

O. dat de beschuldigde bij de herbehandeling van zijn zaak de gelegenheid heeft zijn verweer omtrent de motieven die hem tot zijn gedragingen hebben geleid opnieuw aan het oordeel van het Tribunaal te onderwerpen en eventuele bewijzen door getuigen en anderszins bij te brengen;

Weigert het fiat-executie op deze uitspraak.

No. 586.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 19 Juli 1947. (Mr. Verdam).

Opgelegde maatregelen aanzienlijk te licht geacht in verhouding tot den ernst der feiten.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 17e Kamer, te Hilversum van 14 Febr. 1947 in de zaak tegen Geert de Boer, kunst schilder, wonende te Blaricum;

O. dat aan beschuldigde is telastegelegd: dat hij, Nederlander zijnde en op het tijdstip van het inwerkingtreden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van achttien jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. van 24 Maart 1941 tot September 1944 aangesloten is geweest als lid bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden;

b. voor de N.S.B. der Nederlanden pro-

paganda heeft bevorderd of verspreid door het nat. soc. weekblad „Volk en Vaderland” bij inwoners van Kolhorn aan huis te bezorgen;

c. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door in het tijdvak van 29 Mei 1940 tot November 1943 de S.D.-Agent Hans Behrens gegevens te verstrekken voor het opmaken van diens stemmingsrapporten en politieke berichten;

d. hulp en steun heeft verleend of getracht heeft te verlenen aan de vijand of diens handlangers door bij de N.S.B.-burgemeester van Barsingerhorn Q. Bax er op aan te dringen:

1. een huiszoeeking naar vuurwapens te gelasten bij de landbouwer Daalman of Daalmans, wonende in de Waardpolder te Kolhorn, daardoor genoemde Daalman of Daalmans bloot te stellen aan aanhouding, vervolging en vrijheidsberoving;

2. de zoon van Piet Blaauwboer op te geven aan het Gewestelijk Arbeidsbureau te Schagen voor tewerkstelling in Duitsland;

3. een onderzoek in te stellen ten huize van dominee van Biemen te Borsingerhorn naar aanleiding van een bijeenkomst aldaar op 31 Mei 1942;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat het Tribunaal, na punt 2 te hebben laten vervallen de telastegelegde feiten bewezen verklarende, aan beschuldigde de navolgende maatregelen heeft opgelegd:

1. Internering, waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te bepalen op een jaar en acht maanden, met inbegrip van de tijd in voorinternering doorgebracht (van 7 Mei 1945 tot 24 Mei 1946 en van 7 December 1946 tot 14 Februari 1947 zijnde 1 jaar en 2 maanden en 24 dagen) alsoz eindigende 20 Juli 1947;

2. ontzetting van het recht van kiezen en van de kiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Bepaalt dat de onderbeheerstelling van het vermogen zal worden beëindigd binnen drie maanden, na afloop der internering;

O. dat beschuldigde tijdens de bezetting als contactpunt voor de S.D. optrad en als zodanig zeer gevaarlijk was;

O. dat Burgemeester Bax van Barsingerhorn geheel onder de invloed van beschuldigde stond en zelfs op diens bevel huiszoekingen moest verrichten;

O. dat door deze gedragingen de heren Daalman en van Biemen aan vrijheidsberoving werden blootgesteld;

O. dat de opgelegde maatregelen derhalve aanzienlijk te licht geacht moeten worden in verhouding tot de ernst der feiten;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan op grond waarvan het fiat-executie dient te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 587.

HOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
19 Juli 1947. (Mr. van Berckel).

Het verbeurdverklaren van een vermogen behoudens enkele bestanddelen ondoelmatig geacht. Huidige waardebeoordeling van enkele te behouden vermogensdelen kan bovendien tot moeilijkheden aanleiding geven.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 8e Kamer, van 29 Jan. 1947, in de zaak tegen Cornelis Spee, timmerman-aannemer, wonende te Sommelsdijk;

Gezien een bezwaarschrift namens beschuldigde door diens raadsmans op 3 Juli 1947 bij Ons ingediend;

O. dat aan beschuldigde — voorzover bezwezen verklaard en in het kort weergegeven — is telaste gelegd het schrijven van een brief in of omstreeks November 1941 aan de vertegenwoordiger van de Rijkscommissaris te Middelburg naar aanleiding van een openbare inschrijving, inhoudende, dat de met dit werk belaste architect P. H. M. Briët anti-Duits is en hem als nationaal socialist tracht te boycotten ten gunste van een Jood, die als directeur van de tweede inschrijfster zich slechts voor de vorm had teruggetrokken om na de overwinning van Engeland in meerdere glorie ons leven zuur te maken, tengevolge waarvan een correspondentie is ontstaan tussen die vertegenwoordiger en de gemachtigde van de leider der N.S.B. voor de provincie Zeeland; het vanaf het najaar 1942 als aannemer voor de Duitse Weermacht uitvoeren van een aantal opgesomde weermachtswerken te Ooltgensplaat, Dinteloord en Ouddorp; het in bovengenoemd schrijven als referentie opgeven van de als N.S.B. er bekend staande en door de Duitsers als gevolmachtigde aangestelde architect Boezeman en het voorts erin vermelden zelf altijd Duitsgezind te zijn geweest en sinds vele jaren nationaal socialist, voorts het in die brief verzoeken maatregelen te treffen, opdat de burgemeester van Middelburg hem het werk zou opdragen;

O. dat het Tribunaal, deze feiten terecht bezwezen verklarende, aan beschuldigde heeft opgelegd een internering, met advies die te beperken tot de tijd van 30 Juni 1945 tot 15 Januari 1947 in bewaring doorgebracht, ontzetting uit de beide kiesrechten en uit dat om openbare ambten te bekleden en verbeurdverklaring van het gehele vermogen op een aantal gespecificeerde bestanddelen na;

O. dat Wij Ons met de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring niet kunnen verenigen;

dat toch het confiskeeren van een vermogen behoudens enkele bestanddelen ondoelmatig voorkomt, waarbij bovendien een huidige waardebeoordelingen van enkele te be-

houden vermogensdelen tot moeilijkheden aanleiding kan geven;

dat voorts een nader onderzoek nodig is of het vermogen per najaar 1942 zuiver kan beschouwd worden en dus aanwas daarvan niet alleen in aanmerking komt, terwijl tevens inlichtingen bij de Inspecteur der Belastingen ware in te winnen omtrent de herkomst van 7 biljetten van f 1000;

dat bovendien in de uitspraak een overweging gewenst voorkomt, dat het verbeurdverklarde gedeelte van het vermogen in mindering komt op het bedrag van de voor de aanwasbelasting geldende tweede peildatum;

O. dat Wij op deze gronden Ons fiat aan na te noemen deel der uitspraak menen te moeten onthouden;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van verbeurdverklaring.

No. 588.

HOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
22 Juli 1947. (Mr. van Berckel).

Voordeeltrekking door verduistering Joodse goederen? Causaal verband.

(K. B. van 23 Dec. 1944 S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 2e Kamer, van 17 Juni 1947, in de zaak tegen Leendert Hendrik Hitzert, los arbeider, wonende te Delft, thans in verzekerde bewaring te Laren;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd:

1. het in dienst treden bij de aannemersfirma Haksteeg te Leiden, welke werkte voor de O.T. en/of de Nederlandse Oostbouw, en het voor deze firma of deze organisatie werkzaam zijn geweest nabij het toenmalige Oostfront;

2. het voordeel trekken uit de vijandelijke maatregelen of de door de vijand geschapen toestand betreffende de opvatting en eliminering van joden door de van Helene Jeanette Cohen in bewaring genomen inventaris van een kapperssalon zonder toestemming ten eigen bate te verkopen;

O. dat het Tribunaal, een en ander bezwezen verklarend, heeft opgelegd internering met een adviesduur van 2 jaar en 9 maanden alsmede ontzetting uit de kiesrechten;

O. dat — daargelaten de vraag of het plegen van verduistering van „Joodse goederen” onder de gegeven omstandigheden het telaste gelegde voordeel trekken als bedoeld in art. 1 van het Tribunaalbesluit oplevert, nu weliswaar beschuldigde krach-

tens de feitelijke toestand dan wel door de vijandelijke maatregelen tegen de Joden deze goederen onder zich heeft gekregen, doch het causaal verband tussen enerzijds die toestand en/of die maatregelen en anderzijds de verkoop door beschuldigde niet gemakkelijk te leggen schijnt — in ieder geval het onderzoek betreffende dit punt der dagvaarding in zoverre niet volledig is, waar beschuldigde en getuige H. J. Cohen niet geconfronteerd zijn en de belangrijke feitelijke vraag, of beschuldigde, gelijk hij beweert, verlof had bij verdwijning van Cohen de hem geïmputeerde daad te stellen en/of genoemde getuige zich opzettelijk voor hem schuil hield, zodat hij mocht veronderstellen, dat zij niet meer bestond, geen beantwoording heeft gevonden;

O. dat een en ander — waar bij het vervallen van punt 2 der dagvaarding de interneringsomvang, ook voor deze dubbelzinnige bezettingsfiguur, veel te ruim voorkomt — aan een herbeoordeling door het Tribunaal moet worden onderworpen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 589.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
25 Juli 1947. (Mr. van Berckel).

In het telastegelegde: zich vrijwillig naar Duitsland begeven is zonder meer niet een openlijk blijk van Ingenomenheid met de vijand te zien.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage, 3e Kamer, van 3 Juli 1947, in de zaak tegen Dirk Pronk, kantoorbediende, wonende te 's-Gravenhage, thans in verzekerde bewaring te Den Helder, Fort Erfprins;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd zijn dienst bij de Landwacht, zijn dienst als hulpagent van politie, zijn lidmaatschap van de N.S.B., de W.A. en het N.A.F., zijn werkzaamheid voor het N.A.F., het dragen van een N.S.B.-insigne, het bijwonen van vergaderingen van de N.S.B. en het zich vrijwillig naar Duitsland begeven;

O. dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat beschuldigde zich heeft gedragen als hem bij de beschuldiging is telaste gelegd en hem deswege heeft opgelegd internering met advies deze te beperken tot 1 November 1947, ontzetting van de beide kiesrechten en van het recht om bij de gewapende macht te dienen;

O. dat het Tribunaal in het sub 6 telaste gelegde zonder meer een openlijk blijk van ingenomenheid met de vijand heeft gezien, doch ten onrechte, nu niet vermeld

is, met welk doel beschuldigde zich naar Duitsland heeft begeven, terwijl verzuimd is ter terechtzitting een nader onderzoek hiernaar in te stellen, hoewel beschuldigde blijkens het proces-verbaal van zijn verhoor door de hulp-rechercheur bij de Politieke Opsporingsdienst dd. 9 Febr. 1946 heeft verklaard, dat hij, na naar Duitsland te zijn gegaan, te Heidelberg heeft gewerkt als verenslijper, welke verklaring hem evenwel ter terechtzitting niet is voorgehouden;

O. dat Wij Ons kunnen verenigen met de tegen beschuldigde uitgesproken ontzetting van rechten, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. dat Wij Ons evenwel niet kunnen verenigen met de maatregel van internering;

O. immers, dat nu is komen vast te staan, dat beschuldigde dienst heeft gedaan bij de Landwacht en uit zijn verklaring dd. 9 Febr. 1946 voornoemd blijkt, dat hij daarbij persoonsbewijzen controleerde — welk punt eveneens ter terechtzitting onvoldoende is onderzocht — een interneringstermijn, waarbij beschuldigde reeds op 1 Nov. 1947 op vrije voeten zou komen, hetgeen neerkomt op een termijn van twee jaar, Ons vooralsnog voorkomt een ten aanzien van deze maatregel niet voldoende correctie te vormen en Wij het daarom dienstig oordelen, het Tribunaal in een andere samenstelling in de gelegenheid te stellen hierover nogmaals een oordeel te vellen;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak, voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 590.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ 'S-GRAVENHAGE,
25 Juli 1947. (Mr. van Berckel).

Gehele beschikking.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 2e Kamer, van 4 Maart 1947, in de zaak tegen Adrianus Wiesehaan, journalist, wonende te Rotterdam, thans in verzekerde bewaring in het Bewarings- en Verblijfskamp „De Vergulde Hand” te Vlaardingen;

O. dat aan beschuldigde is telaste gelegd: het lidmaatschap, althans het sympathiserend lidmaatschap van de N.S.B.; het in de N.S.B. vervullen van de functie van administrateur, althans van waarnemend groeps-administrateur; het zich in het openbaar vertoond hebben met het wolfsangel-insigne; het als journalist en filmrecensent diensten hebben bewezen aan de Duitse Sicherheitsdienst door aan die dienst rapporten uit te brengen over filmjournaals

en soms over personen, welke door de ambtenaar van die dienst, de Duitser Wilhelm Schlein, dusdanig werden gewaardeerd, dat deze zich tegenover beschuldigde bijzonder verplicht achtte, tengevolge waarvan deze bij zijn vlucht naar Duitsland in September 1944 van genoemde Schlein een bewijs heeft ontvangen, o.a. behelzende: „der Journalist A. Wiesehaan soll aus Sicherheitspolizeilichen Gründen die Deutsche Grenze überschreiten dürfen“; het als medewerker voor muziek opgetreden zijn aan de „Deutsche Zeitung in den Niederlanden“; het als recensent op 16 Nov. 1943 in het Dagblad van Rotterdam een cabaretvoorstelling onder de titel „Dromen zijn bedrog“ beoordeeld hebben naar fel-Duitse trant; het in October 1942 in het maandblad „De wereld der muziek“ onder de titel „Muziek-Critiek-Publiek“ een artikel geschreven hebben van sterke pro-Duitse, anti-geallieerde en anti-Joodse strekking; het openlijk of bedektelijk bedreigd hebben met ingrijpen van de Duitse S.D., toen hij anti-Duitse opmerkingen of grappen had menen te moeten constateren bij de vertoning van een revue, genaamd „Uitverkoop“ in het Passage Theater te Schiedam, tot welk soort bedreigingen hij immer geneigd is gebleken, immers in verband met een in Maart 1944 te beleggen persconferentie over zijn recensie over een variété-programma in het Arena Theater te Rotterdam heeft gezegd: „Dan kom ik daar wel met de Duitsers“;

O. dat het Tribunaal, tot de conclusie gekomen, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de dagvaarding omschreven wijze, hem heeft opgelegd: internering met advies de tijdsduur daarvan te bepalen van 7 Juni 1945 tot 7 Juni 1948, zijnde drie jaren, ontzetting uit de beide kiesrechten en het recht om bij de gewapende macht te dienen;

O. dat — afgezien van het verzuim een duidelijke uitspraak te doen ten aanzien van het primair en subsidiair telaste gelegde met betrekking tot het lidmaatschap of sympathiserend lidmaatschap van de N.S.B. en het bekleeden van de functie van administrateur of van waarnemend groepsadministrateur der N.S.B. en afgezien van het feit, dat een geneigd blijken tot het doen van bedreigingen kwalijk als een gedraging in de zin van art. 1 van het Tribunaalbesluit kan worden aangemerkt — Ons echter het bewijs van het als journalist en filmrecensent diensten hebben bewezen aan de Duitse S.D. door aan die dienst „soms“ rapporten uit te brengen „over personen“ niet geleverd voorkomt;

O. toch, dat het Tribunaal tegenover de met even zovele woorden naar voren gebrachte ontkenning van de beschuldigde ooit inlichtingen over personen aan de S.D. te hebben gegeven geen uitdrukkelijke bewijsvoering van deze gedraging heeft gesteld en slechts met verwijzing naar de gebezigde bewijsmiddelen zeer in het algemeen heeft overwogen, dat de daarin vervatte feiten en omstandigheden de grond-

slag vormen zijner beslissing, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de hier bedoelde bewijsmiddelen in hoofdzaak evenwel slechts verklaringen van getuigen in algemene zin bevatten, die veelal nog op mening en gissing zijn gebaseerd, in elk geval geen namen van personen noemen, over wie de beschuldigde een rapport zou hebben ingediend;

O. dat, indien bij gebrek aan bewijs dit belangrijke — immers een ernstig verwijt van verraad inhoudende — onderdeel der telastelegging vervallen zou moeten worden verklaard, Ons de opgelegde maatregel van internering voor de duur van 3 jaren naast de opgelegde ontzettingen en de door de raad van perszuivering uitgesproken ontzetting uit het recht tot uitoefening van het beroep van journalist voor de duur van 15 jaren, te zwaar voorkomt;

O. dat Wij het derhalve nodig achten, dat het Tribunaal in een andere samenstelling hierover nogmaals een oordeel velle;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 591.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT ROTTERDAM (9e Kamer), 25 Juli 1947.
(Mr. Bordewijk, de Jong en Graafland).

Verworpen wordt het verweer 1° dat in verband met de conventie van Genève en het Haagse Landoorlogreglement de beoordeling van de gedragingen van beschuldigde als Rode Kruissoldaat aan de bevoegdheid van het Tribunaal zou zijn onttrokken; 2° dat de telastegelegde felten voorzover niet begaan in het gebied van het Koninkrijk buiten de werkingsfeer van het Tribunaalbesluit zouden vallen.

(Tribunaalbesluit art. 1, lid 1, alinea 2.)

Tribunaal Rotterdam tegen Gerrit van de Graaf, machinebankwerker, wonende te Vlaardingen, thans verblijvende in het Berwarings- en Verblijfkamp te Valkenburg (L.), beschuldigde in persoon ter zitting verschenen, bijgestaan door zijn raadsman Mr. E. H. J. Heida, adv. te Rotterdam.

Beschuldigd van: dat hij, Nederlander zijnde, ten tijde van het in werking treden van het Tribunaalbesluit de leeftijd van achttien jaren hebbende bereikt, gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

1. de vijand hulp en steun heeft verleend a. door vrijwillig in Duitsland vanaf half Juli 1942 tot eind September 1943 en vanaf eind Februari 1944 tot September 1944 als „Sanitäter“ werkzaam te zijn in

verschillende Lagers van het Deutsche Arbeitsfront, b. door vrijwillig als „Sanitäter” in dienst van de S.A. werkzaam te zijn in een Interneringskamp voor Italianen vanaf October 1943 tot Februari 1944, c. door zich omstreeks Januari 1944 aan te sluiten bij de Germaansche SS en voor deze organisatie dienst te doen, d. door in September 1944 in dienst van de Volkssturm werkzaam te zijn aan de Nederlandse grens nabij Nieuweschans bij het evacueren van N.S.B.ers en Rijksduitsers uit Nederland, e. door zich in of omstreeks October 1944 aan te sluiten bij de Landstorm Nederland en hiervoor als „Sanitäter” dienst te doen te Hoogeveen tot omstreeks 5 Januari 1945; f. door als verpleger dienst te doen bij de Kriegsmarine te Groningen vanaf begin Januari 1945 tot omstreeks 15 April 1945;

2. openlijk heeft doen blijken van ingenomenheid met de vijand door het Kriegs-verdienstkreuz 2e klasse en het Kriegs-verdienstkreuz 1e klasse uit vijandelijke hand aan te nemen;

op grond van welk handelen hij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk.

Gezien de processtukken:

O. dat de beschuldigde ter zitting van 18 Juli heeft verklaard: Ik ben op 15 April 1945 door de Engelsen gearresteerd. Ik ben toen naar Engeland gebracht en ik moest toen aan de hand van foto's personen identificeren. Op 5 November 1945 ben ik overgegeven aan de P.O.D. In het kamp aan de Kanaalweg te Rotterdam heb ik een uitgebreid dossier van de S.D. in handen gekregen en dit onmiddellijk overgeleverd aan het bureau Nationale Veiligheid.

Ik erken de feiten der telastelegging behoudens het volgende: Ik ben niet vrijwillig in Duitsland gaan arbeiden, maar ben door het Arbeidsbureau naar Duitsland gezonden, via mijn werkgever Wilton-Fijenoord.

Ik ben in dienst van het Arbeitsfront gekomen omdat ik een Rode Kruisdiploma had. Na verloop van tijd is het Lager, waarin ik werkzaam was als verpleger, overgegaan aan de S.A. Ik ben toen automatisch mee overgegaan. In dit kamp waren toen Italiaanse krijgsgevangenen opgenomen. Het is mij bij verschillende gelegenheden, wanneer ik probeerde iets ten gunste van de Nederlandse arbeiders te bereiken, gebleken, dat men geen aandacht besteedde aan verzoeken van iemand, die niet aangesloten is bij de SS. Terwille van de Nederlandse arbeiders heb ik mij toen bij de Germaansche SS aangesloten. Ik heb steeds een Rode Kruisband gedragen. De verbaalsant Kramer heeft in het proces-verbaal de opmerking gemaakt, dat ik leugenachtig zou zijn. Hij heeft mij echter nooit op een leugen kunnen betrappen. Ik ben ongehuwd.

Post alia:

O. dat de in de bewijsmiddelen vervatte feiten en omstandigheden opleveren even zovele reden gevende feiten en omstandig-

heden, waarop steunt de beslissing van het Tribunaal, dat daardoor is bewezen verklaard, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen;

O. dat de beschuldigde daardoor geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk;

O. dat voormeld bewezen verklaarde de oplegging van de hieronder vermelde maatregelen wettig, op grond van de navolgende redenen:

O. dat beschuldigde ter zitting heeft aangevoerd:

a. dat hij niet vrijwillig in Duitsland werkzaam zou zijn geweest, omdat hij door het Gewestelijk Arbeidsbureau was uitgezonden, doch het Tribunaal zulks verwerpt en zijn reeds meermalen uitgesproken opvatting handhaaft dat een eventuele aandrang door derden niet afdoet van de vrijwilligheid van beschuldigde, die gelijk vele anderen gedaan hebben, zich aan de tewerkstelling had behoren te onttrekken;

b. dat het feit sub 1f van de telastelegging hem niet kan worden aangerekend omdat hij, gevangen gezet in de gevangenis der Duitse krijgsmacht te Groningen, gedwongen was tot het praesteren van dienst als verpleger, en het Tribunaal, zulks aannemelijk achtend, de beschuldiging op dit punt vervallen zal verklaren;

O. dat de verdediger ter zitting heeft opgemerkt:

a. dat in verband met de Conventie van Genève en het Haagse Landoorlogreglement de beoordeling der gedragingen van beschuldigde als Rode Kruissoldaat aan de bevoegdheid van het Tribunaal zou zijn onttrokken, doch (geheel afgescheiden van de vraag of beschuldigde als Rode Kruissoldaat valt aan te merken, omdat hij weliswaar ter zitting heeft verklaard altijd een Rode Kruisband te hebben gedragen, maar zich op dit punt in het dossier geen enkel bewijs bevindt, en alleen een verklaring van G. van Dorp, dat beschuldigde in het bezit was van het Rode Kruisdiploma van B. van den Bos omtrent een brief van beschuldigde, inhoudende dat hij in dienst was van het Rode Kruis, alsmede een desbetreffende verklaring van beschuldigde zelf in het vooronderzoek afgelegd) aan het Tribunaal geen geschreven of ongeschreven bepaling van Volkenrecht bekend is die de toepassing van zijn rechtsmacht op beschuldigde zou uitsluiten en de beoordeling van zijn gedragingen aan een ander overheidsorgaan toevertrouwen;

b. dat de te laste gelegde feiten, voor zover niet begaan in het gebied van het Koninkrijk buiten de werkingssfeer van het Tribunaalbesluit zouden vallen, — ten onrechte evenwel, daar het Tribunaal moet vasthouden aan zijn ook reeds eerder uitgesproken opvatting dat art. 1 van het Tribunaalbesluit zodanige begrenzing van de werkingssfeer van het Tribunaal niet kent en het in art. 19 van dat Besluit genoemd forum domicilii het Tribunaal be-

voegd maakt;

O. dat, voor zoover hierboven niet anders vermeld, beschuldigde de feiten der teltastellegging heeft erkend, en het Tribunaal alle feiten, met uitzondering van dat vermeld onder 1 f bewezen acht;

O. met betrekking tot de op beschuldigde toe te passen maatregelen;

dat het Tribunaal in het bijzonder een ernstig karakter moet toekennen aan het werkzaam zijn van beschuldigde als zgn. „Sanitäter” bij een interneringskamp voor Italianen, derhalve voor lieden die het niet eens waren met de doelstellingen van de as, en aan het zich aansluiten van beschuldigde bij en dienst doen voor de zgn. Germaanse SS;

dat intussen beschuldigde het laatste feit ter zitting heeft trachten te motiveren door er op te wijzen dat hij op die manier ten behoeve van zijn medearbeiders eerder gehoor vond bij zijn superieuren, en zulks het Tribunaal niet onaannemelijk voorkomt;

dat voorts beschuldigde zijn tweevoudige decorering heeft verklaard automatisch te zijn geschied op grond van zijn als „Sanitäter” verrichte werkzaamheden, en het Tribunaal dit aanvaardbaar acht;

O. dat, hoewel de misdragingen van beschuldigde op zichzelf ernstig zijn, niet aan het Tribunaal gebleken is dat beschuldigde in dienst van de vijand handelingen heeft verricht welke van algemeen standpunt verwerpelijk zouden zijn, hoezeer zij dit wél zijn van Nederlands nationaal standpunt, en het hiermede rekening wil houden;

O. dat, al moge beschuldigde bij het vooronderzoek op de verbalisant Kramer een ongunstige indruk hebben gemaakt, in elk geval thans, anderhalf jaar later, de indruk die het Tribunaal ter zitting van hem heeft ontvangen onverdeeld gunstig is geweest, en drie in het dossier aanwezige kamprapporten, van 17 September 1946, van 22 Maart 1947 en van 24 Maart 1947, loffelijk omtrent beschuldigde getuigen; dat dan ook het Tribunaal oordeelt dat beschuldigde die naar zijn eigen mededelingen, welke het Tribunaal als juist wil aanvaarden, op 5 November 1945 door de P.O.D. te Den Helder is geïnterneerd, na vanaf 15 April 1945 in krijgsgevangenschap te hebben vertoefd, thans lang genoeg van zijn vrijheid is beroofd geweest, en het termen vindt op beschuldigde slechts de maatregelen toe te passen van ontzetting der beide kiesrechten en van het recht bij de gewapende macht te dienen;

Gezien de betreffende Wetsartikelen;

Uitspraak doende:

Verklaart de beschuldiging vervallen voor wat betreft het feit sub 1 f der teltastellegging op grond van bovenstaande redenen;

Verklaart de beschuldigde schuldig aan gedurende de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa de vijand hulp en steun te hebben verleend en openlijk te hebben doen blijken van ingenomenheid met de

vijand;

Legt de navolgende maatregelen aan beschuldigde op:

1. Ontzetting uit de rechten van het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

2. Ontzetting uit het recht om bij de gewapende macht te dienen;

Beveelt de onmiddellijke invrijheidstelling van beschuldigde;

Bepaalt dat het beheer over het vermogen van beschuldigde dient te worden opgeheven één maand nadat het fiat-executie op deze uitspraak zal zijn verleend.

No. 592.

HOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
30 Juli 1947. (Mr. van Berckel).

Gehele beschikking.

(K. B. van 23 Dec. 1944, S. no. E 153 art. 7.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement te 's-Gravenhage, 1e Kamer, van 6 Maart 1947, in de zaak tegen Hendrik Hermanus Reijers, landbouwer, wonende te 's-Gravenhage;

Gezien een bezwaarschrift namens beschuldigde door diens raadsman op 24 April 1947 bij Ons ingediend;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven en voorzover thans nog van belang — is telaste gelegd: het doen opnemen in „Het Vaderland” van 8 Juli 1940 van een artikel, van zijn hand van sterk pro-Duitse strekking en het vertrouwelijke omgang hebben met een Duitser (Graf Grothe), aan wie hij een nacht onderdak in zijn huis heeft verleend;

O. dat het Tribunaal, na bewezen te hebben geacht, dat de beschuldigde zich heeft gedragen als hem in de beschuldiging is telaste gelegd, hem deswege heeft opgelegd: ontzetting uit de beide kiesrechten en uit het recht om ambten te bekleden, alsmede gedeeltelijke verbeurdverklaring van het vermogen tot een bedrag van f 39,000 te verhalen in de eerste plaats op enige met name genoemde fondsen;

O. dat de raadsman van de beschuldigde onder dagtekening van 21 April 1947 tegen bovenvermelde uitspraak bij Ons een bezwaarschrift heeft ingediend, waarin vooreerst ten aanzien van de gedragingen zowel de daaraan gegeven qualificaties als de beweerde desbewustheid, daarmede gehandeld te hebben in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, worden bestreden;

O. te dien aanzien, dat — voorzover bestreden wordt, dat het Tribunaal, ondanks de overweging van het tegendeel, aan de „desbewustheid” een te strenge eis, n.l. die van „opzet” zou hebben aangelegd — deze opmerking zonder belang is, daar bij aannemelijkheid van opzet tevens stellig desbewustheid is aan te nemen;

O. dat overigens de grief zelve, gericht tegen de aanvaarding door het Tribunaal van de desbewustheid, faalt, nu het Tribunaal terecht ten aanzien van beide bezwenverklaarde gedragingen heeft beslist, voor wat het geïncrimineerde courant-artikel betreft, dat het openlijk en zonder enige noodzaak verkondigen van gedachten als in dat artikel verwerkt (en gegoten in onmiskenbaar defaitistische vorm) en wel door iemand van de maatschappelijke portuur als deze beschuldigde, zowel als voor wat betreft de aan de Duitse Graf Grothe gewijde en geheel misplaatste belangstelling en ontvangst te zijnen huize, terwijl ieder rechtgeaard Nederlander slechts in allerdingwendste omstandigheden en dan nog zo beperkt mogelijk contact met de vijand had, én de misdragingen van beschuldigde én de strijdigheid daarvan met de belangen van het Nederlandse volk duidelijk demonstreert;

O. dat aan deze beslissing niet afdoet, dat een feitelijk ontbreken bij beschuldigde van nationaal socialistische gevoelens in de uitspraak mede wordt gesuggereerd, daar in het publiceren van een artikel als het bewuste een blijk geven van nationaal socialistische gezindheid zeer goed mogelijk is zonder dat de schrijver met die gezindheid zelve behept is;

O. dat uit niets blijkt, dat voor beschuldigde enige aanleiding bestond, om aldus en op zijn eentje aan N.S.B. of Zwart Front „de wind uit de zeilen” te gaan nemen, zoals hij zijn daad thans wil verdedigen, zodat dit ook niet als een geldig excuus voor zijn onbezonnen en niet te rechtvaardigen uiting is te aanvaarden;

O. dat aan het geval Grothe — daargelaten of dit in de buurt van beschuldigde's woning meer of minder, mogelijk zelfs in het geheel geen opzien heeft gebaard — het karakter van openlijk doen blijken daarom niet is te ontzeggen, omdat niet gebleken is, dat beschuldigde het feit van de ontvangst op zichzelf waarneembaar, — indien hij zich daartoe al genoopt zou hebben gevoeld — op enigerlei wijze gepoogd heeft ter voorkoming van aanstoot te verheimelijken;

O. dat een aan een economische verwant aangeboden logies zonder meer als vertrouwelijk is te qualificeren, waaraan niet afdoet, dat het verblijf van die dan toch vijandelijke „verwant” in verband zou hebben bestaan met de vervulling van diens wens om bij dezelfde gelegenheid zijn kennis omtrent de Nederlandse ontginningen ook bij anderen te gaan vermeederen;

O. dat, indien het aandeel van beschuldigde's eigen belang bij de ontvangst van Grothe ook een rol heeft gespeeld, hetwelk te zijner disculpatie dan nog alleen zou mogen worden gezien binnen het verband van dit eigen belang met dat van het gehele volk, zulks zonder enig gewicht is voor de vraag of het volstrekt overbodig doen overnachten op zichzelf niet reeds medebracht de gewraakte omgang evenzeer als de strijdigheid daarvan met het veel hogere

landsbelang, hetwelk het bieden van gastvrijheid zonder meer uitsloot;

O. mitsdien, dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat de beschuldigde zich heeft gedragen op de in de dagvaarding omschreven wijze en terecht geoordeeld heeft, dat de beschuldigde geacht moet worden zich aldus desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, hebbende het Tribunaal eveneens terecht de bewezen verklaarde gedragingen gequalificeerd als het blijk hebben gegeven van nationaal socialistische gezindheid en openlijk doen blijken van ingenomenheid met de vijand;

O. voorts, dat het bezwaarschrift zich tenslotte richt tegen de opgelegde maatregelen en de motivering daarvan;

O. te dien aanzien, dat Onzes inziens terecht bezwaar wordt gemaakt tegen de bij de bepaling van de strafmaat mede ten grondslag aangevoerde, slechts terloops op de zitting besproken en niet nader onderzochte feiten, te weten het door Rauter gepolst worden voor een benoeming tot burgemeester in een grote stad en het plaatsen van een advertentie in een der eerste nummers van de Deutsche Zeitung, welke — zo zij hebben plaats gevonden op de wijze als thans naar voren gebracht — niet vermogen mede te werken tot de vorming van het door het Tribunaal gezochte volledige beeld van de gezindheid en geestesgesteldheid van de beschuldigde in die tijd;

O. dat alsnu het volle gewicht van de verbijsterende gebeurtenissen der eerste tijden van de bezetting en de invloed daarvan op gemoed en geest zelfs van de beste Nederlanders als verzachtende omstandigheid naar voren komt, nog afgezien van de latere gedragingen van de beschuldigde, waardoor hij niet alleen in negatieve zin niet gerekend kan worden te behoren tot de afvalligen van de goede Nederlandse zaak, maar ook in positieve zin — zo naast de in rechten vaststaande feiten te dezen ook de bij het bezwaarschrift aangevoerde gedragingen ten processe bevestiging mochten vinden — geacht moet worden de belangen van het Nederlandse volk te hebben voorgestaan en het verzet gesteund;

O. dat deze omstandigheden Onzes inziens de vraag doen rijzen, of de bewezen verklaarde gedragingen alsnog de oplegging wettigen van de ontorende maatregelen van ontzetting uit de beide kiesrechten en het recht om ambten te bekleden als van de verbeurdverklaring, resp. van welk deel van het vermogen;

O. dat Wij het derhalve nodig achten, dat het Tribunaal in een andere samenstelling hierover nogmaals een oordeel velle;

O. mitsdien, dat er gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak.

No. 593.

TRIBUNAAAL v. h. ARRONDISSEMENT AMSTERDAM (11de Kamer), 15 Aug. 1947. (Mr. Drilmsa, Stumpff, v. d. Brandt).

Vraag naar de toelaatbaarheid, dat nog na gehouden pleidooi de telastelegging wordt aangevuld. (Hoge Autoriteit had fiat geweigerd, wegens niet-naleving van het vormvoorschrift van art. 58, lid 3, Tribunaalbesluit [n°. 314 Sv.). Bij her-behandeling geoordeeld, dat die toelaatbaarheid steeds ad hoc zal dienen te worden nagegaan; in casu aanvulling, ook na pleidooi, toelaatbaar geacht; zij betrof een reeds te laste gelegde gedraging.

Tribunaal Amsterdam tegen J. S. W. O., wonende te Amsterdam, thans gedetineerd in het kamp „De Roskam” te Weesp.

Beschuldigd van: dat zij, op 10 Mei 1940 Nederlandse zijnde, en op 20 September 1944 de leeftijd van 18 jaren bereikt hebbende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa:

a. zich als sympathiserend lid heeft aangesloten bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden (N.S.B.);

b. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door als kok en serveerster werkzaam te zijn bij „Dienststellen” van het Duitse leger te Amsterdam, te Lippstadt, te Wiesbaden en te Dresden;

c. openlijk heeft doen blijken van haar ingenomenheid met de vijand door met J. Jung een Duitse militair althans een Rijksduitse „Angestellter” bij het Luftgaukommando” te Amsterdam, samen te leven;

d. hulp en steun heeft verleend aan de vijand door in samenwerking met J. Jung voornoemd en Geertje Varkevisser, echtgenote van H. Heuvel, bij de Duitse politie aangifte te doen van het feit, dat Jacob Johanne de Haas ter gelegenheid van de capitulatie van Italië zich beledigend voor het Duitse Rijk en het nationaal socialisme had uitgelaten; en althans voornoemde Varkevisser de mededeling van het voormelde feit tegenover voornoemde Jung te doen herhalen en deze laatste er toe te brengen de aangifte te doen; althans de door voornoemde Varkevisser aan haar (Otten) gedane mededeling van het voormelde feit aan voornoemde Jung over te brengen althans de aangifte van het voormelde feit bij de Duitse politie te bevorderen althans aan die aangifte mede te werken.

Op grond van welk handelen zij geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk, en/of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers.

O. dat de zaak van deze beschuldigde eerder is behandeld door de 3e Kamer van dit Tribunaal, die bij uitspraak van 31 Jan. 1947 de navolgende maatregelen aan de beschuldigde heeft opgelegd:

1. Internering waarbij in overweging ge-

geven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot vijf jaren en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde van 1 Juni 1945 af in voor-internering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 1 Juni 1950;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

O. dat op voormelde uitspraak de Hoge Autoriteit d.d. 19 Juni 1947 het fiat-executie heeft geweigerd, onder meer onder overweging:

„dat punt d der beschuldiging, tijdens het voortgezet onderzoek dezer zaak ter zitting van 17 Jan. 1947 aan het slot is aangevuld met de woorden „althans de aangifte van het voormelde feit bij de Duitse politie te bevorderen, althans aan die aangifte mede te werken”;

„dat juist door deze aanvulling de beschuldiging van dien aard werd, dat het Tribunaal gemeend heeft deze zware maatregel te adviseren;

„dat art. 314 Sr., waarnaar het Tribunaalbesluit verwijst, in art. 58 voorschrijft, dat in een dergelijk geval het onderzoek voor een bepaalde tijd geschorst moet worden, tenzij beschuldigde toestemming geeft, dat het onderzoek aanstonds kan worden voortgezet;

„dat bij deze zaak het onderzoek niet geschorst werd en uit niets blijkt, dat beschuldigde toestemming heeft gegeven om het onderzoek terstond voort te zetten, zodat verondersteld moet worden, dat zij in haar verdediging ernstig benadeeld is geworden en het derhalve gewenst is, dat het Tribunaal deze zaak nogmaals bezie;”

O. dat diensvolgens het Tribunaal, in de samenstelling als hieronder aan te geven, zich met de her-behandeling dezer zaak ziet belast, zijnde beschuldigde ter zitting van 5 Aug. 1947 verschenen, bijgestaan door haar raadsman, Mr. J. L. J. Bottenheim, advocaat te Amsterdam;

O. dat de raadsman van beschuldigde, dezelfde, die haar ook bij de vorige behandeling rechtsbijstand heeft verleend, desgevraagd heeft verklaard, dat het door hem bij de vorige behandeling gedaan en ook in het proces-verbaal vermeld protest wel betrof, dat alsnog, na zijn pleidooi, aanvulling der telastelegging had plaats gehad, doch dat hij, eenmaal zijn protest niet aanvaard ziende, geen bezwaar heeft gemaakt tegen duidelijke voortzetting van het onderzoek, terwijl hij zich niet met zekerheid herinnert, doch wel alleszins mogelijk acht, dat de toestemming daartoe aan beschuldigde ook is verzocht, en alleen maar is verzuimd van de alstoen verleende toestemming in het proces-verbaal der zitting van 17 Jan. 1947 te doen blijken;

dat de raadsman van beschuldigde, erkennend, dat aan de gedane aanvulling geen wettelijk bezwaar in de weg staat, mits de formaliteiten maar worden in acht genomen, wijders heeft verklaard, dat hij en beschuldigde in elk geval thans niet onvoorbereid staan tegenover een onderzoek

op de grondslag van de aangevulde telastelegging, hoezeer hij zijn moreel bezwaar handhaaft, dat het onjuist is, dat een aanvulling der telastelegging nog plaats heeft, nadat de raadsman zijn pleidooi reeds heeft gehouden, zeker als die aanvulling leidt tot een verzwaaring van de aan de beschuldigde opgelegde internering, gelijk met duidelijkheid blijkt, dat in deze zaak het geval is geweest;

O. hieromtrent, dat aan beschuldigde's raadsman kan worden toegegeven, dat ook al laat het Tribunaalbesluit aanvulling der telastelegging toe „tijdens het onderzoek ter zitting”, het zeer wel denkbaar is, dat er, onder omstandigheden, moreel bezwaar in kan zijn gelegen, dat zodanige aanvulling eerst na het door de raadsman gehouden pleidooi geschiedt;

dat daarvoor een argument ware te ontlenen aan art. 313 Sv., volgens hetwelk de Officier van Justitie slechts wijziging der telastelegging kan vorderen vóór zijn requisitoir en niet meer ter gelegenheid van zijn repliek, dus nadat raadsman of verdachte naar aanleiding van het requisitoir het woord hebben gevoerd;

dat, nu art. 314 Sv. echter in het Tribunaalbesluit wel als een hier van overeenkomstige toepassing zijnde bepaling is vermeld, doch — bij het hier ontbreken van een vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie — art. 313 Sv. uiteraard in het Tribunaalbesluit niet is genoemd, als een bepaling die zich voor overeenkomstige toepassing leent, het Tribunaal zich van geval tot geval zal hebben af te vragen of in een vergevorderd stadium van de behandeling der zaak aanvulling of wijziging der dagvaarding moraliter nog wel geoorloofd is te achten;

dat het Tribunaal, zich dit thans in de onderhavige zaak afvragend voor een bevestigende beantwoording alleszins aanleiding vindt;

dat toch vooreerst de aangebrachte aanvulling van subsidiair karakter is en betrekking heeft op hetzelfde, reeds eerder onder d te laste gelegde, voorval en het verschil in feitelijke omschrijving de identiteit daarmee niet wegneemt;

dat voorts het Tribunaal, zoals het ditmaal is samengesteld, ook uit eigen ervaring kent de technische moeilijkheid, hierin gelegen om, speciaal wanneer meer personen er de hand in hebben gehad, dat een ander werd aangebracht, dit op zodanige wijze telaste te leggen, dat elks aandeel daarin voldoende is geïndividualiseerd en er zich toe leent om te worden bewezen, terwijl dan niet het Tribunaal gebrek aan voldoende nauwkeurigheid der omschrijving moet kunnen worden verweten, waardoor de telastelegging niet aan het bepaalde in art. 47 van het Tribunaalbesluit zou voldoen, zoals b.v. het geval was met een deel der telastelegging in de uitspraak, waarop d.d. 26 Juni 1947 het fiat-executie door de Hoge Autoriteit Amsterdam is geweigerd, gepubliceerd in Tribunalen in Nederland, onder No. 560a;

dat, naar het oordeel van het Tribunaal, in zijn huidige samenstelling, zijn zusterkamer de ene en de andere moeilijkheid heeft weten te vermijden en de beschuldigde er zich niet over kan beklagen dat eerst in een laat stadium der behandeling de feitelijke toedracht met zodanige duidelijkheid wordt onderkend, dat een omschrijving der gedraging, die aan de genoemde, elkaar deels weersprekende, vereisten voldoet, haar uiteindelijke formulering vindt;

O. dat het Tribunaal het bewijs der onder a, b en c te laste gelegde gedragingen steunt op hetgeen beschuldigde bij het opnieuw gehouden onderzoek ter zitting heeft verklaard, waaronder:

„Ik ben en was op 10 Mei 1940 Nederlandse. Ik heb mij tijdens de bezetting als sympathiserend lid bij de N.S.B. aangesloten. Ik ben als kok en serveerster werkzaam geweest bij Dienststellen van het Duitse leger en wel te Amsterdam, Lippstadt, Wiesbaden en Dresden. Ik ging in de bezettingsjaren met zekere Jung, een Duitser, die verbonden was aan het Luftgaukommando. Van zekere Geertje Heuvel-Varkevisser had ik vernomen, dat Jacob Johannes de Haas zich ter gelegenheid van de capitulatie van Italië beledigend voor het Duitse Rijk en het nationaal socialisme had uitgelaten. Ik heb dit overgebracht aan Jung, de man, met wie ik in de bezettingstijd samenleefde. Dit was echter een loslippigheid, die in het geheel niet ten doel had, dat voornoemde Jung van deze zaak ten nadele van de Haas werk zou maken. Opgeroepen in de Euterpestraat en voor het Duitse gerecht, dat de zaak tegen de Haas te behandelen kreeg, heb ik medegedeeld, wat ik had vernomen.”

dat, wat het onder d te laste gelegde betreft, beschuldigde erkent, dat zij de uitlating van Jacobus Johannes de Haas, gedaan ter gelegenheid van de capitulatie van Italië, zoals zij die zelve had vernomen van Geertje Varkevisser, echtgenote van H. Heuvel, aan J. Jung, de man met wie zij, beschuldigde, toen samenleefde heeft overgebracht, daaraan toevoegend, dat dit een loslippigheid is geweest, die in het geheel niet ten doel had, dat voornoemde Jung van deze zaak ten nadele van de Haas werk zou maken;

dat het Tribunaal aan deze toevoeging, die, indien aannemelijk, aan beschuldigde's gedraging haar ernstig karakter zou ontnemen, in dit geval geen waarde toekent, en zich geheel verenigt met de daaraan gewijde overwegingen van haar zusterkamer;

O. toch dat ter zitting van de 3e kamer van het Tribunaal op 10 Jan. 1947 als getuigen gehoord hebben verklaard: enz.;

O. dat het Tribunaal op grond van voormelde bewijsmiddelen ook de onder letter d vermelde gedraging bewezen oordeelt met dien verstande dat bewezen is, dat beschuldigde heeft medegewerkt aan de aangifte bij de Duitse politie (SD) van het feit, dat getuige de Haas ter gelegenheid van de capitulatie van Italië zich beledigend voor

het Duitse Rijk en het nationaal socialisme had uitgelaten, zulks in het bijzonder op grond dat het Tribunaal de overtuiging heeft bekomen, dat beschuldigde, die, blijkens de aangehaalde verklaringen van getuigen, in haar verkeer met buurtgenoten, deze herhaaldelijk met aanbrenging bedreigde en aan die bedreigingen ook wel uitvoering gaf, haar van Varkevisser verkregen wetenschap omtrent de Haas aan Jung heeft doorgegeven, opdat en in de overtuiging dat de Haas aldus in handen van de vijand zou worden gebracht, staande tevens vast, dat beschuldigde zowel bij de S.D. als later voor de Duitse rechter een verklaring ten laste van de Haas heeft afgelegd;

O. dat uit dit alles voor de Haas is voortgevloeid een Duitse gevangenschap van zes maanden, aan welker gevolgen hij fysiek nog lijdende is;

O. dat de beschuldigde door de bewezen gedragingen geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen de vijand en zijn handlangers;

O. wat de aan deze beschuldigde op te leggen maatregelen betreft, dat bij de nieuwe behandeling wel enig nieuw licht op haar persoon en persoonlijke omstandigheden is gevallen en met name het Tribunaal enig inzicht heeft gekregen in het trieste leven van deze beschuldigde, die zich reeds op jeugdige leeftijd aan prostitutie is gaan overgeven en op later leeftijd bovendien nog aan de drank is geraakt, terwijl het Tribunaal het ook wel aannemelijk acht, dat op het betere ik van deze beschuldigde door het verblijf in het kamp een invloed ten goede is uitgegaan, doch dat het Tribunaal in dit een en ander geen vrijheid kan vinden te adviseren tot een internering van korter duur dan volgens de uitspraak van de 3e kamer van het Tribunaal d.d. 31 Jan. 1947;

O. toch, dat beter dan tijdens een kort durende behandeling door het Tribunaal, door de kampleiding over een lang tijdsverloop de gunstige invloed van de internering op deze beschuldigde kan worden nagegaan en vastgesteld en op grond daarvan eventueel op de in de Interneringsregeling 1946 (Stbl. no. G 310) voorziene wijze haar vervroegde invrijheidstelling kan worden bevorderd, onder zodanige voorwaarden als de Minister van Justitie geraden zal voorkomen;

O. dat mitsdien de uitspraak van de 3e kamer van het Tribunaal d.d. 31 Jan. 1947 in haar geheel moet worden bevestigd luidende ook van de onderhavige uitspraak het dictum;

1. Internering waarbij in overweging gegeven wordt de tijdsduur daarvan te beperken tot vijf jaren en daarop in mindering te brengen de door beschuldigde van 1 Juni 1945 af in voor-internering doorgebrachte tijd, zodat de internering behoort te eindigen op 1 Juni 1950;

2. Ontzetting van het recht van kiezen en verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen; enz.

No. 594.

HOGE AUTORITEIT 'S-GRAVENHAGE,
4 Augustus 1947. (Mr. van Berckel).

De in krijgsgevangenschap doorgebrachte tijd kan niet als zodanig in mindering worden gebracht van een opgelegde, als billijk geoordeelde, interneringstermijn.

(Tribunaalbesluit art. 2.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Rotterdam, 1e Kamer, van 14 Juli 1947, in de zaak tegen Jan Anton van der Vlis;

O. dat aan beschuldigde — in het kort weergegeven — is telaste gelegd: het lidmaatschap van de N.S.B.; het toetreden zijn als soldaat of anderszins tot de Landwacht Nederland, althans Landstorm Nederland, zijnde een onderdeel van de Duitse weermacht, en het daarin militaire dienst verricht hebben;

O. dat Wij, ook aan de hand van de bewijsmiddelen voorzover zij zijn overgelegd — het mede als zodanig gebezigde procesverbaal Borghouts van 30 Juli 1946 immers ontbreekt in het dossier — van oordeel zijn, dat het Tribunaal terecht bewezen heeft geacht, dat de beschuldigde zich heeft gedragen als hem in de beschuldiging is telaste gelegd, met dien verstande evenwel, dat de beschuldigde geacht moet worden zich in 1940 te hebben aangesloten bij de N.S.B. en in 1943 als soldaat te zijn toetreden tot de (in October 1943 in Landstorm Nederland omgedoopte) Landwacht Nederland;

O. dat het Tribunaal hem deswege heeft opgelegd: internering met advies deze te beperken tot een periode van drie jaren, waarop in mindering is te brengen de tijd, die beschuldigde sinds 23 Sept. 1944 in krijgsgevangenschap en bewaring heeft doorgebracht en mitsdien eindigende op 22 September 1947, alsmede ontzetting uit de beide kiesrechten en het recht om bij de gewapende macht te dienen;

O. dat Wij met de maatregelen van ontzetting kunnen instemmen, zodat het fiat-executie ten aanzien van dit gedeelte der uitspraak kan worden verleend;

O. dat Wij evenwel Ons niet kunnen verenigen met de maatregel van internering;

O. dat krijgsgevangenschap van een geheel ander karakter is dan internering, zodat — daargelaten of bij de oplegging der mate van internering er niet mede rekening te houden is — de in krijgsgevangenschap doorgebrachte tijd niet als zodanig in mindering kan worden gebracht van een opgelegde, als billijk geoordeelde, interneringstermijn;

O. dat de beschuldigde heeft erkend, na zijn schoenmakerswerkzaamheden bij de Landstorm Nederland, als „soldaat” bij dat legeronderdeel te hebben gediend en als zodanig krijgsgevangen te zijn gemaakt;

O. dat Wij voor een geval als het onderhavige, waarin de beschuldigde als soldaat metterdaad dienst doet in een aan het Belgische front (Deurne) staand onderdeel van de Waffen SS, in verband waarmee hij blijkt ook nog de eed op de Führer te hebben afgelegd, een internering voor de duur van drie jaren, zelfs zonder dat daarop de in gevangenschap doorgebrachte tijd in mindering wordt gebracht, oordelen te zijn een naar bepaalde, reeds zeer clemente principen uiterst minimale en naar de gangbare opvattingen in dit ressort zelfs veelal te geringe maatregel;

O. dat het Ons mitsdien dienstig voorkomt het Tribunaal in een andere samenstelling in de gelegenheid te stellen zijn oordeel terzake alsnog uit te spreken;

O. dat mitsdien gewichtige redenen bestaan, op grond waarvan het fiat-executie behoort te worden geweigerd ten aanzien van het na te noemen deel der uitspraak;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak voor wat betreft de opgelegde maatregel van internering.

No. 595.

HOGЕ АУТОРИТЕИТ АМСТЕРДАМ, 14 Augustus 1947. (Mr. Verdam).

Het Tribunaal, ten tweede male recht doende, heeft o.m. maatregelen opgelegd, die reeds in de eerste uitspraak vervat waren en ten aanzien waarvan het fiat-executie reeds verleend was. Het fiat-executie op de tweede uitspraak geweigerd en de behandeling van de zaak voor beëindigend verklaard.

(Besluit E 153 art. 10, vierde lid.)

De Hoge Autoriteit, enz.;

Gezien de uitspraak van het Tribunaal voor het Arrondissement Amsterdam, 16e Kamer, van 11 Juni 1947, in de zaak tegen Wilhelmus Nicolaas Schaaps;

O. dat in dezelfde zaak door de 8e Kamer van datzelfde Tribunaal op 11 Febr. 1947 uitspraak is gedaan, waarbij aan beschuldigde de navolgende maatregelen zijn opgelegd:

Internering met advies aan de Regering de tijdsduur daarvan te beperken tot 2 jaar met aftrek van de tijd door hem in vóór-internering doorgebracht t.w. vanaf 19 Mei 1945, zodat hij 19 Mei 1947 uit de detentie wordt ontslagen;

Ontzetting uit het recht van het bekleeden van enige functie in het verenigingsleven en het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

Met bepaling dat het beheer over zijn vermogen een einde zal nemen binnen 3

maanden nadat hij uit de detentie zal zijn ontslagen;

O. dat de Hoge Autoriteit op 7 Mei 1947 het fiat-executie heeft verleend op de maatregelen van internering en van ontzetting uit de beide kiesrechten, doch het fiat-executie heeft geweigerd op de maatregel van ontzetting uit het recht van het bekleeden van enige functie in het verenigingsleven;

O. dat door deze beschikking de uitspraak van 11 Februari 1947 in kracht van gewijsde is gegaan voorzover de gefiatteerde maatregelen betreft;

O. dat de 16e kamer van het Tribunaal d.d. 11 Juni 1947 de uitspraak van de 8e kamer van 11 Februari 1947 heeft vernietigd voorzover de maatregel betreft van ontzetting uit het recht van het bekleeden van enige functie in het verenigingsleven, zodat van een verlening van fiat-executie in dat opzicht niet meer de rede kan zijn;

O. dat de 16e kamer met deze uitspraak over het recht van het bekleeden van enige functie in het verenigingsleven had dienen te volstaan, doch daarenboven opnieuw rechtdoende de reeds vroeger gefiatteerde maatregelen opnieuw heeft opgelegd;

O. dat het Tribunaal bij een herbehandeling blijken het bepaalde bij art. 10 lid 4 van S. E 153 slechts bevoegd is zich uit te spreken over de door de Hoge Autoriteit gewraakte maatregelen, zodat de 16e kamer van het Tribunaal de eerder gefiatteerde maatregelen ten onrechte opnieuw heeft opgelegd;

O. dat er mitsdien gewichtige redenen bestaan om het fiat-executie te onthouden aan deze uitspraak, hetgeen derhálve inhoudt dat krachtens de uitspraak van 11 Febr. 1947 de maatregelen van internering en ontzetting uit de beide kiesrechten definitief zijn en voorts dat conform art. 5 van het K. B. S. E 153 de behandeling van deze zaak beëindigd is;

Weigert het fiat-executie op bovengenoemde uitspraak der 16e Kamer.